॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗ੧ਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੰ (ਪਦਮਾਲਾ)

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਧੀਰੇਹਿ ਮਗ੍ਗਨਾਯੇਨ, ਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤੰ।
ਸਿਤੰ ਧਮ੍ਮਮਿਞ੍ਞਾਯ, ਞਾਯਤੇ ਅਮਤੰ ਪਦੰ॥

ਤੰ ਨਮਿਤ੍੧ਾ ਮਹਾ੧ੀਰੰ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।
ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੰ ਸੇਟ੍ਠੰ, ੧ਿਸੁਦ੍ਧੰ ਸੁਦ੍ਧਿਦਾਯਕੰ॥

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੁਸ੍ਸ ਪੂਜੇਤ੍੧ਾ, ਸੁਦ੍ਧੰ ਸਨ੍ਤਮਸਙ੍ਖਤੰ।
ਅਤਕ੍ਕਾ੧ਚਰੰ ਸੁਟ੍ਠੁ, ੧ਿਭਤ੍ਤੰ ਮਧੁਰੰ ਸਿ੧ੰ॥

ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ’ਞ੍ਜਲਿੰ ਕਤ੍੧ਾ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਦਿ-੧ਿਸੁਦ੍ਧਗੁਣਜੋਤਿਨੋ॥

ਨਮਸ੍ਸਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਕਤਸ੍ਸ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ।
ਤੇਜਸਾਹੰ ਪਹਨ੍ਤ੍੧ਾਨ, ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਸੇਸਤੋ॥

ਲੋਕਨੀਤਿ੧ਿਯਤ੍ਤੁਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਨੀਤਿਨੋ।
ਸਾਸਨਤ੍ਥੰ ਪ੧ਕ੍ਖਾਮਿ, **ਸਦ੍ਦਨੀਤਿ**ਮਨਾਕੁਲੰ॥

ਆਸ੧ਕ੍ਖਯਲਾਭੇਨ, ਹੋਤਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਦਾ।
ਆਸ੧ਕ੍ਖਯਲਾਭੋ ਚ, ਸਚ੍ਚਾਧਿਗਮਹੇਤੁਕੋ॥

ਸਚ੍ਚਾਧਿਗਮਨੰ ਤਞ੍ਞੁ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸ੍ਸਿਤੰ ਮਤੰ।
ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਸਾ ਕਾਮੰ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਰਾਯਣਾ॥

ਪਰਿਯਤ੍ਤਾਭਿਯੁਤ੍ਤਾਨੰ, ੧ਿਦਿਤ੍੧ਾ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣੰ।
ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹੋ, ਅਕ੍ਖਰੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਚ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਮੋਹਭਾ੧ੇਨ, ਅਕ੍ਖਰੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਚ।
ਪਾਲ਼ਿਯਤ੍ਥੰ ੧ਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ੧ਿਞ੍ਞੂ ਸੁਗਤਸਾਸਨੇ॥

ਪਾਲ਼ਿਯਤ੍ਥਾ੧ਬੋਧੇਨ, ਯੋਨਿਸੋ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ।
ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮਤਨ੍ਦਿਕਾ॥

ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੰ ਵਰੰ।
ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ, ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਿਕਾ ਸੁਦ੍ਧੰ, ਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ।
ਭਞ੍ਞਮਾਨੰ ਮਯਾ **ਸਦ੍ਦ-ਨੀਤਿੰ** ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ ਸਾਧੁਕੰ॥

ਧਾਤੁ ਧਾਤੂਹਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ-ਰੂਪਾਨਿ ਚ ਸਲਕ੍ਖਣੇ।
ਸਨ੍ਧਿਨਾਮਾਦਿਭੇਦੋ ਚ, ਪਦਾਨੰ ਤੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਚ॥

ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਦਯੋਚ੍ਚੇਵ-ਮੇਤ੍ਥ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ।
ਸਾਸਨਸ੍ਸੋਪਕਾਰਾਯ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਭਾਵਨਾ॥

੧. ਸਵਿਕਰਣਾਖ੍ਯਾਤਵਿਭਾਗ

ਤਤ੍ਥ **ਧਾਤੂ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਧਾਤੁ? ਸਕਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਾਤੁ, ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਯੋਗਤੋ ਪਰਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਾਤੁ, ਵੀਸਤਿਯਾ ਉਪਸਗ੍ਗੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਕਾਰਣੇਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਾਤੁ, ‘‘ਅਯਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਯਮਿਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਪਰੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਧਾਰਿਯਤਿ ਏਸਾਤਿਪਿ ਧਾਤੁ, ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ ਵਿਦੂਨੋ ਏਤਾਯ ਸਦ੍ਦਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਅਯਲੋਹਾਦਿਮਯਂ ਅਯਲੋਹਾਦਿਧਾਤੂਹਿ ਵਿਯਾਤਿਪਿ ਧਾਤੁ। ਏਵਂ ਤਾਵ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

> **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਜਿਨਮਤੇ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਨੇ ਮਤੋ।
> ਸਤ੍ਥੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਸ੍ਮਿਂ, ਕਚ੍ਚਾਯਨਮਤੇ ਦ੍ਵਿਸੁ॥

ਅਥ ਵਾ ਜਿਨਮਤੇ ‘‘ਤਤੋ ਗੋਤਮਿਧਾਤੂਨੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇ ਵੁਤ੍ਤਿ ‘‘ਪਬ੍ਬਤਾਨਿ ਵਨਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਬ੍ਬਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਅਟ੍ਠਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਵਾਚਕਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਧਾਤੁਯੋ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਭੂਵਾਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਧਾਤਵੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ਭੂ ਇ ਕੁ ਕੇ ਤਕ੍ਕ ਤਕ ਤਕਿ ਸੁਕਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਗਣਤੋ ਤੇ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਭੂਵਾਦਿਗਣੋ ਰੁਧਾਦਿਗਣੋ ਦਿਵਾਦਿਗਣੋ ਸ੍ਵਾਦਿਗਣੋ ਕਿਯਾਦਿਗਣੋ ਗਹਾਦਿਗਣੋ ਤਨਾਦਿਗਣੋ ਚੁਰਾਦਿਗਣੋ ਚਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਵਿਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ। ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਨਾਮਨਾਮ ਕਿਤਨਾਮ ਸਮਾਸਨਾਮ ਤਦ੍ਧਿਤਨਾਮਾਖ੍ਯਾਤੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਨ ਦੁਵਿਧਾਵ ਨਾਮਪਚ੍ਚਯੋ ਆਖ੍ਯਾਤਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਆਖ੍ਯਾਤਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਵਿਧਾ ਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਨੋਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯੋ **ਅ**ਕਾਰਾਦਿਸਤ੍ਤਰਸਵਿਧੋ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਨ੍ਨਰਸਵਿਧੋ ਚ। ਨੋਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯੋ ਪਨ **ਖ ਛ ਸਾ**ਦਿਨੇਕਵਿਧੋ। ਯੇ ਰੂਪਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕਾਰਕਾ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਜੋਤਕਾ ਵਾ ਅਜੋਤਕਾ ਵਾ ਲੋਪਨੀਯਾ ਵਾ ਅਲੋਪਨੀਯਾ ਵਾ, ਤੇ ਸਦ੍ਦਾ ਪਚ੍ਚਯਾ।

> ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਰਣਂ ਤਂ ਤਂ, ਏਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਯਾ**ਥ ਵਾ।
> ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਦ੍ਦਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਇਤੋ ਏਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ॥
>
> ਨਾਮਿਕਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਯੋ, ਵਿਭਾਗੋ ਆਵਿ ਹੇਸ੍ਸਤਿ।
> ਨਾਮਕਪ੍ਪੇ ਯਤੋ ਤਸ੍ਮਾ, ਨ ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਾਮਸੇ॥
>
> ਯੋ ਨੋਵਿਕਰਣਾਨਂ ਤੁ, ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਿਭਾਗਤੋ।
> ਸੋ ਪਨਾਖ੍ਯਾਤਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਾ’ਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ॥

ਇਚ੍ਚਾਨੇਕਵਿਧੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ‘‘ਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ ਇਮੇ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਭੂਵਾਦਿਗਣਤੋ **ਅ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਰੁਧਾਦਿਗਣਤੋ **ਅਕਾਰਿਵਣ੍ਣੇਕਾਰੋਕਾਰ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਪੁਬ੍ਬਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਚ, ਦਿਵਾਦਿਗਣਤੋ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਸ੍ਵਾਦਿਗਣਤੋ **ਣੁ ਣਾ ਉਣਾ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਕਿਯਾਦਿਗਣਤੋ **ਨਾ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਗਹਾਦਿਗਣਤੋ **ਪ੍ਪ ਣ੍ਹਾ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਤਨਾਦਿਗਣਤੋ **ਓ ਯਿਰ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ, ਚੁਰਾਦਿਗਣਤੋ **ਣੇ ਣਯ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ।

> **ਅ**ਕਾਰੋ ਚ **ਇ**ਵਣ੍ਣੋ ਚ, **ਏ** ਓਕਾਰਾ ਚ **ਯੋ** ਤਥਾ।
> **ਣੁ ਣਾ ਉਣਾ** ਚ **ਨਾ ਪ੍ਪ ਣ੍ਹਾ-ਯਿਰਾ ਣੇ ਣਯ**ਪਚ੍ਚਯਾ॥
>
> ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ, ਏਵਂ ਪਨ੍ਨਰਸੇ’ਰਿਤਾ।

ਵਿਕਰਣਵ੍ਹਯਾ ਏਤੇ, ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਯੇ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਹਿ ਵਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਤਦਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਧਾਤੁਗਣਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਬਹੂਪਕਾਰਾ, ਤੇਸ੍ਵਾਯਂ **ਭੂਵਾਦਿਗਣੋ। ਭੂ** ਸਤ੍ਤਾਯਂ, **ਭੂ**ਧਾਤੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਯਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਕਮ੍ਮਿਕਾਕਮ੍ਮਿਕਾਸੁ ਧਾਤੂਸੁ ਅਯਂ ਅਕਮ੍ਮਿਕਾ ਧਾਤੁ, ਨ ਪਨ ''ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਵਾਚਿਕਾ ਅਪਰਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁ ਵਿਯ ਸਕਮ੍ਮਿਕਾ। ਏਸਾ ਹਿ **ਪਰਿਅਭਿ**ਆਦੀਹਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਸਕਮ੍ਮਿਕਾ ਭਵਤਿ, ਨ **ਉਪ ਪਰਾ ਪਾਤੁ**ਆਦੀਹਿ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾਪਿ। ਅਤੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਿਦ੍ਧਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ ਚਾਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ

ਤਤ੍ਰ ਭਵਤਿ ਉਬ੍ਭਵਤਿ ਸਮੁਬ੍ਭਵਤਿ ਪਭਵਤਿ ਪਰਾਭਵਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਭਵਤਿ, ਭੋਤਿ ਸਮ੍ਭੋਤਿ ਵਿਭੋਤਿ ਪਾਤੁਭਵਤਿ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤਿ ਪਾਤੁਭੋਤਿ, ਇਮਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਪਾਤੁ**ਇਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਸੋ ''ਆਵਿਭਵਤਿ ਤਿਰੋਭਵਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਵਿ ਤਿਰੋ**ਨਿਪਾਤਾ ਵਿਯ **ਭੂ**ਧਾਤੁਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਖ੍ਯਾਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨੇਵ ਵਿਸੇਸਕਰੋ, ਨ ਚ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਸਾਧਕੋ। **ਉ**ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਉਪਸਗ੍ਗਾ, ਤੇ ਪਨ ਵਿਸੇਸਕਰਾ, ਨ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਸਾਧਕਾ। ਯੇਸਮਤ੍ਥੇ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ **ਅਕਮ੍ਮਕਾਨਿ**। ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਸਕਮ੍ਮਕਾਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਭੋਤਿ ਪਰਿਭਵਤਿ, ਅਭਿਭੋਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਅਧਿਭੋਤਿ ਅਧਿਭਵਤਿ, ਅਤਿਭੋਤਿ ਅਤਿਭਵਤਿ, ਅਨੁਭੋਤਿ ਅਨੁਭਵਤਿ, ਸਮਨੁਭੋਤਿ ਸਮਨੁਭਵਤਿ, ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਇਮਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਪਰਿ**ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਉਪਸਗ੍ਗਾ, ਤੇ **ਭੂ**ਧਾਤੁਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਖ੍ਯਾਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਕਰਾ ਚੇਵ ਸਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਸਾਧਕਾ ਚ। ਯੇਸਮਤ੍ਥੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯੋ, ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ **ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਿ**। ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ ਸਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ, ਕ੍ਵਚਿ ਅਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਪਿ। ਏਵਂ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸੋਯਂ।

ਤਤ੍ਰ **ਭਵਤੀ**ਤਿ ਹੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਸਰੂਪਂ ਲਭਤਿ। **ਉਬ੍ਭਵਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਰੂਪਂ ਲਭਤਿ। **ਸਮੁਬ੍ਭਵਤੀ**ਤਿ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸਰੂਪਂ ਲਭਤਿ। **ਪਭਵਤੀ**ਤਿ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਪਭਵਤੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਵਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਸਰਤਿ। **ਪਰਾਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਾਭਵੋ ਹੋਤਿ ਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਵੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਸਮ੍ਭਵਤੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਵਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਵਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਾ ਭਵਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਭੋਤਿ ਸਮ੍ਭੋਤਿ ਵਿਭੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ''ਭਵਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਭਵਤੀ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਮਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸਾਨਿ। **ਪਾਤੁਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਕਾਸਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤਿ ਪਾਤੁਭੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ''ਪਾਤੁਭਵਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸਾਨਿ। ਏਵਂ ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਸਕਮ੍ਮਕਾਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਕਥਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ।

ਪਰਿਭੋਤਿਦੁਕਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਤ੍ਤਸੁ ਦੁਕੇਸੁ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮ। ਤਤ੍ਰ **ਪਰਿਭੋਤਿ ਪਰਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਹਿਂਸਤਿ ਪੀਲ੍ਹੇਤਿ, ਅਥ ਵਾ ਹੀਲ੍ਹੇਤਿ ਅਵਜਾਨਾਤਿ। **ਅਭਿਭੋਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਮਦ੍ਦਤਿ। **ਅਧਿਭੋਤਿ ਅਧਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਅਭਿਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਵਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤਾਪੇਤਿ। **ਅਤਿਭੋਤਿ ਅਤਿਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਵਤਿ। **ਅਨੁਭੋਤਿ ਅਨੁਭਵਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦੇਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੋਤਿ। **ਸਮਨੁਭੋਤਿ ਸਮਨੁਭਵਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੇਦੇਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੋਤਿ। **ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਤੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਮਦ੍ਦਤਿ। ਏਵਂ ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ ਸਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਕਥਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਪਿ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਂ।

ਅਪਚ੍ਚਯੋ ਪਰੋ ਹੋਤਿ, ਭੂਵਾਦਿਗਣਤੋ ਸਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਖਜਾਨੇ, ਸਬ੍ਬਧਾਤੁਕਨਿਸ੍ਸਿਤੇ॥

ਅਯਂ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ

ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਭਾਵੇਤਿਸਮ੍ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਭਾਵੇਤਿ, ਏਵਂ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਕਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨੇਸਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਪਿ। ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤਿ ਅਭਿਭਾਵਾਪੇਤਿ ਅਨੁਭਾਵਾਪੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨੇਸਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਤ੍ਰ **ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਵੇਤਿ ਆਸੇਵਤਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤਿ, ਅਥ ਵਾ **ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। **ਵਿਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਭਾਵੇਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਾਵੇਤਿ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰੇਨ ਭਾਵੇਤਿ ਭਾਵਯਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਅਥ ਵਾ **ਵਿਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਅਭਾਵੇਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤਿ। **ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗੁਣਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਯਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸੇਤਿ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤਿ। **ਪਰਿਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਿਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਭਾਵਯਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। ਏਵਂ ਏਕਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਰਿਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਭਾਵਯਤਿ ਵਾਸੇਤਿ ਗਨ੍ਧਂ ਗਾਹਾਪੇਤਿ। **ਏ**ਵਂ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤਿ ਹਿਂਸਾਪੇਤਿ, ਅਥ ਵਾ **ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਹੀਲ਼ਾਪੇਤਿ ਅਵਜਾਨਾਪੇਤਿ। **ਅਭਿਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਪਤ੍ਤਂ ਅਭਿਭਾਵਾਪੇਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਾਪੇਤਿ। **ਅਨੁਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਾਵਾਪੇਤਿ ਪਰਿਭੋਜੇਤਿ।

ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਕਤ੍ਤੁਨਾ ਯੋਗੇ, ਠਿਤੋਯੇਵਾਪ੍ਪਧਾਨਿਯੇ।
ਕ੍ਰਿਯਂ ਸਾਧੇਤਿ ਏਤਸ੍ਸ, ਦੀਪਕਂ ਸਾਸਨੇ ਪਦਂ॥

ਕਰਣਵਚਨਂਯੇਵ, ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਆਖਜਾਤੇ ਕਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤਂ ਇਦਂ॥

ਨ ਨਾਮੇ ਕਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ''ਬੋਧੇਤਾ'' ਇਤਿਆਦਿਕਂ।
''ਸੁਨਖੇਹਿਪਿ ਖਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ'', ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਚ।
ਆਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਦੀਪੇਯਜ, ਪਯੋਗਕੁਸਲੋ ਬੁਧੋ॥

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਕਂ, ਉਪਯੋਗਸਾਮਿਵਚਨਾਨਿਪਿ ਤਦ੍ਦੀਪਕਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਥਂ? **ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀਤਿ, ਤਥਾ **ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭਾਵਾਪੇਤੀਤਿ। ਸੇਸਾਨਿ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਕਰਣੋਪਯੋਗਸਾਮਿਵਚਨਾਨਿ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਕਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਂ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਕਮ੍ਮਕ੍ਰਿਯਾਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ

ਭਵਿਯਤੇ ਵਿਭਵਿਯਤੇ ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ ਅਨੁਭਵਿਯਤੇ ਪਰਿਭੂਯਤੇ ਅਭਿਭੂਯਤੇ ਅਨੁਭੂਯਤੇ, ਏਵੰ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਚ ਭਵਿਯਜਤੇ ਵਿਭਵਿਯਜਤੇ ਪਰਿਭਵਿਯਜਤੇ ਅਭਿਭਵਿਯਜਤੇ ਅਨੁਭਵਿਯਜਤੇ ਪਰਿਭੁਯਜਤੇ ਅਭਿਭੁਯਜਤੇ ਅਨੁਭੁਯਜਤੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿਯੇਵ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਵਿਸੁਞ੍ਞਿ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਭਾਵਿਯਤੇ ਆਸੇਵਿਯਤੇ ਬਹੁਲੀਕਰਿਯਤੇ, ਅਥ ਵਾ **ਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਯਤੇ। **ਵਿਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਿਭਵਿਯਤੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਵਿਯਤੇ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰੇਨ ਭਵਿਯਤੇ ਵਡ੍ਢਿਯਤੇ, ਅਥ ਵਾ **ਵਿਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਅਭਵਿਯਤੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪਿਯਤੇ। **ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਸਪਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ ਹਿੰਸਿਯਤੇ, ਅਥ ਵਾ **ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਹੀਲ਼ਿਯਤੇ ਅਵਜਾਨਿਯਤੇ। **ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਸਪਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਯਤੇ ਅਭਿਮਦ੍ਦਿਯਤੇ। **ਅਨੁਭਵਿਯਤੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਨੁਭਵਿਯਤੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਤੇ। **ਪਰਿਭੂਯਤੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ''ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸਾਨਿ। ਸੇਸਾਨਿ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਯੰ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਪਧਾਨਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ ਪਦੰ, ਤੰ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਕੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਏਕਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਪਿ ਯਦਿ ਕਮ੍ਮੰ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਪਨੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ। ਤਥਾ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਪਿ ਯਦਿ ਕਮ੍ਮੰ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ। ਕਥੰ? ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਧਮ੍ਮੋ ਭਵਿਯਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਵਿਯਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਭਵਿਯਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਧਮ੍ਮਾ ਭਵਿਯਨ੍ਤੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਵੋਹਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਕੇ ਕਮ੍ਮਭੂਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਤ੍ਥਦੀਪਕੰ, ਤੰ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤੋ ਵਿਸੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਪਯੋਗਰਚਨਾ। ਸਯਮੇਵ ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤੰ ਭਣੰ ਬਾਲੋ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਰਿਭੂਤੋਪਿ, ਸਯਮੇਵ ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ ਪਾਪਕਾਰੀ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੋਪਿ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਯੰ ਕਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਯਮੇਵ ਪੀਯਤੇ ਪਾਨੀਯੰ, ਸਯਮੇਵ ਕਟੋ ਕਰਿਯਤੇਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸੁਖਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣੀਯਤਾ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਤਤੋ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਤਾ ਚ।

ਅਯੰ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭਾਵਕ੍ਰਿਯਾਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ

ਭੂਯਤੇ ਭਵਿਯਤੇ ਉਬ੍ਭਵਿਯਤੇ, ਏਵੰ ਭਾਵਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਚ ਭੁਯਜਤੇ ਭਵਿਯਜਤੇ ਉਬ੍ਭਵਿਯਜਤੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ **ਠੀਯਤੇ**ਪਦਸ੍ਸ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਭਾਵਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਕਥਨਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਭੂਯਤੇਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਭਵਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਾਵਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਕਥਨਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਚ ਠਾਨੰ ਠਿਤਿ ਭਵਨਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਭਾਵਵਾਚਕਕਿਤਨ੍ਤਨਾਮਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਛਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਠੀਯਤੇ ਭੂਯਤੇਤਿਆਦੀਹਿ ਭਾਵਵਾਚਕਾਖ੍ਯਾਤਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਛਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਪਵਤ੍ਤਛਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤਸਦ੍ਦੇਹਿ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਤ੍ਤਾ ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦਾਨੰ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਯੋਗੇ ਯੰ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੰ, ਕਤ੍ਤੁਵਾਚਕਪਦੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ, ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਭਾਵਤ੍ਥਦੀਪਕੰ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਤ੍ਤਾਰਮਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਾਵੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਕੇਵਲੋ ਭਵਨਲਵਨਪਚਨਾਦਿਕੋ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥੋਯੇਵ। ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਪਨ ''ਠੀਯਤੇ ਭੂਯਤੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਭਾਵਵਿਸਯੇਸੁ ਕਰਣਵਚਨਮੇਵ ਪਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ''ਨਨੁ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਸੁਪਾਰੁਤੇਨ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਮਤੇ ''ਤੇਨ ਉਬ੍ਭਵਿਯਤੇ''ਤਿ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਜਿਨਮਤੇਨ ਪਨ ''ਸੋ ਭੂਯਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇਨੇਵ। **ਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖੇਪ**ਪ੍ਪਕਰਣੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮਪਾਲਾਚਰਿਯੇਨ, **ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਪਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ, **ਧਜਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ** ਭਗਵਤਾ ਚ ਭਾਵਪਦੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਪੇਕ੍ਖਵਸੇਨੁ'ਚ੍ਚਾਰਿਤੰ।

ਕਥਿਤੋ ਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖੇਪੇ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਵੇ,
‘‘ਭੂਯਤੇ’’ ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਭਾਵਦੀਪਨੋ॥

ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਰੂਪਂ, ਵਿਭੋਤਿ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤਿ’’।
ਇਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਾਪਿ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਥਿਰਂ॥

ਤਥਾ ਧਜਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ, ਮੁਨਿਨਾਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤੇ।
‘‘ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ’’ ਇਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋਪਿ ਚ॥

ਪਾਰਮਿਤਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਮਹੇਸੀਨਂਵ ਦੇਹਤੋ।
ਸਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਾ, ਨੇਵ, ਸਕ੍ਕਤਾਦਿਵਚੋ ਵਿਯ॥

ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ, ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਯਯੋਜਨਂ।
ਏਕਵਚਨਿਕਞ੍ਚਾਪਿ, ਬਹੁਵਚਨਿਕਮ੍ਪਿ ਚ।
ਕਾਤਬ੍ਬਮਿਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ, ਪਰਸ੍ਸਪਦਆਦਿਕੇ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤਿ, ਰੂਪਾਨਿ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਥ, ਅਹਂ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਾਮਿ, ਮਯਂ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਾਮ, ਰੂਪਂ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤੇ, ਰੂਪਾਨਿ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਨ੍ਤੇ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿ ਜਿਨਵਚਨਾਨੁਰੂਪਤੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਪਦਸੋਧਨਾ –

ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਇਦਂ, ਕਮ੍ਮਪਦਸਮਾਨਕਂ।
ਨ ਚ ਕਮ੍ਮਪਦਂ ਨਾਪਿ, ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਪਦਾਦਿਕਂ॥

ਯਦਿ ਕਮ੍ਮਪਦਂ ਏਤਂ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਪਨ।
ਕਮ੍ਮਂ ਦੀਪੇਯ੍ਯ ਕਰਣ-ਵਚਨਂ ਕਤ੍ਤੁਦੀਪਕਂ॥

ਯਦਿ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਪਦਂ, ‘‘ਪੀਯਤੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਯ।
ਸਿਯਾ ਸਕਮ੍ਮਕਂ, ਨੇਤਂ, ਤਥਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪਯੇ॥

ਯਦਿ ਕਤ੍ਤੁਪਦਂ ਏਤਂ, **ਵਿਭਵਤਿ**ਪਦਂ ਵਿਯ।
ਵਿਨਾ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯਂ ਤਿਟ੍ਠੇ, ਨ ਤਥਾ ਤਿਟ੍ਠਤੇ ਇਦਂ॥

ਨ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਭੂਵਾਦੀਨਂ, ਗਣੇ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਰੁਤੋ।
ਦਿਵਾਦੀਨਂ ਗਣੇਯੇਵ, ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਸਮੁਦੀਰਿਤੋ॥

ਨ **ਭੂ**ਧਾਤੁ ਦਿਵਾਦੀਨਂ, ਧਾਤੂਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤੇ ਗਣੇ।
ਭੂਵਾਦਿਕਚੁਰਾਦੀਨਂ, ਗਣੇਸੁਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤਿ’’ ਇਚ੍ਚਾਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਪਨ।
ਭਾਵੇਯੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਸਮਯਞ੍ਞੁਨਾ॥

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਭਾਵਕਾਰਕਲਕ੍ਖਣੰ।
ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮਹੰ ਦਾਨਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਿਬੋਧਥ॥

''ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਚ੍ਛਤਿ''ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਕਤ੍ਤਾਰੰ ਕਤ੍ਤੁਨੋ ਪਦੰ।
''ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਯਤਿ''ਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਕਮ੍ਮੰ ਤੁ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਪਦੰ॥

ਸਰੂਪਤੋ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਾਕਟਾ ਉਭੋ।
ਤਥਾ ਵਿਭਵਿਯਜਤੀਤਿ-ਆਦਿਭਾਵਪਦੰ ਪਨ॥

ਸਰੂਪਤੋ ਨ ਦੀਪੇਤਿ, ਕਾਰਕੰ ਭਾਵਨਾਮਕੰ।
ਦਬ੍ਬਭੂਤੰ ਤੁ ਕਤ੍ਤਾਰੰ, ਪਕਾਸੇਤਿ ਸਰੂਪਤੋ॥

ਕਤ੍ਤਾਰੰ ਪਨ ਦੀਪੇਨ੍ਤੰ, ਕਤ੍ਤੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਮ੍ਪਿ ਤੰ।
ਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ ਸ੍ਵਾਕਾਰੋ, ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਭਾਵਿਤੋ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ, ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।
ਕਤ੍ਤਾਵ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ, ਭਾਵਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਤਤੋ॥

ਯਜ੍ਜੇਵੰ ਕਤ੍ਤੁਵੋਹਾਰੋ, ਭਾਵਸ੍ਸ ਤੁ ਕਥੰ ਸਿਯਾ।
''ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ, ਅਹੋਸਿ''ਇਤਿਆਦਿਸੁ॥

ਇਤਿ ਚੇ ਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਤੁ, ਵਸਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸਮ੍ਭਵਾ।
ਕਤ੍ਤੁਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਭਾਵਸ੍ਸ, ਕਤ੍ਤੁਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ॥

ਕਾਰਕੇ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮਵ੍ਹੇ, ਕ੍ਰਿਯਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਯਥਾ।
ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ ਆਸਨਥਾਲੀ, ਕ੍ਰਿਯਾਧਾਰੋਤਿ ਕਪ੍ਪਿਤਾ॥

ਤਥਾ ਭਾਵਪਦੰ ਧੀਰਾ, ਕਤ੍ਤਾਰੰ ਭਾਵਨਿਸ੍ਸਯੰ।
ਦੀਪਯਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾਚਕੰ ਇਤਿ॥

ਕੇਚਿ ਅਦਬ੍ਬਭੂਤਸ੍ਸ, ਭਾਵਸ੍ਸੇਕਤ੍ਤੁਤੋ ਬ੍ਰਵੁੰ।
ਭਾਵੇਦੇਕਵਚੋਵਾਦਿ-ਪੁਰਿਸਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿਤਿ॥

ਪਾਲ਼ਿੰ ਪਤ੍ਵਾਨ ਤੇਸੰ ਤੁ, ਵਚਨੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣਕੰ।
''ਤੇ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ'' ਇਤਿ ਹਿ॥

ਪਾਠੇ ਪਾਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵਦੇਮਸੇ।
ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੁਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ, ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਯਯੋਜਨੰ॥

ਵਚਨੇਹਿ ਯੁਤੰ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨੋ ਰੁਚਿ।

ਭਾਵੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੰ ਨਾਮ, ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਤਿਦੁਦ੍ਦਸੰ।
ਤਸ੍ਮਾ ਤਗ੍ਗਹਣੂਪਾਯੋ, ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਮਯਾਤਿ॥

ਅਯੰ ਭਾਵਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਏਵੰ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ, ਭਾਵਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਚਾਤਿ ਚਤੁਧਾ, ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਏਤਾਨਿ ਲੋਕਿਯਾਨੰ ਭਾਵਭੇਦਵਸੇਨ ਵੋਹਾਰਭੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਭਾਵਕਾਰਕਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾਨੇਵ। ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਾਰਕੇ ਤਸ੍ਸਙ੍ਗਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਗਹਮੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕੇ, ਭਾਵੋ ਪਨ ਕੇਵਲੋ। ਸੋ ਹਿ ਗਮਨਪਚਨਲਵਨਾਦਿਵਸੇਨਾਨੇਕਵਿਧੋਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਭੇਦਰਹਿਤੋ ਕਾਰਕਨ੍ਤਰੋ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਦਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਦਬ੍ਬਭੇਦੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਪਾਵਚਨੇ ਭਾਵਵਾਚਕੰ ਪਦੰ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦੇ ਭਾਵਕਾਰਕਵੋਹਾਰੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਤੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਕਤਾ ਨੁਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਨੇਤਿ, ਨ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਕ੍ਰਿਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋਯੇਵ ਹਿ ਕਾਰਕਲਕ੍ਖਣੰ। ਇਤਿ ਮੁਖ੍ਯਤੋ ਵਾ ਹੇਤੁਤੋ ਵਾ ਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਕਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸੋ ਕਰਣਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਰਕੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਰਣੰ ਕਾਰੋ, ਕ੍ਰਿਯਾ, ਤਦੇਵ ਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਕਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕ੍ਰਿਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾਵੋਯੇਵ ਕਾਰਕਲਕ੍ਖਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਮਿਕਪਦੇ ਕਾਰਕਲਕ੍ਖਣੇ ਭਾਵਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰੰ ਪਹਾਯ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਾਪਾਦਾਨਾਧਿਕਰਣਾਨੰ ਛਨ੍ਨੰ ਵਤ੍ਥੂਨੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕਕਮ੍ਮਕਾਰਕਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੋਹਾਰੋ ਕਰਿਯਤਿ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਹਿ। ਏਵੰ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਭਾਵਕਾਰਕਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇ ਚ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕਾਨੀਤਿ ਕਾਰਕਤ੍ਤਯੰ ਭਵਤਿ। ਤਦ੍ਦੀਪਕਞ੍ਚਾਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦੰ ਤਿਕਾਰਕੰ।

ਇਮਮਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਵੁਤ੍ਤਮਾਚਰਿਯੇਹਿਪਿ।
ਮਹਾਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਹਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯਦਸ੍ਸਿਭਿ॥

‘‘ਯੰ ਤਿਕਾਲੰ ਤਿਪੁਰਿਸੰ, ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਚਿ ਤਿਕਾਰਕੰ।
ਅਤਿਲਿਙ੍ਗੰ ਦ੍ਵਿਵਚਨੰ, ਤਦਾਖ੍ਯਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਇਧ ਭਾਵਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਕੇਚਿ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸੰ ਮਤਿਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਮਮ੍ਹੇਹਿ ਭਾਵਕਮ੍ਮਾਨੰ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਵਸੇਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ। ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਤਿਕਾਰਕਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਮਿਚ੍ਛਤਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦਤ੍ਤਨੋਪਦਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਤਿਕਾਰਕਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਪਰਸ੍ਸਪਦਤ੍ਤਨੋਪਦਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਠਿਤਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਮਾਧਿਜ੍ਝਾਨਕੁਸਲਾ, ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਲੋਕਨਾਯਕੰ। ਮੋਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣੰ। ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ ਧੀਰੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਰੂਪੰ ਵਿਭੋਤਿ ਵਿਭਵਿਯ੍ਯਤਿ। ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਭਾਸਤੇ ਤਪਤੇ। ਪੂਜਕੋ ਲਭਤੇ ਪੂਜੰ। ਪੁਤ੍ਤਕਾਮਾ ਥਿਯੋ ਯਾਚੰ, ਲਭਨ੍ਤੇ ਤਾਦਿਸੰ ਸੁਤੰ। ਅਸਿਤੋ ਤਾਦਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਅਗ੍ਗਿਜਾਦਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਭੂਯਤੇ। ਸੋ ਪਹੀਯੇਥਾਪਿ ਨੋ ਪਹੀਯੇਥਾਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਠਿਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਰਿਦੰ ਪਾਲ਼ਿਵਵਤ੍ਥਾਨੰ –

ਤਿਕਾਰਕਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਪਾਯਤੋ।
ਪਰਸ੍ਸਪਦਯੋਗੇਨ, ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ॥

ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਯੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਚੁਣ੍ਣਿਯੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਹਿ।

ਅਤੀਵਪ੍ਪਾਨਿ ਗਾਥਾਸੁ, ਪਦਾਨੀਤਿ ਬਹੂਨਿ ਤੁ॥

ਗਾਥਾਸੁ ਚੇਵਿਤਰਾਨਿ, ਚੁਣ੍ਣਿਯੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਚ।
ਸੁਬਹੂਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾਨ, ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਪਦਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪਨਤਿ ਅਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਚਨਾਨਮਨੁਰੂਪੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਤਿਕਾਰਕਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਤੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ ਨੋਪਸਗ੍ਗਾਕਮ੍ਮਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਭਵਤਿਸ੍ਸ ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਦਾਮ –

ਨੋਪਸਗ੍ਗਾ ਅਕਮ੍ਮਾ ਚ, ਸੋਪਸਗ੍ਗਾ ਅਕਮ੍ਮਿਕਾ।
ਸੋਪਸਗ੍ਗਾ ਸਕਮ੍ਮਾ ਚ, ਇਤਿ **ਭੂ**ਤਿ ਵਿਭਾਵਿਤਾ॥

ਇਦਂ ਤੁ ਵਚਨਂ ''ਧਮ੍ਮ-ਭੂਤੋ ਭੁਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਸੁ।
ਪਤ੍ਤਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਂ ਮੇ, ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਉਦੀਰਿਤਂ॥

ਏਤੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇਨ, ਨੋਪਸਗ੍ਗਸਕਮ੍ਮਿਕਂ।
ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਧਾ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਞੇਯ੍ਯਂ ਵਿਸੇਸਤੋ॥

ਨੋਪਸਗ੍ਗਾ ਅਕਮ੍ਮਾ ਚ, ਸੋਪਸਗ੍ਗਾ ਅਕਮ੍ਮਿਕਾ।
ਭੂਧਾਤੁ ਕਾਰਿਤੇ ਸਨ੍ਤੇ, ਏਕਕਮ੍ਮਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

''ਭਾਵੇਤਿ ਕੁਸਲਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਵਿਭਾਵੇਤੀ''ਤਿਮਾਨਿਧ।
ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਸਾਸਨਞ੍ਞੂਹਿ ਸਾਸਨੇ॥

ਸੋਪਸਗ੍ਗਾ ਸਕਮ੍ਮਾ ਤੁ, ਕਾਰਿਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ।
ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਾਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ, ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਕਥਂ॥

ਅਭਿਭਾਵੇਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਾ, ਪੁਰਿਸੇ ਪਾਣਜਾਤਿਕਂ।
ਅਨੁਭਾਵੇਤਿ ਪੁਰਿਸੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਰਿਸਂ ਇਤਿ॥

ਇਦਂ ਸਕਮ੍ਮਕਂ ਨਾਮ, ਅਕਮ੍ਮਕਮਿਦਂ ਇਤਿ।
ਕਥਮੇਹਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਦੇਥ ਨੋ॥

ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨੇਵ ਕਿਂ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਏਕਦੇਸਤੋ।
ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ, ਵਦਤੋ ਮੇ ਨਿਬੋਧਥ॥

ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦਂ ਨਾਮ, ਦੁਵਿਧਂ ਸਮੁਦੀਰਿਤਂ।
ਸਕਮ੍ਮਕਮਕਮ੍ਮਞ੍ਚ, ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਤਤ੍ਰ ਯਸ੍ਸ ਪਯੋਗਮ੍ਹਿ, ਪਦਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਨਾ ਕ੍ਰਿਯਾ।
ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਾ ਵਿਨਾ ਕਮ੍ਮਂ, ਨ ਹੋਤਿ ਤਂ ਸਕਮ੍ਮਕਂ॥

‘‘ਪਚਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੁ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਜਨ੍ਤੁਨਾ।
ਓਦਨਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਂ ਵਾ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਞਾਯਤਿ॥

ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਪਯੋਗਮ੍ਹਿ, ਕਮ੍ਮੇਨ ਰਹਿਤਾ ਕ੍ਰਿਯਾ।
ਪਦਸ੍ਸ ਞਾਯਤੇ ਏਤਂ, ਅਕਮ੍ਮਕਨ੍ਤਿ ਤੀਰਯੇ॥

‘‘ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ’’ਤਿ, ਵੁਤ੍ਤੇ ਕੇਨਚਿ ਜਨ੍ਤੁਨਾ।
ਠਾਨਂਵ ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਯੋ, ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ॥

ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਂ ਤਤ੍ਥ, ਕਤ੍ਤਾਰਂ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਚ।
ਪਕਾਸੇਤਿ ਯਥਾਯੋਗ-ਮਿਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

‘‘ਓਦਨਂ ਪਚਤਿ ਪੋਸੋ, ਓਦਨੋ ਪਚ੍ਚਤੇ ਸਯਂ’’।
ਇਚ੍ਚੁਦਾਹਰਣਾ ਞੇਯ੍ਯਾ, ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ॥

ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਂ ਨਾਮ, ਕਤ੍ਤਾਰਂ ਭਾਵਮੇਵ ਚ।
ਯਥਾਰਹਂ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਇਤਿ ਧੀਰੋਪਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਕਤ੍ਤਾਰਂ ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤਿ’’ਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਸੂਚੇਤਿ ਭਾਵਨਾਮਕਂ।
‘‘ਉਪਟ੍ਠੀਯਤਿ’’ ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ॥

ਏਵਂ ਸਕਮ੍ਮਕਾਕਮ੍ਮਂ, ਞਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਯ੍ਯ ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ।
ਤਿਕਮ੍ਮਕਞ੍ਚ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਕਰਾਦੋ ਕਾਰਿਤੇ ਸਤਿ॥

‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਕਟਕਂ ਪੋਸੋ, ਕਾਰੇਤਿ ਪੁਰਿਸ’’ਨ੍ਤਿ ਚ।
‘‘ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸੇ ਗਾਮਂ, ਰਥਂ ਵਾਹੇਤਿ’’ਇਚ੍ਚਪਿ॥

ਏਤ੍ਰ **ਭਵਤਿ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ, ਨਯੋ ਏਸੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।
ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਕਞ੍ਞੇਵ, ਪਦਮੇਤ੍ਰ ਵਿਭਾਵਿਤਂ॥

ਏਦਿਸੋ ਚ ਨਯੋ ਨਾਮ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਤੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਮਤੇਨੇਵ, ਮਯਾ ਏਵਂ ਪਕਾਸਿਤੋ॥

ਏਤ੍ਰ ਚ ‘‘ਤਮੇਨਂ ਰਾਜਾ, ਵਿਵਿਧਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾ।
ਕਾਰਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਯੋ ਪਾਠੋ, **ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ** ਤਂ ਸੁਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

‘‘ਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀ’’ਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਠਸੇਸਂ ਸੁਮੇਧਸੋ।

''ਸੁਨਖੇਹਿਪਿ ਖਾਦਾਪੇਨ੍ਤਿ'', ਇਤਿ ਪਾਠਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾ॥

ਏਤੰ ਨਯੰ ਵਿਦੂ ਵਤ੍ਵਾ, ਯੋਜੇ ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਤੋ।
''ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਕਟਕੰ ਪੋਸੋ, ਕਾਰੇਤਿ ਪੁਰਿਸੇਨਿ''ਤਿ॥

ਵਿਕਰਣਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਵ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥ ਸਰੂਪਤੋ।
ਸਗਣੇ ਸਗਣੇ ਤੇਸੰ, ਵੁਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪੇਤੁਮੇਵ ਚ॥

''ਅਸ੍ਮਿੰ ਗਣੇ ਅਯੰ ਧਾਤੁ, ਹੋਤੀ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨੋ।
ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ, ਞਾਪਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ॥

ਤਥਾ ਹਿ ਭਾਵਕਮ੍ਮੇਸੁ, ਵਿਹਿਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਤੁ ਯੋ।
ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਪਿ ਧਾਤੂਨੰ, ਗਣਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਭੂਧਾਤੁਜੇਸੁ ਰੂਪੇਸੁ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਾਯ ਸੋਤੁਨੰ।
ਨਾਨਾਵਿਧੋ ਨਯੋ ਏਵੰ, ਮਯਾ ਏਤ੍ਥ ਪਕਾਸਿਤੋ॥

ਯੇ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਵਿਧਵਿਕਰਣਾਖ੍ਯਾਤਸਦ੍ਦੇਸ੍ਵਛੇਕਾ,
ਤੇ ਪਤ੍ਵਾਖ੍ਯਾਤਸਦ੍ਦੇ ਅਵਿਗਤਵਿਮਤੀ ਹੋਨ੍ਤਿ ਞਾਣੀਪਿ ਤਸ੍ਮਾ।
ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਞ੍ਞੇਵ ਧੀਰੋ ਸਪਰਹਿਤਰਤੋ ਸਾਸਨੇ ਦਲ੍ਹਪੇਮੋ,
ਯੋਗੰ ਤੇਸੰ ਪਯੋਗੇ ਪਟੁਤਰਮਤਿਤੰ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ ਕਰੇਯ੍ਯ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ

ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸਵਿਕਰਣਾਖ੍ਯਾਤਵਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਪਠਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੨. ਭਵਤਿਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗ

ਇਤੋ ਪਰੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸੋਤੂਨੰ ਮਤਿਵਡ੍ਢਨੰ।
ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਕ੍ਕਮੰ ਨਾਮ, ਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਾਦੀਨਿ ਦੀਪਯੰ॥

ਤਤ੍ਰ ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਸੂਚਿਕਾ ਤ੍ਯਾਦਯੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਅਨ੍ਤਿ, ਸਿ ਥ, ਮਿ ਮ, ਤੇ ਅਨ੍ਤੇ, ਸੇ ਵ੍ਹੇ, ਏ ਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਤੁ ਅਨ੍ਤੁ, ਹਿ ਥ, ਮਿ ਮ, ਤੰ ਅਨ੍ਤੰ, ਸੁ ਵ੍ਹੋ, ਏ ਆਮਸੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਪਞ੍ਚਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਏਯ੍ਯ ਏਯ੍ਯੁੰ, ਏਯ੍ਯਾਸਿ ਏਯ੍ਯਾਥ, ਏਯ੍ਯਾਮਿ ਏਯ੍ਯਾਮ, ਏਥ ਏਰੰ, ਏਥੋ ਏਯ੍ਯਾਵ੍ਹੋ, ਏਯ੍ਯੰ ਏਯ੍ਯਾਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਅ ਉ, ਏ ਤ੍ਥ, ਅਂ ਮ੍ਹ, ਤ੍ਥ ਰੇ, ਤ੍ਥੋ ਵ੍ਹੋ, ਇਂ ਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਪਰੋਕ੍ਖਾਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਆ ਊ, ਓ ਤ੍ਥ, ਅਂ ਮ੍ਹਾ, ਤ੍ਥ ਤ੍ਥੁਂ, ਸੇ ਵ੍ਹਂ, ਇਂ ਮ੍ਹਸੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਈ ਉਂ, ਓ ਤ੍ਥ, ਇਂ ਮ੍ਹਾ, ਆ ਊ, ਸੇ ਵ੍ਹਂ, ਅਂ ਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਅਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਸ੍ਸਤਿ ਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸ੍ਸਸਿ ਸ੍ਸਥ, ਸ੍ਸਾਮਿ ਸ੍ਸਾਮ, ਸ੍ਸਤੇ ਸ੍ਸਨ੍ਤੇ, ਸ੍ਸਸੇ ਸ੍ਸਵ੍ਹੇ, ਸ੍ਸਂ ਸ੍ਸਾਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਸ੍ਸਾ ਸ੍ਸਂਸੁ, ਸ੍ਸੇ ਸ੍ਸਥ, ਸ੍ਸਂ ਸ੍ਸਾਮ੍ਹਾ, ਸ੍ਸਥ ਸ੍ਸਿਸੁ, ਸ੍ਸਸੇ ਸ੍ਸਵ੍ਹੇ, ਸ੍ਸਿਂ ਸ੍ਸਾਮ੍ਹਸੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਮ।

ਸਬ੍ਬਾਸਮੇਤਾਸਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਯਾਨਿ ਯਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਿ ਛ ਪਦਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨਿ ਨਾਮ। ਯਾਨਿ ਯਾਨਿ ਪਨ ਪਰਾਨਿ ਛ ਪਦਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਾਨਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰ ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਛ, ਪਞ੍ਚਮਿਯੋ ਛ, ਸਤ੍ਤਮਿਯੋ ਛ, ਪਰੋਕ੍ਖਾ ਛ, ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਿਯੋ ਛ, ਅਜ੍ਜਤਨਿਯੋ ਛ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੋ ਛ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਛਾਤਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਿਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਇਤਰਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਵਿਧਾਨਿ।

ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨਮਤ੍ਤਨੋਪਦਾਨਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ ਨਾਮ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਦੀਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ, ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਪਰਿਮਾਣਾਨੇਵ।

ਦ੍ਵੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਪਠਮਂ ਪਠਮਂ ਏਕਵਚਨਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਦੁਤਿਯਂ ਬਹੁਵਚਨਂ।

ਤਤ੍ਰ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤੀਨਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਿ, ਸਿ ਥ, ਮਿ ਮ ਇਚ੍ਚੇਤਾਨਿ ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨਿ। ਤੇ ਅਨ੍ਤੇ, ਸੇ ਵ੍ਹੇ, ਏ ਮ੍ਹੇ ਇਚ੍ਚੇਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਾਨਿ। ਪਰਸ੍ਸਪਦਤ੍ਤਨੋਪਦੇਸੁਪਿਤਿ ਅਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾ, ਸਿਥ ਇਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਾ, ਮਿ ਮ ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ, ਤੇ ਅਨ੍ਤੇ ਇਤਿ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾ, ਸੇ ਵ੍ਹੇ ਇਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਾ, ਏ ਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ।

ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਸੁਪਿ ਤਿ-ਇਤਿ ਏਕਵਚਨਂ, ਅਨ੍ਤਿ-ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਕਮਤੋ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਪਰਸ੍ਸਪਦਤ੍ਤਨੋਪਦਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਭਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿ? ਕਾਲਾਦਿਵਸੇਨ ਧਾਤ੍ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਭਜਤੀਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ, ਸਜਾਦੀਹਿ ਨਾਮਿਕਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ ਸਹ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ ਪਨ ਸਕਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਾਦਿਭੇਦੇ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਤੀਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਾਦਯੋ ਵਾ ਕਾਰਕੇ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਿਭਜਤੀਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ, ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਾ ਞਾਣੇਨਾਤਿਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ, ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਏਤਾਯਾਤਿਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ, ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਪਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ'ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰੇਨ ਭਜਨ੍ਤਿ ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸਲਕ੍ਖਣਂ ਵਦਾਮ ਸਹ ਪਯੋਗਨਿਦਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ।

> ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਨਾਮਿਕੇਸੁਪਲਬ੍ਭਤਿ।
> ਨਾਖ੍ਯਾਤੇਸ੍ਵਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ-ਮਿਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ॥
>
> ਨਿਗ੍ਰੋਧੋਵ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ, ਥੇਰ ਵਾਦਾਨਮੁਤ੍ਤਮੋ।
> ਅਨੂਨਂ ਅਨਧਿਕਞ੍ਚ, ਕੇਵਲਂ ਜਿਨਸਾਸਨਂ॥

ਤਤ੍ਰ ਥੇਰ-ਇਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਥੇਰਾਨਂ ਅਯਨ੍ਤਿ ਥੇਰੋ। ਕੋ ਸੋ? ਵਾਦੋ। ਥੇਰਵਾਦੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾਦਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

> ''ਕਾਯੋ ਤੇ ਸਬ੍ਬ ਸੋਵਣ੍ਣੋ'', ਇਚ੍ਚਾਦਿਮ੍ਹਿਪਿ ਨਾਮਿਕੇ।
> ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਨਯਞ੍ਞੁਨਾ॥
>
> ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਨਨ੍ਵਾਖ੍ਯਾਤੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
> ''ਭੋ ਖਾਦ ਪਿਵ''ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ, ਵਦੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਚੋਦਕੋ॥
>
> ਯਦਿ ਏਵਂ ਮਤੇਨਸ੍ਸ, ਭਵੇਯ੍ਯ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਂ।
> ''ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭੋ ਪੁਰਿਸਿ''ਚ੍ਚਾਦਿ, ਪਦਮ੍ਪਿ, ਨ ਹਿਦਂ ਤਥਾ॥
>
> ''ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭੋ ਪੁਰਿਸਿ''ਚ੍ਚਾਦਿ, **ਸਿ ਗ** ਲੋਪੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
> ਤਥਾ ''ਖਾਦਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ, **ਹਿ** ਲੋਪੇਨ ਪਵੁਚ੍ਚਰੇ॥

ਏਵਂ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਆਖ੍ਯਾਤੇਸੁ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨਾਮੇਸ੍ਵੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ''ਅਟ੍ਠ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲ ਧਮ੍ਮਦਸਾ ਤੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ **ਪੁਗ੍ਗਲ** ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਕਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਨ ''ਕਕੁਸਨ੍ਧ ਕੋਣਾਗਮਨੋ ਚ ਕਸ੍ਸਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਕੁਸਨ੍ਧ** ਇਤਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਯ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਉਪਨਿਪਨ੍ਨੋ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭੁਮ੍ਮੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਅਦਿਟ੍ਠਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਕਤਰਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸਪਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭੂਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਸ੍ਸਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਵੋਹਾਰੋ ਨ ਕਰਿਯਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾ, ਪੁਰਿਸਾ ਉਤ੍ਤਮਵੁਯਾ।
ਤਥਾਪਿ ਇਤਰੇਸਾਨ-ਮੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾਵ ਤਬ੍ਬਸਾ।
ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਇਮੇਸਾਨਂ, ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਨਿਰੋਪਿਤੋ॥

ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਭੂਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਸੁ ਪਰਸ੍ਸਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਪਰਸ੍ਸਪਦਵੋਹਾਰੋ ਨ ਕਰਿਯਤਿ।

ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਾ ਚੇਤੇ, ਪਰਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਤਥਾਪਿ ਚ।
ਇਤਰੇਸਂ ਨਿਰੂਲ੍ਹਤ੍ਤਾ, ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਤੋ॥

ਇਮਸ੍ਸ ਪਨਿਮੇਸਾਨਂ, ਪੁਬ੍ਬਵੋਹਾਰਤਾਯ ਚ।
ਤਥਾ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸਸ੍ਸ, ਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਸੋ ਅਯਂ।
ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਵੋਹਾਰੋ, ਏਸਮਾਰੋਪਿਤੋ ਧੁਵਂ॥

ਪਰਸ੍ਸਪਦਸਞ੍ਞਾਦਿ-ਸਞ੍ਞਾਯੋ ਬਹੁਕਾ ਇਧ।
ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਕਤਤ੍ਤਾਤਾ, ਸਞ੍ਞਾ ਪੋਰਾਣਿਕਾ ਮਤਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਨ ਪਰਿਯੇਸਾਮ। ਰੂਲ੍ਹਿਯਾ ਹਿ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਤਜਾਦੀਨਂ ਪੁਰਿਸਸਞ੍ਞਾ ਵਿਹਿਤਾ।

ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨੇਸੁ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਂ **ਏਕਵਚਨਂ**। ਬਹੂਨਮਤ੍ਥਾਨਂ ਵਚਨਂ **ਬਹੁਵਚਨਂ**। ਅਥ ਵਾ ਬਹੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਤਿ ਸਮੁਦਾਯਵਸੇਨ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਏਕੀਕਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਏਕਵਚਨਂ, ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਏਕਵਚਨਂ, ਏਕਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣੇਨ ਬਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਵਚਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਏਕਵਚਨਂ। ਅਬਹੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਗਰੁਕਾਰਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਾਤਿਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗਪੁਥੁਚਿਤ੍ਤ-ਸਮਾਯੋਗਪੁਥੁਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬਹੂਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਂ ਬਹੁਵਚਨਂ, ਤਥਾ ਯੇ ਯੇ ਬਹਵੋ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਤਂਪੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸੇਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਰੂਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਬਹੂਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਂ, ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨਤ੍ਥੇਨ ਏਕਾਭਿਧਾਨਵਸੇਨ ਬਹੂਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਂ, ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਸੇਨ ਬਹੂਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਂ, ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦਕਿਚ੍ਚਭੇਦਵਸੇਨ ਬਹੂਨਂ ਵਿਯ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਏਕਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ, ਏਕਮ੍ਹਿ ਵਿਯ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਵਚਨਂ, ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ, ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਵਿਯ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਬਹੁਵਚਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਪੁਥੁਵਚਨਂ, ਅਨੇਕਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ।

ਵਚਨੇਸੁ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥੋ, ਨਾਮਾਖਜਾਤਵਿਭਤ੍ਤਿਨਂ।
ਵਸੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸਾਸਨਤ੍ਥਗਵੇਸਿਨਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਨਾਮਿਕਪਯੋਗੇਹਿ ਸਹੇਵਾਖਜਾਤਪਯੋਗੇ ਪਵਕ੍ਖਾਮ – ''ਰਾਜਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਹਾਯੋ ਮੇ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕਂ ਚਿਤ੍ਤ'' ਮਿਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਪਯੋਗਾ। ''ਰਾਜਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸਹਾਯਾ ਮੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਮੇ ਦੇਸ੍ਸਾ ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਬਵੁਤ੍ਥਾਨਂ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਸਾ ਸੇਨਾ ਮਹਤੀ ਆਸਿ, ਬਹੁਜ੍ਜਨੋ ਪਸਨ੍ਨੋਸਿ, ਸਬ੍ਬੋ ਤਂ ਜਨੋ ਓਜਿਨਾਯਤੁ, ਇਤ੍ਥਿਗੁਮ੍ਬਸ੍ਸ ਪਵਰਾ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਹਂ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਅਦਾਸਿਂ, ਦ੍ਵਯਂ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪੇਮਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ, ਕਰੇ ਪਸਾਦਞ੍ਚ ਨਰੋ ਅਵਸ੍ਸਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਬਲਕਾਯੋ, ਦੇਵਨਿਕਾਯੋ, ਅਰਿਯਗਣੋ’’- ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ, ‘‘ਦ੍ਵਿਕਂ ਤਿਕ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ ਚ ਸਮੁਦਾਯਵਸੇਨ ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਵਚਨਪਯੋਗਾ।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾਪਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪੂਜਿਤਾ ਞਾਤਿਸਙ੍ਘੇਹਿ, ਦੇਵਕਾਯਾ ਸਮਾਗਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯਾ, ਦ੍ਵੇ ਦੇਵਸਙ੍ਘਾ, ਤੀਣਿ ਦੁਕਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਵਕਾਨਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾਪਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਬਹੁਸਮੁਦਾਯਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਮਾਨਾ ਚ ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਬਹੁਵਚਨੇ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸਮੁਦਾਯਾਪੇਕ੍ਖਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਨਾਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਪਾਣਂ ਨ ਹਨੇ, ਸਸ੍ਸੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਵਚਨਪਯੋਗਾ, ਤਬ੍ਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਵਚਨਪਯੋਗਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

‘‘ਨਾਗਂ ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪੂਜਿਤਂ, ਸਾਵਤ੍ਥੀ ਸਦ੍ਧਾ ਅਹੋਸਿ ਪਸਨ੍ਨਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਮੇਕਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਨਾਮਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ ਸਲ਼ਾਯਤਨਂ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ, ਚਿਤ੍ਤਸੇਨੋ ਚ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ, ਨਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਆਗਤਿਗਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਗਤਿਗਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਏਵਂ ਮਯਂ ਗਣ੍ਹਾਮ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਕਤਿ, ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਖੋ ਮੇਘਿਯ ਵਦਮਾਨਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ ‘ਭੁਞ੍ਜਥ ਭਨ੍ਤੇ’ਤਿ, ਅਹਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾ, ਅਬ੍ਭਾਗਤਾਨਾ’ਸਨਕਂ ਅਦਾਸਿਂ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਰੁਕਾਰਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ, ਅਨਿਯਮਿਤਸਙ੍ਖਾਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ ਵਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਦੇਸਨਾਸੋਤਪਾਤਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਤਥਾਗਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਰਹਿਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਯੁਤ੍ਤਿ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਮਾਤਿਕਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਚਾਤਿ ਤੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦੇਸਨਾਸੋਤੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਮਾਤਿਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

‘‘ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨੋ ਪਰਾਮਾਸਾ, ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

''ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਞ੍ਞੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਦੁਦ੍ਦਸਾ ਦੁਰਨੁਬੋਧਾ ਸਨ੍ਤਾ ਪਣੀਤਾ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰਾ ਨਿਪੁਣਾ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯਾ, ਯੇ ਤਥਾਗਤੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤੀ''ਤਿ ਅਯਮੇਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਥੁਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੋਗਪੁਥੁਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗੋ।

''ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਵਨੇ,

ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਦੀਘਾਵੁ ਰਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੋ।
ਤੇ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਿਥਿਲਾਯਂ ਪਜਾਪਤਿ'' –

ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਯੇ ਯੇ ਬਹਵੋ, ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਤਂਪੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸੇਕਤ੍ਥਸ੍ਸ ਰੂਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ 'ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ ਕੀਟਾਗਿਰਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਏਤੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨੋ'ਤਿ'', ''ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ, ਏਥ ਬਜਗ੍ਘਾ ਨਿਵਤ੍ਤਵ੍ਹੋ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨਤ੍ਥੇਨ ਏਕਾਭਿਧਾਨਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

''ਮਞ੍ਚਾ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗਾ।

''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਅਯਮਾਰਮ੍ਮਣਭੇਦੇਨ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗੋ।

''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਕਿਚ੍ਚਭੇਦੇਨ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗੋ।

ਤਤ੍ਥ ਏਕਤ੍ਥੇਕਵਚਨਂ, ਸਮੁਦਾਯਾਪੇਕ੍ਖੇਕਵਚਨਂ, ਜਾਤਜਾਪੇਕ੍ਖੇਕਵਚਨਂ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾਪੇਕ੍ਖੇਕਵਚਨਂ, ਏਕਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਏਕਵਚਨਂ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਜਾਤਜਾਪੇਕ੍ਖੇਕਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖੇਕਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਬਵ੍ਹਤ੍ਥਬਹੁਵਚਨਂ, ਬਹੁਸਮੁਦਾਯਾਪੇਕ੍ਖਬਹੁਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਂ, ਗਰੁਕਾਰਬਹੁਵਚਨਂ, ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬਹੁਵਚਨਂ, ਮਾਤਿਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯਬਹੁਵਚਨਂ, ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਯਬਹੁਵਚਨਂ, ਪੁਚ੍ਛਾਸਭਾਗਬਹੁਵਚਨਂ, ਪੁਥੁਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੋਗਪੁਥੁਆਰਮ੍ਮਣਬਹੁਵਚਨਂ, ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਬਹੁਵਚਨਂ, ਤਂਪੁਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਂ, ਏਕਾਭਿਧਾਨਬਹੁਵਚਨਂ, ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਪੇਕ੍ਖਬਹੁਵਚਨਂ , ਆਰਮ੍ਮਣਭੇਦਬਹੁਵਚਨਂ, ਕਿਚ੍ਚਭੇਦਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸਵਿਧਂ ਬਹੁਵਚਨਂ ਭਵਤਿ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਵੀਸਧਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਪਾਲ਼ਿਵਵਤ੍ਥਾਨਂ –

ਏਕਤ੍ਥੇ ਦੇਕਵਚਨ-ਞ੍ਚਿਤਰਸ੍ਮਿਤਰਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਮੁਦਾਯਜਾਤਿਏਕਤ੍ਤ-ਲਕ੍ਖਣੇਕਵਚੋਪਿ ਚ।
ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਮ੍ਹਿ, ਪਾਠੇ ਪਾਯੇਨ ਦਿਸ੍ਸਰੇ॥

ਗਰੁਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਨੇਕਸ੍ਮਿਂ, ਬਹੁਵਚਨਕਂ ਪਨ।
ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਪ੍ਪਕਂ ਅਟ੍ਠ-ਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਤਂ ਬਹੁਂ॥

ਤਥਾ ਹਿ ਬਹੁਕਂ ਦੇਕ-ਵਚਨਂਯੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ।
ਗਰੁਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਨੇਕਸ੍ਮਿਂ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ॥

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਤਵ ਸਾਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਅਮਤੰ ਪਦੰ’’॥

ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਾਠਾ, ਬਹੁਧਾ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਵਿਦ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕੋ॥

ਸਾਤਿਸਯੰ ਗਰੁਕਾਰਾ-ਰਹਸ੍ਸਾਪਿ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਏਕਵਚਨਯੋਗੇਨ, ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤੇ ਯਤੋ॥

ਤਤੋ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੋ, ਕਰੇਯ੍ਯਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਤੋ।
ਏਕਵਚਨਯੋਗੰ ਵਾ, ਇਤਰੰ ਵਾ ਸੁਮੇਧਸੋ॥

ਪਾਯੇਨ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਮ੍ਹਿ, ਬਹੁਵਚਨਕੰ ਠਿਤੰ।
ਤੰਪੁਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਕੰ ਤਨ੍ਨਿ-ਸ੍ਸਯੇਕਵਚਨਮ੍ਪਿ ਚ॥

ਪੁਥੁਚਿਤ੍ਤਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦ-ਮਾਤਿਕਾਸਨ੍ਧਿਆਦਿਸੁ।
ਬਹੁਵਚਨਕਞ੍ਚਾਪਿ, ਅਪ੍ਪਕਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਏਕਾਭਿਧਾਨਤੋ ਕਿਚ੍ਚਾ, ਤਥਾ ਗੋਚਰਤੋਪਿ ਚ।
ਬਹੁਵਚਨਕੰ ਤਨ੍ਨਿ-ਸ੍ਸਿਤਾਪੇਕ੍ਖਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਕੰ॥

ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਸਪ੍ਪਯੋਗੰ ਤੁ, ਞਤ੍ਵਾਨ ਵਚਨਦ੍ਵਯੰ।
ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਪਨ ਵੋਹਾਰੋ, ਯਥਾਪਾਲ਼ਿ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਇਦਾਨਿ ਕਾਲਾਦਿਵਸੇਨ ਆਖ੍ਯਾਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪਯਿਸ੍ਸਾਮ – ਕਾਲਕਾਰਕਪੁਰਿਸਪਰਿਦੀਪਕੰ ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣੰ **ਆਖ੍ਯਾਤਿਕੰ**। ਤਤ੍ਰ **ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਤਯੋ ਕਾਲਾ, ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਛ, ਤੇ ਏਕੇਕਾ ਤਿਪੁਰਿਸਕਾ।

ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਕਾਲੇਸੁ, ਯਦਿਦੰ ਵਤ੍ਤਤੇ ਯਤੋ।
ਆਖ੍ਯਾਤਿਕੰ ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ, ਕਾਲਦੀਪਨਤਾ ਮਤਾ॥

ਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਭਾਵਾ। ਤੇ ਹਿ ਉਪਚਾਰਮੁਖ੍ਯਸਭਾਵਵਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਕਾਰਕਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਵ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਕ੍ਰਿਯਾਨਿਮਿਤ੍ਤ ਤੰਸਾਧਕ ਤੰਸਭਾਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤਾ ਚ ਭਾਵੋ ਚ, ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਕਾਰਕਾ ਤਿਧਾ।
ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਏਤ੍ਥ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਚ੍ਚਤੋ॥

‘‘ਪਰਿਭਵਿਯ੍ਯਤਿ’’ਚ੍ਚਾਦੀ, ਕਮ੍ਮੇ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਕਾਰਕੇ।
‘‘ਸਮ੍ਭਵਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ, ਸਿਜ੍ਝਰੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕੇ॥

''ਵਿਭਵਿਯਜਤਿ''ਇਚ੍ਚਾਦੀ, ਭਾਵੇ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਕਾਰਕੇ।
ਤਿਵਿਧੇਸ੍ਵੇਵਮੇਤੇਸੁ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਮਤਾ॥

ਕਾਰਕਤ੍ਤਯਮੁਤ੍ਤਂ ਯਂ, ਆਖਜਾਤਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਤਸ੍ਮਾ ਤਦ੍ਦੀਪਨਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਸਾਖਜਾਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ॥

ਕਾਰਕਤ੍ਤਂ ਤੁ ਭਾਵਸ੍ਸ, ਸਚੇਪਿ ਨ ਸਮੀਰਿਤਂ।
ਕਾਰਕਲਕ੍ਖਣੇ ਤੇਨ, ਭਾਵੇਨ ਚ ਅਵੁਤ੍ਤਨਾ॥

ਕ੍ਰਿਯਾਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ, ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਤਂ।
ਤਥਾਪਾਖਜਾਤਿਕੇ ਤਸ੍ਸ, ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ।
ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨਯੋਵਾਤਿ, ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਭਾਸਿਤੋ॥

ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਕਾ ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਪੁਰਿਸੋ ਆਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣੇ ਸਾਧਕਵਾਚਕੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕੇ ਵਾ **ਤੁਮ੍ਹਾਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਵਜ੍ਜਿਤੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤੇ ਨਾਮਮ੍ਹਿ ''ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ, ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ, ਤਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ''ਭਾਸਤਿ ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਵਾ, ਪੀਲ਼ਿਯਕ੍ਖੋਤਿ ਮਂ ਵਿਦੂ, ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਧਾਤੂਹਿ ਪਰੋ ਹੋਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਪੁਰਿਸਪਯੋਗਤ੍ਥੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਭਵਤਿ, ਯਥਾ ''ਦੁਕ੍ਖਂ ਤੇ ਵੇਦਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਾਸਯਨ੍ਤੁ ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਦਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕ੍ਖਸਾਸਨਾਰੋਚਨੇ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨਵਸੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤਂ ਮਂ ਦੇਵਸ੍ਸ ਉਭੋ ਪਾਦਾ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੁ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਕਥੇਹੀਤਿ ਮਂ ਵਦਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚ ਭਵਤਿ।

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸੁਦੁਬ੍ਬੋਧੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਹਂ ਗਣ੍ਹੇ, ਗਰੁਂ ਗਰੁਮਤਂ ਵਿਦੂ॥

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਸੋ ਪਰਿਭਵਤਿ, ਤੇ ਪਰਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭਵਤਿ, ਪਰਿਭਵਨ੍ਤਿ। ਸਪਤ੍ਤੋ ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ, ਸਬ੍ਬਾ ਵਿਤਜਾ'ਨੁਭੂਯਤੇ, ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ, ਅਨੁਭੂਯਤੇਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਸਤਿਪਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਾ ਆਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤਂ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾਦਯੋ ਤਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ਪਰਿਭਵਿਯਜਤੇ ਪੁਰਿਸੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ, ਪਰਿਭਵਿਯਜਸੇ ਤ੍ਵਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ, ਪਰਿਭਵਿਯਜਮ੍ਹੇ ਮਯਂ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਿਦਂ ਵਚਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਨਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਤੁਣ੍ਹਿਮਾਸਿਨ'ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਤਿਪਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਾ ਆਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਪਠਮਪੁਰਿਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਿਯਾ''ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਨਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਤੁਣ੍ਹਿਮਾਸਿਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਜਨਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਾਚਕਸ੍ਸ ਨਾਮਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਮਾਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਭਾਵਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਨਯੋ।

ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੋ ਆਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣੇ ਸਾਧਕਵਾਚਕੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤੇ **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇ ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ, ਤਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਪ੍ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਧਾਤੂਹਿ ਪਰੋ ਹੋਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਅਤਿਭਵਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤਿਭਵਥ, ਅਤਿਭਵਸਿ, ਅਤਿਭਵਥ। ਤ੍ਵਂ ਪਰਿਭਵਿਯਸੇ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਰਿਭਵਿਯਵ੍ਹੇ। ਯਤ੍ਥ ਸਤਿਪਿ **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਾ ਆਖਜਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤਂ ਤੁਲਜਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਤਂ ਯਥਾ? ਤਯਾ ਅਭਿਭਵਿਯਤੇ ਸਪਤ੍ਤੋ, ਤਯਾ ਅਭਿਭਵਿਯੇ ਅਹਂ।

ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋ ਆਖ੍ਯਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੇ ਸਾਧਕਵਾਚਕੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤੇ **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇ ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ, ਤਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਅਪ੍ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਧਾਤੂਹਿ ਪਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਹਂ ਪਰਿਭਵਾਮਿ, ਮਯਂ ਪਰਿਭਵਾਮ, ਪਰਿਭਵਾਮਿ, ਪਰਿਭਵਾਮ। ਅਹਂ ਪਰਿਭਵਿਯਜਾਮਿ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਮਯਂ ਪਰਿਭਵਿਯਜਾਮ, ਪਰਿਭਵਿਯਜਾਮਿ, ਪਰਿਭਵਿਯਜਾਮ। ਯਤ੍ਥ ਸਤਿਪਿ **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਾ ਆਖ੍ਯਾਤਪਦੇਨ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤਂ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਤਂ ਯਥਾ? ਮਯਾ ਅਨੁਭਵਿਯਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮਯਾ ਅਭਿਭਵਿਯਸੇ ਤ੍ਵਂ। ਏਵਂ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਸਾਧਕਵਾਚਕਾਨਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕਾਨਂ ਵਾ ਨਾਮਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤਾਨਂ ਆਖ੍ਯਾਤਪਦੇਹਿ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾਦਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਮਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤਾਨਂ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਭਾਵੋਯੇਵ ਪਠਮਪੁਰਿਸਾਦੀਨਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ।

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਾਨਮੇਕਾਭਿਧਾਨੇ ਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਏਕਾਭਿਧਾਨਂ ਨਾਮ ਏਕਤੋ ਅਭਿਧਾਨਂ ਏਕਕਾਲਾਭਿਧਾਨਞ੍ਚ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ **ਚ**ਸਦ੍ਦੂਪਯੋਗੇਯੇਵ, ਅਚਸਦ੍ਦੂਪਯੋਗੇ ਭਿਨ੍ਨਕਾਲਾਭਿਧਾਨੇ ਤਗ੍ਗਹਣਾਭਾਵਤੋ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਥ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਤਪ੍ਪਯੋਗਾ। ਤਤ੍ਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਥ – ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਮਿਂ ਵੋਹਾਰੇ ''ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਕਾਭਿਧਾਨੇ ਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮ'' ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ''ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਸਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਕਾਭਿਧਾਨੇ ਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਸਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਤੇ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਥ, ਅਹਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਤਿਣ੍ਣਮੇਕਾਭਿਧਾਨੇ ਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਰੋਪਿ ਅਤ੍ਥਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ''ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਸਿ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਥਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਹਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਾਮਿ, ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ ਭਵਤਿ, ਮਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥਨਯੋ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮਿਯਾਦੀਸੁ ਪਰੋਪੁਰਿਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਬਹ੍ਵਤ੍ਥਵਾਚਕੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੇਸੁ, ਨ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਤਨੋ ਵਾਚਕੇਸੁ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸੇਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾਚਕੇਸੁ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਚੋਦਨਾਸਨ੍ਧੀਪਨਿਯੋ ਇਮਾ ਗਾਥਾ –

> ''ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਭਵਸਿ ਸੋ ਚਾਪਿ, ਭਵਤਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਭਾਸਨੇ।
> ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿ, ਪਰੋਪੋਸੋ ਕਥਂ ਸਿਯਾ?।
>
> ''ਅਹਂ ਭਵਾਮਿ ਸੋ ਚਾਪਿ, ਭਵਤਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਭਾਸਨੇ।
> ''ਮਯਂ ਭਵਾਮ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਚ ਕਥਂ ਸਿਯਾ?।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

> ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਰੋ ਨਾਮ, ਸਦ੍ਦਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ।
> ਏਵਂ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਰੋਪੁਰਿਸਨਾਮਕੋ॥
>
> ਪਠਮਮ੍ਹਾ ਪਰੋ ਨਾਮ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਉਤ੍ਤਮੋਪਿ ਚ।
> ਮਜ੍ਝਿਮਮ੍ਹਾ ਪਰੋ ਨਾਮ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰੁਤੋ॥

ਏਵੰ ਤੁ ਗਹਣਞ੍ਞੇਤ੍ਥ, ਵੋਹਾਰਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਕਂ।
ਦੋਸੋ ਤਦਨੁਲੋਮਮ੍ਹਿ, ਗਹਣਸ੍ਮਿਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਤ੍ਵਞ੍ਞ ਭਦ੍ਦੇ ਸੁਖੀ ਹੋਹਿ, ਏਸੋ ਚਾਪਿ ਮਹਾਮਿਗੋ’’।
ਇਤਿ ਪਾਠੇ ਯਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵਦੇਮਸੇ॥

‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਦ੍ਵੇ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਥ’’, ਇਚ੍ਚਤ੍ਥੋ ਤਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਏਵੰਪਜਯਂ ਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਮਮ॥

ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਕਥਿਤਾ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ।
ਤਥਾਪਿ ਨਯਮਾਦਾਯ, ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਅਕੋਪਿਯਾ॥

‘‘ਧਮ੍ਮੇਨ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਂ, ਰਟ੍ਠਾ ਪਬ੍ਬਾਜਯਿਤ੍ਥ ਮਂ।
ਤ੍ਵਞ੍ਞ ਜਾਨਪਦਾ ਚੇਵ, ਨੇਗਮਾ ਚ ਸਮਾਗਤਾ’’॥

‘‘ਅਹਞ੍ਞ ਮਦ੍ਦਿਦੇਵੀ ਚ, ਜਾਲੀਕਣ੍ਹਾਜਿਨਾ ਚੁਭੋ।
ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸੋਕਨੁਦਾ, ਵਸਾਮ ਅਸ੍ਸਮੇ ਤਦਾ’’॥

ਏਤਾ ਗਾਥਾਪਿ ਏਤਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਧਿਕਾ।
ਤਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ, ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਪਾਕਟੋ ਸਿਯਾ।
ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਬਹੁਨਾ ਭਾਸਿਤੇਨ ਕਿਂ॥

ਆਕਾਰੇਨ ਮਨਾਪੇਨ, ਕਥਨੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ।
ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚੇ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਸੁਧੀਮਤਂ॥

ਪੁਰਿਸਤ੍ਤੁਯਤੋ ਏਸੋ, ਪਰੋਪੁਰਿਸਨਾਮਕੋ।
ਨੁਪਲਬ੍ਭਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ, ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤੋਵ ਯਂ॥

ਪਾਟਵਤ੍ਥਾਯ ਸੋਤੂਨਂ, ਵੋਹਾਰਤ੍ਥੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਵਿਸੁਂ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੋਪਿ, ਲਬ੍ਭਮਾਨੋਵ ਉਦ੍ਧਟੋ॥

ਸਙ੍ਖੇਪਤੋਪੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ **‘‘ਅਮ੍ਹ**ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਉਤ੍ਤਮੋ, **ਤੁਮ੍ਹ**ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਠਮੋ’’ਤਿ।

ਤਜਾਦੀਨਂ ਪੁਰਿਸਸਞ੍ਞਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਇਦਂ।
ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਾਖ੍ਯਾਤਿਕਂ ਞੇਯ੍ਯਂ, ਪੁਰਿਸਪਰਿਦੀਪਕਂ॥

ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕਾਲਕਾਰਕਪੁਰਿਸਪਰਿਦੀਪਨਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ?

ਲਕ੍ਖਿਯਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਯੇਤੰ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣੰ।
ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਤਾ ਏਵੰ, ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਤਥਾ ਹਿ ਚ॥

''ਗਚ੍ਛਤਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਕੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਕ੍ਰਿਯਾਸਨ੍ਦੀਪਨੰ ਪਦੰ।
''ਆਖਜਾਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਧੀਰੇਹਿ, ਆਖਜਾਤਞ੍ਞੂਹਿ ਸਞ੍ਞਿਤੰ॥

ਲਕ੍ਖਣੰ ਹੋਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਸਤ੍ਵਾਭਿਧਾਨਤਾ।
ਕ੍ਰਿਯਾਭਿਧਾਨਤਾ ਏਵੰ, ਆਖਜਾਤਸ੍ਸੇਵ ਲਕ੍ਖਣੰ॥

ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਏਤਸ੍ਸ, ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਚਕਤਾ ਇਧ।
ਲਕ੍ਖਣੰ ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯਜੰ, ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂਹਿ ਲਕ੍ਖਿਤੰ॥

''ਕਿਂ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ, ''ਪਚਾਮਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ''ਅਹਂ''।
ਪਟਿਵਾਚਾਯ ਦਾਨੇਨ, ਕ੍ਰਿਯਾਵਾਚਕਤਾ ਮਤਾ॥

ਏਵਮਾਖਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।
ਇਦਾਨਿ ਕਾਲੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਹਿ ਕਾਲਸ੍ਮਿਂ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਆਸਿਟ੍ਠਾਣਾਪਨਤ੍ਥੇਸੁ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਹਿ ਪਞ੍ਚਮੀ॥

ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾ-ਨੁਮਤਜਤ੍ਥੇਸੁ ਸਤ੍ਤਮੀ।
ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਅਤੀਤਮ੍ਹਿ, ਪਰੋਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਹਿਯਜੋ ਪਭੁਤਿ ਕਾਲਸ੍ਮਿਂ, ਅਤੀਤਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਵਾ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ, ਹਿਯਜਤ੍ਤਨੀ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਅਜ੍ਜਪ੍ਪਭੁਤਿ ਕਾਲਸ੍ਮਿਂ, ਅਤੀਤਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਵਾ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ, ਸਮੀਪੇਜ੍ਜਤਨਵ੍ਹਯਾ॥

ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਕਾਲਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਤੀਤੇ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਾ।
ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਹੋਤੀਤਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਞ੍ਞੂਹਿ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਏਵੰ ਕਾਲੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਯੇ ਤੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਵਿਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਸਦਵਿਪੁਲਤਿਖਿਣਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਯਭੂਤਾ ਪਯੋਗਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਾਟਵਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਤਜਾਦਿਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ – ਭਵਤਿ, ਭਵਨ੍ਤਿ। ਭਵਸਿ, ਭਵਥ। ਭਵਾਮਿ, ਭਵਾਮ। ਭਵਤੇ, ਭਵਨ੍ਤੇ। ਭਵਸੇ, ਭਵਵ੍ਹੇ। ਭਵੇ, ਭਵਾਮ੍ਹੇ। ਅਯਂ ਅਞ੍ਞਯੋਗਾਦਿਰਹਿਤਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ।

ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਅਞ੍ਞਯੋਗਾਦਿਰਹਿਤਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ। ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਂ ਮਂ ਭਣਸਿ ਸਾਰਥਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਸੇਪਣ੍ਣਿ ਗਚ੍ਛਾਮਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਨਿਯਾ

ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ।

ਏਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਯੋਗੋ **ਤ**ਯੋਗੋ, **ਮ**ਯੋਗੋ, ਅਞ੍ਞਯੋਗੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਾ **ਤ**ਯੋਗਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਾ **ਮ**ਯੋਗਵਸੇਨ। ਪਠਮਪੁਰਿਸਾ ਅਞ੍ਞਯੋਗਵਸੇਨ। ਤਜਾਦੀਨਮੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਯਂ ਅਨੁਗੀਤਿ –

> ਅਞ੍ਞਯੋਗੇਨ ਪਠਮਾ, **ਤ**ਯੋਗੇਨ ਤੁ ਮਜ੍ਝਿਮਾ।
> ਮਯੋਗੇਨੁਤ੍ਤਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਸੋਤੂਨਂ ਪਯੋਗੇਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਯੋਗਾਦਿਸਹਿਤਮਪਰਮ੍ਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਂ ਵਦਾਮ – ਸੋ ਭਵਤਿ, ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ। ਅਹਂ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਂ ਭਵਾਮ। ਸੋ ਭਵਤੇ, ਤੇ ਭਵਨ੍ਤੇ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਵ੍ਹੇ। ਅਹਂ ਭਵੇ, ਮਯਂ ਭਵਾਮ੍ਹੇ। ਅਯਂ ਅਞ੍ਞਯੋਗਾਦਿਸਹਿਤਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ।

ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਯੋਗਾਦਿਸਹਿਤਾਨਿਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? "**ਯਂ**ਪਾਯਂ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ, ਇਦਮ੍ਪਿਮਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਸਿਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇ ਤਰਤਿ , ਤਰਣੀਯੇ ਚ ਦਨ੍ਧਤਿ, ਤ੍ਵਂਸਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮਮ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋਸ੍ਮਿ, ਪਿਤਰਂ ਮੇ ਇਧਾਗਤਂ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਨਿਯਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ।

ਯੋ **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਤਤਿ, ਨ ਪਨ ਹੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹਤ੍ਥਵਾਚਕੋ, ਨੇਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ **ਤ**ਯੋਗਸਹਿਤਤ੍ਤਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਯੋਗਸਹਿਤਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਾਧੇਤਿ। ਯੋ ਚ **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਤਤਿ, ਨ ਪਨ ਹੋਤਿ ਅਮ੍ਹਤ੍ਥਵਾਚਕੋ, ਨ ਸੋਪਿ ਸਦ੍ਦੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ **ਮ**ਯੋਗਸਹਿਤਤ੍ਤਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਯੋਗਸਹਿਤਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਾਧੇਤਿ।

ਤਤ੍ਰ **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਾਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੇ – ''ਨ ਭਵਂ ਏਤਿ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਂ, ਸਿਵਿਰਾਜਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਿ। ਇਧ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਧੋਵਤੂ''ਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੇ ''ਉਪਾਲਿ ਤਂ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ। ਸਾਵਕੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਸਰਣੋ ਵਨ੍ਦਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ''ਤਿ ਚ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਇਦਮੇਤ੍ਥੁਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ''ਤ੍ਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਹਂ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਕ **ਤ**ਯੋਗ **ਮ**ਯੋਗਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਦੀਪਨੋ ਪਯੋਗੋਯੇਵ ਅਞ੍ਞਯੋਗੋ ਨਾਮ, ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਪੁਰਿਸੋ ਭਵਤੀਤਿ।

ਯਜ੍ਜੇਵਂ ''ਸਬ੍ਬਾਯਸਂ ਕੂਟਮਤਿਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸੋ ਤਿਟ੍ਠਸਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ। ਏਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸੀਦਾਮਿ, ਵਚੋ ਤੇ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਥਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਸਮ੍ਭਵੋਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤੁ ਪਠਮਪੁਰਿਸਸਮ੍ਭਵੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ''ਸਬ੍ਬਾਯਸਂ ਕੂਟਮਤਿਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸੋ ਤਿਟ੍ਠਸਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਸੋ''ਤਿਆਦਿਕਸ੍ਸ ਨਾਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਤੁਮ੍ਹ'ਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥਵਾਚਕਸਦ੍ਦੇਹਿ''ਤਿਟ੍ਠਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਸਜਾਦਜਨ੍ਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਤਗ੍ਗੁਣਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਸਮ੍ਭਵੋ ਸਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਸਜਾਦਜਨ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿਪਿ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ''ਤ੍ਵਮਹ''ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਸਾਤ੍ਵਂ ਵਙ੍ਕਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਥਂ ਮਦ੍ਦਿ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ। ਸੋ ਅਹਂ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਾਮਾ ਗਾਮਂ ਪੁਰਾ ਪੁਰ''ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਸੁ।

ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਅਲਿਙ੍ਗਭੇਦਤ੍ਤਾ ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਂ ਵਦਾਮ –

ਪੁਰਿਸੋ ਭਵਤਿ, ਕਞ੍ਞਾ ਭਵਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਵਤਿ, ਪੁਰਿਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਭੋ ਪੁਰਿਸ ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵਸਿ, ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵਸਿ, ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵਸਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ। ਅਹਂ ਪੁਰਿਸੋ ਭਵ◌ਾਮਿ, ਅਹਂ ਕਞ੍ਞਾ ਭਵ◌ਾਮਿ, ਅਹਂ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਵ◌ਾਮਿ, ਮਯਂ ਪੁਰਿਸਾ ਭਵ◌ਾਮ, ਮਯਂ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਭਵ◌ਾਮ, ਮਯਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਭਵ◌ਾਮ।

ਏਸ ਨਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਸੁ, ਸੇਸਵ◌ਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁਪਿ। ਅਯਮਾਖ੍ਯਾਤਿਕਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣਂ ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨੀ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ।

ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ''ਕ੍ਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਮਾਖ੍ਯਾਤਿਕਮਲਿਙ੍ਗਭੇਦ''ਮਿਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਲਿਙ੍ਗਭੇਦ**ਮਿਤਿ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ? ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਾਨਂ ਅਵ◌ਿਸੇਸਤ੍ਤੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ ''ਅਲਿਙ੍ਗਭੇਦ''ਮਿਤਿ। ਯਥਾ ''ਪੁਰਿਸੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਞ੍ਞਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਚਤੁਧਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਯਥਾ ''ਭਵਤੀ''ਤਿ **ਅ**ਕਾਰਾਨਨ੍ਤਰਤਜਨ੍ਤੁਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਭਵਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਭਵਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਤਾ, ਏਵ◌ੰ ''ਉਬ੍ਭਵਤਿ''ਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ **ਅ**ਕਾਰਾਨਨ੍ਤਰਤਜਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਉਬ੍ਭਵਤਿ ਉਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਭਵਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ''ਭੋਤਿ ਸਮ੍ਭੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਓਕਾਰਾਨਨ੍ਤਰਤਜਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ, ''ਭਾਵ◌ੇਤਿ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਏਕਾਰਾਨਨ੍ਤਰਤਜਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਯਿਧ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਦੁਰਨੁਬੋਧਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਗਤਿ। ਅਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਲੋਕੇ ਲੋਕਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦੇ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਛਨ੍ਨਵ◌ੁਤਿਯਾ ਵਚਨੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਅਵਦਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਕਥਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵ◌ੰ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵ◌ੰ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾਦੀਸੁਪਿ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤੀਸੁ। ਅਯਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਯਥੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪਦਾਨੇਵ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾਦੀਨਂ ਮਾਤਿਕਾਭਾਵ◌ੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤਯੋਗਾਦਿਸਹਿਤਾਸਹਿਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵ◌ਿਧਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਯੋ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ ਕ੍ਵਚਾਦੇਸਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਾਨਿ ਚ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਨਿ ਸੋਤੂਨਂ ਸੁਖਧਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪੁਰਿਸਪ੍ਪਯੋਗੇ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਞ੍ਚ।

ਭਵਤੁ, ਭਵਨ੍ਤੁ। ਭਵ◌ਾਹਿ, ਭਵ, ਭਵਥ। ਭਵ◌ਾਮਿ, ਭਵ◌ਾਮ। ਭਵਤਂ, ਭਵਨ੍ਤਂ। ਭਵਸ੍ਸੁ, ਭਵਵ◌ੋ। ਭਵ◌ੇ, ਭਵ◌ਾਮਸੇ। ਸੋ ਭਵਤੁ, ਤੇ ਭਵਨ੍ਤੁ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵ◌ਾਹਿ, ਭਵ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ। ਅਹਂ ਭਵ◌ਾਮਿ, ਮਯਂ ਭਵ◌ਾਮ। ਸੋ ਭਵਤਂ, ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਂ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵਸ੍ਸੁ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਵ◌ੋ। ਅਹਂ ਭਵ◌ੇ, ਮਯਂ ਭਵ◌ਾਮਸੇ। ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਭਵ◌ੇ, ਭਵ◌ੇਯ੍ਯੁਂ। ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਥ। ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮਿ, ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮ, ਭਵ◌ੇਮੁ। ਭਵ◌ੇਥ, ਭਵ◌ੇਰਂ। ਭਵ◌ੇਥੋ, ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਵ◌ੋ। ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਂ, ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵ◌ਾ, ਸੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ , ਭਵ◌ੇ, ਤੇ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯੁਂ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਥ। ਅਹਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮਿ, ਮਯਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮ, ਭਵ◌ੇਮੁ। ਸੋ ਭਵ◌ੇਥ, ਤੇ ਭਵ◌ੇਰਂ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਭਵ◌ੇਥੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਵ◌ੋ। ਅਹਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਂ, ਮਯਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵ◌ਾ। ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਮੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਬਭੂਵ, ਬਭੂਵ◌ੁ। ਬਭੂਵ◌ੇ, ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥ। ਬਭੂਵ◌ੰ, ਬਭੂਵ◌ਿਮ੍ਹ। ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥ, ਬਭੂਵ◌ਿਰੇ। ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥੋ, ਬਭੂਵ◌ਿਵ◌ੋ। ਬਭੂਵ◌ਿ, ਬਭੂਵ◌ਿਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵ◌ਾ, ਸੋ ਬਭੂਵ, ਤੇ ਬਭੂਵ◌ੁ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਬਭੂਵ◌ੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥ। ਅਹਂ ਬਭੂਵ◌ੰ, ਮਯਂ ਬਭੂਵ◌ਿਮ੍ਹ। ਸੋ ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥ, ਤੇ ਬਭੂਵ◌ਿਰੇ। ਤ੍ਵ◌ੰ ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਭੂਵ◌ਿਵ◌ੋ। ਅਹਂ ਬਭੂਵ◌ਿ, ਮਯਂ ਬਭੂਵ◌ਿਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵ◌ਾ। ਅਯਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਭਵਾ, ਅਭਵੂ। ਅਭਵੋ, ਅਭਵਤ੍ਥ। ਅਭਵਂ, ਅਭਵਮ੍ਹਾ। ਅਭਵਤ੍ਥ, ਅਭਵਤ੍ਥੁਂ। ਅਭਵਸੇ, ਅਭਵਵ੍ਹਂ। ਅਭਵਿਂ, ਅਭਵਮ੍ਹਸੇ ਇਤਿ ਵਾ, ਸੋ ਅਭਵਾ, ਤੇ ਅਭਵੂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਤ੍ਥ। ਅਹਂ ਅਭਵਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਮ੍ਹਾ। ਸੋ ਅਭਵਤ੍ਥ, ਤੇ ਅਭਵਤ੍ਥੁਂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਵ੍ਹਂ। ਅਹਂ ਅਭਵਿਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਮ੍ਹਸੇ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਯਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਭਵਿ, ਅਭਵੁਂ। ਅਭਵੋ, ਅਭਵਿਤ੍ਥ। ਅਭਵਿਂ, ਅਭਵਿਮ੍ਹਾ। ਅਭਵਾ, ਅਭਵੂ। ਅਭਵਸੇ, ਅਭਵਿਵ੍ਹਂ। ਅਭਵ੍ਹਂ, ਅਭਵਿਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵਾ, ਸੋ ਅਭਵਿ, ਤੇ ਅਭਵੁਂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਤ੍ਥ। ਅਹਂ ਅਭਵਿਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਿਮ੍ਹਾ। ਸੋ ਅਭਵਾ, ਤੇ ਅਭਵੂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਵ੍ਹਂ। ਅਹਂ ਅਭਵਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਿਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਯਂ ਅਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨਜ੍ਜਤਨਿਯਾ **ਉਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਇਂਸੁ**ਮਾਦੇਸਵਸੇਨ ਭਵਤਿਨੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ਤੇ ਭਵਿਂਸੁ, ਸਮੁਬ੍ਭਵਿਂਸੁ, ਪਭਵਿਂਸੁ, ਪਰਾਭਵਿਂਸੁ, ਸਮ੍ਭਵਿਂਸੁ, ਪਾਤੁਭਵਿਂਸੁ, ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਿਂਸੁ , ਇਮਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ। ਪਰਿਭਵਿਂਸੁ, ਅਭਿਭਵਿਂਸੁ, ਅਧਿਭਵਿਂਸੁ, ਅਤਿਭਵਿਂਸੁ, ਅਨੁਭਵਿਂਸੁ, ਸਮਨੁਭਵਿਂਸੁ, ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਿਂਸੁ।

> ''ਅਧਿਭੋਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਮ੍ਪਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨਯਤੋ ਵੇ ਯਜਂ, ''ਪਰਿਭੋਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ॥

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ – ''ਏਵਂਵਿਹਾਰਿਞ੍ਞਾਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਰੂਪਾ ਅਧਿਭੋਸੁਂ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੂਪੇ ਅਧਿਭੋਸੀ''ਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਪਦਾਨਿ, ਏਵਮਜ੍ਜਤਨਿਯਾ **ਉਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਇਂਸੁ**ਮਾਦੇਸਵਸੇਨ ਭਵਤਿਨੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ

> ''ਅਨ੍ਵਭਿ'' ਇਤਿਰੂਪਮ੍ਪਿ, ਅਜ੍ਜਤਨਜਾ ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ।
> ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨਯਤੋ ਵੇਯਜਂ, ''ਅਜ੍ਝਭਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਚ॥

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ – ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦਿਵਂ ਸਮਕ੍ਕਮਿ, ਸੁਖਞ੍ਚ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਯੋ ਚ ਅਨ੍ਵਭੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਵਭੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਭੀਤਿ ਛੇਦੋ। **ਅਨੂ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗੋ। **ਅਭੀ**ਤਿ ਆਖਜਾਤਿਕਪਦਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਥ। ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਭਵਿਸ੍ਸਤੇ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ। ਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ। ਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵਾ, ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਿਸ੍ਸਥ। ਅਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੇ, ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ। ਅਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਮਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹੇ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਂਸੁ। ਅਭਵਿਸ੍ਸੇ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ। ਅਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹਾ। ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਿਂਸੁ। ਅਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ। ਅਭਵਿਸ੍ਸਿਂ, ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹਸੇ ਇਤਿ ਵਾ, ਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਤੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਂਸੁ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ। ਅਹਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹਾ। ਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ, ਤੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਿਂਸੁ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ। ਅਹਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਿਂ, ਮਯਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਮ੍ਹਸੇ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਯਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

> ਵੋਹਾਰਭੇਦਕੁਸਲੇਨ ਸੁਬੁਦ੍ਧਿਨਾ ਯੋ,
> ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ ਕਥਿਤੋ ਜਿਨਸਾਸਨਤ੍ਥਂ।
> ਤਜਾਦਿਕ੍ਕਮੋ ਤਦਨੁਗਂ ਕਿਰਿਯਾਪਦਾਨਂ,

ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਮੋ ਭਵਤਿਧਾਤੁਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਭਵਤਿਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਦੁਤਿਯੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੩. ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯ

ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ।
ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ, ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਟਵਤ੍ਥਯਾ॥

ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਅਤ੍ਥਸਦ੍ਦਚਿਨ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਯੋਗੋ, ਸਮਾਨਾਸਮਾਨਵਸੇਨਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ, ਆਗਮਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ, ਕਾਲਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ, ਕਾਲਸਙ੍ਗਹੋ, ਪਕਰਣਸਂਸਨ੍ਦਨਾ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਦੀਨਂ ਵਚਨਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ ਚਾਤਿ ਨਵਧਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਤਾਵ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਪਦਾਨਮਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਏਤ੍ਥਾਖਜਾਤਪਦਸਞ੍ਞਿਤਾਨਂ **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦ **ਭਵੇ**ਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹੇਤੇ ਨਾਮਿਕਪਦਸਞ੍ਞਿਤੇਹਿ ਅਪਰੇਹਿ **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦ **ਭਵੇ**ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਪਿ ਅਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾ ਚ। ਸਾਸਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਦ੍ਦਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾ ਸਮਾਨਾਪਿ ਅਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਅਸਮਾਨਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਾ ਅਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾ ਅਸਮਾਨਵਚਨਕਾ ਅਸਮਾਨਨ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਕਾਲਿਕਾ ਅਸਮਾਨਪਦਜਾਤਿਕਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਤੇਸਮਸਮਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਤਂ ਜੀਰਤਿ ਦੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾਯਂ ਪੁਰਿਸੋ, ਬਲਿਬਦ੍ਦੋਵ ਜੀਰਤਿ। ਸਨ੍ਤੋ ਤਸਿਤੋ। ਪਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਭਰਤਿ। ਸਨ੍ਤੋ ਆਚਿਕ੍ਖਤੇ ਮੁਨਿ। ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਲੋਕੇ। ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਏਤ੍ਥ **ਜੀਰਤਿ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਵਭਾਵਾਪਗਮਵਡ੍ਢਨਵਾਚਕਂ। **ਸਨ੍ਤੋ**ਸਦ੍ਦਪਞ੍ਚਕਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਪਰਿਸ੍ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤਸਮਾਨੋਪਸਨ੍ਤੋਪਲਬ੍ਭਮਾਨਵਾਚਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਸਮਾਨਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤੇ ਪਨ ‘‘ਅਕਤਞ੍ਞੂ ਮਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭੀ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਅਕਤਞ੍ਞੂਚਾ’’ਤਿਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਕਤਞ੍ਞੂ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ ਕਤਾਕਤਾਜਾਨਨਜਾਨਨਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ‘‘ਸੁਖੀ ਹੋਤੁ ਪਞ੍ਚਸਿਖ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ। ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਭਦ੍ਦੇ ਸੁਖੀ ਹੋਹਿ। ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਮਾਤਾ ਮੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਮਯਾ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਸੁਖੀ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤੇ ‘‘ਆਹਾਰੇ ਉਦਰੇ ਯਤੋ। ਯਤੋ ਪਜਾਨਾਤਿ ਸਹੇਤੁਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਯਤੋ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ ਪਠਮਾਪਞ੍ਚਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਸਮਾਨਵਚਨਕਤ੍ਤੇ ਇਮੇ ਪਯੋਗਾ –

‘‘ਯਾਯ ਮਾਤੁ ਭਤੋ ਪੋਸੋ, ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਅਵੇਕ੍ਖਤਿ।
ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਣਦਦਿਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਹਨ੍ਤਿ ਕੁਦ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ’’ਤਿ

ਆਦੀਸੁ **ਹਨ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨੋ।

‘‘ਇਮੇ ਨੂਨ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ, ਮਿਗਸਙ੍ਘਾਨਿ ਲੁਦ੍ਦਕਾ।
ਵਾਕੁਰਾਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪ, ਸੋਬ੍ਭਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇ।
ਵਿਕ੍ਕੋਸਮਾਨਾ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ, ਹਨ੍ਤਿ ਨੇਸਂ ਵਰਂ ਵਰ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਆਦੀਸੁ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨੇ। ‘‘ਸੀਲਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਸੀਲਵ◌ਾ ਹੋਥ। ਸਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ ਨਿਯਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ। ਸਨ੍ਤੋ ਹਵ◌ੇ ਸਬ੍ਭਿ ਪਵ◌ੇਦਯਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਯਸਸ੍ਸੀ ਸੋ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ **ਸੀਲ**ਵ◌ਾਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਕਾ।

ਅਸਮਾਨਨ੍ਤੇ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਸਮਾਨਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਂ ਵ◌ਾ ਅਸਮਾਨਵਚਨਤ੍ਤਂ ਵ◌ਾ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਯੇਵ ਪਯੋਗਾ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਸਤਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਂ, ਸਤਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ।

ਅਸਮਾਨਕਾਲਤ੍ਤੇ ‘‘ਨਨੁ ਤੇ ਸੁਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ, ਦੇਵ◌ਾ ਨ ਇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮਸ੍ਸ। ਤੇ ਜਨਾ ਪਾਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਕਾਲਵਸੇਨ ਅਸਮਾਨਕਾਲਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਅਸਮਾਨਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿਪਿ।

ਅਸਮਾਨਪਦਜਾਤਿਕਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਯਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਨਾਗੋ, ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਂ। ਪਥੇ ਧਾਵਨ੍ਤਿਯਾ ਪਤਿ, ਏਕਂਸਂ ਅਜਿਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਪਤਿ। ਗਿਰਿਂ ਚਣ੍ਡੋਰਣਂ ਪਤੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਸਯਂ**ਸਦ੍ਦਦ੍ਵਯਂ ਨਾਮਨਿਪਾਤਵਸੇਨ **ਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਤਯਂ ਨਾਮਾਖ੍ਯਾਤੋਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਅਸਮਾਨਪਦਜਾਤਿਕਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ◌ਂ ਸਾਸਨਸ੍ਮਿਂ ਕੇਚਿ ਸਦ੍ਦਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾ ਸਮਾਨਾਪਿ ਅਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਅਸਮਾਨਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਾ ਅਸਮਾਨਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਕਾ ਅਸਮਾਨਵਚਨਕਾ ਅਸਮਾਨਨ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨਕਾਲਿਕਾ ਅਸਮਾਨਪਦਜਾਤਿਕਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਤਾਦਿਸੇਸੁ ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਯੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਤਂ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਨ ਸੋ ਨਾਮਿਕਪਦਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਤ੍ਤਂ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਨ ਸੋ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਤਂ। ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਕਰਣੀਯੋਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਂ ਨਾਮਪਦੇਹਿ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦ **ਭਵ◌ੇ** ਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਂ ਵਦਾਮ।

ਕਥਂ? **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਤੁਯੋਗੇ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ, ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗੇ ਨਾਮਿਕਪਦਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਥੇ ਨਾਮਿਕਪਦਤ੍ਥੇ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਸੇਨ, ਨਾਮਿਕਪਦਤ੍ਥੇ ਪਨਾਲਪਨਵਸੇਨ। ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਥੇ ਤਾਵ ‘‘ਏਕੋ ਭੋਤਿ’’, ਨਾਮਿਕਪਦਤ੍ਥੇ ‘‘ਮਾ ਭੋਤਿ ਪਰਿਦੇਵ◌ੇਸਿ’’। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ –

ਭਾਵ◌ੇ ਨਾਮਪਦਤ੍ਥੇ ਚ, ਆਲਪਨਵ◌ਿਸੇਸਿਤੇ।
ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ, **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਭਵ◌ੇਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ‘‘ਭਵ◌ਾਮੀ’’ਤਿਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਭਵ◌ਾਮੀ’’ਤਿਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਜਾਸੀਸਨਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਮੀ’’ਤਿਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਸਹਿਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਠਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਆਹਚ੍ਚਵਚਨਂ –

‘‘ਦੇਵ◌ਾਨਂ ਅਧਿਕੋ ਹੋਮਿ, ਭਵ◌ਾਮਿ ਮਨੁਜਾਧਿਪੋ।
ਰੂਪਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਸਮੋ ਭਵ◌ੇ’’ਤਿ॥

ਅਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤੇਸਮਤ੍ਥਾਨਂ ਸਾਧਿਕਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਾਥਾਰਚਨਾ –

‘‘ਸੁਖੀ ਭਵਤਿ ਏਸੋ ਚ, ਅਹਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਖੀ ਭਵ◌ੇ।
ਸੁਖੀ ਭਵਤੁ ਏਸੋ ਚ, ਅਹਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਖੀ ਭਵ◌ੇ॥

ਇਮਾਯ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯ, ਭਵਨ੍ਤੁ ਸੁਖਿਤਾ ਪਜਾ।
ਭਵੇ'ਹਞ੍ਚ ਸੁਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਾਮਚ੍ਚੋ ਸਹ ਞਾਤਿਭਿ॥

ਸੁਖੀ ਭਵੇਯਜ ਏਸੋ ਚ, ਅਹਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਖੀ ਭਵੇ।
ਸੁਖੀ ਭਵੇਯਜ ਚੇ ਏਸੋ, ਅਹਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਖੀ ਭਵੇ''ਤਿ॥

ਇਚ੍ਚੇਵੰ –

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਪਞ੍ਚਮਜਂ, ਸਤ੍ਤਮਜਞ੍ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ।
ਏਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, **ਭ**ਵੇਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਏਕਧਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯਂ, ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਸੁ ਚ।
ਦ੍ਵੇਧਾ ਦ੍ਵੇਧਾਤਿਮਸ੍ਸਤ੍ਥਂ, ਪਞ੍ਚਧਾ ਪਰਿਦੀਪਯੇ॥

ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ-ਮਾਦਿਪੁਰਿਸਵਾਚਕੋ।
ਅਤ੍ਥੋ ''ਭਵੇ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ, ''ਭਵਤੀ''ਤਿਪਿਯੁਜ੍ਜਤਿ॥

ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਏਤਸ੍ਸ, ਵੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ।
ਏਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਤੁ, ਆਹਰਿਸ੍ਸਂ ਸੁਣਾਥ ਮੇ॥

ਕੋ'ਯਂ ਮਜ੍ਝੇਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਮਿਂ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਤੀਰਮਾਯੁਹੇ।
ਕਂ ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਏਵਂ ਵਾਯਮਸੇ ਭੁਸਂ॥

ਨਿਸਮ੍ਮ ਵਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਵਾਯਾਮਸ੍ਸ ਚ ਦੇਵਤੇ।
ਤਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝੇਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਮਿਂ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਤੀਰਮਾਯੁਹੇ॥

ਅਸ੍ਸਂ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯਂ, ''ਆਯੁਹੇ''ਤਿਪਦਸ੍ਸ ਹਿ।
''ਆਯੂਹਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸ-ਵਸੇਨਾਯਂ ਸਮੀਰਿਤੋ।
ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਮੀਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੇਕਾਰਵਸੇਨ ਵਾ॥

ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਚ ਗਾਥਾਯਂ, ''ਆਯੁਹੇ''ਤਿਪਦਸ੍ਸ ਤੁ।
''ਆਯੂਹਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ, ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਤਥਾ ''ਭਵੇ''ਤਿਏਤਸ੍ਸ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ।
''ਭਵਤੀ''ਤਿ, ''ਭਵਾਮੀ''ਤਿ, ਚਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਏਵਂਵਿਧੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ, ਪਾਠੇਸੁਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ।
ਨੇਤਬ੍ਬੋ ਨਯਦਕ੍ਖੇਨ, ਨਯਸਾਗਰਸਾਸਨੇ॥

ਏਵਮਯੰ **ਭਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਛਸੁ ਵਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਤ੍ਥੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਨ੍ਤਨਾਮਿਕਪਦਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਸੰਸਾਰਕਮ੍ਮਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਭਵੋ ਨਨ੍ਦਤਿ ਤਸ੍ਸ, ਭਵੋ ਤਸ੍ਸ ਨ ਨਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਦ੍ਧਿਮ੍ਹਿ। ''ਭਵੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੰਸਾਰੇ। ''ਭਵੇ ਖੋ ਸਤਿ ਜਾਤਿ ਹੋਤਿ, ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਮ੍ਮਭਵੇ। ''ਏਵੰ ਭਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਭੂ**ਧਾਤੁਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨੰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਮਤ੍ਥੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੋ।

> ਆਖ੍ਯਾਤਤ੍ਥਮ੍ਹਿਮੇ ਅਤ੍ਥਾ, ਨ ਲਾਤਬ੍ਬਾ ਕੁਦਾਚਨੰ।
> ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨੇਤੇ, ਉਦ੍ਧਟਾ ਨਾਮਤੋ ਯਤੋ॥

ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯਨਿਦਸ੍ਸਨੰ।

ਅਤ੍ਥਸਦ੍ਦਚਿਨ੍ਤਾਯੰ ਪਨ ਏਵਮੁਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੰ – ''ਭਵਨ੍ਤੇ, ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੇ, ਪਰਾਭਵੋ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ **ਗਚ੍ਛਤਿ ਗਚ੍ਛੰ ਗਚ੍ਛਤੋ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਾ, ਨ ਯਾਚਨੋਪਤਾਪਨਤ੍ਥਾਦਿਵਾਚਕੋ **ਨਾਥਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਨ ਚ ਰਾਜਦੇਵਤਾਦਿਵਾਚਕੋ **ਦੇਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਾ। ਯੇ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਾਵ। ਯੇ ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਾ, ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਾਵ।

ਤਤ੍ਰ **ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿਆਦੀਨੰ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਤਾ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ – **ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਕੰ ਨਾਮਪਦੰ, ਏਕਮਾਖ੍ਯਾਤੰ। ਤਥਾ **ਗਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੰ ਨਾਮਪਦੰ, ਏਕਮਾਖ੍ਯਾਤੰ। **ਗਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਕਿਤਨ੍ਤੋ, ਅਪਰੋ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦੋ। ਸਤਿਪਿ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਤ੍ਤੇ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਤਬ੍ਬਿਸਯੰ ਬੁਦ੍ਧਿੰ ਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਵਿਨਾਵ'ਤ੍ਥਪ੍ਪਕਰਣਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਮ੍ਯਨ੍ਤੰ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨਾਖ੍ਯਾਤਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ''ਸ ਗਚ੍ਛੰ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਨ੍ਤੰ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਗਚ੍ਛੰ ਪੁਤ੍ਤਨਿਵੇਦਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਖ੍ਯਾਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਤੋ ਹਯਤੋ ਪਤਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਤਨ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕੋ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦੋਤਿ। ਇਤਿ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਾਨੰ ਆਖ੍ਯਾਤਨਾਮਾਨੰ ਨਾਮਾਖ੍ਯਾਤੇਹਿ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਞ੍ਞਾਪਕੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ''ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਆਖ੍ਯਾਤਨਾਮਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਠਿਤਾਨੰ ਏਕੇਕਤ੍ਥਵਾਚਕਾਨੰ ਵਿਸੇਸਸਦ੍ਦਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

''ਨਾਥਤਿ ਦੇਵੋ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਨ ਆਖ੍ਯਾਤਨਾਮਾਨੰ ਨਾਮਾਖ੍ਯਾਤੇਹਿ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨੰ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਾਚਕਾਨੰ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਤਾ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਹਿ ਵਿਨਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਨਾਥਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਯਾਚਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਤਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਸ੍ਸਰਿਯੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਆਸੀਸਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਤਥਾ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮੇਘੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਆਕਾਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਰਾਜਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੋ''ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਪਟਿਭਾਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ''ਨਾਥਤਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਦਾ ''ਨਾਥਤੀ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ ''ਯਾਚਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ''ਨਾਥਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਉਪਤਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਨਾਥਤਿ ਸਕਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਇਸ੍ਸਰਿਯੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਨਾਥਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਆਸੀਸਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ''ਦੇਵੋ ਗਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਨਾਮਪਦਸ੍ਸ ''ਮੇਘੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਵਿਦ੍ਧੋ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੋ ਦੇਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਆਕਾਸੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਪਿਵਤੁ ਦੇਵੋ ਪਾਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਰਾਜਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਦੇਵੋ ਦੇਵਕਾਯਾ ਚਵਤਿ ਆਯੁਸਙ੍ਖਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਦੇਵਾਤਿਦੇਵੋ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞਸਦ੍ਦਾ ਞਾਤਬ੍ਬਾ।

ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਦੇਨ, ਸਦ੍ਦੋ ਚਤ੍ਥੇਨ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾਤ੍ਥਸਦ੍ਦਾ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯਾ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ ਚਿਨ੍ਤਾਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਂ – ‘‘ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਭਵਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਇਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥਵਂ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਭਵਨ੍ਤੇ ਜਨੇ ਪਸਂਸਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਕਾਮੇਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਤ੍ਥਵਨ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਚੋਰਾ ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਮਾਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੇ ਜਨਾ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਉਪਯੋਗਪਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਥਵਨ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਏਸੋ ਪਰਾਭਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਰਾਭਵੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਰਾਭਵੇਯਜਾ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਏਤੇ ਪਰਾਭਵੇ ਲੋਕੇ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸਮਵੇਕ੍ਖਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਰਾਭਵੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥਵਂ ਬਹੁਵਚਨਂ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਪਰਾਭਵੇ ਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਾਵਲਕ੍ਖਣਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇਕਵਚਨਕਂ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਮੇ ਪਸਾਦਾ ਸਮ੍ਭਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਮ੍ਭਵੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਸਮ੍ਭਵਥਾ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਮ੍ਭਵਵ੍ਹੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਮ੍ਭਵਵ੍ਹੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਮ੍ਭਵਾਯ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾਚਕਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਸਾਲਪਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਮ੍ਭਵਵ੍ਹੇਪਤਿਟ੍ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਭਵਨਾਮਕਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਾਚਕਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ।

‘‘ਵਰੁਣੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵੋ ਚ, ਅਹੇਸੁਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ।
ਸਮ੍ਭਵੋ ਨਾਮੁਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਰੇਵਤਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ’’ਤਿ –

ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਸਨਿਪਾਤਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਪਾਤੁ ਭਵਨ੍ਤੇ ਜਨੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਤੇ ਜਨੇ ਭਵਂ ਰਕ੍ਖਤੂ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਾਨਿ ਆਖ੍ਯਾਤਕਿਤਨ੍ਤਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਪਾਤੁਭਵਸੇ ਤ੍ਵਂ ਗੁਣੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਸੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਸੀ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਪਾਤੁਭਵਸੇ ਗੁਣੇ ਯੋ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਹੇਤੁ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਾਨਿਨਿਪਾਤਯੁਤ੍ਤਾਖ੍ਯਾਤਨਾਮਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਅਹਮਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹਿ ਪਾਤੁਭਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਾਤੁਭਵੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਪਾਤੁਭਵਾਮੀ’’ਤਿਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਸਨਿਪਾਤਮਾਖ੍ਯਾਤਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ‘‘ਮਂ ਪਾਤੁ ਭਵੇ ਇਦਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਮਂ ਰਕ੍ਖਤੁ ਸਂਸਾਰੇ ਇਦਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਾਨਿ ਆਖ੍ਯਾਤਨਾਮਪਦਾਨੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਥਾਰਹਮਤ੍ਥਸਦ੍ਦਾ ਚਿਨ੍ਤਨੀਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ‘‘ਨ ਤੇਸਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਓਪੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਗਚ੍ਛੇ। ਸਤ੍ਤ ਵੋ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਅਪਰਿਹਾਨੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਮੇ ਤੇ ਦੇਵ ਸਤ੍ਤਵੋ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਵੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਵਿਯ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਇਚ੍ਛਨੀਯੋ। ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੇ ਹਿ ਸਤਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਦੇਸੁ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਧਿਗਮੋ ਅਕਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਦਾਸਤਲੇ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ, ਸੋ ਚ ਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬਸਙ੍ਕੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਞਾਤੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਇਤਰਥਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

‘‘ਵਿਸਯਤ੍ਤਮਨਾਪਨ੍ਨਾ, ਸਦ੍ਦਾ ਨੇਵਤ੍ਥਬੋਧਕਾ।
ਨ ਪਦਮਤ੍ਤਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਤਾ ਪਕਾਸਕਾ’’ਤਿ॥

ਯਦਿਦਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮਮ੍ਹੇਹਿ ‘‘ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਇਚ੍ਛਨੀਯੋ’’ਤਿ। ਅਤ੍ਰਾਯਮੁਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸਦੀਪਨੀ ਗਾਥਾ ਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਨਯਦਾਨਗਾਥਾਯ।

‘‘ਨ ਤੇ ਸੰ ਕੋਟ੍ਠੇ ਓਪੇਨ੍ਤਿ’’, ਇਤਿ ਪਾਠੇ ਸੁਮੇਧਸੋ।
ਪਦਂ ‘‘ਨ ਤੇ’’ਤਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਸੰ ਕੋਟ੍ਠੇ’’ਤਿ ਪਠੇਯ੍ਯ ਵੇ॥

‘‘ਸੰ ਨ ਓਪੇਨ੍ਤਿ ਕੋਟ੍ਠੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਮੀਰਯੇ।
ਏਵਮਿਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ, ਪਾਠੇਸੁਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ॥

ਅਥ ਯਂ ਪਨਿਦਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਕੇਸਞ੍ਚੀ’’ਤਿ, ਤਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ? ‘‘ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਭਵਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ ਭਵਨ੍ਤੇ, ਵਦਨ੍ਤੇ ਏਕਪੋਕ੍ਖਰਾ, ਵਦਨ੍ਤੇ ਪਟਿਵਦਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਮੁਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ – ਯਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਮੁਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ ਚ ਪਦਾਨਂ ਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਅਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਗੇ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਮੇਕਚ੍ਚਂ ਪਦਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ‘‘ਹੇਤੁ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨਂ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਸੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਾਸਤਿ, ਸੋਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ। ਭਵਨ੍ਤੇ ਜਨੇ ਪਸਂਸਤਿ, ਭਵਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਹੇਤੂ’’ਤਿ ਈਸਕਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿ’’ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇ ਜਨੇ’’ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸੇਸਂ ਪਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੀਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਠਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪਦਵਿਭਾਗਾਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਮਤ੍ਥੁਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਸੋ ਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵਿਪਦਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਭਾਗੋ, ਏਕਪਦਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਮਵਿਭਾਗੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਸੁਂ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨਂ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਭਾਵਪਰਿਕਪ੍ਪਨਂ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਞ੍ਞੇਵ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਨ ਹਿ ਏਤਾਨਿ ‘‘ਸਪ੍ਪੋ ਸਪ੍ਪੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵਤ੍ਥੇ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਏਕਜ੍ਝਕਰਣੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਲੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ‘‘ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ –

ਯਤ੍ਥ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਕਾਰੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ ਸਦ੍ਦਵਿਲਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਕਤਮੇਨ ਚਾਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੋ ਭਵਤਿ? ਪਦਾਨਂ ਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਅਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਚਨੀਯਵਸੇਨ ਵਾ ਭਯਕੋਧਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਥਿਤਾਮੇਡਿਤਵਚਨਵਸੇਨ ਵਾ ਗੁਣਵਾਚਕਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਸਂਹਿਤਾਪਦਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵਾ ਅਗਾਰਵਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਨਨਿਰਨ੍ਤਰਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ’’ਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪਮਾਨੇ **ਇਵ** ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਵਾ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਦ੍ਦਪਦਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਾਤਿ ਇਮੇਸੁਟ੍ਠਾਰਸਾਕਾਰੇਸੁ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਛਬ੍ਬੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਸੁ ਤਤੋ ਵਾਧਿਕੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੋ ਭਵਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਦਾਨਂ ਤਾਵ ਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਅਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਾ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਮਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ‘‘ਸਾ ਨਂ ਸਙ੍ਗਤਿ ਪਾਲੇਤਿ, ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਮਾ ਨੋ ਦੇਵ ਅਵਧਿ, ਮਾਨੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ।

ਅਕ੍ਖਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ‘‘ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਮਹਿਤੋ ਹਿਤੋ। ਸਙ੍ਘਾ ਸਙ੍ਘਾਮਜਿਂ ਮੁਤ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ। ਦਾਠੀ ਦਾਠੀਸੁ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿ, ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਯਥਾ ਪੁਰੇ। ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੁਂਵ ਸਿਰਸਾਸਿਰਸਾ ਨਮਾਮਿ। ਭੂਮਿਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਾ ਯਾਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਵਿਧਾਵਤਿ।

ਅਚ੍ਚਿ ਅਚ੍ਚਿਮਤੋ ਲੋਕੇ, ਡਯ੍ਹਮਾਨਮ੍ਹਿ ਤੇਜਸਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ।

ਪਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਆਪੋ ਆਪੋਗਤਂ। ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ, ਸੁਖੋ'ਲੋਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਕਾਰਕੋ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਦੋ, ਨਿਰਾਪਦੇ ਪਦੇ ਨਿਨ੍ਨੋ, ਅਨਨੁਞਾਣਂ ਕਰੁਣਾਲਯਂ ਲਯਂ, ਮਲਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ ਹਿਤਂ। ਨਮਾਮਿ ਧਮ੍ਮਂ ਭਵਸਂਵਰਂ ਵਰਂ, ਗੁਣਾਕਰਞ੍ਚੇਵ ਨਿਰਙ੍ਗਣਂ ਗਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ।

ਪਦਕ੍ਖਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਪਮਾਣਰਹਿਤਂ ਹਿਤਂ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ, ਤਿਲੋਕਮਹਿਤੋ ਹਿਤੋ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਤਤ੍ਰਿਮਾ ਅਕ੍ਖਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਾਦੀਸੁ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯੋ ਗਾਥਾ –

ਮਹਿਤੋਇਤਿ ਸਦ੍ਦਮ੍ਹਾ, **ਮ**ਕਾਰੋ ਚੇ ਵਿਵੇਚਿਤੋ।
ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਏਤ੍ਥ, ''ਅਕ੍ਖਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇ ਬੁਧੋ॥

ਞੇਯਜਾ ਅਕ੍ਖਰਯੋਗੇਨ,
''ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਮਹਿਤੋ ਹਿਤੋ''।
ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਸਰੂਪਾਨਂ,
ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਤਾ॥

ਉਪਸਗ੍ਗਾ ਨਿਪਾਤਾ ਚ, ਯਞ੍ਚਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਥਜੋਤਕਂ।
ਏਕਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਤਂ ''ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਸਮੀਰਿਤਂ॥

ਪਦਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਞ੍ਚ, ਪਦਕ੍ਖਰਾਨਮੇਵ ਚ।
ਸਮਾਸੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਲਪਿਤਂ ਮਯਾ॥

ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਗਾਮੇ ਗਾਮੇ ਸਤਂ ਕੁਮ੍ਭਾ, ਗਾਮੋ ਗਾਮੋ ਰਮਣੀਯੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਗਾਮਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ।

ਨਾਨਾਧਿਕਰਣਾਨਂ ਤੁ, ਵਤ੍ਤੁਮੇਕਕ੍ਖਣਮ੍ਹਿ ਯਾ।
ਇਚ੍ਛਤੋ ਬ੍ਯਾਪਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾ, ਸਾ **ਵਿਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਚਨੀਯਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਰੁਕ੍ਖਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੇ ਚਨ੍ਦੋ, ਰੁਕ੍ਖਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੇ ਚਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਪਯੋਗਾ, ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਉਪਰਿ ਉਪਰਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਯਕੋਧਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਥਿਤਾਮੇਡਿਤਵਚਨਵਸੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ਇਮੇ ਪਯੋਗਾ – ਭਯੇ ਤਾਵ ''ਚੋਰੋ ਚੋਰੋ, ਸਪ੍ਪੋ ਸਪ੍ਪੋ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਕੋਧੇ ''ਵਸਲ ਵਸਲ, ਚਣ੍ਡਾਲ ਚਣ੍ਡਾਲ, ਵਿਜ੍ਝ ਵਿਜ੍ਝ, ਪਹਰ ਪਹਰ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਪਸਂਸਾਯਂ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਤੁਰਿਤੇ ''ਅਭਿਕ੍ਕਮ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਅਭਿਕ੍ਕਮ ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਗਚ੍ਛ ਗਚ੍ਛ, ਲੁਨਾਹਿ ਲੁਨਾਹਿ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਕੋਤੂਹਲੇ ''ਆਗਚ੍ਛ ਆਗਚ੍ਛ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਅਚ੍ਛਰਿਯੇ ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਹਾਸੇ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਮਨਾਪਂ ਅਹੋ ਮਨਾਪਂ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਸੋਕੇ ''ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ ਕਹਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਪਸਾਦੇ ''ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀ

ਭਵਿੱਸਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਏਵੰ ਭਯਕੋਧਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਥਿਤਾਮੇਡਿਤਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੋ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਾਭਾਵੇਪਿ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥਜੋਤਕਭਾਵੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੋ।

ਭਯੇ ਕੋਧੇ ਪਸਂਸਾਯਂ,
ਤੁਰਿਤੇ ਕੋਤੂਹਲ'ਚ੍ਛਰੇ।
ਹਾਸੇ ਸੋਕੇ ਪਸਾਦੇ ਚ,
ਕਰੇ ਆਮੇਡਿਤਂ ਬੁਧੋ॥

ਚਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁੱਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਗਰਹਾਅਸਮ੍ਮਾਨਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਪਾਪੋ ਪਾਪੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਗਰਹਾਯਂ। ''ਅਭਿਰੂਪਕ ਅਭਿਰੂਪਕਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਸਮ੍ਮਾਨੇ। ''ਕ੍ਵਾਯਂ ਅਬਲਬਲੋ ਵਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥੇ ਆਮੇਡਿਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਗੁਣਵਾਚਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਕਣ੍ਹੋ ਕਣ੍ਹੋ ਚ ਘੋਰੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ''ਕਣ੍ਹੋ ਕਣ੍ਹੋ''ਤਿ ਹਿ ਅਤੀਵ ਕਣ੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਧਮੇ ਧਮੇ ਨਾਤਿਧਮੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮੇ ਧਮੇ**ਤਿ ਧਮੇਯ੍ਯ ਨੋ ਨ ਧਮੇਯ੍ਯ। **ਨਾਤਿਧਮੇ**ਤਿ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਪਨ ਨ ਧਮੇਯ੍ਯ। ਸਂਹਿਤਾਪਦਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਨਰਾਨਰਾ, ਸੁਰਾਸੁਰਾ, ਕਤਾਕਤਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਸਯਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸੋਚਨਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਰਮਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ ਸਿਲੋਕਂ ਰਚਯਾਮ –

ਹਿਤਾਹਿਤਾ ਹਿਤਂਹਿਤਂ, ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤੇ ਜਿਨ।
ਪਵਰਾਪਵਰਾਹਚ੍ਚ, ਭਵਾਮਾ'ਨਾਮਯਾ ਮਯਨ੍ਤਿ॥

ਅਗਾਰਵਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਤੁਵਂਤੁਵਂ ਪੇਸੁਞ੍ਞਕਲਹਵਿਗ੍ਗਹਵਿਵਾਦਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਨਿਰਨ੍ਤਰਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਨਨਿਰਨ੍ਤਰਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਖਣੇ ਖਣੇ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਮੁਹੁਂ ਮੁਹੁਂ ਭਾਯਯਤੇ ਕੁਮਾਰੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਉਪਮਾਨੇ **ਇਵ**ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਰਾਜਾ ਰਕ੍ਖਤੁ ਧਮ੍ਮੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਪਜਂ ਪਜ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਦ੍ਦਪਦਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਕਥਯਨ੍ਤੋ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦਯਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਲਾਭੇ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ, ਮਗ੍ਗਂ ਸੋਧੇਮਹਂ ਤਦਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਵਂ ਈਦਿਸੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਪਦਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਿ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ ਸਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਲਾਸੋ ਨ ਭਵਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ''ਕਤਾਕਤਾਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਕਾਬਦ੍ਧਂਯੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਛਬ੍ਬੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਧਿਕੇਹਿ ਚ ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਕੇਸੁਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ – ਯਤ੍ਥ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਮ੍ਹਾ ਪਰਾਕਾਰਲੋਪੋਪਿ ਪਾਠੇ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਂਯੋਗਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਵਿਸਂਯੋਗਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਤੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਪਦਂ ਅਨਨ੍ਤਰਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂਯੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਤਮਾਨਿ ਤਾਨਿ? ''ਸਚੇ ਭੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਹਂ-ਸਾ'ਜੀਵੋ ਗਰਹਿਤੋ ਮਮ। ਪੁਪ੍ਫਂ'ਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਖਯਮਤ੍ਤਂ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ'ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਾਦਿਵਾਚਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਸਚੇ ਭੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਚ੍ਛੇਦਮਕਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਾਥਾਪਦੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਭੂਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਪਦਾਨਂ ਏਕਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਿਵ ਅਨਨ੍ਤਰਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ''ਸਚੇ ਭੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਹਂ-ਸਾ'ਜੀਵੋ ਗਰਹਿਤੋ ਮਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਰੂਪੋਯੇਵ ਹਿ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਸੇਸੋ ਸਕਲੇਹਿਪਿ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਅਨੁਮਤੋ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤੋ ਚ ''ਅਸ੍ਸ ਆਜੀਵੋ ਗਰਹਿਤੋ ਮਮ, ਅਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਅਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਾਦਿਵਾਚਤੋ''ਤਿਏਵਮਾਦਿਅਤ੍ਥਪ੍ਪਟਿਪਾਦਨਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ।

ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਯਾਦਿਸੇ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਬਜਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਕ੍ਵਚਿ **ਚ**ਸਦ੍ਦ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਯੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਈਸਕੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਮੁਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ‘‘ਵਾਲ਼ਾ ਚ ਲਪਸਕ੍ਖਰਾ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਾ ਪਨ ਯਾ, ਅਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਦਾ, ‘‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾਚੰ ਭਾਸਤੋ ‘‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਆਮਨ੍ਤਾ। **ਇਤਿ** ਚ **ਦਨ੍ਤਿ** ਚ **ਦੁਤਿ** ਚ **ਖਨ੍ਤਿ** ਚ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਨ ਹੇਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ।

ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਠਮਪਯੋਗੇ ‘‘ਵਾਲ਼ਾ ਚਾ’’ਤਿ ਈਸਕੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਲਪਸਕ੍ਖਰਾ’’ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਲਪਸਕ੍ਖਰਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਰਸਦਿਸਮਧੁਰਵਚਨਾ। **ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ‘‘ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨੇਹਿ ਸਕ੍ਖਰਾ ਵਿਯ ਮਧੁਰਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾਤ੍ਰ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਤਪ੍ਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਸਮਾਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ‘‘ਲਪਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਵਿਯ ਯਾਸੰ ਤਾ ਲਪਸਕ੍ਖਰਾ, ਲਪੇਹਿ ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਵਿਯਾਤਿ ਲਪਸਕ੍ਖਰਾ’’ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਯੋਗੇ ‘‘ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਾ ਪਨ’’ਇਤਿ ਈਸਕੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਾ’’ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਾ ਪਨ ਅਯੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤਿਯਪਯੋਗੇ **ਇਤਿ** ਚ **ਦਨ੍ਤਿ** ਚ **ਦੁਤਿ** ਚ **ਖਨ੍ਤਿ** ਚਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਇਕਾਰਞ੍ਚ **ਦੰ**ਕਾਰਞ੍ਚ **ਦੁ**ਕਾਰਞ੍ਚ **ਖੰ**ਕਾਰਞ੍ਚ ਈਸਕੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ **ਤਿ ਚ** ਸਦ੍ਦਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁਟ੍ਠੋ ਭਵਤਿ। ਕਥੰ? ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਣੇ ਸਤਿ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਨਿਪਾਤੋ ਸਿਯਾ, ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਨ **ਇ**ਕਾਰਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਰੂਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੋ ਨ ਸਿਯਾ। **ਦਨ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਮਨਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, **ਦੰ**ਕਾਰਵਾਚਕੋ ਨ ਸਿਯਾ। **ਦੁਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਸਿਯਾ, **ਦੁ**ਕਾਰਵਾਚਕੋ ਨ ਸਿਯਾ। **ਖਨ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਖਮਨਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, **ਖੰ**ਕਾਰਵਾਚਕੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ **ਇ**ਕਾਰ **ਦੰ**ਕਾਰ **ਦੁ**ਕਾਰ **ਖੰ**ਕਾਰਾਨਿ ਈਸਕੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਇ**ਇਤਿ **ਦੰ**ਇਤਿ **ਦੁ**ਇਤਿ **ਖੰ**ਇਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਸੰਹਿਤਾਪਦਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਰਭੂਤਸ੍ਸ ਚ **ਇ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ। ਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ‘‘ਸਰੂਪਸਰਾਨੰ ਵਿਸਯੇ ਪਰਭੂਤਸ੍ਸ ਸਰੂਪਸਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਸਰਸ੍ਸੇਵ ਲੋਪੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਰਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ‘‘ਅਕਿਲਾਸੁਨੇ ਵਣ੍ਣਪਥੇ ਖਣਨ੍ਤਾ, ਉਦਙ੍ਗਣੇ ਤਤ੍ਥ ਪਪੰ ਅਵਿਨ੍ਦੁ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਰੂਪਪਰਸਰਸ੍ਸ ਲੋਪਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ‘‘ਪਵਦ੍ਧੰ ਆਪੰ ਪਪ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸੰਵਣ੍ਣਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਤਿ ਚਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਇ**ਇਤਿ ਚਾਤਿ ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਇਕਾਰੇਸੁ ਪਰਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ।

ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ **ਇ**ਕਾਰਵਾਚਕੇ **ਇ**ਕਾਰੇ ਨਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਨਿਪਾਤਭੂਤੇਨ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ **ਇ**ਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ, ਨਿਪਾਤਭੂਤਸ੍ਸ ਪਨ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰੇ ਨਟ੍ਠੇਪਿ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੇਵ ‘‘ਦੇਵਦਤ੍ਤੋਤਿ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥੋ ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਭੂਤਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰਸ੍ਸੇਵ ਲੋਪੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰਸ੍ਸ। ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਸਰੂਪਸਰਤੋ ਪਰਸ੍ਸੇਵ ਅਸਰੂਪਸਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਰੂਪਸਰਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਸਰੂਪਸਰਸ੍ਸ। ਮਹਾਪਦੇਸਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਸਰੂਪਸ੍ਸ ਪਰਸਰਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

‘‘ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਰਾਜਗਹੰ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਚ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਯੋਗਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਸਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦੰ ਨ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਤ੍ਥ ਚ ਆਗਮਕ੍ਖਰਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਆਗਮਕ੍ਖਰਵਨ੍ਤੇਹਿ ਪਰਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ‘‘ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਰਾਜਾਰਿਵ ਤਾਰਕਾਨੰ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਯਤ੍ਥ ਯੇਸੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ‘‘ਨਹਾਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਅਕਾਸਿ, ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਅਕਾਸਿ ਯਾਗੁਯਾ ਖਾਦਨੀਯੇ

ਭਤ੍ਤੁਸ੍ਮਿੰ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਨਹਾਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਅਕਾਸਿ ਯਾਗੁਯਾ ਖਾਦਨੀਯੇ ਭਤ੍ਤੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਹਾਨੇਯੇਵ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਅਕਾਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਗੁਯਾਪਿ ਖਾਦਨੀਯੇਪਿ ਭਤ੍ਤੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਸਮਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ, ਅਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥਵਾਚਕੋ **ਅਪਿ**ਸਦ੍ਦੋ।

ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਯੇਸਮਿਤਰੇਨ ਵਾ ਇਤਰੇਨ ਵਾ ਏਕੇਕਪਦੇਨ ਉਭਯਪਦੇਹਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਹੇਵਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਾਨਿ ਯਥਾਰਹੰ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ''ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣੰ ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਸੁਣਾਥ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿਕਰੋਥ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ। ਤਤ੍ਰਿਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਞ੍ਞਾਪਿਕਾ ਗਾਥਾ –

ਧਮ੍ਮਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮ-ਚਰਿਯ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਪਦੰ।
ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਈਰਯੇ ਵਿਞ੍ਞੂ, ''ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿਦੰ॥

''ਸਾਧੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਵਿਞ੍ਞੂ, ''ਸੁਣਾਥਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਵਾ।
ਤਥਾ ''ਮਨਸਿਕਰੋਥ'', ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇਨ ਵਾ।
ਈਰਯੇ ਯੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਭਯੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਾ॥

ਏਕਮੇਕੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਉਭਯੇਹਿ ਵਾ।
ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਸਦ੍ਧਿਮੇਵਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਯਾ॥

ਨਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਏਸੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਏਤ੍ਥ ਮਯਾ ਰੁਤੋ।
ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਸੀਹਾਨੰ, ਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮੇ ਰੁਤੋ॥

ਏਵੰਵਿਧੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ, ਪਾਠੇਸੁਪਿ ਅਯੰ ਨਯੋ।
ਨੇਤਬ੍ਬੋ ਨਯਦਕ੍ਖੇਨ, ਸਾਸਨਤ੍ਥਗਵੇਸਿਨਾ॥

ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਤੋ ਸਦ੍ਦੰ, ਅਤ੍ਥੰ ਸਦ੍ਦਾਨੁਰੂਪਤੋ।
ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾਨ ਮੇਧਾਵੀ, ਵੋਹਰੇ ਨ ਯਥਾ ਤਥਾਤਿ॥

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਸਦ੍ਦਚਿਨ੍ਤਾ।

ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਯੋਗੇ ਏਵੰ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੰ – **ਭੂ**ਧਾਤੁਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਯੋਗਤੋ ਵਡ੍ਢਨੇ ਦਿਟ੍ਠਾ ''ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ 'ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜੀ'ਤਿ'' ਇਤਿ ਵਾ ''ਅਹਮੇਵ ਦੂਸਿਯਾ ਭੂਨਹਤਾ, ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਪਤਾਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਵੇਦਾ ਨ ਤਾਣਾਯ ਭਵਨ੍ਤਿਦਸ੍ਸ, ਮਿਤ੍ਤਦ੍ਦੁਨੋ ਭੂਨਹੁਨੋ ਨਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਭੂਨਹਚ੍ਚੰ ਕਤੰ ਮਯਾ''ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਵਡ੍ਢਨੇ ਦਿਟ੍ਠਾ।

ਵਚਨਸਙ੍ਗਹੇ ਏਵੰ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੰ – ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੰ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੰ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸੰ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ।

ਵਤ੍ਤਮਾਨਪਞ੍ਚਮੀਨਂ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਚਤੁਕ੍ਕੇ ਏਕਵਚਨਂ ਏਕਵਚਨੇਨ, ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਅਹਂ ਭਵਾਮਿ, ਮਯਂ ਭਵਾਮ।

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਣ੍ਣਸਮੁਦਾਯਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਏਸ ਨਯੋ ਉਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਸੇ, ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਰੂਪਂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਸੇ, ਇਦਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਰੂਪਂ।

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਅਹਂ ਭਵੇ, ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਪਞ੍ਚਮੀਨਂ ਰੂਪਂ। ਤ੍ਵਂ ਬਭੂਵੇ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ।

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਪਰੋਕ੍ਖਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਮਯਂ ਭਵਾਮ੍ਹੇ, ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਰੂਪਂ। ਮਯਂ ਬਭੂਵਿਮ੍ਹੇ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ। ਮਯਂ ਅਭਵਿਮ੍ਹੇ, ਇਦਮਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਰੂਪਂ।

ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਵ੍ਹੋ, ਇਦਂ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਭੂਵਿਵ੍ਹੋ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਪਠਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਚ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਤੇ ਬਭੂਵੁ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ। ਤੇ ਅਭਵੁ, ਇਦਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਰੂਪਂ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਭੂਵਿਤ੍ਥ, ਸੋ ਬਭੂਵਿਤ੍ਥ, ਇਮਾਨਿ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਾਨਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਤ੍ਥ, ਸੋ ਅਭਵਤ੍ਥ, ਇਮਾਨਿ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਤ੍ਥ, ਇਦਮਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਰੂਪਂ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਅਹਂ ਬਭੂਵਂ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ। ਅਹਂ ਅਭਵਂ, ਇਦਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਰੂਪਂ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਮਯਂ ਬਭੂਵਿਮ੍ਹ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ। ਮਯਂ ਅਭਵਮ੍ਹ, ਇਦਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਰੂਪਂ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਅਹਂ ਬਭੂਵਿ, ਇਦਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ ਰੂਪਂ। ਅਹਂ ਅਭਵਿ, ਇਦਂ ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਨਂ ਰੂਪਂ।

ਹਿਯਜਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਸੋ ਅਭਵਾ।

ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਅਜ੍ਜਤਨਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵੋ।

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਪਠਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਿਸ੍ਸਥ, ਇਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ, ਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਥ, ਇਮਾਨਿ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ।

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਤ੍ਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਇਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਸੇ, ਇਦਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ।

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਬਹੁਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ, ਇਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ, ਇਦਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ।

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦਂ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਸ੍ਸਪਦੇਨੁਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਕਵਚਨੇਨ ਸਦਿਸਂ। ਅਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਇਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਅਹਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਂ, ਇਦਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਸੇਸਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਸਮਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਵਚਨਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਦਿਸਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮੀਸੁ, **ਥ**ਦ੍ਵਯਂ ਸਮੁਦੀਰਿਤਂ।
''ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵਥ''ਇਚ੍ਚੇਤ੍ਥ, ਉਦਾਹਰਣਕਂ ਦ੍ਵਿਧਾ॥

ਮਿਦ੍ਵਯਂ **ਮ**ਦ੍ਵਯਞ੍ਚੇਵ, ਤਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦ੍ਵਿਧਾ।
''ਭਵਾਮੀ''ਤਿ ''ਭਵਾਮਾ''ਤਿ, ਚੇਤ੍ਥ ਰੂਪਾਨਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
ਸੇਤ੍ਤਯਂ ''ਭਵਸੇ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿਤੋ।
''ਅਭਵਸੇ''ਤਿ ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਤੋ॥

ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮਿਕਾ-ਪਰੋਕ੍ਖਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
ਏਤ੍ਤਯਂ ਲਪਿਤਂ ਤਤ੍ਥ, ਆਦੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸੇਨ ਤੁ॥

ਜਞ੍ਞਾ ''ਅਹਂ ਭਵੇ''ਤਿ ''ਤ੍ਵਂ, ਬਭੂਵੇ''ਤਿ ਪਰੋਕ੍ਖਤੋ।
ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਰੋਕ੍ਖਜ੍ਜ-ਤਨੀਸੁ ਤੀਸੁ ਸਦ੍ਦਿਤਂ॥

ਮ੍ਹੇਤ੍ਤਯਂ ਕਮਤੋ ਰੂਪਂ, **ਮਯਂ**ਸਦ੍ਦਵਿਸੇਸਿਯਂ।
''ਸਮ੍ਭਵਾਮ੍ਹੇ ਬਭੂਵਿਮ੍ਹੇ, ਅਭਵਿਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਪਞ੍ਚਮਿਕਾਪਰੋਕ੍ਖਾਸੁ, ਵ੍ਹੋਦ੍ਵਯਂ ਰੂਪਮੇਤ੍ਥ ਹਿ।
''ਭਵਵ੍ਹੋ ਬਭੂਵਿਵ੍ਹੋ''ਤਿ, **ਤੁਮ੍ਹੇ**ਸਦ੍ਦਵਿਸੇਸਿਯਂ॥

ਪਰੋਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਵਾ ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।

ਉਤ੍ਤੁਯਂ ‘‘ਤੇ ਬਭੂਵ◌ੂ’’ਤਿ, ਰੂਪਂ ਜਵ੍ਵਾ ਪਰੋਕ੍ਖਤੋ।

ਹਿਯਜਤ੍ਤੁਨਜ੍ਜਤਨਿਤੋ, ਜਵ੍ਵਾ ‘‘ਤੇ ਅਭਵ◌ੂ’’ਇਤਿ॥

ਪਰੋਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਵ◌ਾ ਹਿਯਜਤ੍ਤੁ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
ਸਦ੍ਦਿਤਂ **ਤਥ**ਸਂਯੋਗ- ਪਵ੍ਵਕਂ ਇਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਬਭੂਵ◌ਿਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਤਤ੍ਥ, ਰੂਪਂ ਜਵ੍ਵਾ ਪਰੋਕ੍ਖਜਂ।
ਬਵ◌ੁਤ੍ਤੇਕਤ੍ਤੁਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਪਠਮਵ◌ੁਯਂ॥

ਅਭਵਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਞੇਯਜਂ, ਹਿਯਜਤ੍ਤੁਨੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਜਂ।
ਬਵ◌ੁਤ੍ਤੇਕਤ੍ਤੁਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਪਠਮੋ ਚ ਸੋ।
‘‘ਅਭਵ◌ਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿਦਂ ਰੂਪਂ, ਅਜ੍ਜਤਨੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਜਂ॥

ਤਵ੍ਵ ਖੋ ਬਹੁਕਤ੍ਤੁਮ੍ਹਿ, **ਤੁਮ੍ਹੇ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜਯੇ।
ਪਰੋਕ੍ਖਾਵ◌ੁਯਹਿਯਜਤ੍ਤੁ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਸੁ ਕਿਤ੍ਤਿਤਂ॥

ਅਂਤਯਂ ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਯਂ, ‘‘ਬਭੂਵ◌ਂ’’ਰੂਪਮੀਰਿਤਂ।
ਦੁਵ◌ਿਨ੍ਨਂ **ਅਭ**ਵ◌ਂਰੂਪਂ, **ਅਹਂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜਯੇ॥

ਪਰੋਕ੍ਖਕਾਹਿਯਜਤ੍ਤੁਨੀ-ਵਸੇਨ **ਮ੍ਹ**ਦ੍ਦਕਂ ‘‘ਮਯਂ।
ਬਭੂਵ◌ਿਮ੍ਹ ਅਭਵ◌ਿਮ੍ਹ’’, ਇਤਿ ਰੂਪਦ੍ਵਯਂ ਕਮਾ॥

ਪਰੋਕ੍ਖਾਵ◌ੁਯਹਿਯਜਤ੍ਤੁ-ਨਜ੍ਜਤਨੀਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
ਇਂਤਯਂ ਤੁ ਤਹਿਂ ਰੂਪਂ, ‘‘ਬਭੂਵ◌ਿ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰੋਕ੍ਖਜਂ।
‘‘ਅਭਵ◌ਿ’’ਨ੍ਤੀਤਰਾਸਂ ਤੁ, **ਅਹਂ**ਸਦ੍ਦਯੁਤਾਖਿਲਂ॥

ਹਿਯਜਤ੍ਤੁਨਜ੍ਜਤਨੀਸੁ , **ਆ**ਦ੍ਵਯਂ ਮਤਮੇਤ੍ਥ ਹਿ।
‘‘ਅਭਵ◌ਾ’’ ਇਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇ, ਰੂਪਂ ਪਠਮਪੋਰਿਸਂ॥

ਹਿਯਜਤ੍ਤੁਨਜ੍ਜਤਨੀਸੁ, **ਓ**ਦ੍ਵਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਮੇਤ੍ਥ ਤੁ।
‘‘ਅਭਵ◌ੋ’’ਇਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇ, ਰੂਪਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪੋਰਿਸਂ॥

ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਕਾਲਾਤਿ-ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਭਾਸਿਤਂ।
ਬਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਬਹੁਏਕਤ੍ਤੇ, ਸਸਂਯੋਗਂ **ਸ੍ਸਥ**ਤ੍ਤੁਯਂ॥

‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਥਿ’’ਚ੍ਚੇਤਂ, ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਤੋ ਮਤਂ।
‘‘ਅਭਵ◌ਿਸ੍ਸਥ ਤੁਮ੍ਹੇ’’ਤਿ, ‘‘ਅਭਵ◌ਿਸ੍ਸਥ ਸੋ’’ਤਿ ਚ।
ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਏਤਵ੍ਹਿ ਵਚਨਦ੍ਵਯਂ॥

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਕਾਲਾਤਿ-ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਸਮੁਦੀਰਿਤਂ।
ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਟ੍ਠਾਨੇ, ਸਸਂਯੋਗਂ **ਸ੍ਸਸੇ**ਯੁਗਂ॥

''ਭਵਿਸ੍ਸਸੇ ਤ੍ਵ''ਮਿਚ੍ਚੇਤਂ, ''ਤ੍ਵਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਸੇ''ਤਿ ਚ।
ਇਮਾਨਿ ਤੁ ਪਯੋਗਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਸ੍ਸਵ੍ਹੇਦ੍ਵਯਂ ਸੇਨ ਯੁਤਂ, **ਸ੍ਸਂ**ਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਚਤੁਕ੍ਕਕਂ।
ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਥਿਤਂ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਯਥਾਰੁਤਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ॥

''ਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ''ਤਿ ਬਹੁਤ੍ਤੇ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਕਮਜ੍ਝਿਮੋ।
ਬਹੁਤ੍ਤੇ ''ਅਭਵਿਸ੍ਸਵ੍ਹੇ'', ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਮਜ੍ਝਿਮੋ॥

''ਭਵਿਸ੍ਸਂ'' ਇਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਕਮੁਤ੍ਤਮੋ।
''ਅਭਵਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਤ੍ਤੇ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕੁਤ੍ਤਮੋ॥

ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਵਚਨੇਹਿ ਸਮਾਨਤਂ।
ਯਨ੍ਤੇ'ਕਚ੍ਚੇਹਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਏਕਤਾਲੀਸਧਾ ਠਿਤਂ॥

ਸੇਸਾਨਿ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸ, ਅਸਮਾਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਥਾ।
ਏਤਂ ਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਦੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਾਤਿ॥

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮਾਨਾਸਮਾਨਵਸੇਨ ਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ।

ਆਗਮਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੇ ਏਵਂ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ –

ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਪਰੋਕ੍ਖਜ੍ਜ-ਤਨੀਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਸੁ।
ਨਿਚ੍ਚਂ ਕ੍ਵਚਿ ਕ੍ਵਚਾ'ਨਿਚ੍ਚਂ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮਨਂ ਭਵੇ॥

ਇਕਾਰਾਗਮਨਂ ਤਞ੍ਹਿ, ਪਰੋਕ੍ਖਾਯਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ।
ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਾਨੇ, ਬਹੁਤ੍ਤੇ ਚੁਤ੍ਤਮੇ ਸਿਯਾ।
ਪਰਸ੍ਸਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਇਦਂ ਵਚਨਮੀਰਿਤਂ॥

ਉਤ੍ਤਮੇਕਵਚੋ ਚਾਪਿ, ਨੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋਪਦੇ।
ਹੋਤੀਤਿ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨਿਕ-ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਨ।
ਅਕਾਰਾਗਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਇਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਅਜ੍ਜਤਨਿਮ੍ਹਿ ਬਹੁਤ੍ਤੇ, ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਉਤ੍ਤਮੇ ਤਥਾ।
ਬਹੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ **ਅ**ਕਾਰੇਨ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮਨਂ ਭਵੇ॥

ਇਕਾਰਾਗਮਨਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਭਵੇ।
ਅਕਾਰਾਗਮਨਂ ਤਤ੍ਥ, ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਮੀਰਿਤਂ॥

ਅਕਾਰਾਗਮਨਂਯੇਵ, ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜਂ ਪਕਾਸਤਿ।
ਪਰੋਕ੍ਖਾਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਜ-ਞ੍ਞਿਕਾਰੋਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਅਕਾਰਾਗਮਨਞ੍ਚੇਵ, **ਇ**ਕਾਰਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਚ।
ਅਜ੍ਜਤਨਿਕਕਾਲਾਤਿ-ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਤੀਸੁ ਸੇਸਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ, ਨਾ’ਕਾਰਤ੍ਤਯਮੀਰਿਤਂ।
ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਪਞ੍ਚਮਜਂ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

ਇਕਾਰੇਨੇਵ ਸਹਿਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਸਤ੍ਤ ਦ੍ਵਾਦਸ ਹੋਨ੍ਤੇਤ੍ਥ, ਵਚਨਾਨੀਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਅਕਾਰੇਨੇਵ ਸਹਿਤਾ, ਏਕਾਯੇਵ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਤੁ।
ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਚਨਾਨੇਤ੍ਥ, ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਅਕਾਰਿਕਾਰਸਹਿਤਾ , ਦੁਵੇਯੇਵ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਦ੍ਵਾਦਸਞ੍ਚੇਵ, ਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿਧ॥

ਆਕਾਰਤ੍ਤਯਮੁਤ੍ਤਾ ਤੁ, ਤਿਸ੍ਸੋਯੇਵ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਵਚਨਾਨੇਤ੍ਥ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਦੀਪਯੇ॥

ਪਰੋਕ੍ਖਾਅਜ੍ਜਤਨੀਸੁ, ਪਞ੍ਚਟ੍ਠ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ।
ਇਕਾਰਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿਤਿ॥

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ, ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਵਿਧਾਨ ਚ।
ਸਙ੍ਗਹੋ ਵਚਨਾਨਨ੍ਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਭਾਵਿਨਾਤਿ॥

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਆਗਮਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ।

ਕਾਲਵਸੇਨ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੇ ਦੁਵਿਧੋ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਲਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਕਾਲਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤਜਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਚਨਾਨਿ। ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾ, ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਜਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਤੀਤਵਚਨਾਨਿ। ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਤਜਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਾਨਿ। ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਤਿ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਤੀਤਵਚਨਾਨਿਪਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਕਾਲਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਕਾਲਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ – ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾ, ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਤੀਤਵਚਨਾਨਿ। ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਾਨਿ। ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਚਨਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਲਿਕਾ , ਪਞ੍ਚਮੀਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਆਣਤ੍ਤਿਵਚਨਾਨਿ। ਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਿਕਾ, ਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਆਣਤ੍ਤਿਵਚਨਾਨੀ''ਤਿ ਚ ''ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਤਥਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ ਆਸਿਟ੍ਠਾਨੁਮਤ੍ਯਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਮ੍ਯਾਦੀਨਂ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ। ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਤਿ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਾਲਿਕਾ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਚਨਾਨਿ। ਏਵਂ ਕਾਲਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਾਲਸਙ੍ਗਹੇ ਤਿਵਿਧੋ ਕਾਲਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਲਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਲਚਤੁਕ੍ਕਸਙ੍ਗਹੋ ਕਾਲਛਕ੍ਕਸਙ੍ਗਹੋ ਚਾਤਿ।

ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਪਞ੍ਚਮੀ ਸਤ੍ਤਮੀ ਚਿਮਾ।
ਹੋਨ੍ਤ੍ਯਾਤੀਤੇ ਪਰੋਕ੍ਖਾਦੀ, ਸਹ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ॥

ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਵਾ।
ਏਵਂ ਕਾਲਤ੍ਤਯਂ ਞੇਯ੍ਯਂ, ਆਖ੍ਯਾਤਂ ਤਪ੍ਪਕਾਸਕਂ॥

ਨਨੁ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਗਨ੍ਥੇ, ਕਾਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨੁਤ੍ਤਕਾਲੇ, ਅਤੀਤੇਨਾਗਤੇ ਇਤਿ॥

ਸਚ੍ਚਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨੁਤ੍ਤਕਾਲੋ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ।
ਸਮੀਪੇ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੋਤਿ, ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਨ॥

ਤਥਾ ਹਿ ''ਯਂ ਤਿਕਾਲ''ਨ੍ਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਮਾਚਰਿਯੇਹਿਪਿ।
ਨ ਕਾਲਤੋ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਆਖ੍ਯਾਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਨਨੁ ਚਾਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਤਤ੍ਰ ਤੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।
ਤਥਾ ਹਿ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਕਾਲੋ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ** ਪਕਾਸਿਤੋ॥

ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੋ ਪਚ੍ਚੁ-ਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਣਤ੍ਤਿਮੇਵ ਚ।
ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਚ ਕਾਲਸ੍ਸ, ਅਤਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧੋ॥

ਦੁਵੇ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਤਤ੍ਥ, ਆਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਕਾ।
ਕਾਲਮਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਞ੍ਞੂਹਿ ਭਾਸਿਤਾ॥

''ਗਚ੍ਛਤੁ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਚ੍ਚਾਦਿ-ਵਚਨੇ ਕਥਿਤੇ ਨ ਹਿ।
ਕ੍ਰਿਯਾ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ, ਨਾਗਤਾ ਨਾਤਿਪਨ੍ਨਿਕਾ॥

ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਾ ਸਦ੍ਧਾ, ਅਤੀਤੇਨਾਗਤੇਪਿ ਚ।

ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ** ਵਿਦੂਹਿ ਵੇ॥

ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਵਿਤ੍ਤਾ, ਆਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਕਾ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਤਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਗਨ੍ਥੇ, ‘‘ਨੁਤ੍ਤਕਾਲੇ’’ਤਿ ਯਂ ਪਦਂ।
ਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਅਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਞਾਯਤਿਮੇਵਿਦਂ॥

ਸਚ੍ਚਮੇਵਂ ਤੁ ਸਨ੍ਤੇਪਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਕਾ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਨਯਞ੍ਞੁਨਾ॥

ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ ਆਣਾਪਨਂ, ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਚ ਸਚ੍ਚਤੋ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਯਤੋ ਅਤ੍ਥਾ, ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਦਿਸ੍ਸਰੇ ਇਮੇ॥

‘‘ਅਨੁਤ੍ਤਕਾਲੇ’’ਤਿ ਪਦਂ, ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜੋਤਕਂ।
‘‘ਸਮੀਪੇ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ’’ਤਿ, ਅਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋਥ ਵਾ॥

ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਗਮਨਾਦੀਨਂ, ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਨ ਤੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
‘‘ਗਚ੍ਛਤੁ ਗਚ੍ਛੇਯਿਜ’’ਚ੍ਚਾਦਿ, ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਯਤੋ ਤਤੋ।
ਅਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਤਦ੍ਦੀਪਕਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ॥

ਕਾਲੋ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੋਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਗਹਿਤੋ ਇਧ।
ਦਕ੍ਖਿਣਾਸੁਦ੍ਧਿਪਾਠਮ੍ਹਿ, ਕਤਾਵ ਤਤਿਯਾ ਅਯਂ।
ਕਾਲਦੀਪਨਤਾ ਤਾਸਂ, ਇਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਨਾਞ੍ਞਥਾ॥

ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ, ਗਨ੍ਥੇ **ਕਚ੍ਚਾਯਨਵ੍ਹਯੇ**।
ਥੇਰੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ ‘‘ਨੁਤ੍ਤ-ਕਾਲੇ’’ਤਿ ਪਦਮਬ੍ਰਵਿ॥

ਏਵਂ ਤਿਧਾ ਚਤੁਧਾਪਿ, ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲਾਨ ਸਙ੍ਗਹੋ।
ਛਧਾ ਇਦਾਨਿ ਕਾਲਾਨਂ, ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮ ਨਿਯ੍ਯਤੇ॥

ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰੋਕ੍ਖਾ ਚ, ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਅਥ ਅਜ੍ਜਤਨੀ ਚਾਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ’ਤੀਤੇ ਪਕਾਸਿਤਾ॥

ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਭਵਤੀਤਿ ਪਕਿਤ੍ਤਿਤਾ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਤਿਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਧਾ ਕਤਾ॥

ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਵਿਤ੍ਤਾ, ਆਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਕਾ।
ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਾ ਤਾ ਯਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਮਿਭੂਤਾਯ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਠਾਨਤੋ।
ਸਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਮੀ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਪਞ੍ਚਮੀ ਮਤਾ॥

ਸਤ੍ਤਮੀ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਸਮਾਨਾ ਤਾਹਿ ਸਤ੍ਤਮਾ।
ਹੋਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਤਮੀਤ੍ਵੇਵ ਨੋ ਮਤਿ॥

ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾਦੀਹਿ, ਯਜ੍ਜੇਵਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਿਕਾ।
ਛਟ੍ਠੀ ਭਵੇਯਜ ਕਾਲਾਤਿ-ਪਤ੍ਤਿਕਾਤੀਤਵਾਚਿਕਾ॥

ਪਞ੍ਚਮੀ ਤਾਯ ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਤੁਲਜਤ੍ਤਾ ਠਾਨਤੋ ਨਨੁ।
ਤਾਹਿ ਸਤ੍ਤਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਅਟ੍ਠਮੀ ਸਿਯਾ॥

ਇਤਿ ਚੇ ਕੋਚਿ ਭਾਸੇਯਜ, ‘‘ਤਨ੍ਨਾ’’ਤਿ ਪਟਿਸੇਧਯੇ।
ਅਤੀਤੇਨਾਗਤੇ ਚਾਪਿ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਾ॥

ਤਥਾ ਹਿ ਭਾਸਿਤਾ **ਚੂਲ਼-ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ** ਵਿਸੁਂ ਅਯਂ।
ਕਾਲਾਤਿਪਤਜਤੀਤਮ੍ਹਾ-ਨਾਗਤੇ ਚਾਤਿ ਦੀਪਯੇ॥

ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਪਨ੍ਨੇਤੀਤੇਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਰੁਤਂ।
ਅਥਾਪਿ ਚੇ ਵਦੇਯਜਤ੍ਰ, ‘‘ਪਾਯੇਨਾ’’ਤਿ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਹਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਅਤੀਤਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਵੋਹਾਰੋ ਇਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤੀਤਵਚਨਂ – ‘‘ਸਚਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਰਾਜਾ ਪਿਤਰਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾਨਂ ਜੀਵਿਤਾ ਨ ਵੋਰੋਪੇਸ੍ਸਥ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵਸ੍ਸ ਆਸਨੇ ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪਸ੍ਸਾਨਨ੍ਦ ਇਮਂ ਮਹਾਧਨਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਗਰੇ ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਭਰਿਯਂ ਆਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਹਿ ਅਯਂ ਪਠਮਵਯੇ ਭੋਗੇ ਅਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜਯਿਸ੍ਸਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਗਰੇ ਅਗ੍ਗਸੇਟ੍ਠਿ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ। ਸਚੇ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾ, ਭਰਿਯਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾ। ਸਚੇ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਭੋਗੇ ਅਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜਯਿਸ੍ਸਾ, ਦੁਤਿਯਸੇਟ੍ਠਿ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ। ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਭਰਿਯਾਪਿਸ੍ਸ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾ। ਸਚੇ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਭੋਗੇ ਅਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜਯਿਸ੍ਸਾ, ਤਤਿਯਸੇਟ੍ਠਿ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ। ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਭਰਿਯਾਪਿਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾ’’ ਇਤਿ ਵਾ, ‘‘ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ। ਰਾਹੁਲਸਾਮਣੇਰੋ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ, ਥੇਰੀ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ, ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਰਜ੍ਜਂ ਏਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ’’ ਇਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤੀਤਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਕਥਂ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਭਵਤਿ? ‘‘ਚਿਰਮ੍ਪਿ ਭਕ੍ਖੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਸਚੇ ਨ ਵਿਵਦਾਮਸੇ। ਅਸੀਸਕਂ ਅਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ, ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਹਰਤਿ ਰੋਹਿਤਂ’’ਇਤਿਵਾ, ‘‘ਸਚੇ ਆਨਨ੍ਦ ਨਾਲਭਿਸ੍ਸਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਂ ਆਨਨ੍ਦ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਤਿ ਵਾ, ‘‘ਅਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ‘ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਚੇ ਸਮਾਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ‘ਅਙ੍ਗੁਲਿਸਹਸ੍ਸਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਮਾਤਰਂ ਮਾਰੇਸ੍ਸਤਿ।

ਸਚਾਹੰ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਹਾਜਾਨਿਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ'' ਇਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਗਤਵਚਨੰ ਭਵਤਿ। ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਪਨ ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਅਤੀਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਪਿ ਵਾ ਏਸਾ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਾ ਪਨ।
ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਹੋਤੀਤਿ, ਅਯਮਤ੍ਥੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਪਰੋਕ੍ਖਾਯ-ਤੀਤੇ ਇਤਿ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇ।
ਸਨ੍ਤੇਪਜ**ਤੀਤ**ਗ੍ਗਹਣੇ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਯ ਤੰ ਇਦਂ॥

ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਇਤਿ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸਨਨ੍ਤਰਂ।
ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਚਨਾ, ਅਨਾਗਤਾਨੁਕਡ੍ਢਨਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਯਤੰ ਕਾਲੰ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕੰ ਵਿਨਾ॥

ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁ-ਪ੍ਪਨ੍ਨਿਕਾਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਹਿ।
ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਤ੍ਤਮੀਯੇਵ, ਭਵਤੇ ਨ ਤੁ ਅਟ੍ਠਮੀ॥

ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਨੰ ਤੁ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ।
ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਮੇਤਾਸਂ, ਮਜ੍ਝੇ ਛਟ੍ਠੀ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਤਥਾ ਪਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ, ਭਵਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਛਟ੍ਠਿਯਾ।
ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਤੁ ਸਾ ਏਸਾ, ''ਛਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਨ ਸਮੀਰਿਤਾ॥

ਛਟ੍ਠੀਭਾਵਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੇਪਿ, ''ਪਞ੍ਚਮੀ''ਤਿ ਵਚੋ ਪਨ।
ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ॥

ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ।
ਪਞ੍ਚਮਿੰ ਤੁ ਉਪਾਦਾਯ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ॥

ਛਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਾ ''ਛਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਈਰਿਤਾ।
ਛਟ੍ਠਿੰ ਪਨ ਉਪਾਦਾਯ, ''ਸਤ੍ਤਮੀ''ਤ੍ਵੇਵ ਈਰਿਤਾ॥

ਮਜ੍ਝੇ ਛਟ੍ਠਿੰ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਏਵੰ ਤੁ ਕਥਨਮ੍ਪਿ ਚ।
ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯਂ।
ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਸਭਾਵੋ ਹੇਸ ਵਤ੍ਤੂਨਂ, ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ।
ਯੇਨ ਕੇਨਚਾਕਾਰੇਨ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਞਾਪਨਂ॥

ਯਜ੍ਜੇਵੰ ਪਠਮਂਤੀਤੇ-ਨਾਗਤੇ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ॥

ਕਚ੍ਚਾਯਨਵੁਯੇ ਗਨ੍ਥੇ, ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਨ ਭਾਸਿਤਾ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤਜੋਵ, ਕਸ੍ਮਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਭਾਸਿਤਾ?

ਯਸ੍ਮਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰ-ਪਥੇ ਏਤਾਵ ਪਾਯਤੋ।
ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤੁਂ, ਹੋਤੇਤਾਸਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਨਂ॥

ਆਦੋਬਹੁਪ੍ਪਯੋਗੋਵ, ਕਥੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਞਾਯਤੋ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਭੂਤਾ, ਵਿਭਤਜੋਵਾਦਿਤੋ ਮਤਾ॥

ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਂ ਵਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਤੋ ਪਰਂ।
ਯਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਹੋਤਿ ਵਾਚਾਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨੇ, ਅਤੀਤਾਦਿਮਪੇਕ੍ਖਿਯ।
ਪਞ੍ਚਮੀ ਸਤ੍ਤਮੀ ਚੇਤਾ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯਨਨ੍ਤਰਂ।
ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਮਕ੍ਖਾਤਾ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ॥

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਥਾ ''ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਚਨੇ ਵਿਪਰਿਯਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਸਵਸੇਨ ''ਪਿਤਾਮਾਤਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੀ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਅਪੂਜਨੀਯਾ, ''ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਚ ਮੇ ਦਜ੍ਜੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੇ ਪਨ ਬਜਾਸਵਸੇਨ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪੂਜਨੀਯੋ, ਏਵਮੇਵ ''ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨਂ ਹੋਤਿ, ''ਅਤੀਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੀ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਅਪੂਜਨੀਯਾ ਸਿਯਾ। ''ਅਤੀਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਪਚ੍ਚੁ-ਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਗੋਚਰਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪੂਜਨੀਯਮੇਵ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

''ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਏਕਾਯਨਂ ਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ,
ਮਗ੍ਗਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ।
ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਂਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ,
ਤਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਚ ਤਰਨ੍ਤਿ ਓਘ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਯੇ ਚਬ੍ਭਤੀਤਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਯੇ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨਾਗਤਾ।
ਯੇ ਚੇਤਰਹਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਬਹੂਨਂ ਸੋਕਨਾਸਕਾ॥

ਸਬ੍ਬੇ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਰੁਨੋ, ਵਿਹਂਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਚ।
ਅਥੋਪਿ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਧਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ ਚ

ਏਵਮਨੇਕੇਸੁ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ। ਇਧ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਤਿਸ੍ਸੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕਥਿਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਕਥਨਂ ਤਾਸਞ੍ਞੇਵ ਵੋਹਾਰਪਥੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਬਹੁਪ੍ਪਯੋਗਤਾਞਾਪਨਤ੍ਥਂ।

ਤਾਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ''ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀ''ਤਿਸਞ੍ਞਾ ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ਕਮੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ

ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਪ੍ਪਯੋਗੇਨ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾਨ ਆਦਿਮ੍ਹਿ, ਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਉਦੀਰਿਤਾ॥

ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕਥਨਂ ਤਞ੍ਚ, ਤਾਸਂ ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋ।
ਬਹੁਪ੍ਪਯੋਗਭਾਵਸ੍ਸ, ਞਾਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਅਤੀਤਾਦਿਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਸਿਲਿਟ੍ਠਕਥਨੇ ਧੁਵਂ।
''ਪਞ੍ਚਮੀ ਸਤ੍ਤਮਿ''ਚ੍ਚੇਵ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਚ।
ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਂ ਵਚਨਮੀਰਿਤਂ॥

ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਯਂ ਦੋਸੋ, ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਸਂਸਯੋ।
ਇਤਿ ਚੇ ਕੋਚਿ ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਥੇ ਅਕੁਸਲੋਨਰੋ॥

ਤੇਕਾਲਿਕਾਖ੍ਯਾਤਪਦੇ , ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ।
ਅਸਙ੍ਗਹੋਵ ਹੋਤੀਤਿ, ''ਤਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪਟਿਸੇਧਯੇ॥

ਤੇਕਾਲਿਕਾਖ੍ਯਾਤਪਦੇ, ਨ ਨੋ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਇਟ੍ਠੋ ਅਸਙ੍ਗਹੋ ਤਤ੍ਥ, ਸਙ੍ਗਹੋਯੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤੋ॥

ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਸਞ੍ਞਾ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕਂ ਪਨ।
ਵਿਭਤ੍ਤਿਮਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਕਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਨੋ ਮਤਿ॥

ਨਾਨਾਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ,
ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ ਤੁ ਸਾਰਤੋ।
ਯਾਯ ਏਸੋ ਰੁਤੋ ਅਤ੍ਥੋ,
ਤਸ੍ਮਾ ਏਸਾ ਨ ਦੁਬ੍ਬਲਾ॥

ਅਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਪਾਸਂਸੋ,
ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਯਥਾ ਯਥਾ।
ਤਥਾ ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ,
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯਂ** ''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਯਥਾ ਯਥਾ ਅਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਸਞ੍ਞਾ, ਰੂਲ੍ਹੀਸਞ੍ਞਾਤਿ ਕੇਚਨ।
ਨ ਪਨੇਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

ਨੇਸਾ ਪੁਰਿਸਸਵ੍ਵਾਦਿ, **ਝਲ** ਸਵ੍ਵਾਦਯੋ ਵਿਯ।
ਰੂਲ੍ਹਿਯਾ ਭਾਸਿਤਾ ਸਵ੍ਵਾ, ਭੂਤੇਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਉਪਨਿਧਾਯ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਸਵ੍ਵਾ ਯਤੋ ਤਤੋ।
ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਵ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ, ਪੋਰਾਣੇਹੀਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਕਾਲਛਕ੍ਕੰ ਤੁ, ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਤਿਧਾ ਮਤੰ।
ਏਤਮਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ, ''ਯਂ ਤਿਕਾਲ''ਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤੰ॥

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਕਾਲਛਕ੍ਕਸਙ੍ਗਹੋ।

ਏਵੰ ਤਿਧਾ ਚਤੁਧਾ ਵਾ, ਛਧਾ ਵਾਪਿ ਸੁਮੇਧਸੋ।
ਕਾਲਭੇਦੰ ਵਿਭਾਵੇਯਜ, ਕਾਲਵ੍ਵੂਹਿ ਵਿਭਾਵਿਤੰ॥

ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੰ ਕਾਲੰ, ਵਿਸੁੰ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਕੰ।
ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵ੍ਚਧਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚਾਪਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਏਤ੍ਥ ਨਯੋਵ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ-ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਲ੍ਹਿਯਂ।
ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲੀ, ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਸਮੁਦੀਰਿਤਾ॥

ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਕਾਲਸਙ੍ਗਹੋ ਸਮਤ੍ਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ ਪਕਰਣਨ੍ਤਰਵਸੇਨਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਿਕਾਨਂ ''ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀ''ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿਟ੍ਠਪਨੇ ਪਕਰਣਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਕਥਯਾਮ – **ਕਾਤਨ੍ਤ**ਪ੍ਪਕਰਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਕ੍ਕਤਭਾਸਾਨੁਰੂਪੇਨ ਦਸਧਾ ਆਖ੍ਯਾਤਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਠਪਿਤਾ, **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ ਮਾਗਧਭਾਸਾਨੁਰੂਪੇਨ ਅਟ੍ਠਧਾ ਠਪਿਤਾ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ** ਪਨ ਮਾਗਧਭਾਸਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਣਤ੍ਤਿਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਛਧਾ ਠਪਿਤਾ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਕਾਤਨ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਸਤ੍ਤਮੀ, ਪਞ੍ਚਮੀ, ਹਿਯਤ੍ਤਨੀ, ਅਜ੍ਜਤਨੀ, ਪਰੋਕ੍ਖਾ, ਸ੍ਵਾਤਨੀ, ਆਸੀ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦਸਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਪਞ੍ਚਮੀ, ਸਤ੍ਤਮੀ, ਪਰੋਕ੍ਖਾ, ਹਿਯਤ੍ਤਨੀ, ਅਜ੍ਜਤਨੀ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਅਟ੍ਠਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਕਾਤਨ੍ਤਕਚ੍ਚਾਯਨੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਸਦਿਸਾਯ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਵਿਸਦਿਸਾ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਤਥਾਪੇਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤੀਤਾਦਿਕਾਲਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਏਕਤੋ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਕਥਂ ? ਕਾਤਨ੍ਤੇ ਤਾਵ ਹਿਯਤ੍ਤਨੀ ਅਜ੍ਜਤਨੀ ਪਰੋਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾ, ਸ੍ਵਾਤਨੀ ਆਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਏਕਾਯੇਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਪਨ ਪਞ੍ਚਮੀ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਕਾਲਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਕਾਲਿਕਾ ''ਅਜ੍ਜ ਪੁਵ੍ਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸ੍ਵੇਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਅਜ੍ਜ ਗਚ੍ਛਤੁ, ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਪਯੋਗਾਰਹਤ੍ਤਾ। ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਪਤ੍ਤਿ ਅਨਿਯਤਕਾਲਿਕਾ ''ਸੋ ਚੇ ਹਿਯ੍ਯੋ ਯਾਨਂ ਅਲਭਿਸ੍ਸਾ, ਅਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾ। ਸੋ ਚੇ ਅਜ੍ਜ ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਯਾਨਂ ਅਲਭਿਸ੍ਸਾ, ਅਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾ। ਸੋ ਚੇ ਸ੍ਵੇ ਯਾਨਂ ਅਲਭਿਸ੍ਸਾ, ਅਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਯੋਗਾਰਹਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਪੇਤ੍ਵਾ ਅਯਮਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਨਯੋ ਸਾਧੁਕਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਪਰੋਕ੍ਖਾਸ੍ਵਾਤਨਜਾਸੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਾਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਛ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਏਕਾਯੇਵ, ਸਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਣਿਯਮਾਨਾ ਸਤ੍ਤਮਂ ਠਾਨਂ ਭਜਤਿ। ਏਵਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਸਦ੍ਦਨਯੇਨ ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ''ਤਿਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਏਕਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਸਤ੍ਤਮੀਭੂਤਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮੀਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਪੁਨਦੇਵ ਸ੍ਵਾਤਨਜਾਸੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਂ ''ਸਤ੍ਤਮੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਦ੍ਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਭਾਵੇਨ ਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਸਦ੍ਦਨਯੇਨ ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਏਕਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣੇਨ ਪਞ੍ਚਮੀਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ।

ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਅਨਿਯਤਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਤੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਕਾਤਨ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਮੀਪਞ੍ਚਮੀਨਂ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਦ੍ਦਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ, ਏਸਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਦੂਹਿ ਗਰੂਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ ਅਨੁਮਤਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ ''ਏਵਮੇਵਂ ਆਵੁਸੋ, ਏਵਮੇਵਂ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਹਿਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ ਅਨੁਮਤਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ ''ਏਵਮੇਵਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਮੇਵਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਤੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ।

ਕਚ੍ਚਾਯਨਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨੁਰੂਪੇਨ ਅਟ੍ਠਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ। ਕਥਂ? ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਾਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਏਕਾਯੇਵ, ਸਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਣਿਯਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਠਾਨਂ ਭਜਤਿ। ਏਵਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਞ੍ਚਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ''ਅਨੁਤ੍ਤਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਚਮੀਭੂਤਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਮੀਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਤਂ ਪਞ੍ਚਮਂ ਛਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰੋਕ੍ਖਾ ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨੀ ਅਜ੍ਜਤਨੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਮੀਤਿ ਏਵਂ ਗਣਨਾਵਸੇਨ ਛ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਉਪਾਦਾਯ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਪਰਿਕਪ੍ਪਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ''ਅਨੁਤ੍ਤਕਾਲਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣੇਨ ਸਤ੍ਤਮੀਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ।

ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਤੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯਂਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। ਅਯਂ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਦ੍ਦਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ, ਏਸਾ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਦੂਹਿ ਗਰੂਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ ਅਨੁਮਤਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ ''ਏਵਮੇਵਂ ਆਵੁਸੋ, ਏਵਮੇਵਂ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਹਿਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ ਅਨੁਮਤਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ ''ਏਵਮੇਵਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਮੇਵਂ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਤੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਕਾਤਨ੍ਤਕਚ੍ਚਾਯਨਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਸਦਿਸਵਿਭਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਾਨਿਪਿ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤੀਤਾਦਿਕਾਲਵਿਭਾਗਵਸੇਨੇਕਜ੍ਝਂ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯਞ੍ਞੇਵ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਦ੍ਦਾਪਰਿਕਪ੍ਪਨੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਮਂ ਵਾਦਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਨਯੋ ਅਤੀਵ ਸੁਖੁਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਚ ਪਰਮਾਣੂਰਿਵ, ਦੁਕ੍ਖੋਗਾਲ੍ਹੋ ਚ ਮਹਾਗਹਨਮਿਵ, ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਯਂ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਾਸਨੋਪਕਾਰਤ੍ਥਂ ਯੋਗੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਰਣੀਯੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਇਧ ਕਤਯੋਗੇਹਿ ਨਾਮਾਖ੍ਯਾਤਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਦੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਦਾ ਪਰਵਾਦਿਨੋ ਜਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਮੁਨਿਨਾ ਮੁਨਿਨਾਗੇਨ, ਦੁਟ੍ਠਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਜਿਤਾ।
ਯਥਾ ਯਥਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮ-ਪੂਰਣਾ ਪੂਰਣਾਦਯੋ॥

ਤਥਾ ਤਥਾਗਤਾਦਾਯਾ-ਨੁਗਾਯਂ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਯਂ।
ਕਤਯੋਗੇਹਿਪਿ ਜਿਤਾ, ਸਵਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨੋਤਿ॥

ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿਟ੍ਠਪਨੇ ਪਕਰਣਸਂਸਨ੍ਦਨਾ।

ਅਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਦੀਨਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਕਥਯਾਮ – ਤਤ੍ਥ ਵ**ਤ੍ਤਮਾਨਾ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ? ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਚਨਟ੍ਠੇਨ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਹਿ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕ੍ਰਿਯਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਲੋ। ਤਬ੍ਬਾਚਕਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਕਾਲੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਯਂ **ਤਿ ਅਨ੍ਤਿ**ਆਦਿਵਿਭਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਗਚ੍ਛਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਗਮਨਕ੍ਰਿਯਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਭੂਤੋ **ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਬ੍ਬਾਚਕਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਕਾਲੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਞ੍ਚਮੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਚਮੀ? ਪਞ੍ਚਮਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮਨਟ੍ਠੇਨ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਿਯੋਗਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾਨਂ ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਤ੍ਤਮਾਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਮਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਮੀਭੂਤਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਮੀ। ਯਥਾ ਨਦਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨਦੀ। ਤਥਾ ਨਿਯੋਗਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਕਾਲਿਕਾ ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਉਪਾਦਾਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਵਿਭਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣੀਤਿ ਪਞ੍ਚਮੀ। **ਸਤ੍ਤਮੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸਤ੍ਤਮੀ? ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ ਪਰੋਕ੍ਖਾਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨਜ੍ਜਤਨੀਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਞ੍ਚਮੀਸਙ੍ਖਾਤਾ ਛ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਉਪਾਦਾਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਂ ਪੂਰਣੀਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ।

ਪਰੋਕ੍ਖਾਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਪਰੋਕ੍ਖਾ? ਪਰੋਕ੍ਖੇ ਭਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰੋ ਤਿਰੋਭਾਵੋ ਪਰੋਕ੍ਖਂ, ਤਬ੍ਬਾਚਕਭਾਵੇਨ ਪਰੋਕ੍ਖੇ ਭਵਾਤਿ ਪਰੋਕ੍ਖਾ। **ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਹਿਯ੍ਯਤ੍ਤਨੀ? ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਭੁਤਿ ਅਤੀਤੇ ਕਾਲੇ ਭਵਾ ਤਬ੍ਬਾਚਕਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਅਜ੍ਜਤਨੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਅਜ੍ਜਤਨੀ? ਅਜ੍ਜ ਪਭੁਤਿ ਅਤੀਤੇ ਕਾਲੇ ਭਵਾ ਤਬ੍ਬਾਚਕਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ? ''ਏਵਂ ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿ? ਕਾਲਸ੍ਸਾਤਿਪਤਨਵਚਨਟ੍ਠੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਾਲਸ੍ਸ ਅਤਿਪਤਨਂ ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤਿ, ਲਭਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਰਹਿਤਂ ਕ੍ਰਿਯਾਤਿਕ੍ਕਮਨਂ । **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਕਰਣਂ ਕਾਰੋ, ਕਾਰੋ ਏਵ ਕਾਲੋ **ਰ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਲ**ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਤਬ੍ਬਾਚਕਤ੍ਤਾ ਕਾਲਾਤਿਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਦੀਨਂ ਵਚਨਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ।

ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਵਿਵਿਧਨਯੇ, ਸਂਕਿਣ੍ਣਲਕ੍ਖਣਧਰਵਰਸਾਸਨੇ।
ਸੁਮਤਿਮਤਿਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਂ, ਕਥਿਤੋ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਾਮ

ਤਤਿਯੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੪. ਭੂਧਾਤੁਮਯਨਾਮਿਕਰੂਪਵਿਭਾਗ

‘‘ਭੂ ਸਤ੍ਤਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਸ੍ਸ, ਰੂਪਮਾਖ੍ਯਾਤਸਞ੍ਞਿਤੰ।
ਤ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤੰ ਲਪਿਤੰ ਨਾਨ-ਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਨਾਕੁਲੰ॥

ਸ੍ਯਾਦ੍ਯਨ੍ਤੰ, ਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ, ਰੂਪੰ ਨਾਮਿਕਸਵ੍ਹਯੰ।
ਭਾਸਿਸ੍ਸੰ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥੇਸੁ, ਪਟੁਭਾਵਾਯ ਸੋਤੁਨੰ॥

ਯਦਤ੍ਥੇ’ਤੁਨਿ ਨਾਮੇਤਿ, ਪਰ’ਮਤ੍ਥੇਸੁ ਵਾ ਸਯੰ।
ਨਮਤੀਤਿ ਤਦਾਹੰਸੁ, **ਨਾਮੰ** ਇਤਿ ਵਿਭਾਵਿਨੋ॥

ਨਾਮੰ ਨਾਮਿਕਮਿਚ੍ਚੁਤ੍ਤ, ਏਕਮੇਵੇਤ੍ਥਤੋ ਭਵੇ।
ਤਦੇਵੰ ਨਾਮਿਕੰ ਞੇ ਯਜੰ, ਸਲਿਙ੍ਗੰ ਸਵਿਭਤ੍ਤਿਕੰ॥

ਸਤ੍ਵਾਭਿਧਾਨੰ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁੰਸਕੰ।
ਵਿਭਤ੍ਤੀਤਿਧ ਸਤ੍ਤੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਚਟ੍ਠ ਪਵੁਚ੍ਚਰੇ॥

ਪਠਮਾ ਦੁਤਿਯਾ ਤਤਿਯਾ, ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਪਞ੍ਚਮੀ ਤਥਾ।
ਛਟ੍ਠੀ ਚ ਸਤ੍ਤਮੀ ਚਾਤਿ, ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ॥

ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇ ਪਠਮਾ ਸਾਯੰ, ਭਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਧਾ **ਸਿਯੋ** ਇਤਿ।
ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਦੁਤਿਯਾ ਸਾਪਿ, ਭਿਨ੍ਨਾ **ਅੰ ਯੋ** ਇਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ॥

ਕਰਣੇ ਤਤਿਯਾ ਸਾਪਿ, ਭਿਨ੍ਨਾ **ਨਾ ਹਿ** ਇਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ।
ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਸਾ, ਭਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਧਾ **ਸ ਨੰ** ਇਤਿ॥

ਅਪਾਦਾਨੇ ਪਞ੍ਚਮੀ ਸਾ, ਭਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਧਾ **ਸ੍ਮਾ ਹਿ** ਇਤਿ।
ਛਟ੍ਠੀ ਸਾਮਿਮ੍ਹਿ ਸਾ ਚਾਪਿ, ਭਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਧਾ **ਸ ਨੰ** ਇਤਿ॥

ਓਕਾਸੇ ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਾਪਿ, ਭਿਨ੍ਨਾ ਦ੍ਵੇਧਾ **ਸ੍ਮਿੰਸੁ** ਇਤਿ।
ਆਮਨ੍ਤਨਟ੍ਠਮੀ ਸਾਯੰ, **ਸਿਯੋ**ਯੇਵਾਤਿ ਚੁਦ੍ਦਸ॥

ਵਚਨਦ੍ਵਯਸੰਯੁਤ੍ਤਾ, ਏਕੇਕਾ ਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ।
ਸਤ੍ਵਮਿਤਿਹ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਸੋ ਦਬ੍ਬਸਞ੍ਞਿਤੋ॥

ਯੋ ਕਰੋਤਿਸ **ਕਤ੍ਤਾਤੁ**, ਤੰ **ਕਮ੍ਮੰ** ਯੰ ਕਰੋਤਿ ਵਾ।
ਕੁਬ੍ਬਤੇ ਯੇਨ ਵਾ ਤਨ੍ਤੁ, **ਕਰਣੰ** ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤੰ॥

ਦੇਤਿ ਰੋਚਤਿ ਵਾ ਯਸ੍ਸ, **ਸਮ੍ਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮਤੰ।

ਯਤੋਪੇਤਿ ਭਯਂ ਵਾ ਤਂ, **ਅਪਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਤਂ॥

ਯਸ੍ਸਾਯਤ੍ਤੋ ਸਮੂਹੋਵਾ, ਤਂ ਵੇ **ਸਾਮੀ**ਤਿ ਦੇਸਿਤਂ।
ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਰੋਤਿ ਕਿਰਿਯਂ, ਤ**ਦੋਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਿਤਂ॥

ਯਦਾਲਪਤਿ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁ, **ਆਮਨ੍ਤਨ**ਮੁਦੀਰਿਤਂ।
ਸਦ੍ਦੇਨਾਭਿਮੁਖੀਕਾਰੋ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ॥

ਵਿਨਾ ਆਲਪਨਤ੍ਥਂ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਪਠਮਾਦਿਵਿਭਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ – ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇ ਪਠਮਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਉਪਯੋਗਵਚਨੇ ਦੁਤਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਕਰਣਵਚਨੇ ਤਤਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨੇ ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੇ ਪਞ੍ਚਮੀ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਸਾਮਿਵਚਨੇ ਛਟ੍ਠੀ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇ ਸਤ੍ਤਮੀ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨੇ ਅਟ੍ਠਮੀ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ। ਤਤ੍ਰੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਮੁਪਯੋਗਞ੍ਚ, ਕਰਣਂ ਸਮ੍ਪਦਾਨਿਯਂ।
ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਭੁਮ੍ਮਮਾਲਪਨਟ੍ਠਮਂ॥

ਤਤ੍ਰ **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਿਵਿਧਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਗਤਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਥੋ। **ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਯੋ ਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਦੁਪਯੁਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਕਰਣਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਜ੍ਜਾਪਕਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਪ੍ਪਦਾਨਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਟਤਦਪਗਮਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮਿਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਦਿਸ੍ਸਰਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। **ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨਂ** ਨਾਮ ਤਦਾਮਨ੍ਤਨਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਯੋਗਾਨਿ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਭੂਤੋ, ਭਾਵਕੋ, ਭਵੋ, ਅਭਵੋ, ਭਾਵੋ, ਅਭਾਵੋ, ਸਭਾਵੋ, ਸਬ੍ਭਾਵੋ, ਸਮ੍ਭਵੋ, ਪਭਵੋ, ਪਭਾਵੋ, ਅਨੁਭਵੋ, ਆਨੁਭਾਵੋ, ਪਰਾਭਵੋ, ਵਿਭਵੋ, ਪਾਤੁਭਾਵੋ, ਆਵਿਭਾਵੋ, ਤਿਰੋਭਾਵੋ, ਵਿਨਾਭਾਵੋ, ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋਤਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਪਰਿਭਵਿਤਾ, ਅਨੁਭਵਿਤਾ, ਸਮਨੁਭਵਿਤਾ, ਭਾਵਿਤਾ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਤਾਤਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਭਵਂ, ਪਰਾਭਵਂ, ਪਰਿਭਵਂ, ਅਭਿਭਵਂ, ਅਨੁਭਵਂ, ਸਮਨੁਭਵਂ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਂ, ਪਭਵਂ, ਅਪ੍ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਧਨਭੂਤਿ, ਸਿਰਿਭੂਤਿ, ਸੋਤ੍ਥਿਭੂਤਿ, ਸੁਵਤ੍ਥਿਭੂਤੀਤਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਭਾਵੀ, ਵਿਭਾਵੀ, ਸਮ੍ਭਾਵੀ, ਪਰਿਭਾਵੀਤਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਸਯਮ੍ਭੂ, ਪਭੂ, ਅਭਿਭੂ, ਵਿਭੂ, ਅਧਿਭੂ, ਪਤਿਭੂ, ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਵਤ੍ਰਭੂ, ਪਰਾਭਿਭੂ, ਰੂਪਾਭਿਭੂ, ਸਦ੍ਦਾਭਿਭੂ, ਗਨ੍ਧਾਭਿਭੂ, ਰਸਾਭਿਭੂ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਭਿਭੂ, ਧਮ੍ਮਾਭਿਭੂ, ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂਤਿ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ।

ਉਕਾਰਨ੍ਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰਤੁ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਮਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੰ, ਅਞ੍ਞਧਾਤੁਮਯੰ ਪਨੁਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ ਪਸਿਦ੍ਧੰ ''ਭਿਕ੍ਖੁ, ਹੇਤੁ''ਇਤਿ। ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋਯੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕੋ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਨਿਯੋਗਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯੇ ਪਨ ''ਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਭੂਤੋ, ਯਾ ਧਮ੍ਮਜਾਤਿ ਭੂਤਾ, ਯੰ ਧਮ੍ਮਜਾਤੰ ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯੇ ਯੋਜਨਾਰਹਤ੍ਤਾ ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾ ਅਞ੍ਞੇਪਿ **ਭੂਤਪਰਾਭੂਤਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਾਵਚਨਵਰੇ, ਤੇਪਿ ਨਾਨੋਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਪਦੇਹਿ ਯੋਜਨਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਯੰ ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥੰ ਨਿਯਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ਭੂਤੋ, ਪਰਾਭੂਤੋ, ਸਮ੍ਭੂਤੋ, ਵਿਭੂਤੋ, ਪਾਤੁਭੂਤੋ, ਆਵਿਭੂਤੋ, ਤਿਰੋਭੂਤੋ, ਵਿਨਾਭੂਤੋ, ਭਬ੍ਬੋ, ਪਰਿਭੂਤੋ, ਅਭਿਭੂਤੋ, ਅਧਿਭੂਤੋ, ਅਦ੍ਧਭੂਤੋ, ਅਨੁਭੂਤੋ, ਸਮਨੁਭੂਤੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੂਤੋ, ਭਾਵਿਤੋ, ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ, ਵਿਭਾਵਿਤੋ, ਪਰਿਭਾਵਿਤੋ, ਅਨੁਪਰਿਭੂਤੋ, ਪਰਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਰਿਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਪਰਿਭਵਨੀਯੋ, ਅਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਭਿਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਅਭਿਭਵਨੀਯੋ, ਅਧਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਧਿਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਅਧਿਭਵਨੀਯੋ, ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਨੁਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਅਨੁਭਵਨੀਯੋ, ਸਮਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਮਨੁਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਸਮਨੁਭਵਨੀਯੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਬ੍ਬੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨੀਯੋ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਭਾਵਨੀਯੋ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਮ੍ਭਾਵਨੀਯੋ, ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਵਿਭਾਵਨੀਯੋ, ਪਰਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਰਿਭਾਵਨੀਯੋ, ਭਵਮਾਨੋ, ਵਿਭਵਮਾਨੋ, ਪਰਿਭਵਮਾਨੋ, ਅਭਿਭਵਮਾਨੋ, ਅਨੁਭਵਮਾਨੋ, ਸਮਨੁਭਵਮਾਨੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਮਾਨੋ, ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੋ, ਸਮਨੁਭੋਨ੍ਤੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ, ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ, ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ, ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ , ਪਰਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ, ਪਰਿਭਵਿਯਮਾਨੋ, ਪਰਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ, ਅਭਿਭਵਿਯਮਾਨੋ, ਅਭਿਭੂਯਮਾਨੋ, ਅਨੁਭਵਿਯਮਾਨੋ, ਅਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ, ਸਮਨੁਭਵਿਯਮਾਨੋ, ਸਮਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਯਮਾਨੋ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨਿਯਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਏਵ**ਮੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਉਦਾਹਰਣੁਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭਾਵਿਕਾ, ਭਾਵਨਾ, ਵਿਭਾਵਨਾ, ਸਮ੍ਭਾਵਨਾ, ਪਰਿਭਾਵਨਾਤਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ।

ਭੂਮਿ, ਭੂਤਿ, ਵਿਭੂਤਿ। **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ।

ਭੂਰੀ, ਭੂਤੀ, ਭੋਤੀ, ਵਿਭਾਵਿਨੀ, ਪਰਿਵਿਭਾਵਿਨੀ, ਸਮ੍ਭਾਵਿਨੀ, ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ, ਪਾਤੁਭੋਨ੍ਤੀ, ਪਰਿਭਵਨ੍ਤੀ, ਪਰਿਭੋਨ੍ਤੀ, ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੀ, ਅਭਿਭੋਨ੍ਤੀ, ਅਧਿਭਵਨ੍ਤੀ, ਅਧਿਭੋਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀ, ਸਮਨੁਭਵਨ੍ਤੀ, ਸਮਨੁਭੋਨ੍ਤੀ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨ੍ਤੀ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੀ, ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ, ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ।

ਭੂ, ਅਭੂ। **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ।

ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ।

ਉਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਮਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੰ, ਅਞ੍ਞਧਾਤੁਮਯੰ ਪਨ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ ਪਸਿਦ੍ਧੰ ''ਧਾਤੁ, ਧੇਨੁ''ਇਤਿ। ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਓਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋਯੇਵਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾ **ਭੂਤਪਰਾਭੂਤਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇ।

ਕਥੰ? ਭੂਤਾ, ਪਰਾਭੂਤਾ, ਸਮ੍ਭੂਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ''ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਨੁਭੋਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਵ ਪਦਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ਤਾਨਿ ਹਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤਾਨਿ। ਇਮਾਨਿ ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਏਵੰ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਉਦਾਹਰਣੁਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭੂਤੰ, ਮਹਾਭੂਤੰ, ਭਵਿਤੁੰ, ਭੂਨੰ, ਭਵਨੰ, ਪਰਾਭਵਨੰ, ਸਮ੍ਭਵਨੰ, ਵਿਭਵਨੰ, ਪਾਤੁਭਵਨੰ, ਆਵਿਭਵਨੰ, ਤਿਰੋਭਵਨੰ, ਵਿਨਾਭਵਨੰ, ਸੋਤ੍ਥਿਭਵਨੰ, ਪਰਿਭਵਨੰ, ਅਭਿਭਵਨੰ, ਅਧਿਭਵਨੰ, ਅਨੁਭਵਨੰ, ਸਮਨੁਭਵਨੰ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ, ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਵਿ। **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁ, ਨਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁ। **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸਭਾਵਤੋਯੇਵ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਭੂਤਰੂਪਵਾਚਕੋ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਨਿਯੋਗਾ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾ **ਭੂਤ ਪਰਾਭੂਤ ਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇ।

ਕਥੰ? ਭੂਤੰ, ਪਰਾਭੂਤੰ, ਸਮ੍ਭੂਤੰ, ਵਿਭੂਤੰ। **ਪੇਯ੍ਯਾਲੋ**। ਸਮਨੁਭਵਮਾਨੰ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਮਾਨੰ, ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੰ, ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੰ, ਸਮਨੁਭੋਨ੍ਤੰ, ਸਮਨੁਭਵਨ੍ਤੰ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੰ, ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨ੍ਤੰ, ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੰ, ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੰ, ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੰ, ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੰ, ਪਾਤੁਭੋਨ੍ਤੰ, ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੰ, ਪਰਿਭੋਨ੍ਤੰ, ਪਰਿਭਵਨ੍ਤੰ, ਅਭਿਭੋਨ੍ਤੰ, ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੰ, ਅਧਿਭੋਨ੍ਤੰ, ਅਧਿਭਵਨ੍ਤੰ, ਭਾਵੇਨ੍ਤੰ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੰ, ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੰ, ਪਰਿਭਾਵੇਨ੍ਤੰ, ਪਰਿਭਾਵਿਯਮਾਨੰ, ਪਰਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨੰ, **ਪੇਯ੍ਯਾਲੋ**। ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਯਮਾਨੰ, ਪਚ੍ਚਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨਿਯਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਏਵੰ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾਨਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ । ਅਯੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਉਦਾਹਰਣੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਵੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯੰ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ।

ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਾਤਿ, ਯੇ ਯੇ ਸਦ੍ਦਾ ਪਕਾਸਿਤਾ।
ਤੇ ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ, ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਓ, ਆ, ਬਿਨ੍ਦੁ, ਇ, ਈ, ਉ, ਊ-ਅਨ੍ਤਿਮੇ ਸਤ੍ਤਧਾ ਠਿਤਾ।
ਞੇਯ੍ਯਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੇਦਾਤਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਞ੍ਞੂਹਿ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਆ ਇਵਣ੍ਣੋ **ਚੁ**ਵਣ੍ਣੋ ਚ, ਪਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਾ ਸਰੂਪਤੋ।
ਇਤ੍ਥਿਭੇਦਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੇਨ ਛਾਪਿ ਵਾ॥

ਬਿਨ੍ਦੁ, ਇ, ਉ-ਇਮੇ ਅਨ੍ਤਾ, ਤਯੋ ਞੇਯ੍ਯਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ।
ਨਪੁੰਸਕਪ੍ਪਭੇਦਾਤਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਞ੍ਞੂਹਿ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਅਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, ਇਤ੍ਥਿਯੰ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਛ ਵਾ।
ਨਪੁੰਸਕੇ ਤਯੋ ਏਵੰ, ਦਸ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਬ੍ਬਿਧਾ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਭੂਤੋ''ਤਿਆਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਭਿਧੇਯ੍ਯਕਥਨਤ੍ਥਸਾਧਕਵਚਨਪਰਿਯਾਯਵਚਨਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦੀਨਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਵਕ੍ਖਾਮ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਤੁਟ੍ਠਿਜਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੋਤਾਰਾਨਮਤ੍ਥੇਸੁ ਪਟੁਤਰਬੁਦ੍ਧਿਪਟਿਲਾਭਾਯ ਚ। ਤਤ੍ਰ **ਭੂਤੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂਤੋ, ਇਦੰ ਤਾਵ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ। ''ਭੂਤੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਦਮਭਿਧੇਯ੍ਯਕਥਨੰ। ''ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭੂਤਾ ਲੋਕੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਚਨੰ। ਅਥ ਵਾ **ਭੂਤੋ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯੋ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸੋ, ਇਦਮਭਿਧੇਯ੍ਯਕਥਨੰ। ''ਭੂਤਵਿਜ੍ਜਾ, ਭੂਤਵੇਜ੍ਜੋ, ਭੂਤਵਿਗ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਚਨੰ। ਯਞ੍ਚ ਪਨ ''ਸਤ੍ਤੋ ਮਚ੍ਚੋ ਪਜਾ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੰ ਵਚਨੰ, ਇਦੰ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੰ। ਯਞ੍ਚ **ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਯੰ**

‘‘ਮਚ੍ਚੋਤਿ ਸਤ੍ਤੋ ਨਰੋ ਮਾਨਵੋ ਪੋਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਜੀਵੋ ਜਗੁ ਜਨ੍ਤੁ ਹਿਨ੍ਦਗੁ ਮਨੁਜੋ’’ਤਿ ਆਗਤਂ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਮੇਵ। ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ –

ਸਤ੍ਤੋ ਮਚ੍ਚੋ ਜਨੋ ਭੂਤੋ, ਪਾਣੋ ਹਿਨ੍ਦਗੁ ਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਜਨ੍ਤੁ ਜੀਵੋ ਜਗੁ ਯਕ੍ਖੋ, ਪਾਣੀ ਦੇਹੀ ਤਥਾਗਤੋ॥

ਸਤ੍ਤਵੋ ਮਾਤਿਯੋ ਲੋਕੋ, ਮਨੁਜੋ ਮਾਨਵੋ ਨਰੋ।
ਪੋਸੋ ਸਰੀਰੀਤਿ ਪੁਮੇ, ਭੂਤਮਿਤਿ ਨਪੁਂਸਕੇ॥

ਪਜਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਲਿਙ੍ਗਤੋ, ਨ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ।
ਏਵਂ ਤਿਲਿਙ੍ਗਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਦਾ ਸਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨਕਾ॥

ਯੋ ਸੋ ਜਙ੍ਘਾਯ ਉਲਤਿ, ਸੋ ਸਤ੍ਤੋ ਜਙ੍ਘਲੋ ਇਧ।
ਪਾਣਦੇਹਾਭਿਧਾਨੇਹਿ, ਸਤ੍ਤਨਾਮਂ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ॥

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ‘‘ਪਰਿਯਾਯਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਅਭਿਧਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਸਙ੍ਖਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਏਕਤ੍ਥਾਨਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ, ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਪਨ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਮਨੁਸ੍ਸਧਾਤੁਸਸ੍ਸਤਵਿਜ੍ਜਮਾਨਖੀਣਾਸਵਸਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਪ੍ਪਯੋਗੋ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਵਿਭਾਗੇ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਭਾਵਕੋ**ਤਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਭਾਵਕੋ, ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ। ਯੋ ਭਾਵਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਭਾਵਕੋ। ਇਦਮਭਿਧੇਯ੍ਯਕਥਨਂ। ‘‘ਭਾਵਕੋ ਨਿਪਕੋ ਧੀਰੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਵਚਨਂ। ‘‘ਭਾਵਕੋ ਭਾਵਨਾਪਸੁਤੋ ਭਾਵਨਾਪਯੁਤ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਇਮਾਨਿ ‘‘ਭੂਤੋ ਭਾਵਕੋ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦੀਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਞ੍ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਗਨ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਸਮਤ੍ਥੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਮਭਿਧੇਯ੍ਯਂ ਨ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ, ਨਿਬ੍ਬਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨੇਸਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ। ਯੇਸਂ ਪਨ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਸਮਭਿਧੇਯ੍ਯਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ।

ਭਵਨਂ **ਭਵੋ**, ਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ। **ਭੂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਯੋਗਤੋ ਵਡ੍ਢਨੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਭਵਨਂ ਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਭਵੋ ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਅਭਵੋ ਚ ਰਞ੍ਞੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਭਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ। ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ’’ਤਿ ਹਿ ਸਸ੍ਸਤਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਵਦਿਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਤਥਾ ਭਵੋਤਿ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ, ਭਵਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ। ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ ਹਿ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਭਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਭਵੇਨ ਭਵਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਮਾਹਂਸੂ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਪਾਲਿਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਕਾਮਭਵਾਦਿਨਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਭਵਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਸਂਸਾਰਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕਥਯਿਂਸੂਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤੇਨਾਤਿ ਭਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਭਵੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ‘‘ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਾਯਂ ਪਾਲਿਵਚਨਤ੍ਥੋ – **ਭਵੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਭਵੋਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ, ਅਭਵੋਤਿ ਹਾਨਿ। ਭਵੋਤਿ ਸਸ੍ਸਤਂ, ਅਭਵੋਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੋ। ਭਵੋਤਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਭਵੋਤਿ ਪਾਪਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸਹੋਕਾਸਾ ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਭਵੋ। ‘‘ਕਾਮਭਵੋ ਰੂਪਭਵੋ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਖਨ੍ਧਾ ‘‘ਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸੋ ਸਰੂਪਂ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਵਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਦਿਸਮੁਦਯਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਸਮੁਦੇਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ‘‘ਭਵਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਓਕਾਸੋ ਪਨ ‘‘ਭਵਨ੍ਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਚਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ‘‘ਭਵੋ’’ਤਿ। ਅਪਿਚ ਕਮ੍ਮਭਵੋਪਿ ਭਵੋ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋਪਿ ਭਵੋ। ‘‘ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ ਦੁਵਿਧੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ

ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਭਵੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ। ਤਥਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਭਵੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ। ਏਤ੍ਥੁਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਤੀਤਿ ਭਵੋ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਯਥਾ ਸੁਖਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ‘‘ਸੁਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮੁਪ੍ਪਾਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਭਵਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ ਭਵੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਭਾਵਨਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਭਵੋ। ਕਿਂ ਭਾਵੇਤਿ? ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ। ਇਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਭਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਭਾਵੇਤੀਤਿਮਸ੍ਸ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਭਵੋਤਿ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

‘‘ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨ ਚ।
ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਸਂਸਾਰੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਸਂਸਾਰੋਪਿ ਭਵੋ। ‘‘ਭਵੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਭਵਦੁਕ੍ਖਂ, ਭਵੇ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਮਾਨੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਸਂਸਾਰੋ ਭਵੋਤਿ ਕਥੀਯਤਿ? ਭਵਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਸਮ੍ਮੁਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਟਿਪਾਟਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ । ਇਦਂ **ਭ**ਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਭਾਵਕਤ੍ਤੁਕਰਣਾਧਿਕਰਣਸਾਧਨਵਸੇਨਤ੍ਥਕਥਨਂ।

ਏਤ੍ਥ **ਭ**ਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਂ ਵਦਾਮ –

ਵੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪੁਞ੍ਞਾਨਿ, ਖਨ੍ਧਾ ਸੋਕਾਸਸਞ੍ਞਿਤਾ।
ਸਂਸਾਰੋ ਸਸ੍ਸਤਞ੍ਚੇਤਂ, **ਭ**ਵਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਦਿਤਂ॥

ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਤਥਾ।
ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਂ, **ਭ**ਵਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਦਿਤਂ॥

ਭਵਤਣ੍ਹਾਭਵਦਿਟ੍ਠਿ-ਦ੍ਵਯਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ।
ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ, **ਭ**ਵਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਦਿਤਂ॥

ਅਭਵੋਤਿ ਨ ਭਵੋ ਅਭਵੋ।

ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਹਾਨਿ ਉਚ੍ਛੇਦੋ, ਪਾਪਞ੍ਚੇਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ।
ਇਮੇ **ਅਭ**ਵਸਦ੍ਦੇਨ, ਅਤ੍ਥਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੇ॥

ਭਾਵੋਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਯੋ ‘‘ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਥੀਨਂਭਾਵੋ ਦੁਰਾਜਾਨੋ। ਨਾਮਚ੍ਚੋ ਰਾਜਭਰਿਯਾਸੁ, ਭਾਵਂ ਕੁਬ੍ਬੇਥ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਹਦਯਙ੍ਗਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਪਿਚ ਵਤ੍ਥੁਧਮ੍ਮੋਪਿ ਭਾਵੋ। ‘‘ਭਾਵਸਙ੍ਕੇਤਸਿਦ੍ਧੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ, ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭਾਵੋ। ‘‘ਅਚ੍ਚਾਹਿਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਸਿ ਲੁਦ੍ਦਂ, ਭਾਵੇ ਚ ਤੇ ਕੁਸਲਂ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਕ੍ਰਿਯਾਪਿ ਭਾਵੋ। ‘‘ਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇ ਭਾਵਸਤ੍ਤਮੀ’’ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਪਿਚ ਭਾਵੋਤਿ ਸਤ੍ਤਵੇਵਚਨਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਧਾਤੁ ਵਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਚ ਵਤ੍ਥੁਧਮ੍ਮੋ ਚ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਭਵਤੀਤਿ ਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਪਨ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਭਾਵੋ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਤੁ ਭਵਨਨ੍ਤਿ ਭਾਵੋ। ਸਾ ਚ ਭਵਨਗਮਨਪਚਨਾਦਿਵਸੇਨਾਨੇਕਵਿਧਾ। ਅਪਿਚ ਭਾਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਭਾਵੋ, ਯਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪੁਰਿਸੋ’’ਤਿ ਵਾ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਭਾਵੋ।

ਨਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਏਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਚਨਮੁਦਾਹਟਂ।
ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਸੀਹਾਨਂ, ਮਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਹਟਂ॥

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਭਾਵੋ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਇਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਮਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋ, ਪੁਮਾਤਿ ਵਾ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਪੁਮ੍ਭਾਵੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ ਸਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਇਦੰ **ਭਾਵ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਕਰਣਸਾਧਨਵਸੇਨਤ੍ਥਕਥਨੰ।

ਅਭਾਵੋਤਿ ਨ ਭਾਵੋਤਿ ਅਭਾਵੋ, ਕੋ ਸੋ? ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਨਤ੍ਥਿਤਾ। **ਸਭਾਵ**ੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਵੋ ਸਭਾਵੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਭਾਵੋਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਰੂਪੰ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖਣਮਿਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤੋ ਨਮਨਰੁਪ੍ਪਨਕਕ੍ਖਲਫੁਸਨਾਦਿਆਕਾਰੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ''ਸਾਮਞ੍ਞੰ ਵਾ ਸਭਾਵੋ ਵਾ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਮਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਵਚਨੰ। ਅਪਿਚ ਸਭਾਵੋਤਿ ਸਲਕ੍ਖਣੋ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੋ। ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ? ਸਹ ਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। **ਸਬ੍ਭਾਵ**ੋਤਿ ਸਤੰ ਭਾਵੋ ਸਬ੍ਭਾਵੋ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਵੋ ਸਬ੍ਭਾਵੋ। ''ਗਾਹਾਪਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਵਚਨੰ। ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਾ ਭਾਵੋ ਸਬ੍ਭਾਵੋ। ''ਏਵੰ ਗਹਣਸਬ੍ਭਾਵੋ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਵਚਨੰ। ਇਦੰ **ਸਭਾਵ** **ਸਬ੍ਭਾਵ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਭਾਵਸਾਧਨਵਸੇਨਤ੍ਥਕਥਨੰ।

ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਸਮ੍ਭਵਨੰ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਸਮ੍ਭਵਨਕ੍ਰਿਯਾ, ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਾ। ਯੁਤ੍ਤਿ ਹਿ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਸਮ੍ਭਵੋ ਗਹਣਸ੍ਸ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਯਤੋ ਹਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਸੋ ਸਮ੍ਭਵੋ। **ਪਭਵ**ੋਤਿ ਪਭਵਨੰ ਪਭਵੋ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾ, ਪਭਵਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵਾ ਪਭਵੋ। ਯਤੋ ਹਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਭਵਤਿ, ਸੋ ਪਭਵੋ। ਇਮੇ ਪਨ **ਸਮ੍ਭਵਪਭਵ**ਸਦ੍ਦਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਥੰ? **ਸਮ੍ਭਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਭਵਨਕ੍ਰਿਯਮ੍ਪਿ ਵਦਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵਰੂਪਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਮ੍ਪਿ, **ਪਭਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਭਵਨਕ੍ਰਿਯਮ੍ਪਿ ਵਦਤਿ ਨਦਿਪ੍ਪਭਵਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੰ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ ਪਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੇਤੁ ਨਿਦਾਨੰ ਕਾਰਣੰ ਸਮ੍ਭਵੋ ਪਭਵੋਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

''ਮੂਲੰ ਹੇਤੁ ਨਿਦਾਨਞ੍ਚ, ਸਮ੍ਭਵੋ ਪਭਵੋ ਤਥਾ।
ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਹਾਰਾਰਮ੍ਮਣੰ, ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਮੁਦਯੇਨ ਚਾ''ਤਿ

ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਿਕਾ। ਇਦੰ **ਸਮ੍ਭਵਪਭਵ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਭਾਵਾਪਾਦਾਨਸਾਧਨਵਸੇਨਤ੍ਥਕਥਨੰ।

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਾਵਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮਕਰਣਾਪਾਦਾਨਾਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਛ ਸਾਧਨਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਧਨੇਨ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਿ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ''ਧਨਮਸ੍ਸ ਭਵਤੂਤਿ ਧਨਭੂਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਕਿਤਕਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾਨਿ ਸਾਧਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਾਨਿ ''ਕਾਰਕਾਨੀ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਸਾਧਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਧ ਪਯੋਗੇਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਾਟਵਤ੍ਥੰ ਸਾਧਨਨਾਮੰ ਪਕਾਸਿਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਧਨੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤਾ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗਾ ਦੁਬ੍ਬੋਧਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਧਨੇਹਿ ਪਨ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤਾ ਸੁਬੋਧਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਯੋਗਾਸਾਧਨਮੂਲਕਾ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਪਯੋਗਮੂਲਕੋ। ਪਯੋਗਾਨੁਰੂਪਞ੍ਹਿ ਅਵਿਪਰੀਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੰ ਕਥਨਸੀਲਾ ''ਯਾਚਿਤੋਵ ਬਹੁਲੰ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਪ੍ਪੰ ਅਯਾਚਿਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਾਧਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚਤ੍ਥੇਸੁ ਪਟੁਤਰਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾਯੇਵ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨਧਰਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਸਾਧਨ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਕ੍ਖਾਮ, ਕੇਵਲਮਿਧ ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਬਹੁਮਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਵਿਵਿਧਵਿਚਿਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਗਤਿਕੇ ਵਿਵਿਧਤ੍ਥਸਾਰੇ ਜਿਨਵਰਵਚਨੇ ਸੋਤੂਨੰ ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਜਮ੍ਭਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਵਚਨਾਨਿਯੇਵ ਯਥਾਰਹੰ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾਦੀਸੁ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ।

ਪਭਾਵੋਤਿ ਪਕਾਰਤੋ ਭਵਤੀਤਿ ਪਭਾਵੋ, ਸੋਯਮਾਨੁਭਾਵੋਯੇਵ। ''ਪਭਾਵੰ ਤੇ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯੇਨ ਤ੍ਵੰ ਮਿਥਿਲੰ ਵਜੇ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਵਚਨੰ। **ਅਨੁਭਵ**ੋਤਿ ਅਨੁਭਵਨੰ ਅਨੁਭਵੋ, ਕਿੰ ਤੰ? ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੰ। **ਆਨੁਭਾਵ**ੋਤਿ

ਤੇਜੁਸ੍ਸਾਹਮਨ੍ਤੁਪਭੂਸਤ੍ਤਿਯੋ। ‘‘ਤੇਜਸਙ੍ਖਤੋ ਉਸ੍ਸਾਹਮਨ੍ਤੁਪਭੂਸਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੋ ਆਨੁਭਾਵੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ।

ਤੇਜੋ ਉਸ੍ਸਾਹਮਨ੍ਤਾ ਚ, ਪਭੂਸਤ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਿਮੇ।
ਆਨੁਭਾਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਪਭਾਵਾਤਿ ਚ ਤੇ ਵਦੇ॥

ਤੇਜਾਦਿਵਾਚਕਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, **ਆਨੁਭਾਵ**ਪਦਸ੍ਸ ਤੁ।
ਅਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਧੀਰੋ, ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਮੁਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਅਥ ਵਾ **ਆਨੁਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਫਲਂ। ‘‘ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਪਰਾਭਵੋ**ਤਿ ਪਰਾਭਵਨਂ ਪਰਾਭਵੋ, ਅਥ ਵਾ ਪਰਾਭਵਤੀਤਿ ਪਰਾਭਵੋ। ‘‘ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਪਰਾਭਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਪਿਚ ‘‘ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸੀ ਪਰਾਭਵੋ’’ਤਿ ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਤੋ ਪਰਾਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਰਾਭਵੋਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਵਸੇਨਪਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਰਾਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਰਾਭਵੋ। ਕਿਂ ਤਂ? ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸਿਤਾਦਿ। ‘‘ਪਠਮੋ ਸੋ ਪਰਾਭਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਵਿਭਵੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਭਵਤੋ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਭਵਤੋ ਵਿਗਤੋਤਿ ਵਿਭਵੋ, ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਤਂਹੇਤੁ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਗਤੋ ਭਵੋ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਵਿਭਵੋ। ਵਿਭਵਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਅਰਿਯਧਨਵਿਲੋਮਕਾ ਕਿਲੇਸਮਹਾਚੋਰਾਤਿਪਿ ਵਿਭਵੋ। **ਵਿਭਵ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਧਾਨਤ੍ਤੇ ‘‘ਏਵਂ ਭਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਵਿਭਵੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਕੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਾਨਿ –

ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਭਵੋ ਮੋਕ੍ਖੋ, ਨਿਰੋਧੋ ਅਮਤਂ ਸਮਂ।
ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮੋ ਦੁਕ੍ਖ-ਨਿਰੋਧੋ ਅਚ੍ਚੁਤ’ਕ੍ਖਯੋ॥

ਵਿਵਟ੍ਟ’ਮਕਤਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਸਨ੍ਤਿਪਦ’ਮਸਙ੍ਖਤਂ।
ਪਾਰਂ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਦੁਕ੍ਖ-ਕ੍ਖਯੋ ਸਞ੍ਞੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੋ ਵਿਰਾਗੋ ਚ,
ਲੋਕਨ੍ਤੋ ਚ ਭਵਕ੍ਖਯੋ।
ਅਪਵਗ੍ਗੋ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰੋ,
ਸਬ੍ਭਿ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚ॥

ਵਿਮੁਤਜਾ’ਪਚਯੋ ਮੁਤ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਉਪਧਿਕ੍ਖਯੋ।
ਸਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੁ, ਦਿਸਾ ਚ ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਂ॥

ਵਿਨਾਪੇਤਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਵਿਸੇਸਕਪਦਂ ਇਧ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਚਕਾਨੀਤਿ, ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਸੁਮੇਧਸੋ॥

‘‘ਤਾਣਂ ਲੇਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ-ਪੇਕ੍ਖਿਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ।
ਵਿਸੇਸਕਪਦਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥੇਤਾਨਿ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਤਾਣਂ ਲੇਣ’ਮਰੂਪਞ੍ਚ, ਸਨ੍ਤਂ ਸਚ੍ਚ’ਮਨਾਲਯਂ।

ਸੁਦੁਦ੍ਦਸਂ ਸਰਣਞ੍ਚ, ਪਰਾਯਣ'ਮਨੀਤਿਕਂ॥

ਅਨਾਸਵਂ ਧੁਵਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣ'ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।
ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਂ ਸਿਵਂ ਖੇਮਂ, ਨਿਪੁਣਂ ਅਪਲੋਕਿਕਂ॥

ਅਨਨ੍ਤ'ਮਕ੍ਖਰਂ ਦੀਪੋ, ਅਚ੍ਚੁਤਂ ਕੇਵਲਂ ਪਦਂ।
ਪਣੀਤਂ ਅਚ੍ਚੁਤਞ੍ਚਾਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿ ਪਦਸ੍ਸਤ੍ਥਂ, ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਗਰੂਹਿ ਤੁ।
ਗੋਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ-ਮਿਤਿ ਗੋਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਂ॥

ਵਿਭਵੋਤਿ ਵਾ ਵਿਨਾਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਧਨੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਾਸੋ ਵਿਭਵਨਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨਂ ਨਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਵਿਭਵੋ। ''ਵਿਭਵੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਇਤ੍ਥੇਕੇ ਸਤੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਵਿਨਾਸਂ ਵਿਭਵਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਵਤੀਤਿ ਵਿਭਵੋ। ''ਰਞ੍ਞੋ ਸਿਰਿਵਿਭਵਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਧਨਂ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਿਭਵੋ। ''ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਵਿਭਵਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ –

ਧਨਂ ਸਂ ਵਿਭਵੋ ਦਬ੍ਬਂ, ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ।
ਓਡ੍ਡਂ ਭਣ੍ਡਂ ਸਕਂ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਧਨਵਾਚਕਾ॥

ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਪਨ ਵਿਭਵਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ''ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ ਪੁਨ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਗਹਣਤੋ ਵਿਭਵੋਤਿ। ''ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾਤਿ ਹਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਾਮਂ। ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਧਨਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ-ਵਿਨਾਸੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋ।
ਵੁਤ੍ਤਾ **ਵਿਭਵ**ਸਦ੍ਦੇਨ, ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਪਾਤੁਭਵਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋ। **ਆਵਿਭਾਵੋ**ਤਿ ਆਵਿਭਵਨਂ ਆਵਿਭਾਵੋ, ਉਭਿਨ੍ਨਮੇਤੇਸਂ ਪਾਕਟਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। **ਤਿਰੋਭਾਵੋ**ਤਿ ਤਿਰੋਭਵਨਂ ਤਿਰੋਭਾਵੋ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਭਾਵੋ। **ਵਿਨਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਵਿਨਾਭਵਨਂ ਵਿਨਾਭਾਵੋ, ਵਿਯੋਗੋ। **ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵੋ**ਤਿ ਸੋਤ੍ਥਿਭਵਨਂ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਸੁਵਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਨਿਬ੍ਭਯਤਾ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਤਾ ਏਵ। **ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ। **ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ ਰਿਤ੍ਤਤਾ ਤੁਚ੍ਛਤਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾ। **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ **ਅਭਿਭਵਿਤਾ**, ਪਰਂ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਯੋ ਕੋਚਿ। ਏਵਂ **ਪਰਿਭਵਿਤਾ**, ਅਨੁਭਵਤੀਤਿ **ਅਨੁਭਵਿਤਾ**, ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਯੋ ਕੋਚਿ। ਏਵਂ **ਸਮਨੁਭਵਿਤਾ। ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਿਤਾ**, ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਥਾ ''ਅਮਤਸ੍ਸ ਦਾਤਾ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਦਾਤਾ''ਤਿ ਪਦਾਨਂ ਕਤ੍ਤੁਵਾਚਕਾਨਂ ''ਅਮਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਕੇਹਿ ਛਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ''ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਪਦਾਨਂ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭਵਤੀਤਿ **ਭਵੋ**। ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਾ ਭਵੋ, ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ‘‘ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਭਵਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਪਰਾਭਵੋ। ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਭਵਂ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸੀ ਪਰਾਭਵੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤਿ, ਸੋ ‘‘ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਭਵਂ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ। ਭਵਂ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਂ ਪਤ੍ਥਯਤਿ, ਰਞ੍ਞੋ ਭਰਿਯਂ ਪਤਿਬ੍ਬਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਧਾਤੁਅਤ੍ਥੇ ਆਦਰੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਅਤ੍ਥੇਯੇਵਾਦਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਸਙ੍ਕੇਤਵਚਨਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਵੋਹਾਰਵਿਸਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਏਵ ਪਧਾਨਾ ਅਵਿਲਙ੍ਘਨੀਯਾ। ਪਰਾਭਵਤੀਤਿ **ਪਰਾਭਵੋ**। ਏਵਂ **ਪਰਿਭਵੋ। ਅਭਿਭਵੋ। ਅਨੁਭਵੋ**। ਪਭਵਤਿ ਪਹੋਤਿ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਪਭਵੋ,** ਪਹੋਨ੍ਤੋ ਯੋ ਕੋਚਿ। **ਨ** ਪਭਵੋ ਅਪ੍ਪਭਵੋ, ‘‘ਅਪ੍ਪਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਜਾਤਕੇ ਦਿਟ੍ਠਂ –

‘‘ਛਿਨ੍ਨਬ੍ਭਮਿਵ ਵਾਤੇਨ, ਰੁਣ੍ਣੋ ਰੁਕ੍ਖਮੁਪਾਗਮਿਂ।
ਸੋਹਂ ਅਪ੍ਪਭਵਂ ਤਤ੍ਥ, ਸਾਖਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਅਗ੍ਗਹਿ’’ਨ੍ਤਿ

ਤਤ੍ਥ ਸਾਧਕਵਚਨਮਿਦਂ। ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਧਨਭੂਤੀਤਿ ਧਨਮਸ੍ਸ ਭਵਤੂਤਿ ਧਨਭੂਤਿ। **ਸਿਰਿਭੂਤੀ**ਤਿ ਸੋਭਾਯ ਚੇਵ ਪਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨਞ੍ਚ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਾ ਅਸ੍ਸ ਭਵਤੂਤਿ ਸਿਰਿਭੂਤਿ। ਏਵਂ **ਸੋਤ੍ਥਿਭੂਤਿ, ਸੁਵਤ੍ਥਿਭੂਤਿ। ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭਾਵੀਤਿ ਭਵਨਸੀਲੋ ਭਾਵੀ, ਭਵਨਧਮ੍ਮੋ ਭਾਵੀ, ਭਵਨੇ ਸਾਧੁਕਾਰੀ ਭਾਵੀ। ਏਵਂ **ਵਿਭਾਵੀ। ਸਮ੍ਭਾਵੀ। ਪਰਿਭਾਵੀ**ਤਿ। ਤਤ੍ਰ **ਵਿਭਾਵੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੇ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਦ੍ਵਾ, ਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ, ਞਾਣੀਤਿਆਦਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਰ –

ਵਿਦ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ ਞਾਣੀ, ਵਿਭਾਵੀ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸੁਧੀ।
ਬੁਧੋ ਵਿਸਾਰਦੋ ਵਿਞ੍ਞੂ, ਦੋਸਞ੍ਞੂ ਵਿਦੂਸੁ ਵਿਦੂ॥

ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਪਟਿਭਾਣੀ ਚ, ਮੇਧਾਵੀ ਨਿਪਕੋ ਕਵਿ।
ਕੁਸਲੋ ਵਿਦੁਰੋ ਧੀਮਾ, ਗਤਿਮਾ ਮੁਤਿਮਾ ਚਯਂ॥

ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਕਣ੍ਣਵਾ ਦਬ੍ਬੋ, ਧੀਰੋ ਭੂਰਿ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ ਪਞ੍ਞੋ, ਏਵਂਨਾਮਾ ਵਿਭਾਵਿਨੋਤਿ॥

ਈਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਸਯਮ੍ਭੂਤਿ ਸਯਮੇਵ ਭਵਤੀਤਿ ਸਯਮ੍ਭੂ। ਕੋ ਸੋ? ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਪਰੋਪਦੇਸਂ ਸਾਮਂਯੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਮੁਨਿ ਭਗਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ॥

ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਰਹਾ ਲੋਕੇ, ਅਹਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਏਕੋਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸੀਤੀਭੂਤੋਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’ਤਿ॥

ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪਾਰਮਿਤਾਪਰਿਭਾਵਿਤੋ ਸਯਮ੍ਭੂਞਾਣੇਨ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਵਿਗਤਵਿਦ੍ਧਸੁਨਿਰਵਸੇਸਕਿਲੇਸੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਦਿਅਪਰਿਮੇਯਜਗੁਣਗਣਾਧਾਰੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ਸਯਮ੍ਭੂ। ਸੋ ਏਵਂਭੂਤੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸੋ, ਕਤਮੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ? ਤਥਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਸੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਤਰਹਿ ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸੁਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣਾਧਿਗਤਨਾਮੇਹਿ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ''ਗੋਤਮੋ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੂ''ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਸਕਜਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਸਕਜਮੁਨਿ ਸਕਜਸੀਹੋ ਸਕਜਪੁਙ੍ਗਵੋਤਿ ਕੁਲਤੋ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਿਮਾਯਾਦੇਵੀਸੁਤੋਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਿਤੋ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋਤਿ ਗਹਿਤਨਾਮੇਨ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਰ –

ਯੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ ਵਦਤਂ ਵਰੋ।
ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ, ਤਥੇਵਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ ਚ॥

ਸਕਜਕੁਲੇ ਪਸੂਤਤ੍ਤਾ, ਸਕਜਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਸਕ੍ਕੋ ਇਤਿ ਚ ਅਵ੍ਹਿਤੋ, ਤਥਾ ਸਕਜਮੁਨੀਤਿ ਚ॥

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ, ਸਕਜੇ ਚ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ।
ਸਕਜਸੀਹੋਤਿ ਸੋ ਸਕਜ-ਪੁਙ੍ਗਵੋਤਿ ਚ ਸਮ੍ਮਤੋ॥

ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੀਤਿ ਪਿਤਿਤੋ, ਨਭੇ ਚਨ੍ਦੋਵ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਮਾਤਿਤੋਪਿ ਚ ਸਞ੍ਞਾਤੋ, ਮਾਯਾਦੇਵੀਸੁਤੋ ਇਤਿ॥

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸੁਗਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਤਥਾਗਤੋ।
ਸਮਨ੍ਤਭਦ੍ਦੋ ਭਗਵਾ, ਜਿਨੋ ਦਸਬਲੋ ਮੁਨਿ॥

ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਨਾਯਕੋ ਨਾਥੋ,
ਮੁਨਿਨ੍ਦੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਨਰਾਸਭੋ ਲੋਕਜਿਨੋ,
ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ॥

ਦੇਵਦੇਵੋ ਲੋਕਗਰੁ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਪੁਰਿਸ-ਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਮਾਰਜਿ॥

ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੋ ਚ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝ-ਵਚਨੋ ਸਤ੍ਥਵਾਹਕੋ।
ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੋ ਦੇਵਾਤਿ-ਦੇਵੋ ਚ ਸਮਣਿਸ੍ਸਰੋ॥

ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ'ਨਧਿਵਰੋ, ਨਰਸੀਹੋ ਚ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਮੁਨਿਮੁਨਿ ਨਰਵਰੋ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਜਨੇ ਸੁਤੋ॥

ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਯਤਿਰਾਜਾ, ਲੋਕਬਨ੍ਧੁ'ਮਤਨ੍ਦਦੋ।
ਵਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ-ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਯਤਿਸ੍ਸਰੋ॥

ਲੋਕਦੀਪੋ ਸਿਰੀਘਨੋ, ਸਮਣਿਨ੍ਦੋ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ।
ਲੋਕਤ੍ਤਯਵਿਦੂ ਲੋਕ-ਪਜ੍ਜੋਤੋ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ॥

ਸਚ੍ਚਦਸੋ ਸਤਪੁਞ੍ਞ-ਲਕ੍ਖਣੋ ਸਚ੍ਚਸਵ੍ਹਯੋ।
ਰਵਿਬਨ੍ਧਾ'ਸਮਸਮੋ, ਪਞ੍ਞਨੇਤ੍ਤੁ'ਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ॥

ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂ, ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ ਚ ਪਾਰਗੂ।
ਪੁਰਿਸਾਤਿਸਯੋ ਸਬ੍ਬ-ਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨਰਸਾਰਥਿ॥

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਇਤਿ ਸੋ, ਞਾਤੋ ਸਤ੍ਥੁਤ੍ਤਮੋਤਿ ਚ।
ਤਾਦੀ ਵਿਭਜ੍ਜਵਾਦੀਤਿ, ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋਤਿ ਚ॥

ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ, ਞਾਣਭੂਤੋਤਿ ਵਣ੍ਣਿਤੋ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋਤਿ ਪੁਰਿਸਾ-ਜਞ੍ਞੋ ਇਤਿ ਚ ਥੋਮਿਤੋ॥

ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਸਯਮ੍ਭੂ ਚ, ਮਹੇਸਿ ਮਾਰਭਞ੍ਜਨੋ।
ਅਮੋਘਵਚਨੋ ਧਮ੍ਮ-ਕਾਯੋ ਮਾਰਾਭਿਭੂ ਇਤਿ॥

ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਜਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਨਾਮੰ ਗੁਣੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ, ਕੋ ਕਵਿਨ੍ਦੋ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ॥

ਤਤ੍ਰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਇਚ੍ਚਾਦਿ-ਨਾਮੰ ਸਾਧਾਰਣੰ ਭਵੇ।
ਸਬ੍ਬੇਸਾਨਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਗੋਤਮੋ ਇਤਿਆਦਿ ਨ॥

ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਚ, ''ਸਯਮ੍ਭੂ''ਇਤਿ ਸਾਸਨੇ।
ਕੇਚਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਯਮ੍ਭੂ''ਤਿ, ਸਾਸਨਾਵਚਰੰ ਨ ਤੰ॥

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਥਾਗਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਭਗਵਾ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਤੁ।
ਠਾਨੇਨੇਕਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ॥

ਤਤ੍ਰ ਚਾਦਿਪਦੰ ਅਨ੍ਤ-ਪਦਞ੍ਚੇਵ ਇਮਾਨਿ ਤੁ।
ਏਕਤੋਪਿ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ, ਵਿਭਾਵੇਯ੍ਯ ਵਿਸਾਰਦੋ॥

ਵਿਸੇਸਕਪਦਾਨੰ ਤੁ, ਅਪੇਕ੍ਖਕਪਦਾਨਿ ਚ।
ਅਨਪੇਕ੍ਖਪਦਾਨੀਤਿ, ਪਦਾਨਿ ਦੁਵਿਧਾ ਸਿਯੁੰ॥

ਤਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਨਰਵਰੋ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋਤਿ ਏਵੰਪਕਾਰਾਨਿ ਅਭਿਧਾਨਪਦਾਨਿ ਵਿਸੇਸਕਪਦਾਪੇਕ੍ਖਕਾਨਿ। ਕਥੰ?

''ਏਵੰ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੰ, ਸਤ੍ਥਵਾਹੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਸਾਵਕਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ॥

ਯਂ ਲੋਕੋ ਪੂਜਯਤੇ,
ਸਲੋਕਪਾਲੋ ਸਦਾ ਨਮਸ੍ਸਤਿ ਚ।
ਤਸ੍ਸੇਤ ਸਾਸਨਵਰਂ,
ਵਿਦੂਹਿ ਞੇਯ੍ਯਂ ਨਰਵਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ,

''ਛਲਭਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਵਿਸੇਸਕਪਦਾਪੇਕ੍ਖਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਿਨੋ ਭਗਵਾਤਿ ਏਵਂਪਕਾਰਾਨਿ ਪਨ ਨੋ ਵਿਸੇਸਕਾਪੇਕ੍ਖਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਮੁਨਿਨ੍ਦੋ ਸਮਣਿਨ੍ਦੋ ਸਮਣਿਸ੍ਸਰੋ ਯਤਿਸ੍ਸਰੋ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ ਰਵਿਬਨ੍ਧੁਤਿ ਏਵਂਪਕਾਰਾਨਂ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਾਨਮਭਿਧਾਨਾਨਂ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਤਨ੍ਨ, ਅਭਿਧਾਨਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣੀਯਾਨਭਿਸਙ੍ਖਰਣੀਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਭਿਧਾਨਾਨਿ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤਾਭਿਧਾਨਾਨੀਤਿ ਦ੍ਵੇਧਾ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੇਚਿ ''ਸਕ੍ਯਸੀਹੋ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਸਕ੍ਯਕੇਸਰੀ ਸਕ੍ਯਮਿਗਾਧਿਪੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਨਾਵਿਵਿਧਮਭਿਧਾਨਮਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਵਚਨੇਪਿ ਹਿ ''ਦ੍ਵਿਦੁਗ੍ਗਮਵਰਹਨੁਤ੍'ਮਲਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਕੇਚਿ ''ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਧਮ੍ਮਦਿਸਮ੍ਪਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਦਸਸਤਲੋਚਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੂ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਅਰਵਿਨ੍ਦਸਹਾਯਬਨ੍ਧੂ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਅਮ੍ਬੁਜ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਨੀਰਜਂ ਕੁਞ੍ਜ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਪਾਵਚਨੇਪਿ ਹਿ ਯਂ ਪਦੁਮਂ, ਤਂ ਜਲਜਂ ਨਾਮਾਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਨਾਮਿਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ''ਜਲਜੁਤ੍ਤਰਨਾਮਿਨੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਭਿਧਾਨਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਪਨ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤਾਭਿਧਾਨਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ** ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨੇਤਂ ਨਾਮਂ ਮਾਤਰਾ ਕਤਂ, ਨ ਪਿਤਰਾ ਕਤਂ, ਨ ਭਗਿਨਿਯਾ ਕਤਂ, ਨ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇਹਿ ਕਤਂ, ਨ ਦੇਵਤਾਹਿ ਕਤਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿਕਮੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲੇ ਸਹ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਯਦਿਦਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ, ਤਥਾ ''ਭਗਵਾਤਿ ਨੇਤਂ ਨਾਮਂ ਮਾਤਰਾ ਕਤਂ...ਪੇ॰... ਸਚ੍ਛਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਯਦਿਦਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤਾਭਿਧਾਨਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਚੇਵ ''ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਗਤੋ ਜਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨਿ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ ਏਤਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਅਭਿਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਬੋਧੇਤਾ ਬੋਧਕੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨਾਨਿ ਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ''ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਗੋ ਅਨੁਸਾਸਕੋ ਸੁਨ੍ਦਰਵਚਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨਾਨਿ ਨਾਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਇਮਂ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਮੁਨਿਨ੍ਦੋ ਸਮਣਿਨ੍ਦੋ ਸਮਣਿਸ੍ਸਰੋ ਯਤਿਸ੍ਸਰੋ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ ਰਵਿਬਨ੍ਧੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਏਵਮਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਨਾਮਞ੍ਚ, ਨਾਮਞ੍ਚਾਨਭਿਸਙ੍ਖਤਂ।
ਦ੍ਵਿਦੁਗ੍ਗਮਵਰੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਇਤਿ ਨਾਮਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਵੇ''ਤਿ॥

ਪਭੂਤਿ ਪਰਂ ਪਸਯ੍ਹ ਭਵਤੀਤਿ ਪਭੂ, ਇਸ੍ਸਰੋ। ''ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਭੂ ਅਯਂ ਲੁਦ੍ਦਕੋ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਅਭਿਭੂ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਅਭਿਭੂ, ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੋ। ਕਿਂ ਸੋ ਅਭਿਭਵਿ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧੇ ਅਰੂਪਿਨੋ। ਇਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧੇ ਅਰੂਪਿਨੋ ਅਭਿਭਵੀਤਿ ਅਭਿਭੂ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਨਿਚ੍ਚੇਤਨਤ੍ਤਾ ਅਭਿਭਵਨਕ੍ਰਿਯਾਯਾਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ'ਸਞ੍ਞੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਝਾਨਲਾਭਿਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ

ਅਧਿਗਤਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਵਿਰਾਗਵਸੇਨ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਰਣੇਨ ਅਭਿਭਵਿਤੁਮਾਰਭਿ, ਤਦਭਿਭਵਨਕਿਚ੍ਚਂ ਇਦਾਨਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਭਿਭਵੀਤਿ ਅਭਿਭੂਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚ ਨਿਚ੍ਚੇਤਨਭਾਵੇਨ ਅਭਿਭਵਨਬ੍ਯਾਪਾਰੇ ਅਸਤਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਚੇਤਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਯਾਪਾਰਤ੍ਤਾ ਸਚੇਤਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚੇਤਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇਨ ਸਬ੍ਯਾਪਾਰਤਾਵਚਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ। ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਾਸਨੇ ਚ ਸਚੇਤਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਚੇਤਨਸ੍ਸਪਿ ਉਪਚਾਰੇਨ ਸਬ੍ਯਾਪਾਰਤਾਵਚਨਂ। ਤਂ ਯਥਾ? ਕੂਲਂ ਪਤਿਤੁਕਾਮਂ, ਏਵਂ ਲੋਕੇ। ਸਾਸਨੇ ਪਨ –

‘‘ਰੋਦਨ੍ਤੇ ਦਾਰਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਾ ਵਿਪੁਲਾ ਦੁਮਾ।
ਸਯਮੇਵੋਨਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦਾਰਕੇ’’ਤਿ ਚ

‘‘ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ ਦਾਨਿ ਦੁਮਾ ਭਦਨ੍ਤੇ, ਫਲੇਸਿਨੋ ਛਦਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਫਲਂ ਤੋਸੇਤਿ ਕਸ੍ਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦਿ। **ਅਭਿਭੂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਭਿਭੁਂ ਅਭਿਭੁਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਅਭਿਭੂ, ਪਰੇਸਮਭਿਭਵਿਤਾ ਯੋ ਕੋਚਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਤਥਾਗਤੋਯੇਵ ਅਭਿਭੂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਤਥਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਭਿਭੂ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁਦਸੋ ਵਸਵਤ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਭਿਭੂ ਨਾਮ ਸਹਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਭੂਤਿ ਵਿਸੇਸਭੂਤੋਤਿ ਵਿਭੂ, ‘‘ਭਵਸੋਤਂ ਸਚੇ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਲੋਕਨ੍ਤਗੂ ਵਿਭੂ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਵਿਭੂ**ਤਿ ਹੇਤ੍ਥ ਰੂਪਕਾਯਧਮ੍ਮਕਾਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਹ ਚ –

‘‘ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋਪਿ ਤਾਵਸ੍ਸ, ਰੂਪਕਾਯੋ ਅਚਿਨ੍ਤਿਯੋ।
ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਡ੍ਢੇ, ਧਮ੍ਮਕਾਯੇ ਕਥਾਵ ਕਾ’’ਤਿ॥

ਅਧਿਭੂਤਿ ਅਧਿਭਵਤੀਤਿ ਅਧਿਭੂ, ਇਸ੍ਸਰੋ।

‘‘ਤਦਾ ਮਂ ਤਪਤੇਜੇਨ, ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੋ ਤਿਦਿਵਾਧਿਭੂ।
ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਣ੍ਣਂ, ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਮਂ ਉਪਾਗਮੀ’’ਤਿ –

ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਪਤਿਭੂ**ਤਿ ਪਤਿਭੂਤੋਤਿ ਪਤਿਭੂ, ‘‘ਗੋਣਸ੍ਸ ਪਤਿਭੂ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਗੋਤ੍ਰਭੂ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੂਤੋਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂ? ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਨਨ੍ਤਰਾ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂ’’ਤਿ, ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਪਿਚ ਸਮਣੋਤਿ ਗੋਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮਨੁਭਵਮਾਨੋ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠਸਮਣੋਪਿ ਗੋਤ੍ਰਭੂ। ਸੋ ਹਿ ‘‘ਸਮਣੋ’’ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਅਨੁਭਵਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ‘‘ਗੋਤ੍ਰਭੂ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ‘‘ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਵਤ੍ਰਭੂ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ। ਸੋ ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤਿਭਰਣਾਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਤ੍ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵੇ ਵਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਵਤ੍ਰਭੂ। **ਆਗਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵਤ੍ਰਭੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਵਤ੍ਰਨਾਮਕਂ ਵਾ ਅਸੁਰਂ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਵਤ੍ਰਭੂ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਵਤ੍ਰਭੂ ਜਯਤਂਪਿਤਾ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਵਤ੍ਰਭੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਰਨਾਮਕਸ੍ਸ ਅਸੁਰਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵਿਤਾ। **ਜਯਤਂ ਪਿਤਾ**ਤਿ ਜਯਨ੍ਤਾਨਂ ਪਿਤਾ। ‘‘ਸਕ੍ਕੋ ਇਨ੍ਦੋ ਪੁਰਿਨ੍ਦਦੋ’’ ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਇਦਂ ਤੁ ਧਾਤਾਧਿਕਾਰੇ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮ। **ਪਰਾਭਿਭੂ**ਤਿ ਪਰਮਭਿਭਵਤੀਤਿ ਪਰਾਭਿਭੂ। ਏਵਂ **ਰੂਪਾਭਿਭੂ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। **ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ। ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂਤਿ ਚ ਇਦਂ ਨਾਮਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂਹਮਸ੍ਮਿ,
ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ।
ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹੋ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ,
ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਊਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਨਿਯਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ।

ਇਦਾਨਿ ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਭੂਤਪਰਾਭੂਤ ਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਰ **ਭੂਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਭਵੀਤਿ ਭੂਤੋ, ਭੂਤੋਤਿ ਜਾਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਪਾਤੁਭੂਤੋ, ਭੂਤੋਤਿ ਵਾ ਲਦ੍ਧਸਰੂਪੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਤਥਾਕਾਰੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂਤੋ, ਭੂਤੋਤਿ ਸਚ੍ਚੋ ਤਥੋ ਅਵਿਤਥੋ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਯੋ ਕੋਚਿ, ਏਤ੍ਥ ਯੋ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਚ੍ਚਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ‘‘ਭੂਤਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਪਰਾਭੂਤੋ**ਤਿ ਪਰਾਭਵੀਤਿ ਪਰਾਭੂਤੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਭੂਤੋਤਿ **ਸਮ੍ਭੂਤੋ**। ਵਿਸੇਸੇਨ ਭੂਤੋਤਿ **ਵਿਭੂਤੋ**। ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ ਭੂਤੋਤਿ ਵਾ ਵਿਭੂਤੋ, ‘‘ਵਿਭੂਤਾਰਮ੍ਮਣ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਵਿਭਵੀਤਿ ਵਾ **ਵਿਭੂਤੋ,** ਵਿਨਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ‘‘ਰੂਪੇ ਵਿਭੂਤੇ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਪਾਕਟੋ ਭੂਤੋਤਿ **ਪਾਤੁਭੂਤੋ**। ਆਵਿ ਭਵਤੀਤਿ **ਆਵਿਭੂਤੋ**। ਏਵਂ **ਤਿਰੋਭੂਤੋ। ਵਿਨਾਭੂਤੋ**। ਭਵਿਤੁਮਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋਤਿ **ਭਬ੍ਬੋ**। ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ ਸੋਤਿ **ਪਰਿਭੂਤੋ**। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯੋ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਹੀਲ਼ਿਤੋ ਵਾ, ਸੋ ਪਰਿਭੂਤੋ। ਗਮਜਮਾਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਕਾਮਚਾਰੀ। ਅਭਿਭਵਿਯ੍ਯਤੇ ਸੋਤਿ **ਅਭਿਭੂਤੋ**। ਅਧਿਭਵਿਯਤੇ ਸੋਤਿ **ਅਧਿਭੂਤੋ**। ਏਵਂ **ਅਦ੍ਧਭੂਤੋ**। ਏਤ੍ਥ **ਅਧਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ **ਅਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦੋ, ‘‘ਚਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਦ੍ਧਭੂਤਂ, ਰੂਪਾ ਅਦ੍ਧਭੂਤਾ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਦ੍ਧਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ, ਤਥਾ ‘‘ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਹੇਵ ਅਨਦ੍ਧਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਅਦ੍ਧਭਾਵੇਤੀ’’ਤਿ ਪਦਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਦ੍ਧਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਨਧਿਭੂਤਂ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਨਧਿਭੂਤੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਨ ਅਦ੍ਧਭਾਵੇਤਿ ਨਾਭਿਭਵਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥੋ।

ਅਨੁਭਵਿਯਤੇ ਸੋਤਿ **ਅਨੁਭੂਤੋ**। ਏਵਂ **ਸਮਨੁਭੂਤੋ। ਪਚ੍ਚਨੁਭੂਤੋ। ਭਾਵਿਤੋ**। ਏਤ੍ਥ ਭਾਵਿਤੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ‘‘ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਖੋ ਕਸ੍ਸਪ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ ਭਾਵਿਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਗੁਣੀਵਾਚਕਂ ਪਧਾਨਪਦਂ ਸਾਸਨੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ ਪਨ ਭਾਵਿਤੋਤਿ ਕਾਮਗੁਣੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਨ ਭਾਵਿਤਮਾਸੀਸਤੀ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਭਾਵਿਤਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ, ਤੇ ਨ ਆਸੀਸਤਿ ਨ ਸੇਵਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਭਾਵਿਯਤੇ ਸੋਤਿ **ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ**। ਏਵਂ **ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਪਰਿਭਾਵਿਤੋ। ਅਨੁਪਰਿਭੂਤੋ। ਮਨਂਪਰਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਮਨਂ ਪਰਿਭਵਿਯਿਤ੍ਥ ਸੋਤਿ ਮਨਂਪਰਿਭੂਤੋ। ਏਤ੍ਥ **ਮਨਂਪਰਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਈਸਕਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। ‘‘ਅਤਿਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਪੁਤ੍ਤੇਨ, ਮਨਮ੍ਹਿ ਉਪਕੂਲਿਤੋ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਬੁਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਚੇਵ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਥੇਰੀ ਚ ਮਨਂ ਨਾਸਿਤੋ, ਮਨਂ ਵੁਲ੍ਹੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰ **ਮਨਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਵਦਾਮ।

ਮਨਂਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਨਾਮਂ ਨੇਪਾਤਿਕਞ੍ਚਿਤਿ।
ਸਨ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਮਨਂ ਹੋਤਿ, ਮਨਮ੍ਹਿ ਉਪਕੂਲਿਤੋਤਿ॥

ਪਰਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਤਿ ਪਰਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ **ਪਰਿਭੋਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿਭਵਨੀਯੋ। ਤਬ੍ਬ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ ਹਿ **ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ**ਪਦਯੋਜਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਅਲਦ੍ਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਲਭਨੀਯਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਰਿਭਵਨਮਰਹਤੀਤਿ ਪਰਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ **ਪਰਿਭੋਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਪਰਿਭਵਨੀਯੋ**। ਤਥਾ ਹਿ **ਤਬ੍ਬ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ **ਅਰਹਤਿ**ਪਦਯੋਜਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਪਰਿਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਲਾਭਮਰਹਤੀਤਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਪਰਿਭੋਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ

''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜ ਦਹਰੋਤਿ ਨ ਉਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ ਨ ਪਰਿਭੋਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਭਿਅਧਿ**ਪੁਬ੍ਬਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਯੋ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ। ਸੇਸਾਨਿ ਦੁਕਾਨਿ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। **ਭਮਾਨੋ**ਤਿ ਭਵਤੀਤਿ ਭਮਾਨੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਵਕਾਰਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ –

> ''ਕਿਂ ਸੋ ਭਮਾਨੋ ਸਚ੍ਚਕੋ'', ਇਚ੍ਚਤ੍ਰ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ।
> ਰੂਪਂ **ਭਵਤਿ**ਧਾਤੁਸ੍ਸ, ਵਲੋਪੇਨੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ''ਕਿਂ ਸੋ ਭਮਾਨੋ ਸਚ੍ਚਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ, ਯੋ ਭਗਵਤੋ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। **ਵਿਭਵਮਾਨੋ**ਤਿ ਵਿਭਵਤੀਤਿ ਵਿਭਵਮਾਨੋ। ਏਵਂ **ਪਰਿਭਵਮਾਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ''ਤਿਮਸ੍ਸ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ, ਸ ਰਾਜਵਸਤਿਂ ਵਸੇ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਮਾਨਿ ''ਭਵਮਾਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਰਮਾਨੋ ਰੋਦਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਅਦ੍ਦਸ ਅਚ੍ਚੁਤਂ ਇਸਿ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੁਤ੍ਤਰਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਭਵਮਾਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਨੁਭਵਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਸਰਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਹਿ ''ਯਾਤੋ ਗਤੋ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਦਿਸਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਪੇਕ੍ਖਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ **ਤ੍ਵਾ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵਿਯਾਤਿ।

ਪਰਿਭਵਿਯਮਾਨੋਤਿ ਪਰਿਭਵਿਯਤੇ ਸੋਤਿ ਪਰਿਭਵਿਯਮਾਨੋ। ਏਵਂ **ਪਰਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਇਮਾਨਿਪਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਰਾਜਪੁਰਿਸੇਹਿ ਨੀਯਮਾਨੋ ਚੋਰੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੁਤ੍ਤਰਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਰਿਭਵਿਯਮਾਨੋ ਤਾਣਂ ਗਵੇਸਤਿ। ਭੋਗੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨਾਨੁਭਵਿਯਮਾਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ ਈਦਿਸੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਤਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਯਂ ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਭੂਤ ਪਰਾਭੂਤ ਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਤਤ੍ਰ **ਭਾਵਿਕਾ**ਤਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਭਾਵਿਕਾ। ਯਾ ਭਾਵਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਾ ਭਾਵਿਕਾ। **ਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਨਾ ਬ੍ਰੂਹਨਾ ਫਾਤਿਕਰਣਂ ਆਸੇਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਾਰੋ। **ਵਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਪਕਾਸਨਾ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨਾ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਅਭਾਵਨਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪਨਾ। **ਸਮ੍ਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਂਸਨਾ ਥੋਮਨਾ। **ਪਰਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਵਾਸਨਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਵਡ੍ਢਨਾ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭੂਮੀਤਿ ਸਤ੍ਤਾਯਮਾਨਾ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂਮਿ, ਅਥ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਥਾਵਰਾ ਚ ਜਙ੍ਗਮਾ ਚਾਤਿ ਭੂਮਿ। ਭੂਮਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਥਵੀ। ''ਪਠਮਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਭੂਮੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਾ ਪਨਨ੍ਧਬਾਲਮਹਾਜਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ ਪਥਵੀ, ਤਸ੍ਸਿਮਾਨਿ ਅਭਿਧਾਨਾਨਿ –

> ''ਪਥਵੀ ਮੇਦਨੀ ਭੂਮਿ, ਭੂਰੀ ਭੂ ਪੁਥੁਵੀ ਮਹੀ।
> ਛਮਾ ਵਸੁਮਤੀ ਉਬ੍ਬੀ, ਅਵਨੀ ਕੁ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ।
> ਜਗਤੀ ਖਿਤਿ ਵਸੁਧਾ, ਧਰਣੀ ਗੋ ਧਰਾ''ਇਤਿ॥

ਅਤ੍ਰ **ਭੂ ਕੁ ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾ ਪਥਵੀਪਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਤ੍ਰ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾਤਿ ਚੇ?

> ਵਿਦ੍ਵਾ ਭੂਪਾਲ ਕੁਮੁਦ-ਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਪਦੇਸੁ ਵੇ।
> **ਭੂ ਕੁ ਗੋ**ਇਤਿ ਪਥਵੀ, ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਭੂਤੀਤਿ ਭਵਨਂ ਭੂਤਿ। ਵ**ਿਭੂਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੋ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਵਨਂ ਵਾ, ਅਥ ਵਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਿਭੂਤਿ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ''ਰਞ੍ਞੋ ਵਿਭੂਤਿ। ਪਿਹਨੀਯਾ ਵਿਭੂਤਿਯੋ''ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭੂਰੀਤਿ ਪਥਵੀ। ਸਾ ਹਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਭੂਰੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਤਿ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਵਡ੍ਢਤਿ ਚਾਤਿ ਭੂਰੀ, ਅਥ ਵਾ ਭੂਤਾਭੂਤਾ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਭੂਰੀ। ਪਥਵੀਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਪਥਵਿਯਂਯੇਵ ਰਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਇਮਿਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਭੂਰੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਭੂਰੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਥਵੀਵਚਨੇ ''ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ਅਪਿਚ ਭੂਰੀ ਵਿਯਾਤਿ ਭੂਰੀ, ਪਞ੍ਞਾ, ਭੂਰੀਤਿ ਪਥਵੀਸਮਾਯ ਵਿਤ੍ਥਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਾਮਂ, ''ਯੋਗਾ ਵੇ ਜਾਯਤੀ ਭੂਰੀ, ਅਯੋਗਾ ਭੂਰਿਸਙ੍ਖਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ। ਅਥ ਵਾ ਭੂਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਰਮਤੀਤਿ ਭੂਰੀ, ਪਞ੍ਞਾਯੇਤਂ ਨਾਮਂ, ''ਭੂਰੀ ਮੇਧਾ ਪਰਿਣਾਯਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਵ ਰਾਗਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਭੂਰੀ, ਰਾਗਾਦਿਅਰਯੋ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿਪਿ ਭੂਰੀ। ਤਥਾ ਹਿ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਰਾਗਂ ਅਭਿਭੂਯਤੀਤਿ ਭੂਰੀ, ਪਞ੍ਞਾ। ਦੋਸਂ ਮੋਹਂ...ਪੇ॰... ਰਾਗੋ ਅਰਿ, ਤਂ ਅਰਿਂ ਮਦ੍ਦਤੀਤਿ ਭੂਰੀ, ਪਞ੍ਞਾ। ਦੋਸੋ। ਮੋਹੋ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਨੋ ਕਮ੍ਮਾ ਅਰਿ, ਤਂ ਅਰਿਂ ਮਦ੍ਦਤੀਤਿ ਭੂਰੀ, ਪਞ੍ਞਾ''। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਗੋਤ੍ਰਭੂ''ਤਿ ਪਦਮਿਵ ''ਅਰਿਭੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ **ਭੂ**ਸਦ੍ਦਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਪਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਭੂਰੀਤਿ ਪਦਮੁਚ੍ਚਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਈਦਿਸੇਸੁ ਨਾਮਿਕਪਦੇਸੁ ਵਿਨਾਪਿ ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਅਭਿਭਵਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨਾਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦੇਸੂਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ –

ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਵਿਚਯੋ ਉਪਲਕ੍ਖਣਾ।
ਪਵਿਚਯੋ ਚ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਂ, ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਮੇਵ ਚ॥

ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਾ ਚ ਕੋਸਲ੍ਲਂ, ਭੂਰੀ ਪਚ੍ਚੁਪਲਕ੍ਖਣਾ।
ਨੇਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਵੇਭਬ੍ਯਾ, ਮੇਧਾ ਚੁਪਪਰਿਕ੍ਖਕਾ॥

ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਰਿਣਾ-ਯਿਕਾ ਚੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ।
ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਞ੍ਞਾਬਲਂ, ਅਮੋਹੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਚ।
ਪਤੋਦੋ **ਚਾਭਿਧਮ੍ਮਸ੍ਮਾ,** ਇਮਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਮੇ॥

ਞਾਣਂ ਪਞ੍ਞਾਣਮੁਮ੍ਮਙ੍ਗੋ, ਸਤ੍ਥੋ ਸੋਤੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ।
ਮਨ੍ਤਾ ਬੋਧੋ ਬੁਦ੍ਧਿ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਪਟਿਭਾਨਞ੍ਚ ਬੋਧਿਤਿ॥

ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਗਤਿ ਮੋਨਂ, ਨੇਪਕ੍ਕਂ ਗੋ ਮਤੀ ਮੁਤਿ।
ਵੀਮਂਸਾ ਯੋਨਿ ਧੋਨਾ ਚ, ਪਣ੍ਡਾ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਚ।
ਵੇਦੋ ਪਣ੍ਡਿਤਿਯਞ੍ਚੇਵ, ਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਮਿਰਿਯਾਪਿ ਚ॥

''ਸੋਤੋ ਬੋਧੀ''ਤਿ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਞਾਣਨਾਮਦ੍ਵਯਂ ਇਦਂ।
ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ-ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਰੂਹਤਿ॥

''ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿ'', ਇਤਿ ਨਾਮਦ੍ਵਯਂ ਪਨ।
ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ-ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਰੂਹਤਿ॥

ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤਾ, **ਪਰਮੋ**ਪਪਦਾ ਪਨ।

ਞਾਣਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ-ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸੇਵ ਰੂਹਤਿ॥

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤਾ, **ਅਨੁਤ੍ਤਰ**ਪਦਾਦਿਕਾ।
ਬੁਦ੍ਧਾ ਵ◌ਾ ਞਾਣਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਸ੍ਸੇਵ ਰੂਹਤਿ॥

''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ''ਤਿ ਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਞਾਣਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋਵ ਤਂ।
ਯੁਜ੍ਜਤੇ ਅਵਸੇਸਾ ਤੁ, ਞਾਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਗਾ॥

ਞਾਣਭਾਵਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੇਪਿ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖਾਦਿਕਂ ਪਨ।
ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਰਾਭਾਵ◌ਾ, ਨਾਤ੍ਰ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਮਯਾਤਿ॥

ਭੂਤੀਤਿ ਭੂਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੇਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ''ਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭੂਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ''ਭੂਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਭੋਤੀ**ਤਿ ਯਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ''ਭੋਤੀ'' ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਇਤ੍ਥੀ ਵ◌ੋਹਰਿਯਤੀਤਿ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੋ ''ਭਵ◌ਂ'' ਇਤਿ ਵ◌ੋਹਰਿਯਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਇਤ੍ਥੀ ''ਭੋਤੀ''ਇਤਿ ਵ◌ੋਹਰਿਯਤਿ। ''ਕੁਤੋ ਨੁ ਭਵ◌ਂ ਭਾਰਦ੍ਵ◌ਾਜੋ, ਇਮੇ ਆਨੇਸਿ ਦਾਰਕੇ''ਤਿ, ''ਅਹਂ ਭੋਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਿਸ੍ਸਂ, ਮਾ ਭੋਤੀ ਕੁਪਿਤਾ ਅਹੂ''ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ, ਸੋ ''ਭੋਤੀ''ਇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਅਨਿਤ੍ਥੀਪਿ ਵ◌ੋਹਰਿਯਤੀਤਿ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ''ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵ◌ੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਦੇਵਤਾ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਭੋਤੀ''ਇਤਿ ਵ◌ੋਹਰਿਤੋ, ਪਗੇਵ ਦੇਵਧੀਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਭੋਤੀ ਚਰਹਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਂ ਮੇ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਦੇਵਤਾ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਭੋਤੀ''ਇਤਿ ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਵ◌ੋਹਾਰੋ ਕਤੋ। ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥੋ ''ਯਦਿ ਸੋ ਕੁਹਕੋ ਧਨਤ੍ਥਿਕੋ ਤਾਪਸੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਭੋਤੀ ਦੇਵਤਾ ਪਨ ਜਾਨਾਤਿ ਕਿ''ਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ –

''ਅਤ੍ਥਕਾਮੋਸਿ ਮੇ ਯਕ੍ਖ, ਹਿਤਕਾਮਾਸਿ ਦੇਵਤੇ।
ਕਰੋਮਿ ਤੇ ਤਂ ਵਚਨਂ, ਤ੍ਵ◌ਂਸਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮਮਾ''ਤਿ –

ਮਟ੍ਠਕੁਣ੍ਡਲੀਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗ**ਯਕ੍ਖ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਞ੍ਚ **ਦੇਵਤਾ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਹਿਤਕਾਮਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸਭੂਤੋ ਮਟ੍ਠਕੁਣ੍ਡਲੀ ਵ◌ੋਹਰਿਤੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ **ਦੇਵਤਾ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵ◌ੋਹਰਿਤੋ –

''ਨ ਤ੍ਵ◌ਂ ਬਾਲੇ ਵ◌ਿਜਾਨਾਸਿ, ਯਥਾ ਅਰਹਤਂ ਵਚੋ''ਤਿ।
''ਅਤ੍ਥਕਾਮਾਸਿ ਮੇ ਅਮ੍ਮ, ਹਿਤਕਾਮਾਸਿ ਦੇਵਤੇ''ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਏਹਿ ਬਾਲੇ ਖਮਾਪੇਹਿ, ਕੁਸਰਾਜਂ ਮਹਬ੍ਬਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਤ੍ਥੀਯੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵ◌ੋਹਰਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭੋਤੀ ਦੇਵਤਾ, ਭੋਤੀ ਸਿਲਾ, ਭੋਤੀ ਜਮ੍ਬੁ, ਭੋਤਿਂ ਦੇਵਤਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਦੀਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਭੋਤੀ ਇਤ੍ਥੀ, ਭੋਤਿਂ ਦੇਵ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਵ◌ਿਭਾਵ◌ਿਨੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਭਾਵੇਤੀਤਿ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ਿਨੀ। ਏਵ◌ਂ **ਪਰਿਭਾਵ◌ਿਨੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਭੂਤਿ ਸਤ੍ਤਾਯਮਾਨਾ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਭੂ। ਭੂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਪਥਵ◌ੀ। **ਅਭੂ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਵ◌ਿਰਹਿਤਾ ਕਥਾ, ਨ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਤਿ ਵ◌ਾ ਅਭੂ, ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾ ਕਥਾ। ਨ ਭੂਤਾਤਿ ਵ◌ਾ ਅਭੂ, ਅਭੂਤਾ ਕਥਾ। ''ਅਭੁਂ ਮੇ ਕਥਂ ਨੁ

ਭਣਸਿ, ਪਾਪਕਂ ਵਤ ਭਾਸਸੀ''ਤਿ ਇਦਮੇਤੇਸਮਤ੍ਥਾਨਂ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਨਿਯਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ।

ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਨ ਨਿਯਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਭੂਤਪਰਾਭੂਤਸਮ੍ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਵ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਤਤ੍ਰ **ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਪਥਵੀਧਾਤੁਆਦਿਕਂ ਮਹਾਭੂਤਰੂਪਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ਭੂਤਂ, ਭਵਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਦਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਉਪਾਦਾਰੂਪਨ੍ਤਿ ਭੂਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ ਭੂਤਨਾਮਕੋ ਵਾ। ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਹਿ ਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਸਕਲੋ ਸਤ੍ਤੋ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਚ ਯਕ੍ਖਾਦਿਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਕਾਲੋ ਘਸਤਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਹਤ੍ਤਨਾ। ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨਿ ਸਮਾਗਤਾਨਿ, ਉਜ੍ਝਾਪੇਤ੍ਵਾਨ ਭੂਤਾਨਿ, ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਅਪਕ੍ਕਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਨਪੁਂਸਕਪ੍ਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਗਾਤਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋਤਿ ਚੇ? ਤਨ੍ਨ, ''ਯਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨੇਵ ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ, ਨ ਬਹਿ ਠਾਨਂ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਰਚਨਾਯਮ੍ਪਿ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਮਹਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਮਹਾਭੂਤਰੂਪਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਪਾਤੁਭਾਵਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਮਹਾਭੂਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਭੂਤਂ, ਮਾਯਾਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਹਾਭੂਤੇਨ ਸਮਨ੍ਤਿਪਿ ਮਹਾਭੂਤਂ, ਯਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਿਪਿ ਮਹਾਭੂਤਂ, ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਭੂਤਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਮਹਾਭੂਤਂ, ਮਹਾਵਿਕਾਰਭੂਤਨ੍ਤਿਪਿ ਮਹਾਭੂਤਂ। ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਪਾਤੁਭਾਵਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਮਹਾਭੂਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਸੁਟ੍ਠੁਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ –

ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਚ, **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਂ ਗੁਣੇ ਚੇਵ, ਗੁਣੇਯੇਵਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਕੋ॥

ਭੂਤ ਸਮ੍ਭੂਤਸਦ੍ਦਾਦਿ-ਨਯੇ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਾ।
ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ ਤਿਲਿਙ੍ਗੇ ਤੇ, ਇਤਿ ਵੇ ਯਜਂ ਵਿਸੇਸਤੋ॥

''ਭੂਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭੂਤਾਨਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਮਣੋ ਅਯਂ।
ਇਦਾਨਿ ਭੂਤੋ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਭੂਤਾਨਿ ਵਿਮਲਾਨਿ ਤੁ॥

ਵਞ੍ਝਾ ਭੂਤਾ ਵਧੂ ਏਸਾ'', ਇਚ੍ਚੁਦਾਹਰਣਾਨਿਮੇ।
ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਲਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਸਾਸਨਤ੍ਥਗਵੇਸਕੋ॥

ਭਵਿਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਭਵਿਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਜਨਿਤ੍ਤੁਂ ਮੇ ਭਵਿਤ੍ਤੁਂ ਮੇ, ਇਤਿ ਪਙ੍ਕੇ ਅਵਸ੍ਸਯਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ।

''ਭਵਿਤ੍ਤੁਂ'' ਇਤਿ ''ਭਾਵਿਤ੍ਤੁ''-ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਮਯਾ।
ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਦੀਘਭਾਵੇਨ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਭਗ੍ਗਵਜਾਤਕੇ॥

ਭੂਨਨ੍ਤਿ ਭਵਨਂ ਭੂਨਂ ਵਦ੍ਧਿ। ''ਅਹਮੇਵ ਦੂਸਿਯਾ ਭੂਨਹਤਾ, ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਪਤਾਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ, ''ਭੂਨਹਚ੍ਚਂ ਕਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ।

ਭਵਨਨ੍ਤਿ ਭਵਨਕ੍ਰਿਯਾ। ਅਥ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਹਿ ਨਾਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚਾਤਿ ਭਵਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗੇਹੋ, ''ਪੇਤ੍ਤਿਕਂ ਭਵਨਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ''ਗੇਹੋ ਘਰਞ੍ਚ ਆਵਾਸੋ, ਭਵਨਞ੍ਚ ਨਿਕੇਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ।

ਪਰਾਭਵਨਨ੍ਤਿ ਅਵਦ੍ਧਿਮਾਪਜ੍ਜਨਂ। **ਸਮ੍ਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਵਨਂ। **ਵਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਵਿਨਾਸੋ ਵਾ। **ਪਾਤੁਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਤਾ ਸਰੂਪਲਾਭੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। **ਆਵਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵੋ। **ਤਿਰੋਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਭਾਵੋ। **ਵਿਨਾਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਭਾਵੋ। **ਸੋਤ੍ਥਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਤ੍ਥਿਤਾ। **ਪਰਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੀਲ਼ਨਾ ਹੀਲ਼ਨਾ ਵਾ। **ਅਭਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਧਮਨਂ। **ਅਧਿਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਂ । **ਅਨੁਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ। **ਸਮਨੁਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ। **ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੇਨਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ। ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਸੀਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਞਾਣਂ ਵਾ ਕੁਲਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ। ਏਵਂ **ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਵਿ। ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਮਹਗ੍ਗਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਗੋਤ੍ਰਭੁਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਾਮਾਵਚਰਗੋਤ੍ਤਮਭਿਭਵਤਿ, ਮਹਗ੍ਗਤਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ''ਗੋਤ੍ਰਭੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚ ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੀਥਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞਾਣਂ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਪਠਮਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗੋਤ੍ਤਮਭਿਭਵਤਿ, ਅਰਿਯਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਤਿ, ਗੋਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨਾ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਭਵਤੀਤਿ ''ਗੋਤ੍ਰਭੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਆਸੇਵਨਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗੋਤ੍ਤਾਭਿਧਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਹਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ''ਗੋਤ੍ਰਭੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਂ ਪਾਲ਼ਿਵਵਤ੍ਥਾਨਂ –

''ਗੋਤ੍ਰਭੁ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤ-ਵਸੇਨ ਕਥਿਤਂ ਪਦਂ।
ਨਪੁਂਸਕਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਞਾਣਚਿਤ੍ਤਾਦਿਪੇਕ੍ਖਕਂ॥

''ਗੋਤ੍ਰਭੂ''ਇਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤ-ਵਸੇਨ ਕਥਿਤਂ ਪਨ।
ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਮਿਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਕਪੇਕ੍ਖਕਂ॥

ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੁ, ਨਪੁਂਸਕਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਦੇ।
ਬਿਨ੍ਦੁਵਨ੍ਤੀ'ਤਰੇ ਭੇਦਾ, ਤਯੋ ਇਤਿ ਹਿ ਭਾਸਿਤਾ॥

ਈਕਾਰਨ੍ਤਾ ਚ **ਊ**ਦਨ੍ਤਾ, ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਯਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੇ।
ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾਨ, ਸਹਭੁ ਸੀਘਯਾਯਿਤਿ॥

ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਭਵਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁ,** ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਨ ਭਵਤੀਤਿ **ਨਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁ,** ਰੂਪਂ। **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਨਿਯਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋਯਂ।

ਅਨਿਯਤਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਯਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਭੂਤਪਰਾਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਵ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਸਮਤ੍ਤੋ।

ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨੇਨ ਵਿਵਿਧੇਨ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ,
ਭੂਧਾਤੁਸਦ੍ਦਮਯਲਿਙ੍ਗਤਿਕਂ ਯਦੇਤਂ।
ਆਲਿਙ੍ਗਿਯਂ ਪਿਯਤਰਞ੍ਚ ਸੁਤਂ ਸੁਲਿਙ੍ਗਂ,
ਪੋਸੋ ਕਰੇ ਮਨਸਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਦ੍ਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਂ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਭੂਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਤਿਵਿਧਲਿਙ੍ਗਿਕਾਨਂ ਨਾਮਿਕਰੂਪਾਨਂ ਵਿਭਾਗੋ

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੫. ਓਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਭੂ ਧਾਤੁਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਾਮਿਕਾਨਮਿਤੋ ਪਰਂ।
ਨਾਮਮਾਲਂ ਪਕਾਸਿਸ੍ਸਂ, ਨਾਮਮਾਲਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਚ॥

ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਕਥਾ ਏਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਹੇਸ੍ਸਤਿ।
ਪਭੇਦੋ ਨਾਮਮਾਲਾਨਂ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋਵ ਹੇਹਿਤਿ॥

ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਸੀਹਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਮਤਂ ਸੁਤਂ।
ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ॥

ਪੁਰਿਸੋ, ਪੁਰਿਸਾ। ਪੁਰਿਸਂ, ਪੁਰਿਸੇ। ਪੁਰਿਸੇਨ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭਿ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ, ਪੁਰਿਸਾਨਂ। ਪੁਰਿਸਾ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਾ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਾ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭਿ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ, ਪੁਰਿਸਾਨਂ। ਪੁਰਿਸੇ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਿਂ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਸੁ। ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ।

ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ ਕਤਸ੍ਮਾ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕ**ਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤੋ **ਪੁਰਿਸ**ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਨਯੋ। ਤਤ੍ਰ ਪੁਰਿਸਵਚਨਏਕਵਚਨਪੁਥੁਵਚਨੇਸੁ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਦੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸੇਨ ਕਤਂ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਕਤਂ, ਪੁਰਿਸੇਭਿ ਕਤਂ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੀਯਤੇ, ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦੀਯਤੇ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸਾ ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਪੁਰਿਸੇਭਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਭਵਤਿ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਾ**ਤਿ…ਪੇ॰… **ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਪੁਰਿਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਤਤ੍ਰ **ਪੁਰਿਸੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, **ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ…ਪੇ॰… **ਪੁਰਿਸਮ੍ਹੀ**ਤਿ…ਪੇ॰… **ਪੁਰਿਸੇਸੂ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਭਵਤਿ।

ਭੋ ਪੁਰਿਸ ਤਿਟ੍ਠ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਥ। ਤਤ੍ਰ **ਭੋ ਪੁਰਿਸ**ਇਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਏਕਵਚਨੇ ਆਲਪਨਂ ਭਵਤਿ, **ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ**ਇਤਿ ਪੁਰਿਸਵਚਨੇ ਪੁਥੁਵਚਨੇ ਆਲਪਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ।

ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ ਕਤਾਯ ਪਨ **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਇਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਾਦਿਸੋ ਨਯੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਬਹੂਨਮਾਲਪਨਵਿਸਯੇ ''ਭੋ ਯਕ੍ਖਾ''ਇਤਿਆਦੀਨਂ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨਾਨਂ **ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾ**ਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋਵ ਹੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਮਾਣਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰਮਤੇਨਪਿ ''ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਾ ਪੁਰਿਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਮਨ੍ਤਨੇ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਪਠਮਾਯ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਾਯ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੇ**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਾ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸਾ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਾ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਾਨਿ। **ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਟ੍ਠਿਯਾ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੇ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਮਿਂ, ਪੁਰਿਸਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਾਨਿ। **ਪੁਰਿਸੇਸੂ**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ। **ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਂ। **ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤੇਸੁ ''ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਠਮਾਪਞ੍ਚਮੀਅਟ੍ਠਮੀਨਂ, ''ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਦੁਤਿਯਾਸਤ੍ਤਮੀਨਂ, ''ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਭੀ''ਤਿ ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਨਂ, ''ਪੁਰਿਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਏਕਸਦਿਸਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਸਙ੍ਕਰਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ''ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਤਤ੍ਥ ਚ **ਭੋ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਕਵਚਨਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋਪਿ ਗਹਿਤੋ। ''ਭਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਦਂ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ''ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਇਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਨਿਪਾਤਭੂਤੋ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ – ''ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਸਪਰਿਗ੍ਗਹਾਨਂ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤੀਤਿ, ਨੋ ਹਿਦਂ ਭੋ ਗੋਤਮ। ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਏਹਿ ਭੋ ਸਮਣ, ਭੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੇ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ''ਤੇਨ ਹਿ ਭੋ ਮਮਪਿ ਸੁਣਾਥ। ਯਥਾ ਮਯਮੇਵ ਅਰਹਾਮ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ, ਨਾਹਂ ਭੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸੁਭਾਸਿਤਤੋ ਨਾਬ੍ਭਨੁਮੋਦਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ ਇਮਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ। ਭੋ ਯਕ੍ਖਾ ਅਹਂ ਇਮਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਦਦੇਯ੍ਯਂ। ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਪਨਮ੍ਹਿ, ਭੋ ਧੁਤ੍ਤਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੇ ਆਹ ਭੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਂ ਮਾਰੇਨ੍ਤਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਮਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੇ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਪ੍ਪਕਰਣੇ ਪਨ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਯਥਾ ਆਗਮੇਹਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨੇ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨੇ ਪਨ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਇਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਞ੍ਚ ਆਲਪਨੇ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਯ ਦੂਰਟ੍ਠਾਯ ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਆਲਪਨੇ ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ''ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾਨਮਾਲਪਨੇ ਕਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੇ ਚੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾਨਮਾਲਪਨਂ ਭਵਤੀ''ਤਿ। ਤਦਾ ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਯਦਿ ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝੇਨ ਵਚਨੇਨ

ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾਨਮਾਲਪਨਂ ਭਵਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਪਦੇਨਪਿ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਲਪਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨੇ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਇਚ੍ਛਥ, ਕਿਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨੇ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਇਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਂ ਇਚ੍ਛਥ।

ਨਨੁ ''ਤਗ੍ਘ ਭਗਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਤਗ੍ਘ ਸੁਗਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਲਪਨਪਦਭੂਤਂ ''ਭਗਵਾ''ਇਤਿ ਦੀਘਪਦਂ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਕਾਲੇਪਿ ਦੂਰੇ ਠਿਤਕਾਲੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਲਪਨਪਦਂ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤੇਵ, ਤਥਾ ਆਲਪਨਪਦਭੂਤਂ ''ਸੁਗਤ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਪਦਮ੍ਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇਸੁ ''ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਲਪਨਪਦਸ੍ਸ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਆਲਪਨਪਦਸ੍ਸ ਚ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਦੀਘਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੀਘਰਸ੍ਸਮਤ੍ਤਭੇਦਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਦਂ ਪਕਤਿਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਮਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਪਦਂ ਭਵਤਿ, ਆਯਤਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਦੂਰੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਆਮਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਪਦਂ ਭਵਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ''ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ, ਭੋ ਯਕ੍ਖਾ, ਭੋ ਧੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨਪਦਾਨਿਪਿ ਪਕਤਿਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਾਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਮਾਲਪਨਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਆਯਤਸ੍ਸਰਵਸੇਨ ਦੂਰੇ ਠਿਤਪੁਰਿਸਾਦੀਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਮਾਲਪਨਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਦੀਘਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਆਯਤੇਨ ਸਰੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯਤੇਨ ਸਰੇਨ ਅਚ੍ਚਾਯਤੇਨ ਚ ਸਰੇਨ ਵੇਦਂ ਪਠਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇਨ ਗੀਤਸ੍ਸਰੇਨ ਵਿਯ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਕ੍ਖਰੇਸੁਪਿ ਆਯਤੇਨ ਸਰੇਨੁਚ੍ਚਾਰਣਂ ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਲਿਖਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਮ੍ਪਥਮਨੇਤਰਿਤ੍ਵਾ ''ਭੋ ਪੁਰਿਸ''ਇਤਿ ਵਚਨੇਨ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਲਪਨਂ ਭਵਤਿ, ''ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਵਚਨੇਹਿਪਿ ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾਨਮਾਲਪਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਆਯਤੇਨ ਸਰੇਨ ਆਮਨ੍ਤਨਮੇਵ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਦੀਘਰਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭੋ ਸਤ੍ਥ, ਭੋ ਰਾਜ, ਭੋ ਗਚ੍ਛ, ਭੋ ਮੁਨਿ, ਭੋ ਦਣ੍ਡਿ, ਭੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭੋ ਸਯਮ੍ਭੁ, ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ, ਭੋਤਿ ਪਤ੍ਤਿ, ਭੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿ, ਭੋਤਿ ਯਾਗੁ, ਭੋਤਿ ਵਧੁ, ਭੋ ਕੁਲ, ਭੋ ਅਟ੍ਠਿ, ਭੋ ਚਕ੍ਖੁ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਞ੍ਚ ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਞ੍ਚ ਭਵਤਿ। ''ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੋ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਅਦੂਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾਲਪਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ –

ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਦਸ੍ਸਯੁਂ।
ਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਪਿਤਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਦੂਰਤੋਵਜ੍ਝਭਾਸਥ॥

ਆਗਚ੍ਛੁ ਦੋਵਾਰਿਕਾ ਖਗ੍ਗਬਨ੍ਧਾ,
ਕਾਸਾਵਿਯਾ ਹਨ੍ਤੁ ਮਮਂ ਜਨਿਨ੍ਦ।
ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਮੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ,
ਅਪਰਾਧੋ ਕੋ ਨ੍ਵਿਧ ਮਮਜ੍ਜ ਅਤ੍ਥਿ॥

ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਾਜੇਨ, ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਵੇ।
ਸੁਦੇਸਿਤੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸ-ਜਾਤਕੇ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਨਾ॥

ਦੂਰਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ''ਜਨਿਨ੍ਦ''ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਦੀਘਤ੍ਤਂ, ਇਤਿ ਨੀਤਿ ਮਯਾ ਮਤਾ॥

ਇਦਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਕੁਤੋ ਨੁ ਭੋ ਇਦਮਾਯਾਤਂ 'ਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਂ ਅਦੂਰਟ੍ਠਸ੍ਸਾਲਪਨਮਿ'ਤਿ''? ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ। ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸੋਪਕਾਰਕਂ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਨ ਹੋਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ''ਬਹੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਨੇਕਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ, ਬਜਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ''ਬਹੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਨੇਕਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵੋਹਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਥੁਵਚਨਂ ਅਨੇਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਸਾਸਨੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨਂ ਵੋਹਾਰੋ, ਇਤਰਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂਨਂ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵਚਨਤ੍ਤਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਹਿ ''ਆਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਵਚਨਂ, ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ, ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਯਦਿ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਭਵੇਯਜ, ''ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਤਰਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯਜਾਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ **ਸਿ ਯੋ ਅਂ ਯੋ ਨਾ ਹੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੀਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਅਜ੍ਜ ਉਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ। ਯਦਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯਜਾਮਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦ੍ਵੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਪਾਲ਼ੀਸੁ ਬਹਵੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਯਥਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਆਰੋਚਨੇਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸੁਗਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਹਿ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ 'ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ'ਤਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ 'ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਵਿਨਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਵਿਨਯੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ, ਕਸ੍ਮਾ ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਥਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਵਿਨਯੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ, ਤਥਾਪਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਬਹੁਵਚਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। ਯਦਿ ਹਿ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਸਿਯਾ, ਤਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਦ੍ਵਿਵਚਨਾਨੇਵ ਸਿਯੁਂ, ਤਥਾਰੂਪਾਨਿਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਕ੍ਖਰਸਮਯਕੋਵਿਦੋ ਝਾਨਲਾਭੀਪਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਮਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ ਦ੍ਵਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸੇਯਜ, ਏਵਂ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਦ੍ਵਿਵਚਨਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਨਾਮਿਕਪਦੇਸੁ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਾਮਿਕਪਦੇਸੁ ਤਦਭਾਵਾਪਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਸੁ ਤਦਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਦ੍ਵਿਵਚਨਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਮਾਗਧਭਾਸਾਯਂ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ।

ਅਪਿਚ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਵੋਹਾਰੋਪਿ ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਵਚਨਤੋ ਬਹੁਵਚਨਤੋ ਚ ਵਿਸੁਂਭੂਤਂ ਵਚਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇਹਿ ਵਿਸੁਂਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਮਿਦਂ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਵਚਨਤੋ ਬਹੁਵਚਨਤੋ ਚ ਵਿਸੁਂਭੂਤਂ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵਿਵਚਨਬਹੁਵਚਨੇਹਿ ਵਿਸੁਂਭੂਤਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਪਨ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਸੁਂਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਦ੍ਵੇ ਉਪਾਦਾਯ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਿਚਤੁਪਞ੍ਚਾਦਿਕੇ ਬਹਵੋ ਉਪਾਦਾਯ, ਬਹਵੋ ਪਨ ਉਪਾਦਾਯ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਦ੍ਵੇ ਉਪਾਦਾਯ, ਅਯਂ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯ ਵਿਸੇਸੋ। ਮਾਗਧਭਾਸਾਯਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁਪਞ੍ਚਾਦਿਕੇ ਬਹਵੋ ਉਪਾਦਾਯ ਪੁਥੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥੇਹਿ ਵਿਸੁਂਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਂ ਮਾਗਧਭਾਸਾਯ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਮਾਤ੍ ਪੁਥੁਭੂਤਸ੍ਸ, ਪੁਥੁਨੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ''ਪੁਥੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ ''ਪੁਰਿਸੋ, ਪੁਰਿਸਾ, ਪੁਰਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਕਤਿਰੂਪਭੂਤਸ੍ਸ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਭੂਤੋ, ਭੂਤਾ। ਭੂਤਂ, ਭੂਤੇ। ਭੂਤੇਨ, ਭੂਤੇਹਿ, ਭੂਤੇਭਿ। ਭੂਤਸ੍ਸ, ਭੂਤਾਨਂ। ਭੂਤਾ, ਭੂਤਸ੍ਮਾ, ਭੂਤਮ੍ਹਾ, ਭੂਤੇਹਿ, ਭੂਤੇਭਿ। ਭੂਤਸ੍ਸ, ਭੂਤਾਨਂ। ਭੂਤੇ, ਭੂਤਸ੍ਮਿਂ, ਭੂਤਮ੍ਹਿ, ਭੂਤੇਸੁ। ਭੋ ਭੂਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭੂਤਾ।

ਅਥ ਵਾ ''ਭੋ ਭੂਤਾ''ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ਯਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਭੂਤ**ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਪੁਰਿਸਨਯੇਨ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵਂ ਭਾਵਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤਂਸਦਿਸਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਞ੍ਞਾਨਿ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਨਾਮ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ **ਬੁਦ੍ਧ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਕਤਿਰੂਪਾਨਿ।

ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਙ੍ਘੋ ਮਗ੍ਗੋ,
ਖਨ੍ਧੋ ਕਾਯੋ ਕਾਮੋ ਕਪ੍ਪੋ।
ਮਾਸੋ ਪਕ੍ਖੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਕ੍ਖੋ,
ਨਾਗੋ ਮੇਘੋ ਭੋਗੋ ਯਾਗੋ॥

ਰਾਗੋ ਦੋਸੋ ਮੋਹੋ ਮਾਨੋ,
ਮਕ੍ਖੋ ਥਮ੍ਭੋ ਕੋਧੋ ਲੋਭੋ।
ਹਾਸੋ ਵੇਰੋ ਦਾਹੋ ਤੇਜੋ,
ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਸੋ ਸਾਸੋ ਰੋਗੋ॥

ਅਸ੍ਸੋ ਸਸ੍ਸੋ ਇਸ੍ਸੋ ਸਿਸ੍ਸੋ,
ਸੀਹੋ ਬ੍ਯਗ੍ਘੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਸੇਲੋ।
ਇਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵੋ ਗਾਮੋ,
ਚਨ੍ਦੋ ਸੂਰੋ ਓਘੋ ਦੀਪੋ॥

ਪਸ੍ਸੋ ਯਞ੍ਞੋ ਚਾਗੋ ਵਾਦੋ,
ਹਤ੍ਥੋ ਪਤ੍ਤੋ ਸੋਸੋ ਗੇਧੋ।
ਸੋਮੋ ਯੋਧੋ ਗਚ੍ਛੋ ਅਚ੍ਛੋ,
ਗੇਹੋ ਮਾਲ਼ੋ ਅਟ੍ਟੋ ਸਾਲੋ॥

ਨਰੋ ਨਗੋ ਮਿਗੋ ਸਸੋ,
ਸੁਣੋ ਬਕੋ ਅਜੋ ਦਿਜੋ।
ਹਯੋ ਗਜੋ ਖਰੋ ਸਰੋ,
ਦੁਮੋ ਤਲੋ ਪਟੋ ਧਜੋ॥

ਉਰਗੋ ਪਟਗੋ ਵਿਹਗੋ ਭੁਜਗੋ,
ਖਰਭੋ ਸਰਭੋ ਪਸਦੋ ਗਵਜੋ।
ਮਹਿਸੋ ਵਸਭੋ ਅਸੁਰੋ ਗਰੁਲ਼ੋ,
ਤਰੁਣੋ ਵਰੁਣੋ ਬਲਿਸੋ ਪਲਿਘੋ॥

ਸਾਲੋ ਧਵੋ ਚ ਖਦਿਰੋ,

ਗੋਧੁਮੋ ਸਟ੍ਠਿਕੋ ਯਵੋ।
ਕਲ਼ਾਯੋ ਚ ਕੁਲਤ੍ਥੋ ਚ,
ਤਿਲੋ ਮੁਗ੍ਗੋ ਚ ਤਣ੍ਡੁਲੋ॥

ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵੇਸ੍ਸੋ,
ਸੁਦ੍ਦੋ ਧੁਤ੍ਤੋ ਚ ਪੁਕ੍ਕੁਸੋ।
ਚਣ੍ਡਾਲੋ ਪਤਿਕੋ ਪਟ੍ਠੋ,
ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਰਥਿਕੋ ਰਥੋ॥

ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਚ,
ਗੋਣੋ ਓਟ੍ਠੋ ਚ ਗਦ੍ਰਭੋ।
ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਚ ਓਰੋਧੋ,
ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਕੇਚੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ''ਨਨੁ ਭੋ 'ਓਰੋਧਾ ਚ ਕੁਮਾਰਾ ਚਾ'ਤਿ ਪਾਠਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਓਰੋਧਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਓਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਮੇਵ, **ਨਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ "**ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵੰ ਵਦਥ, ਨ ਪਨਿਦੰ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ, ਅਥ ਖੋ ''ਮਾਤੁਗਾਮਾ''ਤਿਪਦੰ ਵਿਯ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਾਕਾਰਨ੍ਤਪਦਨ੍ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿ**ਯਾਦੀਸੁ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਪਾਕਟਾ, ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧਾ ਪਠਮਮੇਵ ਮਨੰ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ 'ਇਤੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਮਤ੍ਥਕੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਰਾਜਾ ਮਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਸੁਪਿਨੇ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤੰ ਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜੋਰੋਧਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਮਹਾਵਿਰਵੰ ਵਿਰਵਿਂਸੂ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਰਾਜੋਰੋਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਪਾਕਟਾਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੁਗ੍ਗਹਣਤੋ। ਦੁਗ੍ਗਹਿਤੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਥਨਤੋ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਮਾਤਾਪਿਤਰਸੰਵਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਆਚਰਿਯਕੁਲੇ ਚ ਅਨਿਵੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਏਤੰ ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਮਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਮੁਖਾਰੂਲ਼੍ਹੰ ਵਦਥ।

ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥੰ ਕਥਨਤ੍ਥੰ, ਮੁਖੰ ਹੋਤੀਤਿ ਨੋ ਵਦੇ।
ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਮੁਖਾਰੂਲ਼੍ਹੰ, ਵਚਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਨਰੋਤਿ॥

ਨ ਮਯੰਭੋ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਮੁਖਾਰੂਲ਼੍ਹੰ ਵਦਾਮ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਞ੍ਞੇਵ ਵਚਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਾਮ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਟਿਸਰਣੰ , ਨ ਮਯੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਦ੍ਦਹਾਮਾਤਿ। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਦ੍ਦਹਥ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਞ੍ਞੇਵ ਵਚਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਾਮਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਥ। ਨ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ "**ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਥ, ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਗਰੂਨਮਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨੰ ਮਹਤੋ ਅਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਲਾਭਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਮ੍ਹੇ ਚੇਵ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਬਹੁਞ੍ਚ ਅਪੁਞ੍ਞੰ ਪਸਵਤਿ, ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਖਣਤੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਤੰ ਸਾਵਜ੍ਜਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਤੇ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – **ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਆਹਟਉਦਾਹਰਣਸਦਿਸੰ ਉਦਾਹਰਣਮਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਸੁਣਾਥ। ਕੋਸਿਯਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਹਿ ''ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥੇਸਿ। ਸਾ ਕਿਰੇਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥੇਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮਤੇਨ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਨ

ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ, ਕਿਮਿਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਥ, ਤਦੇਵ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਪਸ੍ਸਥ, ਕਿਂ ਸਾ ਏਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਟਿਸਰਣਂ, ਨ ਤਦਞ੍ਞਾਤਿ।

ਯਦਿ **ਤਾਸ**ਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਥ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਥਾਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਾ ਮङ੍ਕੁਭੂਤਾ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਧੋਮੁਖਾ ਪਜ੍ਝਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਥਨਤੋ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਹਿ ਪਧਾਨਵਾਚਕੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਗੁਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿङ੍ਗਾਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਤਾਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗਵਸੇਨ ਵਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਵਸੇਨ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ ਲਿङ੍ਗਮਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਮੇਵਾਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ''ਇਧ ਵਿਸਾਖੇ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸङ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਾ ਭਤ੍ਤੁਮਨਾਪਂ ਚਰਤਿ, ਸਮ੍ਭਤਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਭਨ੍ਤੇ ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਯੇਨ ਮਿਧੇਕਚ੍ਚੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਚ ਹੋਤਿ ਦੁਰੂਪਾ ਸੁਪਾਪਿਕਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯ, ਦਲਿਦ੍ਦਾ ਚ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਕਾ ਅਪ੍ਪਭੋਗਾ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾ ਚ। ਇਧ ਮਲ੍ਲਿਕੇ ਏਕਚ੍ਚੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਕੋਧਨਾ ਹੋਤਿ ਉਪਾਯਾਸਬਹੁਲਾ, ਅਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮਾਨਾ ਅਭਿਸਜ੍ਜਤਿ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਤਿ ਪਤਿਤ੍ਥਿਯਤਿ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯਿਨੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤਿਨੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵਿਨੀ''ਤਿ ਚ ਇਮੇ ਪਯੋਗਾ।

ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਪਧਾਨਵਾਚਕੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਗੁਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿङ੍ਗਾਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਤਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ ਲਿङ੍ਗਮਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥਮੇਵਾਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ''ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਇਸਿਗਿਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤੇ ਚਿਰਨਿਵਾਸਿਨੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ ਞਾਤਾਨਂ ਪਵੇਸੇਤਾ ਅਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਨਿਵਾਰੇਤਾ''ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਧਾਨਵਾਚਕੇਨ ਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਯੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਗੁਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿङ੍ਗਾਨੁਰੂਪਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ''ਸੀਲਵਤੀ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ। ਅਟ੍ਠਹਿ ਖੋ ਨਕੁਲਮਾਤੇ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਮਨਾਪਕਾਯਿਕਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸਦ੍ਧਂ ਕੁਲਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਨ੍ਤਂ ਸੁਖਾਵਹ''ਨ੍ਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਓਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਯਾਨੁਕੂਲੋ ਭਵਤਿ ਏਕਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨਤੋ। ਕਥਂ? ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਮਿਤ੍ਤੋ ਮਤਿਯਾ ਉਪੇਤੋ। ਏਸਾਵ ਪੂਜਨਾ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਏਕਾਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ।

''ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਅਲਾਭੋ ਯੋ,
ਯੋ ਚ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ।
ਅਲਾਭੋ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਸੇਯ੍ਯੋ,
ਯਞ੍ਚੇ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ॥

ਯਸੋ ਚ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੀਨਂ, ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਯਸੋ ਚ ਯੋ।
ਅਯਸੋਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ, ਨ ਯਸੋ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਿਨਂ॥

ਦੁਮ੍ਮੇਧੇਹਿ ਪਸਂਸਾ ਚ, ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਾ ਚ ਯਾ।
ਗਰਹਾਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਯਞ੍ਚੇ ਬਾਲਪ੍ਪਸਂਸਨਾ॥

ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਮਮਯਿਕਂ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਵਿਵੇਕਿਕਂ।
ਪਵਿਵੇਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਕਾਮਮਯਂ ਸੁਖਂ॥

ਜੀਵਿਤਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮੇਨ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਮਰਣਞ੍ਚ ਯਂ।
ਮਰਣਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਜੀਵੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਵਮਯਂ **ਸੇਯ੍ਯ** ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਾਨੁਕੂਲੋ ਭਵਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨੁਕੂਲੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਾ ਪੋਸ ਜਨਾਧਿਪਾ''ਤਿ। ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੁਕੂਲੋ ਅਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਏਵਂਪਕਾਰੇ ਪਯੋਗੇ ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾਵ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇਪਿ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਚ 'ਮਾਤੁਗਾਮੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਮਾਤੁਗਾਮੇਨਾ'ਤਿ ਵਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤਂ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਮੇਵ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣਂ ਮਯਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਮ, 'ਓਰੋਧੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਓਰੋਧੇਨਾ'ਤਿ ਵਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਠਿਤਸ੍ਸ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਮਤ੍ਥਂ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਇਮਾਨਿ **ਵਿਨਯਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਉਦੇਨੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਓਰੋਧੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਓਰੋਧੋ ਰਾਜਾਨਂ ਉਦੇਨਂ ਏਤਦਵੋਚਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਇਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਰਾਮੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗੀ ਓਰੋਧੇਹਿ ਚ ਨਾਟਕੇਹਿ ਚ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੋ''ਤਿ ਵਚਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਰੁਕੁਲਮੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਂ ਸਾਧੁਕਂ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਦਾਮ – **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਓਰੋਧ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਦਾਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਵਾਚਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ **ਦਾਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਬਹੁਵਚਨਕਤ੍ਤਮੇਵ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਵਚਨਕਤ੍ਤਂ। ਮਯਂ ਪਨ **ਦਾਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਏਕਵਚਨਕਤ੍ਤਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਕਤ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮ, ਬਵੁਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ **ਦਾਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਭਵਤਿ, ਏਕਵਚਨਕੋ ਅਪ੍ਪੋ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ –

''ਦਾਸਾ ਚ ਦਾਸ੍ਯੋ ਅਨੁਜੀਵਿਨੋ ਚ,
ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਰਾ ਚ ਮਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇ।
ਧਮ੍ਮਞ੍ਚਰਾਮਪ੍ਪਰਲੋਕਹੇਤੁ,
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਅਮ੍ਹਂ ਦਹਰਾ ਨ ਮਿਯ੍ਯਰੇ''ਤਿ ਚ,

''ਯੋ ਞਾਤੀਨਂ ਸਖੀਨਂ ਵਾ, ਦਾਰੇਸੁ ਪਟਿਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਹਸਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯੇਨ, ਤਂ ਜਞ੍ਞਾ ਵਸਲੋ ਇਤੀ''ਤਿ ਚ,

''ਸੇਹਿ ਦਾਰੇਹਿ'ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਵੇਸਿਯਾਸੁ ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਪਰਦਾਰੇਸੁ, ਤਂ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚ ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਚ ਬ੍ਯਾਸੇ, ਸਮਾਸੇ ਪਨ ''ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਦਿਸਾ ਪਚ੍ਛਾ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਹਿ ਮਤ੍ਤਨੋ''ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਯੋ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾ ਬਹਵੋ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾ ਪਨ ਅਪ੍ਪਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ? ''ਗਰੂਨਂ ਦਾਰੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਚਰੇ ਯੋਪਿ ਸਮੁਞ੍ਜਕਂ ਚਰੇ, ਦਾਰਞ੍ਚ ਪੋਸਂ ਦਦਮਪ੍ਪਕਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਯੇ ਗਹਟ੍ਠਾ ਪੁਞ੍ਞਕਰਾ, ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਉਪਾਸਕਾ।

ਧਮ੍ਮੇਨ ਦਾਰਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ ਮਾਤਲੀ''ਤਿ ਚ,

''ਪਰਦਾਰਂ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਸਦਾਰਪਸੁਤੋ ਸਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਯੋ ਇਚ੍ਛੇ ਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤੁਂ, ਜਾਤਿਂ ਜਾਤਿਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ।
ਪਰਦਾਰਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਧੋਤਪਾਦੋਵ ਕਦ੍ਦਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ

ਏਵਮਾਦਯੋ ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾ ਅਪ੍ਪਾ।

ਸਮਾਹਾਰਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਨੇਸ **ਦਾਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਕਵਚਨੋਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭਵਤਿ। ''ਆਦਾਯ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ। ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ''ਇਤਿ ਏਵਂ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਲਿਙ੍ਗਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਸਦ੍ਦਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ''ਭੂਤੋ ਭਾਵਕੋ ਭਵੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਕੋਸਲ੍ਲਮੁਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਿਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਏਕਸਦਿਸਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੀਤਿ? ਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ। ਕਾਨਿਚਿ ਹਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ, ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ, ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾਨੇਵ। ਤਤ੍ਰ ਕਤਮਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ? ''ਸਰੋ ਵਯੋ ਚੇਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ। **ਸਰੋ**ਇਤਿ ਹਿ ਅਯਂਸਦ੍ਦੋ ਉਸੁਸਦ੍ਦਸਰਵਨਅਕਾਰਾਦਿਸਰਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਰਹਦਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਮਨੋ**ਗਣਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਵ**ਯੋ**ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਹਾਨਿਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਆਯੁਕੋਟ੍ਠਾਸਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਮਨੋ**ਗਣਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। **ਚੇਤੋ** ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਯਦਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕੋ, **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਯਦਿ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਵਾਚਕੋ, **ਮਨੋ**ਗਣਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। **ਮਨੋ**ਗਣੋ ਚ ਨਾਮ –

ਮਨੋ ਵਚੋ ਵਯੋ ਤੇਜੋ,
ਤਪੋ ਚੇਤੋ ਤਮੋ ਯਸੋ।
ਅਯੋ ਪਯੋ ਸਿਰੋ ਛਨ੍ਦੋ,
ਸਰੋ ਉਰੋ ਰਹੋ ਅਹੋ –

ਇਮੇ ਸੋਲ਼ਸ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟੀਕਰਣਤ੍ਥਂ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਕਥਯਾਮ –

ਮਨੋ , ਮਨਾ। ਮਨਂ, ਮਨੇ, ਮਨੇ। ਮਨਸਾ, ਮਨੇਨ, ਮਨੇਹਿ, ਮਨੇਭਿ। ਮਨਸੋ, ਮਨਸ੍ਸ, ਮਨਾਨਂ। ਮਨਾ, ਮਨਸ੍ਮਾ, ਮਨਮ੍ਹਾ, ਮਨੇਹਿ, ਮਨੇਭਿ। ਮਨਸੋ, ਮਨਸ੍ਸ, ਮਨਾਨਂ। ਮਨਸਿ, ਮਨੇ, ਮਨਸ੍ਮਿਂ, ਮਨਮ੍ਹਿ, ਮਨੇਸੁ। ਭੋ ਮਨ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਨਾ।

ਅਥ ਵਾ ''ਭੋ ਮਨਾ''ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਞੇਯ੍ਯਂ। ਏਵਂ ਵਚੋ, ਵਚਾ। ਵਚਂ, ਵਚੇ, ਵਚੇ। ਵਚਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਅਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਹਸਿ, ਅਹੇ, ਅਹਸ੍ਮਿਂ, ਅਹਮ੍ਹਿ, ਅਹੁ, ਅਹਨੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਰੂਪਨੁਰ੍ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵ੍ਦਾਮ, ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਅਯਂ ਕਥਿਤਾਤਿ ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਨਂ, ਮਨਾਨਿ, ਮਨਾ। ਮਨਂ, ਮਨਾਨਿ, ਮਨੇ। ਮਨੇਨ, ਮਨੇਹਿ, ਮਨੇਭਿ। ਮਨਸ੍ਸ, ਮਨਸੋ, ਮਨਾਨਂ। ਮਨਾ, ਮਨਸ੍ਮਾ, ਮਨਮ੍ਹਾ, ਮਨੇਹਿ, ਮਨੇਭਿ। ਮਨਸ੍ਸ, ਮਨਸੋ, ਮਨਾਨਂ। ਮਨੇ, ਮਨਸ੍ਮਿਂ, ਮਨਮ੍ਹਿ, ਮਨੇਸੁ। ਭੋ ਮਨ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਨਾ। ਅਥ ਵ੍ਾ ''ਭੋ ਮਨਾਨਿ, ਭੋ ਮਨਾ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੁਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ ਨਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਿ ਮਨੋ ਮਨਸਾ ਮਨਸੋ ਮਨਸੀਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵ੍ਾ ਯਾਨਿ ਸੇਸਾਨਿ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਚ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿ ''ਮਨਂ ਮਨਾਨੀ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਚ, ਅਟ੍ਠਮਜੋਪਯੋਗਵਚਨਾਨਂ ''ਮਨਂ ਮਨਾਨੀ''ਤਿ ਰੂਪਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵ੍ਾ ਯਾਨਿ ਸੇਸਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਮਤੋ ਸਮਸਮਾਨਿ।

ਕੇਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ **ਮਨੋ**ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਯਦਿ ਸੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਦਿਸੇਹਿ **ਵਚੋ** **ਵਯੋ**ਤਿਆਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿਪਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਹੇਵ ਭਵ੍ਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ''ਤੇ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਗਰੂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਕਾਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ; ਮਨੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ''ਤਿ ਚ ''ਕਾਯੋ ਦੁਕ੍ਖੋ, ਮਨੋ ਦੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਚ ''ਨਿਚ੍ਚੋ ਵ੍ਾ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਵ੍ਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਯੋਗਾ ਬਹਵ੍ੋ ਦਿਟ੍ਠਾ। ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਸਿਯਾ, ''ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਦੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਤਂਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਾਨਿ ਅਨੇਕਪਦਸਤਾਨਿਪਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੇਵ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵ੍ਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਏਵ੍ਂ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤਾ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾਤਿ, ਸਚੇ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ''ਮਨਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ''ਮਨਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਮੇਵ, ਤਥਾਪਿ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਮੁਖਭਾਵ੍ੇਨ ਗਹਿਤ**ਸ੍ਸੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹੀਤਿ ਚੇ? **ਚਿਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮਾਨਸੁਤਿਤ੍ਤੇਪਿ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਂ। **ਮਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵ੍ਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ''ਮਨੋ ਮਨਂ''ਇਤਿ ਯਥਾ ''ਅਜ੍ਜਵ੍ੋਅਜ੍ਜਵ''ਨ੍ਤਿ। ''ਮਨੋ ਚੇ ਨਪ੍ਪਦੁਸ੍ਸਤਿ। ਸਨ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਮਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਯਦਿ ਚ ਸੋ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਨ ਹੋਤਿ।

''ਗਰੁ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤਵਤ੍ਤਨਿਯਾ,
ਪਮਦਾ ਪਮਦਾ ਪਮਦਾ ਵ੍ਿਮਦਂ।
ਸਮਣਂ ਸੁਨਿਸਮ੍ਮ ਅਕਾ ਹਸਿਤਂ,
ਪਤਿਤਂ ਅਸੁਭੇਸੁ ਮੁਨਿਸ੍ਸ ਮਨੋ''ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ਮਨੋਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵ੍ੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵ੍ੇਨ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਧਾਨਵਸੇਨ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਞਾਯਤੀਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਿਙ੍ਗਵ੍ਿਸੇਸਾਜੋਤਨਤੋ। ਯਦਿ ਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਿਙ੍ਗਵ੍ਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਯ੍ਯ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਪਦਂ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ। ਯਦਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਥ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਪਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਥਾਤਿ। ਨ ਮਯਂ ਭੋ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਾਮ, ਅਥ ਖੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂਯੇਵ ਇਚ੍ਛਾਮ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਲਿਙ੍ਗਵ੍ਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਧਾਰੇਮਾਤਿ। ਯਦਿ ਏਵ੍ਂ ''ਪਤਿਤਂ ਅਸੁਭੇਸੁ ਮੁਨਿਸ੍ਸ ਮਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਲਿਙ੍ਗਵ੍ਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵ੍ਾ ''ਪਤਿਤੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਧਾਰੇਥਾਤਿ। ਨ ਧਾਰੇਮ ਏਤ੍ਥ

ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਯਦਿ ਹਿ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, ਤੰਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੰ ''ਪਤਿਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਕਿਮਾਚਰਿਯੋ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਜਾਨਿ, ਜਾਨਮਾਨੋ ਏਵ ਸੋ ''ਪਤਿਤੋ''ਤਿ ਨਾਵੋਚ, ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਨਾਵੋਚ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ "**ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ। ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵੰ ਵਦੇਥ, ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਧਾਨਲਿਙ੍ਗਮਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਾਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤੰ ਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸਜੋਤਨੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਮਾਣੰ। ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਓਰੋਧੋ, ਆਵੁਸੋ ਵਿਸਾਖ, ਏਹਿ ਵਿਸਾਖੇ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਰੂਪਵਿਸੇਸੋਯੇਵ ਪਮਾਣੰ। ਯਦਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੇਯੇਵ ਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਨ ਸਿਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਦੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਕਥੰ? ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ ''ਮਹਾਭੂਤਾ''ਤਿ ਨਪੁੰਸਕਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਤਿਤੰ ਅਸੁਭੇਸੁ ਮੁਨਿਸ੍ਸ ਮਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ''ਮਨੋ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਭਵਤੀਤਿ। ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸੰ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾਨੰ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ – ਯਸ੍ਮਾ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਪਦਾਨੰ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਪੁੰਸਕਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਮੁਖਸ੍ਸ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਪੁੰਸਕਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾ ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੇਜਵਿਹਤੰ ਵਿਲਯੰ ਖਣੇਨ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਤਹਦਯੇਸੁ ਤਮੋ'ਪਯਾਤਿ। ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਚੋ ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚੋ। ਅਵਨਤੰ ਸਿਰੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯੰ ਅਵਸਿਰੋ, ਅਪ੍ਪਕੰ ਰਾਗਾਦਿ ਰਜੋ ਯੇਸੰ ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਤੇ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਦ੍ਦਰਚਨੰ ਕੁਬ੍ਬਿੰਸੁ, ਨ ਪਨ ਤੇਹਿ **ਵਚੋ ਸਿਰੋ ਰਜੋ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ ਈਦਿਸੀ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਕਤਾ, ਅਥ ਖੋ **ਸਿਰੋਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦਾਨੰ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਈਦਿਸਾਨਿਪਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਠਿਤਾਨਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰੇਸੰ ਜਾਨਾਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਤਿਯਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਵਿਰਚਿਤਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮਤੇਨ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਸਤਿ **ਵਚੋ ਸਿਰੋ** ਇਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਕਿੰ ਪਨੇਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੰ ਇਚ੍ਛਥਾਤਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇ ਅਞ੍ਞੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਕਾਰਣੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ''ਯਦਿ ਭੋ **ਮਨੋ** ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋਨ ਹੋਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾ '**ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਯਦਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਮਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੰ ਰੋਚੇਥ, ਨਨੁ ਭਗਵਾਯੇਵ ਲੋਕੇ ਅਸਦਿਸੋ ਮਹਾਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਵਿਸਾਰਦੋ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਮਦ੍ਦਨੋ। ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਦਕਾ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾ ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਮਾਣਵਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸੋਣਦਣ੍ਡਾਦਯੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਚ੍ਚਕਨਿਗਣ੍ਠਾਦਯੋ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਵਾਦੇਨ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਭਗਵਾਯੇਵ ਮਤ੍ਤਵਾਰਣਗਣਮਜ੍ਝੇ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਵਿਯ ਅਸਮ੍ਭੀਤੋ ਨੇਸੰ ਨੇਸੰ ਵਾਦੰ ਮਦ੍ਦੇਸਿ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਨੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਏਵੰਵਿਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ''ਕਾਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ''ਤਿ ਚ ''ਕਾਯੋ ਦੁਕ੍ਖੋ, ਮਨੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ, ਮਨੋ ਦੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਸੂਚਨਿਕਾ ਬਹੂ ਪਾਲ਼ਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਨੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਯੇਵਾਤਿ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਾ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਾ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਧੋਮੁਖਾ ਪਜ੍ਝਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਸਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਸਰੋ, ਸਰਾ। ਸਰੰ, ਸਰੇ। ਸਰੇਨ, ਸਰੇਹਿ, ਸਰੇਭਿ। ਸਰਸ੍ਸ, ਸਰਾਨੰ। ਸਰਾ, ਸਰਸ੍ਮਾ, ਸਰਮ੍ਹਾ, ਸਰੇਹਿ, ਸਰੇਭਿ। ਸਰਸ੍ਸ, ਸਰਾਨੰ। ਸਰੇ, ਸਰਸ੍ਮਿੰ, ਸਰਮ੍ਹਿ, ਸਰੇਸੁ। ਭੋ ਸਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਰਾ।

ਅਯੰ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਉਸੁ**ਸਦ੍ਦਸਰਵਨਅਕਾਰਾਦਿਸਰਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਅਯੰ ਪਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਮਨੋ**ਗਣਪਕ੍ਖਿਕਸ੍ਸ ਰਹਦਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਸਰੋ, ਸਰਾ। ਸਰੰ, ਸਰੋ, ਸਰੇ। ਸਰਸਾ, ਸਰੇਨ, ਸਰੇਹਿ, ਸਰੇਭਿ। ਸਰਸੋ, ਸਰਸ੍ਸ, ਸਰਾਨੰ। ਸਰਾ, ਸਰਸ੍ਮਾ, ਸਰਮ੍ਹਾ, ਸਰੇਹਿ, ਸਰੇਭਿ। ਸਰਸੋ, ਸਰਸ੍ਸ, ਸਰਾਨੰ। ਸਰਸਿ, ਸਰੇ, ਸਰਸ੍ਮਿੰ, ਸਰਮ੍ਹਿ, ਸਰੇਸੁ। ਭੋ ਸਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਰਾ, ਭੋ ਸਰਾ ਇਤਿ ਵਾ।

ਵਯੋ, ਵਯਾ। ਵਯਂ, ਵਯੇ। ਵਯੇਨ, ਵਯੇਹਿ, ਵਯੇਭੀਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇ ਯ੍ਯੋ। ਅਯਂ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਿਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਵਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਅਯਂ ਪਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਮਨੋ**ਗਣਪਕ੍ਖਿਕਸ੍ਸ ਆਯੁਕੋਟ੍ਠਾਸਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਵਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ – ਵਯੋ, ਵਯਾ। ਵਯਂ, ਵਯੋ, ਵਯੇ। ਵਯਸਾ, ਵਯੇਨ, ਵਯੇਹਿ, ਵਯੇਭੀਤਿ **ਮਨ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਚੇਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੋਸਿ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਲੁਦ੍ਦਗੋਚਰੋ। ਚੇਤਾ ਹਨਿਂਸੁ ਵੇਦਬ੍ਬਂ।

ਚੇਤੋ, ਚੇਤਾ। ਚੇਤਂ, ਚੇਤੇ। ਚੇਤੇਨ, ਚੇਤੇਹਿ, ਚੇਤੇਭੀਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯੋ। ਅਯਂ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਚੇਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਅਯਂ ਪਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਚੇਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ – ਚੇਤੋ, ਚੇਤਾ। ਚੇਤਂ, ਚੇਤੋ, ਚੇਤੇ। ਚੇਤਸਾ, ਚੇਤੇਨ, ਚੇਤੇਹਿ, ਚੇਤੇਭੀਤਿ **ਮਨ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯੋ। ਯਸੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ, ਯਸਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ, ਯਸੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਏਕਵਚਨਪੁਥੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਾ। ਏਵਂ ਕਾਨਿਚਿ ਓਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਵਿਸੇਸਞ੍ਞੂਨੋ ਹਿ ਏਵਮਾਦਿਵਿਭਾਗਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਰੋਪੇਨ੍ਤਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਏਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤੋ ਵਿਭਾਗੋ, ਸੋ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਤਮਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਓਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਏਕਦੇਸੇਨ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ? **ਮਨੋ ਵਚੋ ਤੇਜੋ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਚੇਵ **ਅਯ੍ਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ, ਤਤ੍ਥ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾ।

ਅਯ੍ਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਅਯ੍ਯੋ, ਅਯ੍ਯਾ। ਅਯ੍ਯਂ, ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਆਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਭੋ ਅਯ੍ਯ, ਭੋ ਅਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਵਚਨਾਨਿ, ''ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਯ੍ਯਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਅਯ੍ਯੋ** ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭਾਵੇ ਏਕਵਚਨਂ, ਆਲਪਨਵਚਨਭਾਵੇ ਏਕਵਚਨਞ੍ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ ''ਅਯ੍ਯੋ ਕਿਰ ਸਾਗਤੋ ਅਮ੍ਬਤਿਤ੍ਥਿਕੇਨ ਨਾਗੇਨ ਸਙ੍ਗਾਮੇਸਿ, ਪਿਵਤੁ ਭਨ੍ਤੇ ਅਯ੍ਯੋ ਸਾਗਤੋ ਕਾਪੋਤਿਕਂ ਪਸਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ **ਅਯ੍ਯੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ, ''ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਏਤਦਵੋਚ 'ਨਾਯ੍ਯੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਂ ਨਿਪ੍ਪਾਟੇਸਿ, ਅਪਿਚ ਅਹਮੇਵ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਕਾਰਕੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਗਚ੍ਛ ਖਮਾਪੇਹੀ'ਤਿ'' ਏਵਮਾਦੀਨਿ **ਅਯ੍ਯੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ, ''ਏਥ'ਯ੍ਯੋ ਰਾਜਵਸਤਿਂ, ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਣਾਥ ਮੇ। ਏਥ ਮਯਂ ਅਯ੍ਯੋ ਸਮਣੇਸੁ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ **ਅਯ੍ਯੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ। ਭਵਤਿ ਚਤ੍ਰ –

> **ਅਯ੍ਯੋ** ਇਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚੋ ਭਵੇ।
> ਆਲਪਨੇ ਬਹੁਵਚੋ, ਭਵੇ ਏਕਵਚੋਪਿ ਚ –

ਏਵਂ ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ।

ਕਤਮਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਿ? **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ। **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਗੋ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੁਂ, ਗਾਵਂ, ਗਵਂ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੇਨ, ਗਵੇਨ, ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਾਵਸ੍ਸ, ਗਵਸ੍ਸ, ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗਾਵਾ, ਗਾਵਸ੍ਮਾ, ਗਾਵਮ੍ਹਾ, ਗਵਾ, ਗਵਸ੍ਮਾ, ਗਵਮ੍ਹਾ, ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਾਵਸ੍ਸ, ਗਵਸ੍ਸ, ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗਾਵੇ,

ਗਾਵਸ੍ਮਿਂ, ਗਾਵਮ੍ਹਿ, ਗਵੇ, ਗਵਸ੍ਮਿਂ , ਗਵਮ੍ਹਿ, ਗਾਵੇਸੁ, ਗਵੇਸੁ, ਗੋਸੁ। ਭੋ ਗੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਅਯਂ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਭੂਤ**ਗੋਣ**ਸਦ੍ਦਮਾਲਾਵਸੇਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚੇਵ ਏਕਦੇਸੇਨ ਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ। **ਗੋਣ**ਸਦ੍ਦੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤੋਪਿ ''ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਸਦ੍ਦਪਟਿਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਿਸੁਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣੇ ਯੁਤ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਜਾਦੀਸੁ ਏਕਾਕਾਰੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਮ੍ਪਿ **ਗੋਣ**ਸਦ੍ਦਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭੂਤੋ **ਗੋ**ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ? ਤਨ੍ਨ, **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚ**ਮੋ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ, ਨ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਠਮਂ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਲ**ਦ੍ਧੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਟ੍ਠੋ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਆਲਪਨਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ **ਗੋ**ਇਚ੍ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਦਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ''ਕਾਨਿਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਕਥਾ ਕਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਯ੍ਯ, ਨਿਪ੍ਫਲਾਵ ਸਾ ਕਥਾ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋਯੇਵ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਕੇਚੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ "**ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਾਵ 'ਗੋ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੁਂ, ਗਾਵਂ, ਗਵਂ' ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਞਾਤਾ, **ਜਰਗ੍ਗਵ ਪੁਙ੍ਗ**ਵਾਦਿਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਕੁਤ੍ਰ ਨਯੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ? ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਾਤਬ੍ਬਂ "**ਜਰਗ੍ਗਵ ਪੁਙ੍ਗ**ਵਾਦਿਸਦ੍ਦਾ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇਸਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ, ਜਰਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਗੋ ਚਾਤਿ ਜਰਗ੍ਗਵੋ। ਏਤ੍ਥ **ਨ**ਕਾਰਲੋਪੋ **ਤ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ **ਗ**ਕਾਰਤ੍ਤਂ ਭਵਤਿ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤਾ, ਸਮਾਸੇ ਚ **ਸਿ**ਮ੍ਹਿ ਪਰੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦ**ਸ੍ਸੋ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਅ**ਵਾਦੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲਿਯਂ ''ਵਿਸਾਣੇਨ ਜਰਗ੍ਗਵੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨੁਪਪਦਤ੍ਤਾ **ਗ**ਵੋਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪਦਂਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਸੋਪਪਦਤ੍ਤਾ ਸਮਾਸਪਦਭਾਵਮਾਗਮ੍ਮ ''ਜਰਗ੍ਗਵੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਪਦਂਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਜਰਗ੍ਗਵੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਰਨ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਗਵੋ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਚਨੀਯਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਰੂਲ੍ਹਤ੍ਤਾਤਿ। ''ਜਰਗ੍ਗਵੋ, ਜਰਗ੍ਗਵਾ। ਜਰਗ੍ਗਵਂ, ਜਰਗ੍ਗਵੇ। ਜਰਗ੍ਗਵੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ **ਪੁਙ੍ਗ**ਵੋ **ਸਕਜਪੁਙ੍ਗ**ਵੋਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

ਤਤ੍ਰ **ਪੁਙ੍ਗ**ਵੋਤਿ ਗੁਨ੍ਨਂ ਯੂਥਪਤਿ ਨਿਸਭਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਸਭੋ। ਯੋ ਪਾਲਿਯਂ ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਜਾਤੋਵ ਯਥਾ ਗਵਂਪਤਿ, ਸਮੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਫੁਸੀ ਵਸੁਨ੍ਧਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਗਵਞ੍ਚੇ ਤਰਮਾਨਾਨਂ, ਉਜੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪੁਙ੍ਗਵੋ''ਤਿ ਚ ਆਗਤੋ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਪਨ ਠਾਨੇਸੁ ਕੇਚਿ ''ਪੁਮਾ ਚ ਸੋ ਗੋ ਚਾਤਿ ਪੁਙ੍ਗਵੋ''ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਮਯਂ ਪਨ ਪਧਾਨੇ ਨਿਰੂਲ੍ਹੋ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਨ ਭਣਾਮ। ਨ ਹਿ **ਪੁਙ੍ਕੋਕਿਲੋ**ਤਿਆਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਕੋਕਿਲਾਦੀਨਂ ਪੁਮ੍ਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਮਤ੍ਤੇ ਸਮਤ੍ਥਤਾ ਵਿਯ ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਮ੍ਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਮਤ੍ਤੇ ਸਮਤ੍ਥਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਧਾਨਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਚ ਸਮਤ੍ਥਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤੇਨ ''ਸਕਜਪੁਙ੍ਗਵੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਸਭਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੁਙ੍ਗਵੋ ਵਿਯਾਤਿ ਪੁਙ੍ਗਵੋ, ਸਕਜਾਨਂ, ਸਕਜੇਸੁ ਵਾ ਪੁਙ੍ਗਵੋ ਸਕਜਪੁਙ੍ਗਵੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਪਦਤ੍ਤੇ ਠਿਤਾਨਂ **ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਨਾਗਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ''ਸਕਜਪੁਙ੍ਗਵੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ''ਸਕਜਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਜਰਗ੍ਗਵ ਪੁਙ੍ਗ**ਵਾਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਤੋ ਵਿਸਦਿਸਪਦਮਾਲਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਆਪਸਦ੍ਦੇ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਸੇਨ ਮਤਿਭੇਦੋ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਮਤੇਨ ਤਸ੍ਸ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਤਾ ਭਵਤਿ। ''ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੂ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਮਹਿਯਾ ਪਨ ਨਦਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਆਪੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਟੀਕਾਯਂ** ਪਨ ਤਂ

ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ''ਮਹਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਆਪੋ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਸੋ ਜਨਪਦੋ ਉਤ੍ਤਰਾਪੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਬਹੁਵਚਨਤਾ ਚ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਮਤੇ **ਆਪੋ**ਇਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਰੂਪੇ ਹੋਨ੍ਤੇ ਦੁਤਿਯਾਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਰੂਪਾਨਿ ਕੀਦਿਸਾਨਿ ਸਿਯੁਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪੁਰਿਸੇ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਪੁਰਿਸੇਭਿ ਪੁਰਿਸੇਸੂ''ਤਿ ਰੂਪਵਤੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਯ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕਾਰ**ਏਹਿ** ਕਾਰਾਦਿਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਤੋ ਤੇਸਂ ਮਤੇ ਪਦਮਾਲਾਨਯੋ ਅਤੀਵ ਦੁਕ੍ਕਰੋ।

> **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗਰਵੋ, ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਨਯਂ ਪਤਿ।
> ਬਹੁਵਚਨਤਞ੍ਚਿਤ੍ਥਿ-ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਞ੍ਚ ਅਬ੍ਰਵੁਂ॥

ਇਚ੍ਚਾਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾਨਂ ਮਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨੁਮਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ** ਪਨ **ਆਪੋ** ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਯੋਗੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ''ਓਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਆਪੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਥਵੀਗਤਿਕਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਜਾਤਕਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਤੁ ਤਸ੍ਸੇਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸੁਚਿਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਸਲਿਲਂ, ਆਪੋ ਤਤ੍ਥਾਭਿਸਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ **ਆਪੋ** ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਕੇਚੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਆਪੋਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਸਲਿਲਂ ਸੁਚਿ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਸਨ੍ਦਤੀਤਿ **ਸਲਿਲਂ**ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ, ਨ ਨਾਮਸਦ੍ਦਵਸੇਨ। ਆਪਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ 'ਆਪੋ ਤਤ੍ਥਾਭਿਸਨ੍ਦਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਤਪ੍ਪਯੋਗੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਪਿ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ। ਤਨ੍ਨ, ''ਆਪੋ ਤਤ੍ਥਾਭਿਸਨ੍ਦਰੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ''ਤਾਨਿ ਅਜ੍ਜ ਪਦਿਸ੍ਸਰੇ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾ ਵਿਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਆਪੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਜੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਵਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਪੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ।

ਅਥਾਪਿ ਚੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ਨਨੁ ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾ ''ਆਪੋ ਚ ਦੇਵਾ ਪਥਵੀ ਚ, ਤੇਜੋ ਵਾਯੋ ਤਦਾਗਮੁ''ਨ੍ਤਿ? ਤਮ੍ਪਿ ਨ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਦੇਵਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਆਗਮੁ''ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ, ਨ ''ਆਪੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ। ਯਦਿ ''ਆਪੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ ਸਿਯਾ, ''ਪਥਵੀ''ਤਿ ''ਤੇਜੋ''ਤਿ ''ਵਾਯੋ''ਤਿ ਚ ਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋ ਕਤੋ ਸਿਯਾ । ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਪਥਵੀ ਤੇਜੋ ਵਾਯੋ**ਸਦ੍ਦਾਪਿ ਬਹੁਵਚਨਕਭਾਵਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਨ ਹੇਤੇ ਬਹੁਵਚਨਕਾ, ਅਥ ਖੋ ਏਕਵਚਨਕਾ ਏਵ। ਰੂਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਆਪਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਆਪੋਕਸਿਣਾਦੀਸੁ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦੇਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ''ਆਪੋ''ਤਿਆਦਿਨਾਮਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਤੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਨਨੁ ਚ ਭੋ 'ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੂ'ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ? ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਅਸਮ੍ਪਥਮਵਤਿਣ੍ਣਾ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਨ ਹਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਥ, ''ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੂ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਪਨ ''ਕੁਰੂਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਮਗਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਵਿਯ ਰੂਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਸਾਪਿ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਆਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ''ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਆਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਸਜ੍ਜਨੀਭੂਤੋ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨੇਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਜਨਪਦਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ ਪਧਾਨੋ ''ਆਗਤਸਮਣੋ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਸਜ੍ਜਨਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਆਗਤਸਮਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੋ ਨਾਮ ਜਨਪਦੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਜਨਪਦੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਆਪਣਂ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਨਿਗਮੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਮਹਾਮਹਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਆਪੋ ਯੇਸਂ ਤੇ ਉਤ੍ਤਰਾਪਾ, ਅਙ੍ਗਾ ਚ ਤੇ ਉਤ੍ਤਰਾਪਾ ਚਾਤਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪਾ, ਤੇਸੁ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ। ਏਵਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇਯੇਵ ਬਹੁਵਚਨਂ ਨ ਆਪਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ, ਤੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਜਨਪਦੇ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾਪਿ ਯੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ **"ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕੋਚਾ''ਤਿ। ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ''ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ **'ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾ'ਤਿ ਵਦਥਾ''ਤਿ ? ਤੇ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ''ਅਙ੍ਗਾਯੇਵ ਸੋ ਜਨਪਦੋ, ਮਹਿਯਾ ਪਨ

ਨਦਿਯਾ ਉਤ੍ਤੁਰੇਨ ਆਪੋ, ਤਾਸਂ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤੁਰਾਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਮਹਿਯਾ ਪਨ ਨਦਿਯਾ ਆਪੋ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤੁਰੇਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਸੋ ਜਨਪਦੋ ਉਤ੍ਤੁਰਾਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾ''ਤਿ ਵਦਾਮਾਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਵੇਯਜਾਕਰਣਾਨਂ ਮਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ, ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸੋਪਕਾਰਕਂ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨਪ੍ਪਕਰਣੇ ਇਚ੍ਛਿਤਾਨਿਚ੍ਛਿਤਸਙ੍ਗਹਵਿਵਜ੍ਜਨਂ ਕਾਤੁਂ ''ਜਿਨਵਚਨਯੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ, ਲਿਙ੍ਗਞ੍ਚ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ''ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਯਦਿ ਚ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਕੋ, ਕਥਂ **ਆਪੋ**ਤਿ ਪਦਂ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ? **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਪਠਮਾ**ਯੋ**ਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਤਸ੍ਸੋ**ਕਾਰਾਦੇਸਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ **ਆਪੋ**ਤਿ ਪਦਂ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਪਦਮਿਵਾਤਿ। ਵਿਸਮਮਿਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਪਦਞ੍ਹਿ ਨਿ**ਚ੍ਚੋ**ਕਾਰਨ੍ਤੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ **ਯੋ**ਮ੍ਹਿ ਪਰੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਨ੍ਤ**ਸ੍ਸਾ**ਵਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ **ਯੋਨਮੋ**ਕਾਰਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਆਦੇਸਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕੋ ਜਾਤੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਪਕਤਿਕੋਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਤੇ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਨਾਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਿ ਸਨ੍ਨਿਧਾਯ ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹਿਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਭਾਵੇ, ''ਨ ਵਚਨਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੇਨ ਸੁਵਿਜਾਨਂ ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤਭਾਵੇ ਚ ਠਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯਜੁਂ ''ਯਥੇਵ **ਗਾਵੋ**ਸਦ੍ਦੋ, ਤਥੇਵ **ਆਪੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾ''ਤਿ? ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਇਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ''ਆਪਂ ਆਪਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਂ ਆਪਤੋ ਸਞ੍ਞਤ੍ਵਾ ਆਪਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਆਪਂ ਮੇਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਆਪਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਆਪਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਤਰਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਭਾਵਮੇਵ ਇਚ੍ਛਮਾਨਾ ਵਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ''ਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਨਨੁ **ਯੋ**ਵਚਨਂ ਨ ਸੁਯਜਤੀ''ਤਿ? ਤੇ ਵਦੇਯਜੁਂ "**ਯੋ**ਵਚਨਂ ਕਤ**ਅ**ਮਾਦੇਸਤ੍ਤਾ ਨ ਸੁਯਜਤੀ''ਤਿ। ਯਂ ਯਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਮੁਖਾਰੂਲ੍ਹਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

''ਆਪਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਕਿਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ? ''ਆਪਤੋ''ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ''ਬਹੁਵਚਨਕਂ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤੇ ਚ ਬਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਇਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਹੁਵਚਨਕਤ੍ਤਂਯੇਵ ਇਚ੍ਛਮਾਨਾ "**ਆਪੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਯੋ**ਵਚਨਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਭਣਥ, ''ਆਪਤੋ''ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ''ਬਹੁਵਚਨਕਂ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਥ, ''ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਆਪਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿਦਂ ਕਤਰਵਚਨਨ੍ਤਂ ਕਤਰਾਦੇਸੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਨ੍ਤਿ? ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਯੇਸਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ "**ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾ''ਤਿ, ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ''ਯਂ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਵੇਯਜਾਕਰਣਮਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ 'ਯਾ ਆਪੋ'ਤਿ ਚ 'ਤਾਸ'ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ 'ਕਿਂ ਤਾਸ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇ 'ਆਪਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਉਦਾਹੁ ਆਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਆਪਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਪਦਮਾਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚੇ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ''ਯਾ ਆਪਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਯਾ ਕਞ੍ਞਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਮਿਵ। ਅਥ ''ਆਪਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਆਪੋ''ਤਿ ਪਦਂਯੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਤਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਆਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ''ਆਪੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਤੇਨ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ''ਆਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਤਾਸਂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਆਪਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਪਨ ''ਪੁਰਿਸੋ, ਪੁਰਿਸਾ। ਪੁਰਿਸਂ, ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿ ਚ, ''ਗੋ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ''ਆਪੋ, ਆਪਾ। ਆਪਂ, ਆਪੇ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ "**ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਵਚਨਕੋਯੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਯੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸਦੋਸਂ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਰਣੀਯਂ **ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤੇ** ''ਆਪਂ ਮਞ੍ਞਤਿ ਆਪਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਚਨਪਾਲ਼ਿਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ, **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਾ**ਦੀਸੁ ਚ ''ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨਭਾਵੇਨ ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਆਪੋਤਿ ਅਪ੍ਪੋਤੀਤਿ ਆਪੋ''ਤਿਆਦਿਕਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਥਾ ਪਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਪਿ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ''ਤਾ ਗਾਵੋ ਤਤੋ ਤਤੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਆਕੋਟੇਯਜਾ''ਤਿ ਚ ''ਅਨ੍ਨਦਾ ਬਲਦਾ ਚੇਤਾ''ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾ ਬਵੁਤ੍ਥਦੀਪਕੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭੂਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਹਿ ਚ

ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਹਿ ਚ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਬਵੁਤ੍ਤਦੀਪਕੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭੂਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਹਿ ਵਾ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਹਿ ਵਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, **ਕਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਿਯ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਾ ਸਿਯਾ, **ਨਦ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਿਯ ਚ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਾ ਸਿਯਾ, ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭਯਾਭਾਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਧਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ "**ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋਪਿ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਸੋਯੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨਾਯਂ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ?

ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਨਿਯੋਗਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ, ਅਥ ਖੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਵ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ ਪਨ ਤਮ੍ਹਾ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਹੋਨ੍ਤੇਪਿ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚ**ਮੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਾਰਣਭੂਤੋ, ਤੇਨ ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਭਵਤਿ। **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਾਦਿ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨ ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਵਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਥਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਨਾਕੁਲਰੂਪਕ੍ਕਮਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਾਯ ਏਸੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਯੇਸਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ "**ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾ''ਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ਯਥਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭੂਤਸ੍ਸ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਠਮਂ **ਕਞ੍ਞ**ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਠਪਿਤਸ੍ਸ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯਤੋ ਪਰਂ **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, **ਯਂ**ਭਾਵੇਨ ਚ **ਯਾ**ਭਾਵੇਨ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ''ਕਞ੍ਞਾਯਂ, ਕਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ''ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਗਹਿਤਸ੍ਸ **ਆਪੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਠਮਂ **ਆਪ**ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਪਰਂ **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਂ **ਯਂ**ਭਾਵੇਨ ਚ **ਯਾ**ਭਾਵੇਨ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਰੂਪਤੋਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ''ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ। ਨ ਹਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਗਹੇਸੁ ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਠਮਂ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਰਤੋ ਠਿਤਂ **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ "**ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ, ਤਥਾ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ** 'ਓਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਆਪੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਥਵੀਗਤਿਕਂ ਜਾਤ'ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਤਂਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨੀ''ਤਿ? ਤਨ੍ਨ, **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ **ਤਮ ਵਚ ਸਿਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਵਿਯ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੇਨਪਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨਞ੍ਹਿ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਸੁ ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੇਜਵਿਹਤਂ ਵਿਲਯਂ ਖਣੇਨ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਹਦਯੇਸੁ ਤਮੋ ਪਯਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਮੋ''ਤਿਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ''ਵਿਹਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ''ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਚੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਚੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ''ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ, ''ਅਵਨਤਂ ਸਿਰੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਅਵਨਤਸਿਰੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਿਰੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ''ਅਵਨਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ, ''ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜੋ ਯੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਤੇ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਰਜੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ ''ਅਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਤੇ ਆਚਰਿਯਾ ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੇਹਿ **ਤਮਵਚਸਿਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਤਥਾਵਿਧਂ ਸਦ੍ਦਰਚਨਂ ਕੁਬ੍ਬਿਂਸੁ, ਅਥ ਖੋ ''ਸੋਭਨਂ ਮਨੋ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਮਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਵਤ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਯੋਗੇ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨਪਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦਾਨਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕੁਬ੍ਬਿਂਸੁ। ਯਥਾ ਚ ''ਵਿਹਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ **ਤਮਵਚਸਿਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਨ ਕਤਾ, ਤਥਾ ''ਓਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਥਵੀਗਤਿਕਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਪਿ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਨ ਕਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੇਨਪਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ''ਓਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਆਪੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਥਵੀਗਤਿਕਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੇਨ

ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਕਤਾ। ਤਥਾਪਿ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕੋ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤੇ **ਮਜ੍ਝੇ**ਕਾਰਸ੍ਸ ''ਆਪੋਕਸਿਣੰ, ਆਪੋਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਓਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਰਿਯਯਵਸੇਨ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਗਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਓਮਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਥਵੀਗਤਿਕੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਚ ਲਿਙ੍ਗੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਹਿ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, ਸਨਿਕਾਰਾਨਿ'ਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤੋਪਯੋਗਰੂਪਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਦੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤ**ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਹਿ ਤਿਵਿਧਾਨਿਯੇਵ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਤੇਨ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤਾ ਨੁਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਇਚ੍ਚੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹਿਤਸ੍ਸ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਚ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤਾ ਚ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਵਸੇਨ ਪਨ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤਾ ਸਿਯਾ ''ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਆਪੰ ਉਦਕੰ ਸਮੁਦ੍ਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨੇਕੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ''ਯਦਿ ਭੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹਿਤਸ੍ਸ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਕਤਰਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ? ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਮਯੰ ਵਦਾਮਾਤਿ।

ਯਦਿ ਚ ਭੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ। ਯਥਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ, ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਤਾ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਹਰਥਾਤਿ। ''ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿਸੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਹਰਣੇ ਭਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਇਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ''ਆਪੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਆਮਨ੍ਤਾ। ਆਪਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ ਕਾਰੇਤਾ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਨ ਹੇਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। ਅਤੀਤੋ ਆਪੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਆਮਨ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਆਪੇਨ ਆਪਕਰਣੀਯੰ ਕਰੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੇਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ। ਆਪੰ ਮਞ੍ਞਤਿ ਆਪਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਉਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਤਾਯ ਸਿਦ੍ਧਾਯ ਬਹੁਵਚਨਤਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਾਯੇਵ। ਏਕਵਚਨਤਾਯੇਵ ਹਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ, ਨ ਬਹੁਵਚਨਤਾ, ਤੇਨ ''ਆਪੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਵਿਗਮੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ **ਏਨਾ**ਦੇਸਾਭਾਵਤੋ। ''ਆਪਸ੍ਸ, ਆਪਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਵਿਗਮੋਯੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਸਰੂਪਤੋ **ਨਾ ਸ੍ਮਾ ਸ੍ਮਿੰ** ਵਚਨਾਨਮਭਾਵਾ। ''ਅਤੀਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵਵਿਗਮੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਨਾਮਭੂਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ।

ਅਪਿਚ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਦੀਸੁ ''ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਰੂਪਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਸਨਿਕਾਰਾਨੰ ਰੂਪਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵਵਿਗਮੋ ਅਤੀਵ ਪਾਕਟੋ। ਅਪਰਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ – ''ਅਤੀਤੋ ਆਪੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਆਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤੀਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਸੂਚਕੇਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਯ ਚ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਯ ਚ ਅਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਯ ਅਭਾਵੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਦੂਰਤਰੋ। ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਯ ਚ ਅਭਾਵੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋਪਿ ਦੂਰਤਰੋਯੇਵ। ਇਤਿ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਵਾ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਵਾ ਭਵਤਿ। **ਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇ** ਪਨ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਵਸੇਨ ਆਗਤੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ''ਅਤੀਤੋ''ਤਿ ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਮਨੁਵਤ੍ਤਾਪਕਸ੍ਸ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਭੂਤਸ੍ਸ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਕਞ੍ਞਾਯ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਪਿਚ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲਾ ਤਥਾਗਤਾ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਾ ਚ, ਤੇਹਿਯੇਵ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਹਿ ''ਅਤੀਤੋ ਆਪੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ''ਅਤੀਤੋ''ਤਿ ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਯਥਾਪਯੋਗੰ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਕੋ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਆਪੋ, ਆਪਾ। ਆਪੰ, ਆਪੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਾ ਤੇ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਤਾਵਾਦਿਨੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ੍ਯੁਂ – ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਯੋ ਏਕਵਚਨਨਯੋ ਚ ਕਿਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯੇ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣੇਸੁਨ੍ਤਿ? ਨੋ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਦਿਟ੍ਠੋਯੇਵ ਸੋ ਨਯੋ ਤੇਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇਯੇਵ ਵਿਸਾਰਦਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਕਲੇਪਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਵਿਸਾਰਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ, ''ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਚ ਈਦਿਸੋ ਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਕਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣੇਸੁਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਦੋਸੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਤੇਹਿਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਕਵਚਨਕਤ੍ਤਸੂਚਨਕਂ ''ਲਕ੍ਖਣਸਸਮ੍ਭਾਰਾਰਮ੍ਮਣਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਆਪੋ, ਤੇਸੁ''ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਦੋਸੋ। ਪੂਜਾਰਹਾ ਹਿ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਨਮੋਯੇਵ ਤੇਸਂ ਕਰੋਮ, ਨ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਚੋਦਨਾਭਾਜਨਂ। ਯੇ ਪਨ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ ਦਲ੍ਹਮੇਵ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਵਚਨਂ ਚੋਦਨਾਭਾਜਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਯਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਨੁਦ੍ਦਵਯਵਤੋ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵਿਦਧਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਦਂ ਵਾਦਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਠਾਨਂ ਮਹਾਗਹਨਂ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ, ਪਰਮਸੁਖੁਮਞ੍ਚ ਕਤਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਪਰਮਸੁਖੁਮਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵੇਦਨੀਯਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਮਿਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇ ਸੋਤੂਨਂ ਪਰਮਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸਾਸਨੇ ਆਦਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਮਤੇਨ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਾਥਲਿਕਾਨਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਾਸਨਸ੍ਸਾਤਿਮਹਨ੍ਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਪਰਵਮ੍ਭਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਨੀਤਿਯਂ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਬਲਵਤੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ **ਆਪ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮ ਸੋਤੂਨਮਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ, ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਨਯੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਰਾਯਂ **ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿ** ''ਕਿਂ ਕਯਿਰਾ ਉਦਪਾਨੇਨ, ਆਪਾ ਚੇ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਆਪੋ, ਆਪਾ। ਆਪਂ, ਆਪੇ। ਆਪੇਨ, ਆਪੇਹਿ, ਆਪੇਭਿ। ਆਪਸ੍ਸ, ਆਪਾਨਂ। ਆਪਾ, ਆਪਸ੍ਮਾ, ਆਪਮ੍ਹਾ, ਆਪੇਹਿ, ਆਪੇਭਿ। ਆਪਸ੍ਸ, ਆਪਾਨਂ। ਆਪੇ, ਆਪਸ੍ਮਿਂ, ਆਪਮ੍ਹਿ, ਆਪੇਸੁ। ਭੋ ਆਪ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਪਾ।

ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਦੀਹਿਪਿ ਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮ – ਯੋ ਆਪੋ, ਯੇ ਆਪਾ। ਯਂ ਆਪਂ, ਯੇ ਆਪੇ। ਯੇਨ ਆਪੇਨ, ਸੇਸਂ ਨੇਯ੍ਯਂ , ਸੋ ਆਪੋ, ਤੇ ਆਪਾ। ਅਤੀਤੋ ਆਪੋ, ਅਤੀਤਾ ਆਪਾ। ਸੇਸਂ ਨੇਯ੍ਯਂ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ –

> ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਮਾ **ਆਪ**-ਸਦ੍ਦਾਦੀ ਸਬ੍ਬਥਾ ਮਤਾ।
> ਨ ਸਬ੍ਬਥਾਵ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਮੋ ਮਤੋ॥
>
> **ਮਨਾ**ਦੀ ਏਕਦੇਸੇਨ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਮਾ ਮਤਾ।
> **ਸਰਾ**ਦੀ ਏਕਦੇਸੇਨ, ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਾ ਸਮਾ ਮਤਾ॥

ਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਾ **''ਮਨੋ**ਗਣੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਕਥਂ ਤੇਸਂ **ਮਨੋ**ਗਣਭਾਵੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਤੇਸਂ ਮਨੋਗਣਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਕਾਰਣਂ –

> **ਮਨੋ**ਗਣੋ **ਮਨੋ**ਗਣਾ-
> ਦਿਕਾ ਚੇਵਾ**ਮਨੋ**ਗਣੋ।
> ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਾ ਤਿਧਾ ਞੇਯ੍ਯਾ,
> ਮਨੋਗਣਵਿਭਾਵਨੇ॥

ਯੇ ਤੇ **ਨਾ ਸ ਸ੍ਮਿਂ**ਵਿਸਯੇ,
ਸਾ ਸੋ ਸਜਨ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਚ।
ਸਮਾਸਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤੁਤ੍ਤੇ,
ਮਜ੍ਝੇਕਾਰਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

ਸੋਕਾਰਨ੍ਤੁਪਯੋਗਾ ਚ, ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗਮ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਸਰੇ।
ਏਵਂਵਿਧਾ ਚ ਤੇ ਸਦ੍ਦਾ, ਞੇਯਜਾ "**ਮਨੋ**ਗਣੋ''ਇਤਿ॥

ਅਤ੍ਰ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਾਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਸਾਸਨਤੋ ਚ ਲੋਕਤੋ ਚ ਯਥਾਰਹਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ – ਮਨਸਾ ਚੇ ਪਸਨ੍ਨੇਨ, ਭਾਸਤਿ ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਵਾ। ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨਸੋ ਪਿਯੋ। ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ। ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਮਨੋਰਮਂ, ਮਨੋਧਾਤੁ, ਮਨੋਮਯੇਨ ਕਾਯੇਨ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਯੋ ਵੇ ''ਦਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਨ, ਅਦਾਨੇ ਕੁਰੁਤੇ ਮਨੋ। ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ। ਵਚਸੋ ਵਚਸਿ।

ਵਚੋਰਸ੍ਮੀਹਿ ਬੋਧੇਸਿ, ਵੇਨੇਯਜਕੁਮੁਦਞ੍ਵਿਦਂ।
ਰਾਗੋ ਸਾਰਾਗਰਹਿਤੋ, ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਵਚੋ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਲਾਤੋ ਏਤਦਬ੍ਰਵਿ।
ਏਸ ਭਿਯਜੋ ਪਸੀਦਾਮਿ, ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਮੁਨਿਨੋ ਵਚੋ॥

ਸਖਾ ਚ ਮਿਤ੍ਤੋ ਚ ਮਮਾਸਿ ਸੀਵਿਕ, ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਸਾਧੁ ਕਰੋਹਿ ਮੇ ਵਚੋ। ਏਕੂਨਤਿਂਸੋ ਵਯਸਾ ਸੁਭਦ੍ਦ। ਵਯਸੋ, ਵਯਸਿ, ਵਯੋਵੁਦ੍ਧੋ, ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤਿ। ਜਲਨ੍ਤਮਿਵ ਤੇਜਸਾ। ਤੇਜਸੋ, ਤੇਜਸਿ, ਤੇਜੋਧਾਤੁਕੁਸਲੋ। ਤੇਜੋਕਸਿਣਂ। ਤਪਸਾ ਉਤ੍ਤਮੋ, ਤਪਸੋ, ਤਪਸਿ, ਤਪੋਧਨੋ, ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਭਵਂ ਵਿਜਨਮਰਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਪੋ ਇਧ ਕੁਬ੍ਬਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਚੇਤਸਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਚੇਤਸਿ ਸਨ੍ਨਿਧਾਯ, ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ। ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਂ, ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਸੋ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਮਸਾ, ਤਮਸੋ, ਤਮਸਿ, ਤਮੋਨੁਦੋ, ਤਮੋਹਰੋ। ਨਵਾਹਮੇਤਂ ਯਸਸਾ ਦਦਾਮਿ। ਯਸਸੋ, ਯਸਸਿ, ਯਸੋ ਭੋਗਸਮਪ੍ਪਿਤੋ। ਯਸੋਲਦ੍ਧਾਖੋ ਪਨਸ੍ਮਾਕਂ ਭੋਗਾ। ਯਸੋਧਰਾ ਦੇਵੀ, ਯਸੋ ਲਦ੍ਧਾ ਨ ਮਜ੍ਜੇਯਜ। ਅਯਸਾਵ ਮਲਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ। ਅਯਸੋ, ਅਯਸਿ, ਅਯੋਪਾਕਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤਂ, ਅਯਸਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤਂ। ਸੇਯਜੋ ਅਯੋਗੁਲ਼ੋ ਭੁਤ੍ਤੋ, ਅਯੋਪਤ੍ਤੋ , ਅਯੋਮਯਂ, ਅਯੋ ਕਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯੋਕਨ੍ਤੋ। ਘਤੇਨ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਪਯਸਾ ਵਾ, ਸਾਧੁ ਖਲੁ ਪਯਸੋ ਪਾਨਂ ਯਞ੍ਞਦਤ੍ਤੇਨ, ਪਯਸਿ ਓਜਾ, ਪਯੋਧਰਾ, ਪਯੋਨਿਧਿ। ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ ਸਿਰਸਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿ। ਸਿਰਸੋ, ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ ਇਸਿਦ੍ਧਜਂ। ਸਿਰੋਰੁਹਾ, ਸਿਰੋ ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਯੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਪ੍ਪਸ੍ਸੇਵ ਪਦਾਸਿਰੋ। ਸਿਰੋ ਤੇ ਵਜ੍ਝਯਿਤ੍ਵਾਨ। ਸਰਸਾ, ਸਰਸੋ, ਤੀਣਿ ਉਪ੍ਪਲਜਾਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਰਸਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ। ਸਰੋਰੁਹਂ। ਯਂ ਏਤਾ ਉਪਸੇਵਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦਸਾਵਾ ਧਨੇਨ ਵਾ। ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੁਖਂ। ਛਨ੍ਦਸਿ, ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿ, ਛਨ੍ਦੋਭਙ੍ਗੋ, ਉਰਸਾ ਪਨੁਦਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਰਸੋ, ਉਰਸਿ ਜਾਯਤਿ, ਉਰਸਿਲੋਮੋ, ਉਰੋਮਜ੍ਝੇ ਵਿਜ੍ਝਿ। ਰਹਸਾ, ਰਹਸੋ, ਰਹਸਿ, ਰਹੋਗਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਹਂ ਤਦਾ। ਅਹਸਾ, ਅਹਸਿ। ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਾਰੋਹਾ, ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨਮਚ੍ਚਯੇਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਮਨੇਨ, ਮਨਸ੍ਸ, ਮਨੇ, ਮਨਸ੍ਮਿਂ, ਮਨਮ੍ਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ''ਮਨਆਯਤਨਂ ਤਮਪਰਾਯਨੋ ਅਯਪਤ੍ਤੋ ਛਨ੍ਦਹਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ''ਨ ਮਨਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਯਸਂ ਲਦ੍ਧਾਨ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ। ''ਸਿਰਂ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਰੂਪਾਨਿ ਮਨੋਗਣਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਕਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਨ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾਤ੍ਰ ਇਮਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਨੋਗਣਭਾਵਵਿਭਾਵਿਨੀ ਗਾਥਾਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ –

''ਮਨਸਾ ਮਨਸੋ ਮਨਸਿ'',
ਇਤਿਆਦਿਵਸਾ ਠਿਤਾ।
ਸਾ ਸੋ ਸਜਨ੍ਤਾ ਸਦ੍ਦਰੂਪਾ,

ਵੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਨੋਗਣੋ’’ਇਤਿ॥

ਮਨੋਧਾਤੁ ਵਚੋਰਸ੍ਮਿ,
ਵਯੋਵੁਦ੍ਧੋ ਤਪੋਗੁਣੋ।
ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਤਮੋਨਾਸੋ,
ਯਸੋਭੋਗਸਮਪ੍ਪਿਤੋ॥

ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚ, ਅਯੋਪਤ੍ਤੁ ਪਯੋਧਰਾ।
ਸਿਰੋਰੁਹਾ ਸਰੋਰੁਹਂ, ਉਰੋਮਜ੍ਝੇ ਰਹੋਗਤੋ॥

ਛਨ੍ਦੋਭਙ੍ਗੋ ਅਹੋਰਤ੍ਤਂ, ਮਨੋਮਯ’ਮਯੋਮਯਂ।
ਏਵਂਵਿਧੋ ਵਿਸੇਸੋ ਯੋ, ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਂ ਮਨੋਗਣੇ॥

‘‘ਵਚੋ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸਿਰੋ ਛਿਨ੍ਨਿ, ਅਯੋ ਕਨ੍ਤਤਿ’’ ਇਚ੍ਚਪਿ।
ਉਪਯੋਗਸ੍ਸ ਸਂਸਿਦ੍ਧਿ, ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਂ ਮਨੋਗਣੇ॥

ਮਨੋਗਣੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।
ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ, ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਯਥਾਰਹਂ॥

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ –

ਸਾ ਸੋ ਸਜਨ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਮਨੋ**ਗਣੇ।
ਮਜ੍ਝੇਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਾ ਚ, **ਸੋ**ਕਾਰਨ੍ਤੁਪਯੋਗਤਾ॥

ਇਦਂ **ਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਵਂ **ਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਾਕੁਲਂ ਨਿਗ੍ਗਮ੍ਬਂ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ।

ਅਥ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਲਕ੍ਖਣਂ ਕਥਯਾਮ –

ਯੇ ਤੇ **ਨਾ ਸਸ੍ਮਿਂ**ਵਿਸਯੇ,
ਸਾ ਸੋ ਸਜਨ੍ਤਾ ਯਥਾਰਹਂ।
ਸਮਾਸਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤੁਤ੍ਤੇ,
ਮਜ੍ਝੇਕਾਰੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੁ॥

ਸੋਕਾਰਨ੍ਤੁਪਯੋਗਾ ਚ,
ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗੇ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਸਦ੍ਧਾ ਏਵਂਵਿਧਾ ਸਬ੍ਬੇ।
ਮਨੋਗਣਾਦਿਕਾ ਮਤਾ॥

ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ‘‘ਬਿਲਂ ਪਦਂ ਮੁਖ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ – ਬਿਲਸਾ, ਬਿਲਸੋ, ਬਿਲਸਿ, ਬਿਲਗਤੋ, ਬਿਲਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਪਦਸਾਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਤੀਣਿ ਪਦਵਾਰਾਨਿ, ਮਾਕਾਸਿ ਮੁਖਸਾ ਪਾਪਂ, ਮੁਖਗਤਂ ਭੋਜਨਂ ਛਡ੍ਡਾਪੇਤਿ। ਸਚ੍ਚੇਨ ਦਨ੍ਤੋ ਦਮਸਾ ਉਪੇਤੋ। ਰਸਵਰਂ

ਰਸਮਯਂ ਰਸਂ ਪਿਵ◌ੀਤਿ। ਇਦਂ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਲਕ੍ਖਣਂ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਭਵਤਿ –

ਯੇ ਸਮਾਸਾਦਿਭਾਵਮ੍ਹਿ, **ਮਜ੍ਝੇ**ਕਾਰਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੁ।
ਨਾ ਸ ਸ੍ਮਿਂਵ◌ਿਸਯੇ **ਸਾਸੋ-ਸਜ**ਨ੍ਤਾ ਪਨ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿਹਿ॥

ਸੋਕਾਰਨ੍ਤੁਪਯੋਗਾ ਚ,
ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗੇ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਸਦ੍ਦਾ ਏਵ◌ਂਵ◌ਿਧਾ ਚਾਪਿ,
ਮਨੋਗਣਾਦਿਕਾ ਮਤਾ॥

ਸੇਯਜਥਿਦਂ? ''ਆਪੋ ਵ◌ਾਯੋ ਸਰਦੋ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ – ਆਪੋਧਾਤੁ, ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁ, ਆਪੋਕਸਿਣਂ, ਵ◌ਾਯੋਕਸਿਣਂ, ਆਪੋਮਯਂ, ਵ◌ਾਯੋਮਯਂ, ਜੀਵ ਤ੍ਵ◌ਂ ਸਰਦੋਸਤਂ, ਸਰਦਕਾਲੋ। ਆਪੇਨ, ਆਪਸ੍ਸ, ਆਪੇ, ਆਪਸ੍ਮਿਂ, ਆਪਮ੍ਹਿ। ਵ◌ਾਯੇਨ, ਵ◌ਾਯਸ੍ਸ, ਵ◌ਾਯੇ, ਵ◌ਾਯਸ੍ਮਿਂ, ਵ◌ਾਯਮ੍ਹਿ। ਸਰਦੇਨ, ਸਰਦਸ੍ਸ, ਸਰਦੇ, ਸਰਦਸ੍ਮਿਂ, ਸਰਦਮ੍ਹਿ। ਆਪਂ ਆਪਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਵ◌ਾਯਂ ਵ◌ਾਯਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਸਰਦਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਸਰਦਂ ਰਮਣੀਯਾ ਨਦੀ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯਜੁਂ ''ਨਨੁ ਸਾਸਨੇ ਵ◌ਾ**ਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਵ◌ਿਯ ਵ◌ਾ**ਯੁ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦੀਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ –

"ਵ◌ਾ**ਯੁ** ਵ◌ਾਯੋ''ਤਿ ਏਤੇਸੁ, ਪਚ੍ਛਿਮੋਯੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤੋ।
ਮਨੋਗਣਾਦੀਸੁ ਨਾਦਿ, ਆਦਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨਿਧ॥

''ਮਨੋਧਾਤੁ ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੁ'', ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਹਿ।
ਅਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨੇਵ, **ਮਜ੍ਝੇ**ਕਾਰਾਨਿ ਸਿਜ੍ਝਰੇ॥

ਵ◌ਾ**ਯੁ**ਸਦ੍ਦਮ੍ਹਿ ਗਹਿਤੇ, ਆਦਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨਿਧ।
''ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੂ''ਤਿ **ਓ**ਮਜ੍ਝਂ, ਰੂਪਮੇਵ ਨ ਹੇਸ੍ਸਤਿ॥

ਯਥਾ ਹਿ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ **ਸਾ**ਗਮਂ।
''ਆਯੁਸਾ ਏਕਪੁਤ੍ਤੋ''ਨ੍ਤਿ, **ਮਨਸਾ**ਦਿਪਦਂ ਵ◌ਿਯ॥

ਨ ਤਥਾ ਵ◌ਾ**ਯੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ **ਸਾ**ਗਮਂ।
ਤਸ੍ਮਾ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਮ੍ਹਿ, ਤਸ੍ਸੋ'ਕਾਸੋ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ॥

ਤਥਾ ਹਿ ''ਵ◌ਾਯਤਿ ਇਤਿ, ਵ◌ਾਯੋ'' ਇਤਿ ਗਰੂ ਵਦੁਂ।
''ਵ◌ਾਯੋਧਾਤੂ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ, ਪਦਸ੍ਸਤ੍ਥਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ॥

ਯਤ੍ਥ ਪਥਵ◌ੀ ਚ ਆਪੋ ਚ, ਤੇਜੋ ਵ◌ਾਯੋ ਨ ਗਾਧਤਿ।
ਏਤ੍ਥ ਆਪਾਦਿਕਂ ਸਦ੍ਦ-ਤ੍ਤਿਕਂ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕੇ॥

ਇਦਮ੍ਪਿ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਤ੍ਥ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਾ ਦ੍ਵ◌ਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ **ਬਿਲ ਪਦਾ**ਦਿਤੋ **ਆਪਾ**ਦਿਤੋ ਚ। ਏਵ◌ਂ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਾਕੁਲਂ ਨਿਗ੍ਗਮ੍ਬਂ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ।

ਅਥ **ਅਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ ਕਥਯਾਮ –

> ਯੇ ਚ **ਨਾ**ਵ◌ਿਸਯੇ **ਸੋ**ਨ੍ਤਾ, ਯੇ ਚ **ਸ੍ਮਾ**ਵ◌ਿਸਯੇ ਸਿਯੁਂ।
> ਸਦ੍ਦਾ ਏਵ◌ਂਪਕਾਰਾ ਤੇ, **ਅਮਨੋ**ਗਣਸਵ੍ਹਿਤਾ॥

ਕੇ ਤੇ? **ਅਟ੍ਠਬਜਵ੍ਜਨਕ੍ਖਰ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਚੇਵ **ਦੀਘੋਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਚ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ **ਅਟ੍ਠ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ **ਨਾ**ਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਅਟ੍ਠਸੋ ਬਜਵ੍ਜਨਸੋ ਅਕ੍ਖਰਸੋ ਸੁਤ੍ਤਸੋ ਉਪਾਯਸੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਠਾਨਸੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ **ਸੋ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਦੀਘੋਰ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਨ **ਸ੍ਮਾ**ਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਦੀਘਸੋ ਓਰਸੋ''ਤਿ **ਸੋ**ਨ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਅਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਭਵਤਿ –

> ਸਬ੍ਬਥਾ ਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਯੇ, **ਸਾ ਸੋ** ਸਜਨ੍ਤਾਦਿਭਾਵਤੋ।
> ਏਵ◌ਂਵ◌ਿਧਾਪਿ ਤੇ ਸਦ੍ਦਾ, **ਅਮਨੋ**ਗਣਸਵ੍ਹਿਤਾ॥

ਕੇ ਤੇ? ''ਪੁਰਿਸੋ ਕਵ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੁ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ **ਅਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਵ◌ਂ **ਅਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਾਕੁਲਂ ਨਿਗ੍ਗਮ੍ਬਂ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਸਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ।

ਏਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸਿਤੇਸੁ **ਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਾਦੀਸੁ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਯਦਿਦਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ 'ਯੇ ਸਮਾਸਾਦਿਭਾਵਮ੍ਹਿ, **ਮਜ੍ਝੇ**ਕਾਰਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੁ'ਤਿਆਦਿਨਾ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਨ ''ਪਰੋਸਤਂ ਗੋਮਯਂ ਗੋਧਨੇ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ **ਗੋਪਰ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋਪਿ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕਭਾਵ◌ਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ –

> ਏਤ੍ਥ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦੀਨਂ, ਅਨੁ**ਸ੍ਸੋ**ਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਿਦਂ।
> ''**ਮਜ੍ਝੇ**ਕਾਰਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ, ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਨ ਤ੍ਵ◌ਾਗਮਾਦਿਕਂ॥
>
> ''ਪਰੋਸਤਂ ਗੋਮਯ''ਨ੍ਤਿ-ਆਦੀਸੁ **ਅਮਨੋ**ਗਣੇ।
> ਪੁਬ੍ਬਭੂਤਂ ਪਦਂ **ਓ**ਸ੍ਸਾ-ਗਮਤ੍ਤਾ'ਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਚ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਅਮਨੋ**ਗਣਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਇਚ੍ਚੇਵ◌ਂ **ਮਨੋ**ਗਣਵ◌ਿਭਾਵਨਾਯਂ **ਮਨੋ**ਗਣੋ **ਮਨੋ**ਗਣਾਦਿਕੋ **ਅਮਨੋ**ਗਣੋ ਚਾਤਿ ਤਿਧਾ ਭੇਦੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਨੋ**ਗਣੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਮਾਸਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ''ਅਬਜਗ੍ਗਮਨਸੋ ਨਰੋ, ਥਿਰਚੇਤਸਂ ਕੁਲਂ, ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਚਸਾ ਉਪਾਸਿਕਾਤਿਆਦਿਨਾ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਅਵ੍ਵਥਾਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੇਚਿ ਏਵ◌ਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਦਾ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਕਤ੍ਥੇ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ 'ਅਬਜਗ੍ਗੋ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯਂ ਅਬਜਗ੍ਗਮਨਸੋ, ਅਲੀਨੋ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯਂ ਅਲੀਨਮਨਸੋ'ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਵ੍ਵਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ **ਮਨੋ**ਗਣਨਯੇਨਾ''ਤਿ। ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵ◌ਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਪੁਗ੍ਗਲਾਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ''ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਮੇਤ੍ਤਾਦਿ-ਗੁਣਭੂਸਿਤਚੇਤਸੋ। ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਨੋ**ਗਣਨਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਤਟ੍ਟੀਕਾਯਮ੍ਪਿ** ''ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋ ਦਾਠਾਨਾਗ-ਤ੍ਥੇਰੇਨ ਥਿਰਚੇਤਸਾ''ਤਿ **ਮਨੋ**ਗਣਨਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਨ

ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵ◌ਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਚ ਤੇ **ਅਬਜਗ੍ਗਮਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ **ਅਬਜਗ੍ਗਮਨਸ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ **ਸ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਭਾਵ◌ੇਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਿਬ੍ਭਨ੍ਤਮਤਿਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤੀਸੁ, ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਚ ਵਚਨੇਸੁ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ''ਗੁਣਭੂਸਿਤਚੇਤਸੋ, ਥਿਰਚੇਤਸਾ''ਤਿ ਛਟ੍ਠੀਚਤੁਤ੍ਥੀਤਤਿਯਾਰੂਪਾਨਿ ਨਸਿਯੁਂ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਯੇਵ ਅਨਭਿਮਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਸਿਯੁਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਿਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ◌ਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਯਂ ਵ◌ਿਸੇਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਸਮਾਸਵਸੇਨ **ਮਨ**ਸਦ੍ਦੋ **ਚੇਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਚ ਸਕਤ੍ਥੇ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ **ਸ**ਕਾਰਾਗਮਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਚ **ਮਨੋ**ਗਣੇ **ਮਨ**ਨਯੇਨ ਚ ਯਥਾਰਹਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਨਿ**ਸ੍ਸ**ਕਾਰਾਗਮਾਨਂ ਪਨ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਸਮਾਸਵ◌ਿਸਯੇਯੇਵ **ਮਨਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾ ਸਕਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿ**ਸ੍ਸ**ਕਾਰਾਗਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਚ **ਮਨੋ**ਗਣੇ **ਮਨ**ਨਯੇਨ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵ◌ਿਭਾਵਤ੍ਥਂ, ਸਦ੍ਦਗਤੀਸੁ ਚ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਦਮਾਲਾ ਤਿਧਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ – ''ਬਜਾਸਤ੍ਤੋ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯਂ ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸੋ ਨਰੋ''ਤਿ ਏਵਮਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਪੇਕ੍ਖਕਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ –

ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸੋ ਨਰੋ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ ਨਰਾ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਂ ਨਰਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸੇ ਨਰੇ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਨ ਨਰੇਨ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਹਿ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਭਿ ਨਰੇਹਿ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸੋ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾਨਂ ਨਰਾਨਂ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸ੍ਮਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਮ੍ਹਾ ਨਰਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਹਿ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਭਿ ਨਰੇਹਿ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸੋ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾਨਂ ਨਰਾਨਂ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਿ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸ੍ਮਿਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਮ੍ਹਿ ਨਰੇ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਸੁ ਨਰੇਸੁ। ਭੋ ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸ ਨਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ ਨਰਾਤਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਏਵ◌ਂ **ਸ**ਕਾਰਾਗਮਸ੍ਸ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਲਬ੍ਭਮਾਨਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਠਮਾਦੁਤਿਯਾਵ◌ਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਏਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਯਥਾਰਹਂ **ਸਾ**ਗਮੋ ਭਵਤਿ ਆਦੇਸਸਰਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਸਰਪਰਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਸੁਖੁਮੋ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ''ਬਜਾਸਤ੍ਤੋ ਮਨੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯਂ ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੋ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਪੇਕ੍ਖਕਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੋ ਨਰੋ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾ ਨਰਾ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਂ ਨਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਸਾ**ਗਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪਰੋਪਿ ਨਯੋ – ''ਬਜਾਸਤ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਮਨੋ ਚਾਤਿ ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੋ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਚਿਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖਕਸ੍ਸਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੋ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਮਨੋ**ਗਣੇ **ਮਨ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਏਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ **ਸਾ**ਗਮੋ ਭਵਤਿ ਆਦੇਸਸਰਪਰਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਚ ਏਤ੍ਥ, ਏਵ◌ਂ ''ਅਲੀਨਮਨਸੋ ਨਰੋ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਯਂ ਤਿਵ◌ਿਧੋ ਨਯੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਂ ਕੁਲਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਂ ਕੁਲਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ ਕੁਲੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਠਮਾਦੁਤਿਯਾਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਨਂ ਏਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਯਥਾਰਹਂ **ਸਾ**ਗਮੋ ਭਵਤਿ ਆਦੇਸਸਰਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਸਰਪਰਤ੍ਤਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਯੋ ਸੁਖੁਮੋ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਸਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਠਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ **ਸਾ**ਗਮਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਂ ਇਤ੍ਥਿ''ਨ੍ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਏਵ◌ਂ ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਚਸਾ ਉਪਾਸਿਕਾ, ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਚਾਯੋ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ। ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਚਂ ਉਪਾਸਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ। ''ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਂ ਕੁਲਂ, ਬਜਾਸਤ੍ਤਮਨਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਸਾ**ਗਮੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਸੋਤੂਨं ਞਾਣਪ੍ਪਭੇਦਜਨਨਤ੍ਥं ਅਪਰਾਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮ ਸਹਨਿਬ੍ਬਚਨੇਨ – ਮਨੋ ਏਵ ਮਾਨਸं, ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤं ਮਾਨਸं ਯਸ੍ਸ ਸੋਯं ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੋ। ''ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੋ, ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸਾ। ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸं, ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੇ। ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਮੇਧਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸੁਮੇਧਸੋ। ''ਸੁਮੇਧਸੋ, ਸੁਮੇਧਸਾ। ਸੁਮੇਧਸं, ਸੁਮੇਧਸੇ। ਸੁਮੇਧਸੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ, ਏਵं ''ਭੂਰਿਮੇਧਸੋ''ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ –

''ਯं ਵਦਨ੍ਤਿ ਸੁਮੇਧੋਤਿ, ਭੂਰਿਪਞ੍ਞं ਸੁਮੇਧਸं।
ਕਿं ਨੁ ਤਮ੍ਹਾ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਮਪਿ ਪਿਙ੍ਗਿਯ।
ਗੋਤਮਾ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞਾਣਾ, ਗੋਤਮਾ ਭੂਰਿਮੇਧਸਾ॥

ਨਾਹं ਤਮ੍ਹਾ ਵਿਪ੍ਪਵਸਾਮਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਮਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਗੋਤਮਾ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞਾਣਾ, ਗੋਤਮਾ ਭੂਰਿਮੇਧਸਾ''ਤਿ॥

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸਾ ਸੁਮੇਧਸਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਪੁंਸਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸं ਸੁਮੇਧਸ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ, **ਕਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਏਤੇਸं ਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਯਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥं ਕਤੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਹਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਕਥਾਯੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਪਿਚ ਲੋਕੇ ਨੀਤਿ ਨਾਮ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਕਥਿਤਾ ਏਵ ਸੋਭਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਸਾਸਨੇ ਨੀਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਕਥਿਤਾਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਯਤੋ ਏਵं, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿਮੇ।
ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਪਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਾਸਨਤ੍ਥं ਮਹੇਸਿਨੋ॥

ਵਿਸੇਸੋ ਤੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚਿ, ਪਾਲ਼ਿਯं ਯੋ ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ, ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਤंਧੁਨਾ॥

''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ ਯਥ ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗੇ'', ਇਤਿਆਦਿਨਯੇਨ ਹਿ।
ਕਤ੍ਥਚੇਦਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗ-ਰੂਪਾਨਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਿਯੁं॥

ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਿਚ੍ਚੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਰੂਪं ਪਕਾਸਯੇ।
''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ'', ਇਤਿ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਕੇਚਨ॥

ਤਤ੍ਰ ਕਾਨਿਚਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ – ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਕਾਰੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰਕਾਰੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਕਾਰੇ, ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤੇ ਸंਸਾਰੇ, ਜੀਵੇ ਸਤ੍ਤਮੇ, ਨ ਹੇਵं ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ, ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸंਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤं ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਞ੍ਚ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯੇ ਪਨ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਯਦਿ ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ 'ਥਾਲਿਯं ਓਦਨं ਪਚਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਆਧਾਰਸੁਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ 'ਗਿਮ੍ਹਾਨ ਮਾਸੇ ਪਠਮਸ੍ਮਿं ਗਿਮ੍ਹੇ'ਤਿ ਇਦं ਕਤਰਤ੍ਥं ਜੋਤੇਤੀ''ਤਿ? ਤੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁं ''ਨ ਮਯं ਭੋ 'ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇਤਿ ਇਦं ਭੁਮ੍ਮਵਚਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮ, ਅਥ ਖੋ 'ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ'ਤਿ ਵਦਾਮਾ''ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੋਸੋਯੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕं, ਨਨੁ ''ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਆਧਾਰਭਾਵਤੋ ''ਸਙ੍ਘੇ''ਤਿ ਵਚਨं ਸੁਣਨ੍ਤਾਨं ਆਧਾਰਸੁਤਿ ਚ ਆਧਾਰਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਚ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਵं ਪਵਤ੍ਤं ਚਿਤ੍ਤं ਨਿਵਾਰੇਤੁं, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਏਵं ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ

ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਰੂਪਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਗਹਿਤੇ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਕੁਸਲੋ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੋਹਮੁਪ੍ਪਾਦਯਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਕਥਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਸਾਮਞ੍ਞਲੇਸਮਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਸਦ੍ਦਸਾਮਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸਂ ਇਚ੍ਛਥ, ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ।

ਅਪਿਚ ਤਥੇਵ ''ਅਤ੍ਤਕਾਰੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਸਤਿ ਆਧਾਰਸੁਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਅਤ੍ਤਕਾਰਸ੍ਮਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਨ ''ਅਤ੍ਤਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਗਹਣੇਪਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥਸ੍ਸ **ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, **ਅਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਪਨ **ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਪਠਮਾਯ ਯੋਗਤੋ ''ਅਤ੍ਤਕਾਰੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ''ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਯੋਗਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਵਾ ਗਹਣੇ ਸਤਿ ''ਬਾਲਾ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਜਾਨਨਦੋਸੋ ਸਿਯਾ, ''ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਯੋਗਤੋ ਪਨ ''ਬਾਲੇ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮਵਸੇਨੁਚ੍ਚਾਰਿਤੇ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਪਦੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਮੇ ਦੇਹਿ ਯਾਚਿਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨ ਸੁਤਿਵਸੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤੇਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਥੋਯੇਵ ਸੋਤਾਰੇ ਪਟਿਭਾਤਿ ''ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿਆਖ੍ਯਾਤੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਥਭੂਤੋ ਉਪਯੋਗਵਚਨਤ੍ਥੋ ''ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿਆਖ੍ਯਾਤੇਨ ਅਵਚਨੀਯਤ੍ਤਾ, ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਕੋ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਪਦਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮਾਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਤਥਾ ''ਬਾਲੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਂ ਅਪਰੇਹਿ ''ਬਾਲੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨੇਹਿ ਸੁਤਿਵਸੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤੇਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਥੋਯੇਵ ਸੋਤਾਰੇ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਨ ਇਤਰਵਚਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਬਾਲੇ, ਪਣ੍ਡਿਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨਤ੍ਤਂ।

ਯਂ ਪਨਾਚਰਿਯੇਨ **ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

''ਤਯੋ ਗਿਰਿਂ ਤਿਅਨ੍ਤਰਂ ਕਾਮਯਾਮਿ,
ਪਞ੍ਚਾਲਾ ਕੁਰੁਯੋ ਕੇਕਕੇ ਚ।
ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਕਾਮਯਾਮਿ,
ਤਿਕਿਚ੍ਛ ਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਕਾਮਨੀਤ''ਨ੍ਤਿ –

ਇਮਸ੍ਸ **ਕਾਮਨੀਤ**ਜਾਤਕਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ''ਕੇਕਕੇ ਚਾਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਕੇਕਕਸ੍ਸ ਰਟ੍ਠਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ''ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਰਿਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ, ''ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਲੋਕੇ ਸਧਨੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ''ਤਿ ਚ ਆਦੀਸੁ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ''ਪੁਰਿਸੇ, ਲੋਕੇ, ਸਧਨੇ, ਮਨੁਸ੍ਸੇ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਭਾਵੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਭਾਵਸ੍ਸ ਪਨ ਅਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਵਦਤਿ ਮਞ੍ਞੇ। ਆਚਰਿਯਾ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾਪਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ – ''ਕੇਕਕੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵ ''ਪਞ੍ਚਾਲਾ, ਕੁਰੁਯੋ''ਤਿ ਸਹਜਾਤਪਦਾਨਿ ਵਿਯ, ਰਟ੍ਠਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ''ਕੁਰੁਯੋ''ਤਿ ਪਦਮਿਵ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਵੇਸ੍ਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਸਹਜਾਤਪਦੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯ, ਯੁਤ੍ਤਿ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਪਞ੍ਚਾਲਾ''ਤਿ, ''ਕੁਰੁਯੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਕੇਕਕੇ''ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਸ੍ਸ ਵਚਨੇ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੇਕਕੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ **ਸਨ੍ਧਿਵਿਸੋਧਨ**ਵਿਧਾਯਕੋ ਆਚਰਿਯੋ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਾਮਂ ਕਤੇ ਪਕਰਣੇ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੋ ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜੀਵੋ, ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਜੀਵੇ''ਤਿ ਆਹ, **ਟੀਕਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਚ ਤੇਸਂ

ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭਾਵਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੋ, ਸੁਖਂ, ਦੁਕ੍ਖਂ, ਜੀਵੋ''ਤਿ ਸਾਧਨੀਯਂ ਰੂਪਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਲੋਪਵਸੇਨ **ਅਕਾਰੋਕਾਰਾਨਞ੍ਚ ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਸੁਖੇ, ਦੁਕ੍ਖੇ, ਜੀਵੇ''ਤਿ ਰੂਪਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਮਾਹ। ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁ ਕੂਲਾ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਚਰਿਯੇਨਪਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਦ੍ਵਿਪਦੇ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ਵੁਤ੍ਤਿਯਂ ''ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣਾਨੀ''ਤਿ। ''ਦ੍ਵਿਪਦੇ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੇ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ ''ਅਟ੍ਠ ਨਾਗਾਵਾਸਸਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਅਟ੍ਠ ਨਾਗਾਵਾਸਸਤੇ''ਤਿ ਪਦਮਿਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ, ''ਕੇਕਕੇ''ਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ''ਏਸੇਸੇ ਏਕੇ ਏਕਟ੍ਠੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਸੇਸੇ''ਤਿ ਇਮਾਨਿਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਿ ਵਾ ਸਿਯੁਂ, ਉਪਯੋਗਵਚਨਾਨਿ ਵਾ। ਯਥੇਤਾਨਿ ਏਵਂਵਿਧਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਕੇਕਕੇ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਤਥਾਵਿਧਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਬਾਲੇ, ਪਣ੍ਡਿਤੇ, ਕੇਕਕੇ''ਤਿ, ''ਵਿਰਤ੍ਤੇ ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ, ਅਟ੍ਠ ਨਾਗਾਵਾਸਸਤੇ, ਕੇ ਪੁਰਿਸੇ, ਏਸੇਸੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਬਨਾਮਏਕਵਚਨਅਨੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ਸਾਸਨਵਰੇ ਠਿਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਪੁਥੁਵਚਨਾਨ**ਮੇ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨੇਵ ਭਵਤੀਤਿ ਅਵਸ੍ਸਮਿਦਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਬਾਲੇ, ਪਣ੍ਡਿਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤਾ ਅਤੀਵ ਸੁਖੁਮਾ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ, ਸਦ੍ਧੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦੁਪਦੇਸਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾਨਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾ ਵਿਵਿਧਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਤੋ ਤਾਵ ਇਦਂ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਂ – ''ਵਿਰਤ੍ਤਾ ਕੋਸਿਯਾਯਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਵਿਰਤ੍ਤੇ ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਕੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕੇ ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ''ਕਿਨ੍ਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕੋਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ''ਤਿ ਸਮਾਸਪਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਿਸਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਿਂ ਨਾਮਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕੋਨਾਮੋਤਿ ਹਿ ਸਮਾਸੋ। ਤੇਨ ''ਕੋਨਾਮਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਕੋਨਾਮਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਕ੍ਵ ਤੇ ਬਲਂ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕੋ ਤੇ ਬਲਂ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕ੍ਵ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਈਸਕਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕੋ ਸਤ੍ਤਮਿਯਨ੍ਤੋ **ਕੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **ਕ੍ਵ ਕੋ**ਸਦ੍ਦਾ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮੀਸਕਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾ। ਤਥਾ ''ਇਧ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੁ, ਇਧ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹਿਸੁ, ਨ ਤੇਨਤ੍ਥਂ ਅਬਨ੍ਧਿ ਸੋ, ਨ ਤੇਨਤ੍ਥਂ ਅਬਨ੍ਧਿਸੂ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਇਦਂ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਂ – ''ਯਂ ਨ ਕਞ੍ਚਨਦ੍ਵੇਪਿਞ੍ਛ, ਅਨ੍ਧੇਨ ਤਮਸਾ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨ**ਕਾਰੋ ''ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਕਤਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਨ**ਕਾਰੋ ਉਪਮਾਨੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਟਿਸੇਧੇ।

''ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਅਕਤਞ੍ਞੂ ਚ,
ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਯੋ ਨਰੋ।
ਹਤਾਵਕਾਸੋ ਵਨ੍ਤਾਸੋ,
ਸ ਵੇ ਉਤ੍ਤਮਪੋਰਿਸੋ''ਤਿ

ਏਵਮਾਦੀਨਿਪਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਇਦਂ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਂ – ''ਤਣ੍ਹਂ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਂ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨਨ੍ਦਿਰਾਗਞ੍ਚ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਨੀਘੋ ਯਾਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇਪਿ ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ

''ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਰਾਜਾਨੋ ਦ੍ਵੇ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯੇ।
ਰਟ੍ਠਂ ਸਾਨੁਚਰਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਨੀਘੋ ਯਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਵਨਂ ਛਿਨ੍ਦਥ ਮਾ ਰੁਕ੍ਖਂ, ਵਨਤੋ ਜਾਯਤੇ ਭਯਂ।
ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਨਞ੍ਚ ਵਨਥਂ, ਨਿਬ੍ਬਨਾ ਹੋਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ

ਏਵਮਾਦੀਨਿਪਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾਨਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾ ਵਿਵਿਧਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਪਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਮਖਿਲਂ ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਪਾਠਕ੍ਕਮੇ,
ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਲੋਕਨੀਤਿਵਿਧੁਰਾ ਪਾਠੇ ਨਯਾ ਵਿਜ੍ਜਰੇ।
ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਪਹਾਯ ਬਾਹਿਰਗਤਂ ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਧੋ,
ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਮਲਧਮ੍ਮਸਾਗਰਤਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤਿਤ੍ਥੂਪਗੇ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨਂ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ, ਬਾਲੇ ਚ, ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨਤ੍ਤਂ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨੇਹਿ ਤੇਸਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਤ੍ਤੇਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਜੋਤਕਤ੍ਤਾ। ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਪਿ ਹਿ ਸਦ੍ਦਾ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਰਣਲਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ''ਸੀਹੋ ਗਾਯਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਸੀਹੋ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਚਾਲੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਮਿਗਰਾਜਾ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਸਿਨ੍ਧਵਮਾਨੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਰੋਗਿਸਾਲਾਯਂ ਪਨ ''ਸਿਨ੍ਧਵਮਾਨੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਲਵਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ''ਇਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਏਵਂਨਾਮਿਕਾ ਧਮ੍ਮਜਾਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਇਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਅਚ੍ਛਮਿਗੋ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਏਕਦੇਸਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਕੋਸ ਘਟਧਾਰਕਂ ਦਣ੍ਡਧਾਰਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਘਟਦਣ੍ਡਾਦੀਨਿ ਲਿਙ੍ਗਂ, ਤਥਾਪਿ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਨ ਤਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।

''ਇਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਇਸ੍ਸਾ ਪੁਰਿਸਮਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੂ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ''ਸੀਹੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਮਿਗਰਾਜਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਆਸਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮਿਗਾਧਿਪੋ ਕੇਸਰਸੀਹੋ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਸੀਹੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੀਹੋ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਸੀਹੋ ਨਾਮ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਸੀਹੋ ਨਾਮ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ''ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਖੋ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਤਰਸਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ''ਸਿਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਨਾਵਂ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਾ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨਂ ਆਲਪਨਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਨਂ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ ਯਥ ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਤ੍ਤੇਪਿਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਾਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਂ ਏਵ ਹਿ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ਏਵਂਵਿਧਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮੋਪਯੋਗਵਚਨਾਨਿ ਵਿਯਾਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਵਂਵਿਧਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ '**ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ

ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੋਗਧਰੂਪਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਰੂਪਾਨਂ। ਆਦੇਸਵਸੇਨ ਹਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ **ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਤਵਿਧਤਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਯਾਯਂ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ 'ਭੂਤੋ, ਭੂਤਾ। ਭੂਤ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਸ**ਮੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ? ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲਿਨਯੇ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ''ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ, ਨਯਨਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇ, ਤਦਤ੍ਥੇ ਚਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁਯੇਵ ਠਾਨੇਸੁ, ਪਭੇਦਤੋ ਪਨ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਦਾਨਰੋਚਨਧਾਰਣ**ਨਮੋ**ਯੋਗਾਦਿਭੇਦੇ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਨਨੁ ਦਾਨਕ੍ਰਿਯਾਯੋਗੇ ''ਅਭਿਰੂਪਾਯ ਕਞ੍ਞਾ ਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ **ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ** ''ਪੁਰਿਸਾਯ, ਭੂਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਦਾਨਰੋਚਨਧਾਰਣ**ਨਮੋ**ਯੋਗਾਦਿਭੇਦੇ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਅਪਾਲਿਨਯਤ੍ਤਾ। ''ਅਭਿਰੂਪਾਯ ਕਞ੍ਞਾ ਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਆਗਤੋ ਨਯੋ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ ''ਅਭਿਰੂਪਸ੍ਸ ਕਞ੍ਞਾ ਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਦਰੂਪਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਨਮੋ**ਯੋਗਾਦੀਸੁਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਸਾਸਨਾਵਚਰਾਪਿ ਹਿ ਨਿਪੁਣਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ –

> ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ,
> ਨਮੋ ਧਮ੍ਮਾਯ ਧਮ੍ਮਿਨੋ।
> ਨਮੋ ਸਙ੍ਘਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ,
> ਨਮੋਕਾਰੇਨ ਸੋਤ੍ਥਿ ਮੇ''ਤਿ ਚ,

> ''ਮੁਖੇ ਸਰਸਿ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲੇ, ਨਯਨੁਪ੍ਪਲਪਙ੍ਕਜੇ।
> ਪਾਦਪਙ੍ਕਜਪੂਜਾਯ, ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਸਤਤਂ ਦਦੇ''ਤਿ ਚ,

''ਨਰੋ ਨਰਂ ਯਾਚਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਂ, ਨਰੇਨ ਦੂਤੋ ਪਹਿਤੋ ਨਰਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਗਾਥਾਰਚਨਮ੍ਪਿ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਸਾਸਨਾਵਚਰਾਪਿ ਨਿਪੁਣਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਵਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਗਾਥਾਰਚਨਮ੍ਪਿ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੇ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਕਤਪਰਿਚਯਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਰੂਪਾ ਗਾਥਾਪਿ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਾਨਿਪਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ, ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਅਕਤਪਰਿਚਯਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਬਾਲਦਾਰਕਾ, ਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤਪਰਿਚਯਵਸੇਨ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਪਨ ਅਪ੍ਪਕਤਰਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਹਿ ਪਦੇਸੇ ਕੁਮਾਰਕੇ ਅਕ੍ਖਰਸਮਯਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਾ ਗਰੂ ਅਕ੍ਖਰਾਨਮਾਦਿਮ੍ਹਿ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਾਲਿਨਯੇ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਨਚਤੁਕ੍ਕਂ, ਪਭੇਦਤੋ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਦਾਨਰੋਚਨਧਾਰਣ**ਨਮੋ**ਯੋਗਾਦਿਭੇਦੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਹਿਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨਿ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਯ, ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਪਾਲਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਪਾਲਿਨਯਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਾਨੁਰੂਪੇਨ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸ੍ਸ ਪਯੋਗਰਚਨਾ – ''ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਨਗਰਂ ਨੇਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਨਗਰਂ ਨੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਸਕ੍ਕਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਕ੍ਕਤੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀ''ਤਿ ਵਾ, ''ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਅਪੇਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਮਾ ਅਪੇਨ੍ਤਿ

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ ਵਾ , ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਧਮ੍ਮਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਯ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਾ ਇਤਿ ਪਭੇਦਤੋ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਠਾਨਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

ਪਾਠੇ **ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰ**-ਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਾਧੁਨਨ੍ਦਨੇ।
ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ **ਨਮੋ**ਯੋਗੇ, **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਮਹਾਨਮਕ੍ਕਾਰਪਾਠੋ ਨਾਮ ‘‘ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। ਅਤ੍ਰਾਪਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵ**ਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤੇਪਿ** ‘‘ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ ਨਾਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵਂ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤੇਪਿ** ‘‘ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਦਨ੍ਤੇ ਹੋਤੁ ਰਞ੍ਞੋ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਜਨਪਦਸ੍ਸ’’। ਏਵਂ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

‘‘ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਪਿ।
ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ **ਨਮੋ**ਯੋਗੇ, **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਤਥਾ ਹਿ

‘‘ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਂ ਪਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਸਦਾ ਗੋਤਮਸਾਵਕਾ।
ਯੇਸਂ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਬੁਦ੍ਧਗਤਾ ਸਤੀ’’ਤਿ

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਗੁਲ਼ਂ ਖਿਪਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗੁਲ਼ਂ ਖਿਪਤੀ’’ਤਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਜ੍ਜਿਤੋ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾਯਮ੍ਪਿ **ਧਨਞ੍ਜਾਨੀਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤ੍ਵਂ ਠਿਤਾਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ‘ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਮਣਕਸ੍ਸ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਸੀ’’ਤਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਜ੍ਜਿਤੋ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮਣਸ੍ਸ ਰੋਚਤੇ ਸਚ੍ਚਂ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਿਲਾਘਤੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਦਾਨਰੋਚਨਾਦੀਸੁ ਬਹੂਸੁ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇਸੁ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਂ ਰੂਪਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਮੂਲਂ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਸ ਗਤਿਯਨ੍ਤਿ ਧਾਤੁਸ੍ਸ **ਪਤਿ**ਉਪਸਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ। ‘‘ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਮਮ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ, ਯੋ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ ਦਕਾਯ ਨੇਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਯਨਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਮਂ ਉਦਕਂ ਨੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਕਸੋਬ੍ਭਂ ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਿਰਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮ ਵਚਨਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਮ ਵਚਨਤੋ ਵਿਰਮਥਾਤਿ ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਮਹਾਗਣਾਯ ਭਤ੍ਤਾ ਮੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਮ ਮਹਤੋ ਹਂਸਗਣਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਾਤਿ ਹਿ ਸਾਮਿਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਮ ਹਂਸਰਾਜਾਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਚਸ੍ਮ ਧਨਞ੍ਞਯਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਯਂ ਧਨਞ੍ਞਯਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਚ ਭਵਾਮਾਤਿ ਹਿ ਕਤ੍ਤੁਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਧਨਞ੍ਞਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਧਨਞ੍ਞਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਧਨਞ੍ਞਯਾਯਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਦਾਨਕ੍ਰਿਯਾਦਿਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇਯੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਨਞ੍ਞਯਰਾਜੇਨ ਮਯਂ ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਚ ਭਵਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਵਿਰਾਗਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਸਦ੍ਦਰੂਪਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਪਿ ਹਿ **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾ ''ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਨਯਾਯ। ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਤ੍ਥਞ੍ਹੇਸ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਭਵਭੋਗਾਦਿਅਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਂ ਸਦ੍ਦਰੂਪਂ ਪਯੁਞ੍ਜਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਨਯਨਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਤਦਤ੍ਥੇ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁਯੇਵ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਦਾਨਰੋਚਨਾਦਿਭੇਦੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇ। ਤਥਾ ਹਿ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ''ਅਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਂ ਸਦ੍ਦਰੂਪਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਸਦ੍ਦਰੂਪਾਨਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨਪ੍ਪਕਰਣੇਪਿ** ਹਿ ''ਆਯ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਤੁ''ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਿਯਂ ''ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪੁਰਿਸਾਯਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਮਣਾਯਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਯਾ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਨਨੁ ਭੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਿਯਂ ''ਚਤੁਤ੍ਥੀਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮੁਖਂ। ਏਕਵਚਨਸ੍ਸਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦਦਾਤਿ। ਵਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪੁਰਿਸਾਯ ਸਮਣਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਰੂਪਾਨਿ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ **ਮੁਖ**ਸਦ੍ਦਯੋਗਤੋ ਬਹੁਵਚਨਭਾਵਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤੋ ਚ ''ਪੁਰਿਸਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, **ਮੁਖ**ਸਦ੍ਦਯੋਗਾਦਿਵਿਰਹਿਤੇ ਪਨ ਠਾਨੇ ਅਵਸ੍ਸਂ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ''ਚਤੁਤ੍ਥੀਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਸਚੇ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ , ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਾ ਏਵ ਭਵਤਿ, ਨ ਛਟ੍ਠਿਯਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ''**ਮੁਖ**ਸਦ੍ਦਟ੍ਠਾਨੇ ਦੇਤੀਤਿਆਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯਭੂਤੇ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇ ਠਿਤੇ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''**ਏ**ਕਵਚਨਸ੍ਸਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਦਦਾਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਪਿ ''ਏਕਵਚਨਸ੍ਸੇਵ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਦਦਾਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਂ ''ਪੁਰਿਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਤ੍ਤਂ ਞਾਪੇਤੁਂ ਅਵੋਚ, ਨ ਚ ''ਦੇਤੀਤਿਆਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯਭੂਤੇ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇ ਸਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ''ਵਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤੋਪਿ ''ਸਮ੍ਪਦਾਨੇਯੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਨ ਦਾਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਿਧਾਨਂ ਞਾਪੇਤਿ।

ਯਦਿ ਪਨ ਦਾਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਿਧਾਨਂ ਸਿਯਾ, ਵੁਤ੍ਤਿਕਾਰਕੇਨ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਿਯਂ ਮੂਲੋਦਾਹਰਣੇਯੇਵ ''ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਪਯੋਗਾਨਿ ਵਿਯ ''ਪੁਰਿਸਾਯ ਦੀਯਤੇ''ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਹਿ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ** ''ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੀਯਤੇ''ਤਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸਰਹਿਤਾਨਿਯੇਵ ਰੂਪਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ''ਅਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਥੇਰੋ ਦਾਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਪੇਕ੍ਖਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਂ ਰੂਪਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿ। ਤੇਨ ਸੋ ਪਯੋਗੋ ਤਦਤ੍ਥਪ੍ਪਯੋਗੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ''ਦਾਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਆਯਾ**ਦੇਸਵਿਧਾਨਂ ਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ। ਯਜ੍ਜੇਵਂ ''ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਯੇਵ ਤਦਤ੍ਥਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ ''ਆਯ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਤੁ''ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਨਾਞ੍ਞਾਨੀਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਵਿਸਯਾਯੇਵ ਤਸ੍ਸ। ਕਤਮਾਨਿ? ''ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦਕਾਯ ਨੇਤਿ, ਵਿਰਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮਵਚਨਾਯ, ਗਣਾਯ ਭਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ। ''ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਵਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸਯਾਵਾਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਿਕਾਰਕੇਨ ਮੂਲੋਦਾਹਰਣੇਸੁ ''ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਕਿਮੁਦਾਹਰਣੇ ਪਨ ''ਵਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥ – ''ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਮੂਲਾਯ, ਸਗ੍ਗਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲੋਦਾਹਰਣੇਸੁ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ''ਦਕਾਯ ਨੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦਕਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਨਯਨਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਸੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਿਰਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮ

ਵਚਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਵਚਨਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤੁਨਤੋ, ''ਗਣਾਯ ਭਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਣਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤੁਨਤੋ, ''ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਚਸ੍ਮ ਧਨਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਧਨਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤੁਨਤੋ ਸੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਂ। ਕਿਮੁਦਾਹਰਣੇਪਿ ''ਸਗ੍ਗਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਂ **ਗਮਨ**ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਵਤ੍ਤੁਨਤੋ ਸੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਵ◌ਾਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਂ। ਏਵਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਨਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸ੍ਵੇਵ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਦਾਨਰੋਚਨਾਦਿਭੇਦੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵ◌ਿਸਯੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਚਨ੍ਨਸਾਰਂ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾਯ ਅਦਾਸਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਾਲਂ ਕਨਿਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਦਾਨਪ੍ਪਯੋਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਰੂਪਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਦੀਯਤੇ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਵਤੁ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ ਸਿਲਾਘਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿਪਿ ਪਯੋਗੇਹਿ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸ੍ਵੇਵ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਦਾਨਰੋਚਨਾਦਿਭੇਦੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵ◌ਿਸਯੇ''ਤਿ ਵਦਥਾਤਿ? ਉਪ੍ਪਥਮਵਤਿਣ੍ਣੋ ਭਵ◌ਂ, ਨ ਹਿ ਭਵ◌ਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਪਞ੍ਚਮੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇਸੁ ਸਮਸਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਨਿ ਅਸਮਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ **ਪੁਰਿਸਾ**ਦਿ **ਚਿਤ੍ਤਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾਨਂ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਭਾਵ◌ੇ ਠਿਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਦੀਸੁ ਦਾਨਰੋਚਨਾਦਿਭੇਦੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵ◌ਿਸਯੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ''ਮੂਲਾਯ, ਸਗ੍ਗਾਯ, ਦਕਾਯ, ਵਚਨਾਯ, ਗਣਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ''ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ, ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਪਨ ਅਨੇਕਸਤਾਨਿ ਤਿਲਿਙ੍ਗਪਦਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥੇਯੇਵ◌ਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ''ਦੇਤਿ, ਰੋਚਤਿ, ਧਾਰੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਸੁਦ੍ਧਸਮ੍ਪਦਾਨਵ◌ਿਸਯੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਰ –

ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ, **ਆਯਾ**ਦੇਸੇਨ ਸਂਯੁਤਂ।
ਰੂਪਂ ਅਨਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ, ਠਾਨੇਸੁ ਚਤੁਸੁਟ੍ਠਿਤਂ॥

ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨਿ ਚੇਵ, ਨਯਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨਿ।
ਵ◌ਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੇ, ਤਦਤ੍ਥੇ ਚਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

''ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ''।
ਏਵ◌ਂ ਗਤਜਤ੍ਥਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਦਿਟ੍ਠਮੇਹਿ ਸਾਸਨੇ॥

''ਦਕਾਯ ਨੇਤਿ'' ਇਚ੍ਚੇਵ◌ਂ, ਨਯਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨਿ।
''ਵਚਨਾਯਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ, ਵ◌ਿਰਮਣਪ੍ਪਯੋਗਤੋ॥

''ਗਣਾਯ''ਇਤਿ ਸਾਮਿਸ੍ਮਿਂ, ''ਭਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਯੋਗਤੋ।
''ਧਨਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ, ਕਤ੍ਤੁਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਸੂਚਕਂ॥

''ਅਸਕ੍ਕਤਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਯੋਗਤੋਤਿ ਵ◌ਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇ।
ਅਞ੍ਞੋ ਚਾਪਿ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਾਸੋ, ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬੋ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ਿਨਾ॥

‘‘ਅਭਿਵ੍ਵਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ’’ਤਿਮਾਨਿ ਤੁ।
ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨੇਵ, ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਏਵਂ ਪਾਠਾਨੁਲੋਮੇਨ, ਕਥਿਤੋ **ਆਯ**ਸਮ੍ਭਵੋ।
ਇਦਨ੍ਤੁ ਸੁਖੁਮਂ ਠਾਨਂ, ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ॥

ਓਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨੇਵ, ਨਾਨਾਨਯਸੁਮਣ੍ਡਿਤਾ।
ਪਦਮਾਲਾ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਸਾਸਨਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਿਤਾ॥

ਇਮਮਤਿਮਧੁਰਵ੍ਹੇ ਚਿਤ੍ਤਿਕਤ੍ਵਾ ਸੁਣੇਯ੍ਯੁਂ,
ਵਿਵਿਧਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਾਧਵੋ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਂ।
ਜਿਨਵਰਵਚਨੇਤੇ ਸਦ੍ਦਤੋ ਜਾਤਕਙ੍ਖਂ,
ਕੁਮੁਦਮਿਵ’ਸਿਨਾ ਵੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁਮੇਤ੍ਥ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ

ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਪਞ੍ਚਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਅਕਾਰ**ਨ੍ਤੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕ**ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੬. ਆਕਾਰਨ੍ਤੁਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਅਥ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤੰ ਪੁਰੇਚਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਾਰਨ੍ਤੁਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਪਕਤਿਰੂਪੇਸੁ **ਅਭਿਭਵਿਤੁ** ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲੰ ਵਕ੍ਖਾਮ – ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੋ। ਸਤ੍ਥਾਰੰ, ਸਤ੍ਥਾਰੋ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਭਿ। ਸਤ੍ਥੁ, ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ, ਸਤ੍ਥਾਨੰ, ਸਤ੍ਥਾਰਾਨੰ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਭਿ। ਸਤ੍ਥੁ, ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ, ਸਤ੍ਥਾਨੰ, ਸਤ੍ਥਾਰਾਨੰ। ਸਤ੍ਥਰਿ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਸੁ। ਭੋ ਸਤ੍ਥ, ਭੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੋ।

ਅਯੰ **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ** ਕਤਾਯ **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ** ਆਗਤੋ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਚ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ਚ ''ਸਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ''ਧਮ੍ਮਰਾਜੇਨ ਸਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ''ਸਤ੍ਥਾਰਾ, ਸਤ੍ਥੁਨਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ, ਸਤ੍ਥਾਰੇਭੀ''ਤਿ ਕਮੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਸਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਸੇਸਵਸੇਨ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਸੇਸਾਭਾਵੇਪਿ ਅਤ੍ਥਨਾਨਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨੰ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਾ**ਦੀਸੁ ਪਨ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨੰ ਨ ਆਗਤੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਆਗਤੰ, ਤਥਾਪਿ ''ਅਵਿਤਕ੍ਕਿਤਾ ਮਚ੍ਚੁਮੁਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਅਵਿਤਕ੍ਕਿਤਾ''ਤਿ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤੰ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ **ਵਤ੍ਤਾ, ਧਾਤਾ, ਗਨ੍ਤਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ''ਸਤ੍ਥਾਰੇ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਞ੍ਚ ''ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਚ ਆਗਤਾਨਿ, **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਪਨ ਨ ਆਗਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੋਸੇਤਿ। ਭਾਤਰੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਸਤ੍ਥਾਰੇ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਰੂਪੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨਾ**ਦੀਸੁ ''ਭੋ ਸਤ੍ਥ, ਭੋ ਸਤ੍ਥਾ'' ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਦ੍ਵਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ''ਭੋ ਸਤ੍ਥ'' ਇਤਿਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ **ਆਰਾ**ਦੇਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ''ਭੋ ਸਤ੍ਥ'' ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋ ਸਤ੍ਥਾ'' ਇਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਆਲਪਨਬਹੁਵਚਨੰ ਲਪਿਤੰ। ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਆਗਮੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਇਦਾਨਿ **ਸਤ੍ਥੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯੰ ਰੂਪਨ੍ਤਰੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ – ਤਥਾ ਹਿ ''ਇਮੇਸੰ ਮਹਾਨਾਮ ਤਿਣ੍ਣੰ ਸਤ੍ਥੂਨੰ ਏਕਾ ਨਿਟ੍ਠਾ ਉਦਾਹੁ ਪੁਥੁ ਨਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਸਤ੍ਥੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਸਤ੍ਥੁ, ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ, ਸਤ੍ਥਾਨੰ, ਸਤ੍ਥਾਰਾਨੰ, ਸਤ੍ਥੂਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੋ। ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੰ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੋ। ਅਭਿਭਵਿਤਾਰਾ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਨਾ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੇਹਿ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੇਭਿ। ਅਭਿਭਵਿਤੁ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਸ੍ਸ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਨੋ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਨੰ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰਾਨੰ, ਅਭਿਭਵਿਤੂਨੰ। ਅਭਿਭਵਿਤਾਰਾ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੇਹਿ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੇਭਿ। ਅਭਿਭਵਿਤੁ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਸ੍ਸ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਨੋ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਨੰ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰਾਨੰ। ਅਭਿਭਵਿਤਰਿ, ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੇਸੁ। ਭੋ ਅਭਿਭਵਿਤ, ਭੋ ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੋ। ਯਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਅਭਿਭਵਿਤੁ** ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਸਤ੍ਥੁ**ਨਯੇਨ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵੰ **ਪਰਿਭਵਿਤੁ**ਆਦੀਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤੰਸਦਿਸਾਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਸਤ੍ਥੁ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਞ੍ਞਾਨਿ ਤੰਸਦਿਸਾਨਿ ਨਾਮ ''ਵਤ੍ਤਾ, ਧਾਤਾ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ **ਵਤ੍ਤੁਧਾਤੁ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਕਤਿਰੂਪਾਨਿ।

ਵਤ੍ਤਾ ਧਾਤਾ ਗਨ੍ਤਾ ਨੇਤਾ,
ਦਾਤਾ ਕਤ੍ਤਾ ਚੇਤਾ ਤਾਤਾ।
ਛੇਤ੍ਤਾ ਭੇਤ੍ਤਾ ਹਨ੍ਤਾ ਮੇਤਾ,
ਜੇਤਾ ਬੋਦ੍ਧਾ ਞਾਤਾ ਸੋਤਾ॥

ਗਜ੍ਜਿਤਾ ਵਸ੍ਸਿਤਾ ਭਤ੍ਤਾ, ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਪਟਿਸੇਧਿਤਾ।

ਭਾਸਿਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਖਨ੍ਤਾ, ਉਟ੍ਠਾਤੋਕ੍ਕਮਿਤਾ ਤਤਾ॥

ਨਤ੍ਤਾ ਪਨਤ੍ਤਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਸਹਿਤਾ ਪਟਿਸੇਵਿਤਾ।
ਨੇਤਾ ਵਿਨੇਤਾ ਇਚ੍ਚਾਦੀ, ਵਤ੍ਤੁਰੇ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਰਿ॥

ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾ, ਸਨ੍ਨਸ੍ਸੇਤਾ ਪਬ੍ਰੂਹੇਤਾ।
ਬੋਧੇਤਾਦੀ ਚਞ੍ਞੇ ਸਦ੍ਦਾ, ਞੇਯ੍ਯਾ ਹੇਤੁਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ॥

ਕਤ੍ਤਾ ਖਤ੍ਤਾ ਨੇਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤਾ, ਪਿਤਾ ਭਾਤਾਤਿਮੇ ਪਨ।
ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ **ਸੁਤ੍ਤੁਸ੍ਮਿਂ**, ਤਂ ਪਭੇਦਂ ਕਥੇਸ੍ਸਹਂ॥

ਸਤ੍ਥਾਤਿਆਦੀਸੁ ਕੇਚਿ, ਉਪਯੋਗੇਨ ਸਾਮਿਨਾ।
ਸਹੇਵ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨੇਵ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਤੁ॥

ਤਤ੍ਰ **ਕਤ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਵਸੇਨ **ਸਤ੍ਥੁ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਕਤ੍ਤੇ ਤਰਮਾਨੋ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਂਵਦਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਰੂਪਂ, ਏਵਞ੍ਚਿ ''ਭੋ ਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਂ ਨਾਮ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਭੋ ਖਤ੍ਤੇ ਯੇਨ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਖਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚਾਲਪਨੇਕਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਵਮ੍ਪਿ ''ਭੋ ਖਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਂ ਨਾਮ। ''ਨੇਤ੍ਤੇ ਉਜੁਂ ਗਤੇ ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨੇਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਰੂਪਂ, ਏਤਮ੍ਪਿ ''ਨੇਤ੍ਤਰੀ''ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਂ। ''ਆਰਾਧਯਤਿ ਰਾਜਾਨਂ, ਪੂਜਂ ਲਭਤਿ ਭਤ੍ਤੁਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਤ੍ਤੁਸੂ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ। ''ਭਤ੍ਤਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤਰਂ, ਅਤ੍ਰ ''ਭਤ੍ਤੁਸੂ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ, ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਿਤੂਸੂ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ''ਵਤ੍ਤੁਸੁ ਧਾਤੂਸੁ ਗਨ੍ਤੁਸੁ ਨੇਤੂਸੁ ਦਾਤੂਸੁ ਕਤ੍ਤੁਸੂ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ **ਸਤ੍ਥੁ**ਸਦ੍ਦੇਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਅਮ੍ਹੇ ਪਟਿਭਾਤਿ।

ਪਿਤਾ, ਪਿਤਾ, ਪਿਤਰੋ। ਪਿਤਰਂ, ਪਿਤਰੋ। ਪਿਤਰਾ, ਪਿਤੁਨਾ, ਪੇਤ੍ਯਾ, ਪਿਤਰੇਹਿ, ਪਿਤਰੇਭਿ, ਪਿਤੂਹਿ, ਪਿਤੂਭਿ। ਪਿਤੁ, ਪਿਤੁਸ੍ਸ, ਪਿਤੁਨੋ , ਪਿਤਾਨਂ, ਪਿਤਰਾਨਂ, ਪਿਤੂਨਂ। ਪਿਤਰਾ, ਪੇਤ੍ਯਾ, ਪਿਤਰੇਹਿ, ਪਿਤਰੇਭਿ, ਪਿਤੂਹਿ, ਪਿਤੂਭਿ। ਪਿਤੁ, ਪਿਤੁਸ੍ਸ, ਪਿਤੁਨੋ, ਪਿਤਾਨਂ, ਪਿਤਰਾਨਂ, ਪਿਤੂਨਂ। ਪਿਤਰਿ, ਪਿਤਰੇਸੁ, ਪਿਤੂਸੁ। ਭੋ ਪਿਤ, ਭੋ ਪਿਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪਿਤਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਪੇਤ੍ਯਾ, ਪਿਤੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਨਯਦ੍ਵਯਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਭਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਤ੍ਯਾ ਚ ਪੇਤ੍ਯਾ ਚ ਕਤਂ ਸੁਸਾਧੁ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਪਿਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਪੇਤ੍ਯਾ, ਪਿਤੂਹਿ, ਪਿਤੂਭਿ। ਪਿਤੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਭੇਦੋ ਚ, ''ਪਿਤਰੋ'' ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਸਤ੍ਥੁ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ''ਪੇਤ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਜਨ੍ਤੁਯੋ, ਹੇਤੁਯੋ, ਹੇਤੁਯਾ, ਅਧਿਪਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਯ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਚੋਦਨਾ ਸੋਧਨਾ ਚਾਤ੍ਰ ਭਵਤਿ – **ਸਤ੍ਥਾ ਪਿਤਾ** ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤ੍ਤਮੁਪਾਦਾਯ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚ, ਪਠਮਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ ਪਕਤਿਰੂਪਮੁਪਾਦਾਯ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਣਥ, ''ਹੇਤੁ ਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਮਾਤਾਪਿਤਰਸਂਵਡ੍ਢੋ। ਕਤ੍ਤਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਸਤ੍ਥਾਰ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਕਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਣਥਾਤਿ? ਏਤਾਨਿਪਿ ਮਯਂ ਪਕਤਿਰੂਪਮੁਪਾਦਾਯ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਭਣਾਮਾਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਤਾਨਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ? ਨ, **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਤਾਨਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਯੋ ਅਂ ਨਾ**ਦੀਨਿ ਪਰਭੂਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇਹਿ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਦ੍ਦਾਨਮਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਆਰਾ**ਦੇਸੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ? ਨ, ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਪਰਭੂਤਾਨਂ **ਯੋ ਅਂ ਨਾ**ਦੀਨਂ ਵਚਨਾਨਮਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਮਾਸਵਿਸਯੋ ਏਸੋ। ਸਮਾਸਵਿਸਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭੋ ''ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਸਮਾਸਵਿਸਯੇ ''ਸਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ **ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿ**ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਹੇਤੁ ਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸਤ੍ਥਾਰ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ? ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ''ਸਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ

ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਸਮਾਸਤ੍ਤੇਪਿ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਸਤ੍ਥੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਉ**ਕਾਰੋ **ਆਰਾ**ਦੇਸਂ ਲਭਤਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ **ਉ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਆਰਾ**ਦੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ **ਯੋ ਅਂਨਾ**ਦੀਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਇਚ੍ਛਥ, ਤਾਨਿ ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਮਾਣਂ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਾਨਿ ਪਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਸਮਾਸਵਿਸਯੇ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਸਮਾਸਵਿਸਯੇ ਪਰਪਦਾਨਿ ਚ ਪਰਪਦਾਭਾਵੇ ਸਜਾਦਿਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਚਾਤਿ ਇਮਾਨੇਵ ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪਮਾਣਂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ **ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਯਾਵਦੇਵ ਅਨਤ੍ਥਾਯ, ਞਤ੍ਤਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਜਾਯਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ‘‘ਅਯਂ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਹਟੇ ਦਣ੍ਡੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਾਸਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਸਿਮ੍ਹਿ ਪਰੇ **ਉ**ਕਾਰੋ **ਆਰਾ**ਦੇਸਂ ਲਭਤਿ, ਤਤੋ **ਸਿ**ਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਪਦਂ ਪਕਤਿਰੂਪਵਸੇਨ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਭਵਤਿ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤ੍ਤਮੁਪਾਦਾਯ ‘‘ਪੁਰਿਸੋ, ਉਰਗੋ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਯ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਞ੍ਚ ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ‘‘ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ’’ਤਿ। ਪਕਤਿਰੂਪਵਸੇਨ ਹਿ ‘‘ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤੁ’’ ਇਤਿ ਠਿਤੇ **ਸਿ**ਵਚਨਸ੍ਮਿਂ ਪਰੇ **ਉ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਆਰਾ**ਦੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਪੋਤ੍ਥਕੇ ‘‘ਅਯਂ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਿਕੋ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਸੋ ਪਨ ‘‘ਅਯਂ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੇਹਿ ਠਪਿਤੋਤਿ ਮਞ੍ਞਾਮ, ਨ ਸੋ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। ਸੋ ਹਿ ਉਮਙ੍ਗਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਏਕਪਿਤਰੋਤਿ **ਸਿਮ੍ਹਿ ਆਰਾ**ਦੇਸਪਯੋਗੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

‘‘ਯਥਾਪਿ ਨਿਯਕੋ ਭਾਤਾ,
ਸਉਦਰਿਯੋ ਏਕਮਾਤੁਕੋ।
ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਾਲਚਨ੍ਦੋ ਤੇ,
ਦਯਿਤਬ੍ਬੋ ਰਥੇਸਭਾ’’ਤਿ

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰੂਹਿ ‘‘ਨਿਯਕੋਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੋ ਏਕਪਿਤਰੋ ਏਕਮਾਤੁਯਾ ਜਾਤੋ’’ਤਿ **ਸਿਮ੍ਹਿ ਆਰਾ**ਦੇਸਪਯੋਗਰਚਨਾ ਕਤਾ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ **ਸਿਮ੍ਹਿ ਆਰਾ**ਦੇਸੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਯੋਗੇਯੇਵਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਅਥ ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਯੋਗੇਪਿ ਸਾਸਨੇ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ **ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੇ** ‘‘ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤਿ ਅਸਕ੍ਯਧੀਤਰਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ‘‘ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਯਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧੀਤਾ ਸਕ੍ਯਧੀਤਰਾ, ਨ ਸਕ੍ਯਧੀਤਰਾ ਅਸਕ੍ਯਧੀਤਰਾ’’ਤਿ। ਇਧਾਪਿ **ਸਿਮ੍ਹਿ** ਪਰੇ **ਉ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਆਰਾ**ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ **ਆ**ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਤੋ **ਸਿ**ਲੋਪੋ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤੇ **ਸਤ੍ਥੁ ਪਿਤੁ ਕਤ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਰੂਪਤੋ ਕੋਚਿ ਕੋਚਿ ਰੂਪਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਰੂਪਵਿਸੇਸੋ ਨਯਞ੍ਞੂਨਾ ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ। ਕੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਿਸ੍ਸੇਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸਾਗਰੇ ਸਂਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਪਣ੍ਡਿਤਜਨਾਨਂ ਹਦਯਵਿਮ੍ਹਾਪਨਕਰਾਨਿ ਪਦਰੂਪਰਤਨਾਨਿ ਸਮੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਾਨਿਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

ਅਦਨ੍ਧਜਾਤਿਕੋ ਵਿਞ੍ਞੂ-ਜਾਤਿਕੋ ਸਤਤਂ ਇਧ।
ਯੋਗਂ ਕਰੋਤਿ ਚੇ ਸਤ੍ਥ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸੋ ਨ ਕਙ੍ਖਤਿ॥

ਯੇ ਪਨਿਧ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ, ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਵਤ੍ਤਾ, ਕਤ੍ਤਾ’’ਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਪਕਾਸਿਤਾ, ਤੇਸੁ ਕੇਚਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ‘‘ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ, ਓਕ੍ਕਮਿਤਾ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਅਭਿਜਾਨਾਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਰਾਜ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ। ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤਾ’’ਤਿਆਦਿਪਯੋਗਾ ਬਹੂ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਸਾਮਿਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਵਤ੍ਤਾ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਭਵਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਅਮਤਸ੍ਸ ਦਾਤਾ। ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਿਤਾ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ’’ਤਿਆਦਿਪਯੋਗਾ ਬਹੂ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨੇਵ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਿਯੋਗਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਸਤ੍ਥਾ, ਪਿਤਾ, ਭਾਤਾ, ਨਤ੍ਤਾ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਕਮ੍ਮਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਾਨੰ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਕੋਸਲ੍ਲਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਪੁਨ ਲਿਙ੍ਗਅਨ੍ਤਵਸੇਨ ''ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥੋ, ਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੇ ਚ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਚ ਪਦਾਨੰ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਠਮੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ''ਸਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਠਮੰ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ''ਸਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿਦੰ ਪਨ ਪਠਮੰ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਭੂਤੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ। ਤਤ੍ਰ **ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਦੇਵਕੰ ਲੋਕੰ ਸਾਸਤਿ ਅਨੁਸਾਸਤੀਤਿ ਸਤ੍ਥਾ, ਕੋ ਸੋ? ਭਗਵਾ। **ਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਹ ਅਤ੍ਥੇਨਾਤਿ ਸਤ੍ਥੋ, ਭਣ੍ਡਮੂਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਣਿਜ੍ਜਾਯ ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ ਗਤੋ ਜਨਸਮੂਹੋ। **ਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਤ੍ਥੰ, ਬ੍ਯਾਕਰਣਾਦਿਗਨ੍ਥੋ, ਅਥ ਵਾ ਸਸਤਿ ਹਿੰਸਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਤ੍ਥੰ, ਅਸਿਆਦਿ। ''ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥਾ, ਸਤ੍ਥਾਰੋ। ਸਤ੍ਥਾਰੰ, ਸਤ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ ਪੁਰੇ ਵਿਯ ਪਦਮਾਲਾ। ''ਸਤ੍ਥੋ, ਸਤ੍ਥਾ। ਸਤ੍ਥੰ, ਸਤ੍ਥੇ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ। ''ਸਤ੍ਥੰ, ਸਤ੍ਥਾਨਿ, ਸਤ੍ਥਾ। ਸਤ੍ਥੰ, ਸਤ੍ਥਾਨਿ, ਸਤ੍ਥੇ''ਤਿ ਨਪੁੰਸਕੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵੰ ਤਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨਾਸੁ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਪਦਾਨੰ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ।

> ਸਤ੍ਥਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਤ੍ਥਾ ਯਨ੍ਤਿ ਧਨਤ੍ਥਿਕਾ।
> ਸਤ੍ਥਾ ਅਪੇਤਿ ਪੁਰਿਸੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਦਦਾਥ ਸੰ॥

ਏਵੰ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਸਦਿਸਤਾ ਭਵਤਿ।

> ਸਤ੍ਥੰ ਯੰ ਤਿਖਿਣੰ ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥੋ ਕਤ੍ਵਾਨ ਕਪ੍ਪਿਯੰ।
> ਫਲੰ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਦਾਸਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ॥

ਏਵੰ ਅਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਅਸਦਿਸਤਾ ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਲਿਙ੍ਗਅਨ੍ਤਵਸੇਨ। ''ਚੇਤਾ ਚੇਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਤਾਤਾ ਤਾਤੋ''ਤਿ ਚ ਦੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੇ ਚ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਚ ਪਦਾਨੰ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰ ਹਿ ''ਚੇਤਾ''ਤਿ ਪਠਮੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ਤਥਾ ''ਤਾਤਾ''ਤਿ ਪਦਮ੍ਪਿ। ''ਚੇਤੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪਠਮੰ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ਤਥਾ ''ਤਾਤੋ''ਤਿ ਪਦਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਰ **ਚੇਤਾ**ਤਿ ਚਿਨੋਤਿ ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚੇਤਾ, ਪਾਕਾਰਚਿਨਨਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਇਟ੍ਠਕਵਡ੍ਢਕੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੇਤੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਏਵੰਨਾਮਕੋ ਵਾ ਲੁਦ੍ਦੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਿਤ੍ਤੰ ''ਚੇਤਯਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚੇਤੋ, ਲੁਦ੍ਦੋ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। **ਤਾਤਾ**ਤਿ ਤਾਯਤੀਤਿ ਤਾਤਾ। ''ਅਘਸ੍ਸ ਤਾਤਾ ਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਤਾ''ਤਿਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋ। ''ਤਾਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਤਾਯਤੀਤਿ ਤਾਤੋ, ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਿਤੂਸੁ, ਪਿਤਰਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵੋਹਾਰੋ ਏਸੋ। ''ਸੋ ਨੂਨ ਕਪਣੋ ਤਾਤੋ, ਚਿਰੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਅਸ੍ਸਮੇ। ਕਿਚ੍ਛੇਨਾਧਿਗਤਾ ਭੋਗਾ, ਤੇ ਤਾਤੋ ਵਿਧਮੰ ਧਮੰ। ਏਹਿ ਤਾਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਸ੍ਸ ਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਚੇਤਾ, ਚੇਤਾ, ਚੇਤਾਰੋ। ਚੇਤਾਰੰ, ਚੇਤਾਰੋ''ਤਿ **ਸਤ੍ਥ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ। ''ਚੇਤੋ, ਚੇਤਾ। ਚੇਤੰ, ਚੇਤੇ। ਚੇਤਸਾ, ਚੇਤੇਨਾ''ਤਿ **ਮਨੋ**ਗਣਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਅਯੰ ਚਿਤ੍ਤਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਚੇਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ''ਚੇਤੋ, ਚੇਤਾ। ਚੇਤੰ, ਚੇਤੇ। ਚੇਤੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਅਯੰ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਚੇਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ''ਤਾਤਾ, ਤਾਤਾ, ਤਾਤਾਰੋ। ਤਾਤਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ''ਤਾਤੋ, ਤਾਤਾ, ਤਾਤ''ਨ੍ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਏਵਮਿਮਾਸੁਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਪਦਾਨੰ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਲਿਙ੍ਗਅਨ੍ਤਵਸੇਨ ''ਞਾਤਾ, ਞਾਤੋ, ਞਾਤੰ, ਞਾਤਾ''ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦਾਨਮਤ੍ਥੇ ਚ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਚ ਪਦਾਨੰ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰ ਹਿ ''ਞਾਤਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਠਮੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ। ''ਞਾਤੋ ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਪਠਮੰ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪ**ਚ੍ਛੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਭੂਤਾਨਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਪੁਨ੍ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਞਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਖਾਵਹੋ। ਞਾਤਮੇਤੰ ਕੁਰਙ੍ਗਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨੇਸੰ ਪਯੋਗਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ''ਞਾਤਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪਠਮੰ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਯੰ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਭੂਤੰ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਸਾ ਇਤ੍ਥਿਮਯਾ ਞਾਤਾ''ਤਿ ਪਯੋਗੋ। ਤਤ੍ਰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪਕ੍ਖੇ

''ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਞਾਤਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪਕ੍ਖੇ ''ਞਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਞਾਤਾ ਞਾਤੋ ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਾਤੀਤਕਾਲਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਞਾਤਾ, ਞਾਤਾ, ਞਾਤਾਰੋ। ਞਾਤਾਰ''ਨ੍ਤਿ **ਸਤ੍ਥੁ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ''ਞਾਤੋ, ਞਾਤਾ। ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ''ਞਾਤਂ, ਞਾਤਾਨਿ, ਞਾਤਾ। ਞਾਤਂ, ਞਾਤਾਨਿ, ਞਾਤੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨ**ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ''ਞਾਤਾ, ਞਾਤਾ, ਞਾਤਾਯੋ। ਞਾਤਂ, ਞਾਤਾ, ਞਾਤਾਯੋ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨ**ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਏਵਮਿਮਾਸੁਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਪਦਾਨਂ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਤ੍ਤਾ ਧਾਤਾ ਗਨ੍ਤਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ''ਵਦਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਾ, ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਾਤਾ, ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਗਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਨਿ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਚਨਂ ਕਥਿਤਂ, ਤਂ ''ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਇਦਂ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿ ਨਾਮ ਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤਾਰਮ੍ਭਤ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਮਾਗਧਵੋਹਾਰਂ ਸਙ੍ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤਾਯੇਵ ਸੋਭਤਿ, ਨ ਇਤਰਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਨਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਇਦਂ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਨਾਉਪਾਯੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਕਤਾਰਮ੍ਭਤ੍ਤਾ ਚ ਪਨ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋਪੇਤ੍ਥ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੋਪਕਾਰਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤਿ **ਅਭਿਭਵਿਤਾ**ਪਦਸਦਿਸਾਨਿ **ਵਤ੍ਤਾ, ਧਾਤਾ, ਗਨ੍ਤਾ**ਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ –

ਗੁਣਵਾ ਗਣਵਾ ਚੇਵ, ਬਲਵਾ ਯਸਵਾ ਤਥਾ।
ਧਨਵਾ ਸੁਤਵਾ ਵਿਦ੍ਵਾ, ਧੁਤਵਾ ਕਤਵਾਪਿ ਚ॥

ਹਿਤਵਾ ਭਗਵਾ ਚੇਵ, ਧਿਤਵਾ ਥਾਮਵਾ ਤਥਾ।
ਯਤਵਾ ਚਾਗਵਾ ਚਾਥ, ਹਿਮਵਿਚ੍ਚਾਦਯੋ ਰਵਾ॥

ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਹਿ, **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤੇਹਿ ਪਾਯਤੋ।
ਵ**ਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਨ੍ਤਾ ਗੁਣਵਾਦਯੋ॥

ਸਞ੍ਞਾਵਾ ਰਸ੍ਮਿਵਾ ਚੇਵ, ਮਸ੍ਸੁਵਾ ਚ ਯਸਸ੍ਸਿਵਾ।
ਇਚ੍ਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨਾਪੇਸੋ, **ਆਕਾਰਿਵਣ੍ਣੁਕਾਰ**ਤੋ।
ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਸੁ ਹੋਤਿ, ਕਤ੍ਥਚੀਤਿ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਸਤਿਮਾ ਗਤਿਮਾ ਅਤ੍ਥ-ਦਸ੍ਸਿਮਾ ਧਿਤਿਮਾ ਤਥਾ।
ਮੁਤਿਮਾ ਮਤਿਮਾ ਚੇਵ, ਜੁਤਿਮਾ ਹਿਰਿਮਾਪਿ ਚ॥

ਥੁਤਿਮਾ ਰਤਿਮਾ ਚੇਵ, ਯਤਿਮਾ ਬਲਿਮਾ ਤਥਾ।
ਕਸਿਮਾ ਸੁਚਿਮਾ ਧੀਮਾ, ਰੁਚਿਮਾ ਚਕ੍ਖੁਮਾਪਿ ਚ॥

ਬਨ੍ਧੁਮਾ ਹੇਤੁਮਾ'ਯਸ੍ਮਾ, ਕੇਤੁਮਾ ਰਾਹੁਮਾ ਤਥਾ।
ਖਾਣੁਮਾ ਭਾਣੁਮਾ ਗੋਮਾ, ਵਿਜ੍ਜੁਮਾ ਵਸੁਮਾਦਯੋ॥

ਪਾਪਿਮਾ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ ਚੇਵ, ਚਨ੍ਦਿਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਚ।
ਅਤੰਸਦਿਸਸਦ੍ਦਾਤਿ, ਵਿਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਇਵਣ੍ਣੁਕਾਰੋਕਾਰੇਹਿ, **ਮਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਰੋ ਭਵੇ।
ਆਕਾਰਨ੍ਤਾ **ਚਿ**ਕਾਰਨ੍ਤਾ, **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਗੁਣਵਾ, ਗੁਣਵਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੋ। ਗੁਣਵਨ੍ਤੰ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ। ਗੁਣਵਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਨ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਗੁਣਵਤੋ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗੁਣਵਤੰ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨੰ। ਗੁਣਵਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਗੁਣਵਤੋ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗੁਣਵਤੰ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨੰ। ਗੁਣਵਤਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਮਿੰ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਗੁਣਵਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗੁਣਵਾ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਗੁਣਵਨ੍ਤੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਵੁਸੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਚ,

''ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਥਾਮਵਨ੍ਤੋਪਿ ਹਾਯਰੇ।
ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਅਨ੍ਧਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਾਤੁਗਾਮਵਸੰ ਗਤਾ''ਤਿ ਚ

ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਸੀਲਵਾ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ''ਤਿ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਗੁਣਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਗੁਣਵਾ ਸਤਿਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ତਿਯਮ੍ਪਿ** ਹਿ ''ਗੁਣਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਆਗਤਾਨਿ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਭਾਵੇਨੇਵ ਆਗਤੰ, ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ ਪਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਚ ''ਭੋ ਗੁਣਵ''ਇਤਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨੰ ਆਗਤੰ। ਮਯੰ ਪਨ ''ਤਗ੍ਘ ਭਗਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ। ਕਥੰ ਨੁ ਭਗਵਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਸਾਵਕੋ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ''ਤਿਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕਸਤੇਸੁ ਪਾਠੇਸੁ ''ਭਗਵਾ''ਇਤਿ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਦੀਘਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਵਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ ''ਭੋ ਗੁਣਵਾ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਵਚਨੰ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਾਮ, **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ''ਸਬ੍ਬਵੇਰਭਯਾਤੀਤ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮ। ਏਵੰ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੇਸੁ ''ਚਕ੍ਖੁਮ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਆਲਪਨੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਭੋ ਸਤਿਮ, ਭੋ ਗਤਿਮ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਵਚਨੰ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਾਮ, ਅਥ ਵਾ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਤਿਸ੍ਸ'' ਇਤਿਦੀਘਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਲਪਨੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਭਗਵਾ, ਆਯਸ੍ਮਾ'' ਇਤਿਦੀਘਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਦਮਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਵਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ, **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ **ਵਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਕਚ੍ਚਾਯਨਾ**ਦੀਸੁ ''ਭੋ ਗੁਣਵੰ, ਭੋ ਗੁਣਵ, ਭੋ ਗੁਣਵਾ''ਇਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਰਸ੍ਸਦੀਘਵਸੇਨ ਤੀਣਿ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਮਿਨਾ ''ਭੋ ਸਤਿਮੰ, ਭੋ ਸਤਿਮ, ਭੋ ਸਤਿਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯੋਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ । ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ''ਗੁਣਵਨ੍ਤੋ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੀਣਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਇਮਿਨਾਪਿ ''ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਸਤਿਮਨ੍ਤਾ, ਸਤਿਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯੋਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਸੁ ''ਭੋ ਗੁਣਵੰ ਭੋ ਸਤਿਮੰ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਏਵੰਗਤਿਕਾਨਿ ਚ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਾਨਿ ਯਥਾ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਪਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਯਞ੍ਚ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ, ਯਞ੍ਚ ਕਚ੍ਚਾਯਨਾਦੀਸੁ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯਥਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਯਮੁਨੋਦਕੰ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੰ ਯਥਾ? ''ਤੁਯ੍ਹੰ ਧੀਤਾ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੁ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ''ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੁ''ਇਤਿ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

''ਸਬ੍ਬਾ ਕਿਰੇਵੰ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਾਨਿ,
ਯਸਸ੍ਸਿ ਨੰ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਿਸਯ੍ਹ।
ਯਸੋ ਚ ਲਦ੍ਧਾ ਪੁਰਿਮੰ ਉਲ਼ਾਰੰ,

ਨਪ੍ਪਜ੍ਜਹੇ ਵਣ੍ਣਬਲਂ ਪੁਰਾਣ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਜਾਤਕਪਾਲ਼ਿਯਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੁ''ਇਤਿ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ''ਭੋ ਗੁਣਵਨ੍ਤੁ, ਭੋ ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਭੋ ਸਤਿਮਨ੍ਤੁ, ਭੋ ਸਤਿਮਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਾਨਿ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਯਸਸ੍ਸਿ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤ'' ਇਚ੍ਚਾਲਪਨਵਚਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਦਪੂਰਣੇ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਅਨੁਸਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਵ◌ਂ ਪਾਵਚਨੇ **ਵਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਾਦਿਸਹਿਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ''ਭਗਵ◌ਾ, ਆਯਸ੍ਮਾ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੁ, ਚਕ੍ਖੁਮ, ਪਾਪਿਮ''ਇਤਿਦਸ੍ਸਿਤਨਯੇਨ ਆਲਪਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਗਙ੍ਗਾਭਾਗੀਰਥੀ ਨਾਮ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਾ ਪਭਾਵ◌ਿਤਾ''ਤਿ ਚ ''ਕੁਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥ ਭਨ੍ਤੇਤਿ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਾ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਂ ਕਥਿਤਂ। ਯਥਾ **ਗੁਣਵਨ੍ਤੁ** ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵ◌ਂ **ਧਨਵਨ੍ਤੁਬਲਵਨ੍ਤਾ**ਦੀਨਂ **ਸਤਿਮਨ੍ਤੁ ਗਤਿਮਨ੍ਤਾ**ਦੀਨਞ੍ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ**ਦਿਪਦਾਨਂ **ਗੁਣਵ◌ਾ**ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੋਤੂਨਂ ਪਯੋਗੇਸੁ ਸਮ੍ਮੋਹਾਪਗਮਤ੍ਥਂ ਏਕਦੇਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਵ◌ਿਦ੍ਵਨ੍ਤੁ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵ◌ੇਦੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵ◌ੇ ''ਇਤਿ ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ ਸਮਂ ਚਰੇ''ਤਿਆਦਿ ਆਹਚ੍ਚਪਾਠੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਪਦਮਾਲਾ – ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ, ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ, ਵ◌ਿਦ੍ਵਨ੍ਤੋ। ਵ◌ਿਦ੍ਵਨ੍ਤਂ, ਵ◌ਿਦ੍ਵਨ੍ਤੇ। ਵ◌ਿਦ੍ਵਤਾ, ਵ◌ਿਦ੍ਵਨ੍ਤੇਨ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਂ। ਵ◌ੇਦਨਾਵ◌ਾ, ਵ◌ੇਦਨਾਵ◌ਾ, ਵ◌ੇਦਨਾਵਨ੍ਤੋ। ਵ◌ੇਦਨਾਵਨ੍ਤਂ, ਵ◌ੇਦਨਾਵਨ੍ਤੇ। ਵ◌ੇਦਨਾਵਤਾ, ਵ◌ੇਦਨਾਵਨ੍ਤੇਨ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਂ। ਏਵ◌ਂ ''ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਾਚੇਤਨਾਵ◌ਾ ਸਦ੍ਧਾਵ◌ਾ ਪਞ੍ਞਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਾਵ◌ਾ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਵ◌ੇਦਨਾਵਨ੍ਤਂ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਵਨ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਜ੍ਝੇਦੀਘਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਪਦਂ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਨ ''ਪਞ੍ਞਵ◌ਾਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਮਜ੍ਝੇਰਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ ਪਰਿਵ◌ਾਰਭੂਤਾ ਜਨਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ, ਅਥ ਵ◌ਾ ਯਸਸ੍ਸੀ ਚ ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ ਚਾਤਿ ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ। ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋਯਂ। ''ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵ◌ੇ –

''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਭਿਜਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ।
ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਵ◌ਿਦੇਹਾਨਂ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ ਤਵ◌ਾ''ਤਿ

ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ''ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ, ਯਸਸ੍ਸਿਵ◌ਾ, ਯਸਸ੍ਸਿਵਨ੍ਤੋ। ਯਸਸ੍ਸਿਵਨ੍ਤਂ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਨੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥੇ ਦਸ੍ਸਨਸੀਲਂ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿ, ਕਿਂ ਤਂ? ਞਾਣਂ। ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਾ,** ਏਤ੍ਥ ਚ –

''ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਗਤਿਮਾ ਧਿਤਿਮਾ, ਮੁਤਿਮਾ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਾ।
ਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਵ◌ਿਧੁਰੋ ਏਤਦਬ੍ਰਵ◌ੀ''ਤਿ

ਇਦਮੇਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਂ ਵਚਨਂ। ''ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਾ, ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਾ, ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਨ੍ਤੋ। ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਮਨ੍ਤਂ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਨੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਪਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਾਪਿਮਾ,** ਅਕੁਸਲਰਾਸਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਮਾਰੋ। ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ,** ਬਹੁਪੁਤ੍ਤੋ। ''ਸੋਚਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤੋ ''ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਚਨ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਿਮਾ**। ਚਨ੍ਦੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਵ◌ਿਮਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਚਨ੍ਦਵ◌ਿਮਾਨਵ◌ਾਸੀ ਪਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਚਨ੍ਦਿਮਾ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਚਨ੍ਦੋ ਉਗ੍ਗਤੋ, ਪਮਾਣਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਆਯਾਮਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਉਬ੍ਬੇਧਤੋ ਚ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੋ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਤੀਹਿ ਯੋਜਨੇਹਿ ਊਨਦਿਯਡ੍ਢਸਤਯੋਜਨੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਨ੍ਦਵ◌ਿਮਾਨਂ ''ਚਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਥਾਗਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਸਰਣਂ ਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਚਨ੍ਦਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਚਨ੍ਦਿਮਾ''ਤਿ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਚਨ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਚਨ੍ਦਿਮਾ**। ਚਨ੍ਦੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਨ੍ਨਿਵ◌ਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਪਨ ਚਨ੍ਦਵ◌ਿਮਾਨਂ ''ਚਨ੍ਦਿਮਾ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਰਾਹੁ ਚਨ੍ਦਂ ਪਮੁਞ੍ਚਸ੍ਸੁ, ਚਨ੍ਦੋ ਮਣਿਮਯਵ◌ਿਮਾਨੇ ਵਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਨ੍ਦਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਚਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ।

‘‘ਯੋ ਹਵੇ ਦਹਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੁਞ੍ਜਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਸੋਮੰਲੋਕੰਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ’’ਤਿ

ਆਦੀਸੁ ਪਨ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤੰ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨੰ ‘‘ਚਨ੍ਦਿਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਿ ‘‘ਚਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਚਨ੍ਦਿਮਾ’’ਤਿ ਚ ਚਨ੍ਦਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਰ ‘‘ਪਾਪਿਮਾ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ ਚਨ੍ਦਿਮਾ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਪਾਪ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਤੋ ‘‘ਤਦਸ੍ਸਤ੍ਥਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧਿਮੁਪਾਗਤਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ? ਨ, ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਨੋ ਅਭਾਵਾ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਪਾਪ ਪੁਤ੍ਤ ਚਨ੍ਦ**ਤੋ ਪਠਮੰ **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਸਾਧੇਤੁਨ੍ਤਿ? ਸਕ੍ਕਾ ਰੂਪਮਤ੍ਤਸਿਜ੍ਝਨਤੋ, ਨਯੋ ਪਨ ਸੋਭਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ **ਪਾਪ ਪੁਤ੍ਤਾ**ਦਿਤੋ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਧਿਯਮਾਨੇ ਅਞ੍ਞੇਹਿ **ਗੁਣਯਸਾ**ਦੀਹਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤੇਹਿ **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਾਤਬ੍ਬਤਾਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ। ਨ ਹਿ ਅਨੇਕੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਗੁਣ ਯਸਾ**ਦਿਤੋ ਇਕਾਰਾਗਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਪਾਪ ਪੁਤ੍ਤਾ**ਦਿਤੋ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਇ**ਕਾਰਾਗਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਤੇਯੇਵ ‘‘ਪਾਪਿਮਾ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਭੋ ਕਸ੍ਮਾ **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਪ੍ਪਕਰਣੇ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ? ਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਕਥੰ ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਤਪਾਦਿਤੋ ਸੀ, ਦਣ੍ਡਾਦਿਤੋ ਇਕ ਈ, ਮਧ੍ਵਾਦਿਤੋ ਰੋ, ਗੁਣਾਦਿਤੋ ਵਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ**ਤੋ**ਦਨ੍ਤਸਦ੍ਦਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ**ਤੋ**ਦਨ੍ਤਵਸੇਨ ‘‘ਸਦ੍ਧਾਦਿਤੋ ਣ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਵਿਸਦਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਇਮਨ੍ਤੁ** ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਪਕਤਿ ਹੇਸਾਚਰਿਯਾਨੰ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਞ੍ਞਾਪਨੰ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਰਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਪਠਮੋ ਅਤ੍ਥੋ, ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਇਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ‘‘ਸੇਤੋ ਧਾਵਤੀ’’ਤਿ ਪਯੋਗੇ ਵਿਯ ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਭਿਨ੍ਨਸਤ੍ਤਿਸਮਵੇਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਮਸੁਖੁਮਸੁਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਵਤਾ ਅਨੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ **ਸਤਿ ਗਤਿ ਸੇਤੁ ਗੋ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਤੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। ਕਤ੍ਥਚਿ **ਸਤਿ ਪਾਪ ਪੁਤ੍ਤ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਤੋ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਸਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਵਸੇਨ **ਗਤਿਧੀਸੇਤੁਗੋ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਹਿ, **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਵਸੇਨ **ਪਾਪਪੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਹਿ ਚ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਪਕਾਰਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਸੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ ‘‘ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ ਸਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਯਥਾਰਹੰ ‘ਤਦਸ੍ਸਤ੍ਥਿ’ ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ’’ਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ‘‘ਸਤਿਮਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤੀਤਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ‘‘ਗਤਿਮਾ, ਧੀਮਾ, ਸੇਤੁਮਾ, ਗੋਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਿਚ੍ਚ**ੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ‘‘ਸਤਿਮਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤੀ’’ਤਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ‘‘ਗਤਿਮਾ, ਪਾਪਿਮਾ, ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ **ਮਨ੍ਤੁ ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਯਜ੍ਜੇਵੰ ਪਚ੍ਚਯਦ੍ਵਯਵਿਧਾਯਕੰ ‘‘ਦਣ੍ਡਾਦਿਤੋ ਇਕ ਈ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ‘‘ਸਤਜਾਦਿਤੋ ਇਮਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਕਸ੍ਮਾ ਨਾਵੋਚਾਤਿ? ਤਥਾ ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ‘‘ਦਣ੍ਡਾਦਿਤੋ ਇਕ ਈ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ‘‘ਸਤਜਾਦਿਤੋ ਇਮਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ, ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ **ਇਮਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁਨੰ** ਵਚਨੇਨ **ਦਣ੍ਡ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੰ ‘‘ਦਣ੍ਡਿਕੋ ਦਣ੍ਡੀ’’ਤਿ ਰੂਪਦ੍ਵਯਮਿਵ **ਸਤਿਗਤਿ**ਆਦਿਤੋਪਿ ਵਿਸਦਿਸਰੂਪਦ੍ਵਯਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਤਜਾਦਿਤੋ ਇਮਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪਿਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਬਵ੍ਹਕ੍ਖਰਤਾਯ ਗਨ੍ਥਗਰੁਤਾ ਸਿਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਕ੍ਖਰੇਨ ਅਸਨ੍ਦਿਦ੍ਧੇਨ ਸਾਰਵਨ੍ਤੇਨ ਗੂਲ਼੍ਹਨਿਨ੍ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤੋਮੁਖੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਾਨਿ

ਸੁਵਿਸਦਵਾਣਵਿਸਯਭੂਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਉਪਾਞ੍ਞਧਿਕਿਸ੍ਸਰਵਚਨੇ, ਸਰਾ ਸਰੇ ਲੋਪ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਤੇਸਮਞ੍ਞਤਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤਜਾਦਿਤੋ ਇਮਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸੁਤ੍ਤੋਪਦੇਸੇ ਅਕਤੇਪਿ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਨੇਪਿ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਭਿਨ੍ਨਸਤ੍ਤਿਸਮਵੇਤਵਸੇਨ ''ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ''ਤਪਾਦਿਤੋ ਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਤੋ**ਦਨ੍ਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟਾ **ਤੋ**ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਥਬਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਨਤੋ, ''ਸਤਜਾਦੀਹਿ ਮਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਹਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਥਤਾ ਅਤੀਵ ਪਾਕਟਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਵਚਨਗ੍ਗਹਣੇਨ **ਇਮਨ੍ਤੁ** ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਵਿਨਾਪਿ **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਾਪਮਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਪਾਪੀ, ਪਾਪੀ ਏਵ ਪਾਪਿਮਾਤਿ ਸਕਤ੍ਥੇ **ਮਾ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਤੇਯੇਵ ''ਪਾਪਿਮਾ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ''ਛਟ੍ਠਮੋ ਸੋ ਪਰਾਭਵੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮ**ਪਚ੍ਚਯੇਨ ''ਛਟ੍ਠਮੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਯਾਤਿ? ਅਤਿਨਯਞ੍ਞੂ ਭਵਂ, ਅਤਿਨਯਞ੍ਞੂ ਨਾਮਾਤਿ ਭਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਨ ਭਵਂ ਸਦ੍ਦਗਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਦ੍ਦਗਤਿਯੋ ਚ ਨਾਮ ਬਹੁਵਿਧਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਛਟ੍ਠੋਯੇਵ ਛਟ੍ਠਮੋ, ''ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ ਸਦ੍ਦਗਤਿ, ''ਦੇਵੋਯੇਵ ਦੇਵਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ ਸਦ੍ਦਗਤਿ, ''ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ ਸਦ੍ਦਗਤਿ। ਏਵਂਵਿਧਾਸੁ ਸਦ੍ਦਗਤੀਸੁ ''ਪਾਪੀ ਏਵ ਪਾਪਿਮਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਕਤਰਂ ਸਦ੍ਦਗਤਿਂ ਵਦੇਸਿ? ''ਸਤ੍ਥਾ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਖਾ ਅਤ੍ਤਾ ਸਾ ਪੁਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚ ਕਤਰਂ ਸਦ੍ਦਗਤਿਂ ਵਦੇਸਿ? ਕਤਰਸਦ੍ਦਨ੍ਤੋਗਧਂ ਕਤਰਾਯ ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਸੀਤਿ? ਸੋ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਦ੍ਧਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੋ ਨਯੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਾਦਿਸਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਨਯੇ ''ਪਾਪਿਮਤਾ ਪਾਪਿਮਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, **ਇਮਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਨਯੇਨ ਪਨ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਪਸਤ੍ਥਤਰੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ –

> ''ਜਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਿਰੀਮਤੋ ਅਯਂ,
> ਮਾਰਸ੍ਸ ਚ ਪਾਪਿਮਤੋ ਪਰਾਜਯੋ।
> ਉਗ੍ਘੋਸਯੁਂ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਪਮੋਦਿਤਾ,
> ਜਯਂ ਤਦਾ ਦੇਵਗਣਾ ਮਹੇਸਿਨੋ''ਤਿ ਚ,

''ਸਾਖਾਪਤ੍ਤਫਲੂਪੇਤੋ, ਖਨ੍ਧਿਮਾਵਮਹਾਦੁਮੋ''ਤਿ ਚ।

ਪਾਪਿਮਾ, ਪਾਪਿਮਾ, ਪਾਪਿਮਨ੍ਤੋ। ਪਾਪਿਮਨ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਨੇਯ੍ਯਂ, ਏਸ ਨਯੋ ''ਖਨ੍ਧਿਮਾ, ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਪਾਵਚਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ **ਹਿਮਵਨ੍ਤੁ ਸਤਿਮਨ੍ਤੁ**ਾਦੀਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਬ੍ਰੂਮ। ਹਿਮਵਨ੍ਤੋਵ ਪਬ੍ਬਤੋ। ਸਤਿਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ। ਬਨ੍ਧੁਮਂ ਰਾਜਾਨਂ। ਚਨ੍ਦਿਮਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ। ਬਨ੍ਧੁਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ। ਇਦ੍ਧਿਮਸ੍ਸ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਂ, ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ 'ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ'ਤਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ 'ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਥਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਤਿਰੇਕਸਤਾਨਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਬਹਵੇਹਿ ਉਪਾਦਾਯ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਾਲ਼ਿਯੋ ਠਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿਦਂ ਵਿਨਯਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ। ਵਿਨਯਵੋਹਾਰਞ੍ਹਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵੋਹਾਰੇ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ''ਤਿਦਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਰ ''ਹਿਮਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨੇਕਵਚਨਂ ਭਵਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ, ਤੇਨਾਹ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਥੇਰੋ ''ਹਿਮਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਹਿਮਵਨ੍ਤੋਵ ਪਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਏਕਵਚਨਨਯੋ ਯਥਾਰੁਤਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਰੁਤਪਾਲ਼ਿ ਚ ਨਾਮ –

> ''ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸਨ੍ਤਿ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੋਵ ਪਬ੍ਬਤੋ।

ਅਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਰਾ॥

ਅਹਂ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ, ਨਾਗਰਾਜਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ।
ਅਤੁਲੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰੋ॥

ਗਤਿਮਨ੍ਤੋ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਇਸਿ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਧਾਰਕੋ ਥੇਰੋ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਰਤਨਾਕਰੋ''

ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਨੇਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨਭਾਵੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਦਨ੍ਤਾਨਿਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਵਚਨਭਾਵੋ ਚ ਨੇਸਂ ਗਾਥਾਵਿਸਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਯਥਾਪਾਵਚਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਵਂ **ਹਿਮਵਨ੍ਤੁਸਤਿਮਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤੁਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਕਪਦਾਨਮਤ੍ਥੋ ਚ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਚ ਪਦਾਨਂ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰ ਹਿ ''ਸਿਰਿਮਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਦ੍ਵਯੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਿਰਿਮਾ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ, ''ਸਿਰਿਮਾ ਨਾਮ ਦੇਵੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਾ। ਅਥ ਵਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਂ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਂ, ਸਿਰੀ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਿਰਿਮਾਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ, ਸਿਰੀ ਯਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ ਸਾ ਸਿਰਿਮਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ। ਅਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੁਤਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਿਰਿਮਾ, ਸਿਰਿਮਾ, ਸਿਰਿਮਨ੍ਤੋ। ਸਿਰਿਮਨ੍ਤਂ, ਸਿਰਿਮਨ੍ਤੇ। ਸਿਰਿਮਤਾ, ਸਿਰਿਮਨ੍ਤੇਨ। **ਗੁਣਵਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਸਿਰਿਮਾ, ਸਿਰਿਮਾ, ਸਿਰਿਮਾਯੋ। ਸਿਰਿਮਂ, ਸਿਰਿਮਾ, ਸਿਰਿਮਾਯੋ। ਸਿਰਿਮਾਯ। ਵਕ੍ਖਮਾਨ**ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਪਦਾਨਂ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਮਾਨਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਅਸਮਾਨਸੁਤਿਕਸ੍ਸ ''ਸਿਰਿਮਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ਪਦਾਨਂ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਕਾਚਿਪਿ ਸਮਾਨਤਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਸਿਰਿਮਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਦ੍ਵੇਧਾ, ਪੁਮਿਤ੍ਥੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ।
ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਿਭਾਵੇਯ੍ਯ, ਏਤ੍ਥ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਮਿਚ੍ਛਿਤਂ॥

ਇਤਿ **ਅਭਿਭਵਿਤਾ** ਪਦੇਨ ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ **ਗੁਣਵਾਸਤਿਮਾ**ਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਹਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਤਬ੍ਬਿਸਦਿਸਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਹਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ?

ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਖਾ ਅਤ੍ਤਾ, ਆਤੁਮਾ ਸਾ ਪੁਮਾ ਰਹਾ।
ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖ-ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ॥

ਵਤ੍ਤਹਾ ਚ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤ-ਸਿਰਾ ਚੇਵ ਯੁਵਾਪਿ ਚ।
ਮਘਵ ਅਦ੍ਧ ਮੁਦ੍ਧਾਦਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਵਿਭਾਵਿਨਾ॥

ਏਤ੍ਥ ''ਸਾ''ਤਿ ਪਦਮੇਵ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਮਾਕਾਰਨ੍ਤਂ, ਸੇਸਾਨਿ ਪਨ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਾਨਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ।

ਰਾਜਾ, ਰਾਜਾ, ਰਾਜਾਨੋ। ਰਾਜਾਨੰ, ਰਾਜੰ, ਰਾਜਾਨੋ। ਰਞ੍ਞਾ, ਰਾਜਿਨਾ, ਰਾਜੂਹਿ, ਰਾਜੂਭਿ। ਰਞ੍ਞੋ, ਰਾਜਿਨੋ, ਰਞ੍ਞੰ, ਰਾਜੂਨੰ, ਰਾਜਾਨੰ। ਰਞ੍ਞਾ, ਰਾਜੂਹਿ, ਰਾਜੂਭਿ। ਰਞ੍ਞੋ, ਰਾਜਿਨੋ, ਰਞ੍ਞੰ, ਰਾਜੂਨੰ, ਰਾਜਾਨੰ। ਰਞ੍ਞੇ, ਰਾਜਿਨਿ, ਰਾਜੂਸੁ। ਭੋ ਰਾਜ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਰਾਜਾਨੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਰਾਜਾ ਇਤਿ ਵਾ, ਅਯਮਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚਿ।

ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਾਦੀਸੁ ‘‘ਰਾਜਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਨ ਆਗਤੰ, **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਪਨ ਆਗਤੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਾਦੀਸੁ ਨ ਆਗਤੰ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਨੇਤਾਦਿਸਾ ਸਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਲਬ੍ਭਾ ਮੇ ਜੀਵਤੋ ਸਖਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਬਹੁਵਚਨੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ‘‘ਸਖਾ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਰਾਜਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਤਥਾ ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਅਤ੍ਤਾ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਰੂਪਵਿਸੇਸੇਨ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਗਹਪਤਿਕੋ ਨਾਮ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜੰ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਵਸੇਸੋ ਗਹਪਤਿਕੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਰਾਜਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਦੰ ਪਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਨ ਆਗਤੰ। ‘‘ਸਬ੍ਬਦਤ੍ਤੇਨ ਰਾਜਿਨਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਰਾਜਿਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਆਰਾਧਯਤਿ ਰਾਜਾਨੰ, ਪੂਜੰ ਲਭਤਿ ਭਤ੍ਤੁਸੂ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਵਸੇਨ ‘‘ਰਾਜਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨਰੂਪਸਿਦ੍ਧਿ**ਗਨ੍ਥੇਸੁ ਪਨ ‘‘ਰਾਜੇਨ, ਰਾਜੇਹਿ, ਰਾਜੇਭਿ। ਰਾਜੇਸੂ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇਸੁ ਤਾਨਿ ਨਾਗਤਾਨਿ, ਅਨਾਗਤਭਾਵੋਯੇਵ ਤੇਸੰ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਤਾਨਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਨਯੇ ਹਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ਈਦਿਸਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਪਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ, ਅਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ – ‘‘ਆਵੁਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਰਾਜੇਨਾ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਸਿਵਿਰਾਜੇਨ ਪੇਸਿਤੋ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਪਜਾਪਤਿਸ੍ਸ ਦੇਵਰਾਜਸ੍ਸ ਧਜਗ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਚ, ‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ, ਸਿਵੀਨੰ ਰਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੇ’’ਤਿ ਚ, ਏਵੰ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ‘‘ਰਾਜੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਪਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇ ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਪਨਾਞ੍ਞਤ੍ਰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਮਿਦੰ ਠਾਨੰ। ਕੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਯੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਹਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮਾਸਨ੍ਤਗਤ**ਰਾਜ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ **ਓਕਾਰਨ੍ਤਾਕਾਰਨ੍ਤ**ਵਸੇਨ। ਤ**ਤ੍ਰੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾ ‘‘ਮਹਾਰਾਜੋ ਯੁਵਰਾਜੋ ਸਿਵਿਰਾਜੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜੋ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾ ਪਨ ‘‘ਮਹਾਰਾਜਾ ਯੁਵਰਾਜਾ ਸਿਵਿਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ‘‘ਮਹਾਰਾਜੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਮਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸਖੋ, ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ‘‘ਸਬ੍ਬਸਖੋ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਮਹਾਰਾਜੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਮਾਸੇਸੁ ‘‘ਧਮ੍ਮਰਾਜੇਨ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਤਾਨਿ ਓਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਾਨਿ ਏਵ, **ਨਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਾਨਿ। ਮਹਾਰਾਜੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ। ਮਹਾਰਾਜੰ, ਮਹਾਰਾਜੇ। ਮਹਾਰਾਜੇਨ, ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਭਿ। ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ। ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹਾ, ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਭਿ। ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ। ਮਹਾਰਾਜੇ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਿੰ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਸੁ। ਭੋ ਮਹਾਰਾਜ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ । **ਕਚ੍ਚਾਯਨਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ**ਨਯੇਹਿ ਪਨ ‘‘ਭੋ ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਇਤਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਥਾ ‘‘ਮਹਾਰਾਜੋ’’ਤਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਏਵੰ ‘‘ਸਿਵਿਰਾਜੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜੋ ਦੇਵਰਾਜੋ’’ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਯੰ **ਪਨਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ। ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ, ਮਹਾਰਾਜੰ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ। ਮਹਾਰਞ੍ਞਾ, ਮਹਾਰਾਜਿਨਾ, ਮਹਾਰਾਜੂਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੂਭਿ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੋ, ਮਹਾਰਾਜਿਨੋ, ਮਹਾਰਞ੍ਞੰ, ਮਹਾਰਾਜੂਨੰ। ਮਹਾਰਞ੍ਞਾ, ਮਹਾਰਾਜੂਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੂਭਿ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੋ, ਮਹਾਰਾਜਿਨੋ, ਮਹਾਰਞ੍ਞੰ, ਮਹਾਰਾਜੂਨੰ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੇ, ਮਹਾਰਾਜਿਨਿ, ਮਹਾਰਾਜੂਸੁ। ਭੋ ਮਹਾਰਾਜ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ।

ਇਧਾਪਿ ਪਕਰਣਦ੍ਵਯਨਯੇਨ ''ਭੋ ਮਹਾਰਾਜਾ'' ਇਤਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਥਾ ਚ ''ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਏਵ◌ਂ ''ਸਿਵ◌ਿਰਾਜਾ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ, ਦੇਵਰਾਜਾ''ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਧ ਅਪਰਾਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟੀਕਰਣਤ੍ਥਂ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਆਕਾਰਨ੍ਤੋਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ** ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ –

ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਰਾਜਾਨਂ, ਮਹਾਰਾਜਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ, ਮਹਾਰਾਜੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਮਹਾਰਞ੍ਞਾ, ਮਹਾਰਾਜਿਨਾ, ਮਹਾਰਾਜੇਨ ਕਤਂ, ਮਹਾਰਾਜੂਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੂਭਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਭਿ ਕਤਂ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੋ, ਮਹਾਰਾਜਿਨੋ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਦੀਯਤੇ, ਮਹਾਰਞ੍ਞਾ, ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਮਹਾਰਾਜੂਹਿ, ਮਹਾਰਾਜੂਭਿ, ਮਹਾਰਾਜੇਹਿ , ਮਹਾਰਾਜੇਭਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੋ, ਮਹਾਰਾਜਿਨੋ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਹਾਰਞ੍ਞਂ, ਮਹਾਰਾਜੂਨਂ, ਮਹਾਰਾਜਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਮਹਾਰਞ੍ਞੇ, ਮਹਾਰਾਜਿਨਿ, ਮਹਾਰਾਜੇ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਮਹਾਰਾਜੂਸੁ, ਮਹਾਰਾਜੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਭੋ ਮਹਾਰਾਜ ਤ੍ਵ◌ਂ ਤਿਟ੍ਠ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਿਟ੍ਠਥਾਤਿ। ਏਵ◌ਂ ''ਯੁਵਰਾਜਾ, ਯੁਵਰਾਜੋ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

ਕੇਚੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਕਸ੍ਮਾ ਪਕਰਣਕਤ੍ਤੁਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾਯਾਮੋ ਚ ਮਹਨ੍ਤੋ ਚ ਪਰਕ੍ਕਮੋ ਕਤੋ, ਨਨ੍ਵ◌ੇਤੇਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਹਿ ਤੇ ਏਵ◌ਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਪਕਰਣਕਤ੍ਤਾਰੇਨੇਤ੍ਥ ਸੋ ਚ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾਯਾਮੋ ਸੋ ਚ ਮਹਨ੍ਤੋ ਪਰਕ੍ਕਮੋ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਸੋਤਾਰਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕੋਸਲ੍ਲੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸੋਪਕਾਰਤ੍ਥਂ ਕਤੋ, ਯਾਨਿ ਚੇਤਾਨਿ ਤੇਨ ਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਏਤੇਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਯਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਵਸੇਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਵਸੇਨ ਪਾਲ਼ਿਨਯਵਸੇਨ ਚ ਗਹਿਤਾਨੀ''ਤਿ। ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵ◌ਿਭਾਵਨਾ –

> ''ਇਦਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਕਂਸੋ ਬਾਰਾਣਸਿਗ੍ਗਹੋ।
> ਧਨੁਂ ਤੂਣਿਞ੍ਚ ਨਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪ, ਸਂਯਮਂ ਅਜ੍ਝੁਪਾਗਮੀ''ਤਿ

ਇਦਂ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਮਹਾਰਾਜ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਬਸਖੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ''ਮਹਾਰਾਜੋ''ਤਿਪਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਚ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਤਮਬ੍ਰਵ◌ਿ ਮਹਾਰਾਜਾ। ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਏਵ◌ਂ **ਮਹਾਰਾਜ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਤ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ''ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਞ੍ਚ ''ਮਹਾਰਾਜੇ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਰਾਜਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨਞ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਨਯਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ''ਰਾਜੇਨ, ਰਾਜਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਨਯਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ''ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਖਾ ਅਤ੍ਤਾ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ''ਪੁਰਿਸੋ ਉਰਗੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵ◌ਿਯ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਦਿਸਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੇਸਂ ''ਰਞ੍ਞਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਖਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤੇਨ ਸਾਨਾ ਪੁਮੁਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵ◌ਿਸਦਿਸਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਯਵਸੇਨ ਜਾਨਿਤੁਂ। ਏਵ◌ਂ ਦੁਜ੍ਜਾਨਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਯਥਾਰੁਤਪਦਾਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਮਹਾਰਾਜ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵ◌ੇ ਸਿਦ੍ਧੇਯੇਵ "**ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋਗਧਾ ਇਮੇ ਸਦ੍ਦਾ''ਤਿ ਨਯਗ੍ਗਹਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਨਯਵਸੇਨ ''ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਥਾ ਹਿ –

> ''ਏਤਞ੍ਹਿ ਤੇ ਦੁਰਾਜਾਨਂ, ਯਂ ਸੇਸਿ ਮਤਸਾਯਿਕਂ।

ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਕਡ੍ਢਮਾਨਸ੍ਸ, ਹਤ੍ਥਾ ਦਣ੍ਡੋਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ''ਹਤ੍ਥਾ''ਤਿ, ''ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਾ ਭਯੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਦਣ੍ਡਾ''ਤਿ ਚ **ੳ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮਿਯੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਉਰਗਾ, ਪਟਙ੍ਗਾ, ਵਿਹਗਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ **ੳ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯੇਕਵਚਨਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ''ਦਾਠਿਨਿ ਮਾਤਿਮਞ੍ਞਵ੍ਹੋ, ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਮਮ ਪਾਣਦੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਞ੍ਞਵ੍ਹੋ''ਤਿ, ''ਸੁਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸੰਵਾਸੰ, ਕਪ੍ਪਯਵ੍ਹੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਕਪ੍ਪਯਵ੍ਹੋ''ਤਿ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਗਚ੍ਛਵ੍ਹੋ, ਭੁਞ੍ਜਵ੍ਹੋ, ਸਯਵ੍ਹੋ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਪਦਰੂਪਾਨਿ ਸਾਸਨੇ ਸੁਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ਨਯਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ''ਮਹਾਰਾਜਾ , ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਨਯਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਪਨ ਗਹਣੇ ਅਸਤਿ ਕਥੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਤਿਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਮਿਕਪਦਾਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾਨਿ ਚ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੰ ਪਾਟਿਏਕ੍ਕੰ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਕਾਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਵਾ ਨਾਮਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਯਾ ਚ ਆਖਜਾਤਿਕਵਚਨੇਹਿ ਯੋਜਿਤਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਨਯਵਸੇਨ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਇਤਿ ਨਯਵਸੇਨ ''ਮਹਾਰਾਜਾ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਠਪਿਤਾਨਿ। ''ਮਹਾਰਾਜਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਿਟ੍ਠਥਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ''ਅਥ ਖੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਮਹਤਿਯਾ ਚ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਚ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਸੇਨਾਯਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ,

''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਤੁਰੋ ਦਿਸਾ।
ਦਦੂਲ੍ਲਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ, ਵਨੇ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵੇ''ਤਿ

ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ''ਮਹਾਰਾਜ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਪਾਲ਼ਿਨਯਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਸਮਾਸੇ ''ਰਾਜੰ, ਰਾਜੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮਿਦੰ ਠਾਨੰ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਦੁਦੂਸੰ ਵੀਰਜਾਤਿਨਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ। ਸਚੇ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵਾ ਪੋਰਾਣਿਕਾਸੁ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਸਮਾਸੇ ''ਰਾਜੰ, ਰਾਜੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸੇਯਜਾਥ, ਤਦਾ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ। ਕੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਵੋਹਾਰਪ੍ਪਭੇਦੰ ਜਾਨਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਹਿ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੇਹਿ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ –

''ਵੀਤਤਣ੍ਹੋ ਅਨਾਦਾਨੋ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਦਕੋਵਿਦੋ।
ਅਕ੍ਖਰਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੰ, ਜਞ੍ਞਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ , ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਭਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਭਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨੰ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਭਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਭਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨੰ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇਸੁ, ਭੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮ, ਭੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ।

ਯਮਕਮਹਾਥੇਰਰੁਚਿਯਾ ''ਭੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ''ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੇਹਿ ਦੇਵੇਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਹੀ''ਤਿ **ਟੀਕਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ, ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨੰ ਵਚੀਘੋਸੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨੰ ਵਿਮਾਨਾਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਾਮਾਸਵੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ, ''ਵਿਹਿੰਸਸਞ੍ਞੀ ਪਗੁਣੰ ਨ ਭਾਸਿੰ, ਧਮ੍ਮੰ ਪਣੀਤੰ ਮਨੁਜੇਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ''ਤਿ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਭਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਏਤਾਨਿ ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਕਚ੍ਚਾਯਨੇਸੁ ਨ ਆਗਤਾਨਿ।

ਸਖਾ, ਸਖਾ, ਸਖਿਨੋ, ਸਖਾਨੋ, ਸਖਾਯੋ। ਸਖੰ, ਸਖਾਰੰ, ਸਖਾਨੰ, ਸਖਿਨੋ, ਸਖਾਨੋ, ਸਖਾਯੋ। ਸਖਿਨਾ, ਸਖਾਰੇਹਿ, ਸਖਾਰੇਭਿ, ਸਖੇਹਿ, ਸਖੇਭਿ। ਸਖਿਸ੍ਸ, ਸਖਿਨੋ, ਸਖੀਨੰ, ਸਖਾਰਾਨੰ, ਸਖਾਨੰ। ਸਖਾਰਸ੍ਮਾ, ਸਖਿਨਾ, ਸਖਾਰੇਹਿ, ਸਖਾਰੇਭਿ, ਸਖੇਹਿ, ਸਖੇਭਿ। ਸਖਿਸ੍ਸ, ਸਖਿਨੋ, ਸਖੀਨੰ, ਸਖਾਰਾਨੰ, ਸਖਾਨੰ। ਸਖੇ, ਸਖੇਸੁ, ਸਖਾਰੇਸੁ। ਭੋ ਸਖ, ਭੋ ਸਖਾ, ਭੋ ਸਖਿ, ਭੋ ਸਖੀ, ਭੋ ਸਖੇ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਖਿਨੋ, ਸਖਾਨੋ, ਸਖਾਯੋ।

ਯਮਕਮਹਾਥੇਰਮਤੇਨ ''ਭੋ ਸਖਾ''ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵਾ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ **ਸੁਵਣ੍ਣਕਕ੍ਕਟਜਾਤਕੇ** ''ਹਰੇ ਸਖਾ ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਮੰ ਜਹਾਸੀ''ਤਿ ਦੀਘਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਸਖਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰਨਯੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ ? ਨੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਨੇਤਾਦਿਸਾ ਸਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਲਬ੍ਭਾ ਮੇ ਜੀਵਤੋ ਸਖਾ''ਤਿ **ਮਨੋਜਜਾਤਕੇ ਸਖਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਪਾਦੇ ਬਹੁਵਚਨੰ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਨੇਕਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਸਖਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਬ੍ਬਮਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸਖੋ, ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ''ਤਿ ਪਾਠਾਨੁਲੋਮੇਨ ਸਮਾਸੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸ੍ਸ **ਸਖ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ ''ਸਬ੍ਬਸਖੋ, ਸਬ੍ਬਸਖਾ, ਸਬ੍ਬਸਖੰ, ਸਬ੍ਬਸਖੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਜਨਾਨੰ ਸਖਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਜਨਾ ਸਖਿਨੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਖੋ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਵੇਰੀਤਿ।

ਅਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਾਨੋ। ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਅਤ੍ਤੰ, ਅਤ੍ਤਾਨੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ, ਅਤ੍ਤੇਨ, ਅਤ੍ਤਨੇਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੇਭਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ। ਅਤ੍ਤਨਾ, ਅਤ੍ਤਨੇਹਿ, ਅਤ੍ਤਨੇਭਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ। ਅਤ੍ਤਨਿ, ਅਤ੍ਤਨੇਸੁ। ਭੋ ਅਤ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਤ੍ਤੰ ਨਿਰਙ੍ਕਤ੍ਵਾਨ ਪਿਯਾਨਿ ਸੇਵਤਿ।

''ਸਚੇ ਗਚ੍ਛਸਿ ਪਞ੍ਚਾਲੰ, ਖਿਪ੍ਪ'ਮਤ੍ਤੰ ਜਹਿਸ੍ਸਸਿ।
ਮਿਗੰ ਪਨ੍ਥਾਨੁਪਨ੍ਨੰਵ, ਮਹਨ੍ਤੰ ਭਯਮੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ

ਪਾਲ਼ੀਸੁ ''ਅਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਅਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਅਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ''ਅਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਪਨ ''ਅਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਮੇਕਵਚਨੰ ਆਗਤੰ, ਏਤੰ ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ''ਅਤ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਆਗਤੰ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥੰ ਜਿਨਤਨ੍ਤਿੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

''ਆਤੁਮਾ , ਆਤੁਮਾ, ਆਤੁਮਾਨੋ। ਆਤੁਮਾਨੰ, ਆਤੁਮੰ, ਆਤੁਮਾਨੋ। ਆਤੁਮੇਨ, ਆਤੁਮੇਹਿ, ਆਤੁਮੇਭੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋ ਆਤੁਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਤੁਮਾ, ਆਤੁਮਾਨੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤ੍ਰ **ਅਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸੇ ''ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੋ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ। ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੰ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇ। ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਨ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਹਿ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਭੀ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਸਾ, ਸਾ, ਸਾਨੋ। ਸਾਨੰ, ਸਾਨੇ। ਸਾਨਾ, ਸਾਨੇਹਿ, ਸਾਨੇਭਿ। ਸਾਸ੍ਸ, ਸਾਨੰ। ਸਾਨਾ, ਸਾਨੇਹਿ, ਸਾਨੇਭਿ। ਸਾਸ੍ਸ, ਸਾਨੰ। ਸਾਨੇ, ਸਾਨੇਸੁ। ਭੋ ਸਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਾਨੋ। **ਸਾ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਨਖੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਾਵ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸੂਕਰ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਤਤਿਯਾਦੀਸੁ ''ਸੰ, ਸੇ। ਸੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ''ਸੰ, ਸੇ। ਸੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਚੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਚ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਚ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਪਨ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਾਨੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਸਾਨੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਾਨੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਨਾ ਕਤੰ, ਸਾਨੇਹਿ ਕਤੰ, ਸਾਨੇਭਿ ਕਤੰ। ਸਾਸ੍ਸ ਦੀਯਤੇ, ਸਾਨੰ ਦੀਯਤੇ। ਸਾਨਾ ਨਿਸ੍ਸਟੰ, ਸਾਨੇਹਿ

ਨਿਸ੍ਸਟਂ, ਸਾਨੇਭਿ ਨਿਸ੍ਸਟਂ। ਸਾਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਸਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਸਾਨੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਭੋ ਸਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਾਨੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ – ਯਥਾ ''ਸੇਹਿ ਦਾਰੇਹਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ''ਸਕੋ''ਇਤਿ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਸ੍ਸ ਸਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਸੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ''ਸੋ, ਸਾ। ਸਂ, ਸੇ। ਸੇਨ, ਸੇਹਿ, ਸੇਭਿ। ਸਸ੍ਸ, ਸਾਨਂ। ਸਾ, ਸਸ੍ਮਾ, ਸਮ੍ਹਾ, ਸੇਹਿ, ਸੇਭਿ। ਸਸ੍ਸ, ਸਾਨਂ। ਸੇ, ਸਸ੍ਮਿਂ, ਸਮ੍ਹਿ, ਸੇਸੂ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ''ਹਿਂਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭੂਤਾ, ਤਚਸਾਰਂਵ ਸਂ ਫਲਂ। ਸਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਕੋਸਲਂ ਸੇਨ'ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਂ, ਜੀਵਗ੍ਗਾਹਂ ਅਗਾਹਯੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਸਕਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਸਂ, ਸਾਨਿ, ਸਾ। ਸਂ, ਸਾਨਿ, ਸੇ। ਸੇਨ, ਸੇਹਿ, ਸੇਭਿ। ਸਸ੍ਸ, ਸਾਨਂ। ਸਾ, ਸਸ੍ਮਾ, ਸਮ੍ਹਾ, ਸੇਹਿ, ਸੇਭਿ। ਸਸ੍ਸ, ਸਾਨਂ। ਸੇ, ਸਸ੍ਮਿਂ, ਸਮ੍ਹਿ, ਸੇਸੂ''ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦੁਤਿਯਾਤਤਿਯਾਠਾਨੇ ''ਸਂ, ਸੇ। ਸੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਪਞ੍ਚਮੀਠਾਨੇ ''ਸਾ, ਸਸ੍ਮਾ, ਸਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇ ਚ ''ਸੇ, ਸਸ੍ਮਿਂ, ਸਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਕਾਰਣਂ, ਤਕ੍ਕਗਾਹਮਤ੍ਤੇਨ ਗਹਿਤਂ ਅਕਾਰਣਂ। ਸੁਨਖਵਾਚਕੋ ਹਿ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕੋ, ਨ **ਪੁਰਿਸ ਚਿਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਵਿਯ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕੋ। ਯਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਈਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਸਾ ਚ ਪਕਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਚੇਸੋ ''ਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਸਖਾ, ਅਤ੍ਤਾ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਪਠਮਂ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧ**ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਨਿਚ੍ਚ**ਮੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚ**ਮਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕੋ। ਨਿਚ੍ਚ**ਮਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਚ **ਏ**ਵਰੂਪਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ **ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ** ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਚੇਪਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁਂ ''ਅਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਤੇਨਾ'ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ 'ਸਂ, ਸੇਨਾ'ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ। ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ''ਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਸਖਾ, ਅਤ੍ਤਾ, ਸਾ, ਪੁਮਾ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਦਮਾਲਾਵਸੇਨ ਵਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਨਯਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਈਦਿਸੇ ਹਿ ਠਾਨੇ ਨਯਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨ ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਸਦੋਸਂਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਯਗ੍ਗਾਹਵਸੇਨਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ – ਯਥਾ ਹਿ ''ਸਾਹਿ ਨਾਰੀਹਿ ਤੇ ਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਰੀ''ਤਿ, ''ਸਾ ਨਾਰੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਵਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦਿਸਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਸਾ, ਸਾ, ਸਾਯੋ। ਸਂ, ਸਾ, ਸਾਯੋ। ਸਾਯ, ਸਾਹਿ, ਸਾਭਿ। ਸਾਯ, ਸਾਨਂ। ਸਾਯ, ਸਾਹਿ, ਸਾਭਿ। ਸਾਯ, ਸਾਨਂ। ਸਾਯ, ਸਾਯਂ, ਸਾਸੂ''ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਤੇ ਆਚਰਿਯਾ ਤਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ''ਸਾਹਿ, ਸਾਭੀ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਸਤ੍ਤਮੀਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਸਾਸੂ''ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣਂ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਬ੍ਬਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ''ਸਸ੍ਸ''ਇਤਿ ਰੂਪਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣਂ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਤ੍ਤਾ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਚ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਯਥਾ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਸ੍ਸ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਰੂਪਂ ਭਵਤਿ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਚ੍ਚਾਨੋ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਬ੍ਬਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਦੀਘਵਸੇਨ ''ਸਾਸ੍ਸ''ਇਤਿ ਰੂਪਮਾਹ। ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨ ਤੇ ਆਚਰਿਯਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਸਾਯ''ਇਤਿ ਰੂਪਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ **ਘ**ਸਞ੍ਞਤੋ **ਆ**ਕਾਰਤੋ ਪਰੇਸਂ **ਨਾ**ਦੀਨਂ **ਆਯਾ**ਦੇਸਞ੍ਚ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਆਯਾ**ਦੇਸਞ੍ਚ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਅ**ਘ**ਤੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ **ਆਯਾ**ਦੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਚ ਤਾਦਿਸਂ ਰੂਪਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਵਚਨਂਯੇਵ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਚ ਅਨਾਗਮਨਤੋ। ਯਾ ਪਨਮ੍ਹੇਹਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਞ੍ਚ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾਯੇਵ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਨਾਨਾਅਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ **ਸਾ ਸੋ ਸਂ**ਇਚ੍ਚੇਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਦਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸੁ ਪਦਾਨਂ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ “**ਤੰ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਚ ਸੁਨਖੇ ਚ ਸਕਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਕਥਂ ਤਂ ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾਚਕੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਜਨਾ ਚੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਚ। ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਹਿ ‘‘ਸਾ ਮਦ੍ਦੀ ਨਾਗਮਾਰੁਹਿ, ਨਾਤਿਬਦ੍ਧਂਵ ਕੁਞ੍ਜਰ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਂਸਦ੍ਦਤ੍ਥਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ **ਤਂ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਸਾਜਾਤਿਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਮਤਰਸਭਾਗਿਨੋ ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੁਨਖਵਾਚਕਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

> ‘‘ਅਨ੍ਨਂ ਤਵੇਦਂ ਪਕਤਂ ਯਸਸ੍ਸਿ,
> ਤਂ ਖਜ੍ਜਰੇ ਭੁਞ੍ਜਰੇ ਪਿਯਜਰੇ ਚ।
> ਜਾਨਾਸਿ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਪਰਦਤ੍ਤੁਪਜੀਵਿਂ,
> ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਲਭਤਂ ਸਪਾਕੋ’’ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਭਾਵਕਰਣੇਨ ‘‘ਸਪਾਕੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਾਨਂ ਸੁਨਖਾਨਂ ਇਦਂ ਮਂਸਨ੍ਤਿ ਸ’’ਮਿਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਂ ਪਚਤੀਤਿ ਸਪਾਕੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ‘‘ਸਪਾਕੋਤਿ ਸਪਾਕਚਣ੍ਡਾਲੋ’’ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਏਤਦੇਵਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਂ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਨਖੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਸਾ ਦਾਰਾ ਜਨ੍ਤੂਨਂ ਪਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ‘‘ਸਕਾ ਦਾਰਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਯਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਨਵਸੇਨ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕਵਾਚਕਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵਂ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਕਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਇਤਿ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਂ ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਈਦਿਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾਚਕੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> **ਤਂ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਚ ਸੁਨਖੇ,
> ਸਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ।
> **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸੋ ਚ ਖੋ ਞੇਯ੍ਯੋ,
> ਪਯੋਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇ॥

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ,

> ‘‘ਅਸਨ੍ਤਾ ਕਿਰ ਮਂ ਜਮ੍ਮਾ, ਤਾਤ ਤਾਤਾਤਿ ਭਾਸਰੇ।
> ਰਕ੍ਖਸਾ ਪੁਤ੍ਤਰੂਪੇਨ, ਸਾਵ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸੂਕਰ’’ਨ੍ਤਿ

ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ‘‘ਸਾਨੋ’’ਇਚ੍ਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ‘‘ਸਾ, ਸਾ, ਸਾਨੋ। ਸਾਨਂ, ਸਾਨੇ। ਸਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਨਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਪੁਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਪੁਮਾ, ਪੁਮਾ, ਪੁਮਾਨੋ। ਪੁਮਾਨਂ, ਪੁਮਾਨੇ। ਪੁਮਾਨਾ, ਪੁਮੁਨਾ, ਪੁਮੇਨ, ਪੁਮਾਨੇਹਿ, ਪੁਮਾਨੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮੁਨੋ, ਪੁਮਾਨਂ। ਪੁਮਾਨਾ, ਪੁਮੁਨਾ, ਪੁਮਾਨੇਹਿ, ਪੁਮਾਨੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮੁਨੋ, ਪੁਮਾਨਂ। ਪੁਮਾਨੇ, ਪੁਮਾਨੇਸੁ। ਭੋ ਪੁਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਮਾ, ਪੁਮਾਨੋ। ‘‘ਭੋ ਪੁਮਾ’’ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨੇ ਨਯੋਪਿ ਞੇਯ੍ਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ –

> ‘‘ਥਿਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਮਾ ਜਾਯਰੇ ਕੁਲੇ।

ਯੋ ਜਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਪਞ੍ਹੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨੰ ਵਿਯਾਕਰੇ''ਤਿ

ਅਯੰ ਪਾਲ਼ਿ **ਪੁਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਭਾਵਸਾਧਿਕਾ, **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ''ਹੇ ਪੁਮੰ''ਇਤਿ ਸਾਨੁਸਾਰੰ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਦਨੇਕੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਸਾਨੁਸਾਰਾਨੰ ਆਲਪਨਵਚਨਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਧ ਨ ਵਦਾਮਿ। ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤੰ ਚੇ, ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਯਸਸ੍ਸਿ ਨੰ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਿਸਯ੍ਹਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ ਆਗਮਵਸੇਨੇਵਾਨੁਸਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਭਾਵਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਯ**ਮਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

> ''ਸੋਲ਼ਸਿਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨੰ,
> ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪੁਮੋ ਤਦਾ।
> ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨਮਚ੍ਚਯੇਨ,
> ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਅਹਮੇਕਕੋ''ਤਿ ਚ,

> ''ਯਥਾ ਬਲਾਕਯੋਨਿਮ੍ਹਿ, ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪੁਮੋ ਸਦਾ।
> ਮੇਘੇਸੁ ਗਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ, ਗਬ੍ਭੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਤਾ ਤਦਾ''ਤਿ ਚ

ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪੁਮੋ, ਪੁਮਾ। ਪੁਮੰ, ਪੁਮੇ। ਪੁਮੇਨ, ਪੁਮੇਹਿ, ਪੁਮੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮਾਨੰ। ਪੁਮਾ, ਪੁਮਸ੍ਮਾ, ਪੁਮਮ੍ਹਾ, ਪੁਮੇਹਿ, ਪੁਮੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮਾਨੰ। ਪੁਮੇ, ਪੁਮਸ੍ਮਿੰ, ਪੁਮਮ੍ਹਿ, ਪੁਮੇਸੁ। ਭੋ ਪੁਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਮਾ। ''ਭੋ ਪੁਮਾ''ਇਤਿ ਵਾ, ਏਵੰ **ਪੁਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਧਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸਕਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਪੁਮਾ , ਪੁਮੋ, ਪੁਮਾ, ਪੁਮਾਨੋ। ਪੁਮਾਨੰ, ਪੁਮੰ, ਪੁਮਾਨੇ, ਪੁਮੇ। ਪੁਮਾਨਾ, ਪੁਮੁਨਾ, ਪੁਮੇਨ, ਪੁਮਾਨੇਹਿ, ਪੁਮਾਨੇਭਿ, ਪੁਮੇਹਿ, ਪੁਮੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮੁਨੋ, ਪੁਮਾਨੰ। ਪੁਮਾਨਾ, ਪੁਮੁਨਾ, ਪੁਮਾ, ਪੁਮਸ੍ਮਾ, ਪੁਮਮ੍ਹਾ, ਪੁਮਾਨੇਹਿ, ਪੁਮਾਨੇਭਿ, ਪੁਮੇਹਿ, ਪੁਮੇਭਿ। ਪੁਮਸ੍ਸ, ਪੁਮੁਨੋ, ਪੁਮਾਨੰ। ਪੁਮਾਨੇ, ਪੁਮੇ, ਪੁਮਸ੍ਮਿੰ, ਪੁਮਮ੍ਹਿ, ਪੁਮਾਨੇਸੁ, ਪੁਮੇਸੁ। ਭੋ ਪੁਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਮਾਨੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਮਾ। ''ਭੋ ਪੁਮਾਨੋ, ਭੋ ਪੁਮਾ''ਇਤਿ ਵਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਰਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਰਹਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ। ਰਹਾ, ਰਹਾ, ਰਹਿਨੋ। ਰਹਾਨੰ, ਰਹਾਨੇ। ਰਹਿਨਾ, ਰਹਿਨੇਹਿ, ਰਹਿਨੇਭਿ। ਰਹਸ੍ਸ, ਰਹਾਨੰ। ਰਹਾ, ਰਹਾਨੇਹਿ, ਰਹਾਨੇਭਿ। ਰਹਸ੍ਸ, ਰਹਾਨੰ। ਰਹਾਨੇ, ਰਹਾਨੇਸੁ। ਭੋ ਰਹ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਰਹਿਨੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਰਹਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੋ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੰ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੇ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਿਨਾ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇਭਿ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੰ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਿਨਾ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇਭਿ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੰ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਭੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ। ''ਭੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੋ, ਭੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ''ਇਤਿ ਪੁਥੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਞੇਯ੍ਯੰ, ਏਵੰ **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਇਮਿਸ੍ਸੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਾ'' ਇਤਿ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਤਿਪਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਤਿਪਿ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ ਤਦਨ੍ਤਾਨੰ ਬਹੁਵਚਨਭਾਵੇ

ਤੁਲ੍ਯਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਪਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪਦਮਾਲਾ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਯੋਜਿਤਾ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਤਿਪਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਾਲਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਅਤੀਵ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਗੁਣਸਦ੍ਦਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਸਦ੍ਦਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ''ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੇ ਚਸ੍ਮਿ ਕੁਸਲੋ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ ਗੁਣਸਦ੍ਦੋ। ''ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਸਦ੍ਦੋ। ਏਵਂ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ''ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਂ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਞੇਯ੍ਯਾ, **ਆਕਾਰਨ੍ਤੋਕਾਰਨ੍ਤਾ**ਨਂ ਵਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਪਦਮਾਲਾ ਚ। ਕਥਂ?

ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੋ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਂ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੇ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਿਨਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਨ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਭਿ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਦਲਧਮ੍ਮਿਨਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਮਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਮ੍ਹਾ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਭਿ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਮ੍ਹਿ, ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਭੋ ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਨੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਾਤਿ। ਏਵਂ ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾ, ਪਚ੍ਚੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਪਦਮਾਲਾ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਵਿ**ਵਟਚ੍ਛਦ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨੋ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨਂ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨੇ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਨ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਹਿ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਭਿ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਸ੍ਸ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨਂ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਹਿ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਭਿ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਸ੍ਸ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨਂ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇਸੁ। ਭੋ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨੋ।

ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ''ਸਚੇ ਪਨ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ ਅਰਹਂ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ''ਤਿ ਪਾਲਿਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਕਥਿਤਾ। ''ਲੋਕੇ ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਲਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨਪਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ''ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੋ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਂ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇ''ਤਿ। ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨਪਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ''ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੋ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨੋ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾ। ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨਂ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਂ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦਾਨੇ, ਵਿਵਟਚ੍ਛਦੇ''ਇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਵ**ਤ੍ਤੁਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਵ**ਤ੍ਤੁਹਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ।

ਵਤ੍ਤੁਹਾ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੋ। ਵਤ੍ਤੁਹਾਨਂ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇ। ਵਤ੍ਤੁਹਾਨਾ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇਹਿ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇਭਿ। ਵਤ੍ਤੁਹਿਨੋ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨਂ। ਵਤ੍ਤੁਹਾਨਾ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇਹਿ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇਭਿ। ਵਤ੍ਤੁਹਿਨੋ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨਂ। ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇ, ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੇਸੁ। ਭੋ ਵਤ੍ਤੁਹ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੋ। ਅਥ ਵਾ ''ਭੋ ਵਤ੍ਤੁਹਾ, ਭੋ ਵਤ੍ਤੁਹਾਨੋ''ਇਚ੍ਚਪਿ।

ਇਦਾਨਿ ਵੁ**ਤ੍ਤਸਿਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨਂ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨੇ। ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨਾ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨੇਹਿ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨੇਭਿ। ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਸ੍ਸ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨਂ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੇਹਿ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੇਭਿ। ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਸ੍ਸ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੇ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੇਸੁ। ਭੋ ਵੁਤ੍ਤਸਿਰ, ਭਾਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸਿਰਾਨੋਤਿ। ''ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੋ''ਤਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਾਠੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਯੁਵ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਯੁਵਾ, ਯੁਵਾ, ਯੁਵਾਨੋ, ਯੁਵਾਨਾ। ਯੁਵਾਨਂ, ਯੁਵਂ, ਯੁਵਾਨੇ, ਯੁਵੇ। ਯੁਵਾਨਾ, ਯੁਵੇਨ, ਯੁਵਾਨੇਨ, ਯੁਵਾਨੇਹਿ, ਯੁਵਾਨੇਭਿ, ਯੁਵੇਹਿ, ਯੁਵੇਭਿ। ਯੁਵਾਨਸ੍ਸ, ਯੁਵਸ੍ਸ, ਯੁਵਾਨਾਨਂ, ਯੁਵਾਨਂ। ਯੁਵਾਨਾ , ਯੁਵਾਨਸ੍ਮਾ, ਯੁਵਾਨਮ੍ਹਾ, ਯੁਵਾਨੇਹਿ,

ਯੁਵ◌ਾਨੇਭਿ, ਯੁਵ◌ੇਹਿ, ਯੁਵ◌ੇਭਿ। ਯੁਵ◌ਾਨਸ੍ਸ, ਯੁਵਸ੍ਸ, ਯੁਵ◌ਾਨਾਨੰ, ਯੁਵ◌ਾਨੰ। ਯੁਵ◌ਾਨੇ, ਯੁਵ◌ਾਨਸ੍ਮਿੰ, ਯੁਵ◌ਾਨਮ੍ਹਿ, ਯੁਵ◌ੇ, ਯੁਵਸ੍ਮਿੰ, ਯੁਵਮ੍ਹਿ, ਯੁਵ◌ਾਨੇਸੁ, ਯੁਵ◌ਾਸੁ, ਯੁਵ◌ੇਸੁ। ਭੋ ਯੁਵ, ਯੁਵ◌ਾਨ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਯੁਵ◌ਾਨਾ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਏਕਦੇਸੇਨ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬਥਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਯੋ ਚ ਏਕਦੇਸੇਨ ਚ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਯੋਤਿ ਤਯੋ ਨਯਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਮਘਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ''ਮਘਵ◌ਾ, ਮਘਵ◌ਾ, ਮਘਵ◌ਾਨੋ, ਮਘਵ◌ਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਯੁ**ਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋਜਨੰ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਗਰੂ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਨ ''ਮਘਵ◌ਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਮਘਵਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਮਘਵਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਘਵਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਮਘਵਤਾ ਕਤੰ, ਮਘਵਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤੰ, ਮਘਵਨ੍ਤੇਭਿ ਕਤੰ। ਮਘਵਤੋ ਦੀਯਤੇ, ਮਘਵਨ੍ਤਾਨੰ ਦੀਯਤੇ। ਮਘਵਤਾ ਨਿਸ੍ਸਟੰ, ਮਘਵਨ੍ਤੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟੰ, ਮਘਵਨ੍ਤੇਭਿ ਨਿਸ੍ਸਟੰ। ਮਘਵਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਘਵਨ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਮਘਵਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਮਘਵਨ੍ਤੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ। ਭੋ ਮਘਵ◌ਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਘਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ **ਗੁਣ**ਵ◌ਾਪਦਨਯੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾ **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯ**ਮ੍ਪਿ। ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ''ਸਕ੍ਕੋ ਮਹਾਲਿ ਦੇਵ◌ਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਮਘੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵ◌ੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਘਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਏਤੇਨ ''ਮਘੋਤਿ ਨਾਮੰ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਘਵ◌ਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਥਵ◌ਾਚਕਵ**ਨ੍ਤੁ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ **ਗੁਣ**ਵ**ਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਅਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – **ਅਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਯੰ ਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗੇ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ''ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ। ਦੀਘੋ ਅਦ੍ਧਾ ਸੁਦੁਗ੍ਗਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਪਠਮਨ੍ਤੰ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੰ ''ਅਦ੍ਧਾ ਇਦੰ ਮਨ੍ਤਪਦੰ ਸੁਦੁਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕੰਸਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ''ਅਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦੇਨ ਸਮਾਨੰ। ਨਿਪਾਤਾਨੰ ਪਨ ਪਦਮਾਲਾ ਨ ਰੂਹਤਿ, ਨਾਮਿਕਾਨੰਯੇਵ ਰੂਹਤਿ।

ਅਦ੍ਧਾ, ਅਦ੍ਧਾ, ਅਦ੍ਧਾਨੋ। ਅਦ੍ਧਾਨੰ, ਅਦ੍ਧਾਨੇ। ਅਦ੍ਧੁਨਾ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਹਿ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਭਿ। ਅਦ੍ਧੁਨੋ, ਅਦ੍ਧਾਨੰ। ਅਦ੍ਧੁਨਾ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਹਿ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਭਿ। ਅਦ੍ਧੁਨੋ, ਅਦ੍ਧਾਨੰ। ਅਦ੍ਧਨਿ, ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਸੁ। ਭੋ ਅਦ੍ਧ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਾ, ਅਦ੍ਧਾਨੋ।

ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਗੰ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ – ਤਯੋ ਅਦ੍ਧਾ। ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਵ◌ੀਤਿਵਤ੍ਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ। ਦੀਘਸ੍ਸ ਅਦ੍ਧੁਨੋ ਅਚ੍ਚਯੇਨ। ਪਥਦ੍ਧੁਨੋ ਪਨ੍ਨਰਸੇਵ ਚਨ੍ਦੋ। ਅਹੂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨੇ, ਸਮਣੋ ਖਨ੍ਤਿਦੀਪਨੋ। ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ''ਅਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯੇਕਵਚਨਨ੍ਤਵਸੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਰੂਪੰ। ''ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਦੀਘਮਗ੍ਗਵ◌ਾਚਕੇਨ ''ਅਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁੰਸਕੇਨ ਸਦਿਸੰ ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਮੁਦ੍ਧ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ –

ਮੁਦ੍ਧਾ, ਮੁਦ੍ਧਾ, ਮੁਦ੍ਧਾਨੋ। ਮੁਦ੍ਧੰ, ਮੁਦ੍ਧੇ, ਮੁਦ੍ਧਾਨੇ। ਮੁਦ੍ਧਾਨਾ, ਮੁਦ੍ਧੇਹਿ, ਮੁਦ੍ਧੇਭਿ। ਮੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਮੁਦ੍ਧਾਨੰ। ਮੁਦ੍ਧਾਨਾ, ਮੁਦ੍ਧੇਹਿ, ਮੁਦ੍ਧੇਭਿ। ਮੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਮੁਦ੍ਧਾਨੰ। ਮੁਦ੍ਧਨਿ, ਮੁਦ੍ਧਨੇਸੁ। ਭੋ ਮੁਦ੍ਧ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮੁਦ੍ਧਾ, ਮੁਦ੍ਧਾਨੋ।

ਏਵ◌ੰ **ਅਭਿਭ**ਵ**◌ਿਤਾ**ਪਦੇਨ ਵ◌ਿਸਦਿਸਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ **ਅਭਿਭ**ਵ**◌ਿਤਾ**ਪਦੇਨ ਸਦਿਸਾਨਿ ਵ**ਤ੍ਤਾ**ਦੀਨਿ ਵ◌ਿਸਦਿਸਾਨਿ **ਗੁਣ**ਵ◌ਾਦੀਨਿ **ਰਾਜਸਾ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਚ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਹਿ।

ਏਤ੍ਥ ਯੋਗੰ ਸਚੇ ਪੋਸੋ, ਕਰੇ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੋ।
ਤਸ੍ਸ ਵ◌ੋਹਾਰਭੇਦੇਸੁ, ਵ◌ਿਜਮ੍ਭੇ ਞਾਣਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨੰ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤੁਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ

ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਛਟ੍ਠੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਉਕਾਰਨ੍ਤੁ **ਅ**ਵਣ੍ਣਨ੍ਤੁਤਾਪਕਤਿਕਂ

ਆਕਾਰਨ੍ਤੁਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੭. ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਅਥ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਭਵਨ੍ਤ ਕਰੋਨ੍ਤ**ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ –

ਗਚ੍ਛਂ ਮਹਂ ਚਰਂ ਤਿਟ੍ਠਂ, ਦਦਂ ਭੁਞ੍ਜਂ ਸੁਣਂ ਪਚਂ।
ਜਯਂ ਜਰਂ ਚਵਂ ਮੀਯਂ, ਸਰਂ ਕੁਬ੍ਬਂ ਜਪਂ ਵਜਂ॥

ਗਚ੍ਛਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ। ਗਚ੍ਛਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਭਿ। ਗਚ੍ਛਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ, ਗਚ੍ਛਤਂ। ਗਚ੍ਛਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਭਿ। ਗਚ੍ਛਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ, ਗਚ੍ਛਤਂ। ਗਚ੍ਛਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਗਚ੍ਛਂ, ਭੋ ਗਚ੍ਛਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ।

ਗਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਤਂਸਦਿਸਾਨਂ ਏਵਂ ਞੇਯ੍ਯਾਨੀਤਿ **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰਮਤਂ**। ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਤਤਿਯੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਨਾਗਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਤ੍ਰ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ ਆਲਪਨਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ, ਚਰਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ ਕਥਿਤਂ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਵਚਨਤ੍ਤਂ। ਕੇਹਿਚਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ, ਆਲਪਨਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂਯੇਵ ਕਥਿਤਂ। ''ਗਚ੍ਛਂ, ਮਹਂ, ਚਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਨ ਆਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਵਚਨਤ੍ਤਂ। ਮਯਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਨੇਕਾਸੁ ਚਾਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਂ ''ਗਚ੍ਛਂ, ਮਹਂ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਾਨੁਸਾਰਾਲਪਨੇਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ। ਸ ਗਚ੍ਛਂ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਾਨਞ੍ਞੇਵ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਅਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਾਨਿ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਾਮ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਮਹਨ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਚਰਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਮੇਵ ਕਥਿਤਂ, ਨ ਏਕਵਚਨਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਮਹਂ ਭਵਂ ਚਰਂ ਤਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਮਹਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਭੋ ਮਹਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ, ''ਭਵਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਭਵਂ, ਭਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ''ਹੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਤ੍ਥਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ''ਭਵਂ ਕਚ੍ਚਾਨੋ। ਮਾ ਭਵਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਅਵਚੁਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਨਤੋ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਲੋਕੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ''ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਰਹਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਚ ''ਭਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਂ। ''ਮਹਨ੍ਤੋ, ਚਰਨ੍ਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਂ ਨ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਂ ਵਿਯ ਅਮ੍ਹੇ ਪਟਿਭਾਤਿ। ਨ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ''ਸਨ੍ਤੋ, ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਵਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ, ਚਰਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਨੇਕਪਦਸਤਾਨਂ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਾਪਯੋਗੇ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਤਥਾ ਹਿ –

ਬਵੁਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਾਨੇ, ''ਜਾਨ''ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋ ਯਥਾ।
ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨੇਵਂ ਬਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ'' ਇਤਿਆਦਯੋ॥

ਬਵੁਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਾਨੇ, ''ਸਨ੍ਤੋ'' ਇਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਚ।
ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨੇਵਂ ਬਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ'' ਇਤਿਆਦਯੋ॥

‘‘ਅਰਹਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਬਵੁਤ੍ਤੇ, ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਨੇਵੰ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਬਵੁਤ੍ਤੇ, ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’ ਇਤਿਆਦਯੋ॥

ਅਨੇਕਸਤਪਾਠੇਸੁ, ‘‘ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ।
ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਬਹੁਕਤ੍ਤੇ, ਪਵਤ੍ਤਿ ਨ ਤੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਬਹੁਵਚਨਨਯੇਨ, ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਹਿ।
ਗਹਣੇ ਸਤਿ ਬਹਵੋ, ਦੋਸਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਤੋ॥

ਯਥੇਕਮ੍ਹਿ ਘਰੇ ਦਡ੍ਢੇ, ਦਡ੍ਢਾ ਸਾਮੀਪਿਕਾ ਘਰਾ।
ਤਥਾ ਬਵੁਤ੍ਤਵਾਚਿਤ੍ਤੇ, ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਤੁ॥

‘‘ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਨਂ, ਬਵੁਤ੍ਤਵਾਚਿਤਾ ਸਿਯਾ।
ਰੂਪਨਯੋ ਅਨਿਟ੍ਠੋ ਚ, ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੇਕਧਾ॥

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਸ੍ਮਾ “**ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕਂ** ਨਾਮ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੇਨ **ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ** ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਪਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਥੇਰੇ ਗਾਰਵੇਨ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠੇਨੇਕਵਚਨਨਯੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠੋ ਬਹੁਵਚਨਨਯੋ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਸਤਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤੇਸੁ ਨਯੋ ਸੋਭਨੋ ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ –

‘‘ਭਵੰ ਕਰਂ ਅਰਹਂ ਸਂ, ਮਹਂ’’ ਇਤਿ ਪਦਾਨਿ ਤੁ।
ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਅਵ੍ਹਮਵ੍ਹਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

‘‘ਗਚ੍ਛਂ ਚਰਂ ਦਦਂ ਤਿਟ੍ਠਂ, ਚਿਨ੍ਤਯਂ ਭਾਵਯਂ ਵਦਂ।
ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਸਦਿਸਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

ਤਤ੍ਰ ‘‘ਜਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਰੇ।
ਵਿਭਤ੍ਤਿਲਿਙ੍ਗਵਚਨ-ਵਸੇਨਾਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਤਤ੍ਰ ਤਾਵ **ਭਵਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਭਵਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ‘‘ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ, ਹੋਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਪਿ ਵਦਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਭਵੰ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਾ। ਭਵਨ੍ਤਂ, ਭਵਨ੍ਤੇ। ਭਵਨ੍ਤੇਨ, ਭਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਭਵਨ੍ਤੁਸ੍ਸ, ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ। ਭਵਨ੍ਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੁਸ੍ਮਾ, ਭਵਨ੍ਤੁਮ੍ਹਾ, ਭਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਭਵਨ੍ਤੁਸ੍ਸ, ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ। ਭਵਨ੍ਤੇ, ਭਵਨ੍ਤੁਸ੍ਮਿਂ, ਭਵਨ੍ਤੁਮ੍ਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਸੁ। ਹੇ ਭਵਨ੍ਤੁ, ਹੇ ਭਵਨ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਭਵੰ, ਭਵਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ‘‘ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋਹੋਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਭਵੰ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਭਵੰ ਹੋਤਿ। ਰਾਜਾ ਭਵਨ੍ਤੋ ਨਾਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਮੋਦਤਿ। ਕੁਲ਼ੀਰਦਹੋ ਗਙ੍ਗਾਯ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ, ਗਙ੍ਗਾਯ ਪੂਰਣਕਾਲੇ ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਪੂਰਤਿ, ਉਦਕੇ ਮਨ੍ਦੀ ਭਵਨ੍ਤੇ ਦਹਤੋ ਉਦਕਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਓਤਰਤੀ’’ਤਿ ਪਯੋਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ **ਭਵਂ**ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਗਚ੍ਛਮਾਨਚਰਮਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ **ਭਵਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੇ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ,

ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੰ, ਭਵਨ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਵੰ ਵਡ੍ਢਨਭਵਨਤ੍ਥਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਭਵਨ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਯਞ੍ਹ ਵਿਸੇਸੋ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦੰ ਵਡ੍ਢਨਭਵਨਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ‘‘ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਵਡ੍ਢਨਭਵਨਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਏਕਵਚਨਮੇਵ। ਅਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ ‘‘ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞੂਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਮਣੇਨ ਨਾਮ ਈਦਿਸੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਬਜਾਵਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਭਵਨ੍ਤੋ ਹਿ ਸਮਣੋ ਸੁਸਮਣੋ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ‘‘ਭਵੰ’’ ਇਤਿ ਪਦੰ ਪਨ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਏਕਵਚਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਭਵੰ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭਵਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵੋਹਾਰਵਿਸੇਸੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞੰ ਅਤ੍ਥੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਪਰਾਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਭਵੰ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ। ਭਵਨ੍ਤੰ, ਭਵਨ੍ਤੇ। ਭਵਤਾ, ਭੋਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੇਨ, ਭਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਭਵਤੋ, ਭੋਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਵਨ੍ਤਾਨੰ, ਭਵਤੰ। ਭਵਤਾ, ਭੋਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਭਵਤੋ, ਭੋਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਵਨ੍ਤਾਨੰ, ਭਵਤੰ। ਭਵਤਿ, ਭਵਨ੍ਤੇ, ਭਵਨ੍ਤਸ੍ਮਿੰ, ਭਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਭਵਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਇਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਭੋ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਪਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵੋਹਾਰਵਿਸੇਸਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਆਲਪਨਪਦਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਯ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਉਪਪਦਵਨ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ, ‘‘ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਾ, ਭੋ ਰਾਜ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਹਿ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋਯੇਵ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਾਦਿ ਉਪਪਦਵਨ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਚ ‘‘ਭਵੰ ਆਨਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਵੰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ‘‘ਭੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਪਨ ‘‘ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਭਵੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਵੰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾਨਿ। ਪਠਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਨਯੇ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਵਸੇਨ ‘‘ਭੋ ਭਵਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤਾ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਆਲਪਨਪਦਾਨੰ ਉਪਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਦੁਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਨਯੇ। ਆਮੇਡਿਤਵਸੇਨ ਪਨ ‘‘ਭੋ ਭੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਭੋਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ।

ਅਤ੍ਰਿਦੰ **ਭੂ**ਧਾਤੁਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਾਲਿਨਿਦਸ੍ਸਨੰ – ਕਸ੍ਮਾ ਭਵੰ ਵਿਜ੍ਜਨਮਰਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। ਕਥੰ ਪਨਾਹੰ ਭੋ ਤੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਵੰ ਭੋਤਿ ਖੋ ਅਮ੍ਬਟ੍ਠੋ ਮਾਣਵੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ। ਮਾ ਭਵਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਅਵਚੁਤ੍ਥ। ਇਮੰ ਭੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸਾਮੇਥ। ਏਵੰ ਭੋ ਪੁਰਿਸ ਜਾਨਾਹਿ, ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਅਸਞ੍ਞਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਭਵੰ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਨਾਮਪਦਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਪਿਚ ਤੇਸੁ ‘‘ਭੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਭੋਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਤੇਸੰ ਨਿਪਾਤਾਨਿਪਾਤਭਾਵੇ ਵਿਵਾਦੋ ਨ ਕਰਣੀਯੋ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ** ‘‘ਭੋ ਗੇ ਤੂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਆਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਮਞ੍ਜੂਸਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਭੋਤਿਦੰ ਆਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਸੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਏਕਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ‘ਭੋ ਪੁਰਿਸਾ’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗੋਪਿ ਗਹਿਤੋ। ‘ਭਵਨ੍ਤੋ’ਤਿ ਪਦੰ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ‘ਪੁਰਿਸਾ’ਤਿ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਪਾਲਿਯਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਨਿਪਾਤਭੂਤੋ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਤਰੇ ਪਨ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨੇਵ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਤੁ ਨਿਪਾਤਪਦਤ੍ਤੇ ਰੂਪਨਿਪ੍ਫਾਦਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਸੁ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਪਾਤਪਦਤ੍ਤਾ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤੇ ਨਿਜ੍ਜੀਵਾਲਪਨੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਿਸਯੋ ‘‘ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜ ਭੋ ਪੁਥੁਸਿਲੇ, ਪਰਿਪ੍ਲਵ ਭੋ ਪੁਥੁਸਿਲੇ’’ਤਿ ਪਯੋਗੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਮਾ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਪਰਿਦੀਪਨੀ ਗਾਥਾਯੋ –

> ‘‘ਇਤੋ ਭੋ ਸੁਗਤਿੰ ਗਚ੍ਛ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਹਬਜਤੰ’’।
> ਏਵਮਾਦੀਸੁ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ, ਏਕਵਚਨਕੋ ਮਤੋ॥
>
> ‘‘ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ ਇਮੰ ਕੁਲ-ਪੁਤ੍ਤ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਸੁ।

ਬਹੁਵਚਨਕੋ ਏਸੋ, **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਪੁਗ੍ਗਲਾਲਪਨੇ ਚੇਵ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਲਪਨੇਪਿ ਚ।
ਨਿਜ੍ਜੀਵਾਲਪਨੇ ਚਾਤਿ, **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਤਤ੍ਰ ਧਮ੍ਮਾਲਪਨਮ੍ਹਿ, ਏਕਵਚੋਵ ਲਬ੍ਭਤਿ।
ਇਤਰੇਸੁ ਸਿਯਾ ਦੇਕ-ਵਚੋ ਬਹੁਵਚੋਪਿ ਚ॥

ਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਗੁਣੀਪਦੰ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਲਪਨੇ ਧੁਵੰ।
''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ ਭੋ''ਤਿ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ॥

ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਗੁਣੀਪਦੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਲਪਨੇ ਪਨ।
''ਏਵੰ ਭੋ ਪੁਰਿਸ ਜਾਨਾਹਿ'', ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ॥

ਗੁਣੀਪਦੰ ਅਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਲਪਨਮ੍ਹਿ ਤੁ।
ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਵਦੇ, ਅਤ੍ਥੰ ''ਭੋ ਏਹਿ''ਆਦਿਸੁ॥

ਘਟਾਦੀਨੰ ਆਲਪਨੰ, ਨਿਜ੍ਜੀਵਾਲਪਨੰ ਭਵੇ।
ਜੀਵੰਵ ਲੋਕਿਯਾ ਲੋਕੇ, ਆਲਪਨ੍ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਤੁ॥

ਨਿਜ੍ਜੀਵਾਲਪਨੰ ਅਪ੍ਪੰ, ਅਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਿਯਾ।
''ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜ ਭੋ ਪੁਥੁਸਿਲੇ'', ਇਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ॥

ਏਤ੍ਥ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੰ, ਕੇਚਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਤੇਸੰ ਮਤੇਨ ਭੋਤੀਤਿ, ਲਿਙ੍ਗੰ ਵਿਪਰਿਣਾਮਯੇ॥

ਅਥ ਵਾ ਪਨ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ, ਨਿਪਾਤੋ **ਸੋ**ਪਦੰ ਵਿਯ।
ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਾਸ੍ਸ, ਤਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਚਨਦ੍ਵਯੇ॥

ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਭੋ**ਸਦ੍ਦੋ, ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੇਯੇਵ ਪਾਯਤੋ।
ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞੂ, ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੇਯੇਵ ਤੰ ਵਦੇ॥

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ''ਭੋ''ਤਿ ਇਤਿ ਪਯੋਜਯੇ।
ਏਵੰਵਿਧੰ ਪਯੋਗਞ੍ਹਿ, ਸੁਪ੍ਪਯੋਗੰ ਬੁਧਾਬ੍ਰਵੁੰ॥

ਯਜ੍ਜੇਵੰ ਦੁਪ੍ਪਯੋਗੰਵ, ਸਿਯਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ।
''ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜ ਭੋ ਪੁਥੁਸਿਲੇ'', ਇਚ੍ਚਾਹਚ੍ਚਪਦਨ੍ਤਿ ਚੇ॥

ਦੁਪ੍ਪਯੋਗੰ ਨ ਤੰ ਯਸ੍ਮਾ, ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਵੇ।
ਜਿਨੇਨ ਭਾਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਦੁਪ੍ਪਯੋਗਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਰੇ॥

ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ, **ਭੋਤਿ**ਸਦ੍ਦੂਪ੍ਪਯੋਜਨਂ।
ਕਵੀਨਂ ਪੇਮਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਮਯਾ ਏਵਮੁਦੀਰਿਤਂ॥

ਏਵਂ **ਭਵਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਰੂਪਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਵਡ੍ਢਨਭਵਨਤ੍ਥਤਦਵ੍ਵਤ੍ਥਵਸੇਨ।

ਕਰੋਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ –

ਕਰਂ, ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਾ। ਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਕਰੋਨ੍ਤੇ। ਕਰੋਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਭਿ। ਕਰੋਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ, ਕਰੋਤਂ। ਕਰੋਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਭਿ। ਕਰੋਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ, ਕਰੋਤਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਕਰੋਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤਾਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

''ਕਰੋਤੋ ਨ ਕਰਿਯਤਿ ਪਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ **ਕਰੋਤੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕਰੋਨ੍ਤੀ, ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਰਹਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ –

ਅਰਹਂ, ਅਰਹਨ੍ਤੋ। ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਅਰਹਨ੍ਤੇ। ਅਰਹਤਾ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਨ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਭਿ। ਅਰਹਤੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ, ਅਰਹਤਂ। ਅਰਹਤਾ, ਅਰਹਨ੍ਤਾ, ਅਰਹਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਭਿ। ਅਰਹਤੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ, ਅਰਹਤਂ। ਅਰਹਨ੍ਤੇ, ਅਰਹਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ , ਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਅਰਹਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਇਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਅਯਂ ਗੁਣਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਅਰਹਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ''ਅਰਹਾ, ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਾ''ਇਤਿ ਚ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਰੂਪਂ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠਾਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਮਯਞ੍ਚਮ੍ਹਾ ਅਨਰਹਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਅਰਹਨ੍ਤੇ। ਅਰਹਤਾ, ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਅਰਹਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਅਰਹਂ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕੇ। ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਰਹਂ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਗੁਣਵਾਚਕਾ। ''ਅਰਹਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਰਹਾ ਲੋਕੇ। ਏਕੋ ਅਰਹਾ, ਏਕਸਟ੍ਠਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਲੋਕੇ ਅਹੇਸੁਂ।

ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ, ਨਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਥਲੇ।
ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ॥

ਮਯਞ੍ਚਮ੍ਹਾ ਅਨਰਹਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਰਹਾ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਇਧ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨਯੋ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ ਕਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਥਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਇਤ੍ਥੀ ਤਾਵ ''ਯਾ ਇਤ੍ਥੀ ਅਰਹਂ ਅਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਅਰਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਗੁਣਵਸੇਨ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ''ਇਤ੍ਥੀ ਅਰਹਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਗੁਣਵਸੇਨੇਵ ''ਅਰਹਂ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਸਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ –

ਸਂ, ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤਾ। ਸਂ, ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤੇ। ਸਤਾ, ਸਨ੍ਤੇਨ, ਸਨ੍ਤੇਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਭਿ, ਸਬ੍ਭਿ। ਸਤੋ, ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਾਨਂ, ਸਤਂ, ਸਤਾਨਂ। ਸਤਾ, ਸਨ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਸਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਸਨ੍ਤੇਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਭਿ, ਸਬ੍ਭਿ। ਸਤੋ, ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਾਨਂ, ਸਤਂ, ਸਤਾਨਂ। ਸਤਿ, ਸਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਸਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਸਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਤਾਤ ਸਤਨੇਸ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ **ਜਯਦ੍ਦਿਸਜਾਤਕ**ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਸਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ **ਸਤਨੇਸਾ**ਤਿ ਸਤਾਨਂ ਏਸਾਤਿ ਛੇਦੋ, ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਨਿਗ੍ਗਹੀਤਸਰਲੋਪਵਸੇਨ ਚ ਰੂਪਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਅਦ੍ਧਾ ਏਕਂਸੇਨ ਏਸ ਤਾਤ ਸਤਾਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸਭਾਵੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਯਂ ਯੇ ਲੋਕੇ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਚ ''ਅਰਿਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਤਪ੍ਪਟਿਸੇਧਸ੍ਸ ਪਨ ਅਸਂ, ਅਸਨ੍ਤੋ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਨ੍ਤਾ ਇਚ੍ਚਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਸਨ੍ਤਾ ਕਿਰ ਮਂ ਜਮ੍ਮਾ, ਤਾਤ ਤਾਤਾਤਿ ਭਾਸਰੇ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਸਂ, ਅਸਨ੍ਤੁਂ, ਅਸਨ੍ਤੇ। ਅਸਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ''ਸਨ੍ਤੋ, ਅਸਨ੍ਤੋ''ਤਿਮਾਨਿ ਬਹੁਵਚਨਕਾਨਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਏਕਵਚਨਕਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਨ ''ਸਨ੍ਤੋ, ਦਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕਵਚਨਾਨਿਯੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥਵਾਚਕ**ਸਨ੍ਤੋ**ਸਦ੍ਦਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਾਚਕਾਨਂ ਤੇਸਂ ਕਾਨਿਚਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਕਥਯਾਮ –

ਸਮੇਤਿ ਅਸਤਾ ਅਸਂ। ਯਂ ਯਞ੍ਹਿ ਰਾਜ ਭਜਤਿ, ਸਨ੍ਤੁਂ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਅਸਂ। ਨ ਸਾ ਸਭਾ ਯਤ੍ਥ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋ। ਅਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰਯਂ ਯਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਤੋ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ। ਅਸਨ੍ਤੇ ਨੋਪਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਸਨ੍ਤੇ ਸੇਵੇਯ੍ਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਸਬ੍ਭਿਰੇਵ ਸਮਾਸੇਥ। ਸਤਂ ਧਮ੍ਮੋ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਯੋ ਪਨਮ੍ਹੇਹਿ ਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਸਬ੍ਭੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ **ਸਨ੍ਤੁ**ਇਤਿ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਵਸੇਨ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ''ਸਬ੍ਭੀ''ਤਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਸਬ੍ਭੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਸੁਨ੍ਦਰਾਧਿਵਚਨਂ ਵਾ ਏਤਂ ਸਬ੍ਭੀਤਿ। ਸਬ੍ਬੋ ਚਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਾਟ੍ਠਕਥਾਯ ''ਬਹੁਮ੍ਪੇਤਂ ਅਸਬ੍ਭਿ ਜਾਤਵੇਦਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ''ਸਨ੍ਤੋ ਹਵੇ ਸਬ੍ਭਿ ਪਵੇਦਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਚ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਆਲਪਨੇ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ, ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਸੁ ਚ।
ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ ਚ ਯੋਜੇਯ੍ਯ, **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਮੇਧਸੋ॥

ਅਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਭੋ ਸਬ੍ਭਿ ਤਿਟ੍ਠ, ਸਬ੍ਭਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਬ੍ਭਿ ਸਹ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਭਿ ਅਪੇਹਿ, ਅਸਬ੍ਭਿਰੂਪੋ ਪੁਰਿਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਸਾਸਨਾਨੁਕੂਲਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਤਦਨੁਕੂਲਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਧ ਸਾਸਨਤੋ ਪਯੋਗੇ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੇ ਵਿਚਿਤ੍ਤੇ ਸੁਗਤਪਾਲ਼ਿਨਯੇ ਸੋਤੂਨਂ ਵਿਸਾਰਦਮਤਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਂ। ਤਂ ਯਥਾ? ਬਹੁਮ੍ਪੇਤਂ ਅਸਬ੍ਭਿ ਜਾਤਵੇਦ, ਯਂ ਤਂ ਵਾਲਧਿਨਾ'ਭਿਪੂਜਯਾਮ। ਸਬ੍ਭਿ ਕੁਬ੍ਬੇਥ ਸਨ੍ਥਵਂ। ਯਂ ਸਾਲਵਨਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਕੋ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਮਕਰਿ ਅਸਬ੍ਭਿਰੂਪਂ। ਆਬਾਧੋਯਂ ਅਸਬ੍ਭਿਰੂਪੋ। ਅਸਮ੍ਮੋਦਕੋ ਥਦ੍ਧੋ ਅਸਬ੍ਭਿਰੂਪੋ''ਤਿ । ਤਤ੍ਥ ਆਲਪਨਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਕਰਣਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਮਾਸੇ ਸਦ੍ਦਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਬ੍ਯਾਸੇ ਸਦ੍ਦਰੂਪਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਹੇਤੁਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ **ਸਨ੍ਤਿ**ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ, ਸੋ ਚ **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤੇ **ਰਤ੍ਤਿ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬੇਸਮਿਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣੋ ਹਿ ਸੋ ਨਯੋ। ਸੁਨ੍ਦਰਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਚੇ, **ਅਗ੍ਗਿ ਰਤ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਿ**ਨਯੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ''ਸਬ੍ਭਿਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਵਸੇਨ ਆਲਪਨਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਵਸੇਨਪਿ ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗਸ੍ਸ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਨ੍ਤੋ 'ਸਬ੍ਭੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਜਰਂ ਉਪੇਤੀ'ਤਿ ਪਵੇਦਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ''ਸਬ੍ਭੀਹੀ''ਤਿ **ਹਿ**ਵਚਨਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸੇਸੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵਦਾਮ –

ਗਰੂ ''ਸਬ੍ਭੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਂ ਭਾਸਿਂਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਾ।
ਯਤੋ ਤਤੋ **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦਂ, ਧੀਰੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜਯੇ॥

“ਅਸਬ੍ਭਿਰੂਪੋ”ਇਤਿਪਿ, ਸਮਾਸਵਿਸਯੇ ਸੁਤਂ।
ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਭਿ**ਸਦ੍ਦਂ, ਵਿਦ੍ਵੂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਯੋਜਯੇ॥

“ਓਵਦੇਯਜਾਨੁਸਾਸੇਯਜ , ਅਸਬ੍ਭਾ ਚ ਨਿਵਾਰਯੇ”ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ “ਅਸਬ੍ਭਾ”ਤਿਪਦਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਵੁਤ੍ਤੀਸੁ ਤਦ੍ਧਿਤਪਚ੍ਚਯੇਸੁ **ਣਜ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਮੁਪਾਗਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ? ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਅਸਬ੍ਭੀਸੁ ਭਵਂ ਅਸਬ੍ਭਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਅਕੁਸਲਂ, ਤਤੋ ਅਸਬ੍ਭਾ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਨਿਵਾਰਯੇ ਚ, ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “ਅਮ੍ਹੇ ਅਸਬ੍ਭਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਵਿਕ੍ਕੋਸਮਾਨਾ ਤਿਬ੍ਬਾਹਿ ਸਤ੍ਤੀਹਿ ਹਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ”ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਅਸਬ੍ਭੀਨਂ ਏਤਾਤਿ ਅਸਬ੍ਭਾ, ਨ ਵਾ ਸਬ੍ਭੀਨਂ ਏਤਾਤਿਪਿ ਅਸਬ੍ਭਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ, **ਣਜ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਚ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਾ ਚ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ “ਸਂ, ਸਨ੍ਤੋ। ਸਂ, ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤੇ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਦਮਾਲਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਤ੍ਥ “ਸਮੇਤਿ ਅਸਤਾ ਅਸ”ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ “ਅਸ”ਨ੍ਤਿ ਪਦੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ “ਸ”ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ ਯੁਗਲ਼ਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾਰਹਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ “ਅਸ”ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਸਂ ਅਸਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨਾਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ “ਸ”ਮਿਤਿ ਪਦਂ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਮਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਰ **ਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ। **ਅਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ “ਅਸਤੀ, ਅਸਾ”ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। “ਅਸਤੀ, ਅਸਤੀ, ਅਸਤਿਯੋ, ਅਸਾ। ਅਸਤਿਂ, ਅਸਤੀ, ਅਸਤਿਯੋ। ਅਸਾਯ, ਅਸਤਿਯਾ, ਅਸਤੀਹਿ, ਅਸਤੀਭਿ। ਅਸਤਿਯਾ, ਅਸਤੀਨ”ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ “ਅਸਾ ਲੋਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ, ਵੇਲਾ ਤਾਸਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਮਾ ਚ ਵਸਂ ਅਸਤੀਨਂ ਨਿਗਚ੍ਛੇ”ਤਿਆਦੀਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਸਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ **ਅਸਤੀ**ਤਿ ਚ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ, ਅਸਨ੍ਤੁਜਾਤਿਕਾਤਿ ਹਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ “ਅਸਾ**ਤਿ ਅਸਤਿਯੋ ਲਾਮਿਕਾ, ਅਥ ਵਾ ਸਾਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਖਂ, ਤਂ ਤਾਸੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਸਾਤਮੇਵ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਅਸਾ , ਦੁਕ੍ਖਾ, ਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ”ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਤਂ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਅਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ “ਅਸਾ”ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਯਥਾ ਰਿਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿਪਦਸ੍ਸ ਲੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਰਕ੍ਖਰਸ੍ਸ “ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸਂ, ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਨਿ। ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸ”ਨ੍ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ “ਅਸਾ, ਅਸਾ, ਅਸਾਯੋ। ਅਸਂ, ਅਸਾ, ਅਸਾਯੋ। ਅਸਾਯਾ”ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਯੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ “ਸਨ੍ਤੋ”ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਸੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਭਾਵੇਨ **ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤਾ। ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤੇ। ਸਤਾ, ਸਨ੍ਤੇਨ, ਸਨ੍ਤੇਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਭਿ। ਸਤੋ, ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸ, ਸਤਂ, ਸਨ੍ਤਾਨਂ। ਸਤਾ, ਸਨ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਮਾ, ਸਨ੍ਤੁਮ੍ਹਾ, ਸਨ੍ਤੇਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਭਿ। ਸਤੋ, ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸ, ਸਤਂ, ਸਨ੍ਤਾਨਂ। ਸਤਿ, ਸਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਮਿਂ, ਸਨ੍ਤੁਮ੍ਹਿ, ਸਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਸਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤਾ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ “ਅਯਂ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਟ੍ਠਮੋ ਭਦ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਅਸਤਾ ਤੁਚ੍ਛਾ ਮੁਸਾ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਭਵੇ ਖੋ ਸਤਿ ਜਾਤਿ ਹੋਤਿ”ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। “ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਖੋ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ”ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਸਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਠਿਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਰ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਠਿਤੇਸੁ **ਸਨ੍ਤੋ**ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨ**ਸਨ੍ਤੋ**ਸਦ੍ਦਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ **ਸਮਾਨ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਮਾਨੇ, **ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਾ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਮਾਨੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਚ “ਹੋਨ੍ਤੋ”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ “ਪਹੁ ਸਮਾਨੇ ਵਿਪੁਲਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤੀ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਮੇ ਨ ਕਰੋਸਿ ਦੁਕ੍ਖ”ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਪਯੋਗਾਨਿ ਪਨ –

“ਯੋ ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਂ ਵਾ, ਜਿਣ੍ਣਕਂ ਗਤਯੋਬ੍ਬਨਂ।
ਪਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਭਰਤਿ, ਤਂ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖਂ॥

ਇਧੇਵ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ, ਦੇਵਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਮਾਰਿਸਾ''ਤਿ

ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ **ਸਨ੍ਤੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਯਸ੍ਮਾ ''ਕਿਲਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਉਪਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਨਿਰੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ **ਸਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤਾ। ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤੇ। ਸਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਨ੍ਤੋ ਤਸਿਤੋ। ਦੀਘਂ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਂ। ਸਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ ਨਿਯਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ। ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ ਅਬ੍ਭਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਸਾ ਚ ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਸਮਾਨਂ ਕਿਲਨ੍ਤਂ ਉਪਸਨ੍ਤਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧ''ਮਿਤਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਕਾਪਦਵਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ''ਉਪਾਦਾਨੇ ਖੋ ਸਤਿ ਭਵੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਪੁਂਸਕਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਸਨ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇ ''ਸਤਾ, ਸਤੋ, ਸਤਂ, ਸਤੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਅਧਿਕਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸੇਸਾਨਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਨ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਾਯੋ। ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਾਯੋ। ਸਨ੍ਤਾਯਾ''ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਚ, ਸਨ੍ਤੀ, ਸਨ੍ਤੀ, ਸਨ੍ਤਿਯੋ । ਸਨ੍ਤਿਂ, ਸਨ੍ਤੀ, ਸਨ੍ਤਿਯੋ। ਸਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੇਨ ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤਾਸੁ ਪਠਮਾ ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਕਾਪਦਵਤੀ, ਏਤ੍ਥ ਪਯੋਗਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਵ। ਦੁਤਿਯਾ ਪਨ ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਮਾਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਦੀਪਕਾਪਦਵਤੀ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿ ਆਵਿਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ''ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਯਾਯ ਮਾਤੁ ਭਤੋ ਪੋਸੋ,
ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਅਵੇਕ੍ਖਤਿ।
ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਣਦਦਿਂ ਸਨ੍ਤਿਂ,
ਹਨ੍ਤਿ ਕੁਦ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਮਾਨਾ ''ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਰਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਨ੍ਤੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ **ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ''ਜਾਤਿਯਾ ਖੋ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇ ''ਸਤਿ, ਸਤਿਯਾ, ਸਤਿਯਂ, ਸਨ੍ਤਿਯਾ, ਸਨ੍ਤਿਯਂ, ਸਨ੍ਤੀਸੂ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਸਾਨਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਅਯਂ ਤਤਿਯਾ, ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ''ਸਨ੍ਤਿਯਾ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਸਤੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਸਮਾਨਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ''ਯਾ ਤ੍ਵਂ ਵਸਸਿ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਦਹਰਿਯਾ ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਯੇ ਤਂ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਾਦਂਸੁ, ਏਵਂ ਦਹਰਿਯਂ ਸਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਸਤੀ, ਸਤੀ, ਸਤਿਯੋ। ਸਤਿਂ, ਸਤੀ, ਸਤਿਯੋ। ਸਤਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸਂਯੋਗੇ **ਨ**ਕਾਰਲੋਪਵਸੇਨ ਵਾ।

ਇਦਾਨਿ ''ਸਨ੍ਤੋ, ਸਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪਯੋਗਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥਯਾਮ ਪਯੋਗੇਸੁ ਸੋਤੂਨਂ ਅਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਭਾਵਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ''ਸਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੁਏਕਵਚਨਸਦਿਸਂ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ''ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ, ''ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੁਬਹੁਵਚਨਸਦਿਸਂ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਕਿਲਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਮਾਨੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਨਿਰੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਾ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ''ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੁਬਹੁਵਚਨਸਦਿਸਂ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਯੇਵਤ੍ਥੇ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਪਨ ''ਸਨ੍ਤਾ ਸੂਨੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ, ਕੋ ਨੇ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ

''ਸਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਨੀਤਿ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧੀਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹਟ੍ਠਾਨਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ –

''ਤਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਚ ਏਕਤ੍ਤੇ, ਬਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਤ੍ਤਮਜਨ੍ਤੋ **ਸਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ, ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇ ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਸੋ''ਤਿ॥

ਇਦਾਨਿ **ਮਹਨ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਮਹਂ, ਮਹਾ, ਮਹਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਾ। ਮਹਨ੍ਤਂ, ਮਹਨ੍ਤੇ। ਮਹਤਾ, ਮਹਨ੍ਤੇਨ, ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਮਹਨ੍ਤੇਭਿ। ਮਹਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ, ਮਹਤਂ। ਮਹਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਮਹਨ੍ਤੇਭਿ। ਮਹਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ, ਮਹਤਂ। ਮਹਤਿ, ਮਹਨ੍ਤੇ, ਮਹਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਮਹ, ਭੋ ਮਹਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ।

ਏਤ੍ਥ ''ਮਹਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਾ। ਮਹਨ੍ਤਂ, ਮਹਨ੍ਤੇ। ਮਹਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭੋ ਮਹਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਲਪਨਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਮਹਨ੍ਤਂ, ਮਹਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਮਹਤੀ, ਮਹਤੀ, ਮਹਤਿਯੋ। ਮਹਤਿਂ, ਮਹਤੀ, ਮਹਤਿਯੋ। ਮਹਤਿਯਾ, ਮਹਤੀਹਿ ਮਹਤੀਭੀ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਮਹਤਿਯਾ ਚ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਅਪਰੋਪਿ ''ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਯੋ। ਮਹਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ''ਮਹਨ੍ਤਾ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯੋ''ਤਿਆਦੀਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ਪਨ ''ਮਹਨ੍ਤੀ''ਇਤਿ ਪਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਤਂ ''ਗੁਣਵਨ੍ਤੀ, ਕੁਲਵਨ੍ਤੀ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨਨੁ ਭੋ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਸਨੇਪਿ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ''ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਪਦਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਹਨ੍ਤੀ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਨਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ''ਮਹਤੀ, ਗੁਣਵਤੀ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਯਸ੍ਸੇਵ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ''ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ ਮਹਤੀ ਨਙ੍ਗਲਸੀਸਾ, ਇਤ੍ਥੀ ਸਿਯਾ ਰੂਪਵਤੀ, ਸਾ ਚ ਸੀਲਵਤੀ ਸਿਯਾ। ਸਤਿਮਤੀ ਚਕ੍ਖੁਮਤੀ। ਇਦ੍ਧਿਮਤੀ ਪਤ੍ਤਿਮਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਮਹਤਿਂ ਸੇਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹੋਸਧਸੇਨਾ ਮਨ੍ਦਾ, ਅਯਂ ਅਤਿਵਿਯ ਮਹਤੀ ਸੇਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਆਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ''ਮਹਨ੍ਤੀ, ਰੂਪਵਨ੍ਤੀ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ "**ਮਹਾ**ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਬਜਾਸੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ 'ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਮਹਾ ਤੇ ਉਪਾਸਕ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ। ਮਹਾ ਵਤਾਯਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭੂਮਿਚਾਲੋ। ਘੋਸੋ ਚ ਵਿਪੁਲੋ ਮਹਾ। ਬਾਰਾਣਸਿਰਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਮਹਾ। ਸੇਨਾ ਸਾਦਿਸ੍ਸਤੇ ਮਹਾ''ਤਿ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਏਵਂ ਬਜਾਸੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਹਂ, ਮਹਾ, ਮਹਨ੍ਤੋ, ਮਹਨ੍ਤਾ। ਭੋ ਮਹਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, ''ਮਹਨ੍ਤਂ, ਮਹਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ। ਭੋ ਮਹਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ, ''ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਯੋ। ਭੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਯੋ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਮਾਸੇ ਪਨ ''ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾ ਮਹਬ੍ਬਲੋ ਮਹਾਵਨਂ ਮਹਗ੍ਗਤਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਮਹਬ੍ਭਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਦ੍ਧਿਤੇ ''ਮਹਤ੍ਤਨੋ ਮਹਤ੍ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ **ਮਹਨ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ''ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋ ਚ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੋ ਚ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੋ ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ''ਚਰਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਚਰਨ੍ਤਂ ਚਰਨ੍ਤੀ, ਦਦਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਦਨ੍ਤਂ ਦਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਨੇਕਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

ਯੇ ਪਨਾਚਰਿਯਾ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਗਚ੍ਛਂ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਤ੍ਤਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਮਮ੍ਹੇਹਿ ਪਯੋਗੋ ਸਾਸਨੇ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਯਵਸੇਨਾਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਵਦਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਸੇਯਜਥਿਦਂ?

‘‘ਗਚ੍ਛਂ ਵਿਧਮ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਿ-ਪਦਾਨਿ ਮੁਨਿਸਾਸਨੇ।
ਕਤ੍ਥਚਾਖ੍ਯਾਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਨਾਮਿਕਾ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਚ੍ਛਂ,
ਸੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਵਿਧਮਂ ਦੇਵ ਤੇ ਰਟ੍ਠਂ,
ਪੁਤ੍ਤੋ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ ਤਵ॥

ਅਧਮ੍ਮਂ ਸਾਰਥਿ ਕਯਿਰਾ, ਮਞ੍ਚੇ ਤ੍ਵਂ ਨਿਕ੍ਖਨਂ ਵਨੇ’’।
ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਞੇਯ੍ਯਾ, ਪਯੋਗਾ ਏਤ੍ਥ ਧੀਮਤਾ॥

‘‘ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਧਮੀ’’ਤਿ-ਆਦਿਨਾ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਨਾਨਾਕਾਲਪੁਰਿਸਾਨਂ, ਵਸੇਨਤ੍ਥਂ ਵਦੇ ਵਿਦੂ॥

ਨਾਮਤ੍ਤੇ ਪਨ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਵਿਧਮਨ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ।
‘‘ਗਚ੍ਛ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨ-ਮਤ੍ਥਮਤ੍ਥਵਿਦੂ ਵਦੇ॥

ਇਦਾਨਿ ਸਮਗਤਿਕਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਜਾਨਂ, ਪਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਯੋ ਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਵਦਾਮ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਸਾ ਜਾਨਂਯੇਵ ਆਹ ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਪਸ੍ਸਂਯੇਵ ਆਹ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ **ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ** ਸਦ੍ਦਾਨਂ ‘‘ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ‘‘ਗਚ੍ਛਂ’’ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਥਨਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਨ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਥਨਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਹਿ ਅਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਪਿ ਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ ਲੋਕਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਥਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ‘‘ਗਚ੍ਛਂ’’ਇਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਹਿ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਨ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਹਿ ਅਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਉਤ੍ਤਰਤ੍ਰਾਪਿ। ‘‘ਭਰਨ੍ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਮਨੁਸ੍ਸਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਸ੍ਸਰਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤਿ। ‘‘ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਸਰਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਰਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਰਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤਿ। ‘‘ਫੁਸਂ ਭੂਤਾਨਿ ਸਣ੍ਠਾਨਂ, ਮਨਸਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਯਥਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਫੁਸਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ‘‘ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਯਾਚਂ ਅਦਦਮਪ੍ਪਿਯੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਯਾਚਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਯਾਚਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਭਵਤਿ। **ਯਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਂ ਧਨਂ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ‘‘ਭਵਂਕਰ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਵਿਸਦਿਸਪਦਮਾਲਾ ਚ ‘‘ਗਚ੍ਛਂ, ਚਰ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਸਦਿਸਪਦਮਾਲਾ ਚ ‘‘ਜਾਨਂ, ਪਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਆਕਾਰੋ ਆਖ੍ਯਾਤਿਕਪਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਿਤੋ ਪਾਵਚਨਵਰੇ ਸੋਤੂਨਂ ਸਦ੍ਦੇਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਵਿਸਾਰਦਬੁਦ੍ਧਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਂ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ –

‘‘ਭਵਂ ਕਰਂ ਅਰਹਂ ਸਂ, ਮਹਂ’’ਇਤਿ ਪਦਾਨਿ ਤੁ।
ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

‘‘ਗਚ੍ਛਂ ਚਰਂ ਦਦਂ ਤਿਟ੍ਠਂ, ਚਿਨ੍ਤਯਂ ਭਾਵਯਂ ਵਦਂ।

ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਸਮਾਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

ਤਤ੍ਰ ''ਜਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ।
ਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨ-ਨ੍ਤੁਰਤੋ ਪਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ॥

ਅਪਿਚ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਛਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਤੇਰਸਸੁ ਵਚਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

''ਗਚ੍ਛਂ ਚਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਵਿਪ੍ਪਕਤਵਚੋ ਸਿਯੁਂ।
''ਗਚ੍ਛਮਾਨੋ ਚਰਮਾਨੋ'', ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਚ॥

''ਮਹਂ ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ, ਵਿਪ੍ਪਕਤਵਚੋਪਿ ਚ।
ਅਵਿਪ੍ਪਕਤਵਚੋ ਚ, ਸਿਯੁਂ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਤੋ॥

''ਅਰਹਂ ਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ, ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਥਾ।
ਆਕਾਰਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪੇਤਂ, ਕਰੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੁਮੇਧਸੋਤਿ॥

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਆਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਧਨਭੂਤਿ**ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤਂਸਦਿਸਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗਂ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਅਗ੍ਗਿ, ਅਗ੍ਗੀ, ਅਗ੍ਗਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਂ, ਅਗ੍ਗੀ, ਅਗ੍ਗਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਨਾ, ਅਗ੍ਗੀਹਿ, ਅਗ੍ਗੀਭਿ। ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗਿਨੋ, ਅਗ੍ਗੀਨਂ। ਅਗ੍ਗਿਨਾ, ਅਗ੍ਗੀਹਿ, ਅਗ੍ਗੀਭਿ। ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗਿਨੋ, ਅਗ੍ਗੀਨਂ। ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ, ਅਗ੍ਗੀਸੁ। ਭੋ ਅਗ੍ਗਿ, ਭੋ ਅਗ੍ਗੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਯੋ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਮਾ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨਾਗਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਂਸਦਿਸਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਅਗ੍ਗਿਨਾ, ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਮਾ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਕਮੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਧਨਭੂਤਿ, ਧਨਭੂਤੀ, ਧਨਭੂਤਯੋ। ਧਨਭੂਤਿਂ, ਧਨਭੂਤੀ, ਧਨਭੂਤਯੋ। ਧਨਭੂਤਿਨਾ, ਧਨਭੂਤੀਹਿ, ਧਨਭੂਤੀਭਿ। ਧਨਭੂਤਿਸ੍ਸ, ਧਨਭੂਤਿਨੋ, ਧਨਭੂਤੀਨਂ। ਧਨਭੂਤਿਨਾ, ਧਨਭੂਤਿਸ੍ਮਾ, ਧਨਭੂਤਿਮ੍ਹਾ, ਧਨਭੂਤੀਹਿ, ਧਨਭੂਤੀਭਿ। ਧਨਭੂਤਿਸ੍ਸ, ਧਨਭੂਤਿਨੋ, ਧਨਭੂਤੀਨਂ। ਧਨਭੂਤਿਸ੍ਮਿਂ, ਧਨਭੂਤਿਮ੍ਹਿ, ਧਨਭੂਤੀਸੁ। ਭੋ ਧਨਭੂਤਿ, ਭੋ ਧਨਭੂਤੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਧਨਭੂਤਯੋ।

ਸਿਰਿਭੂਤਿ ਸੋਤ੍ਥਿਭੂਤਿ, ਸੁਵਤ੍ਥਿਭੂਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਿ।
ਗਿਨਿ ਜੋਤਿ ਦਧਿ ਪਾਣਿ, ਇਸਿ ਸਨ੍ਧਿ ਮੁਨਿ ਮਣਿ॥

ਬਜਾਧਿ ਗਣ੍ਠਿ ਰਵਿ ਮੁਟ੍ਠਿ, ਕਵਿ ਗਿਰਿ ਕਪਿ ਨਿਧਿ।
ਕੁਚ੍ਛਿ ਵਤ੍ਥਿ ਵਿਧਿ ਸਾਲਿ, ਵੀਹਿ ਰਾਸਿ ਅਹਿ ਮਸਿ॥

ਸਾਤਿ ਕੇਸਿ ਕਿਮਿ ਬੋਨ੍ਤਿ, ਬੋਧਿ ਦੀਪਿ ਪਤਿ ਹਰਿ।
ਅਰਿ ਧਨਿ ਤਿਮਿ ਕਲਿ, ਸਾਰਥਜੁਦਧਿ ਅਞ੍ਜਲਿ,

ਅਧਿਪਤਿ ਨਰਪਤਿ, ਅਸਿ ਞਾਤਿ ਨਿਰੂਪਧਿ।
ਸਮਾਧਿ ਜਲਧਿਚ੍ਚਾਦੀ, **ਧਨਭੂਤਿ**ਸਮਾ ਮਤਾ॥

ਅਥ ਵਾ ਏਤੇਸੁ **ਅਧਿਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਅਧਿਪਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਅਧਿਪਤਿਯਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀਰੂਪਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ''ਅਸਾਰੇ ਸਾਰਮਤਿਨੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਾਸਪਦਤੋ **ਯੋ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਨੋ**ਆਦੇਸਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕ੍ਵਚਿ **ਅਧਿਪਤਿ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਾਸਪਦਾਨਂ ''ਅਧਿਪਤਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਰੂਪਾਨਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ ਦਣ੍ਡੀਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ''ਦਣ੍ਡਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਵਚਨਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ। **ਗਹਪਤਿਜਾਨਿਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਨ ਸਮਾਸਪਦਾਨਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਰੂਪਾਨਿ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ''ਗਹਪਤਯੋ ਜਾਨਿਪਤਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਥਾਪਾਵਚਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਰੂਪਤ੍ਤਾ। **ਇਸਿ ਮੁਨਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਨਾਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਇਸੇ, ਮੁਸੇ''ਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਂ ਇਸੇ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹ ਮਹਾਮੁਨੇ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਰੇਕੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ "**ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਭਾਵੇਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਭਾਵੇ ਉਪਯੋਗਭਾਵਾਦੀਸੁ ਵਾ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, **ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ "**ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਮੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ, ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤਾਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ **ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤੇ** –

''ਨ ਹਿ ਵਗ੍ਗੁ ਵਦਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ,
ਨਾਭਿਜਵਨ੍ਤਿ ਨ ਤਾਣਮੁਪੇਨ੍ਤਿ।
ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਸੇਨ੍ਤਿ,
ਅਗ੍ਗਿਨਿਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ''ਅਗ੍ਗਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ "**ਅਗ੍ਗਿਨਿਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋਜਾਲਂ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਚ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਮਗ੍ਗਿ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਵ ਚ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ **ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤੇ** –

''ਅਥ ਲੋਹਮਯਂ ਪਨ ਕੁਮ੍ਭਿਂ,
ਅਗ੍ਗਿਨਿਸਞ੍ਜਲਿਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ।
ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤਾਸੁ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ,
ਅਗ੍ਗਿਨਿਸਮਾਸੁ ਸਮੁਪ੍ਪਿਲਵਾਤੇ''ਤਿ

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸਮਾਸਵਿਸਯਤ੍ਤਾ **ਅਗ੍ਗਿਨਿਸਞ੍ਜਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨੀਹਿ ਸਞ੍ਜਲਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾ **ਅਗ੍ਗਿਨਿਸਮਾਸੂ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨੀਹਿ ਸਦਿਸਾਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋਪਿ। ਏਵਂ ਸਮਾਸਵਿਧਾਨਮੁਖੇਨ ''ਅਗ੍ਗਿਨੀਹੀ''ਤਿ ਕਰਣਵਚਨਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਗਿਨਿਸਦ੍ਦੋਪਿ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਤਮੇਵ ਕਟ੍ਠਂ ਦਹਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਜਾਯਤੇ ਗਿਨੀ''ਤਿ **ਚੂਲ਼ਬੋਧਿਚਰਿਯਾਯਂ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ **ਅ**ਕਾਰਲੋਪਂ ਸਞ੍ਞੋਗਾਦਿਸ੍ਸ ਚ **ਗ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਤਸ੍ਸਾ

ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ "**ਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਕਟ੍ਠਾ। **ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਏਵ**ਂ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨਤੋ। ਤਥਾ ''ਛਨ੍ਨਾ ਕੁਟਿ ਆਹਿਤੋ ਗਿਨੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ **ਧਨਿਯਸੁਤ੍ਤ**ਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ "**ਆਹਿਤੋ**ਤਿ ਆਭਤੋ ਜਾਲਿਤੋ ਵਾ। **ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਤਥੇਵ ਚ ''ਮਹਾਗਿਨਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ, ਅਨਾਹਾਰੋਪਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ **ਥੇਰਗਾਥਾਯ** ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ "**ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਯਦਿ ਹਿ **ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੁਂ ਨ ਸਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ''ਜਾਯਤੇ ਗਿਨੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ''ਜਾਯਤੇ ਅਗ੍ਗਿਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਦਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਨ ਵਦਿਂਸੁ, "**ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਪਨ ਵਦਿਂਸੁ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ "**ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਯੇ "**ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਸਾਸਨੇ ਗਿਨਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ। **ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਟ੍ਠਕਥਾ**ਯਞ੍ਹਿ ''ਛਨ੍ਨਾ ਕੁਟਿ ਆਹਿਤੋ ਗਿਨੀ''ਤਿ ਪਾਠਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ''ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿਨਿ 'ਗਿਨੀ'ਤਿ ਵੋਹਰਿਯਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾਰਚਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ –

> ਵਿਦੇਹਰਟ੍ਠਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ, ਯਂ ਤਂ ਨਾਮੇਨ ਵਿਸ੍ਸੁਤਂ।
> ਰਟ੍ਠਂ ਪਬ੍ਬਤਰਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯਂ ਮਨੋਰਮਂ॥
>
> ਧਮ੍ਮਕੋਣ੍ਡਵ੍ਹਯਂ ਤਤ੍ਥ, ਨਗਰਂ ਅਤ੍ਥਿ ਸੋਭਨਂ।
> ਤਮ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਭਾਸਾ ਏਵ ਗਿਨਿਚ੍ਚਯਂ॥
>
> ''ਗਿਨਿ ਗਿਨੀ ਗਿਨਯੋ''ਤਿ-ਆਦਿਨਾ ਪਵਦੇ ਵਿਦੂ।
> ਪਦਮਾਲਂ ਯਥਾ ਅਗ੍ਗਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਸੁਮੇਧਸੋ॥

ਇਤਿ **ਅਲਾਬੁ ਲਾਬੁ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਪਾਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਪਨ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਤਥਾ **ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਸਿਦ੍ਧਾਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਤ੍ –

ਅਗ੍ਗਿਨਿ , ਅਗ੍ਗਿਨੀ, ਅਗ੍ਗਿਨਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਨੀ, ਅਗ੍ਗਿਨਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਨਾ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਹਿ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਭਿ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਨਂ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਨਾ, ਅਗ੍ਗਿਨਿਸ੍ਮਾ, ਅਗ੍ਗਿਨਿਮ੍ਹਾ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਹਿ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਭਿ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਸ੍ਸ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਨਂ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਨਿਮ੍ਹਿ, ਅਗ੍ਗਿਨੀਸੁ। ਭੋ ਅਗ੍ਗਿਨਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਨੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਨਯੋ।

''ਗਿਨਿ, ਗਿਨੀ, ਗਿਨਯੋ। ਗਿਨਿਂ, ਗਿਨੀ, ਗਿਨਯੋ, ਗਿਨਿਨਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜਿਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ **ਸਤ੍ਵ ਪਦ੍ਧਸ੍ਵਾਮਿਨੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞੋਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਮਾਗਧਭਾਸਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਸਤ੍ਤਵਪਦੁਮਸੁਵਾਮਿਨੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਞ੍ਞੋਗਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਾ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯਂ **ਅਗ੍ਨੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞੋਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਗਧਭਾਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ''ਅਗ੍ਗਿਨੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞੋਗਨਕਾਰਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਾ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਅਗ੍ਗਿਨਿਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ। ਯਥਾ ਚ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਹਿ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਭੂਤੋ **ਅਗ੍ਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਤੀਸੁ ਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜਿਯਤਿ, ਤਥਾ ਮਾਗਧਭਾਸਾਭੂਤੋ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਇਧਮ੍ਪਿ ਯੋਜਿਯਤਿ, **ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ, ਈਸਕਞ੍ਚ ਸਰੂਪਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਯੋਜਿਯਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਦਿ **ਅਗ੍ਗਿਨਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ''ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸਿਨੀ''ਤਿ ਲਕ੍ਖਣੇਨ **ਸਿ**ਮ੍ਹਿ ਪਰੇ **ਅਗ੍ਗਿ**ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਇਨਿ**ਆਦੇਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਯਥਾ ਨਵਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੇਕਸੇਸਸ੍ਸ **ਦਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਯੋ**ਵਚਨਮ੍ਹਿ **ਨ**ਵਾਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਯੋ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਉਤਿ**ਆਦੇਸਂ ਕਸ੍ਮਾ ''ਨਵੁਤੀ''ਤਿ ਰੂਪੇ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇ ਪੁਨ ''ਨਵੁਤੀ''ਤਿ ਪਕਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ **ਨਂ**ਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨਵੁਤੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ । ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਪਨ **ਨਾ**ਦਿਏਕਵਚਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ **ਯਾ**ਆਦੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ

‘‘ਨਵੁਤਿਯਾ’’ਤਿ ਰੂਪਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਛਨ੍ਨਵੁਤੀਨਂ ਪਾਸਣ੍ਡਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਰਂ ਯਦਿਦਂ ਸੁਗਤਵਿਨਯਂ ਨਵੁਤਿਯਾ ਹਂਸਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ **ਸਿਮ੍ਹਿ** **ਅਗ੍ਗਿ**ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਇਨਿ**ਆਦੇਸਕਰਣਵਸੇਨ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਨੀ’’ਤਿ ਰੂਪੇ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇਪਿ ਪੁਨ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਨੀ’’ਤਿ ਪਕਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ **ਯੋਅਂਨਾ**ਦਯੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਨਿ, ਅਗ੍ਗਿਨੀ, ਅਗ੍ਗਿਨਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਨੀ, ਅਗ੍ਗਿਨਯੋ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਨਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਕਥਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਇਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭਾਵੀ** ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਅਵ੍ਵੇਸਞ੍ਚ ਤਂਸਦਿਸਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਦਣ੍ਡੀ, ਦਣ੍ਡੀ, ਦਣ੍ਡਿਨੋ। ਦਣ੍ਡਿਂ, ਦਣ੍ਡੀ, ਦਣ੍ਡਿਨੋ। ਦਣ੍ਡਿਨਾ, ਦਣ੍ਡੀਹਿ, ਦਣ੍ਡੀਭਿ। ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਸ, ਦਣ੍ਡਿਨੋ, ਦਣ੍ਡੀਨਂ। ਦਣ੍ਡਿਨਾ, ਦਣ੍ਡੀਹਿ, ਦਣ੍ਡੀਭਿ। ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਸ, ਦਣ੍ਡਿਨੋ, ਦਣ੍ਡੀਨਂ। ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਮਿਂ, ਦਣ੍ਡਿਮ੍ਹਿ, ਦਣ੍ਡੀਸੁ। ਭੋ ਦਣ੍ਡਿ, ਭੋ ਦਣ੍ਡੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਿਨੋ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਦਣ੍ਡਿਨ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗੇਕਵਚਨਞ੍ਚ ‘‘ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਮਾ, ਦਣ੍ਡਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਞ੍ਚ ‘‘ਦਣ੍ਡਿਨੀ’’ਤਿ ਭੁਮ੍ਮੇਕਵਚਨਞ੍ਚ ਨਾਗਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਂਸਦਿਸਸ੍ਸ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ।

> ‘‘ਭਣ ਸਮ੍ਮ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਅਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕੇਵਲਂ।
> ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਦਹਰਾ ਪਕ੍ਖੀ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰਾ’’ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਪਕ੍ਖੀ’’ਇਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ‘‘ਦਣ੍ਡੀ’’ਇਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਭਾਵੀ, ਭਾਵੀ, ਭਾਵਿਨੋ। ਭਾਵਿਂ, ਭਾਵਿਨਂ, ਭਾਵੀ, ਭਾਵਿਨੋ। ਭਾਵਿਨਾ, ਭਾਵੀਹਿ, ਭਾਵੀਭਿ। ਭਾਵਿਸ੍ਸ, ਭਾਵਿਨੋ, ਭਾਵੀਨਂ। ਭਾਵਿਨਾ, ਭਾਵਿਸ੍ਮਾ, ਭਾਵਿਮ੍ਹਾ, ਭਾਵੀਹਿ, ਭਾਵੀਭਿ। ਭਾਵਿਸ੍ਸ, ਭਾਵਿਨੋ, ਭਾਵੀਨਂ। (ਭਾਵਿਨਿ) ਭਾਵਿਸ੍ਮਿਂ, ਭਾਵਿਮ੍ਹਿ, ਭਾਵੀਸੁ। ਭੋ ਭਾਵਿ, ਭੋ ਭਾਵੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਾਵਿਨੋ।

> ਏਵਂ ਵਿਭਾਵੀ ਸਮ੍ਭਾਵੀ, ਪਰਿਭਾਵੀ ਧਜੀ ਗਣੀ।
> ਸੁਖੀ ਰੋਗੀ ਸਸੀ ਕੁਟ੍ਠੀ, ਮਕੁਟੀ ਕੁਸਲੀ ਬਲੀ॥
>
> ਜਟੀ ਯੋਗੀ ਕਰੀ ਯਾਨੀ, ਤੋਮਰੀ ਮੁਸਲੀ ਫਲੀ।
> ਦਨ੍ਤੀ ਮਨ੍ਤੀ ਸੁਧੀ ਮੇਧੀ, ਭਾਗੀ ਭੋਗੀ ਨਖੀ ਸਿਖੀ॥
>
> ਧਮ੍ਮੀ ਸਙ੍ਘੀ ਞਾਣੀ ਅਤ੍ਥੀ, ਹਤ੍ਥੀ ਚਕ੍ਖੀ ਪਕ੍ਖੀ ਦਾਠੀ।
> ਰਟ੍ਠੀ ਛਤ੍ਤੀ ਮਾਲੀ ਚਮ੍ਮੀ, ਚਾਰੀ ਚਾਗੀ ਕਾਮੀ ਸਾਮੀ॥
>
> ਮਲ੍ਲਕਾਰੀ ਪਾਪਕਾਰੀ, ਸਤ੍ਤੁਘਾਤੀ ਦੀਘਜੀਵੀ।
> ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਸੀਹਨਾਦੀ, ਭੂਮਿਸਾਯੀ ਸੀਘਯਾਯੀ॥

ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸੀ ਚ ਪਾਣੀ ਚ, ਯਸਸ੍ਸਿਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਚ।
ਏਤੇਸਂ ਕੋਚਿ ਭੇਦੋ ਤੁ, ਏਕਦੇਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੇ॥

ਈਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪਦੇਸੁ ਹਿ ''ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸੀ, ਪਾਣੀ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਂ ਉਪਯੋਗਭੁਮ੍ਮਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨਂ, ਪਾਣਿਨੇ''ਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ –

''ਨਿਧੀਨਂਵ ਪਵਤ੍ਤਾਰਂ, ਯਂ ਪਸ੍ਸੇ ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨਂ।
ਏਵਂ ਜਰਾ ਚ ਮਚ੍ਚੁ ਚ, ਅਧਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਾਣਿਨੇ॥

ਸਮੁਪਗਚ੍ਛਤਿ ਸਸਿਨਿ ਗਗਨਤਲਂ।

ਉਪਹਚ੍ਚ ਮਨਂ ਮਜ੍ਝੋ, ਮਾਤਙ੍ਗਸ੍ਮਿਂ ਯਸਸ੍ਸਿਨੇ।
ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਹ ਰਟ੍ਠੇਨ, ਮਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞਂ ਤਦਾ ਅਹੁ॥

ਸੁਸੁਖਂ ਵਤ ਜੀਵਾਮ, ਵੇਰਿਨੇਸੁ ਅਵੇਰਿਨੋ''ਤਿ

ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਯਂ ਨਯੋ **ਦਣ੍ਡੀ**ਪਦਾਦੀਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ **ਦਣ੍ਡੀ**ਪਦਾਦੀਨਂ **ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸੀ**ਪਦਾਦੀਹਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਯੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ''ਦਣ੍ਡਿਂ, ਦਣ੍ਡਿਨਂ, ਦਣ੍ਡਿਨੋ, ਦਣ੍ਡਿਨੇ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਭੁਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ''ਦਣ੍ਡਿਸ੍ਮਿਂ, ਦਣ੍ਡਿਮ੍ਹਿ, ਦਣ੍ਡਿਨਿ, ਦਣ੍ਡਿਨੇ, ਦਣ੍ਡੀਸੁ, ਦਣ੍ਡਿਨੇਸੂ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਗਾਮਣੀ ਸੇਨਾਨੀ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਰਹਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਈਕਾਰਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮ। ਕਤਮਾਨਿ ਤਾਨਿ? ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੇਤੁ ਸੇਤੁ ਕੇਤੁ ਰਾਹੁ ਭਾਣੂ ਖਾਣੂ ਸਙ੍ਕੁ ਉਚ੍ਛੁ ਵੇਲੁ ਮਚ੍ਚੁ ਜਨ੍ਤੁ ਸਿਨ੍ਧੁ ਬਨ੍ਧੁ ਰੁਰੁ ਨੇਰੁ ਸਤ੍ਤੁ ਬਬ੍ਬੁ ਪਟੁ ਬਿਨ੍ਦੁ ਗਰੁ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਂ, ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਭਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਭਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ। ਭੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਆਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਏਵਂ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ ਞੇਯ੍ਯੋ – ਹੇਤੁ, ਹੇਤੂ, ਹੇਤੁਯੋ, ਹੇਤਵੋ। ਹੇਤੁਂ, ਹੇਤੂ, ਹੇਤੁਯੋ, ਹੇਤਵੋ। ਭੋ ਹੇਤੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਹੇਤੂ, ਹੇਤਵੇ, ਹੇਤਵੋ। ਸੇਸਂ **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਸਮਂ।

ਅਥ ਵਾ ''ਹੇਤੁਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਧੇਨੁਯਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪੇਨ ਸਦਿਸਂ ''ਹੇਤੁਯਾ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਨਿਚਿ ਹਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ ਕੇਹਿਚਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪੇਹਿ ਸਦਿਸਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਕਤ੍ਤੇ ਤਰਮਾਨੋ। ਏਹਿ ਬਾਲੇਖਮਾਪੇਹਿ, ਕੁਸਰਾਜਂ ਮਹਬ੍ਬਲਂ। ਭਾਤਰਾ ਮਾਤਰਾ ਅਧਿਪਤਿਯਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਯੋ ਧੇਨੁਯੋ ਮਤਜਾ ਪੇਤਜਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ''ਹੇਤੁਯਾ ਤੀਣਿ। ਅਧਿਪਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤ। ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਕਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਚਿਨ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ।

ਜਨ੍ਤੁ, ਜਨ੍ਤੂ, ਜਨ੍ਤੁਯੋ, ਜਨ੍ਤੁਨੋ, ਜਨ੍ਤਵੋ। ਜਨ੍ਤੁਂ, ਜਨ੍ਤੂ, ਜਨ੍ਤੁਯੋ, ਜਨ੍ਤੁਨੋ, ਜਨ੍ਤਵੋ। ਭੋ ਜਨ੍ਤੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਜਨ੍ਤੂ, ਜਨ੍ਤਵੇ ਜਨ੍ਤਵੋ। ਸੇਸਂ **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਸਮਂ।

ਗਰੁ, ਗਰੂ, ਗਰਵੋ, ਗਰੁਨੋ। ਗਰੁਂ, ਗਰੂ, ਗਰਵੋ, ਗਰੁਨੋ। ਭੋ ਗਰੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗਰੂ, ਗਰਵੋ, ਗਰੁਨੋ। ਸੇਸਂ **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਸਮਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਭਤ੍ਤੁ ਚ ਗਰੁਨੋ ਸਬ੍ਬੇ, ਪਟਿਪੂਜੇਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿਪਾਲ਼ਿਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਪਦਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਸ੍ਵੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਗਾਥਾਸੁ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪਦਂ ਗਾਥਾਸੁਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਸੁ, ਅਪਿਚ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਪਦਂ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਪਿ ਅਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਪਦਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਗਾਥਾਸੁ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ , ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਸੁ ਚ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਯਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਸ੍ਵੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪਦਂ ਗਾਥਾਸੁਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ। ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ੀਸੁ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਯੇਵ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ਸੋਤੁਕਾਮਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ‘‘ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ੀਸੁ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯਾਵਿਸਯੇਸੁ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ। ‘‘ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ, ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਵ ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ‘‘ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਪਾਲ਼ੀਸੁ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਪਦਂ ਗਾਥਾਸੁ ਚ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦੇਸੁ ਚ ਸਨ੍ਧਿਵਿਸਯੇਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ –

ਚੁਣ੍ਣਿਯੇਵ ਪਦੇ ਦਿਟ੍ਠਂ, ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਪਦਂ ਦ੍ਵਿਧਾ।
ਯਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੇ ਸਨ੍ਧਿ-ਵਿਸਯਾਵਿਸਯੇਸੁ ਤਂ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਪਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਗਾਥਾਯਞ੍ਚੇਵ ਚੁਣ੍ਣਿਯੇ।
ਪਦਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚ ਸਨ੍ਧਿਸ੍ਸ, ਵਿਸਯੇਵਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇਤਿ॥

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਉਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਪਨ **ਸਯਮ੍ਭੂ**ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਤਂਸਦਿਸਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਕਥਯਾਮ –

ਸਯਮ੍ਭੂ , ਸਯਮ੍ਭੂ, ਸਯਮ੍ਭੁਵੋ। ਸਯਮ੍ਭੁਂ, ਸਯਮ੍ਭੂ, ਸਯਮ੍ਭੁਵੋ। ਸਯਮ੍ਭੁਨਾ, ਸਯਮ੍ਭੂਹਿ, ਸਯਮ੍ਭੂਭਿ। ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ, ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ, ਸਯਮ੍ਭੂਨਂ। ਸਯਮ੍ਭੁਨਾ, ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਮਾ, ਸਯਮ੍ਭੁਮ੍ਹਾ, ਸਯਮ੍ਭੂਹਿ, ਸਯਮ੍ਭੂਭਿ। ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ, ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ, ਸਯਮ੍ਭੂਨਂ। ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਮਿਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਮ੍ਹਿ, ਸਯਮ੍ਭੂਸੁ। ਭੋ ਸਯਮ੍ਭੁ, ਭੋ ਸਯਮ੍ਭੂ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਯਮ੍ਭੂ, ਸਯਮ੍ਭੁਵੋ। ਏਵਂ **ਪਭੂ ਅਭਿਭੂਵਿਭੂ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ।

ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ। ਭੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ, ਸੇਸਾਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਪਦਾਨਿ **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਸਦਿਸਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਦੂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਕਤਞ੍ਞੂ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਵਦਞ੍ਞੂ ਅਵਦਞ੍ਞੂ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਯੇ ਚ ਲਦ੍ਧਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ, ਵਦਞ੍ਞੂ ਵੀਤਮਚ੍ਛਰਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਦਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਸਯਮ੍ਭੂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਪਿਚ ''ਵਿਦੂ, ਵਿਞ੍ਞੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਪਰਚਿਤ੍ਤਵਿਦੁਨੀ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਵਿਦੁਨੀ, ਵਿਦੁਨੀ, ਵਿਦੁਨਿਯੋ। ਵਿਦੁਨਿੰ, ਵਿਦੁਨੀ, ਵਿਦੁਨਿਯੋ। ਵਿਦੁਨਿਯਾ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ''ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤੰ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੰ ਆਜਾਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਕੋਧਨਾ ਅਕਤਞ੍ਞੂ ਚ, ਪਿਸੁਣਾ ਮਿਤ੍ਤਭੇਦਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਕਤਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋਪਿ ''ਵਿਞ੍ਞੂ, ਵਿਞ੍ਞੂ, ਵਿਞ੍ਞੁਯੋ। ਵਿਞ੍ਞੁੰ, ਵਿਞ੍ਞੂ, ਵਿਞ੍ਞੁਯੋ। ਵਿਞ੍ਞੁਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਕਤਞ੍ਞੂ, ਕਤਞ੍ਞੂ, ਕਤਞ੍ਞੁਯੋ। ਕਤਞ੍ਞੁੰ, ਕਤਞ੍ਞੂ, ਕਤਞ੍ਞੁਯੋ, ਕਤਞ੍ਞੁਯਾਤਿ ਚ **ਜਮ੍ਬੂ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵੰ ''ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ, ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ। ''ਸਯਮ੍ਭੂ''ਤਿ ਪਦੇ ਪਨ ''ਸਯਮ੍ਭੁ ਞਾਣਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਯਮ੍ਭੁ, ਸਯਮ੍ਭੂ, ਸਯਮ੍ਭੂਨਿ। ਸਯਮ੍ਭੁੰ, ਸਯਮ੍ਭੂ, ਸਯਮ੍ਭੂਨੀ''ਤਿ ਨਪੁੰਸਕੇ **ਆਯੁ**ਨਯੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਊਕਾਰਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ

ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ ਸਮਤ੍ਤੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਸਮਤ੍ਤੋਪਿ ਪਾਵਚਨਾਦੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਠਾਨਂ ਸੋਤੂਨਂ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੋਤੂਨਮਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਚੋਦਨਾਸੋਧਨਾਵਸੇਨ ਸਂਸਯਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਦੇਸਮੇਤ੍ਥ ਕਥਯਾਮ।

ਯਂ ਕਿਰ ਭੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਸਞ੍ਞਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ, ਅਪਚੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ''ਤਿ ਚ ਰੂਪਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਅਗ੍ਗਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਅਗ੍ਗਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਮਿਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਵਾ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਦਣ੍ਡੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਦਣ੍ਡਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਮਿਵ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਤ੍ਥ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਚਰਤੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿ ਯਥਾ ਮੁਨਾਤੀਤਿ ਮੁਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਮੁਨਯੋ ਅਗ੍ਗਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਭਵਤਿ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਚਰਣਸੀਲੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਯਥਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਣਸੀਲੋਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਕਮ੍ਮਕਾਰੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹਣੇ ''ਦੁਕ੍ਕਟਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਮਿਵ ''ਦਣ੍ਡੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਣ੍ਡੀ''ਤਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਦਣ੍ਡਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਮਿਵ ਚ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਮਚਾਰਿਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਯੋ''ਤਿ **ਅਗ੍ਗਿ**ਨਯੇਨ, ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ''ਤਿ **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇਨ ਚ ਪਦਮਾਲਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਯਂ ਪਨ ਆਯਸ੍ਮਾ **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੋ** ''ਯਥਾ ਸੋਭਨ੍ਤਿ ਯਤਿਨੋ, ਸੀਲਭੂਸਨਭੂਸਿਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਤਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਅਗ੍ਗਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਅਗ੍ਗਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਵਿਯ ''ਯਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਦਣ੍ਡੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਦਣ੍ਡਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਵਿਯ ''ਯਤਿਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਨ੍ਵੇਸਾ ਪਮਾਦਲੇਖਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ ਮਣਯੋ ਦਣ੍ਡਾ ਸਿਵਯੋ ਦੇਵ ਤੇ ਕੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਗਤਿਯਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਾਯ ''ਯਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਨਾਯਂ ਪਮਾਦਲੇਖਾ। ''ਵਦਨਸੀਲੋ ਵਾਦੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਯੋਜਨੇ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਤਨਸੀਲੋ ਯਤੀ''ਤਿ

ਏਵ਼ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥੰ ਚੇਤਸਿ ਸਨ੍ਨਿਧਾਯ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ''ਯਤਿਨੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮੀਨਮੇਕਵਚਨਸਦਿਸੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਰੂਪੰ ਭਦਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਉਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ।

ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਮੁਨਾਤਿ ਉਭੋ ਲੋਕੇ, ਮੁਨਿ ਤੇਨ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ''ਯਤਤਿ ਵੀਰਿਯੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਯਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕਵਸੇਨ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੋ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਮੁਨਯੋ ਮਣਯੋ ਸਿਵਯੋ''ਤਿ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ''ਯਤਯੋ''ਤਿ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਰੂਪਞ੍ਚ ਉਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਞ੍ਚ ਭਵਤਿ, ਏਵੰ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੇਵ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਯਦਿ ਏਵੰ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਸਾਰਮਤਿ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿ ਸਦ੍ਦਾਦੀ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਏਤੇਸੰ ਪਨ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤਾ **ਅਗ੍ਗਿ**ਨਯੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇ ਤਿਟ੍ਠਨਤੋ **ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨੇਵ ਰੂਪਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਸਾਰੇ ਸਾਰਮਤਿਨੋ''ਤਿ **ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਪ੍ਪਕਰਣੇ ''ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਸਾਰਦਮਤਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਸਪਦਸ੍ਸ ਇਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਪਾਠਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਸਾਰਮਤਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ''ਵਿਸਾਰਦਮਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪੇਨ ਵਿਯ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਮਾਸਪਦਾਨੰ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ''ਵਿਸਾਰਦਮਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਸਦਿਸਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ''ਪਞ੍ਚਿਮੇ ਗਹਪਤਯੋ ਆਨਿਸੰਸਾ। ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਪਤਯੋ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਿਯੰਵਦਾ''ਤਿ ਸਮਾਸਪਦਾਨੰ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ''ਵਿਸਾਰਦਮਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਸਦਿਸਾਨਿ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਸਮਾਸਪਦਾਨੰ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ''ਵਿਸਾਰਦਮਤਯੋ''ਤਿ ਰੂਪਸਦਿਸਸ੍ਸ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਵਿਸਦਿਸਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਗਹਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ **ਪਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਨ ਤੁ ਸਮਾਸਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਕਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ''ਗਹਪਤਯੋ, ਜਾਨਿਪਤਯੋ''ਤਿ **ਯੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ, ''ਸੇਨਾਪਤਯੋ, ਸੇਨਾਪਤਿਨੋ''ਤਿ **ਯੋ ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਤਤ੍ਤਕਾ ਸੇਨਾਪਤਿਨੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾਰਮਤਿ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿ ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ **ਮਤਿਦਿਟ੍ਠਿ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਸਮਾਸਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਕਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਬਹੁਬ੍ਬੀਹਿਸਮਾਸਵਸੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ''ਸਾਰਮਤਿਨੋ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ'**ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮੀਨਮੇਕਵਚਨੇਹਿ ਸਦਿਸਾਨੀਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਸੇਟ੍ਠਿ ਸਾਰਥਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਾਮਿਇਚ੍ਚੇਤੇਸੁ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਾਠੇ ''ਸੇਟ੍ਠੀ ਸਾਰਥੀ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਦੀਘਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ''ਸੇਟ੍ਠਿ ਸਾਰਥਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਸਾਮਿ''ਇਤਿ ਅਨ੍ਤਕ੍ਖਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਮੇਤੇਸੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ''ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਸਾਰਥਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਰਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਾਨਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ – ਸੇਟ੍ਠੰ ਧਨਸਾਰੰ, ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੇਟ੍ਠੀ**। ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾਦਯੋ ਸਾਰਣਸੀਲੋਤਿ **ਸਾਰਥੀ**। ਚਕ੍ਕੰ ਪਵਤ੍ਤਨਸੀਲੋਤਿ **ਚਕ੍ਕ**ਵ**ਤ੍ਤੀ**। ਸੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਾਮੀ**ਤਿ। ਅਸ੍ਸਤ੍ਥਿਕਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥਸਦ੍ਦਾ ਹਿ **ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਵਸੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ''ਦਣ੍ਡਿਨੋ ਭੂਮਿਸਾਯਿਨੋ''ਤਿ। ਅਪਰੋਪਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥੋ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾਦਯੋ ਸਾਰੇਤੀਤਿ **ਸਾਰਥੀ**। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮੇ ਸਾਰੇਤੀਤਿ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚਕ੍ਕੰ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ। ਏਵੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਰਕਵਸੇਨ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਤ੍ਤੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨੁਰੂਪੇਨ ''ਸਾਰਥਿਨੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ **ਨੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਾਨਿ

ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ‘‘ਦਣ੍ਡਿਨੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ਏਵਂ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਨੇ ਸਾਰਥਿਨੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੇ ਸਾਮਿਨੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ **ਨੇ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਰੂਪਾਨਿ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ।

ਅਤ੍ਰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਗਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਕਥਯਾਮ। ‘‘ਤਾਤ ਤਯੋ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬਹੂਪਕਾਰਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਤੇ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ‘ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਮਯਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਵਦਿਂਸੂ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਾਰਥਿਨੋ ਆਹਂਸੂ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਿ ਸਾਰਥਿ’’ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਸਭਾਵੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੋ ਪਾਠੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਦੀਘਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਕਰਣਪਾਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਦਮਾਲਾ ਚਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਮਹੇਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ‘‘ਮਹੇਸੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਮਹੇਸੀ**ਸਦ੍ਦੋ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ **ਇਸਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ **ਇਸਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਅਗ੍ਗਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਪਦਮਾਲਤ੍ਤਾ **ਅਗ੍ਗਿ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਏਸਨਸੀਲੋਤਿ ਮਹੇਸੀ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਭੂਮਿਸਾਯੀ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇਨੇਵ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਹਿ ‘‘ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਏਸਿ ਗਵੇਸਿ ਏਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਮਹੇਸੀ’’ਤਿ ਅਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥੋ ਏਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਤਕਰਣੀਯੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਅਰਿਯੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਾਮਤ੍ਤਾ। **ਇਸਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਾਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਈਸਕਂ ਸਮਾਨੋ ਕੇਵਲਂ ਸਮਾਸਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦੀਘਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਿਯਤਿ, ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਪਨ ‘‘ਮਹਾ ਇਸਿ ਮਹੇਸੀ’’ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਵਿਗ੍ਗਹੋ । ਯਸ੍ਮਾ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾਕਰਣਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਾਯਿਂਸੁ ਮਹੇਸਯੋ’’ਤਿ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਰੂਪਂ ਵਿਯ ‘‘ਮਹੇਸਿਨੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਤੋ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ‘‘ਮਹੇਸਿ, ਮਹੇਸੀ, ਮਹੇਸਯੋ। ਮਹੇਸਿਂ, ਮਹੇਸੀ, ਮਹੇਸਯੋ। ਮਹੇਸਿਨਾ’’ਤਿ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਿਚ **ਮਹੇਸੀ**ਸਦ੍ਦੋ ਯਤ੍ਥ ਰਾਜਗ੍ਗਮਹੇਸਿਵਾਚਕੋ, ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤਬ੍ਬਸੇਨ ਪਨ ‘‘ਮਹੇਸੀ, ਮਹੇਸੀ, ਮਹੇਸਿਯੋ। ਮਹੇਸਿਂ, ਮਹੇਸੀ, ਮਹੇਸਿਯੋ। ਮਹੇਸਿਯਾ’’ਤਿ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨ**ਇਤ੍ਥੀ**ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਹਤ੍ਥੀ**ਸਦ੍ਦੇ ਕਥਨ੍ਤਿ? **ਹਤ੍ਥੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਹਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਗਹਣੇ ‘‘ਹਤ੍ਥਿਨੋ’’ਤਿ ਰੂਪਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਵਨੇ ਹਤ੍ਥਿਨੋ’’ਤਿ ਪਯੋਗੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵਤ੍ਥੇ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣੇ ‘‘ਹਤ੍ਥਯੋ’’ਤਿ ਰੂਪਂ ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

> ‘‘ਹਂਸਾ ਕੋਞ੍ਚਾ ਮਯੂਰਾ ਚ, ਹਤ੍ਥਯੋ ਪਸਦਾ ਮਿਗਾ।
> ਸਬ੍ਬੇ ਸੀਹਸ੍ਸ ਭਾਯਨ੍ਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਯਸ੍ਮਿ ਤੁਲ੍ਯਤਾ॥
>
> ਏਵਮੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਦਹਰੋ ਚੇਪਿ ਪਞ੍ਞਵਾ।
> ਸੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਮਹਾ ਹੋਤਿ, ਨੇਵ ਬਾਲੋ ਸਰੀਰਵਾ’’ਤਿ

ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਕੋਲ਼ਿਸੀਲਜਾਤਕੇ** ‘‘ਹਤ੍ਥਯੋ’’ਤਿ ਆਹਚ੍ਚਪਦਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸ **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇਨ ਚ **ਅਗ੍ਗਿ**ਨਯੇਨ ਚ ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਦਮਾਲਾ, ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨੁਰੂਪੇਨ ਚ ਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰੇਹਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰੇਹਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇਹਿ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

> ਇਮਂ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਂ ਸੁਨੀਤਿਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ,
> ਸਪਞ੍ਞੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰੀਪਾਲਨੀਯਂ।
> ਸਦਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ ਵਾਚੇਤਿ ਯੋ ਸੋ,

ਨਰੋ ਞਾਣ੍ਿਤ੍ਰਿਨ੍ਨਤੰ ਯਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠੰ॥

ਇਤਿ ਨ੍ਙ੍ਙੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ੍ਿਞ੍ਞੂਨੰ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸ੍ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਾਦਿਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ

ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ੍ਿਭਾਗੋ

ਸਤ੍ਤਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ ਸਮਤ੍ਤੰ।

੮. ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਅਥ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਸੁ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਭੂਤਸ੍ਸ **ਭਾਵਿਕਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯਮ੍ਪਿ ਪਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਾਵ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ –

ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ। ਕਞ੍ਞਂ, ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ। ਕਞ੍ਞਾਯ, ਕਞ੍ਞਾਹਿ, ਕਞ੍ਞਾਭਿ। ਕਞ੍ਞਾਯ, ਕਞ੍ਞਾਨਂ। ਕਞ੍ਞਾਯ, ਕਞ੍ਞਾਹਿ, ਕਞ੍ਞਾਭਿ। ਕਞ੍ਞਾਯ, ਕਞ੍ਞਾਨਂ। ਕਞ੍ਞਾਯ, ਕਞ੍ਞਾਯਂ, ਕਞ੍ਞਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ। ਅਯਮਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿ।

ਏਤ੍ਥ ''ਕਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਯੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਸਦ੍ਧਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਯੋ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਨ ਆਗਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਾਗਤਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪਕ੍ਕਨ੍ਦੁਂ, ਸਿਵਿਕਞ੍ਞਾ ਸਮਾਗਤਾ। ਅਹੇਤੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿਪੀ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਬਾਹਾਕਞ੍ਞਾ ਸਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ** ''ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ, ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾਯੋ''ਤਿ ਏਕਂ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਨ ''ਭੋਤਿ ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭੋਤਿਯੋ ਸਦ੍ਧਾਯੋ''ਤਿ ਏਕਂ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਏਹਿ ਬਾਲੇ ਖਮਾਪੇਹਿ, ਕੁਸਰਾਜਂ ਮਹਬ੍ਬਲਂ। ਫੁਸ੍ਸਤੀ ਵਰਵਣ੍ਣਾਭੇ। ਏਹਿ ਗੋਧੇ ਨਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸੂ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ''ਤਿ ਏਵਂਪਕਾਰਾਨਿਯੇਵ ਆਲਪਨੇਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਇਚ੍ਛਾਮ। ਏਤ੍ਥ ''ਭੋਤਿ ਕਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ **ਅਮ੍ਮਾ**ਦੀਸੁ **ਮਾਤਾ**ਦੀਸੁ ਚ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਭਾਵਿਕਾ, ਭਾਵਿਕਾ, ਭਾਵਿਕਾਯੋ। ਭਾਵਿਕਂ, ਭਾਵਿਕਾ, ਭਾਵਿਕਾਯੋ। ਭਾਵਿਕਾਯ, ਭਾਵਿਕਾਹਿ, ਭਾਵਿਕਾਭਿ। ਭਾਵਿਕਾਯ, ਭਾਵਿਕਾਨਂ। ਭਾਵਿਕਾਯ, ਭਾਵਿਕਾਹਿ, ਭਾਵਿਕਾਭਿ। ਭਾਵਿਕਾਯ, ਭਾਵਿਕਾਨਂ। ਭਾਵਿਕਾਯ, ਭਾਵਿਕਾਯਂ, ਭਾਵਿਕਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਭਾਵਿਕੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਭਾਵਿਕਾ, ਭਾਵਿਕਾਯੋ।

ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ''ਭਾਵਨਾ ਵਿਭਾਵਨਾ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਂ**ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ**ਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਞ੍ਞਾਨਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਨਾਮ **ਸਦ੍ਧਾ**ਦੀਨਿ।

ਸਦ੍ਧਾ ਮੇਧਾ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਜ੍ਜਾ, ਚਿਨ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾ'ਭਿਜ੍ਝਾ।
ਇਚ੍ਛਾ ਪੁਚ੍ਛਾ ਜਾਯਾ ਮਾਯਾ, ਮੇਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾ॥

ਜਙ੍ਘਾ ਬਾਹਾ ਗੀਵਾ ਜਿਵ੍ਹਾ, ਵਾਚਾ ਛਾਯਾ ਗਙ੍ਗਾ ਨਾਵਾ।
ਨਿਦ੍ਦਾ ਕਨ੍ਤਾ ਸਾਲਾ ਮਾਲਾ, ਵੇਲਾ ਵੀਣਾ ਭਿਕ੍ਖਾ ਲਾਖਾ॥

ਗਾਥਾ ਸੇਨਾ ਲੇਖਾ'ਪੇਕ੍ਖਾ, ਆਸਾ ਪੂਜਾ ਏਸਾ ਕਙ੍ਖਾ।
ਅਞ੍ਞਾ ਮੁਦ੍ਦਾ ਖਿਡ੍ਡਾ ਭਸ੍ਸਾ, ਭਾਸਾ ਕੀਲ਼ਾ ਸਤ੍ਤਾ ਚੇਤਾ॥

ਪਿਪਾਸਾ ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਚੇਤਨਾ ਤਸਿਣਾ ਪਜਾ।
ਦੇਵਤਾ ਵਟ੍ਟਕਾ ਗੋਧਾ, ਬਲਾਕਾ ਵਸੁਧਾ ਸਭਾ॥

ਉਕ੍ਕਾ ਸੇਫਾਲਿਕਾ ਸਿਕ੍ਕਾ, ਸਲਾਕਾ ਵਾਲਿਕਾ ਸਿਖਾ।
ਕਾਰਣਾ ਵਿਸਿਖਾ ਸਾਖਾ, ਵਚਾ ਵਞ੍ਝਾ ਜਟਾ ਘਟਾ॥

ਪੀਲ਼ਾ ਸੋਣ੍ਡਾ ਵਿਤਣ੍ਡਾ ਚ, ਕਰੁਣਾ ਵਨਿਤਾ ਲਤਾ।
ਕਥਾ ਨਿਨ੍ਦਾ ਸੁਧਾ ਰਾਧਾ, ਵਾਸਨਾ ਸਿੰਸਪਾ ਪਪਾ॥

ਪਭਾ ਸੀਮਾ ਖਮਾ ਏਜਾ,
ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਸੁਰਾ।
ਦੋਲਾ ਤੁਲਾ ਸਿਲਾ ਲੀਲਾ,
ਲਾਲੇ’ਲ਼ਾ ਮੇਖਲਾ ਕਲਾ॥

ਵਲ਼ਵਾ ਸੁਣਿਸਾ ਮੂਸਾ, ਮਞ੍ਜੂਸਾ ਸੁਲਸਾ ਦਿਸਾ।
ਨਾਸਾ ਜੁਣ੍ਹਾ ਗੁਹਾ ਈਹਾ, ਲਸਿਕਾ ਪਰਿਸਾ ਨਿਸਾ।
ਮਾਤਿਕਿਚ੍ਚਾਦਯੋ ਚੇਵ, **ਭਾਵਿਕਾ**ਪਦਸਾਦਿਸਾ॥

ਅਮ੍ਮਨ੍ਨਮ੍ਬਾ ਚ ਤਾਤਾ ਚ, ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸਮਾ ਸਿਯੁਂ।
ਮਾਤਾ ਧੀਤਾ ਪਨਤ੍ਵਾਦੀ, ਪੁਥਗੇਵ ਇਤੋ ਸਿਯੁਂ॥

ਪਰਿਸਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਤਮੀਠਾਨੇ ‘‘ਪਰਿਸਾਯ, ਪਰਿਸਾਯਂ, ਪਰਿਸਤਿ, ਪਰਿਸਾਸੂ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਏਕਮਿਦਂ ਭੋ ਗੋਤਮ ਸਮਯਂ ਤੋਦੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਸਤਿ ਪਰੂਪਾਰਮ੍ਭਂ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਅਮ੍ਮਾ**ਦੀਨਂ ਪਨ ‘‘ਅਮ੍ਮਾ, ਅਮ੍ਮਾ, ਅਮ੍ਮਾਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਸਾਨੇ ‘‘ਭੋਤਿ ਅਮ੍ਮ, ਭੋਤਿ ਅਮ੍ਮਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਅਮ੍ਮਾ, ਅਮ੍ਮਾਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਾਤਾ, ਮਾਤਾ, ਮਾਤਰੋ। ਮਾਤਰਂ, ਮਾਤਰੋ। ਮਾਤਰਾ, ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ, ਮਾਤੂਹਿ, ਮਾਤੂਭਿ। ਮਾਤੁ, ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ, ਮਾਤਰਾਨਂ, ਮਾਤਾਨਂ, ਮਾਤੂਨਂ। ਮਾਤਰਾ, ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ, ਮਾਤੂਹਿ, ਮਾਤੂਭਿ। ਮਾਤੁ, ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ, ਮਾਤਰਾਨਂ, ਮਾਤਾਨਂ, ਮਾਤੂਨਂ। ਮਾਤਰਿ, ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ, ਮਾਤੁਯਂ, ਮਤ੍ਯਂ, ਮਾਤੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਮਾਤਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਮਾਤਾ, ਮਾਤਰੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਸ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ **ਏਹਿ ਏਭਿ ਏਸੁ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ **ਏਨ**ਨ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਹਿਚਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ‘‘ਮਾਤੁਸ੍ਸ ਮਾਤਰੇਹੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁਪਿ। ‘‘ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਤ੍ਥਿਕਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਮਯ੍ਹਞ੍ਚ ਮਾਤੁਯਾ ਚ ਤੇ। ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਅਹਂ ਮਤ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਮਾਤੁਯਾ, ਮਤ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨਾਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ **ਉਮ੍ਮਾਦਨ੍ਤਿਜਾਤਕੇ** ‘‘ਮਤ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮੀਤਤਿਯੇਕਵਚਨਵਸੇਨ ਆਗਤਂ, ਯਥਾ ਪਨ ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਮਜ੍ਝਸਰਲੋਪਵਸੇਨ ‘‘ਖਤ੍ਯਾ’’ਤਿ ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ‘‘ਮਾਤੁਯਾ ਮਾਤੁਯ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਦਂ ‘‘ਮਤ੍ਯਾ, ਮਤ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਭਵਤਿ, ਅਯਂ ਨਯੋ **ਧੀਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਧੀਤਾ, ਧੀਤਾ, ਧੀਤਰੋ। ਧੀਤਂ, ਧੀਤਰਂ, ਧੀਤਰੋ। ਧੀਤੁਯਾ, ਧੀਤੂਹਿ, ਧੀਤੂਭਿ। ਧੀਤੁ, ਧੀਤੁਯਾ, ਧੀਤਰਾਨਂ, ਧੀਤਾਨਂ, ਧੀਤੂਨਂ। ਧੀਤਰਾ, ਧੀਤੁਯਾ, ਧੀਤੂਹਿ, ਧੀਤੂਭਿ। ਧੀਤੁ, ਧੀਤੁਯਾ, ਧੀਤਰਾਨਂ, ਧੀਤਾਨਂ, ਧੀਤੂਨਂ। ਧੀਤਰਿ, ਧੀਤੁਯਾ, ਧੀਤੁਯਂ, ਧੀਤੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਧੀਤੁ, ਭੋਤਿ ਧੀਤਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਧੀਤਾ, ਧੀਤਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ।

‘‘ਜਾਲਿਂ ਕਣ੍ਹਾਜਿਨਂ ਧੀਤਂ, ਮਦ੍ਦਿਦੇਵਿਂ ਪਤਿਬ੍ਬਤਂ।

ਚਜਮਾਨੇ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਬੋਧਿਯਾਯੇਵ ਕਾਰਣਾ''ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਧੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਉਪਯੋਗਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਧੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤਿ ਅਸਕ੍ਯਧੀਤਰਾ''ਤਿ ਸਮਾਸਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਤਤਿਯੇਕਵਚਨਨ੍ਤੁਪਦਸਦਿਸਂ ''ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਾਸਪਦਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਨ ''ਮਾਤਾ ਧੀਤਾ''ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯਂ **ਸਦ੍ਧਾ**ਨਯੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁ, ਤਮਮ੍ਹੇਹਿ ''ਸਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ''ਮਾਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ ਬਜਾਸੇ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵ◌ਿਸੁਂ ਗਹਿਤਂ ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਹਿ ਈਦਿਸਿਂ ਸਦ੍ਦੂਗਤਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮ ''ਰਾਜਮਾਤਾਯ ਰਾਜਧੀਤਾਯ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾਯਾ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ **ਕਵ੍ਵਾ**ਨਯੋਪਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾ ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਨਨ੍ਮਾਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਨਨ੍ਮਾਤੇ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਨਨ੍ਮਾਤੇ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਭੋਤਿ ਰਾਜਮਾਤੇ, ਭੋਤਿ ਰਾਜਧੀਤੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ **ਨਨ੍ਮਾਤੇ**ਤਿ ਨਨ੍ਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਨਨ੍ਮਾਤਾ, ਭੋਤਿ ਨਨ੍ਮਾਤੇ, ਏਵ◌ਂ ਸਮਾਸੇਯੇਵ ਈਦਿਸੀ ਸਦ੍ਦੂਗਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤੇ ''ਮਾਤੁ ਧੀਤੁ ਦੁਹਿਤੁ''ਇਚ੍ਚੇਤੇਸਂ ਪਕਤਿਰੂਪਾਨਂ ਦ੍ਵ◌ੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਪਠਮਂ ਦਸ੍ਸਿਤਰੂਪਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਚ **ਕਵ੍ਵਾ**ਨਯੋ ਰੂਪਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਚਾਤਿ। **ਨਤ੍ਤੁ**ਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਵ◌ਿਸਾਖਾਯ ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਹੋਤਿ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਮੂਸਿਕਾ ਗਾਧਂ ਕਤ੍ਤਾ, ਨੋ ਵਸਿਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਸਾਸਨੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਨਤ੍ਤਾ, ਨਤ੍ਤਾ, ਨਤ੍ਤਾਰੋ। ਨਤ੍ਤੁਂ, ਨਤ੍ਤਾਰਂ, ਨਤ੍ਤਾਰੋ। ਨਤ੍ਤਾਰਾ, ਨਤ੍ਤੁਯਾ, ਨਤ੍ਤੂਹਿ, ਨਤ੍ਤੂਭਿ। ਨਤ੍ਤੁ, ਨਤ੍ਤੁਯਾ, ਨਤ੍ਤਾਰਾਨਂ ਨਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਤ੍ਤੂਨਂ। ਨਤ੍ਤਾਰਾ, ਨਤ੍ਤੁਯਾ, ਨਤ੍ਤੂਹਿ, ਨਤ੍ਤੂਭਿ। ਨਤ੍ਤੁ, ਨਤ੍ਤੁਯਾ, ਨਤ੍ਤਾਰਾਨਂ, ਨਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਤ੍ਤੂਨਂ। ਨਤ੍ਤਰਿ, ਨਤ੍ਤੁਯਾ, ਨਤ੍ਤੁਯਂ, ਨਤ੍ਤੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਨਤ੍ਤੁ, ਭੋਤਿ ਨਤ੍ਤਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਨਤ੍ਤਾ, ਨਤ੍ਤਾਰੋ।

ਏਵ◌ਂ ''ਕਤ੍ਤਾ ਵਸਿਤਾ ਭਾਸਿਤਾ'' ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਰਾਜਮਾਤਾਯ ਨਨ੍ਮਾਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵ◌ਿਯ ''ਰਾਜਨਤ੍ਤਾਯ, ਰਾਜਨਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਸਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਆਕਾਰਨ੍ਤੁ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਭਾਗੋ।

ਆਕਾਰ**ਨ੍ਤੁ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਂ

ਆਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭੂਮਿ**ਪਦਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ –

ਰਤ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਯੋ। ਰਤ੍ਤਿਂ, ਰਤ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਯੋ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਰਤ੍ਤੀਭਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤ੍ਤੀਨਂ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਰਤ੍ਤੀਭਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤ੍ਤੀਨਂ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤ੍ਤਿਯਂ, ਰਤ੍ਤੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਰਤ੍ਤਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤਿਯੋ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

''ਭੂਮਿ, ਭੂਮੀ, ਭੂਮਿਯੋ। ਭੂਮਿਂ, ਭੂਮੀ, ਭੂਮਿਯੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਂ। ਏਵ◌ਂ ''ਭੂਤਿ ਸਤ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿ ਖਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਿ ਇਦ੍ਧਿ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿ ਸੁਦ੍ਧਿ ਬੁਦ੍ਧਿ ਬੋਧਿ ਪੀਤਿ ਨਨ੍ਦਿ ਮਤਿ ਅਸਨਿ ਵਸਨਿ ਸਤਿ ਗਤਿ ਵ◌ੁਡ੍ਢਿ ਯੁਵਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿ ਬੋਨ੍ਦਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਤੁਟ੍ਠਿ ਨਾਭਿ'' ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਿਚ ''ਰਤਯੋ ਅਮੋਘਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਦਿਵ◌ਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ ਹਰਨ੍ਤਿ ਯੇ ਬਲਿਂ। ਨ ਭੂਮਜਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੋ। ਸੇਤਿ ਭੂਮਜਾ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਂ। ਭੂਮਜਾ ਸੋ ਪਤਿਤਂ ਪਾਸਂ। ਗੀਵ◌ਾਯ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਤਿ। ਇਮਾ ਚ ਨਭਯੋ ਸਤਰਾਜਿਚਿਤ੍ਤਿਤਾ। ਸਤੇਰਤਾ ਵ◌ਿਜ੍ਜੁਰਿਵਪ੍ਪਭਾਸਰੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਪਯੋਗਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਰਤ੍ਤਿ ਭੂਮਿ ਨਾਭਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਸੇਸੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ?

ਰਤ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਰਤਜੋ। ਰਤ੍ਤਿਂ, ਰਤ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਰਤਜੋ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਜਾ, ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਰਤ੍ਤੀਭਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਜਾ, ਰਤ੍ਤੀਨਂ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਜਾ, ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਰਤ੍ਤੀਭਿ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਜਾ, ਰਤ੍ਤੀਨਂ। ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਜਾ, ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਰਤਜਂ, ਰਤ੍ਤੋ, ਰਤ੍ਤੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਰਤ੍ਤਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਯੋ, ਰਤਜੋ।

ਏਤ੍ਥ ''ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਰੂਪਨਯਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਭੂਮਿ, ਭੂਮੀ, ਭੂਮਿਯੋ, ਭੂਮਜੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਂ।

ਨਾਭਿ, ਨਾਭੀ, ਨਾਭਿਯੋ, ਨਭਜੋ। ਨਾਭਿਂ, ਨਾਭੀ, ਨਾਭਿਯੋ, ਨਭਜੋ। ਨਾਭਿਯਾ, ਨਭਜਾ, ਨਾਭੀਹਿ, ਨਾਭੀਭਿ। ਨਾਭਿਯਾ, ਨਭਜਾ, ਨਾਭੀਨਂ। ਨਾਭਿਯਾ, ਨਭਜਾ, ਨਾਭੀਹਿ, ਨਾਭੀਭਿ। ਨਾਭਿਯਾ, ਨਭਜਾ, ਨਾਭੀਨਂ। ਨਾਭਿਯਾ, ਨਭਜਾ, ਨਾਭਿਯਂ, ਨਭਜਂ, ਨਾਭੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਨਾਭਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਨਾਭੀ, ਨਾਭਿਯੋ, ਨਭਜੋ।

ਬੋਧਿ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ, ਬੋਜ੍ਝੋ। ਬੋਧਿਂ, ਬੋਧਿਯਂ, ਬੋਜ੍ਝਂ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ, ਬੋਜ੍ਝੋ। ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਜ੍ਝਾ, ਬੋਧੀਹਿ, ਬੋਧੀਭਿ। ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਜ੍ਝਾ, ਬੋਧੀਨਂ। ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਜ੍ਝਾ, ਬੋਧੀਹਿ, ਬੋਧੀਭਿ। ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਜ੍ਝਾ, ਬੋਧੀਨਂ। ਬੋਧਿਯਾ, ਬੋਜ੍ਝਾ, ਬੋਧਿਯਂ, ਬੋਜ੍ਝਂ, ਬੋਧੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਬੋਧਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ, ਬੋਜ੍ਝੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਬੁਜ੍ਝਸ੍ਸੁ ਜਿਨ ਬੋਧਿਯਂ। ਅਵ੍ਹਵਤ੍ਥ ਬੋਜ੍ਝਾ ਤਪਸਾ''ਤਿ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਾਲ਼ਿਨਯਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਚਿਤ੍ਰਨਯਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਾਯਂ ਨਯੋ ਅਵ੍ਹਵਤ੍ਥਾਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਇਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ

ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭੂਰੀ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ –

ਇਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਂ, ਇਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ, ਇਤ੍ਥੀਹਿ, ਇਤ੍ਥੀਭਿ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ, ਇਤ੍ਥੀਨਂ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ, ਇਤ੍ਥੀਹਿ, ਇਤ੍ਥੀਭਿ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ, ਇਤ੍ਥੀਨਂ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ, ਇਤ੍ਥਿਯਂ, ਇਤ੍ਥੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

''ਭੂਰੀ, ਭੂਰੀ, ਭੂਰਿਯੋ। ਭੂਰਿਂ, ਭੂਰੀ, ਭੂਰਿ ਯੋ''ਤਿ **ਇਤ੍ਥਿ**ਯਾ ਸਮਂ। ਏਵਂ **ਭੂਤੀ ਭੋਤੀ ਵਿਭਾਵਿਨੀ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਅਵ੍ਹਵੇਸਵ੍ਹ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਏ**ਤ੍ਥਵ੍ਹਵੇ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਦ੍ਦਾ ਨਾਮ –

''ਮਾਤੁਲਾਨੀ ਚ ਭਗਿਨੀ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਾਮੁਗੀ ਅਜੀ।
ਵਾਪੀ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਦੇਵੀ, ਨਾਗੀ ਯਕ੍ਖਿਨੀ ਰਾਜਿਨੀ॥

ਦਾਸੀ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਮੁਟ੍ਠ-ਸ੍ਸਤਿਨੀ ਸੀਘਯਾਯਿਨੀ।
ਸਾਕਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਚਾਦੀਨਿ, ਪਯੋਗਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

ਤਤ੍ਥ ''ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਦਾਸੀ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ''ਚ੍ਚਾਦਿਨਂ ਗਤਿ।
ਅਵ੍ਹਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ਗਾਥਾ-ਚੁਣ੍ਣਿਯੇਸੁ ਯਥਾਰਹਂ॥

‘‘ਕੁਸਾਵਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਂ, ਗਾਥਾਸ੍ਵੇਵ ਵਿਸੇਸਤੋ।
ਰੂਪਾਨਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਵਚਨਤੋ ਵਦੇ॥

‘‘ਕਾਸੀ ਅਵਨ੍ਤੀ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀ, ਬਹੁਵਚਨਤੋ ਵਦੇ।
‘‘ਚਨ੍ਦਵਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ, ਪਯੋਗਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਤੋ॥

ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਞੋ ਸੁਮਾਪਿਤਾ। ਤਾ ਚ ਸਤ੍ਤੁਸਤਾ ਭਰਿਯਾ, ਦਾਸਜੋ ਸਤ੍ਤੁਸਤਾਨਿ ਚ। ਦਾਰਕੇ ਚ ਅਹਂ ਨੇਸ੍ਸਂ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾ ਪਰਿਚਾਰਕੇ। ਨਜ੍ਜੋ ਸਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ। ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ। ਲਕ੍ਖਜਾ ਭਵ ਨਿਵੇਸਨਂ।

ਬਾਰਾਣਸਜਂ ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਕਰਾਜਾ ਨਿਵਾਸਕੋ।
ਅਸੀਤਿਯਾ ਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਸੁਪਤ੍ਤੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ॥

ਰਾਜਾ ਯਥਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਨਲਿਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ

ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਪਾਲੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਸਵਿਸੇਸਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ‘ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ, ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ, ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋ, ਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਞੋ। ਪੋਕ੍ਖਰਣਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਵਾ ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮਿਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ, ਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ‘‘ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ, ਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਞਾ, ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ, ਪੋਕ੍ਖਰਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ‘‘ਦਾਸੀ, ਦਾਸੀ, ਦਾਸਿਯੋ, ਦਾਸਜੋ। ਦਾਸਿਂ, ਦਾਸਿਯਂ, ਦਾਸੀ, ਦਾਸਿਯੋ, ਦਾਸਜੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ‘‘ਦਾਸਿਯਾ, ਦਾਸਜਾ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ‘‘ਦਾਸਿਯਾ, ਦਾਸਜਾ, ਦਾਸਿਯਂ, ਦਾਸਜ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਕੋਟੇਤਿ, ਘਰੇ ਜਾਤਂਵ ਦਾਸਿਯਂ। ਫੁਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਯ**ਮਾਦੇਸਵਸੇਨ ‘‘ਦਾਸਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸੁ ਚ ‘‘ਘਰੇ ਜਾਤਂਵ ਦਾਸਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਯ**ਮਾਦੇਸਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸਦ੍ਦਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਥਂ? ਯਥਾ ਦਹਰੀ ਏਵ ‘‘ਦਹਰਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਦਾਸੀ ਏਵ ‘‘ਦਾਸਿਯਾ’’ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਵੋਹਂ ਦਹਰਿਂ, ਕੁਮਾਰਿਂ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਯੇ ਤਂ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਾਦਂਸੁ, ਏਵਂ ਦਹਰਿਯਂ ਸਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਲ਼ਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ , ਉਪਯੋਗਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ‘‘ਦਾਸਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ‘‘ਦਾਸਿਯਾ, ਦਾਸਿਯਾ, ਦਾਸਿਯਾਯੋ। ਦਾਸਿਯਂ, ਦਾਸਿਯਾ, ਦਾਸਿਯਾਯੋ। ਦਾਸਿਯਾਯਾ’’ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ ‘‘ਕੁਮਾਰਿਯਾ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਕੁਮਾਰਿਯੇ ਉਪਸੇਨਿਯੇ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾ, ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਂ, ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾਯ, ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾਯਂ, ਭੋਤਿ ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯੇ’’ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਏਕਵਚਨਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਅਤੀਤੇ ਅਯਂ ਬਾਰਾਣਸੀ ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾ ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾਸਿ ਲੁਦ੍ਦਕਮ੍ਮੋ, ਏਕਰਾਜਾ ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾਯਂ। ਉਯਜਸ੍ਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪੁਪ੍ਫਵਤਿਯਾਯਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ‘‘ਦਾਸਿਯਾ ਦਹਰਿਯਾ ਕੁਮਾਰਿਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਯ**ਕਾਰਾਦੇਸੋਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤੁ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਨਦੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਨਦੀ, ਨਦੀ, ਨਦਿਯੋ, ਨਜ੍ਜੋ। ਨਦਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਦਿਯਾ, ਨਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਨਦਿਯਂ, ਨਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਂ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਦਾਸਾ ਚ

ਦਾਸਜੋ ਅਨੁਜੀਵਿਨੋ ਚਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦਾਸਜੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ‘‘ਦਾਸਜੋ’’ਤਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ ਤਂਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਹੋਤਿ।

‘‘ਸਕ੍ਕੋ ਚ ਮੇ ਵਰਂ ਦਜ੍ਜਾ, ਸੋ ਚ ਲਬ੍ਭੇਥ ਮੇ ਵਰੋ।
ਏਕਰਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵਿਰਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਭਵੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਪਾਰਕੋ।
ਉਮ੍ਮਾਦਨ੍ਤ੍ਯਾ ਰਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਿਵਿਰਾਜਾ ਤਤੋ ਸਿਯਾ’’ਨ੍ਤਿ

ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਮ੍ਮਾਦਨ੍ਤ੍ਯਾ’’ਤਿ ਕਰਣਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ੍ਯਾ ਪਰਿਚਾਰਕੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸੇਤਿ ਭੂਮ੍ਯਾ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਥਬ੍ਯਾ ਚਾਰੁਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਭੂਮ੍ਯਾ, ਪਥਬ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮਿਵਚਨਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਬਾਰਾਣਸ੍ਯਂ ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਬਾਰਾਣਸ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਤਂਸਦਿਸਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ੍ਯਂ ਏਕਾਦਸ੍ਯਂ ਪਞ੍ਚਮ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਸਭਾਪਿ ਗਾਥਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਵਸੇਨ। ਸਾਸਨੇਪਿ ਪਨ ਏਤਾਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਗਾਥਾਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਕੁਸਾਵਤੀ। ਕੁਸਾਵਤਿਂ। ਕੁਸਾਵਤਿਯਾ, ਕੁਸਾਵਤ੍ਯਾ। ਕੁਸਾਵਤਿਯਂ, ਕੁਸਾਵਤ੍ਯਂ। ਭੋਤਿ ਕੁਸਾਵਤਿ।

ਬਾਰਾਣਸੀ। ਬਾਰਾਣਸਿਂ। ਬਾਰਾਣਸਿਯਾ, ਬਾਰਾਣਸ੍ਯਾ। ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ, ਬਾਰਾਣਸ੍ਯਂ, ਬਾਰਾਣਸ੍ਸਂ ਇਚ੍ਚਪਿ, ਭੋਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿ।

ਨਲ਼ਿਨੀ। ਨਲ਼ਿਨਿਂ। ਨਲ਼ਿਨਿਯਾ, ਨਲ਼ਿਞ੍ਞਾ। ਨਲ਼ਿਨਿਯਂ, ਨਲ਼ਿਞ੍ਞਂ। ਭੋਤਿ ਨਲ਼ਿਨਿ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਗਾਥਾਵਿਸਯਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਸਾਵਤਿਮ੍ਹਿ, ਬਾਰਾਣਸਿਮ੍ਹਿ, ਨਲ਼ਿਨਿਮ੍ਹੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਦ੍ਦਰੂਪਾਨਿਪਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਕੁਸਾਵਤਿਮ੍ਹਿ’’ਆਦੀਨਿ **ਮ੍ਹਿ**ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ ਗਾਥਾਸੁਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਰਚਨਾਯਂ। ਅਕ੍ਖਰਸਮਯੇ ਪਨ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਅਨਿਵਾਰਿਤਾਨਿ ‘‘ਨਦਿਮ੍ਹਾ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਰਚਨਾਯਂ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਮ੍ਹੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਅਕ੍ਖਰਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਸੁਗਤਿਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਯਮੋ ਸੁਗਤਸਾਸਨੇ ਗਾਥਾਯਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ‘‘ਕਞ੍ਞਾ ਰਤ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੀ ਯਾਗੁ ਵਧੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਨਾ ਸ ਸ੍ਮਾ ਸ੍ਮਿਂ ਮ੍ਹਾ ਮ੍ਹਿ**ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਸਦ੍ਦਾ ਸਰੂਪਤੋ ਪਰਤ੍ਤਂ ਨ ਯਨ੍ਤਿ। **ਮ੍ਹਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਗਾਥਾਯਂ **ਇ**ਵਣ੍ਣਨ੍ਤੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਤ੍ਤਂ ਯਾਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਗਾਥਾਯਂ ਚੁਣ੍ਣਿਯੇ ਚਾਪਿ, **ਨਾ ਸਸ੍ਮਾ**ਦੀ ਸਰੂਪਤੋ।
ਨਾਕਾਰਨ੍ਤੁਇਵਣ੍ਣਨ੍ਤੁ-ਇਤ੍ਥੀਤਿ ਪਰਤਂ ਗਤਾ॥

ਮ੍ਹਿਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਗਾਥਾਯਂ, **ਇ**ਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਭੀ ਸਹ।
ਯ’ਤੋ ਪਰਤ੍ਤਮੇਤਸ੍ਸ, ਪਯੋਗਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹਿ॥

ਯਥਾ ਬਲਾਕਯੋਨਿਮ੍ਹਿ, ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਪੁਮੋ ਸਦਾ।
ਕੁਸਾਵਭਿਮ੍ਹਿ ਨਗਰੇ, ਰਾਜਾ ਆਸਿ ਮਹੀਪਤੀ’’ਤਿ॥

ਏਵ◌ੰ **ਕੁਸਾਵਤੀ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਅਵ੍ਵਥਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨਗਰਨਾਮਤ੍ਤਾ ਪਨੇਕਵਚਨਾਨਿਪਿ, ਨ ਜਨਪਦਨਾਮਾਨਿ ਵ◌ਿਯ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ। ''ਕਾਸੀ, ਕਾਸਿਯੋ। ਕਾਸੀਹਿ, ਕਾਸੀਭਿ। ਕਾਸੀਨਂ। ਕਾਸੀਸੁ। ਭੋਤਿਯੋ ਕਾਸਿਯੋ। ਏਵ◌ੰ ਅਵਨ੍ਤੀ ਅਵਨ੍ਤਿਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਵ੍ਵਾਨਿਪਿ ਪਦਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵ◌ੰ **ਕਾਸੀ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਜਨਪਦਨਾਮਤ੍ਤਾ ਰੂਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ।

ਚਨ੍ਦਵਤੀ, ਚਨ੍ਦਵਤਿਂ, ਚਨ੍ਦਵਤਿਯਾ, ਚਨ੍ਦਵਤਿਯਂ, ਭੋਤਿ ਚਨ੍ਦਵਤਿ, ਏਵ◌ੰ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ, ਚਨ੍ਦਵਤਿਯੋ, ਚਨ੍ਦਵਤਿਯੋ, ਚਨ੍ਦਵਤੀਹਿ, ਚਨ੍ਦਵਤੀਭਿ, ਚਨ੍ਦਵਤੀਨਂ, ਚਨ੍ਦਵਤੀਸੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਚਨ੍ਦਵਤਿਯੋ, ਏਵ◌ੰ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਵ੍ਵਾਨਿਪਿ ਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਚਨ੍ਦਵਤੀ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਹਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਬਹੂਨਵ੍ਵਿਤ੍ਥੀਨਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਪਯੋਗਾਨੁਰੂਪੇਨ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਵ੍ਵਤ੍ਰਾਪਿ।

ਸਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਭਾਗੋ।

ਈਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਵ੍ਵੇਨ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮ –

ਯਾਗੁ, ਯਾਗੂ, ਯਾਗੁਯੋ। ਯਾਗੁਂ, ਯਾਗੂ, ਯਾਗੁਯੋ। ਯਾਗੁਯਾ, ਯਾਗੂਹਿ, ਯਾਗੂਭਿ। ਯਾਗੁਯਾ, ਯਾਗੂਨਂ। ਯਾਗੁਯਾ, ਯਾਗੂਹਿ, ਯਾਗੂਭਿ। ਯਾਗੁਯਾ, ਯਾਗੂਨਂ। ਯਾਗੁਯਾ, ਯਾਗੁਯਂ, ਯਾਗੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਯਾਗੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਯਾਗੂ, ਯਾਗੁਯੋ।

ਏਵ◌ੰ ''ਧਾਤੁ ਧੇਨੁ ਕਾਸੁ ਦਦ੍ਦੁ ਕਣ੍ਡੁ ਕਚ੍ਛੁ ਰਜ੍ਜੁ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ। ਤਤ੍ਰ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਰਸਰੁਧਿਰਮਂਸਮੇਦਨ੍ਹਾਰੁਅਟ੍ਠਿਅਟ੍ਠਿਮਿਵ੍ਜਸੁਕ੍ਕਸਙ੍ਖਾਤਧਾਤੁਵ◌ਾਚਕੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਸਭਾਵਵ◌ਾਚਕੋ ਪਨ ਸੁਗਤਾਦੀਨਂ ਸਾਰੀਰਿਕਵ◌ਾਚਕੋ ਲੋਕਧਾਤੁਵ◌ਾਚਕੋ ਚ ਚਕ੍ਖਾਦਿਵ◌ਾਚਕੋ ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ, **ਭੂ ਹੂ ਕਰਪਚਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਵ◌ਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਚੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਚ। ਅਤ੍ਰ ਪਨਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਸਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ**ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵ◌ਿਭਾਗੋ।

ਉਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਂ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਭੂ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ –

ਜਮ੍ਬੁ, ਜਮ੍ਬੂ, ਜਮ੍ਬੁਯੋ। ਜਮ੍ਬੁਂ, ਜਮ੍ਬੂ, ਜਮ੍ਬੁਯੋ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ, ਜਮ੍ਬੂਹਿ, ਜਮ੍ਬੂਭਿ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ, ਜਮ੍ਬੂਨਂ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ, ਜਮ੍ਬੂਹਿ, ਜਮ੍ਬੂਭਿ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ , ਜਮ੍ਬੂਨਂ। ਜਮ੍ਬੁਯਾ, ਜਮ੍ਬੁਯਂ, ਜਮ੍ਬੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਜਮ੍ਬੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਜਮ੍ਬੂ, ਜਮ੍ਬੁਯੋ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਏਤ੍ਥ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ''ਅਮ੍ਬਾ ਸਾਲਾ ਚ ਜਮ੍ਬੁਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਇਮੇ ਤੇ ਜਮ੍ਬੁਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਰੁਕ੍ਖ**ਸਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਜਮ੍ਬੁਕਾ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਜਮ੍ਬੂਤਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਜਮ੍ਬੁਕਾ। ਕੇ ਰੇ ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇਤਿ ਧਾਤੁ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਜਮ੍ਬੂ ਏਵ ਜਮ੍ਬੁਕਾ, ਜਮ੍ਬੁਕਾ ਚ ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ ਜਮ੍ਬੁਕਾਰੁਕ੍ਖਾ, ਯਥਾ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੋ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪਕ੍ਖੇ ਵ◌ਾ ਸਮਾਸਵਸੇਨ ''ਜਮ੍ਬੁਕਰੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਜਮ੍ਬੁਕਾਰੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਸਰਣਾਗਮਨੇ ਕਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਿਯ।

ਭੂ, ਭੂ, ਭੁਯੋ। ਭੁਂ, ਭੂ, ਭੁਯੋ। ਭੁਯਾ, ਭੂਹਿ, ਭੂਭਿ। ਭੁਯਾ, ਭੂਨਂ। ਭੁਯਾ, ਭੂਹਿ, ਭੂਭਿ। ਭੁਯਾ, ਭੂਨਂ। ਭੁਯਾ, ਭੁਯਂ, ਭੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਭੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਭੂ, ਭੁਯੋ।

ਏਵਂ ''ਅਭੂ, ਅਭੂ, ਅਭੁਯੋ। ਅਭੁਂ, ਅਭੂ, ਅਭੁਯੋ। ਅਭੁਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਰ ''ਅਭੁਂ ਮੇ ਕਥਂ ਨੁ ਭਣਸਿ, ਪਾਪਕਂ ਵਤ ਭਾਸਸੀ''ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਂ।

''ਵਧੂ ਚ ਸਰਭੂ ਚੇਵ, ਸਰਬੂ ਸੁਤਨੂ ਚਮੂ।
ਵਾਮੂਰੂ ਨਾਗਨਾਸੂਰੂ'', ਇਚ੍ਚਾਦੀ **ਜਮ੍ਬੁ**ਯਾ ਸਮਾ॥

ਇਦਂ ਪਨ ਸੁਖੁਮਂ ਠਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਵਦਞ੍ਞੂ, ਵਦਞ੍ਞੂ, ਵਦਞ੍ਞੁਯੋ। ਵਦਞ੍ਞੁਂ, ਵਦਞ੍ਞੂ, ਵਦਞ੍ਞੁਯੋ। ਵਦਞ੍ਞੁਯਾ''ਤਿ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਮਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ''ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ ਕਤਞ੍ਞੂ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ –

''ਸੋਹਂ ਨੂਨ ਇਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਯੋਨਿਂ ਲਦ੍ਧਾਨ ਮਾਨੁਸਿਂ।
ਵਦਞ੍ਞੂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਕਾਹਾਮਿ ਕੁਸਲਂ ਬਹੁ''ਨ੍ਤਿ

ਏਵਮਾਦਿਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ? **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਏਕਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਾਭਾਵਤੋ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਤੇਸਂ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ –

''ਸਾਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਵਦਞ੍ਞੂ ਵੀਤਮਚ੍ਛਰਾ।
ਸਙ੍ਘੇ ਦਾਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ,

''ਕੋਧਨਾ ਅਕਤਞ੍ਞੂ ਚਾ''ਤਿ ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਯੋਗਿਕਾ ਬਹੂ ਪਾਲ਼ਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਨੀਤਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਠਪਿਤਾ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਊਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਓਕਾਰਨ੍ਤਪਦਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਮਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਂ, ਅਞ੍ਞਂ **ਪਨੇ**ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਸਿਦ੍ਧਂ।

ਓਕਾਰਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਵਿਭਾਵਯੇ।
ਗੋਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, ਰੂਪਮਸ੍ਸਾਹੁ ਕੇਚਨ।

ਤਥਾ ਹਿ ਕੇਚਿ ''ਗੋ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਤੇ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਾਨਂ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਾਭਾਵੋ ਵਿਯ ਰੂਪਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਪਟਿਪਾਦਨਂ ਅਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਂ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਮਾਤੁਗਾਮਾ। ਮਾਤੁਗਾਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਦਮਾਲਾ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾ, ਏਕਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦਮਾਲਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਵਿਯ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਮ੍ਹੇ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਂ।

ਅਪਿਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪੇਸੁ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪੇਹਿ ਸਮੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਕਥਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਸਿਯਾ? ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ **ਰਤ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿ ਅਟ੍ਠਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਮਤ੍ਤੇਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪੁਮਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਲਕ੍ਖਣਭੂਤੋ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਤੇਹਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਭਿਮਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਭਵਤਿ, ਯਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾ ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਵਿਸੇਸਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਕਥਂ ਤੇਸਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਸਿਯਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਵਿਸਦਾਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਸਿਯਾ। ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਅਤੀਵ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਂ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਂ ਮਹਾਗਹਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮੂਲਭਾਸਾਭੂਤਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਜਿਨੇਰਿਤਾਯ ਮਾਗਧਿਕਾਯ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਯਂ ਸਮ੍ਮਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਅਕਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤੁਂ ਵਾ ਵਿਜਟੇਤੁਂ ਵਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਮਤੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੋ ਚੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਸਦਾਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਇਮਂ ਨੀਤਿਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵੇਨ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ – ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ?

ਗਾਵੀ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵਿਯੋ। ਗਾਵਿਂ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵਿਯੋ। ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵੀਹਿ, ਗਾਵੀਭਿ। ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵੀਨਂ। ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵੀਹਿ, ਗਾਵੀਭਿ। ਗਾਵਿਯਾ , ਗਾਵੀਨਂ। ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵਿਯਂ, ਗਾਵੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਗਾਵਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਗਾਵੀ, ਗਾਵਿਯੋ।

ਅਯਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਿਹਿਤਸ੍ਸ ਈਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਵਾਚਕਸ੍ਸ ਈਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਗੋ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੁਂ, ਗਾਵਂ, ਗਵਂ, ਗਾਵੋ, ਗਵੋ। ਗਾਵੇਨ, ਗਵੇਨ, ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਾਵਸ੍ਸ, ਗਵਸ੍ਸ, ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗਾਵਾ, ਗਾਵਸ੍ਮਾ, ਗਾਵਮ੍ਹਾ, ਗਵਾ, ਗਵਸ੍ਮਾ, ਗਵਮ੍ਹਾ, ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਾਵਸ੍ਸ, ਗਵਸ੍ਸ, ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗਾਵੇ, ਗਾਵਸ੍ਮਿਂ, ਗਾਵਮ੍ਹਿ, ਗਵੇ, ਗਵਸ੍ਮਿਂ, ਗਵਮ੍ਹਿ, ਗਾਵੇਸੁ, ਗਵੇਸੁ, ਗੋਸੁ। ਭੋ ਗੋ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗਾਵੋ, ਗਵੋ।

ਅਯਂ ਪੁਮਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ। ਗਾਵਂ, ਗਵਂ, ਗਾਵਿਂ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ ਗਵੋ। ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ। ਗਵਂ, ਗੁਨ੍ਨਂ, ਗੋਨਂ। ਗੋਸੁ। ਭੋਤਿ ਗੋ, ਭੋਤਿਯੋ ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ। ਅਯਂ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਗਾਵੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਏਕਨ੍ਤਪੁਮਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਏਕਨ੍ਤਪੁਮਵਾਚਕਤ੍ਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਆਹਚ੍ਚਪਾਲਿਯਾ ਞਾਯਤਿ ''ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਇਤ੍ਥੀ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ 'ਏਹਿ ਭਨ੍ਤੇ, ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਗਾਵੁਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਗਾਵਿਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ। ਦਾਸਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਦਾਸਿਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਧੀਤਰਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ ਭਰਿਯਤ੍ਥਾਯ, ਅਹਂ ਵਾ ਤੇ ਭਰਿਯਾ ਹੋਮਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਤੇ ਭਰਿਯਂ ਆਨੇਮੀ'ਤਿ'' ਏਵਂ ਆਹਚ੍ਚਪਾਲਿਯਾ ਞਾਯਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਗਾਵੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪੁਮਾ ਵੁੱਤੋ, ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਤ੍ਥੀ, ਯਂ ਪਨ ਇਮਿਸ੍ਸਂ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਗਾਵੀ''ਤਿ ਪਦਂ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁੱਤੁਂ, ਤਂ ''ਕਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਮਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਇਤਰੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਭਾਵੇਨ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਗਤਪਦਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ''ਗਾਵੀ ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮੇਸਂ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਾਨੇ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮੇਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਉਪਰਿ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਯਾ ਪਨਮ੍ਹੇਹਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ। ਗਾਵਂ, ਗਵਂ, ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਕਤਾ, ਤਤ੍ਥ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਸਿਯੋ**ਨਂ ਈਕਾਰਾਦੇਸੋ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਚ **ਇਂ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਭਵਤਿ, ਤੇਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ''ਗਾਵੀ ਗਾਵੀ ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ **ਮੁਖਮਤ੍ਤਦੀਪਨਿ**ਯਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੁਨਾ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਾਚਰਿਯੇਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇ ਕੋਸਲ੍ਲਵਸੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਵੁੱਤੋ। ਯਥਾ ਪਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਭਵਤਿ, ਤਥਾ **ਸਿਸ੍ਸੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਚ ਇਂਕਾਰਾਦੇਸੋ ਭਵਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਮਾ ਨਯਗ੍ਗਾਹਪਰਿਦੀਪਨਿਯੋ ਗਾਥਾ –

ਈਪਚ੍ਚਯਾ ਸਿਦ੍ਧੇਸ੍ਵਪਿ, ''ਗਾਵੀ ਗਾਵੀ''ਤਿਆਦਿਸੁ।
ਪਠਮੇਕਵਚਨਾਦਿ-ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਜਿਨਸਾਸਨੇ॥

ਵਦਤਾ **ਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਂ, **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਂ ਪਨ।
ਅਵਿਸਦਤ੍ਤਮਕ੍ਖਾਤੁਂ, ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋਤਿ ਨੋ ਰੁਚਿ॥

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਚ –

''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ-ਵਚਨੇਨ ਪਨਿਤ੍ਥਿਯਂ।
ਅਵਿਸਦਤ੍ਤਮਕ੍ਖਾਤੁਂ, ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋਤਿ ਨੋ ਰੁਚਿ॥

ਤਥਾ ਹਿ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾ**ਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ''ਛੇਕੋ ਹਿ ਗੋਪਾਲਕੋ ਸਕ੍ਖਰਾਯੋ ਉਚ੍ਛਙ੍ਗੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਦਣ੍ਡਹਤ੍ਥੋ ਪਾਤੋਵ ਵਜਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਾਵੋ ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਲਿਘਥਮ੍ਭਮਤ੍ਥਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਾਵਿਂ 'ਏਕੋ ਦ੍ਵੇ'ਤਿ ਸਕ੍ਖਰਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਵਿਹਿਤਾ। ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਭੂਤਾ ਗੋਣਾ ਗਹਿਤਾ, ਤਥਾ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਭੂਤੋ ਪੁਮਭੂਤੋ ਚ ਗੋਣੋ। ਏਵਂ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਚ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮੇ ਸਦ੍ਦਾ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯਕੁਸਲਤਾਯ ਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਕਰਣੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਾਕ੍ਯੇ ਪਿਣ੍ਡੀਕਤਾ। ਯਦਿ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਗਾਵੀ ਗਾਵਿ''ਮਿਚ੍ਚੇਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਗਾਵ''ਨ੍ਤਿਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਯੇਵ ਗਾਵੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਨ ''ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਰਚਨਂ ਕੁਬ੍ਬਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਂ ਇਦਂ **ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਕਰਣਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਵਜੇਸੁ ''ਇਤ੍ਥਿਯੋਯੇਵ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਮਾਨੋ''ਤਿ ਚ, ''ਪੁਮਾਨੋਯੇਵ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਅਪਿਚ ''ਗਾਵਿਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਿ 'ਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਤ੍ਥਿਭੂਤੋ ਪੁਮਭੂਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬੋ ਗੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ''ਇਤ੍ਥਿਭੂਤੋਯੇਵ ਗੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਹਾ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਾਚਕਸ੍ਮਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਇਂ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਾਚਰਿਯੇਨਪਿ ਗੋਸਦ੍ਦਤੋ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਾਤਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ **ਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਵਂ ਸਿਯਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਈਪਚ੍ਚਯੇ ਕਤੇ ਸਤਿ ਈਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ''ਗਾਵੀ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸਦ੍ਦੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਸਯੇ ''ਮਿਗੀ ਮੋਰੀ ਕੁਕ੍ਕੁਟੀ''ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ

ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਵਾਚਕੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਾਚਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਸਨਾਨੁਕੂਲਪ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ **ਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਇਤਿ ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਾਚਰਿਯਮਤੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਯੋ**ਨਂ ਈਕਾਰਾਦੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਯਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ''ਗਾਵੋ ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਰਚਿਤਾਯ ''ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਾਵਿਂ 'ਏਕੋ ਦ੍ਵੇ'ਤਿ ਸਕ੍ਖਰਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਣੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਯ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਯਂ ''ਏਕੋ ਗਾਵੀ, ਦ੍ਵੇ ਗਾਵੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾਨਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ''ਗਾਵਿਂ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਸਿਯੋਨਮੀ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ **ਅਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ **ਇਂ**ਕਾਰਾਦੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਯੇਵਮ੍ਹੇਹਿ ਯਾ ਸਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ, ਗਾਵਂ, ਗਾਵਿਂ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਠਪਿਤਾ, ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਕੂਲਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਾਨੁਕੂਲਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨਾਚਰਿਯਮਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਦਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਜਨਕਸ੍ਸ ਗਰੁਨੋ ਚ ਮਤਾਨੁਕੂਲਾ, ''ਗਾਵੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ। ਇਚ੍ਚੇਸਾ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਦੀਸੁ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇਸੁ ਅਤੀਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋਪਿ ਦੋਸੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਾਨਂ ਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਾਵਿਯੋ''ਤਿ ਪਦਞ੍ਚ ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਸਾਮੀਨਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਾਵਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਞ੍ਚ ਕਰਣਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਾਨਂ ਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਾਵੀਹਿ ਗਾਵੀਭੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਚ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਾਵੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਞ੍ਚ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵਿਯਂ, ਗਾਵੀਸੂ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸੋਲ਼ਸ ਪਦਾਨਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਕਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਸੋਤੂਨਂ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵਾਯ – ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦੇਸੁ ਹਿ ''ਗਾਵੀ ਗਾਵਿਂ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵਾ **ਈ**ਕਾਰਿਂਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ਵਾ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਪੁਬ੍ਬਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਤਥਾ ''ਗਾਵੀ ਗਾਵਿਂ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਇਤ੍ਥਿਵਾਚਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ **ਈ**ਕਾਰਿਂਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਵਾਚਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਸੁਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਯੇਵ ਨਯੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਪੁਬ੍ਬਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ''ਗਾਵਿਯੋ। ਗਾਵਿਯਾ, ਗਾਵੀਹਿ, ਗਾਵੀਭਿ। ਗਾਵੀਨਂ। ਗਾਵਿਯਂ, ਗਾਵੀਸੂ''ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਪਨ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਤ੍ਥੀਨਂਯੇਵ ਵਾਚਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਭੂਤੇਸ੍ਵੇਵ ਗੋਦਬ੍ਬੇਸੁ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਇਤ੍ਥਿਦਬ੍ਬੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ''ਮਿਗੀ ਮੋਰੀ ਕੁਕ੍ਕੁਟੀ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਯ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਨ ''ਨਦੀ ਮਹੀ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ **ਈ**ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਾਨਿ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਦਬ੍ਬੇਸੁ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਭਾਵਰਹਿਤਾ ਹਿ ਤਦਤ੍ਥਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇ **ਏਨ**ਯੋਗੋ **ਏਸੁ**ਕਾਰੋ ਚ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਾਵੇਨ ਗਵੇਨ ਗਾਵੇਸੁ ਗਵੇਸੂ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਸਸ੍ਮਾਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਪਰਤ੍ਤਂ ਨ ਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਾਵਸ੍ਸ ਗਵਸ੍ਸ ਗਾਵਸ੍ਮਾ ਗਵਸ੍ਮਾ ਗਾਵਸ੍ਮਿਂ ਗਵਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਤ੍ਥ **ਸ੍ਮਾ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਆਦੇਸਭੂਤੋ **ਆ**ਕਾਰੋ ਚ **ਮ੍ਹਾ**ਕਾਰੋ ਚ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਾਵਾ ਗਵਾ ਗਾਵਮ੍ਹਾ ਗਵਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ **ਸ੍ਮਿਂ**ਵਚਨਸ੍ਸ ਆਦੇਸਭੂਤੋ **ਏ**ਕਾਰੋ ਚ **ਮ੍ਹਿ**ਕਾਰੋ ਚ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਾਵੇ ਗਵੇ ਗਾਵਮ੍ਹਿ ਗਵਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਪਿਚ ''ਯਾਯ ਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ''ਗਾਵੇਨ ਗਵੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਯਾਯ ਤਾਯ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ''ਗਾਵੇਨ ਗਵੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਏਕਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਤ੍ਤਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ਯਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਠਪਿਤਾ, ਸਾ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਇਤ੍ਥੀ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ? ਤਨ੍ਨ। **ਮਾਤੁਗਾਮਇਤ੍ਥੀ**ਸਦ੍ਦਾ ਹਿ ਨਾਨਾਲਿਙ੍ਗਾ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ, ਨਾਨਾਧਾਤੁਕਾ ਚ **ਗਮੁ ਇਸੁ**ਧਾਤੁਵਸੇਨ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ **ਗੋ ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦਾ ਏਕਲਿਙ੍ਗਾ ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ, **ਏਕ**ਧਾਤੁਕਾ ਚ **ਗਮੁ**ਧਾਤੁਵਸੇਨਾਤਿ। ਯਜ੍ਜੇਵਂ **ਗੋਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾਦੇਸਵਸੇਨ

ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦਾਦੇਸਤ੍ਤਂ ਏਕਧਾਤੁਕਤ੍ਤਞ੍ਚਾਗਮ੍ਮ ਤੇਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਦਮਾਲਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨ, **ਗੋਣ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ **ਅ**ਕਾਰਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਵਿਸੁਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ। ਅਯਂ ਪਨ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਦਮਾਲਾ **ਓ**ਕਾਰੀਕਾਰਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਤਿ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਪਰੇਸਂ **ਸਿ ਯੋ ਅਂ**ਵਚਨਾਨਂ **ਈ**ਕਾ**ਰਿਂ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਦਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦਮਾਲਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਸਾਧਕਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਲੋਕਿਕਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ ਚ ਕਥਯਾਮ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਰਦਸਮਯੇ ਕਿਟ੍ਠਸਮ੍ਬਾਧੇ ਗੋਪਾਲਕੋ ਗਾਵੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਤਾ ਗਾਵੋ ਤਤੋ ਤਤੋ ਦਣ੍ਡੇਨ ਆਕੋਟੇਯ੍ਯ।

ਅਨ੍ਨਦਾ ਬਲਦਾ ਚੇਤਾ, ਵਣ੍ਣਦਾ ਸੁਖਦਾ ਚ ਤਾ।
ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਸਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਨਾਸ੍ਸੁ ਗਾਵੋ ਹਨਿਂਸੁ ਤੇ॥

ਸਬ੍ਬਾ ਗਾਵੋ ਸਮਾਹਰਤਿ। ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਗਾਵੋ ਵਚ੍ਛਗਿਦ੍ਧਿਨਿਯੋ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ। ''ਗੋਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੁ ਗਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਲੋਕਿਕਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿ। ਇਤਿ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਵਿਯ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ''ਪਜਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿਪਦਾਨਿ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਵਾਚਕਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ''ਸਾ ਗੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਤਾ ਗਾਵੋ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਗੋਣਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਧਾਨਂ, ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ ਪਧਾਨੋ। ''ਵਜੇਗਾਵੋ ਦੁਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਮੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਦੁਹਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਪੁਮੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਞਾਯਨ੍ਤੇ। ''ਗਾਵੀ ਦੁਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚ ਵਚਨਤੋ ਕੋ ਸਂਸਯਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂ। ''ਤਾ ਗਾਵੋ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵਚਨਤੋ ਕਦਾਚਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਂਸਯੋ ਸਿਯਾ ''ਨਨੁ ਇਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਨ ''ਤੇ ਗਾਵੋ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਂਸਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਚ ਪੁਮਾਨੋ ਚ ਞਾਯਨ੍ਤੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਬਹੁਵਚਨੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਅਥੇਤ੍ਥ ਸੀਹਾ ਬ੍ਯਗ੍ਘਾ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ''ਗਾਵੀ ਚਰਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਗਾਵਿਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥੀ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੇ **ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ । ਲੋਕਿਕਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ ਹਿ ਸਾਸਨਿਕਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ ਚ **ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥੀ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਸਾਸਨਿਕਪ੍ਪਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਗਾਵੀ''ਤਿ, ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਸਾਧਾਰਣਵਚਨਮਵੋਚੁਮ੍ਹ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਗੋਘਾਤਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਗਾਵਿਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਮਹਾਪਥੇ ਬਿਲਸੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ''ਗਾਵੋ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਸਾਧਾਰਣਂ ਸਦ੍ਦਰਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦੇਵ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਰਚਿਤਾ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਗੋਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤਾ ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪੁਮਾਪਿ ''ਗਾਵੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ''ਗਾਵੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਾਦੀਸੁ ''ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਬਾਹਿਯਂ ਦਾਰੁਚੀਰਿਯਂ ਗਾਵੀ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਾ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੀ''ਤਿ, ''ਗਾਵੁਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮਿ, ਗਾਵਿਂ ਵਾ ਤੇ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਚ ''ਤਿਣਸੀਹੋ ਕਪੋਤਵਣ੍ਣਗਾਵੀਸਦਿਸੋ''ਤਿ ਚ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਤ੍ਥੀ ਕਥਿਯਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ''ਗੋਦੁਹਨਂ। ਗਦ੍ਦੁਹਨਂ। ਗੋਖੀਰਂ ਗੋਧਨੋ ਗੋਰੂਪਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪੁਮਾਪਿ ਕਥਿਯਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ –

ਸਾ ਗੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਗਾਵੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾ ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਗਾਵੰ, ਗਾਵਿੰ, ਗਵੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਾ ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਾਹਿ ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ ਕਤੰ। ਤਾਸੰ ਗਵੰ, ਗੁਨ੍ਨੰ, ਗੋਨੰ ਦੇਤਿ। ਤਾਹਿ ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ ਅਪੇਤਿ। ਤਾਸੰ ਗਵੰ , ਗੁਨ੍ਨੰ, ਗੋਨੰ ਸਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਤਾਸੁ ਗੋਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ। ਭੋਤਿ ਗੋ ਤ੍ਵੰ ਤਿਟ੍ਠ, ਭੋਤਿਯੋ ਗਾਵੋ ਗਾਵੀ, ਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਿਟ੍ਠਥ।

ਅਪਰੋਪਿ ਵੁੱਚਤੇ –

ਸਾ ਗੋ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਗਾਵੀ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾ ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਗਾਵੰ, ਗਾਵਿੰ, ਗਵੰ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਾ ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤਿਯੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਾਹਿ ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਹਿ ਕਤੰ। ਤਾਸੰ ਗਵੰ, ਗੁਨ੍ਨੰ, ਗੋਨੰ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਨੰ ਦੇਤਿ। ਤਾਹਿ ਗੋਹਿ, ਗੋਭਿ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਹਿ ਅਪੇਤਿ। ਤਾਸੰ ਗਵੰ, ਗੁਨ੍ਨੰ, ਗੋਨੰ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੰ। ਤਾਸੁ ਗੋਸੁ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰ ਯਾ ਸਾ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਗਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾ ਠਪਿਤਾ, ਸਾ ''ਗੋ, ਗਾਵੋ ਗਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾਤੋ ਸਵਿਸੇਸਾ ਪਚ੍ਚੁੱਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚਤੁਨ੍ਨੰ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਯ **ਗਾਵੀ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵੁੱਤੱਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯੰ ਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਸਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਯ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਯ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ, ਨਾਪਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਯ ਉਭਯਮੁੱਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਛਯਕਰਣੀ ਗਾਥਾ ਵੁੱਚਤਿ –

> ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ, ਯਥਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਨਾਨਤਾ।
> **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਤਥਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ, ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਵ ਨਾਨਤਾ॥

ਤਥਾ ਹਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੰ ਯਥਾ?

ਧਾਤੁ , ਧਾਤੂ, ਧਾਤਵੋ। ਧਾਤੁੰ, ਧਾਤੂ, ਧਾਤਵੋ। ਧਾਤੁਨਾ, ਧਾਤੂਹਿ, ਧਾਤੂਭਿ। ਧਾਤੁਸ੍ਸ, ਧਾਤੂਨੰ। ਧਾਤੁਸ੍ਮਾ, ਧਾਤੁਮ੍ਹਾ, ਧਾਤੂਹਿ, ਧਾਤੂਭਿ। ਧਾਤੁਸ੍ਸ, ਧਾਤੂਨੰ। ਧਾਤੁਸ੍ਮਿੰ, ਧਾਤੁਮ੍ਹਿ, ਧਾਤੂਸੁ। ਅਯੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਿਸੇਸੋ।

ਧਾਤੁ, ਧਾਤੂ, ਧਾਤੁਯੋ। ਧਾਤੁੰ, ਧਾਤੂ, ਧਾਤੁਯੋ। ਧਾਤੁਯਾ, ਧਾਤੂਹਿ, ਧਾਤੂਭਿ। ਧਾਤੁਯਾ, ਧਾਤੂਨੰ। ਧਾਤੁਯਾ, ਧਾਤੂਹਿ, ਧਾਤੂਭਿ। ਧਾਤੁਯਾ, ਧਾਤੂਨੰ। ਧਾਤੁਯਾ, ਧਾਤੁਯੰ, ਧਾਤੂਸੁ। ਅਯੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ।

ਯਥਾ ਚ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨਮ੍ਪਿ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੇਵ। ਯਥਾ ਚ ਪੁਨ੍ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ''ਆਯੁ, ਆਯੂ, ਆਯਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਆਯੁ, ਆਯੂ, ਆਯੂਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਵਿਸੇਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯਥਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨਮ੍ਪਿ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ, ਉਭਯਮੁੱਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਮੇਵਤ੍ਥੁੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਕਥਯਾਮ – **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ, **ਕਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ, **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਮੁੱਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ। ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਞ੍ਞਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਞ੍ਞਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਕਞ੍ਞਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾ ਤਿਟ੍ਠਥ, ਏਤ੍ਥੇਕਪਦਮਸਮੰ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮਾਨਿ। ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਸਾ ਨਿਸ੍ਸਟੰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਗਚ੍ਛਥ। ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਗਚ੍ਛਥ, ਤੀਣਿ ਤੀਣਿ ਸਮਾਨਿ। ਪੁਰਿਸੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਕਞ੍ਞੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਅਸਮਾਨਿ। ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਰਿਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਦ੍ਵੇ ਸਮਾਨਿ। ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਕਤੰ, ਤਾਯ ਕਞ੍ਞਾਯ ਕਤੰ, ਤਾਯ ਕਞ੍ਞਾਯ ਦੇਤਿ, ਤਾਯ ਕਞ੍ਞਾਯ ਅਪੇਤਿ, ਤਾਯ ਕਞ੍ਞਾਯ ਸਨ੍ਤਕੰ, ਤਾਯ ਕਞ੍ਞਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਏਕਮਸਮੰ, ਪਞ੍ਚ ਸਮਾਨਿ। ਏਵੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ

ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ‘‘ਰੂਪਂ, ਰੂਪਾਨਿ, ਰੂਪਾ। ਰੂਪਂ, ਰੂਪਾਨਿ, ਰੂਪੇ। ਭੋ ਰੂਪ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ, ਰੂਪਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਤੀਸੁ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਾਲਪਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ **ਸਨਿ**ਕਾਰਾਯ ਵਿਸੇਸਾਯ ਰੂਪਮਾਲਾਯ ਵਸੇਨ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ **ਸਨਿ**ਕਾਰਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ, ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਯਂ ਨਯੋ ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਸਤਿ ਹਿਰੀ, ਯਾ ਇਤ੍ਥੀ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਪਹੂਤਂ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ, ਸਦ੍ਧਂ ਕੁਲ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮਾਨਸੁਤਿਕਸਦ੍ਦੇਸੁਪਿ ਪਦਮਾਲਾਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਯਾ ਚ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੀਸਤਿਆਦਯੋ ਨਵੁਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਸਦ੍ਦਾ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵੀਸਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ‘‘ਤਿਂਸਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਨਂ ‘‘ਨਵੁਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਦਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਂ, ਏਵਂ **ਵੀਸਤਿ**ਆਦੀਨਂ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸੇਵ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ **ਤਿਚਤੁ**ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਕਥਨ੍ਤਿ? **ਤਿਚਤੁ**ਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤੀਣਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤੁਰੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਾਨਿ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨੁਗਭਤ੍ਤਾ ਯਥਾਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ‘‘ਪੁਰਿਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿਸਦਾਵਿਸਦੋਭਯਰਹਿਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚੇਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵਿਸਦਾਵਿਸਦੋਭਯਰਹਿਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਨ੍ਤਿ।

ਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁਪਿ ਅਯਂ ਤਿਵਿਧੋ ਆਕਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ ਰੂਪਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ। ਕਥਂ? ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਵਿਸਯੇ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸ’’ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਿਸਯੇ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਕਸ੍ਸਾ’’ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਾਨਿ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਪਞ੍ਚਮੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਨਾਮਤ੍ਤੇਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸੁਲਭਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨਿ ਅਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵੇਨ ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਸਤ੍ਤਮੀਰੂਪਾਨਿ ਸਾਸਨਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ ਭਗਵਤੋ ਪਾਵਚਨੇ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵੇਨ ਸੋਤੂਨਂ ਪਰਮਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਞਾਣਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਯੇਨ ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੋ ਏਕਾਯ ਰਹੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਅਲਂਕਮ੍ਮਨੀਯੇ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਕਪ੍ਪੇਸੀ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਰੂਪਂ, ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਤਿਯਾਯ ਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ‘‘ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਤਤਿਯਾਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿਪਿਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਨਾਮ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸਪਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ‘‘ਕਸ੍ਸਾਹਂ ਕੇਨ ਹਾਯਾਮੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਰੂਪਂ, ‘‘ਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ‘‘ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਨਾਮ। ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਮਹਾਵਨੇ ਮਕ੍ਕਟਿਂ ਆਮਿਸੇਨ ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ‘‘ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਨਾਮਾਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਤਾਯਾ’’ਤਿ ਹਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ ‘‘ਕਸ੍ਸਾਹਂ ਕੇਨ ਹਾਯਾਮੀ’’ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਕਾਯਾ’’ਤਿ ਹਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਈਦਿਸੇਸੁ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਵਿਸਯੇਪਿ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਗਰੂਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਆਧਾਰਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਭਾਵੇਨ ਭੁਮ੍ਮਸਮ੍ਪਦਾਨਾਨਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਸਤੋ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸਪਿ ਸਤੋ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ, ਯਥਾ ਪਨ **ਅਲਾਬੁ ਲਾਬੁ**ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ

‘‘ਲਾਬੂਨਿ ਸੀਦਨ੍ਤਿ ਸਿਲਾ ਪ੍ਲਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ **ਅ**ਕਾਰਲੋਪੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਕ੍ਖਰਲੋਪੋ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਕਰਿਯਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਥਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹਿ। ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇ ਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਚ ਨਾਮ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ‘‘ਨੇਵ ਦਾਨਂ ਵਿਰਮਿਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਥਾਪਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ਯਾ ਸਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਆਭਤਾ, ਨ ਸਾ ਸਤ੍ਤਮੀਪਯੋਗਾ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਇਦਂ ਛਟ੍ਠਿਯਨ੍ਤਪਦਂ ‘‘ਤਸ੍ਸਾਮਕ੍ਕਟਿਯਾਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ? ਤਨ੍ਨ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂਯੇਵ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਤਿਵਿਯ ਤ੍ਵਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਨਯੇ ਕੁਸਲੋਸਿ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਿਕੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਭਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਮ੍ਪਿ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਸਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਸਿ, ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਤੇ **ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਂ** ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੋ, ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ। ਸਚੇ ਅਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਕੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਹਂ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋਯੇਵ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਾਸਨੇ ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਣੋਹੀਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖੇਥ ਇਧੇਵ ਜਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ ਸਤ੍ਥੁਕਪ੍ਪੇਨ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ **ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ** ‘‘ਇਧਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਰੁਚਿਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਆਦਾਯੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ’’ਤਿ ਏਵਂ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਦਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਇਧਾ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਤਿ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ‘‘ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਨਾਮ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਕੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਂ ਪਾਲ਼ਿਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਣੋਹਿ, ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਦ੍ਵੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਕਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਂ। ਏਵਂ ‘‘ਏਕਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ‘‘ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਤਰਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਾਨਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਯੇਵ ਨਾਮ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵੋਹਾਰਾ ਸਰੂਪਤੋ ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ, ‘‘ਤਾਯ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਵਿਯ।
ਞੇਯ੍ਯਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਤਤਿਯਾਦੀਸੁ ਧੀਮਤਾ॥

ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ ਪਨ **ਨਾ**ਦੀਨਂ, ਹੋਤਿ **ਸ**ਬਜਪਦੇਸਤੋ।
‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ, ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਾਦਿਸੁ॥

ਅਤ੍ਰ ਪਨਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਵਿਭਾਵਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਵਿਭਾਵਨਾ ਚ – ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਅਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਅਯਂ ਕਞ੍ਞਾ ਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਅਯਂ ਕਞ੍ਞਾ ਅਧਿਕਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ। ਦੁਲ੍ਲਭਾਯਂ ਨੀਤਿ ਸਾਧੁਕਂ ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਞਾਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵੰ ਪਨ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਜਾਤਿਨਾ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਵਿਸੇਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਨਾਨਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇ ਹਿ ''ਪੁਰਿਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਓਰੋਧੋ ਆਪੋ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਨ ਨਿਯੋਗਾ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ, ਨਾਪਿ ''ਕਞ੍ਞਾ ਰਤ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਨਿਯੋਗਾ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ **ਧਾਤੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ । ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸੋਤੂਨਂ ਞਾਪਨੇਨ ਪਰਮਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਂ ''ਗੋ, ਗਾਵੀ ਗਾਵੋ। ਗਾਵਿਂ, ਗਵੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਓਕਾਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਵੇਣਿਕਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਗਾਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਂ, ''ਗੋ ਗੋਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਗਾਵੋ ਗਾਵੀ ਗਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਗਾਵਿਯਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਗਤਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਞ੍ਹਿ ਨਯਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞੋ ਨਯੋ ਯੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਮੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਤਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਰੂਪਮਾਲਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਤਂ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨਿ'ਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਰੂਪਮਾਲਾਯ ਸਦਿਸਤ੍ਤੇ ਸਤਿ **ਮਾਤੁਗਾਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਸਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਪਰਿਕਪ੍ਪਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਿਙ੍ਗਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਕਥਯਾਮ – ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਗਾਵੁਂ ਗਾਵਂ ਗਾਵੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਾਨਿ, ''ਗੋ ਗੋਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਗਾਵੋ ਗਵੋ ਗਵ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ ''ਸਤ੍ਥਾ ਰਾਜਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਆਗਤਪਦਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਤਦਭਾਵਤੋ ਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਮ੍ਪਿ ''ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਿਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਾਨਿ, ''ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ। ਏਵਂ ਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ''ਕਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਾਨਿ, ''ਕਞ੍ਞਾਹੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਕਞ੍ਞਾਯੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਕਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਕਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ। ਏਵਂ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸਤੁ ''ਸਤ੍ਥਰੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਾਨਿ, ''ਸਤ੍ਥੁ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਏਵਂ ਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦਮਾਲਾਸੁ ਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਚ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯਂ ''ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਾਗਤਾਨਿ, ''ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ''ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਗਤਂ। **ਅਟ੍ਠਿ ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਆਗਤਪਦਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਸਦਾਕਾਰੋ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਿ ਆਯੂ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨਪੁਂਸਕਾਨਿ ''ਗਚ੍ਛਂ ਅਗ੍ਗਿ ਭਿਕ੍ਖੁ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਵਿਸਦਾਕਾਰਞ੍ਚ, ''ਰਤ੍ਤਿ ਯਾਗੁ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਞ੍ਚ ਉਭਯਮਨੁਪਗਮ੍ਮ ਵਿਸੇਸਤੋ ''ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸ**ਨਿ**ਕਾਰਾਯ ਰੂਪਮਾਲਾਯ ਰੂਪਵਨ੍ਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਮਾਕਾਰੋ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਿਵਿਧੋਪਾਯਂ ਆਕਾਰੋ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਸੁ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇਨੇਸ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸਤ੍ਥੇਸੁ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਮੂਲਭਾਸਾਭੂਤਾਯ ਜਿਨੇਰਿਤਾਯ ਮਾਗਧਿਕਾਯ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ –

ਕਿਂ ਪਨੇਤਂ ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਾਮ? ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ –

''ਥਨਕੇਸਵਤੀ ਇਤ੍ਥੀ, ਮਸ੍ਸੁਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਿਯਾ। ਉਭਿਨ੍ਨਮਨ੍ਤਰਂ ਏਤਂ, ਇਤਰੋ'ਭਯਮੁਤ੍ਤਕੋ'ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਥਨਕੇਸਾਦਯੋ ਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਗਙ੍ਗਾਸਾਲਾਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਥਨਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਭਾਵਤੋ।

ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤਿ – ‘‘ਨ ਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਰੂਲ੍ਹੋ ਪਨ ਵੋਹਾਰੋ ਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ। ਸਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਿਕੋਪਿ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ **ਤਟੰ ਤਟੀ ਤਟੋ**ਤਿ। ਯਦਿ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਕਥੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੁਦ੍ਧਾਨੰ ਤੇਸੰ ਏਕਤ੍ਥ ਸਮਾਵੇਸੋ ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ, ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸਙ੍ਖਾਤਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨੇਵ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਏਕੇਕਪਦਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਕਞ੍ਞਾ ਪੁਰਿਸੋ ਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ, ‘‘ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਪੁਰਿਸਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦਿਕਸ੍ਸ ਏਕੇਕਪਦਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵ ਸਮੁਦਾਯਾਵਯਵਤ੍ਤਾ ਏਕੇਕਪਦਸ੍ਸਪਿ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਤਾ ਸਿਜ੍ਝਤੇਵ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਬਨ੍ਧੰ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਪਦਵਸੇਨੇਵ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਕੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ‘‘ਯਦਿ ਏਕੇਕਪਦਸ੍ਸੇਵ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਤਾ ਸਿਯਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ‘ਕਞ੍ਞਾ ਪੁਰਿਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਗੁਣਵਾ ਰਾਜਾ’ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ਆਕਾਰਸੁਤਿਵਸੇਨ, ‘ਪੁਰਿਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਕਞ੍ਞਾਯੋ’ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਨ **ਓ**ਕਾਰਸੁਤਿਵਸੇਨ, ‘ਚਿਤ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸੰ ਕਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨੰ ਅਨੁਸਾਰਸੁਤਿਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮਾਨਸੁਤਿਸਮ੍ਭਵਾ ਕਥੰ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਤਾ ਸਿਯਾ’’ਤਿ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ‘‘ਸਿਯਾ ਏਵ, ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਨ ਤੇਸੰ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵੇਧ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ‘‘ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਮਵਚੁਤ੍ਥ, ਦੁਜ੍ਜਾਨਤਰਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਕਥਨਸਮਤ੍ਥੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਦੇਥਾ’’ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਤੇ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ‘‘**ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਕਤਰਲਿਙ੍ਗੋ’’ਤਿ। ਤੇ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ‘‘**ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਚ, **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਪਨ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਚ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਾ ਏਤੇ ਸਦ੍ਦਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ‘‘ਯਦਿ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਾ ਏਤੇ ਸਦ੍ਦਾ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਏਕਪਦਭਾਵੇਨ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨੰ ਕਥੰ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਸਿਯਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਏਕਪਦਭਾਵੇਨ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮਾਨਸੁਤਿਕਾਨੰ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਤਾ ਚ ਸਿਯਾ’’ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਅਦ੍ਧਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂ ਪਨ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਨਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ –

‘‘ਏਸੋ’ਸਾ ਏਤ’ਮਿਤਿ ਚ,
ਪਸਿਦ੍ਧਿ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਯੇਸੁ ਲੋਕਸ੍ਸ।
‘ਥੀਪੁਮਨਪੁੰਸਕਾਨੀ’ਤਿ,
ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਤਾਨਿ ਨਾਮਾਨੀ’’ਤਿ॥

ਤੇਸੰ ਕਿਰ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ‘‘ਏਸੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਏਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਏਸੋ ਰਾਜਾ, ਏਸਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਏਸਾ ਲਤਾ, ਏਤੰ ਨਪੁੰਸਕੰ, ਏਤੰ ਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪੁਰਿਸਾਦੀਸੁ ਯੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਲੋਕਸ੍ਸ ‘‘ਏਸੋ ਏਸਾ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਤਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ‘‘ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪੀਤਿ। ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਆਕਾਰੇਨ ‘ਏਸੋ ਏਸਾ ਏਤ’ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਨਾਮੰ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਨਯਞ੍ਞੂਹਿ ਪਨ ਨੇਰੁਤ੍ਤਿਕੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਮਾਤੁਗਾਮਕਲਤ੍ਤਕਨ੍ਤਕਞ੍ਞਕਗੁਮ੍ਬਾਦਯੋਪਿ ਵੋਹਾਰਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁੰ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥਾਨੰ। ਯਦਿ ਪਨ ਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ

‘‘ਦੇਵਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਞਾਣ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦਯੋਪਿ ਵੋਹਾਰਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁਂ ਵਿਸਦਾਕਾਰਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥਾਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਦਿ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, ਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨਂ ਪਨਤ੍ਥਾਨਂ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਏਕਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦ੍ਵੀਹਿ ਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾ ਸਿਯਾ –

‘‘ਅਤ੍ਥਕਾਮੋਸਿ ਮੇ ਯਕ੍ਖ, ਹਿਤਕਾਮਾਸਿ ਦੇਵਤੇ।
ਕਰੋਮਿ ਤੇ ਤਂ ਵਚਨਂ, ਤ੍ਵਂਸਿ ਆਚਰਿਯੋ ਮਮਾ’’ਤਿ॥

ਯਦਿ ਚ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਾਚਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ‘‘ਇਦਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਸਿਯਾ। ਅਪਿਚ ‘‘ਪਞ੍ਞਾਰਤਨਂ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਸਾਵਕਯੁਗ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਚਨੇਨ ਤਦਤ੍ਥਾਨਮ੍ਪਿ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਿਯਾ। ਅਪਿਚ ਏਕਮ੍ਪਿ ਤੀਰਂ ‘‘ਤਟਂ ਤਟੀ ਤਟੋ’’ਤਿ ਤੀਹਿ ਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਏਕਮ੍ਪਿ ਚ ਞਾਣਂ ‘‘ਪਞ੍ਞਾਣਂ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ ਅਮੋਹੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੀਹਿ ਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਯਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਨਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੋ ਵਿਸਦੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿਮਕਾਯੋ ਅਵਿਸਦੋ, ਉਰਮਂਸਂ ਅਵਿਸਦਂ, ਗਮਨਾਦੀਨਿਪਿ ਅਵਿਸਦਾਨਿ । ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਅਵਿਸਦਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਾ ਨਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਿਸੀਦਮਾਨਾ ਖਾਦਮਾਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਵਿਸਦਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਵਿਸਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਨਿਸੀਦਤਿ ਖਾਦਤਿ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਯਥਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਾ, ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਯੇ ਵੋਹਾਰਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਾ, ਤੇਯੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਕਞ੍ਞਾ ਦੇਵਤਾ ਯੀਤਲਿਕਾ ਦੁਬ੍ਬਾ ਸਦ੍ਧਾ ਰਤ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੀ ਯਾਗੁ ਵਧੂ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ। ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯੋ ਅਵਿਸਦੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿਮਕਾਯੋ ਵਿਸਦੋ, ਉਰਮਂਸਂ ਵਿਸਦਂ, ਗਮਨਾਦੀਨਿਪਿ ਵਿਸਦਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਸਾ ਹਿ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਵਿਸਦਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਾ ਨਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਿਸੀਦਮਾਨਾ ਖਾਦਮਾਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਵਿਸਦਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਗਮਨਾਦੀਨਿ ਵਿਸਦਾਨਿ ਕੁਰੁਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਯਥਾ ਪੁਰਿਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਿਸਦਾਕਾਰਾ, ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਯੇ ਵੋਹਾਰਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਿਸਦਾਕਾਰਾ, ਤੇਯੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਪੁਰਿਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਓਰੋਧੋ ਆਪੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਮੋਹੋ ਸਤ੍ਥਾ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ। ਯਥਾ ਚ ਪਨ ਨਪੁਂਸਕਾ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਾ, ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਯੇ ਵੋਹਾਰਾ ਉਭਯਮੁਤ੍ਤਾਕਾਰਾ, ਤੇਯੇਵ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਯਥਾ? ‘‘ਚਿਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਂ ਕਲਤ੍ਤਂ ਨਾਟਕਂ ਰਤਨਂ ਞਾਣਂ ਅਟ੍ਠਿ ਆਯੁ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਨਾਮਿਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵੋਹਾਰਾਨਂ –

ਵਿਸਦਾਵਿਸਦਾਕਾਰਾ, ਆਕਾਰੋ’ਭਯਮੁਤ੍ਤਕੋ।
ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਂ ਏਤਂ, ਞੇਯ੍ਯਂ **ਸਜਾ**ਦਿਪ੍ਪਬਨ੍ਧਤੋ॥

ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਵਿਜ੍ਝਂ ਮਹਾਵਨਗਹਨਂ ਨਿਗ੍ਗੁਮ੍ਬਂ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨਾਮਿਕਪਦਾਨਂ ਪਬਨ੍ਧਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਬਨ੍ਧਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਅਵਿਸਦਾਕਾਰਵੋਹਾਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਯਥਾਸਕਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਓਕਾਰਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਇ**ਵਣ੍ਣਨ੍ਤ **ਉ**ਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਗਹਿਤਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਪਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਂ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ਯੋ ਪਭੇਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ –

‘‘ਨ ਤ੍ਵਂ ਰਾਧ ਵਿਜਾਨਾਸਿ, ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੇ ਅਨਾਗਤੇ।
ਅਬਜਯਤਂ ਵਿਲਪਸਿ, ਵਿਰਤ੍ਤੇ ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ’’ਤਿ

ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਰਾਧਜਾਤਕੇ** ‘‘ਵਿਰਤ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ‘‘ਵਿਰਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ‘‘ਕੋਸਿਯਾਯਨੀ’’ਤਿ **ਈ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ‘‘ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ** “**ਵਿਰਤ੍ਤੇ ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ**ਤਿ ਮਾਤਾ ਨੋ ਕੋਸਿਯਾਯਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਵਿਰਤ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਿਤਰਿ ਨਿਪ੍ਪੇਮਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਸਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਵਿਰਤ੍ਤੇ’’ਤਿ, ‘‘ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ’’ਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ “**ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ **ਆ**ਕਾਰੀਕਾਰਨ੍ਤੋਗਧਰੂਪਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਰੂਪਾਨਂ। ਆਦੇਸਵਸੇਨ ਹਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ **ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਛਬ੍ਬਿਧਤਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ, ਪਕਿਣ੍ਣਨਯਸਾਲਿਨੀ।
ਪਦਮਾਲਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਮੇ, ਸਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ॥

ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਸੂਰਿਯੋਯਂ,
ਅਨੇਕਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਯਰਸ੍ਮਿਕਲਾਪੋ।
ਸਂਸਯਨ੍ਧਕਾਰਨੁਦੋ,
ਕਸ੍ਸ ਮਤਿਪਦੁਮਂ ਨ ਵਿਕਾਸੇ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ

ਅਟ੍ਠਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੯. ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਅਥ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ''ਭੂਤਂ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ –

ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਭਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਚਿਤ੍ਤਾ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਭਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਚਿਤ੍ਤੇ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਭੋ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਚਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਂ ''ਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਞ੍ਚ ਅਨਾਗਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿ**ਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿ**ਯਞ੍ਚ ''ਛ ਚਿਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ''ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ , ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਲਿਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਾਨਿ ਵਾ ਪਾਵਚਨੇ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਰ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਲਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿਮਂ। ਯਸ੍ਸ ਏਤੇ ਧਨਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਭੂਤਾ। ਤੀਣਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। ਦ੍ਵੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। ਦਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਭੂਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਭੂਤਾ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾ, ਚਤੁਰੋ ਅਙ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਸੇਮਿ ਵਮ੍ਮਿਕਮਤ੍ਥਕੇ, ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ ਰਸਾ ਗਨ੍ਧਾ। ਰੂਪੇ ਚ ਸਦ੍ਦੇ ਚ ਅਥੋ ਰਸੇ ਚ। ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਅਨੇਕਸਤਾ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਠਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿਆਦੀਨਿਯੇਵ ਪਨ ਪਦਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਯੋਗਾ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤੇਹਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਹਿ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਸਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ।

ਕੇਚੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ – ਨਨੁ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ "**ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਠਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਏਕਨ੍ਤਤੋ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤਾ ਅਨੁਮਤਾ, ਨਨੁ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ "**ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਚਿਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਨ **ਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤੁਂ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੋ ਭਗਵਾ **ਧਮ੍ਮਾ**ਪੇਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਅਭਾਸਿ। ਕੇਵਲਾ ਹਿ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ** ਚਿਤ੍ਤਸਦ੍ਦਾਦਯੋ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਯੋਜਿਤਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਭਾਵੇਨ ਪਨ ਯੋਜਿਤਾ ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਹਿ ''ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗ**ਗਹਪਤਿ**ਸਦ੍ਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨਾਮਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਚਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਿਤ੍ਤਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਸਿਯਾ, ''ਚਿਤ੍ਤ''ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਚਿਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ। ਯਥਾ ਚ ਏਤ੍ਥ, ਏਵਂ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਤੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ''ਤਿਆਦੀਨਿਯੇਵ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਤਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ

ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ , ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕੇਚਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ **ਨਿ**ਕਾਰਲੋਪਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਵਰਮਾਭੁਜੇ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ਅਦਸ੍ਸਨਞ੍ਹਿ ਲੋਪੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਮਾਲਾਨੀ'ਤਿਆਦਿਕਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਲਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾਲਾ**ਸਦ੍ਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤਂ **ਸਬ੍ਬੇ**ਸਦ੍ਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਾ ਮਾਲਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਲਿਙ੍ਗਂ ਨਞ੍ਞਾਸਿ, ਨ ਚ ''ਸਬ੍ਬਾ ਮਾਲਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਮ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿ। ਯੋ ਏਵਂ ਵਿਸਦਿਸਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਸਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਨ ਭਗਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਯੇਵ ਚ ''ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਲਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਦਿਸਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤਂ **ਸਬ੍ਬੇ**ਸਦ੍ਦਂ ''ਸਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿ**ਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਤੀਣਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਯ ਲੁਤ੍ਤ**ਨਿ**ਕਾਰੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਨ **ਮਾਲਾ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਮਾਲਾਨੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਯਸ੍ਸ ਏਤੇ ਧਨਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ ਧਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਾਲਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ। ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ, ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤੇ ਪਨ ਤੀਣਿ ਮਾਲਾਨਿ। ''ਮਾਲੇਹਿ ਚ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਯੋ ਨਪੁਂਸਕਪ੍ਪਯੋਗਾਨਿਪਿ ਬਹੂ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਯਦਿ ਪਨ ਭੋ **ਮਾਲ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ, ''ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਲਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾਲਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵਪਰਿਕਪ੍ਪਨੇ ਕੋ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤੇਨ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤੇਨ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਏਤੇ ਧਨਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਪਾਵਚਨੇ ਬਹੁਧਾ ਦਿਟ੍ਠਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਨ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਧਨਾਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ''ਏਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਨ, ਨਪੁਂਸਕਾਨਿਯੇਵੇਤਾਨਿ। ਯਦਿ ਹਿ ''ਧਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਏਸੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੇਹਿ ਯੋਜਿਤਾ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤ**ਧਨ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਸਿਯੁਂ। ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਪਨ ''ਧਨਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਹਿ ਵਿਸਦਾਕਾਰਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇਹਿਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਨਪੁਂਸਕਾ ਵਿਯ ਪੁਰਿਸਵੇਸਧਾਰਿਨੋ ਪੁਰਿਸੇਹੀਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਥਾਪਿ ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਪੁਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੋ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ''ਸਦ੍ਧੋ, ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ''ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਚ **ਚਿਤ੍ਤਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ **ਗਹਪਤਿ ਧਮ੍ਮਾ**ਦੀਨਂ ਅਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ।

ਤਥਾ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਪਿ **ਪੁਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ''ਪੁਞ੍ਞੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਜਾਤੋ, ਤਥਾ ਏਕਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਪਿ **ਪਦੁਮ ਮਙ੍ਗਲ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸਾਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ''ਪਦੁਮੋ ਭਗਵਾ, ਪਦੁਮਾ ਦੇਵੀ, ਮਙ੍ਗਲੋ ਭਗਵਾ, ਮਙ੍ਗਲਾ ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾ ਜਾਤਾ। ਏਕਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਪਿ ਹਤ੍ਥਿਵਿਸੇਸਵਾਚਕਾ **ਕਾਲਾਵਕ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ **ਕੁਲਾ**ਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ''ਕਾਲਾਵਕਞ੍ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾ ਜਾਤਾ। ਤਦਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕਾਲਾਵਕੋ ਚ ਗਙ੍ਗੇਯ੍ਯੋ''ਤਿਆਦਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਤਂਤਦਤ੍ਥਾਨਮਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨ ਤਂਤਂਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗਂ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਂ ਲਿਙ੍ਗਂ

ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਤਦ੍ਧਿਤਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ **ਗਹਪਤਿਧਮ੍ਮਾ**ਦੀਨਂ ਅਪੇਕ੍ਖਨਵਸੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪੇਤਾਨਿ ਭੋਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਖਾਦਮਾਨਾ ਤੁਵਂ ਪੁਰੇ। ਸਿਵਿਪੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਵ੍ਹਯ। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾਨ, ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਯੇਵ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਅਨਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤ**ਧਮ੍ਮ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ, ਨ ਪਨ ‘‘ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਚਿਤ੍ਤ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ **ਗਹਪਤਿ ਧਮ੍ਮਾ**ਦੀਨਂ ਅਪੇਕ੍ਖਕਤ੍ਤਾ ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥਾਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਅਯਂ ਨੀਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਬਦਰਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰਵਾਸੀ **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲੋ** ਪਨ ‘‘ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਪਦਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਅਕ੍ਖਰਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਬਜਞ੍ਜਨਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ‘ਪਦਾ ਅਕ੍ਖਰਾ ਬਜਞ੍ਜਨਾ’ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਮਯਂ ‘‘ਪਦਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਰੂਪਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਮੇਵਾਤਿ ਵਦਾਮ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਭਾਵਾਭਾਵਤੋ, ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਪਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤ**ਨ੍ਤੋ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪੁਤ੍ਤਾਨਿ ਲਤਾਨਿ ਪਬ੍ਬਤਾਨਿ ਧਮ੍ਮਾਨੀ’’ਤਿਆਦੀਨਂਯੇਵ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਵਸੇਨ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾਯ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਿਤੋ, ਤੇਸ**ਞ੍ਚੋ**ਕਾਰ**ਨ੍ਤਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਪਠਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨਤੋ। ‘‘ਜਰਾਧਮ੍ਮਂ ਮਾ ਜੀਰੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਵਸੇਨ ਨਪੁਂਸਕਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਭੂਤਂ, ਭੂਤਾਨਿ, ਭੂਤਾ। ਭੂਤਂ, ਭੂਤਾਨਿ, ਭੂਤੇ। ਭੂਤੇਨ, ਭੂਤੇਹਿ, ਭੂਤੇਭਿ। ਭੂਤਸ੍ਸ, ਭੂਤਾਨਂ। ਭੂਤਾ, ਭੂਤਸ੍ਮਾ, ਭੂਤਮ੍ਹਾ, ਭੂਤੇਹਿ, ਭੂਤੇਭਿ। ਭੂਤਸ੍ਸ, ਭੂਤਾਨਂ। ਭੂਤੇ, ਭੂਤਸ੍ਮਿਂ, ਭੂਤਮ੍ਹਿ, ਭੂਤੇਸੁ। ਭੋ ਭੂਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭੂਤਾਨਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭੂਤਾ। ਏਵਂ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ‘‘ਮਹਾਭੂਤਂ ਭਵਿਤ੍ਤਂ ਭੂਨਂ ਭਵਨ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ‘‘ਵਤ੍ਤ’’ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਪਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਸੋਤਂ ਘਾਨਂ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਝਾਨਂ ਞਾਣਂ।
ਦਾਨਂ ਸੀਲਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਪਂ, ਵਜ੍ਜਂ ਸਚ੍ਚਂ ਯਾਨਂ ਛਤ੍ਤਂ॥

ਸਕਟਂ ਕਨਕਂ ਤਗਰਂ ਨਗਰਂ, ਤਰਣਂ ਚਰਣਂ ਧਰਣਂ ਮਰਣਂ।
ਨਯਨਂ ਵਦਨਂ ਕਰਣਂ ਲਵਨਂ, ਵਸਨਂ ਪਵਨਂ ਭਵਨਂ ਗਗਨਂ॥

ਅਮਤਂ ਪੁਲ਼ਿਨਂ ਮਾਲਂ, ਆਸਨਂ ਸਵਨਂ ਮੁਖਂ।
ਪਦੁਮਂ ਉਪ੍ਪਲਂ ਵਸ੍ਸਂ, ਲੋਚਨਂ ਸਾਧਨਂ ਸੁਖਂ॥

ਤਾਣਂ ਮੂਲਂ ਧਨਂ ਕੂਲਂ, ਮਙ੍ਗਲਂ ਨਲ਼ਿਨਂ ਫਲਂ।
ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਅਮ੍ਬੁਜਂ ਧਞ੍ਞਂ, ਜਾਲਂ ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਦਂ ਜਲਂ॥

ਅਙ੍ਗਂ ਪਣ੍ਣਂ ਸੁਸਾਨਂ ਸਂ, ਆਵੁਧਂ ਹਦਯਂ ਵਨਂ।
ਸੋਪਾਨਂ ਚੀਵਰਂ ਪਾਣਂ, ਅਲਾਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਕੁਲਂ॥

ਲੋਹਂ ਕਣਂ ਬਲਂ ਪੀਠਂ, ਅਣ੍ਡਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪੁਰਂ।
ਅਰਞ੍ਞਂ ਤੀਰਮਸ੍ਸਤ੍ਥ-ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਸਮੁਦ੍ਧਰੇ॥

ਇਮਾਨਿ **ਚਿਤ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸਦਿਸਾਨਿ, ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ –

''ਚਮ੍ਮਂ ਵੇਸ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ, ਏਕਧਾਯੇਵ ਭਿਜ੍ਜਰੇ।
''ਕਮ੍ਮਂ ਥਾਮਂ ਗੁਣਵ''ਨ੍ਤਿ-ਆਦੀਨਿ ਤੁ ਅਨੇਕਧਾ॥

ਕਥਂ?

ਚਮ੍ਮੇ, ਚਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਚਮ੍ਮਮ੍ਹਿ, ਚਮ੍ਮਨਿ, ਵੇਸ੍ਮੇ, ਵੇਸ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਵੇਸ੍ਮਮ੍ਹਿ, ਵੇਸ੍ਮਨਿ, ਘਮ੍ਮੇ, ਘਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਘਮ੍ਮਮ੍ਹਿ, ਘਮ੍ਮਨਿ। ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਕਮ੍ਮਂ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਾ। ਕਮ੍ਮਂ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਕਮ੍ਮੇ। ਕਮ੍ਮੇਨ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ, ਕਮ੍ਮਨਾ, ਕਮ੍ਮੇਹਿ, ਕਮ੍ਮੇਭਿ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮੁਨੋ, ਕਮ੍ਮਾਨਂ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਮਮ੍ਹਾ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ, ਕਮ੍ਮੇਹਿ, ਕਮ੍ਮੇਭਿ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਕਮ੍ਮੁਨੋ, ਕਮ੍ਮਾਨਂ। ਕਮ੍ਮੇ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਮਿਂ, ਕਮ੍ਮਮ੍ਹਿ, ਕਮ੍ਮਨਿ, ਕਮ੍ਮੇਸੁ। ਭੋ ਕਮ੍ਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਾ।

ਥਾਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਤਤਿਯੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ''ਥਾਮੇਨ, ਥਾਮੁਨਾ, ਥਾਮਸ੍ਸ, ਥਾਮੁਨੋ''ਤਿ ਚ, ''ਥਾਮਾ, ਥਾਮਸ੍ਮਾ, ਥਾਮਮ੍ਹਾ, ਥਾਮੁਨਾ''ਤਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਵਨ੍ਤੁ ਮਨ੍ਤੁ ਇਮਨ੍ਤੁਪਚ੍ਚਯਵਤਂ ਪਨ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਾਨਂ ''ਗੁਣਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਰੁਚਿਮਂ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਪਾਪਿਮਂ ਕੁਲਂ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਯੋਗਵਸੇਨ –

ਗੁਣਵਂ , ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਿ। ਗੁਣਵਨ੍ਤਂ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ ਗੁਣਵਨ੍ਤਿ। ਗੁਣਵਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਨ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਗੁਣਵਤੋ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗੁਣਵਤਂ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨਂ। ਗੁਣਵਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਭਿ। ਗੁਣਵਤੋ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗੁਣਵਤਂ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨਂ। ਗੁਣਵਤਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਗੁਣਵ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗੁਣਵਨ੍ਤਾਨਿ, ਗੁਣਵਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ''ਰੁਚਿਮਂ, ਰੁਚਿਮਨ੍ਤਾਨਿ, ਰੁਚਿਮ''ਨ੍ਤਿਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ, ''ਪਾਪਿਮਂ, ਪਾਪਿਮਨ੍ਤਾਨਿ, ਪਾਪਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ''ਗੁਣਵਂ ਬਲਵਂ ਯਸਵਂ ਸਤਿਮਂ ਗਤਿਮਂ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਪਯੋਗਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

ਕਰੋਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਵਸੇਨ –

ਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਿ, ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਭਿ। ਕਰੋਤੋ, ਕਰਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ, ਕਰੋਤਂ। ਕਰੋਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਭਿ। ਕਰੋਤੋ, ਕਰਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ, ਕਰੋਤਂ। ਕਰੋਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਕਰੋਨ੍ਤ, ਭਵਨ੍ਤੋ, ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਿ, ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤੁ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਵਸੇਨ –

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ। ਗਚ੍ਛਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਭਿ। ਗਚ੍ਛਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ, ਗਚ੍ਛਤਂ। ਗਚ੍ਛਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਮਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਹਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ , ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਭਿ। ਗਚ੍ਛਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ, ਗਚ੍ਛਤਂ। ਗਚ੍ਛਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ। ਭੋ ਗਚ੍ਛਂ, ਭੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ‘‘ਚਰਨ੍ਤੁਂ ਦਦਨ੍ਤੁਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁਂ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਮਹਨ੍ਤੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਕੋਚਿ ਭੇਦੋ, ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਬਾਰਾਣਸਿਰਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਮਹਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ‘‘ਮਹਾ’’ਇਤਿ ਨਪੁਂਸਕਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਮਹਨ੍ਤੁਂ, ਮਹਾ, ਮਹਨ੍ਤੂਨਿ, ਮਹਨ੍ਤੁ। ਮਹਨ੍ਤੁਂ, ਮਹਨ੍ਤੂਨਿ, ਮਹਨ੍ਤੇ। ਮਹਤਾ’’ਤਿ ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ **ਚਿਤ੍ਤੁ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਅਵਣ੍ਣਕਾਰਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਂ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਂ

ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੀਲਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਤਰਸ੍ਸਸ੍ਸ **ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ** ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ –

ਅਟ੍ਠਿ, ਅਟ੍ਠੀ, ਅਟ੍ਠੀਨਿ। ਅਟ੍ਠਿਂ, ਅਟ੍ਠੀ, ਅਟ੍ਠੀਨਿ। ਅਟ੍ਠਿਨਾ, ਅਟ੍ਠੀਹਿ, ਅਟ੍ਠੀਭਿ। ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਸ, ਅਟ੍ਠਿਨੋ, ਅਟ੍ਠੀਨਂ। ਅਟ੍ਠਿਨਾ, ਅਟ੍ਠੀਹਿ, ਅਟ੍ਠੀਭਿ। ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਸ, ਅਟ੍ਠਿਨੋ, ਅਟ੍ਠੀਨਂ। ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਮਿਂ, ਅਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ, ਅਟ੍ਠੀਸੁ। ਭੋ ਅਟ੍ਠਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠੀਨਿ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਅਟ੍ਠਿਸ੍ਮਾ, ਅਟ੍ਠਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਂਸਦਿਸਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਥਾ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਏਵਂ ‘‘ਸਤ੍ਥਿ ਦਧਿ ਵਾਰਿ ਅਕ੍ਖਿ ਅਚ੍ਛਿ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ , ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਨਿ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਂ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਨਿ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਨਾ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਹਿ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਭਿ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਨੋ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਨਂ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਨਾ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਮ੍ਹਾ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਹਿ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਭਿ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਨੋ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਨਂ। ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਸ੍ਮਿਂ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿਮ੍ਹਿ, ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਸੁ। ਭੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵੀਨਿ।

ਏਵਂ ‘‘ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਵਿ, ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਸੁਖਕਾਰਿ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਿ ਸਤ੍ਥਿ**ਆਦੀਨਿ ਪਧਾਨਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਅਨਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਕਤ੍ਤਾ, **ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਿ ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਵਿ**ਆਦੀਨਿ ਅਪ੍ਪਧਾਨਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਕਤ੍ਤਾ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਇਵਣ੍ਣਨ੍ਤਤਾਪਕਤਿਕਂ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਕਤਰਸ੍ਸਸ੍ਸ **ਗੋਤ੍ਰਭੁ** ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਵਕ੍ਖਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਮਤਂ ਪੁਰੇਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ –

ਆਯੁ, ਆਯੂ, ਆਯੂਨਿ। ਆਯੁਂ, ਆਯੂ, ਆਯੂਨਿ। ਆਯੁਨਾ, ਆਯੂਹਿ, ਆਯੂਭਿ। ਆਯੁਸ੍ਸ, ਆਯੁਨੋ, ਆਯੂਨਂ। ਆਯੁਨਾ, ਆਯੂਹਿ, ਆਯੂਭਿ। ਆਯੁਸ੍ਸ, ਆਯੁਨੋ, ਆਯੂਨਂ। ਆਯੁਸ੍ਮਿਂ, ਆਯੁਮ੍ਹਿ, ਆਯੂਸੁ। ਭੋ ਆਯੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਯੂ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਯੂਨਿ। **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰ**ਮਤਂ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਆਯੁਸ੍ਮਾ, ਆਯੁਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤੰਸਦਿਸਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਨ੍ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ, ਏਵੰ ਜਾਨਾਹਿ ਮਾਰਿਸ। ਆਯੁ ਚਸ੍ਸਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ **ਆਯੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਤਬ੍ਬਸੇਨ ‘‘ਆਯੁ, ਆਯੂ, ਆਯਵੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨਯੇਨ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਅਗ੍ਗੰ ਆਯੁ ਚ ਵਣ੍ਣੋ ਚ। ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ, ਤਬ੍ਬਸੇਨ ‘‘ਆਯੁ, ਆਯੂ, ਆਯੂਨੀ’’ਤਿ ਯੋਜਿਤਾ।

ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਨਿ। ਗੋਤ੍ਰਭੁੰ, ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਨਿ। ਗੋਤ੍ਰਭੁਨਾ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਹਿ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਭਿ। ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਸ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਨੰ। ਗੋਤ੍ਰਭੁਨਾ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਮਾ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਮ੍ਹਾ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਹਿ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਭਿ। ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਸ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਨੰ। ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਮਿੰ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਮ੍ਹਿ, ਗੋਤ੍ਰਭੂਸੁ। ਭੋ ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂਨਿ। ਭੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂ, ਭੋ ਗੋਤ੍ਰਭੂਨਿ, ਏਵੰ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵਾ। ਅਯਮਮ੍ਹਾਕੰ ਮਤੰ, ਏਵੰ ‘‘ਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁ’’ਇਚ੍ਚਾਦੀਨੰ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਤੰਸਦਿਸਾਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਚਕੋ ਪਨ **ਊ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ **ਗੋਤ੍ਰਭੂ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ**ਨਯੇ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਰਞ੍ਞੇ ਸਦ੍ਦਾ ਨਾਮ ‘‘ਚਕ੍ਖੁ ਵਸੁ ਧਨੁ ਦਾਰੁ ਤਿਪੁ ਮਧੁ ਸਿਙ੍ਗੁ ਹਿਙ੍ਗੁ ਚਿਤ੍ਤਗੁ’’ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ।

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਯੰ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ।

ਉਵਣ੍ਣੋਕਾਰਨ੍ਤਾਪਕਤਿਕੰ

ਉਕਾਰਨ੍ਤਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

ਏਵੰ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤ **ਇ**ਕਾਰਨ੍ਤ **ਉ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾਨਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤਾਨੰ ਕ੍ਵਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ **ਏ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ ਭੇਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ? ‘‘ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ। ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਆਜੀਵਕਸਤੇ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿ। ਨਨੁ ਭੋ ਏਵੰਵਿਧਾਨੰ ਰੂਪਾਨੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਏਕਾਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਨ੍ਤੋਗਧਰੂਪਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਰੂਪਾਨੰ। ਆਦੇਸਵਸੇਨ ਹਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁੰ **ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧਤਾਯੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਨਪੁੰਸਕਾਨਮਿਚ੍ਚੇਵੰ, ਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਨਯਸਾਲਿਨੀ।
ਪਦਮਾਲਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਮੇ, ਸਾਸਨਤ੍ਥੰ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

ਯਸ੍ਸੇਸਾ ਪਗੁਣਾ ਸਦ੍ਦ-ਨੀਤਿਰੇਸਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ।
ਸਾਸਨੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਸਰਣੰ ਸੋ ਪਰਾਯਣੰ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਪਕਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ

ਨਵਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੦. ਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਯਮਿਸ੍ਸਕਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਅਧਿਕੂਨਕਤੋ ਚੇਕ-ਕ੍ਖਰਤੋ ਚ ਇਤੋ ਪਰਂ।
ਤੀਣਿ ਲਿङ੍ਗਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਦਮਾਲਮਨਾਕੁਲਂ॥

ਨਾਨਾਸੁਖੁਮਸङ੍ਕੇਤ-ਗਤੇਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਵਿਵ੍ਵੂਨਂ।
ਗਮ੍ਭੀਰਬੁਦ੍ਧਿਚਾਰਤ੍ਥਂ, ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ ਯਥਾਬਲਂ॥

ਇਤ੍ਥੀ ਥੀ ਚ ਪਭਾ ਭਾ ਚ, ਗਿਰਾ ਰਾ ਪਵਨਂ ਵਨਂ।
ਉਦਕਞ੍ਚ ਦਕਂ ਕਞ੍ਚ, ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਇਤਿ ਚਾਦਯੋ॥

ਭੂ ਭੂਮਿ ਚੇਵ ਅਰਵ੍ਵਂ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਤਿ ਚਾਦਯੋ।
ਪਵ੍ਵਾ ਪਵ੍ਵਾਣਂ ਵ੍ਵਾਣਞ੍ਚ, ਇਚ੍ਚਾਦੀ ਚ ਤਿਧਾ ਸਿਯੁਂ॥

ਕੋ ਵਿ ਸਾ ਚੇਵ ਭਾ ਰਾ ਚ, ਥੀ ਧੀ ਕੁ ਭੂ ਤਥੇਵ ਕਂ।
ਖਂ ਗੋ ਮੋ ਮਾ ਚ ਸਂ ਯਂ ਤਂ, ਕਿਮਿਚ੍ਚਾਦੀ ਚ ਏਕਿਕਾਤਿ॥

ਅਯਂ ਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਯਮਿਸ੍ਸਕੋ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਉਦ੍ਦੇਸੋ। ਤਤ੍ਰ ਇਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥੀ, ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਂ...ਪੇ॰... ਭੋਤਿਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ।

ਥੀ ਥੀ, ਥਿਯੋ। ਥਿਂ, ਥੀ, ਥਿਯੋ। ਥਿਯਾ, ਥੀਹਿ, ਥੀਭਿ। ਥਿਯਾ, ਥੀਨਂ। ਥਿਯਾ, ਥੀਹਿ, ਥੀਭਿ। ਥਿਯਾ, ਥੀਨਂ। ਥਿਯਾ, ਥਿਯਂ, ਥੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਥਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਥੀ, ਭੋਤਿਯੋ ਥਿਯੋ। ਏਤ੍ਥ –

''ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ ਮਣਯੋ ਦਣ੍ਡਾ, ਥਿਯੋ ਚ ਪੁਵ੍ਵਲਕ੍ਖਣਾ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਪਾਪਸ੍ਸ, ਕਤਪੁਵ੍ਵਸ੍ਸ ਜਨ੍ਤੁਨੋ।
ਥਿਯਾ ਗੁਯ੍ਹਂ ਨ ਸਂਸੇਯ੍ਯ। ਥੀਨਂ ਭਾਵੋ ਦੁਰਾਜਾਨੋ''ਤਿ

ਆਦੀਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਪਭਾ, ਪਭਾ, ਪਭਾਯੋ। ਪਭਂ...ਪੇ॰... ਭੋਤਿਯੋ ਪਭਾਯੋ।

ਭਾ, ਭਾ, ਭਾਯੋ। ਭਂ, ਭਾ, ਭਾਯੋ। ਭਾਯ, ਭਾਹਿ, ਭਾਭਿ। ਭਾਯ, ਭਾਨਂ। ਭਾਯ, ਭਾਹਿ, ਭਾਭਿ। ਭਾਯ, ਭਾਨਂ। ਭਾਯ, ਭਾਯਂ, ਭਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਭੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਭਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਭਾਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਭਾਕਰੋ ਭਾਨੁ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਗਿਰਾ , ਗਿਰਾ, ਗਿਰਾਯੋ। ਗਿਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋਤਿਯੋ ਗਿਰਾਯੋ। ''ਵਾਚਾ ਗਿਰਾ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ। ਯੇ ਵੋਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਿਰਾਹਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸੋ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ **ਗਿਰਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਭਾਵੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਾਚਕੋ **ਰਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ, ਇਧ ਪਨ ਸਦ੍ਦਵਾਚਕੋ **ਰਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ।

ਰਾ, ਰਾ, ਰਾਯੋ। ਰਂ, ਰਾ, ਰਾਯੋ। ਰਾਯ, ਰਾਹਿ, ਰਾਭਿ। ਰਾਯ, ਰਾਨਂ। ਰਾਯ, ਰਾਹਿ, ਰਾਭਿ। ਰਾਯ, ਰਾਨਂ। ਰਾਯ, ਰਾਯਂ, ਰਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਰੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਰਾ, ਭੋਤਿਯੋ ਰਾਯੋ।

ਰਾ ਵੁੱਚਤਿ ਸਦੂੋ। ਅਗ੍ਗਵੁਵਸੁਤੁਟੀਕਾਯਞ੍ਹਿ ''ਰਾ ਸਦੂੋ ਤਿਯਤਿ ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਏਤੂਾਤਿ ਰਤ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦੂਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਕਾਲੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ **ਰਾ**ਸਦੂਸ੍ਸ ਸਦੂਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ''ਰਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ।

ਪਵਨੰ, ਪਵਨਾਨਿ, ਪਵਨਾ। ਪਵਨੰ, ਪਵਨਾਨਿ, ਪਵਨੇ।

ਵਨੰ, ਵਨਾਨਿ, ਵਨਾ। ਵਨੰ, ਵਨਾਨਿ, ਵਨੇ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਨੇਯ੍ਯੰ।

ਪਵਨ ਵਨਸਦੂਾ ਕਦਾਚਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ਕਦਾਚਿ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਰਞ੍ਞਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਸਮਾਨਤ੍ਥਾ ''ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ, ਪਵਨੰ ਪਾਵਿਸਿੰ ਤਦਾ। ਸਪੁਤ੍ਤੋ ਪਾਵਿਸਿੰ ਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਪਨ ਤੇ ਵਾਯੁਤਣ੍ਹਾਵਨਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਾ ''ਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਪਵਨਵਿਚਰਿਤੇ। ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਨਞ੍ਚ ਵਨਥੰ, ਨਿਬ੍ਬਨਾ ਹੋਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ।

ਉਦਕੰ, ਉਦਕਾਨਿ, ਉਦਕਾ। ਉਦਕੰ, ਉਦਕਾਨਿ, ਉਦਕੇ।

ਦਕੰ, ਦਕਾਨਿ, ਦਕਾ। ਦਕੰ, ਦਕਾਨਿ, ਦਕੇ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਨੇਯ੍ਯੰ।

''ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕੰ ਦਕੰ ਸੀਤੰ। ਥਲਜਾ ਦਕਜਾ ਪੁਪ੍ਫਾ''ਤਿਆਦੀਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ''ਨੀਲੋਦੰ ਵਨਮਜ੍ਝਤੋ। ਮਹੋਦਧਿ। ਉਦਬਿਨ੍ਦੁਨਿਪਾਤੇਨ, ਉਦਕੁਮ੍ਭੋਪਿ ਪੂਰਤੀ''ਤਿ ਪਾਲਿਪ੍ਪਦੇਸੇਸੁ ਪਨ ਸਮਾਸਨ੍ਤਗਤਨਾਮਤ੍ਤਾ **ਉਦ**ਸਦੂੇਨੇਵ ਉਦਕਤ੍ਥੋ ਵੁੱਤੋ ''ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ''ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਦੂੇਨ ਰਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਦਤ੍ਥੋ ਵਿਯ। ਪਾਲਿਯਞ੍ਹਿ ਕੇਵਲੋ **ਉਦ**ਸਦੂੋ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਚੇ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਕੰ, ਕਾਨਿ, ਕਾ। ਕੰ, ਕਾਨਿ, ਕੇ। ਕੇਨ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਾਨੰ। ਕਾ, ਕਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਹਾ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਾਨੰ। ਕੇ, ਕਸ੍ਮਿੰ, ਕਮ੍ਹਿ, ਕੇਸੁ। ਭੋ ਕ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਾ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਾਨਿ। **ਭੋ**ਸਦੂੇਨ ਵਾ ਬਹੁਵਚਨੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ ''ਭੋ ਕਾਨਿ, ਭੋ ਕਾ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ **ਕੰ** ਵੁੱਚਤਿ ਉਦਕੰ ਸੀਸੰ ਸੁਖਞ੍ਚ। ਅਤ੍ਰ ''ਕਨ੍ਤਾਰੋ ਕਨ੍ਦੂਰੋ ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਕੇਸਾ ਕਰੁਣਾ ਨਾਕੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ **ਕਨ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਕੰ ਵੁੱਚਤਿ ਉਦਕੰ, ਤੇਨ ਤਰਿਤਬ੍ਬੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰੋ, ਨਿਰੁਦਕਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਰੂਲ੍ਹਿਯਾ ਦੁਗ੍ਗਮਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਕਨ੍ਤਾਰਸਦੂੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਕਨ੍ਦੂਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਕੰ ਵੁੱਚਤਿ ਉਦਕੰ, ਤੇਨ ਦਾਰਿਤੋ ਭਿਨ੍ਨੋਤਿ ਕਨ੍ਦੂਰੋ। **ਕੇਵਟ੍ਟਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਕੇ ਉਦਕੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਕੇਵਟ੍ਟਾ। ਕੇ ਸੀਸੇ ਸੇਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਕੇਸਾ**। ਕੰ ਸੁਖੰ ਰੁਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਕਰੁਣਾ। ਨਾਕੋ**ਤਿ ਸਗ੍ਗੋ। **ਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਸੁਖੰ, ਨ ਕੰ ਅਕੰ, ਦੁਕ੍ਖੰ, ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਨਾਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ । ਯਥੇਤ੍ਥ **ਇਤ੍ਥੀ**ਸਦੂਾਦੀਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵੰ ''ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਵਿਚਾਰੋ ਆਭਾ ਪਦੀਪੋ''ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਭੂ, ਭੂ, ਭੁਯੋ। ਭੁੰ, ਭੂ, ਭੁਯੋ। ਭੁਯਾ, ਭੂਹਿ, ਭੂਭਿ। ਭੁਯਾ, ਭੂਨੰ। ਭੁਯਾ, ਭੂਹਿ, ਭੂਭਿ। ਭੁਯਾ, ਭੂਨੰ। ਭੁਯਾ, ਭੁਯੰ, ਭੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਭੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਭੂ, ਭੋਤਿਯੋ ਭੁਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਭੂਰੁਹੋ ਭੂਪਾਲੋ ਭੂਭੁਜੋ ਭੂਤਲ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਭੂਮਿ, ਭੂਮੀ, ਭੂਮਿਯੋ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।
ਅਰਞ੍ਞੰ, ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ, ਅਰਞ੍ਞਾ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ॥

ਅਰਞ੍ਞਾਨੀ ਵੁੱਚਤਿ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞੰ, ''ਗਹਪਤਾਨੀ''ਤਿ ਪਦਮਿਵ ਇਨੀਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੰ ਪਦੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਞ੍ਚ। ''ਅਰਞ੍ਞਾਨੀ''ਤਿ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਰਵ੍ਵਾਨੀ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀ, ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯੋ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਂ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀ, ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯੋ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਾ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਹਿ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਭਿ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਾ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਨਂ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਾ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਹਿ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਭਿ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਾ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਨਂ। ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਾ, ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯਂ, ਅਰਵ੍ਵਾਨੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਅਰਵ੍ਵਾਨਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਅਰਵ੍ਵਾਨੀ, ਭੋਤਿਯੋ ਅਰਵ੍ਵਾਨਿਯੋ।

ਯਥੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤੁਰਾਧਿਕਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵਂ ''ਸਭਾ, ਸਭਾਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਸਭਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾ ਏਵ , ਲਿਙ੍ਗਬਜਤ੍ਤੁਯਵਸੇਨ ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਭਾਯੇ ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਪਵ੍ਵਾ, ਪਵ੍ਵਾ, ਪਵ੍ਵਾਯੋ। ਪਵ੍ਵਂ, ਪਵ੍ਵਾ, ਪਵ੍ਵਾਯੋ। ਪਵ੍ਵਾਯ।

ਪਵ੍ਵਾਣਂ, ਪਵ੍ਵਾਣਾਨਿ, ਪਵ੍ਵਾਣਾ। ਪਵ੍ਵਾਣਂ, ਪਵ੍ਵਾਣਾਨਿ, ਪਵ੍ਵਾਣੇ। ਪਵ੍ਵਾਣੇਨ।

''ਤਥਾ ਹਿ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਪਵ੍ਵਾਣਂ। ਸਾਧੁ ਪਵ੍ਵਾਣਵਾ ਨਰੋ''ਤਿਆਦੀਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਵ੍ਵਾਣਂ, ਵ੍ਵਾਣਾਨਿ, ਵ੍ਵਾਣਾ। ਵ੍ਵਾਣਂ, ਵ੍ਵਾਣਾਨਿ, ਵ੍ਵਾਣੇ। ਵ੍ਵਾਣੇਨ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨੇਯ੍ਯਂ। ''ਅਗ੍ਗਿ ਅਗ੍ਗਿਨਿ ਗਿਨਿ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ ਉਤ੍ਤੁਰਾਧਿਕਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਕੋ ਵੀ **ਸਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਕਕ੍ਖਰੇਸੁ **ਕੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾਤੋ ਚ ਸਰੀਰਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਾਚਕਤ੍ਤੇ ਇਮੇ ਪਯੋਗਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ?

> ''ਜਿਨੇਨ ਯੇਨ ਆਨੀਤਂ, ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਮਿਤਂ ਹਿਤਂ।
> ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਮ੍ਬੁਜਂ ਵਨ੍ਦੇ, ਕਮੋਲ਼ਿਅਲਿਸੇਵਿਤਂ॥

ਕਕੁਧਰੁਕ੍ਖੋ। ਕਰਜਕਾਯੋ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮੋਲ਼ਿਅਲਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੇਕਸਤਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਮੋਲ਼ਿਭਮਰਸੇਵਿਤਨ੍ਤਿ ਕਵਯੋ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਕੁਧਰੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਕੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਯੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਵਾਤਰੋਗਾਪਨਯਨਵਸੇਨ ਤਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਕਕੁਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਭਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਕਰਜਕਾਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ **ਕੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਰੀਰਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤੋ ਰਜੋ ਕਰਜੋ। ਕਿਂ ਤਂ ? ਸੁਕ੍ਕਸੋਣਿਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ''ਰਾਗੋ ਰਜੋ, ਨ ਚ ਪਨ ਰੇਣੂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਰਾਗਰਜਫਲਤ੍ਤਾ ਸਰੀਰਵਾਚਕੇਨ **ਕ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ ''ਕਰਜੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਸੁਕ੍ਕਸੋਣਿਤਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਰਜੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਕਾਯੋ ਕਰਜਕਾਯੋਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਕਾਯੋ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, **ਮਹਾਅਸ੍ਸਪੁਰਸੁਤ੍ਤਟੀਕਾਯਂ** ਪਨ ''ਕਰਿਯਤਿ ਗਬ੍ਭਾਸਯੇ ਖਿਪਿਯਤੀਤਿ ਕਰੋ, ਸਮ੍ਭਵੋ। ਕਰਤੋ ਜਾਤੋਤਿ ਕਰਜੋ, ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਾਤੁਆਦੀਨਂ ਸਣ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਕਰਤੋ ਜਾਤੋਤਿ ਅਪਰੇ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਕਰਜਕਾਯਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਮਾਹਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਪੁਰਿਮੋਯੇਵਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ **ਕ**ਸਦ੍ਦਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ।

ਕੋ, ਕਾ। ਕਂ, ਕੇ। ਕੇਨ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਾਨਂ। ਕਾ, ਕਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਹਾ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਾਨਂ। ਕੇ, ਕਸ੍ਮਿਂ, ਕਮ੍ਹਿ, ਕੇਸੁ। ਭੋ ਕ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਾ।

ਤਤ੍ਰ ਵਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਕ੍ਖੀ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਕ੍ਖੀਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾ ਵਿਨ੍ਦੋਤਿ ਕਥਿਯਤਿ। ਏਤਮਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਨਪਿ ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ –

> ''ਸਦ੍ਧਾਨਤੇ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਸਣ੍ਠਪੇਮਿ, ਮੁਨਿਨ੍ਦ ਨਿਨ੍ਦਾਪਗਤਂ ਤਵਗ੍ਗਂ।
> ਦੇਵਿਨ੍ਦਨਾਗਿਨ੍ਦਨਰਿਨ੍ਦਵਿਨ੍ਦ-ਨ ਤਂ ਵਿਭਿਨ੍ਨਂ ਚਰਣਾਰਵਿਨ੍ਦ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਵੀਨਂ ਇਨੋਤਿ **ਵਿਨ੍ਨੋ,** ਪਕ੍ਖਿਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਾਨਂ ਸੁਪਣ੍ਣਾਨਂ ਰਾਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿ, ਵੀ, ਵਯੋ। ਵਿਂ, ਵੀ, ਵਯੋ। ਵਿਨਾ, ਵੀਹਿ, ਵੀਭਿ। ਵਿਸ੍ਸ, ਵਿਨੋ, ਵੀਨਂ। ਵਿਨਾ, ਵਿਸ੍ਮਾ, ਵਿਮ੍ਹਾ, ਵੀਹਿ, ਵੀਭਿ। ਵਿਸ੍ਸ, ਵਿਨੋ, ਵੀਨਂ। ਵਿਸ੍ਮਿਂ, ਵਿਮ੍ਹਿ, ਵੀਸੁ। ਭੋ ਵਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਯੋ।

ਸਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਨਖੋ, ''ਮਾਤਾ ਮੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਮਯਾ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਸਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਵਚਨੋ **ਤ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਭਾ ਰਾ ਥੀ ਭੂ ਕ**ਸਦ੍ਦਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਕਾਸਿਤਾ।

ਧੀ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਮਚ੍ਚੇ ਤਾਤ ਜਾਨਾਹਿ, ਧੀਰੇ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੇ''ਤਿ। ''ਧੀਮਾ, ਧੀਮਤਿ, ਸੁਧੀ, ਸੁਧਿਨੀ, ਧੀਯੁਤ੍ਤੋ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦੀਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਧੀ, ਧੀ, ਧਿਯੋ। ਧਿਂ, ਧੀ, ਧਿਯੋ। ਧਿਯਾ, ਧੀਹਿ, ਧੀਭਿ। ਧਿਯਾ, ਧੀਨਂ। ਧਿਯਾ, ਧੀਹਿ, ਧੀਭਿ। ਧਿਯਾ, ਧੀਨਂ। ਧਿਯਾ, ਧਿਯਂ, ਧੀਸੁ। ਭੋਤਿ ਧਿ, ਭੋਤਿਯੋ ਧੀ, ਭੋਤਿਯੋ ਧਿਯੋ।

ਕੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਥਵੀ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਕੁਦਾਲੋ। ਕੁਮੁਦਂ। ਕੁਞ੍ਜਰੋ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਕੁਂ ਪਥਵਿਂ ਦਾਲਯਤਿ ਪਦਾਲੇਤਿ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਕੁਦਾਲੋ**। ਕੁਯਂ ਪਥਵਿਯਂ ਮੋਦਤੀਤਿ **ਕੁਮੁਦਂ**। ਕੁਂ ਜਰਤੀਤਿ **ਕੁਞ੍ਜਰੋ**। ਤਥਾ ਹਿ **ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕੁਂ ਪਥਵਿਂ ਤਦਭਿਘਾਤੇਨ ਜਰਯਤੀਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰੋ''ਤਿ।

ਕੁ, ਕੂ, ਕੁਯੋ। ਕੁਂ, ਕੂ, ਕੁਯੋ। ਕੁਯਾ, ਕੂਹਿ, ਕੂਭਿ। ਕੁਯਾ, ਕੂਨਂ। ਕੁਯਾ, ਕੂਹਿ, ਕੂਭਿ। ਕੁਯਾ, ਕੂਨਂ। ਕੁਯਾ, ਕੁਯਂ, ਕੂਸੁ। ਭੋਤਿ ਕੁ, ਭੋਤਿਯੋ ਕੂ, ਭੋਤਿਯੋ ਕੁਯੋ।

> **ਖ**'ਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਕਥਿਤਂ, **ਖ**ਮਾਕਾਸਮੁਦੀਰਿਤਂ।
> ਸਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ **ਖਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚ **ਖਂ** ਮਤਂ॥

ਤਤ੍ਰਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਂ ਗਤਿਨਿਵਾਸਭਾਵਤੋ ''ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਕਾਸਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ। ਸਗ੍ਗੋ ਕਤਸੁਚਰਿਤੇਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ''ਖ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਖਗੋ ਯਥਾ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗੇ, ਨਿਲੀਯਨ੍ਤੋਵ ਸਾਖਿਨੋ। ਸਾਖਂ ਘਟ੍ਟੇਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਖੇ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਅਚਰਿ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਸਯਮ੍ਭੂ''ਤਿ ਚ ਆਦਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਖਂ, ਖਾਨਿ, ਖਾ। ਖਂ, ਖਾਨਿ, ਖੇ। ਖੇਨ, ਖੇਹਿ, ਖੇਭਿ। ਖਸ੍ਸ, ਖਾਨਂ। ਖਾ, ਖਸ੍ਮਾ, ਖਮ੍ਹਾ, ਖੇਹਿ, ਖੇਭਿ। ਖਸ੍ਸ, ਖਾਨਂ। ਖੇ, ਖਸ੍ਮਿਂ, ਖਮ੍ਹਿ, ਖੇਸੁ। ਭੋ ਖ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਖਾਨਿ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਖਾ।

ਗੋਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

> ਗੋ ਗੋਣੇ ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਭੂਮਜਂ, ਵਚਨੇ ਚੇਵ ਬੁਦ੍ਧਿਯਂ।
> ਆਦਿਚ੍ਚੇ ਰਸ੍ਮਿਯਞ੍ਚੇਵ, ਪਾਨੀਯੇਪਿ ਚ ਵਤ੍ਤਤੇ।
> ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਗੋਣੇ ਥਿ-ਪੁਮਾ ਚ ਇਤਰੇ ਪੁਮਾ॥

ਤਥਾ ਹਿ ''ਗੋਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੁ ਗਤੋ। ਗੋਪਞ੍ਚਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਗੋਣੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਗੋਚਰੋਤਿ ਏਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਗਾਵੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਗੋਚਰੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਪੋਰਾਣਾ ਕਥਯਿਂਸੁ ''ਗਾਵੋ ਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਗੋਚਰੋ, ਗੋਚਰੋ ਵਿਯ ਗੋਚਰੋ, ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ। ਗਾਵੋਵਾਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਚਰਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਗੋਚਰੋ''ਤਿ। ''ਗੋਮਤਿਂ ਗੋਤਮਂ ਨਮੇ''ਤਿ

ਪੋਰਾਣਕਵਿਰਚਨਾਯਂ ਪਨ ਪਥਵਿਯਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਭੂਰਿਪਞ੍ਞਂ ਗੋਤਮਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਵਨ੍ਦਾਮੀ’’ਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ **ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਪ੍ਪਦੇਸੇ “**ਗੋਰਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਰਕ੍ਖਂ, ਕਸਿਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਥਵੀ ਹਿ ‘‘ਗੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ ਚ ਖੇਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

‘‘ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੁ ਵਚਨੇ ਬੁਦ੍ਧਿਯਞ੍ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਪੋਰਾਣਾ ‘‘ਗਂ ਤਾਯਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। ਗੋਤਮੋਤਿ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਗਂ ਵਚਨਂ ਬੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਤਾਯਤਿ ਏਕਂਸਿਕਵਿਸਯਤਾਯ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਿ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਂ ਅਭਿਧਾਨਂ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਭੂਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਗੋਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਤਾਨਿ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਅਞ੍ਞਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਸਾਧਾਰਣਂ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਆਦਿਪੁਰਿਸਸਮੁਦਾਗਤਂ ਤਂਕੁਲਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਾਧਾਰਣਂ ਸਾਮਞ੍ਞਰੂਪਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂਗੋਤ੍ਤਜਾਤਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾਦਯੋਪਿ ਗੋਤਮੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਭੇਨ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤਰਂ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾਨਂ ‘‘ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਰਾ ਖੋ ਗੋਤਮ ਤਥਾਗਤਾ’’ਤਿ ਅਵੋਚ। ਵੇਸ੍ਸਵਣੋਪਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ‘‘ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਵਨ੍ਦਾਮ ਗੋਤਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ, ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ‘‘ਸਾਧੁ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਬ੍ਰੂਹਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਗੋਤਮਾ’’ਤਿ ਅਵੋਚ। ਏਵਂ ਇਦਂ ਸਾਮਞ੍ਞਰੂਪਂ ਗਂ ਤਾਯਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੁਵਿਧਂ।

ਤਥਾ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਚ੍ਚੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਗੋਗੋਤ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਨਮੇ’’ਤਿ ਪੋਰਾਣਕਵਿਰਚਨਾ ਏਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਂ ਗੋਤਮਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਵਨ੍ਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਦਿਚ੍ਚੋਪਿ ਹਿ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੇ ਜਾਤੋ ਭਗਵਾਪਿ, ਏਵਂ ਤੇਨ ਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਗਵਤੋ ਥੋਮਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਵਿਵੇਕਂ ਸਨ੍ਤਿਪਦਞ੍ਚ ਮਹੇਸੀ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਵਨ੍ਦੇ ਜੇਤਵਨਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਵਿਹਾਰਂ ਰਵਿਬਨ੍ਧੁਨੋ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਲੋਕੇਕਬਨ੍ਧੁ’ਮਰਵਿਨ੍ਦਸਹਾਯਬਨ੍ਧੁ’’ਨ੍ਤਿ ਚ। ‘‘ਉਣ੍ਹਗੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਰਸ੍ਮਿਯਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਉਣ੍ਹਾ ਗਾਵੋ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਣ੍ਹਗੂ, ਸੂਰਿਯੋ। ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਪਿ ਹਿ **ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿਸਤ੍ਥੇ** ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਬਜਾਕਰਿਂਸੁ।

‘‘ਗੋਸੀਤਚਨ੍ਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਨੀਯੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਹਿ ਜਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗੋ** ਵਿਯ ਸੀਤਂ ਚਨ੍ਦਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਉਦ੍ਧਨਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤਪਕ੍ਕੁਥਿਤਤੇਲਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਤਂ ਤੇਲਂ ਸੁਸੀਤਲਂ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥੇਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਭੋ ‘**ਗੋ**ਪਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਚੇਵ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਚਾ’ਤਿ ਵਦਥ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਪਨ ‘ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਥਵੀਵਚਨਬੁਦ੍ਧਿਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਪਾਨੀਯੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ’ਤਿ ਵਦਥ, ਏਤੇਸੁ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਹੋਤੁ, ਨਨੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਚਨਪਾਨੀਯੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ਪਨ **ਗੋ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਥਵੀਬੁਦ੍ਧਿਰਸ੍ਮੀਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਪਥਵਾਦਿਪਦਤ੍ਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਸਦ੍ਦਾਦਿ**ਪਥ**ਵੀਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਨਪੁਂਸਕਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ’’ਤਿ? ਤਨ੍ਨ, ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ। ਇਤ੍ਥਿਪਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਸਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਓਰੋਧੋ’’ਤਿ। ਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਚ ਸਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਥਾ ‘‘ਅਤ੍ਥਕਾਮੋਸਿ ਮੇ ਯਕ੍ਖ, ਹਿਤਕਾਮਾਸਿ ਦੇਵਤੇ’’ਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥੇਸੁ ਪਨ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਤਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਞਾਣਾਦਿਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਮਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਅਮੋਹੋ ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਤਟਂਤਟੀਤਟੋ’’ਤਿ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨਿਤ੍ਥਿਭੂਤੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਮਾਤੁਲਾ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ, ਤਬ੍ਬਸੇਨ ਨਗਰਮ੍ਪਿ। ਤੇਨਾਹ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਟੀਕਾਯਂ** “**ਮਾਤੁਲਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਤਾਯ ਆਸਨ੍ਨਪ੍ਪਦੇਸੇ ਮਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ‘ਮਾਤੁਲਾ’ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਾਤੁਲਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ’’ਤਿ।

ਗੋਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਕਾਸਿਤਾ।

ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਨ੍ਦੋ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਮਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਆਕਾਰਨ੍ਤਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਾਠੇਨ ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਕ੍ਕਟਭਾਸਾਯ **ਏਕਕ੍ਖਰਕੋਸਤੋ** ਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਮੋ ਸਿਵੋ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਚੇਵਾ''ਤਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਵਾਚਕਤ੍ਤੇ ''ਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਪੁਣ੍ਣਮਾ''ਤਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਣ੍ਣੋ ਮੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪੁਣ੍ਣਮੀ, ਏਵਂ ਪੁਣ੍ਣਮਾ, ਰਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ତਿਯਾ ਪਠਮਯਾਮੇਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਦਿ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾ''ਤਿ ਅਯਂਸਦ੍ਦੋ ਰਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ।

''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦੋ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਵਿਰੋਚਤਿ।
ਤਥੇਵ ਤ੍ਵਂ ਪੁਣ੍ਣਮਨੋ, ਵਿਰੋਚ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਯਂ॥

ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ, ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ ਉਪੋਸਥੇ।
ਪਚ੍ਚਯਂ ਨਾਗਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਮੁਪਾਗਮਿ''ਨ੍ਤਿ

ਆਦੀਸੁ ਕਥਂ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ''ਤਿ ਪਦਸਿਦ੍ਧੀਤਿ? **ਯ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਯੇ**ਕਾਰਾਦੇਸਵਸੇਨ। ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੇਨ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ''ਤਿ ਵਦਤਾ **ਯ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਯੇ**ਕਾਰੋ ਪਠਿਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਿਸਯੇ **ਤ੍ਤਾ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਤ੍ਤੇ**ਕਾਰੋ ਵਿਯ, **ਨੀ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਨੇ**ਕਾਰੋ ਵਿਯ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਥਾ ''ਅਬਜਯਤਂ ਵਿਲਪਸਿ ਵਿਰਤ੍ਤੇ ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਰਾਧਜਾਤਕੇ** ''ਵਿਰਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਵਿਰਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ **ਤ੍ਤਾ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਤ੍ਤੇ**ਕਾਰੋ ਪਠਿਤੋ, ''ਕੋਸਿਯਾਯਨੀ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕੋਸਿਯਾਯਨੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ **ਨੀ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਨੇ**ਕਾਰੋ ਪਠਿਤੋ। ਏਵਂ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ''ਤਿ ਵਦਤਾ **ਯ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਯੇ**ਕਾਰੋ ਪਠਿਤੋ। ਯਥਾ ਚ ''ਦਕ੍ਖਿਤਾਯੇ ਅਪਰਾਜਿਤਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤ**ਪ੍ਪਦੇਸੇ ''ਦਕ੍ਖਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਦਕ੍ਖਿਤਾਯੇ''ਤਿ ਵਦਤਾ **ਯ**ਕਾਰਸ੍ਸ ਠਾਨੇ **ਯੇ**ਕਾਰੋ ਪਠਿਤੋ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ। ਯਥਾ ਪਨ ''ਸਭਾਯੇ ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਭਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਬਜਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਸਭਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਤਥਾ ਇਧ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਬਜਤ੍ਤਯੇਨ **ਪੁਣ੍ਣਮਾ** ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾ''ਤਿ **ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇ''ਤਿ ਪਦਂ **ਯ**ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ **ਯੇ**ਕਾਰੁਚ੍ਚਾਰਣਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਮਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਰੀ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਦ੍ਵ**ਮੁਖਮਣ੍ਡਨਟੀਕਾਯਂ** ''ਮਾਲਿਨੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸਤ੍ਥਂ ਵਦਤਾ ''ਮਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲਕ੍ਖੀ, ਅਲਿਨੀ ਭਮਰੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਲਕ੍ਖੀ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਸਿਰੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ''ਮਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਰੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨੁਮਤੋ, ਤਥਾ ਪੋਰਾਣੇਹਿਪਿ ''ਮਂ ਸਿਰਿਂ ਧਾਰੇਤਿ ਵਿਦਧਾਤਿ ਚਾਤਿ ਮਨ੍ਧਾਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਾਲਿਨੀ ਮਨ੍ਧਾਤਾ''ਤਿ ਚ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਤਾਵ **ਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਯਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਮੋ, ਮਾ। ਮਂ, ਮੇ। ਮੇਨ, ਮੇਹਿ, ਮੇਭਿ। ਮਸ੍ਸ, ਮਾਨਂ। ਮਾ, ਮਸ੍ਮਾ, ਮਮ੍ਹਾ, ਮੇਹਿ, ਮੇਭਿ। ਮਸ੍ਸ, ਮਾਨਂ। ਮੇ, ਮਸ੍ਮਿਂ, ਮਮ੍ਹਿ, ਮੇਸੁ। ਭੋ ਮ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਮਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਮਾ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਮਾ, ਮਾ, ਮਾਯੋ। ਮਂ, ਮਾ, ਮਾਯੋ। ਮਾਯ, ਮਾਹਿ, ਮਾਭਿ। ਮਾਯ, ਮਾਨਂ। ਮਾਯ, ਮਾਹਿ, ਮਾਭਿ। ਮਾਯ, ਮਾਨਂ। ਮਾਯ, ਮਾਯਂ, ਮਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਮੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਮਾਯੋ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਿਰੀਵਾਚਕੋ **ਮਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਸਦ੍ਦਵਾਚਕੋ **ਰਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾ ਏਕਕ੍ਖਰਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਚ**ਮਾ**ਕਾਰਨ੍ਤਪਕਤਿਕਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਚ।

ਤਤ੍ਰ **ਸਂ** ਵੁੱਚਤਿ ਸਨ੍ਤਚਿੱਤੋ ਪੁਰਿਸੋ। ਯਂ ਲੋਕੇ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਚ, ''ਅਰਿਯੋ''ਤਿ ਚ, ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਯਦਿਦਂ ''ਸ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਰਿਯਪਣ੍ਡਿਤਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਸਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ''ਸਮੇਤਿ ਅਸਤਾ ਅਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਯੋਗਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਨ ਸਂ ਅਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸਚਿਨ੍ਤਾਯ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਸਪ੍ਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥਾ **ਸਂ ਅਸਂ**ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਵੁੱਤਾਤਿ ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਪਦਤ੍ਥੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇਨ **ਸਂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁੱਤੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯੇ ''ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਪਨਸ੍ਸ ''ਸਂ, ਸਨ੍ਤਂ, ਸਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਕਾਸਿਤਾ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ **ਸਂ** ਵੁੱਚਤਿ ਧਨਂ, ''ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਂ। ਪਰਸ੍ਸਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਹਰਣਂ। ਪਰਸ੍ਸਹਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਂ। ਏਵੰ ਪਰਸ੍ਸ ਸਂ ਪਰਸ੍ਸਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਂ। ਤਸ੍ਸ ਹਰਣਂ ਪਰਸ੍ਸਹਰਣਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਹਰਣਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੋ। ਤਥਾ **ਸਂ** ਵੁੱਚਤਿ ਸੁਖਂ ਸਨ੍ਤਿ ਚ। ਵੁੱਤਞ੍ਹਿ ਤਬ੍ਬਾਚਕਤ੍ਤਂ ਪੋਰਾਣਕਵਿਰਚਨਾਯਂ –

> ''ਦੇਵਦੇਵੋ ਸਂਦੇਹੀ ਨੋ, ਹੀਨੋ ਦੇਵਾਤਿਦੇਹਤੋ।
> ਹਤੋਪਪਾਤਸਂਸਾਰੋ, ਸਾਰੋ ਸਂ ਦੇਤੁ ਦੇਹਿਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾ, ''ਸਕਲਲੋਕਸਙ੍ਕਰੋ ਦੀਪਙ੍ਕਰੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਕਰੋ''ਤਿ ਪਦਞ੍ਚਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ''ਸਂ, ਸਾਨਿ, ਸਾ। ਸਂ, ਸਾਨਿ, ਸੇ। ਸੇਨ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕਾਸਿਤਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੋਤੂਨਂ ਸੁਗਤਮਤਵਰੇ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ ਸਮਾਸਨ੍ਤਗਤਸ੍ਸ **ਸਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਯਾਮ –

ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਨਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਨਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਨ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਹਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਭਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਨਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਸ੍ਮਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਮ੍ਹਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਹਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਭਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਨਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਸ੍ਮਿਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸੇਸੁ। ਭੋ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾਨਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾ। ਏਸ ਨਯੋ ''ਪਰਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

> **ਯਂ ਤਂ ਕਿ**ਮਿਤਿਸਦ੍ਦਾਨਂ, ਨਾਮਮਾਲਂ ਪਨਤ੍ਤਰਿ।
> ਸਬ੍ਬਨਾਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ, ਪਕਾਸਿਸ੍ਸਂ ਤਿਲਿਙ੍ਗਤੋ॥

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ **ਕੋ** ਵਿ **ਸਾ**ਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦੇਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਲਿਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨਂ –

> **ਕੋ** ਵਿ **ਸਾ** ਹੋਨ੍ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ, **ਭਾ ਰਾ ਥੀ ਧੀ ਕੁ ਭੂ** ਥਿਯਂ।
> **ਕਂ ਖਂ** ਨਪੁਂਸਕੇ **ਗੋ** ਤੁ, ਪੁਮੇ ਚੇਵਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਕੇ॥

> **ਮੋ** ਪੁਮੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ **ਮਾ, ਸਂ** ਪੁਮੇ ਚ ਨਪੁਂਸਕੇ।
> **ਯਂ ਤਂ ਕਿ**ਮਿਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਰ, ਲਿਙ੍ਗੇਸ੍ਵੇਵ ਪਵਤ੍ਤਰੇ॥

ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਏਕਕ੍ਖਰਾਨਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਨਯਞ੍ਞੂਨਂ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਵਿਸਯੇ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਵਿਪੁਲਬੁਦ੍ਧਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਂ ਪਰਮਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਤ੍ਥੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਸੁਵਣ੍ਣਤਲੇ ਸੀਹਵਿਜਮ੍ਭਨੇਨ ਕੇਸਰੀਸੀਹਸ੍ਸ ਵਿਜਮ੍ਭਨਮਿਵ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਞਾਣਵਿਜਮ੍ਭਨੇਨ ਵਿਜਮ੍ਭਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਧਿਕੂਨੇਕਕ੍ਖਰਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ।

ਸਦ੍ਦੇ ਭ੧ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਨ ਤੁ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥੇ,
ਅਤ੍ਥੇ ਭ੧ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਨ ਤੁ ਕੇਚਿ ਸਦ੍ਦੇ॥

ਕੋਸਲ੍ਲਮੇ੧ ਪਰਮਂ ਦੁਭਯਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਾ,
ਯੋਗਂ ਕਰੇਯਜ ਸਤਤਂ ਮਤਿਮਾ ੧ਰਨ੍ਤਿ॥

ਇਤਿ ਨ੧ਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ

੧ਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਮਿਸ੍ਸਕੋ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ੧ਿਭਾਗੋ

ਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੧. ਵਾਚ੍ਚਾਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪਰਿਦੀਪਨਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਵਾਚ੍ਚਾਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਦਿ-ਵਸੇਨਪਿ ਇਤੋ ਪਰਂ।
ਭਾਸਿਸ੍ਸਂ ਪਦਮਾਲਾਯੋ, ਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਤੋ॥

ਤਤ੍ਥ ਵਾ**ਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਧਾਨਲਿਙ੍ਗਾਨਿ, ਗੁਣਨਾਮਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। **ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਪਧਾਨਲਿਙ੍ਗਾਨਿ, ਗੁਣੀਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇਸੁ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਚ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਤੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਸਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯ ਅਯੋਜਿਤਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਯਤੋ ਯੋਜਿਤਾਨਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ। **ਅਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਿਪਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਯਤੋ ਯੋਜਿਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੋਤਾਰਾਨਂ ਪਯੋਗੇਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ ਕਥਯਾਮ, ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਗਂ ਵਦਨ੍ਤਾ।

ਦੀਘੋ ਰਸ੍ਸੋ ਨੀਲੋ ਪੀਤੋ,
ਸੁਕ੍ਕੋ ਕਣ੍ਹੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਪਾਪੋ।
ਸਦ੍ਧੋ ਸੁਦ੍ਧੋ ਉਚ੍ਚੋ ਨੀਚੋ,
ਕਤੋਤੀਤੋ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ॥

ਦੀਘਾ ਜਾਗਰਤੋ ਰਤ੍ਤਿ, ਦੀਘਂ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਂ।
ਦੀਘੋ ਬਾਲਾਨ ਸਂਸਾਰੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਅਵਿਜਾਨਤਂ॥

ਦੀਘੋ, ਦੀਘਾ। ਦੀਘਂ, ਦੀਘੇ। ਦੀਘੇਨ, ਦੀਘੇਹਿ, ਦੀਘੇਭਿ। ਦੀਘਸ੍ਸ, ਦੀਘਾਨਂ। ਦੀਘਾ, ਦੀਘਸ੍ਮਾ, ਦੀਘਮ੍ਹਾ, ਦੀਘੇਹਿ, ਦੀਘੇਭਿ। ਦੀਘਸ੍ਸ, ਦੀਘਾਨਂ। ਦੀਘੇ, ਦੀਘਸ੍ਮਿਂ, ਦੀਘਮ੍ਹਿ, ਦੀਘੇਸੁ। ਭੋ ਦੀਘ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਦੀਘਾ। ''ਦੀਘਾਤਿ ਮਂ ਪਕ੍ਕੋਸੇਯਜਾਥਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਦੀਘਾ, ਦੀਘਾ, ਦੀਘਾਯੋ। ਦੀਘਂ, ਦੀਘਾ, ਦੀਘਾਯੋ। ਦੀਘਾਯ। ਸੇਸਂ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਞੇਯਜਂ।

ਦੀਘਂ, ਦੀਘਾਨਿ, ਦੀਘਾ। ਦੀਘਂ, ਦੀਘਾਨਿ, ਦੀਘੇ। ਦੀਘੇਨ। ਸੇਸਂ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਞੇਯਜਂ। **ਰਸ੍ਸਾ**ਦੀਨਿ ਚ ਏਵਮੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਯਂ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ, ''ਗੁਣਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਭਿਧੇਯਜਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ, ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ ਯਾਨਿ ਹਿ।
ਤੇਸਂ ਦਾਨਿ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਂ, ਪਦਮਾਲਂ ਕਥੇਸ੍ਸਹਂ॥

ਕਤਮਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ?

ਭਵਾਭਵਾਦਿਕਂ **ਲਙ੍ਕਾ-ਦੀਪੋ** ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਾਨਿ ਚ।
ਬੋਧਿ ਸਨ੍ਧੀਤਿ ਚਾਦੀਨਿ, ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤੁ॥

ਏਤੇਸੁ ਹਿ –

ਭਵਾ**ਭ**ਵਪਦੰ ਦੇਕ-ਵਚੋ ਬਹੁਵਚੋ ਕ੍ਵਚਿ।
ਸਮਾਸੇ ਅਸਮਾਸੇਪਿ, ਸਮ੍ਭਵੋ ਤਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤੋ॥

ਵਿਗ੍ਗਹਞ੍ਚ ਪਦਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਵਤ੍ਵਾ ਪਦਸ੍ਸਿਮਸ੍ਸ ਮੇ।
ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਮਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਪਦਮਾਲੰ ਨਿਬੋਧਥ॥

ਭਵੋ ਚ ਅਭਵੋ ਚ **ਭ**ਵਾ**ਭ**ਵੋ। ਅਥ ਵਾ ਭਵੋ ਚ ਅਭਵੋ ਚ ਭਵਾਭਵਾਨਿ, ਅਯੰ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਥ **ਭ**ਵੋਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਭਵੋ। **ਅਭ**ਵੋਤਿ ਮਹਨ੍ਤੋ ਭਵੋ। ਵੁਦ੍ਧਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਹੇਤ੍ਥ **ਅ**ਕਾਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿਵਸੇਨ ਹੀਨਪਣੀਤਵਸੇਨ ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ **ਭ**ਵੋਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ। **ਅਭ**ਵੋਤਿ ਅਵੁਦ੍ਧਿ। ਅਯੰ ਪਦਤ੍ਥੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ –

ਭਵਾਭਵੰ, ਭਵਾਭਵੰ, ਭਵਾਭਵੇਨ, ਭਵਾਭਵਸ੍ਸ, ਭਵਾਭਵਾ, ਭਵਾਭਵਸ੍ਮਾ, ਭਵਾਭਵਮ੍ਹਾ, ਭਵਾਭਵਸ੍ਸ, ਭਵਾਭਵੇ, ਭਵਾਭਵਸ੍ਮਿੰ, ਭਵਾਭਵਮ੍ਹਿ, ਭੋ ਭਵਾਭਵ। ਇਤਿ **ਭ**ਵਾ**ਭ**ਵਪਦੰ ਏਕਵਚਨਕੰ ਭਵਤਿ। ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸੇਕਵਚਨਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ –

‘‘ਅਤੀਤਕਪ੍ਪੇ ਚਰਿਤੰ, ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਭਵਾਭਵੇ।
ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕਪ੍ਪੇ ਚਰਿਤੰ, ਪਵਕ੍ਖਿਸ੍ਸੰ ਸੁਣੋਹਿ ਮੇ’’

ਇਤਿ ਵਾ,

‘‘ਏਵੰ ਬਹੁਵਿਧੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਬਹੂਵਿਧੰ।
ਭਵਾਭਵੇ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮੰ’’

ਇਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ **ਭ**ਵਾ**ਭ**ਵ ਪਦਸ੍ਸ ਏਕਵਚਨਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ –

‘‘ਅਸਮ੍ਬੁਧੰ ਬੁਦ੍ਧਨਿਸੇਵਿਤੰ ਯੰ,
ਭਵਾਭਵੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਜੀਵਲੋਕੋ।
ਨਮੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲ-
ਵਿਦ੍ਧੰਸਿਨੋ ਧਮ੍ਮਵਰਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ

ਏਵੰ ਤਸ੍ਸੇਕਵਚਨਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾ।

ਭਵਾਭਵਾਨਿ, ਭਵਾਭਵਾ, ਭਵਾਭਵਾਨਿ, ਭਵਾਭਵੇ, ਭਵਾਭਵੇਹਿ, ਭਵਾਭਵੇਭਿ, ਭਵਾਭਵਾਨੰ, ਭਵਾਭਵੇਹਿ, ਭਵਾਭਵੇਭਿ, ਭਵਾਭਵਾਨੰ, ਭਵਾਭਵੇਸੁ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਭਵਾਭਵਾਨਿ। ਇਤਿ **ਭ**ਵਾ**ਭ**ਵਪਦੰ ਬਹੁਵਚਨਕਮ੍ਪਿ ਭਵਤਿ। ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਵਚਨਕਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ‘‘ਯੋਨਸ੍ਸ ਹਿ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ। ਪਕਪ੍ਪਿਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਾਭਵੇਸੂ’’ਤਿ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨਯੰ ਵੋਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥੰ? ‘‘ਭਵਾਭਵੰ, ਭਵਾਭਵਾਨਿ। ਭਵਾਭਵੰ, ਭਵਾਭਵਾਨਿ। ਭਵਾਭਵੇਨ, ਭਵਾਭਵੇਹਿ, ਭਵਾਭਵੇਭਿ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਨਾ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਨਪੁੰਸਕੇਕਵਚਨ-ਬਹੁਵਚਨਕਾ ਇਮਾ।

ਪਦਮਾਲਾ ਸਮਾਸਤ੍ਤੇ, ਕਤਾਤਿ ਪਰਿਦੀਪਯੇ॥

ਸਮਾਸਕਪਦਞ੍ਚੇਵ, ਅਸਮਾਸਕਮੇਵ ਚ।
ਭਵ◌ਾਭਵਪਦਂ ਦ੍ਵ◌ੇਧਾ, ਇਤਿ ਵ◌ਿਦ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਭਾਵਯੇ॥

ਨਪੁਂਸਕਂ ਸਮਾਸਤ੍ਤੇ, ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਮਿਤਰਤ੍ਤੁਨੇ।
ਨਪੁਂਸਕਂ ਤੁ ਪਾਯੇਨ, ਏਕਵਚਨਕਂ ਵਦੇ॥

''ਭਵ◌ੋ ਚ ਅਭਵ◌ੋ ਚਾ''ਤਿ, ਸਮਾਸਤ੍ਥਂ ਵਦੇ ਬੁਧੋ।
''ਭਵਤੋ ਭਵ''ਮਿਚ੍ਚਤ੍ਥਂ, ਅਸਮਾਸਸ੍ਸ ਭਾਸਯੇ॥

ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਸੋ ਞੇਯ੍ਯੋ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਉਪਯੋਗਤੋ।
ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਜਞ੍ਞਾ, **ਭਵ◌ਾਭਵ**ਪਦਂ ਵ◌ਿਦੂ॥

ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ **ਭਵ◌ਾਭਵ**ਪਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵ◌ਂ ''ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਂ ਫਲਾਫਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਨੇਸਂ ਯਥਾਰਹਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨੇਤਾਨਿ ਏਕਵਚਨਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਤਾਵ **ਭਵ◌ਾਭਵ**ਪਦਾਦੀਨਂ ਵ◌ਿਸੇਸਵਨ੍ਤਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੋ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਂ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੇਨ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਸ੍ਸ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਾ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਸ੍ਮਾ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਮ੍ਹਾ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਸ੍ਸ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੇ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਸ੍ਮਿਂ, ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਮ੍ਹਿ, ਭੋ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪ। ਅਯਂ ਸਮਾਸਤ੍ਤੇ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਅਸਮਾਸਤ੍ਤੇਪਿ ਪਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਲਙ੍ਕਾ ਦੀਪੋ, ਲਙ੍ਕਂ ਦੀਪਂ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪੇਨ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਸ੍ਸ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਾ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਸ੍ਮਾ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਮ੍ਹਾ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਸ੍ਸ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪੇ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਸ੍ਮਿਂ, ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਮ੍ਹਿ, ਭੋਤਿ ਲਙ੍ਕੇ ਦੀਪ। ਅਯਂ ਬ੍ਯਾਸੇ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਅਯਂ ਨਯੋ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਕੇਵਲੇਨ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਅਕਥਨਤੋ, ਯਥਾ ਕੇਵਲੇਨ **ਲਙ੍ਕਾ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੋ ਕਥਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਬ੍ਯਾਸੇ ਪਦਮਾਲਾਨਯੋ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਕਬ੍ਬਰਚਨਾਯਂ ਕਵ◌ੀਨਂ ਉਪਕਾਰਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸਾਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ਪੋਰਾਣਕਵ◌ਿਰਚਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ –

''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਸੇਲਮ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਕੂਟੇ,
ਲਙ੍ਕਾਯ ਦੀਪਸ੍ਸ ਸਿਖਾਯਮਾਨੇ।
ਆਵ◌ਾਸਭੂਤੇ ਸੁਮਨਾਮਰਸ੍ਸ,
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਂ ਪਾਦਵਲਞ੍ਜਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸਾਸਨੇਪਿ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ''ਦਿਬ੍ਬੋ ਰਥੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਵ◌ੇਦੇਹਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਥਾ ਪਨ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਨਯੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾ ''ਨਾਗਦੀਪੋ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਕੇਵਲੇਨ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਅਕਥਨਮਿਵ ਕੇਵਲੇਨ **ਨਾਗ**ਸਦ੍ਦਾਦਿਨਾ ਨਾਗਦੀਪਾਦੀਨਂ ਅਕਥਨਤੋਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਜਮ੍ਬੁਨਦਰਂਸਿਨੋ ਤਂ, ਦਾਠਂ ਮਯਂ ਜਮ੍ਬੁਨਰਾ ਨਮਾਮਾ''ਤਿ ਪੋਰਾਣਕਵ◌ਿਰਚਨਾਯਂ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਨਰਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਨਰਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕੇਵਲੇਨ ਪਨ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤ੍ਥਂ ਨ ਵਦਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਨਰਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਕ੍ਖਰਦੋਸਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ **ਦੀਪ**ਸਦ੍ਦਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਜਮ੍ਬੁਨਰਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਏਵ◌ਂ

ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪਵਸੇਨ ਵੁੱਤੋ **ਜਮ੍ਬੁ**ਸਦ੍ਦੋ **ਨਰ**ਸਦ੍ਦੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮਾਸਬਲੇਨ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਨਰਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੇਵਲੋ ਬ੍ਯਾਸਕਾਲੇ, ਤਥਾ ਹਿ ''ਜਮ੍ਬੂ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਨ ਞਾਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਜਮ੍ਬੁਰੁਕ੍ਖੋਯੇਵ ਞਾਯਤਿ।

ਕਿੰ ਪਨ ਭੋ ''ਕਾਕੋ ਦਾਸੋ, ਕਾਕੰ ਦਾਸੰ, ਕਾਕੇਨ ਦਾਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਲਬ੍ਭਤਿ, **ਕਾਕ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਾਕਨਾਮਕਸ੍ਸ ਦਾਸਸ੍ਸ ਕਥਨੰ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ''ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਜਮ੍ਬੁਨਾਮਕੋ ਦੀਪੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਜਮ੍ਬੂ ਦੀਪੋ, ਜਮ੍ਬੁੰ ਦੀਪੰ, ਜਮ੍ਬੁਯਾ ਦੀਪੇਨਾ''ਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ? ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦੀਪੇ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖੇਯੇਵ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਦੀਪੇ। ਯਥਾ ਪਨ **ਚਿਤ੍ਤ**ਵੋਹਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਨਾਮਕੇ ਗਹਪਤਿਮ੍ਹਿਪਿ ਮਨੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ''ਚਿਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੰ ਮਨੋ ਮਾਨਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯਥਾ ਚ **ਕੁਸ**ਵੋਹਾਰੋ ਕੁਸਨਾਮਕੇ ਰਞ੍ਞੇਪਿ ਕੁਸਤਿਣੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ –

> ''ਪਭਾਵਤਿਞ੍ਚ ਆਦਾਯ, ਮਣਿੰ ਵੇਰੋਚਨੰ ਕੁਸੋ।
> ਕੁਸਾਵਤਿੰ ਕੁਸਰਾਜਾ, ਅਗਮਾਸਿ ਮਹਬ੍ਬਲੋ।
> ਕੁਸੋ ਯਥਾ ਦੁੱਗਹਿਤੋ, ਹਤ੍ਥਮੇਵਾਨੁਕਨ੍ਤਤੀ''ਤਿ

ਆਦੀਸੁ, ਤਥਾ **ਕਾਕ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਵਾਯਸੇ, ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਦਾਸੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ''ਕਾਕੋ ਰਵਤਿ, ਕਾਕੋ ਨਾਮ ਦਾਸੋ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। **ਜਮ੍ਬੂ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਗਹਪਤਿਮਨਾਦੀਸੁ **ਚਿਤ੍ਤ ਕੁਸ ਕਾਕ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦੀਪਸ੍ਮਿੰ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁੱਤੋਯੇਵ ਨਯੋ ਮਨਸਿਕਰਣੀਯੋ।

ਯਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਲਙ੍ਕਾਦੀਪੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਮਾਸਵਸੇਨ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ਚ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵੰ ''ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਦੀਪੋ, ਅਪਰਗੋਯਾਨਦੀਪੋ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਦੀਪੋ, ਅਸ੍ਸਯੁਜਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ, ਚਿਤ੍ਰਮਾਸੋ, ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਰਾਜਾ, ਸੇਤਵਤ੍ਥੰ, ਦਿਬ੍ਬਰਥੋ''ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਮਾਸਵਸੇਨ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਦੀਪਾਦੀਨੰ ਕਥਨਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਦਿਬ੍ਬਰਥੋ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਸਮਾਸਗਤਪਦਾਨੰ ਪਯੋਜਨੇ ਸਤਿ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ਵਿਸੁੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਯਾਸਵਸੇਨ ''ਦਿਬ੍ਬੋ ਰਥੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਦਾਨੰ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਤਿ ਗਾਥਾਸੁ ਵੁੱਤ੍ਤਿਪਾਲਨਸੁਖੁਚ੍ਚਾਰਣਗੁਣੋ ਭਵਤਿ। ਸੋ ਚ ਸਾਸਨਾਨੁਕੂਲੋ ਹਿ ਅਯੰ ਨਯੋ ਠਪਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਵਚਨੇ ''ਦਿਬ੍ਬੋ ਰਥੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਵੇਦੇਹਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਾਲ਼ਿਯੋ ਬਹੂ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ **ਲਙ੍ਕਾਦੀਪਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸਵਨ੍ਤਤਾ ਭਵਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਬੋਧਿਸਨ੍ਧਿ**ਆਦੀਨੰ ਵਿਸੇਸਵਨ੍ਤਤਾ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ –

> ਬੋਧਿ ਸਨ੍ਧਿ ਵਿਭਤ੍ਤ੍ਯਾ'ਯੁ, ਧਾਤੁਯੇਵ ਪਜਾਪਤਿ।
> ਦਾਮਾ ਦਾਮੰ ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਾ, ਸਦ੍ਧੰ ਤਟੰ ਤਟੀ ਤਟੋ॥
>
> ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਤ੍ਥਮਕ੍ਖਰਮਕ੍ਖਰੋ।
> ਅਜ੍ਜਵੰ ਅਜ੍ਜਵੋ ਚੇਵ, ਤਥਾ ਮਦ੍ਦਵਗਾਰਵਾ॥
>
> ਵਚੋ ਵਚੀਤਿ ਚਾਦੀਨਿ, ਸਮਰੂਪਾ ਸਰੂਪਤੋ।
> ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਮੁਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਏਤੇਸੁ ਹਿ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਾਵ ''ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਚ, ''ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ 'ਬੋਧੀ'ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੋਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਚ ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲਵਚਨਸ੍ਸ ''ਬੋਧਿ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਯੋ। ਬੋਧਿੰ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਯੋ। ਬੋਧਿਨਾ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ **ਅਗ੍ਗਿ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਮਗ੍ਗਨਿਬ੍ਬਾਨਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਵਚਨਸ੍ਸ ਪਨ ''ਬੋਧਿ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ। ਬੋਧਿਂ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ। ਬੋਧਿਯਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ **ਰਤ੍ਤਿ**ਨਯੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਰੁਕ੍ਖਵਚਨੋ ਬੋਧਿਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਆਗਮੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਆਗਮੇ ਰੁਕ੍ਖਵਚਨਸ੍ਸ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਵਚਨਸ੍ਸ ਪਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਚ ''ਸਾਲੋ ਧਵੋ ਖਦੀਰੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਵਿਯ ਰੁਕ੍ਖਵਚਨਸ੍ਸ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, **ਜਮ੍ਬੂ ਸਿਮ੍ਬਲੀ ਪਾਟਲੀ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਤੇਸਂ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕਤ੍ਤੇਪਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਵਚਨੋ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਚਨੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਵਚਨੋ ਚ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਦਿਨੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਥਨਤੋ।

ਯੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਰੁਕ੍ਖਵਚਨੋ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ''ਤਿ, ਤੇ ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣਂ, ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਬੋਧਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਚੇਤਸਿ ਸਨ੍ਨਿਧਾਯ ''ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਬੋਧੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਵਸੇਨ ''ਕਿਂ ਰੁਕ੍ਖਵਚਨੋ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ। ਨੇਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣਂ, ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਬੋਧਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਗਰੂਹਿ ਞਾਣਵਚਨਂ ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਭੂਤਂ ਬੋਧੀਤਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਅਨੁਰੂਪਰਿਕਪ੍ਪਨੇਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਬੁਜ੍ਝਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੋ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਚਨੇ ਆਦਰੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ''ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਬੋਧੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਕਰਣਂ ਰੁਕ੍ਖਵਚਨਸ੍ਸ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੁਕ੍ਖਂ ਸਯਂ ਅਬੋਧਿਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਬੋਧਿਯਾ ਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਕੇਤਸਿਦ੍ਧੇਨ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਿਕਾ, ਬੋਧਿਯਾ ਵਾ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ। ਏਤਮਤ੍ਥਂਯੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣਂ, ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖੋਪਿ ਬੋਧਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਰੁਕ੍ਖਨਾਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ** ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵੋਹਾਰੇਨ ''ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲੇ ਸਹ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਯਦਿਦਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਅਪਿਚ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ''ਬੋਧਿਯਾ ਸਾਖਾ''ਤਿ ਚ, ''ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਮਹਾਬੋਧਿ, ਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਨੀ ਚ ਸਾ''ਤਿ ਚ,

''ਹਟ੍ਠਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਸਾ, ਅਸੀਤਿਰਤਨਂ ਨਭਂ।
ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਤਦਾ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਸੁਭਾ''ਤਿ ਚ

ਏਵਮਾਦਯੋ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੇ ਪਯੋਗਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕੋ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯਂ** ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਮਹਾਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ ਪਾਲਿਨਯਵਿਦੁਨੋ **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਾ**ਚਰਿਯਸ੍ਸ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ ਤ੍ਵਂ ਤਾਤ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਬੋਧਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਯ੍ਯਂ ਸਙ੍ਘਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਿਂ ਆਨੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ''ਸਾਪਿ ਖੋ ਮਹਾਬੋਧਿਸਮਾਰੂਲ੍ਹਾ ਨਾਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਤਲਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕਸ੍ਸ **ਬੋਧਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ''ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਬੋਧੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਵਸੇਨ ''ਬੋਧਿ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਯੋ। ਬੋਧਿਂ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਯੋ। ਬੋਧਿਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਰੁਕ੍ਖਵਾਚਕਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵੋਹਾਰੇਨ ਸਙ੍ਕੇਤਸਿਦ੍ਧੇਨ ਰੂਲ੍ਹਤ੍ਥਦੀਪਕੇਨ ''ਬੋਧਿ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ। ਬੋਧਿਂ, ਬੋਧੀ, ਬੋਧਿਯੋ। ਬੋਧਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਦਮਾਲਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ –

ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਚਕੋ **ਬੋਧਿ-**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਿਕੋ ਭਵੇ।

ਞਾਣਾਦਿਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿ-ਲਿङ੍ਗੋਯੇਵ ਸਿਯਾ ਸਦਾ॥

ਬੋਧਿਪਾਦਪਵਚਨੋ, ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਿਕੋ ਭਵੇ।
ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਏਤਸ੍ਸ, ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਮੇਵ ਤੁ।
ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤਰਂ ਯਸ੍ਮਾ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤੀਰਿਤਂ॥

ਸਨ੍ਧਿਸਦ੍ਦਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਸਨ੍ਧਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਸਰਸਨ੍ਧਿਆਦਿਵਾਚਕੋ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾਦਿਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ ''ਸਨ੍ਧਿਨੋ। ਸਨ੍ਧਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਵਿਭਤ੍ਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਭਜਨਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ , **ਸਜਾ**ਦਿਵਾਚਕੋ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ ਚੇਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ ਚ ''ਵਿਭਤ੍ਤਿਸ੍ਸ। ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਆਯੁਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਾਚਕੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੋ, ''ਪੁਨਰਾਯੁ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਮਾਰਿਸਾ''ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਂਯੇਵ ਤੇ ਆਯੁ, ਚਵਨਕਾਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਧਾਤੁਸਦ੍ਦੋ ਸਭਾਵਾਦਿਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ, **ਕਰਪਚਾ**ਦਿਵਾਚਕੋ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ ''ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਯਾ। ਕਰੋਤਿਸ੍ਸ ਧਾਤੁਸ੍ਸ। ਧਾਤੁਯੋ ਧਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਪਜਾਪਤਿਸਦ੍ਦੋ ਦੇਵਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ, ਕਲਤ੍ਤਜਿਨਮਾਤੁਚ੍ਛਾਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ ''ਪਜਾਪਤਿਸ੍ਸ ਦੇਵਰਾਜਸ੍ਸ ਧਜਗ੍ਗਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਯ੍ਯਾਥ'', ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਜਾਪਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਦਾਮਾ ਦਾਮਂ ਸਦ੍ਦਾ ਮਾਲਤੀਦਾਮਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਮਾਲਤੀਦਾਮਾ ਲੋਲਾਲ਼ਿङ੍ਗਲੀਲਾ। ਮਾਲਤੀਦਾਮਂ। ਸਿङ੍ਘਿਤਂ ਦਾਮਂ ਭਮਰੇਹਿ। ਰਤਨਦਾਮਾ। ਰਤਨਦਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਦ੍ਵਿਲਿङ੍ਗਭਾਵੇ ਲੋਕਿਕਪ੍ਪਯੋਗਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਾਨੁਕੂਲਾ।

ਸਦ੍ਧਂ ਸਦ੍ਧਾਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੂਨਂ ਵਾਚਕਾ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਾ, **ਸਦ੍ਧਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਸਾਦਲਕ੍ਖਣਵਾਚਕੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿङ੍ਗੋ, **ਸਦ੍ਧਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਮਤਕਭਤ੍ਤਵਾਚਕੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੋ ''ਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਦੂਹਨਾ। ਮਯਮਸ੍ਸੁ ਭੋ ਗੋਤਮਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨਾਮ ਦਾਨਾਨਿ ਦੇਮ ਸਦ੍ਧਾਨਿ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ''ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ , ਸਦ੍ਧਾ ਇਤ੍ਥੀ, ਸਦ੍ਧਂ ਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿङ੍ਗਤ੍ਤਾ ਸङ੍ਗਹਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤਟਂ ਤਟੀ ਤਟੋਤਿਮੇ ਸਦ੍ਦਾ ਤੀਰਸङ੍ਖਾਤੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵਤ੍ਥੇ ਥੀਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਾ।

ਬਜਵ੍ਜਨਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸੇਚਨਲਿङ੍ਗਵਾਕਜਾਵੇਇਕਸਰੀਰਾਵਯਵਵਾਚਕੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੋ, ਅਕ੍ਖਰਵਾਚਕੋ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੋ। ਤਤ੍ਰੂਪਸੇਚਨੇ ''ਸੂਪਂ ਵਾ ਬਜਵ੍ਜਨਂ ਵਾ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਲਿङ੍ਗੇ ''ਇਤ੍ਥਿਬਜਵ੍ਜਨਂ ਪੁਰਿਸਬਜਵ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਵਾਕਜੇ ''ਪਦਬਜਵ੍ਜਨਾਨਿ ਸਾਧੁਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਆਵੇਇਕੇ ''ਅਸੀਤਿ ਅਨੁਬਜਵ੍ਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਸਰੀਰਾਵਯਵੇ ''ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨੁ ਅਨੁ ਬਜਵ੍ਜਨਤੋ ਪਾਕਟਭਾਵਕਰਣਤੋ ਅਨੁਬਜਵ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਨੁਬਜਵ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸਿਤਹਸਿਤਕਥਿਤਵਿਲੋਕਿਤਾਦਿਭੇਦੋ ਆਕਾਰੋ। ਸੋ ਏਵ ''ਸਰੀਰਾਵਯਵੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਅਕ੍ਖਰੇ ''ਬਜਵ੍ਜਨੋ। ਬਜਵ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ।

ਅਤ੍ਥਸਦ੍ਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਚਨੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗੋ, ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਧਨਕਾਰਣਪਯੋਜਨਨਿਵਤ੍ਤਜਾਭਿਸਨ੍ਧਾਨਾਦਿਵਚਨੋ ਪਨ ਪੁਲ੍ਲਿङ੍ਗੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ''ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ''ਅਤ੍ਥਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿङ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ **ਅਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋ

ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਤਿ **ਅਤ੍ਥ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ।

ਅਕ੍ਖਰਸਦ੍ਦੋ ਚ ‘‘ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੋ ਅਕ੍ਖਰੋ ਅਕ੍ਖਰਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਅਪਿਚ **ਅਕ੍ਖਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਚਨੇ ਨਾਮਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਚਨੇ ਚ ਸਬ੍ਬਦਾਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਭਵਤਿ ‘‘ਪਦਮਚ੍ਚੁਤਮਕ੍ਖਰਂ, ਮਹਾਜਨਸਮ੍ਮਤੋਤਿ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ‘ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਪਠਮਂ ਅਕ੍ਖਰਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ। ‘‘ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਦੇਸੇਤਿ, ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੋਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ‘‘ਅਸਕ੍ਕਤਾ ਚਸ੍ਮ ਧਨਞ੍ਜਾਯ। ਵਿਰਮਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮਵਚਨਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਧਨਞ੍ਜਾਯ, ਵਚਨਾਯਾ’’ਤਿ ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨਾਤਿ।

ਅਜ੍ਜਵ ਮਦ੍ਦਵ ਗਾਰਵਸਦ੍ਦਾ ਪਨ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾ। ‘‘ਅਜ੍ਜਵੋ ਚ ਮਦ੍ਦਵੋ ਚ। ਅਜ੍ਜਵਮਦ੍ਦਵਂ। ਗਾਰਵੋ ਚ ਨਿਵਾਤੋ ਚ। ਸਹ ਆਵਜ੍ਜਿਤੇ ਥੂਪੇ, ਗਾਰਵਂ ਹੋਤਿ ਮੇ ਤਦਾ’’ਤਿ ਚ ਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਵਚੋਵਚੀਸਦ੍ਦਾ ਪਨ **ਘਟੋਘਟੀ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾ, ਤਤ੍ਥ **ਵਚੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ‘‘ਵਚੀ, ਵਚੀ, ਵਚਿਯੋ। ਵਚਿਂ, ਵਚੀ, ਵਚਿਯੋ। ਵਚਿਯਾ’’ਤਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ‘‘ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਪਯੋਗਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਪਰੇਸੁ **ਵਚ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਈ**ਕਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ‘‘ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ **ਵਚ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਵਿਸੁਂ **ਵਚੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਅਤ੍ਥਿਮਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ‘‘ਵਚੀ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ ਵਚੀ, ਵਚਿਞ੍ਚ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੇ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਨ ਚੇਵ ਵਚੀ, ਨ ਚ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਗਦਿਤੋ ਵਚੀਭਿ ਸਤਿਮਾਭਿਨਨ੍ਦੇ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ‘‘ਚੋਪਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਚੀ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਵਚਿਯਾ ਭੇਦੋ ਵਚੀਭੇਦੋ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਸਰੂਪਾਸਰੂਪਪਦਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਦ੍ਵਿਤਿਲਿਙ੍ਗਤਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਅਭਿਧੇਯਜਕਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਭੂਤਾਨਂ ਅਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਤਥਾ ਹਿ –

ਧਮ੍ਮਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚੇਵ, ਧਮ੍ਮਪੁਗ੍ਗਲਤੋਪਿ ਚ।
ਏਕਨ੍ਤਧਮ੍ਮਤੋ ਚੇਵ, ਤਥੇਵੇਕਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾ॥

ਪਦਮਾਲਾ ਸਿਯੁਂ ਤਾਸੁ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਤੁ।
ਪਦਂ ਸਮਂ ਵਿਸਮਞ੍ਚ, ਜਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬਸਮਮ੍ਪਿ ਚ॥

ਕਥਂ? ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੀ’’ ਇਚ੍ਚੇਤੇਸਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਤੋ, ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਨੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਨੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਨਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਤੋ, ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਪੁਗ੍ਗਲਤੋ, ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਯੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਯੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਯ’’ ਏਵਂ ਏਕਨ੍ਤਧਮ੍ਮਤੋ, ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਂ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚੇ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚੇਨ’’ ਏਵਂ ਏਕਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਤੋ, ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਕਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਤੋ, ''ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੀ, ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਨੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਕਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਤੋ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਵਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਨ ਪਦੰ ਸਦਿਸੰ ਵਿਸਦਿਸੰ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਦਿਸਮ੍ਪਿ ਚ ਭਵਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ**ਦੀਸੁਪਿ।

ਅਤ੍ਰਿਮੇ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਾ ਪਯੋਗਾ – ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੋ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮੋ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿ ਪਹੋਤਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਸਤਿਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਸਮਾਧਿ ਪਹੋਤੀਤਿ। ਵਿਜ੍ਜਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੋਤੀਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ, ਏਵੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਭੂਤਾਨੰ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਤਦ੍ਧਿਤਨ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਸਪ੍ਪਯੋਗਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਨੇਵਾਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਭਵਿਤਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਾਨੰ **ਸੋਤ੍ਥਿ ਸੁਵਤ੍ਥਿ** ਸਦ੍ਦਾਨਞ੍ਚ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਾਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਅਬ੍ਭੁਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ **ਅਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਚਾਤਿ ਇਮੇਸੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸੰ ਕਥਯਾਮ, ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਞ੍ਚ ਯਥਾਰਹੰ ਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ **ਭਵਿਤਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਨ੍ਤਭਾਵਵਾਚਕੋ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੋ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਤਿਯਨ੍ਤਪਦੇਹਿ **ਏਵੰ**ਸਦ੍ਦ **ਨ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਨਾਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਤ੍ਰਿਮੇ ਚ ਪਯੋਗਾ ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਰੁਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਨੋ ਆਮਿਸਗਰੁਕੇਨ, ਇਮਿਨਾ ਚੋਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਮੇਹਿ ਚੋਰੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਮਾਯ ਚੋਰਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਮਾਹਿ ਚੋਰੀਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਭਵਿਤਬ੍ਬਪਦੰ ਨਿਚ੍ਚੰ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਵਰਸਾਸਨੇ।
ਪਠਮੇਕਵਚੋ ਭਾਵ-ਵਾਚਕਞ੍ਚ ਨਪੁੰਸਕੰ॥

ਤਤਿਯਨ੍ਤਪਦੇ**ਹੇਵੰ**-ਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਚ ਧੀਮਤਾ।
ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰਵ ਸਮ੍ਭੋਤਿ, ਇਤਿ ਵਿਦ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਅਯੰ ''ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ।

ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ ਹੋਤੁ ਰਞ੍ਞੋ, ਸੋਤ੍ਥਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਨ੍ਹਾਪਿਤੋ। ਸੋਤ੍ਥਿਨਾਮ੍ਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ। ਸੁਵਤ੍ਥਿ, ਸੁਵਤ੍ਥਿੰ, ਸੁਵਤ੍ਥਿਨਾ, ਅਯੰ **ਧਸਾਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨੰ ਵਿਸੇਸੋ।

ਅਯੰ ਪਨ ''ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਅਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਿਸੇਸੋ। **ਭੂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬ੍ਭੁ, ਸੰਯੋਗਪਰੇ ਪਟਿਸੇਧਤ੍ਥਵਤਿ **ਅ**ਇਤਿਨਿਪਾਤੇ ਉਪਪਦੇ ਸਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਮੁਪਯਾਤਿ। ਕ੍ਵਤ੍ਥੇ? ''ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ। ਤਥਾਵਿਧੇ ਅਸਞ੍ਞੋਗਪਰੇ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਨ ਉਪਯਾਤਿ। ਕ੍ਵਤ੍ਥੇ? ''ਅਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਬ੍ਭੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ, ''ਅਬ੍ਭੁਤਕਰਣ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ। ''ਅਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਨ ''ਅਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ, ''ਅਜਾਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਤਿ। ਤਤ੍ਰ ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ ਭੋ ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਵਤ ਭੋ। ਅਚ੍ਛੇਰੰ ਵਤ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਲੋਮਹੰਸਨੰ'' ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ''ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਪਯੋਗਾ।

''ਤ੍ਵੰ ਮੰ ਨਾਗੇਨ ਆਲਮ੍ਪ,

ਅਹਂ ਮਣ੍ਡੂਕਛਾਪਿਯਾ।
ਹੋਤੁ ਨੋ ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਤਤ੍ਥ,
ਆਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹੀ''ਤਿ

ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਅਬ੍ਭੁਤਕਰਣਤ੍ਥੇ ਪਯੋਗਾ। ਏਵਂ ਰਸ੍ਸਵਸੇਨ, ਦੀਘਵਸੇਨ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਂਯੋਗੇ ''ਅਭੂਤਂ ਅਤਚ੍ਛਂ। ਅਤਥਂ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਅਸਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ਪਯੋਗਾ, ''ਅਭੂਤਂ ਅਜਾਤਂ ਅਸਞ੍ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਅਜਾਤਤ੍ਥੇ ਪਯੋਗਾ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਰ –

''ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ **ਅਬ੍ਭੁਤ**ਨ੍ਤਿਦਂ।
ਪਦਂ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਰਸ੍ਸਭਾਵੇਨ ਸਣ੍ਠਿਤਂ॥

ਅਬ੍ਭੁਤਕਰਣਤ੍ਥੇਪਿ, **ਅਬ੍ਭੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਤਥਾ।
ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਰਸ੍ਸਭਾਵੇਨ, ਇਤਿ ਵਿਦ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯੇ॥

ਅਭੂਤਮਿਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤ-ਵਸੇਨ ਕਥਿਤਂ ਪਨ।
ਪਦਂ ਸਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ-ਮਸਚ੍ਚਾਜਾਤਵਾਚਕਂ॥

ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਅਬ੍ਭੁਤਾਨਿ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ, ਅਬ੍ਭੁਤੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਾ। ਅਬ੍ਭੁਤਂ, **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ, ਅਬ੍ਭੁਤਾ, ਅਬ੍ਭੁਤਾ, ਅਬ੍ਭੁਤਾਯੋ। ਅਬ੍ਭੁਤਂ। **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਂ। ਏਵਂ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਤਿਧਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਰ ''ਅਬ੍ਭੁਤ''ਮਿਤਿ ਪਦਂ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਭਵਤਿ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ। ''ਅਭੂਤ''ਮਿਤਿ ਪਦਂ ਪਨ ਵਾਚ੍ਚਲਿਙ੍ਗਂ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਾ **ਸਚ੍ਚ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਕਤ੍ਥਚਿ। ਇਤਿਸ੍ਸ ਯਥਾਰਹਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਯੋਗਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਆਗਮਿਕਾਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਨਤ੍ਥਂ ਪਦਸਮੋਧਾਨਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ। ਬੁਦ੍ਧਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਭਗਵਨ੍ਤੇ। ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ, ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਦਮਾਲਾ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ।

ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਾ। ਦੇਵੇ ਤਾਵਤਿਂਸੇ। ਦੇਵੇਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ ਪਦਮਾਲਾ।

ਸੋ ਭਗਵਾ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ ਪਦਮਾਲਾ।

ਰਾਜਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ, ਰਾਜਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਂ, ਰਞ੍ਞਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੇਨ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਰਾਜਾ ਪਸ੍ਸੇਨਦੀ ਕੋਸਲੋ, ਰਾਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ, ਰਞ੍ਞਾ ਪਸ੍ਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ, ਰਾਜਾਨਂ ਮਾਗਧਂ ਸੇਨਿਯਂ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਂ, ਰਞ੍ਞਾ ਮਾਗਧੇਨ ਸੇਨਿਯੇਨ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੇਨ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁ ਵੇਦੇਹਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਰਾਜਾਨਂ ਮਾਗਧਂ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਂ ਵੇਦੇਹਿਪੁਤ੍ਤਂ, ਰਞ੍ਞਾ ਮਾਗਧੇਨ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਵੇਦੇਹਿਪੁਤ੍ਤੇਨ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਹਾਪਜਾਪਤੀ ਗੋਤਮੀ, ਮਹਾਪਜਾਪਤਿੰ ਗੋਤਮਿੰ, ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯੰ ਗੋਤਮਿਯੰ, ਭੋਤਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਗੋਤਮਿ।

ਮਕ੍ਖਲਿ ਗੋਸਾਲੋ। ਮਕ੍ਖਲਿੰ ਗੋਸਾਲੰ। ਮਕ੍ਖਲਿਨਾ ਗੋਸਾਲੇਨ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਸਾਵਕਯੁਗੰ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਸਾਵਕਯੁਗੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਸਾਵਕਯੁਗੇਨ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਸਾਵਕਯੁਗਸ੍ਸ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬਾਪੇਤਾ ਪਦਮਾਲਾ ਏਕਵਚਨਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਹਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਹਿ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸੋ ਦਾਰੋ, ਸਾ ਦਾਰਾ। ਤੰ ਦਾਰੰ, ਤੇ ਦਾਰੇ। ਤੇਨ ਦਾਰੇਨ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਾ ਨਾਰੀ, ਸਾ ਨਾਰਿਯੋ। ਤੰ ਨਾਰਿੰ, ਸਾ ਨਾਰਿਯੋ। ਤਾਯ ਨਾਰਿਯਾ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। ਤੰ ਫਲੰ, ਤਾਨਿ ਫਲਾਨਿ। ਤੇਨ ਫਲੇਨ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ, ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ, ਪਠਮੇਨ ਝਾਨੇਨ, ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਚਤੁਤ੍ਥੀ ਦਿਸਾ, ਚਤੁਤ੍ਥਿੰ ਦਿਸੰ, ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਾ ਦਿਸਾਯ।

ਧਮ੍ਮੀ ਕਥਾ, ਧਮ੍ਮਿੰ ਕਥੰ, ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ, ਧਮ੍ਮਿਯੰ ਕਥਾਯੰ। ਏਵੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੀ ਕਥਾ, ਏਵਰੂਪੀ ਕਥਾ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਦਸਮੋਧਾਨਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਤੋ ਚ ਅਨ੍ਤਤੋ ਚ ਵਚਨਤੋ ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਦਤੋ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਏਕਪ੍ਪਕਾਰਾਨੰ ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਲਿਙ੍ਗਅਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਥੰ? ਯਾਦਿਸੋ, ਯਾਦਿਸੀ, ਯਾਦਿਸੰ। ਤਾਦਿਸੋ, ਤਾਦਿਸੀ, ਤਾਦਿਸੰ। ਏਤਾਦਿਸੋ, ਏਤਾਦਿਸੀ, ਏਤਾਦਿਸੰ। ਕੀਦਿਸੋ, ਕੀਦਿਸੀ, ਕੀਦਿਸੰ। ਈਦਿਸੋ, ਈਦਿਸੀ, ਈਦਿਸੰ। ਏਦਿਸੋ , ਏਦਿਸੀ, ਏਦਿਸੰ। ਸਦਿਸੋ, ਸਦਿਸੀ, ਸਦਿਸੰ। ਕਦਾਚਿ ਪਨ ''ਯਾਦਿਸਾ ਤਾਦਿਸਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿਪਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਨੇਸੰ **ਪੁਰਿਸ ਇਤ੍ਥੀ ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ ਸਮਾਸਤਦ੍ਧਿਤਪਦਭੂਤਾਨੰ **ਅਮਮ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਮਮੋ, ਅਮਮਾ, ਅਮਮੰ, ਅਮਮੇ। ਅਮਮੇਨ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਮਯ੍ਹਕੋ, ਮਯ੍ਹਕਾ। ਮਯ੍ਹਕੰ, ਮਯ੍ਹਕੇ। ਮਯ੍ਹਕੇਨ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਆਮਾ, ਆਮਾ, ਆਮਾਯੋ। ਆਮੰ, ਆਮਾ, ਆਮਾਯੋ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਮਮੋ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਤਣ੍ਹਾਮਮਤ੍ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਮਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਮਮੋ, ਕੋ ਸੋ, ਅਰਹਾਯੇਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪਿਚ ਯੇਸਤਣ੍ਹਾਪਿ ਸਦਿਟ੍ਠੀਪਿ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਮਮਤ੍ਤੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਅਮਮਾਯੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਮਮਾ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਾਸਨਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ''ਅਮਮੋ ਨਿਰਹਙ੍ਕਾਰੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਲੋਕਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਅਮਮਾ, ਅਮਮਾ, ਅਮਮਾਯੋ''ਤਿ ਪਦਮਾਲਾ। ਨਪੁਂਸਕੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਅਮਮੰ, ਅਮਮਾਨੀ''ਤਿ ਪਦਮਾਲਾ। ਤਤ੍ਥ **ਮਯ੍ਹਕੋ**ਤਿ ''ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਯ੍ਹੰ ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤੀਤਿ ਮਯ੍ਹਕੋ, ਏਕੋ ਪਕ੍ਖਿਵਿਸੇਸੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਜਾਤਕੇ** –

‘‘ਸਕੁਣੋ ਮਯ੍ਹਕੋ ਨਾਮ, ਗਿਰਿਸਾਨੁਦਰੀਚਰੋ।
ਪਕ੍ਕਂ ਪਿਪ੍ਫਲਿਮਾਰੁਯ੍ਹ, ‘ਮਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ’ਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ॥

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਮਯ੍ਹਕੀ, ਮਯ੍ਹਕੀ, ਮਯ੍ਹਕਿਯੋ’’ਤਿ ਪਦਮਾਲਾ। ਤਤ੍ਥ **ਆਮਾ**ਤਿ ‘‘ਆਮ ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਸੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਦਾਸਿਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਆਮਾ। ਗੇਹਦਾਸੀ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਜਾਤਕੇਸੁ** ‘‘ਯਤ੍ਥ ਦਾਸੋ ਆਮਜਾਤੋ, ਠਿਤੋ ਥੁਲ੍ਲਾਨਿ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਚ, ‘‘ਆਮਾਯ ਦਾਸਾਪਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ’’ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਨੇਵੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਕਤਿ ਕਤਿਪਯ ਕਤਿਮੀ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਯਥਾਰਹਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਕਤਿਮੀ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਭਨ੍ਤੇ ਕਤਿਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਆਗਤਮਤ੍ਤਤੋ। **ਕਤਿ ਕਤਿਪਯ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਨ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਸਾ ਚ ਬਹੁਵਚਨਿਕਾ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ਕਤਿਪਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਿਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਤਿ ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਕਤਿ ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਕਤਿ ਕੁਲਾਨਿ। ਕਤਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਤਿ ਕੁਸਲਾ। ਕਤਿ ਧਾਤੁਯੋ। ਕਤਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਕਤਿਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਕਤਿਹਾਯਤਨੇਹਿ ਕਤਿਹਿ ਧਾਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਕਤਿਭਿ ਰਜਮਾਨੇਤਿ, ਕਤਿਭਿ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਤਿਪਯਾ ਪੁਰਿਸਾ, ਕਤਿਪਯਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਕਤਿਪਯਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਮਾ ਪਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਕਤਿ। ਕਤਿਹਿ, ਕਤਿਭਿ। ਕਤਿਨਂ। ਕਤਿਸੁ।

ਕਤਿਪਯਾ। ਕਤਿਪਯੇਹਿ, ਕਤਿਪਯੇਭਿ। ਕਤਿਪਯਾਨਂ। ਕਤਿਪਯੇਸੁ। ਕਤਿਪਯਾਯੋ। ਕਤਿਪਯਾਹਿ, ਕਤਿਪਯਾਭਿ। ਕਤਿਪਯਾਨਂ। ਕਤਿਪਯਾਸੁ। ਕਤਿਪਯਾਨਿ। ਕਤਿਪਯੇ। ਕਤਿਪਯੇਹਿ, ਕਤਿਪਯੇਭਿ। ਕਤਿਪਯਾਨਂ। ਕਤਿਪਯੇਸੂਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਪੇਤਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ, ਸਮਾਸਵਿਧਿਮ੍ਹਿਪਿ **ਕਤਿ ਕਤਿਪਯ**ਸਦ੍ਦਾ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਕਤਿਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਓਘਤਿਣ੍ਣੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਤਿਪਯਜਨਕਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ‘‘ਕਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਸਙ੍ਗਾ ਕਤਿਸਙ੍ਗਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਦਾ ਬਹੁਵਚਨਸਮਾਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਇਧ **ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦਾ** ਨਾਮ **ਯੇਵਾਪਨਕ**ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ। ਯੇਵਾਪਨਕੋ, ਯੇਵਾਪਨਕਾ। ਯੇਵਾਪਨਕਂ। ਯੇਵਾਪਨੋ, ਯੇਵਾਪਨਾ। ਯੇਵਾਪਨਂ। ਯਂਵਾਪਨਕਂ, ਯਂਵਾਪਨਕਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇਵਾਪਨਕੋ**ਤਿ ‘‘ਫਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ ਵੇਦਨਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਸਰੂਪਤੋ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੇ ਵਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ‘‘ਯੇਵਾਪਨਾ’’ਤਿ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯੇਵਾਪਨਕੋ, ਏਵਂ ‘‘ਯੇਵਾਪਨੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਤਥਾ ‘‘ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ‘‘ਯਂਵਾਪਨਾ’’ਤਿ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਯਂਵਾਪਨਕਂ**। ਏਸ ਨਯੋ ਯਥਾਰਹਂ **ਯਸ੍ਸਕਂ ਯਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤੋ, ਨਿਪਾਤਾਨਞ੍ਚ ਅਬ੍ਯਯਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਸਬ੍ਬਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨੇਸੁ ਚ ਵਯਾਭਾਵਤੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਯੇਵਾਪਨੋ’’ਤਿ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤੋ, ਸੋ ਚ ਖੋ ‘‘ਯੇ ਵਾ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਨਾ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਨਿਪਾਤੋ, ‘‘ਯੇਵਾਪਨਕੋ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਯੇਵਾਪਨੋ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਨਿਪਾਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਕਰਣਮਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੇਸੁ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦਸਹਿਤਾ ਪਯੋਗਾ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਜ੍ਜੇਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਚਨਮੁਦਾਹਟਨ੍ਤਿ? ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟੀਕਰਣਤ੍ਥਂ।

ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕਂ । ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕਂ। ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕੇਨ। ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕਸ੍ਸ। ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕਾ, ਤਯੋਧਮ੍ਮਜਾਤਕਸ੍ਮਾ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਯੋਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਤਯੋਸਙ੍ਖਾਰੇ। ਤਯੋਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ, ਤਯੋਸਙ੍ਖਾਰੇਭਿ। ਤਯੋਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਚਤੁਾਰਿਪੁਰਿਸਯੁਗੋ ਸਙ੍ਘੋ। ਚਤੁਾਰਿਪੁਰਿਸਯੁਗਂ ਸਙ੍ਘਂ। ਚਤੁਾਰਿਪੁਰਿਸਯੁਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ। ਚਤੁਾਰਿਪੁਰਿਸਯੁਗਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਤੋਕਾਰੀ, ਸਤੋਕਾਰੀ, ਸਤੋਕਾਰਿਨੋ। ਸਤੋਕਾਰਿਂ, ਸਤੋਕਾਰੀ, ਸਤੋਕਾਰਿਨੋ। ਸਤੋਕਾਰਿਨਾ, ਸਤੋਕਾਰੀਹਿ, ਸਤੋਕਾਰੀਭਿ। ਸਤੋਕਾਰਿਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ **ਸਤੋਕਾਰੀ**ਤਿ ਸਰਤੀਤਿ ਸਤੋ, ਸਤੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਰਣਸੀਲੋਤਿ ਸਤੋਕਾਰੀ।

ਅਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਸਦ੍ਧਿਮਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾਯ। ਅਙ੍ਗਾ। ਅਙ੍ਗੇ। ਅਙ੍ਗੇਹਿ, ਅਙ੍ਗੇਭਿ। ਅਙ੍ਗਾਨਂ। ਅਙ੍ਗੇਹਿ, ਅਙ੍ਗੇਭਿ। ਅਙ੍ਗਾਨਂ। ਅਙ੍ਗੇਸੁ। ਭੋਨ੍ਤੋ ਅਙ੍ਗਾ।

ਅਙ੍ਗਾ ਜਨਪਦੋ। ਅਙ੍ਗੇ ਜਨਪਦਂ। ਅਙ੍ਗੇਹਿ, ਅਙ੍ਗੇਭਿ ਜਨਪਦੇਨ। ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ। ਅਙ੍ਗੇਹਿ, ਅਙ੍ਗੇਭਿ ਜਨਪਦਸ੍ਮਾ। ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ। ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਭੋਨ੍ਤੋ ਅਙ੍ਗਾ ਜਨਪਦ। ਏਵਂ **ਮਗਧਕੋਸਲਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਕਾਸੀ, ਕਾਸਿਯੋ, ਕਾਸੀ, ਕਾਸਿਯੋ। ਕਾਸੀਹਿ, ਕਾਸੀਭਿ। ਕਾਸੀਨਂ। ਕਾਸੀਹਿ, ਕਾਸੀਭਿ। ਕਾਸੀਨਂ। ਕਾਸੀਸੁ। ਭੋਤਿਯੋ ਕਾਸਿਯੋ। ਅਤ੍ਰਾਯਮਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ – ਕਾਸੀ, ਕਾਸਿਯੋ ਜਨਪਦੋ। ਕਾਸੀ, ਕਾਸਿਯੋ ਜਨਪਦਂ । ਕਾਸੀਹਿ, ਕਾਸੀਭਿ ਜਨਪਦੇਨ। ਕਾਸੀਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ। ਕਾਸੀਹਿ, ਕਾਸੀਭਿ ਜਨਪਦਸ੍ਮਾ। ਕਾਸੀਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ। ਕਾਸੀਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਭੋਤਿਯੋ ਕਾਸਿਯੋ ਜਨਪਦ। ਏਵਂ **ਅਵਨ੍ਤੀਚੇਤੀ** **ਵਜ੍ਜੀ** ਇਚ੍ਚੇਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹੁ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ** ''ਕੁਰੂਸੁ ਜਨਪਦੇ''ਤਿ। ਏਵਂ **ਅਙ੍ਗਾ**ਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ ਜਨਪਦਨਾਮਤ੍ਤਾ ਰੂਲ੍ਹੀਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ''ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ। ਮਗਧੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਮਗਧਾਨਂ ਕਾਸੀਨਂ ਕੋਸਲਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਬਹੁਵਚਨਪਾਲ਼ਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਰੂਲ੍ਹੀਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਪਰਾਪਿ ਇਤੋ ਸਵਿਸੇਸਤਰਾ ਸਦ੍ਦਭੇਦੇ ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਦ੍ਧਂਸਨਕਾਰਿਕਾ ਪਰਮਸੁਖੁਮਞਾਣਾਵਹਾ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਕਥਯਾਮ ਸੋਤੂਨਂ ਅਤ੍ਥਬਜਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣੇ ਪਰਮਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਤਾ ਚ ਖੋ ''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ। ਕਸ੍ਸਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਪਟਿਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ ''ਤ੍ਵਂ 'ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਲੋਪਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਨਯੋ ''ਕਸ੍ਸਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਵਾਤਿ ਏਵਂ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦਲੋਪਯੋਜਨਾਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੋ ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ ਤੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥਪਟਿਵੇਧੋ ਚ ਭਵਤਿ। ''ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋਤਿ''ਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਮਯਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਤਵਾਤਿ ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋਪਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋਯੇਵ। ਏਵਂਪਕਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਜਾਤਿਯੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ''ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾ ਅਯਂ ਪਦਮਾਲਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ –

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤ੍ਵਂ ਪਟਿਜਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਸਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਦੀਯਤੇ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਮਾ ਤਯਾ ਪਟਿਜਾਨਤਾ ਅਪੇਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਤੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਮਿਂ ਤਯਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ''ਖੀਣਾਸਵੋ ਤ੍ਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਤਿ। ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਰਿਯਾਪਦਾ ਪਦਮਾਲਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬਾ –

ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੋ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਾ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੰ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੇ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੇਨ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੇਹਿ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ। ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੀਯਤੇ। ਸੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਭੋ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤ੍ਵੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਹਿ, ਭੋਨ੍ਤੋ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਾ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਥਾਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ **ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੰ** ਸਾਧਕੰ। ''ਇਧ ਕੇਵਟ੍ਟ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਤਿ, ਆਵਿਭਾਵੰ...ਪੇ॰... ਤਮੇਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਦ੍ਧੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੰ ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤੰ ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੰ।

ਏਕੋਏਕਾਯ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵੰ ਵਦਤਿ, ਏਕੋਏਕਾਯ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕੋਏਕਾਯ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਕੋਏਕਾਯ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਰਹੋ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਏਕੋਏਕਾਯ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਲ੍ਲਪੇ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਪਾਲ਼ਿਪਦੰ ਸਾਧਕੰ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਏਕੋਏਕਾਯਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਅਬਜਯਪਦਸਦਿਸੰ ਰੂਲ਼੍ਹੀਪਦਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਚ ਏਕਪਦਤ੍ਤੁਪਗਮਨਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਨਾ ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਯੰ ਏਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ''ਏਕੋਏਕਾਯਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਦੰ ਨ ਰੂਲ਼੍ਹੀਪਦਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ''ਏਕੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ। ਯਦਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ ਸਿਯਾ, ''ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ''ਏਕਾਯਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਨ ਅਜ੍ਝਾਹਰਿਤਬ੍ਬੇਨ ''ਇਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ। ਯਦਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ ਸਿਯਾ, ''ਮਾਤੁਗਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਭਾਵਾਪਜ੍ਜਨਤੋ ਚ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ''ਮਾਤੁਗਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਏਕੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਨ ''ਏਕੋਏਕਾਯਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਦੰ ਪੁਮਿਤ੍ਥਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਪਦੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦ੍ਵੇ ਜਾਨਿਪਤਯੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਲ੍ਲਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਚ ''ਏਕੋਏਕਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਏਕਪਦਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਿਸਜ੍ਜੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਸੰ ਨਿਸਜ੍ਜਕ੍ਰਿਯਾਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਏਕੋਵ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਏਕਾਵ। ਸਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਰੂਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ''ਏਕੋਏਕਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਦਿਸਾਯ ਏਕੋਏਕਾਯ ਨਿਸਜ੍ਜਕ੍ਰਿਯਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਰੂਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦਾਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯਥਾਪਯੋਗੰ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਵਾਚ੍ਚਾਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਪਕਾਸਿਤਾ।

ਸੁਮਧੁਰਤਰਸਦ੍ਦਨਿਤਿੰ ਇਮੰ,
ਪਟੁਤਰਮਤਿਤੰ ਸੁਸਿਖੇ ਵਰੰ।
ਵਿਦੁਵਿਮਤਿਤਮੋਪਹਰਿੰ ਰਵਿੰ,
ਮਤਿਕੁਮੁਦਪਬੋਧਿਨਿਸਾਪਤਿੰ॥

ਕਤਵਿਞ੍ਞੂਜਨਸ੍ਸਾਸ-ਸਾਸਨਸ੍ਸਾਭਿਵੁਦ੍ਧਿਯਾ।
ਧਿਯਾ ਨੀਤਿਮਿਮੰ ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁਕਞ੍ਞੇਵ ਲਕ੍ਖਯੇ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

੧ਾਚ੍ਚਾਭਿਧੇਯਜਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪਰਿਦੀਪਨੇ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ੧ਿਭਾਗੋ

ਏਕਾਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਏਤ੍ਤਾ੧ਤਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਨਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯਥਾਰਹਂ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤੁਰੇਹਿ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤੁਰੇਹਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤੁਰੇਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਹਿ ਠਪੇਤ੍੧ਾ ਨਯਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਨਾਮਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੨. ਸਬ੍ਬਨਾਮਤੰਸਦਿਸਨਾਮਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

ਇਤੋ ਪਰੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਬ੍ਬਨਾਮਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸਮੰ।
ਨਾਮਞ੍ਚ ਯੋਜਿਤੰ ਨਾਨਾ-ਨਾਮੇਹੇਵ ਵਿਸੇਸਤੋ॥

ਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਿਲਿਙ੍ਗਾਨਿ, ਅਨੁਕੂਲਾਨਿ ਯਾਨਿ ਚ।
ਤਿਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਸੇਸੇਨ, ਪਦਾਨੇਤਾਨਿ ਨਾਮਤੋ॥

''ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਕਾਨਿ, ਨਾਮਾਨਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ।
ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿ ਸਙ੍ਖਤੋ॥

ਤੇਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਰੂਪੇਹਿ, ਸੇਸਾਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਯੁਜ੍ਜਰੇ।
ਕਾਨਿਚਿ ਪਨ ਸਹੇਵ, ਏਤੇਸੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਇਦੰ॥

ਏਤਸ੍ਮਾ ਲਕ੍ਖਣਾ ਮੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਦੰ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੰ।
ਤਸ੍ਮਾ**ਤੀਤਾ**ਦਯੋ ਸਦ੍ਦਾ, **ਗੁਣਨਾਮਾਨਿ** ਵੁਚ੍ਚਰੇ॥

ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਨਾਮ – ਸਬ੍ਬ ਕਤਰ ਕਤਮ ਉਭਯ ਇਤਰਅਞ੍ਞ ਅਞ੍ਞਤਰ ਅਞ੍ਞਤਮ ਪੁਬ੍ਬ ਪਰ ਅਪਰ ਦਕ੍ਖਿਣ ਉਤ੍ਤਰ ਅਧਰਯਤ ਏਤ ਇਮ ਅਮੁਕਿੰ ਏਕ ਉਭ ਦ੍ਵਿਤਿ ਚਤੁ ਤੁਮ੍ਹ ਅਮ੍ਹ ਇਚ੍ਚੇਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਵੀਸ।

ਏਤੇਸੁ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਕਲਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਾਦਿਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯੋ। **ਕਤਰ ਕਤਮ**ਸਦ੍ਦਾ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾ। **ਉਭਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਦ੍ਵਿਅਵਯਵਸਮੁਦਾਯਵਚਨੋ। **ਇਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਯੋਗੀਵਚਨੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਧਿਗਤਾਪਰਵਚਨੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰ ਅਞ੍ਞਤਮ**ਸਦ੍ਦਾ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥਾ। **ਪੁਬ੍ਬਾ**ਦਯੋ **ਉਤ੍ਤਰ**ਪਰਿਯਨ੍ਤਾ ਦਿਸਾਕਾਲਾਦਿਵਵਤ੍ਥਾਵਚਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ **ਪੁਬ੍ਬ ਪਰਾ ਪਰ ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਯਥਾਰਹੰ ਕਾਲਦੇਸਾਦਿਵਚਨਾ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਦਿਸਾਦਿਵਚਨਾ, ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇ ਠਾਨਾਦਿਵਚਨਾ। **ਅਧਰ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤ੍ਥਵਾਚਕੋ ਵਵਤ੍ਥਾਵਚਨੋਯੇਵ, ਸੋ ਚ ਤਿਲਿਙ੍ਗੋ ''ਅਧਰੋ ਪਤ੍ਤੋ। ਅਧਰਾ ਅਰਣੀ, ਅਧਰੰ ਭਾਜਨ''ਮਿਤਿ, **ਯੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ। **ਤੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਚਨੋ। **ਏਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੀਪਵਚਨੋ। **ਇਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੀਪਵਚਨੋ। **ਅਮੁ**ਸਦ੍ਦੋ ਦੂਰਵਚਨੋ। **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੋ। **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਙ੍ਖਾਦਿਵਚਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਸੇਟ੍ਠਅਸਹਾਯਸਙ੍ਖਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥੇਕੇ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੇਟ੍ਠੇ। ''ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਸਹਾਯੇ। ''ਏਕੋਵ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਙ੍ਖਾਯਨ੍ਤਿ।

ਯਤ੍ਥੇਸ ਸਙ੍ਖਾਵਚਨੋ, ਤਤ੍ਥੇਕਵਚਨਨ੍ਤੋਵ। **ਉਭ**ਸਦ੍ਦੋ **ਦ੍ਵਿ**ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯੋ। **ਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁ**ਸਦ੍ਦਾ ਸਙ੍ਖਾਵਚਨਾ, ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਾਵ। **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਯੇਨ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨੰ। **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਵਚਨੰ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲੰ ਕਥਯਾਮ –

ਸਬ੍ਬੋ, ਸਬ੍ਬੇ। ਸਬ੍ਬੰ, ਸਬ੍ਬੇ। ਸਬ੍ਬੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਭਿ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ, ਸਬ੍ਬੇਸਾਨੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਹਾ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਭਿ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ, ਸਬ੍ਬੇਸਾਨੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ। ਭੋ ਸਬ੍ਬ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇ।

ਤਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬੋ ਭੂਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਸਬ੍ਬੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਾਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਪਨ **ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ** ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਵਿਸਯੇ **ਸਬ੍ਬ ਕਤਰ ਕਤਮਾ**ਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਤਂ ਯਥਾ?

''ਸਬ੍ਬਾ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਂ ਰੂਪਂ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਭੁਮ੍ਮਕੇ ਪਨ।
''ਸਬ੍ਬੇ'' ਇਚ੍ਚਾਦਿਕਂ ਰੂਪਂ, **ਯਮਕੇਨ** ਪਕਾਸਿਤਂ॥

ਤਞ੍ਚੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਯੁਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੁ ਯੋਗਿਨੋ।
ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਞ੍ਹਿ, ਵਿਵਿਧਂ ਦੁਬ੍ਬੁਧਂ ਯਤੋ॥

ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਾਯੋ। ਸਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਾਯੋ। ਸਬ੍ਬਾਯ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ, ਸਬ੍ਬਾਹਿ, ਸਬ੍ਬਾਭਿ। ਸਬ੍ਬਾਯ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ, ਸਬ੍ਬਾਸਂ। ਸਬ੍ਬਾਯ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ, ਸਬ੍ਬਾਹਿ, ਸਬ੍ਬਾਭਿ। ਸਬ੍ਬਾਯ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ, ਸਬ੍ਬਾਸਂ। ਸਬ੍ਬਾਯਂ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਂ, ਸਬ੍ਬਾਸੁ। ਭੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਾਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਏਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬਾ ਭਾਵਿਕਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਭਾਵਿਕਾਯੋ''ਤਿ, ''ਸਬ੍ਬਾ ਕਞ੍ਞਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਕਞ੍ਞਾਯੋ''ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਪਞ੍ਚਮੀਛਟ੍ਠੀਸਤ੍ਤਮੀਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਂ ''ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਪ੍ਪਯੋਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਕਤਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਦੇਤਿ। ਅਯਂ ਕਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਹੀਨਾ ਵਿਰੂਪਾ। ਅਯਂ ਕਞ੍ਞਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਉਤ੍ਤਮਾ ਅਭਿਰੂਪਾ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਅਪੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਧਨਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾ ਕਞ੍ਞਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਸਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਭਿ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਾਨਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਹਾ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਭਿ । ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਾਨਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਹਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ। ਭੋ ਸਬ੍ਬ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿ। ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਏਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬਂ ਭੂਤਂ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਪਰਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੋ ਸਬ੍ਬਵੇਰੀ''ਇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਾਧਾਰਣੋ **ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੋ**। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੇਰੀ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਵੇਰਿਨੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋਯਂ **ਸਬ੍ਬਵੇਰੀ**ਤਿ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਯਥਾ ਪਨ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਦਮਾਲਾ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤਾ, ਏਵਂ **ਕਤਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਮ੍ਪਿ **ਅਧਰ**ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ **ਉਭਯ**ਸਦ੍ਦਵਜ੍ਜਿਤੋ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਪੇਯ੍ਯਾਲੋ –

ਕਤਰੋ, ਕਤਰੇ। ਕਤਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋ ਕਤਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਤਰੇ। ਕਤਮੋ, ਕਤਮੇ। ਇਤਰੋ, ਇਤਰੇ। ਅਞ੍ਞੋ, ਅਞ੍ਞੇ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਅਞ੍ਞਤਰੇ। ਅਞ੍ਞਤਮੋ, ਅਞ੍ਞਤਮੇ। ਪੁਬ੍ਬੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ। ਪਰੋ, ਪਰੇ। ਅਪਰੋ, ਅਪਰੇ। ਦਕ੍ਖਿਣੋ, ਦਕ੍ਖਿਣੇ। ਉਤ੍ਤਰੋ, ਉਤ੍ਤਰੇ। ਅਧਰੋ, ਅਧਰੇ...ਪੇ॰... ਭੋ ਅਧਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਧਰੇਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨ **ਉਭਯ**ਸਦ੍ਦਸਹਿਤੋ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਪੇਯ੍ਯਾਲੋ –

ਕਤਰਂ, ਕਤਰਾਨਿ। ਕਤਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋ ਕਤਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਕਤਰਾਨਿ। ਕਤਮਂ। ਉਭਯਂ। ਇਤਰਂ। ਅਞ੍ਞਂ। ਅਞ੍ਞਤਰਂ। ਅਞ੍ਞਤਮਂ। ਪੁਬ੍ਬਂ। ਪਰਂ। ਅਪਰਂ। ਦਕ੍ਖਿਣਂ। ਉਤ੍ਤਰਂ। ਅਧਰਂ, ਅਧਰਾਨਿ। ਅਧਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋ ਅਧਰ, ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਧਰਾਨੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ੍ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਾਨਂ **ਪਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਰੂਪਨ੍ਤਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨ**ਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ''ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਿਯ ''ਪਰਾ''ਤਿ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਨਯੋ **ਅਪਰਸਬ੍ਬਕਤਰਾ**ਦੀਸੁ **ਅਞ੍ਞਤਮ**ਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਨਵਸੁ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ **ਪੁਬ੍ਬਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰਾਧਰੇਸੁ** ਚਤੂਸੁ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ। ਤਥਾ ''ਪੁਰਿਸੇ''ਤਿ ਵਿਯ ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ ''ਪੁਬ੍ਬੇ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖੇਪੇ ''ਇਤਰੇ''ਤਿ, **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ਚ ''ਪਰੇ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀਏਕਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਨਯੋ **ਸਬ੍ਬ ਅਞ੍ਞ**ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ, ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ **ਕਤਰਕਤਮਾ**ਦੀਸੁ ਸੇਸੇਸੁ **ਅਧਰ**ਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ। ਤਥਾ ''ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਿਯ **ਸਬ੍ਬਾ ਕਤਰਾ** ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਪਞ੍ਚਮੀਏਕਵਚਨਨਯੋ ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤੋ ਚੇ, ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਂ ਪਨ **ਉਭਯ**ਸਦ੍ਦਸਹਿਤੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪੇਯ੍ਯਾਲੋ –

ਕਤਰਾ, ਕਤਰਾ, ਕਤਰਾਯੋ। ਕਤਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋਤਿ ਕਤਰੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਕਤਰਾ, ਕਤਰਾਯੋ। ਕਤਮਾ। ਉਭਯਾ। ਇਤਰਾ। ਅਞ੍ਞਤਰਾ। ਅਞ੍ਞਤਮਾ। ਪੁਬ੍ਬਾ। ਪਰਾ। ਅਪਰਾ। ਦਕ੍ਖਿਣਾ। ਉਤ੍ਤਰਾ। ਅਧਰਾ, ਅਧਰਾ, ਅਧਰਾਯੋ। ਅਧਰਂ...ਪੇ॰... ਭੋਤਿ ਅਧਰੇ, ਭੋਤਿਯੋ ਅਧਰਾ, ਅਧਰਾਯੋਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇਸੁ **ਇਤਰ ਅਞ੍ਞ ਅਞ੍ਞਤਰ ਅਞ੍ਞਤਮਾ**ਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾਦੀਸੁ ''ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕੋਚਿ ਭੇਦੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ , ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਏਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ, ਇਤਰਾਯ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਾਯ। ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ, ਅਞ੍ਞਤਮਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਤਮਾਯਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਨਮੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਕਸ੍ਸਾਹਂ ਕੇਨ ਹਾਯਾਮੀ''ਤਿ ਕਰਣਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਪ੍ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਪਨੇਕਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ''ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ, ਇਤਰਿਸ੍ਸਂ, ਇਤਰਾਯ, ਇਤਰਾਯਂ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਂ, ਅਞ੍ਞਾਯ, ਅਞ੍ਞਾਯਂ, ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਂ, ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ, ਅਞ੍ਞਤਰਾਯਂ, ਅਞ੍ਞਤਮਿਸ੍ਸਾ, ਅਞ੍ਞਤਮਿਸ੍ਸਂ, ਅਞ੍ਞਤਮਾਯ, ਅਞ੍ਞਤਮਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ।

ਤਤ੍ਰ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਂ, ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਂ, ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਂ, ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਵਿਸਯੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਪ੍ਪਯੋਗੋ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਆਗਤੋ। ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦੇਸਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ। ''ਸਬ੍ਬਂ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮਿ...ਪੇ॰... ਕਤਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਬ੍ਬਂ ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚੇਵ ਰੂਪਾ ਚ...ਪੇ॰... ਮਨੋ ਚੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਯਤਨਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ। ''ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਕ੍ਕਾਯਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਆਗਤੋ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਇਤਰੇਸੁ ਤੀਸੁ ਸਪ੍ਪਦੇਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ –

> ਸਬ੍ਬਸਬ੍ਬਪਦੇਸੇਸੁ , ਅਥੋ ਆਯਤਨੇਪਿ ਚ।
> ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਚਾਤਿ ਚਤੂਸੁ, **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਕਤਰ ਕਤਮਸਦ੍ਦੇਸੁ **ਕਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਪ੍ਪੇਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮੁਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਕਤਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੂਸੁ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਕਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਵਿਸਯੋ, **ਕਤਮ**ਸਦ੍ਦੋ ਬਹੁਵਿਸਯੋ। ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ ''ਕਤਰੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਕਤਰੋ ਅਯਂ। ਕਤਮੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਫਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ। ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ। ਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋ ਦਸ ਦਿਸਤਾ, ਇਮਾਯੋ, ਕਤਮਂ ਦਿਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨਾਗਰਾਜਾ''। ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਭਯੋ।

ਉਭਯਂ। ਉਭਯੋ। ਉਭਯੇਨ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਸਮਂ। ਉਭਯੋ ਜਨਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਉਭਯੋ ਜਨੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ। ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤੇਤਿ। ‘‘ਉਭਯੋ’’ਤਿ ਹਿ ਪਦਂ ‘‘ਉਭੋ’’ਤਿ ਪਦਮਿਵ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ ਪਸਿਦ੍ਧਂ, ਨ ਤ੍ਵ◌ੇਕਵਚਨਨ੍ਤਭਾਵ◌ੇਨ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ –

‘‘ਏਕਰਤ੍ਤੇਨ ਉਭਯੋ, ਤੁਵਞ੍ਚ ਧਨੁਸੇਖ ਚ।
ਅਨ੍ਨਮੇਵ◌ਾਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਉਭਯੋ ਦੇਵਮਾਨੁਸਾ’’

‘‘ਉਭਯੋ ਤੇ ਪਿਤਾਭਾਤਰੋ’’ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਸਾਧਕਾਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਦਾ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ‘‘ਉਭਯੋ’’ਤਿ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯਜਾਥ, ਤਦਾ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ। ਕੋ ਹਿ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਨਨ੍ਤਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਜਿਨਸਾਸਨੇ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਨਯਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਞ੍ਚ ਅਵ੍ਵਤ੍ਰ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ। ਇਦਞ੍ਚੇਤ੍ਥੁਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ –

ਅਵ੍ਵਸਦ੍ਦੋ **ਪੁਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਦਕ੍ਖਿਣੋ ਚੁਤ੍ਤਰੋ ਪਰੋ**।
ਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੇਸੁਪਿ॥

ਏਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ਿਤੋਵ।

ਇਦਾਨਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਤ੍ਥ **ਅਵ੍ਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵ ਯਦਾ ਬਾਲਵ◌ਾਚਕੋ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਬਨਾਮਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਪੁਰਿਸ ਕਵ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਵ੍ਵੋ, ਬਾਲੋ ਪੁਰਿਸੋ। ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਵ੍ਵਾ, ਬਾਲਾ ਇਤ੍ਥੀ। ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਵ੍ਵਂ, ਬਾਲਂ ਕੁਲਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਅਵ੍ਵੋ, ਅਵ੍ਵਾ। ਅਵ੍ਵਂ, ਅਵ੍ਵੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਅਵ੍ਵਾ, ਅਵ੍ਵਾ, ਅਵ੍ਵਾਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਕਵ੍ਵਾ**ਨਯੇਨੇਵ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਅਵ੍ਵਂ, ਅਵ੍ਵਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਵ◌ਿਸੇਸੇ ਬਾਲਜਨੇ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ‘‘ਅਵ੍ਵਾ ਜਨਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਅਵ੍ਵੇ ਜਨਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਂ ਨ ਸਾਧੇਤਿ ਅਵ੍ਵਥਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ‘‘ਅਵ੍ਵਾਨਂ ਜਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਅਵ੍ਵੇਸਂ ਜਨਾਨਂ, ਅਵ੍ਵੇਸਾਨਂ ਜਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਂ ਨ ਸਾਧੇਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਅਵ੍ਵਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਅਵ੍ਵਾਸਂ ਇਤ੍ਥੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ, ‘‘ਅਵ੍ਵਾਨਂ ਕੁਲਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਅਵ੍ਵੇਸਂ ਕੁਲਾਨਂ, ਅਵ੍ਵੇਸਾਨਂ ਕੁਲਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਪਿ। ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਵਸੇਨ ਪਨ ਅਧਿਗਤਾਪਰਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯਂ ‘‘ਅਵ੍ਵੇ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ‘‘ਅਵ੍ਵਾ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਅਵ੍ਵਾ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਂ ਨ ਸਾਧੇਤਿ ਅਵ੍ਵਥਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਯਤ੍ਥ ‘‘ਅਵ੍ਵਾ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ‘‘ਅਵ੍ਵੇ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਨੁਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਅਵ੍ਵੇ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ‘‘ਅਵ੍ਵਾ ਜਨਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਨੁਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਵ◌ਿਸੇਸੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਾ ਪਵ੍ਵਾ, ਅਯਂ ਨੀਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗੋ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਿਵ◌ਿਚਾਰਣੇ ਹੇਤੁਤ੍ਤਾ, ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਿਵ◌ਿਚਾਰਣਾ **ਨੀਤੀ**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਚ ਵ◌ਿਨਾ ਪਵ੍ਵਾਯ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਏਵ◌ਂ **ਅਵ੍ਵ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੋਪਿ ਭਵਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬ ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰ ਪਰਸਦ੍ਦੇਸੁ **ਪੁਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦੋ ਯਤ੍ਥ ਪਧਾਨਵ◌ਾਚਕੋ, ਯਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੇਮ੍ਹਂ ਪੁਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੋਹਿਤਕੋਪਜਵ◌ਾਚਕੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੋ। ਪਠਮਤ੍ਥੇ ਤਿਲਿਙ੍ਗੋ, ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇ ਏਕਲਿਙ੍ਗੋ। ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਵ◌ਾਚਕੋ ਪਨ **ਉਤ੍ਤਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ **ਪਰ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੋ ਤਿਲਿਙ੍ਗੋਯੇਵ। ਤਥਾ ‘‘ਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸਾ ਵਹਨ੍ਤਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਿਯ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥਚਤੁਰਤ੍ਥਵ◌ਾਚਕੋ **ਦਕ੍ਖਿਣ**ਸਦ੍ਦੋ। ‘‘ਪੇਤਾਨਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਜ੍ਜਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਵ◌ਾਚਕੋ **ਦਕ੍ਖਿਣਾ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਯੋਗਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕੋਯੇਵ। ਏਵ◌ਂ **ਅਵ੍ਵ ਪੁਬ੍ਬ ਦਕ੍ਖਿਣੁਤ੍ਤਰ ਪਰ**ਸਦ੍ਦਾ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਾਪਿ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁਪਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮੇਸੁਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ **ਕਤਰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਰਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਸੋ ਨੀਯਤੇ ''ਕਤਰਗਾਮਵਾਸੀ ਕਤਮਗਾਮਵਾਸੀ। ਉਭਯਗਾਮਵਾਸਿਨੋ, ਇਤਰਗਾਮਵਾਸੀ ਅਞ੍ਞਤਰਗਾਮਵਾਸੀ, ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾ, ਪਰਜਨੋ, ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਾ, ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾ, ਅਧਰਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਕਤਰੋ ਗਾਮੋ ਕਤਰਗਾਮੋ, ਕਤਮੋ ਗਾਮੋ ਕਤਮਗਾਮੋ, ਉਭਯੋ ਗਾਮਾ ਉਭਯਗਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਰਹਂ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ, **ਕਤਰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ **ਕਤਮ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਸਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਚ ਰੂਪਾਨਿ ਗਰੂ ''ਕਤਰੋ ਚ ਕਤਮੋ ਚ ਕਤਰਕਤਮੇ ਕਤਰਕਤਮਾ ਵਾ''ਤਿ । ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਨਯੇਨ ਸੁਦ੍ਧਨਾਮਿਕੇਸੁ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਚ **ਕਤਰ ਕਤਮ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ''ਕਤਰਕਤਮੇਸਂ, ਕਤਰਕਤਮੇਸਾਨਂ, ਕਤਰਕਤਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਰੂਪਾਨਿ ਸਿਯੁਂ ''ਕਤਰਾ ਚ ਕਤਮਾ ਚ ਕਤਰਕਤਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਕਤਸਮਾਸੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਨਯੇਨ, ਸੁਦ੍ਧਨਾਮਿਕੇਸੁ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਕਤਰਞ੍ਚ ਕਤਮਞ੍ਚ ਕਤਰਕਤਮਾਨੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਕਤਸਮਾਸੇ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਨਯੇਨ, ਸੁਦ੍ਧਨਾਮਿਕੇਸੁ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਾ ਦ੍ਵਨ੍ਦਸਮਾਸਾਦਿਵਿਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਰੂਪਵਨ੍ਤੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਥਾ? ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾ, ਅਧਰੁਤ੍ਤਰਾ, ਮਾਸਪੁਬ੍ਬਾ ਪੁਰਿਸਾ, ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ ਪੁਰਿਸਾ, ਤਥਾਗਤਂ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ ਸਾਵਕਾ, ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਪਠਮਾਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਤ੍ਥੇਕਾਰੋ ਆਦੇਸਭੂਤੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਨਂ ਅਧਰੁਤ੍ਤਰਾਨਂ, ਮਾਸਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ, ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਤ੍ਥ **ਸਂ ਸਾਨ**ਮਿਚ੍ਚੇਤੇ ਆਦੇਸਭੂਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤਂ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਂ, ਤਥਾਗਤਂ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਸਾਵਿਕਾਨਂ, ਕੁਲਾਨਂ ਵਾ, ਇਦਂ ਤਿਲਿਙ੍ਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਸਂ ਸਾਨ**ਮਿਚ੍ਚੇਤੇ ਆਦੇਸਭੂਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਾਸਪੁਬ੍ਬਾਯਂ ਮਾਸਪੁਬ੍ਬਾਯ, ਪਿਯਪੁਬ੍ਬਾਯਂ ਪਿਯਪੁਬ੍ਬਾਯ, ਇਦਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤਮੀਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਏਕਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਤ੍ਥਾਦੇਸਭੂਤਾ **ਸਂ ਸਾ** ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਾਸਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ, ਪਿਯਪੁਬ੍ਬਾਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ, ਇਦਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਬਹੁਵਚਨਰੂਪਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਾਦੇਸਭੂਤੋ **ਸ**ਮਿਚ੍ਚੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾ**ਦੀਨਂ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਸਮਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਾਮ।

ਇਦਾਨਿ **ਯਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਯੋ, ਯੇ। ਯਂ, ਯੇ। ਯੇਨ, ਯੇਹਿ, ਯੇਭਿ। ਯਸ੍ਸ, ਯੇਸਂ, ਯੇਸਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ, ਯਮ੍ਹਾ, ਯੇਹਿ, ਯੇਭਿ। ਯਸ੍ਸ, ਯੇਸਂ, ਯੇਸਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਯਮ੍ਹਿ, ਯੇਸੁ। ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ। ਯਂ, ਯਾਨਿ। ਯਂ, ਯਾਨਿ। ਯੇਨ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਂ, ਯਾਨਿ, ਯਾ। ਯਂ, ਯਾਨਿ, ਯੇ। ਯੇਨ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਹਿ **ਨਿ**ਕਾਰਲੋਪੋ ਭਵਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਨ **ਨਿ**ਕਾਰਸ੍ਸ **ਆਕਾਰੇ**ਕਾਰਾਦੇਸਾਪਿ ਗਾਥਾਵਿਸਯੇ।

> ''ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਵਰਮਾਭੁਜੇ।
> ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਅਜ੍ਜ ਪਦਿਸ੍ਸਰੇ''ਤਿ ਚ,

''ਕਿਂ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਰਤਨਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਯੇ ਤਂ ਜਿਨਨ੍ਤੋ ਹਰੇ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਦਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ।

ਯਾ, ਯਾ, ਯਾਯੋ। ਯਂ, ਯਾ, ਯਾਯੋ। ਯਾਯ, ਯਾਹਿ, ਯਾਭਿ। ਯਾਯ, ਯਸ੍ਸਾ, ਯਾਸਂ। ਯਾਯ, ਯਾਹਿ, ਯਾਭਿ। ਯਾਯ, ਯਸ੍ਸਾ, ਯਾਸਂ। ਯਸ੍ਸਂ, ਯਾਯਂ, ਯਾਸੁ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ। ਏਵਂ **ਯਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਲਪਨਪਦਾਨਿ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ **ਤਂ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਪਦਮਾਲਾਦੀਸੁਪਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ''ਯਂ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਆਰੋਚੇਮਿ ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਯਨ੍ਤਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ ਅਕਿਤ੍ਤਯੀ ਨੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ ਤਦਿਙ੍ਘ ਬ੍ਰੂਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇ। ''ਅਟ੍ਠਾ ਨਮੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ

ਕਰਣਵਚਨੇ। ‘‘ਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਦਪਾਦੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਥੇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗੇ ਚ, ਭੁਮ੍ਮੇ ਚ ਕਰਣੇਪਿ ਚ।
ਚਤੂਸ੍ਵੇਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ॥

ਪਰਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ **ਯਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਯਂਖਨ੍ਧਾਦਿ, ਯਂਗੁਣਾ, ਯਗ੍ਗੁਣਾ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਖਨ੍ਧਾਦਿ **ਯਂਖਨ੍ਧਾਦਿ,** ਯੇ ਗੁਣਾ **ਯਂਗੁਣਾ**ਤਿ ਸਮਾਸਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ‘‘ਯਂਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚੇਤਂ ਨਾਮਂ, ਤੇਸਂ ਗੁਣਾਨਂ ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ ‘‘ਯੇ ਗੁਣਾ ਯਂਗੁਣਾ, ਯਂਗੁਣਾ ਏਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਯਂਗੁਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਜਾਤਂ ‘ਭਗਵਾ’ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਮਨ੍ਤਿ **ਯਂਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕ**’ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯਗ੍ਗੁਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਗੁਣਾ ਯਗ੍ਗੁਣਾ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ –

‘‘ਅਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਯਗ੍ਗੁਣਨ੍ਤੁਂ ਨ ਜਾਨਿਯਾ।
ਅਥ ਕਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜਞ੍ਞਾ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਭੂਗੁਣਂ ਨਮੇ’’ਤਿ

ਪੋਰਾਣਕਵਿਰਚਨਾਯਂ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਗੁਣਾ ਯਗ੍ਗੁਣਾ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ, ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਪਦੇਹਿ ਵੇ।
ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਵਾਥ, ਦ੍ਵਿਭਾਵੋ ਵਾ ਸਿਯਾ ਦ੍ਵਿਧਾ॥

ਏਵਂ **ਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ **ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਸੋ, ਤੇ। ਨਂ, ਤਂ, ਨੇ, ਤੇ। ਨੇਨ, ਤੇਨ, ਨੇਹਿ, ਤੇਹਿ, ਨੇਭਿ, ਤੇਭਿ। ਅਸ੍ਸ, ਨਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ, ‘ਨੇਸਂ, ਤੇਸਂ (ਆਸਂ)। ਅਸ੍ਮਾ, ਨਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ, ਨਮ੍ਹਾ, ਤਮ੍ਹਾ, ਨੇਹਿ, ਤੇਹਿ, ਨੇਭਿ, ਤੇਭਿ। ਅਸ੍ਸ, ਨਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ, ਨੇਸਂ, ਤੇਸਂ (ਆਸਂ)। ਅਸ੍ਮਿਂ, ਨਸ੍ਮਿਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ, ਅਮ੍ਹਿ, ਨਮ੍ਹਿ, ਤਮ੍ਹਿ, ਤਜਮ੍ਹਿ, ਨੇਸੁ, ਤੇਸੁ। ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਆਸਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ‘‘ਨੇਵਾਸਂ ਕੇਸਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਚ ਜਾਲਿਨੋ’’ਤਿ ਗਾਥਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਸੋ ਚ ਤਿਲਿਙ੍ਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਤਜਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ –

‘‘ਯਦਾਸ੍ਸ ਸੀਲਂ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ, ਸੋਚੇਯਜਞ੍ਚਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।
ਅਥ ਵਿਸ੍ਸਾਸਤੇ ਤਜਮ੍ਹਿ, ਗੁਯ੍ਹਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨ ਰਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਰੂਪਵਿਸੇਸੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ – ਅਰਿਯਵਿਨਯੇਤਿ ਵਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਵਿਨਯੇਤਿ ਵਾ। ਏਸੇ ਸੇ ਏਕੇ ਏਕਟ੍ਠੇਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਕਾਨ**ਮੇਤ ਤ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਾਰਨ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਤੇ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਤੇ**ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਨ ਤੇ ਸੁਖਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਨ੍ਦਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਤਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨੇ ਆਗਤੋ, ‘‘ਤੇ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਦਾਰਕੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨੇ। ‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ। ਨਮੋ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧ ਵੀਰਤ੍ਥੁ’’ਤਿ ਚ ਆਦੀਸੁ **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ, ਤੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕਿਨ੍ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਉਪਧੀ ਤੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਆਸਵਾ ਤੇ ਪਦਾਲਿਤਾ’’ਤਿ ਚ ਆਦੀਸੁ ਕਰਣੇ। ‘‘ਕਿਨ੍ਤੇ ਵਤਂ ਕਿਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ, ਤਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗੇ ਚ, ਕਰਣੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਿਯੇ।
ਸਾਮਿਮ੍ਹਿ ਚਾਤਿ **ਤੇ**ਸਦ੍ਦੋ, ਪਞ੍ਚਸ੍ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥

ਤਂ, ਤਾਨਿ। ਤਂ, ਤਾਨਿ। ਨੇਨ, ਤੇਨ ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ। ਇਦਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ।

ਸਾ , ਤਾ, ਤਾਯੋ। ਨਂ, ਤਂ, ਨਾ, ਤਾ, ਨਾਯੋ, ਤਾਯੋ। ਨਾਯ, ਤਾਯ, ਨਾਹਿ, ਤਾਹਿ, ਨਾਭਿ, ਤਾਭਿ। ਅਸ੍ਸਾ, ਨਸ੍ਸਾ, (ਤਿਸ੍ਸਾ,) ਤਸ੍ਸਾ, ਨਾਯ, ਤਾਯ, ਨਾਸਂ, ਤਾਸਂ, ਸਾਨਂ, ਆਸਂ। ਅਸ੍ਸਾ, ਨਸ੍ਸਾ, ਤਸ੍ਸਾ, ਨਾਯ, ਤਾਯ, ਨਾਹਿ, ਤਾਹਿ, ਨਾਭਿ, ਤਾਭਿ। ਅਸ੍ਸਾ, ਨਸ੍ਸਾ, (ਤਿਸ੍ਸਾ,) ਤਸ੍ਸਾ, ਨਾਯ, ਤਾਯ, ਨਾਸਂ, ਤਾਸਂ, ਸਾਨਂ, ਆਸਂ। ਨਾਯ, ਤਾਯ, ਅਸ੍ਸਂ, ਨਸ੍ਸਂ, ਤਿਸ੍ਸਂ, ਤਸ੍ਸਂ, ਨਾਯਂ, ਤਾਯਂ, ਨਾਸੁ, ਤਾਸੁ, ਤਜਾਸੁ। ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨਾਸਂ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ। ਖਿਡ੍ਡਾ ਪਣਿਹਿਤਾ ਤਜਾਸੁ, ਰਤਿ ਤਜਾਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਬੀਜਾਨਿ ਤਜਾਸੁ ਰੂਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ‘‘ਸਾਨਂ ਆਸਂ ਤਜਾਸੂ’’ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾਨਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਨਿ। ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਵਚਨਸ੍ਸ **ਤਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ –

‘‘ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਯਾਚਸ੍ਸੁ’’, ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਪਦਿਸ੍ਸਰੇ।
ਆਦੋ **ਤਂ ਤੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ, **ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਨੋ ਤਥਾ॥

ਨਂ ਨੇ ਨੇਨਾਤਿਆਦੀਨਿ, ਵੋ **ਨੇ**ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਵਿਯ।
ਪਦਤੋ ਪਰਭਾਵਮ੍ਹਿ, ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਅਥ ਨਂ ਅਥ ਨੇ ਆਹ, ਨ ਚ ਨਂ ਪਟਿਨਨ੍ਦਤਿ’’।
ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਯੋਗਾਨਿ, ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ॥

ਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯ –

‘‘ਯਥਾ ਨਦੀ ਚ ਪਨ੍ਥੋ ਚ, ਪਾਨਾਗਾਰਂ ਸਭਾ ਪਪਾ।
ਏਵਂ ਲੋਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ, ਨਾਸਂ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿ

ਏਤ੍ਥ –

ਪਦਤੋ ਅਪਰਤ੍ਤੇਪਿ, **ਨਾਸਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾ।
ਆਦੋਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਵ, **ਨਂ ਨੇ**ਇਚ੍ਚਾਦਯੋ ਇਤਿ॥

ਸੋ ਪਨੇਵਨ੍ਤੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਤਵ ਵਾਦੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।
ਨਾਸਂਸਦ੍ਦੋ **ਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ, **ਆਸਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਲਬ੍ਭਰੇ॥

ਤਸ੍ਮਾ ‘ਆਸਂ ਨ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’ਇਤਿ।
ਅਤ੍ਥੋਵ ਭਵਤੇ ਏਵਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਧਾਰੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿ॥

ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ “ਨੰ** ਪੁਰਿਸੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੇ ਪੁਰਿਸੇ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਦਤੋ ਅਪਰਤ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਨੰ, ਨੇ’’ ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨਾਪਿ ਨਯੇਨ ਪਦਤੋ ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਤਾਨਿ ਕਦਾਚਿ ਸਿਯੁੰ। ਮਯੰ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਤੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਵਦਾਮ, ਇਦੰ ਠਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਸੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਤੰਪੁਤ੍ਤੋ, ਤੰਸਦਿਸੋ, ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ, ਤਪ੍ਪੋਣੋ, ਤਪ੍ਪਬ੍ਭਾਰੋ, ਤਬ੍ਭੂਤੋ, ਤਗ੍ਗੁਣੋ, ਤਸ੍ਸਦਿਸੋ’’ਤਿ।

ਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ, ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਪਦੇਹਿ ਵੇ।
ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਪੁਬ੍ਬ-ਪਦੇ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤੁਨ੍ਨੁ ਪਚ੍ਛਿਮੇ॥

ਏਵੰ **ਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਾਨਿ **ਏਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਏਸੋ, ਏਤੇ। ਏਤੰ, ਏਤੇ। ਏਤੇਨ, ਏਤੇਹਿ, ਏਤੇਭਿ। ਏਤਸ੍ਸ, ਏਤੇਸੰ, ਏਤੇਸਾਨੰ। ਏਤਸ੍ਮਾ, ਏਤਮ੍ਹਾ, ਏਤੇਹਿ, ਏਤੇਭਿ। ਏਤਸ੍ਸ, ਏਤੇਸੰ, ਏਤੇਸਾਨੰ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ, ਏਤਮ੍ਹਿ, ਏਤੇਸੁ। ਇਦੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ।

ਏਤੰ, ਏਤਾਨਿ। ਏਤੰ, ਏਤਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ, ਇਦੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਏਸਾ , ਏਤਾ, ਏਤਾਯੋ। ਏਤੰ, ਏਤਾ, ਏਤਾਯੋ। ਏਤਾਯ, ਏਤਾਹਿ, ਏਤਾਭਿ। ਏਤਾਯ, ਏਤਿਸ੍ਸਾ, ਏਤਿਸ੍ਸਾਯ, ਏਤਾਸੰ। ਏਤਾਯ, ਏਤਾਹਿ, ਏਤਾਭਿ। ਏਤਾਯ, ਏਤਿਸ੍ਸਾ, ਏਤਿਸ੍ਸਾਯ, ਏਤਾਸੰ। ਏਤਾਯ, ਏਤਿਸ੍ਸੰ, ਏਤਾਸੁ। ਇਦੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ। ਏਵੰ **ਏਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਪਰਪਦੇਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਸੋਪਿਸ੍ਸ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਏਤਦਤ੍ਥਾਯ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਨਿਧਿਯਜਤਿ। ਏਤਪ੍ਪਰਮਾਯੇਵ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਅਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ।

ਸਮਾਸੇ **ਏਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਪਦੇਹਿ ਵੇ।
ਨਿਗ੍ਗਹੀਤਾਗਮੋ ਪੁਬ੍ਬ-ਪਦੇ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤਿ ਚ॥

ਇਦਾਨਿ **ਇਦੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਅਯੰ, ਇਮੇ। ਇਮੰ, ਇਮੇ। ਅਨੇਨ, ਇਮਿਨਾ, ਏਹਿ, ਏਭਿ, ਇਮੇਹਿ, ਇਮੇਭਿ। ਅਸ੍ਸ, ਇਮਸ੍ਸ, ਏਸੰ, ਏਸਾਨੰ, ਇਮੇਸੰ, ਇਮੇਸਾਨੰ। ਅਸ੍ਮਾ, ਇਮਸ੍ਮਾ, ਇਮਮ੍ਹਾ, ਏਹਿ, ਏਭਿ, ਇਮੇਹਿ, ਇਮੇਭਿ। ਅਸ੍ਸ, ਇਮਸ੍ਸ, ਏਸੰ, ਏਸਾਨੰ, ਇਮੇਸੰ, ਇਮੇਸਾਨੰ। ਅਸ੍ਮਿੰ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ, ਅਮ੍ਹਿ, ਇਮਮ੍ਹਿ, ਏਸੁ, ਇਮੇਸੁ। ਇਦੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੰ।

ਇਦੰ, ਇਮਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਇਦੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਅਯੰ, ਇਮਾ, ਇਮਾਯੋ। ਇਮੰ, ਇਮਾ, ਇਮਾਯੋ। ਇਮਾਯ, ਇਮਾਹਿ, ਇਮਾਭਿ। ਅਸ੍ਸਾ, ਅਸ੍ਸਾਯ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯ, ਇਮਾਯ, ਇਮਾਸੰ। ਅਸ੍ਸਾ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ, ਇਮਾਯ, ਇਮਾਹਿ, ਇਮਾਭਿ। ਅਸ੍ਸਾ, ਅਸ੍ਸਾਯ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯ, ਇਮਾਯ, ਇਮਾਸੰ। ਅਸ੍ਸੰ, ਇਮਿਸ੍ਸੰ, ਇਮਾਯ, ਇਮਾਯੰ, ਇਮਾਸੁ। ਇਦੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ। ਏਵੰ **ਇਦੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ।

ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਤੁ ''ਇਮਸ੍ਸਿਦਮੰਸਿਸੁ ਨਪੁਂਸਕੇ''ਤਿ **ਇਮ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਪਕਤਿਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ਪਨ **ਇਦਂ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ''ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਇਮੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ**, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਸਮੂਹੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਤਿ **ਤਾ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਦਂ ਵਡ੍ਢਿਤਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਂ ਯਥਾ ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾਤਿ। ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਮੂਹੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਤਿ ਸਮੂਹਤ੍ਥਂ **ਤਾ**ਸਦ੍ਦਮਾਹ ਯਥਾ ਜਨਾਨਂ ਸਮੂਹੋ ਜਨਤਾਤਿ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਚ **ਇਦਂ**ਸਦ੍ਦੋਯੇਵ ਪਕਤਿਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

> ਸਮਾਸੇ **ਇਦਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਪਦੇਨ ਵੇ।
> ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਤ੍ਵੇਵ, ਰੂਪਂ ਦ੍ਵਿਤ੍ਤਂ ਸਿਯੁਤ੍ਤਰੇ॥

ਇਦਾਨਿ **ਅਮੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਅਸੁ, ਅਮੁ, ਅਮੂ। ਅਮੁਂ, ਅਮੂ। ਅਮੁਨਾ, ਅਮੂਹਿ, ਅਮੂਭਿ। ਅਮੁਸ੍ਸ, ਦੁਸ੍ਸ, ਅਮੂਸਂ, ਅਮੂਸਾਨਂ। ਅਮੁਸ੍ਮਾ, ਅਮੁਮ੍ਹਾ, ਅਮੂਹਿ, ਅਮੂਭਿ। ਅਮੁਸ੍ਸ, ਦੁਸ੍ਸ, ਅਮੂਸਂ, ਅਮੂਸਾਨਂ। ਅਮੁਸ੍ਮਿਂ, ਅਮੁਮ੍ਹਿ, ਅਮੂਸੁ। ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਅਦੁਂ, ਅਮੂਨਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ। ਇਦਂ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ।

ਅਸੁ, ਅਮੁ, ਅਮੂ, ਅਮੁਯੋ। ਅਮੁਂ, ਅਮੂ, ਅਮੁਯੋ। ਅਮੁਯਾ, ਅਮੂਹਿ, ਅਮੂਭਿ। ਅਮੁਸ੍ਸਾ, ਅਮੁਯਾ, ਅਮੂਸਂ, ਅਮੂਸਾਨਂ। ਅਮੁਯਾ, ਅਮੂਹਿ, ਅਮੂਭਿ। ਅਮੁਸ੍ਸਾ, ਅਮੁਯਾ, ਅਮੂਸਂ, ਅਮੂਸਾਨਂ। ਅਮੁਯਾ, ਅਮੁਯਂ, ਅਮੁਸ੍ਸਂ, ਅਮੂਸੁ। ਇਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ। ਏਵਂ **ਅਮੁ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ, ਸਮਾਸੋ ਪਨ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਰ ''ਦੁਸ੍ਸ ਮੇ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਸ੍ਸ, ਰਤ੍ਤਿਭਤ੍ਤਂ ਅਪਾਭਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਦੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦਮਮ੍ਹੇਹਿ ਠਪਿਤਂ। **ਕ**ਕਾਰਾਗਮਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਅਯਂ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

''ਅਸੁਕੋ, ਅਸੁਕਾ। ਅਸੁਕਂ, ਅਸੁਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਅਮੁਕੋ, ਅਮੁਕਾ। ਅਮੁਕਂ, ਅਮੁਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਅਸੁਕਾ, ਅਸੁਕਾਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਅਮੁਕਾ, ਅਮੁਕਾਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਅਸੁਕਂ, ਅਸੁਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਅਮੁਕਂ, ਅਮੁਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ **ਚਿਤ੍ਤ**ਨਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਪਦਾਨਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਾਨਿਪਿ **ਕ**ਕਾਰਾਗਮਵਸੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਕਿਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਕੋ, ਕੇ। ਕਂ, ਕੇ। ਕੇਨ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਿਸ੍ਸ, ਕੇਸਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਹਾ, ਕੇਹਿ, ਕੇਭਿ। ਕਸ੍ਸ, ਕਿਸ੍ਸ, ਕੇਸਂ। ਕਸ੍ਮਿਂ, ਕਿਸ੍ਮਿਂ, ਕਮ੍ਹਿ, ਕਿਮ੍ਹਿ, ਕੇਸੁ। ਇਦਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਂ।

ਰੂਪਵਿਸੇਸੋਪੇਤ੍ਥ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਕੇ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੇ ਚ ਰਕ੍ਖਸੇ ਨਾਗੇ, ਕੇ ਕਿਮ੍ਪੁਰਿਸੇ ਚ ਮਾਨੁਸੇ, ਕੇ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਸਬ੍ਬਕਾਮਦਦੇ, ਦੀਘਂ ਰਤ੍ਤਂ ਭਤ੍ਤਾ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੇ ਚ ਛਵੇ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੇ, ਕਾ ਚ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਸਾਦਨਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕੇ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੇ ਚ ਰਕ੍ਖਸੇ ਨਾਗੇ ਇਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਲ਼ੀਸੁ ''ਕੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ **ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੇ''ਤਿ ਰੂਪਭੇਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਞੇਯ੍ਯੋ। ਤਥਾ ''ਕਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਏਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਵਧਂ ਰੋਚੇਸਿ ਗੋਤਮ। ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਮੇ ਸਿਵਯੋ ਕੁਦ੍ਧਾ। ਕਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਤਯਾ ਵੀਰ, ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਅਪਿਚ –

‘‘ਕੋ ਤੇ ਬਲੰ ਮਹਾਰਾਜ’’, ਇਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਲ਼ਿਸੁ।
ਕ੍ਵਸਦ੍ਦੂਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ, ਞੇਯ੍ਯਾ **ਕੋ** ਇਚ੍ਚਯੰ ਸੁਤਿ॥

ਪੇਤੰ ਤੰ ਸਾਮਮਦ੍ਦੱਕ੍ਖਿੰ, ਕੋ ਨੁ ਤ੍ਵੰ ਸਾਮ ਜੀਵਸਿ।
ਇਤਿ ਪਾਠੇ **ਕਥੰ**ਸਦ੍ਦਾ-ਭਿਧੇਯ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਚ॥

ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ, ਦਿਟ੍ਠੋ **ਕੋ** ਇਚ੍ਚਯੰ ਰਵੋ।
ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਸੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਰੁਤੋ॥

ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੇ ਕੰ, ਕਾਨਿ। ਕੰ, ਕਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਕਿੰ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਕਿੰ ਰੂਪੰ। ਕਿੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖੰ। ਕਿੰ ਇਚ੍ਛਸੀ’’ਤਿਆਦਿਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ‘‘ਕਿੰ, ਕਾਨਿ। ਕਿੰ, ਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ ਨਯੋ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ, ਇਦੰ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ।

ਕਾ, ਕਾ, ਕਾਯੋ। ਕੰ, ਕਾ, ਕਾਯੋ। ਕਾਯ, ਕਾਹਿ, ਕਾਭਿ। ਕਾਯ, ਕਸ੍ਸਾ, ਕਾਸੰ, ਕਾਸਾਨੰ। ਕਾਯ, ਕਸ੍ਸਾ, ਕਾਹਿ, ਕਾਭਿ। ਕਾਯ, ਕਸ੍ਸਾ, ਕਾਸੰ ਕਾਸਾਨੰ। ਕਾਯ, ਕਸ੍ਸਾ, ਕਾਯੰ, ਕਸ੍ਸੰ, ਕਾਸੁ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਕਾਯੋ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ‘‘ਕਾਯੋ ਅਮੋਘਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਇਦੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ। ਏਵੰ **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਭਵਤਿ। ਏਤ੍ਥੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਕਿੰ** ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਕਿੰ ਰਾਜਾ ਯੋ ਲੋਕੰ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਗਰਹਨੇ ਆਗਤੋ। ‘‘ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨਿਯਮੇ। ‘‘ਕਿਨ੍ਤੇ ਵਕ੍ਕਲਿ ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ, ਯੋ ਖੋ ਵਕ੍ਕਲਿ ਧਮ੍ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮੰ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਤਾਯੰ। ‘‘ਕਿੰ ਨ ਕਾਹਾਮਿ ਤੇ ਵਚੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ। ‘‘ਕਿਸ੍ਸੁਧ ਵਿਤ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਚ੍ਛਾਯੰ, **ਪੁਚ੍ਛਾ** ਚ ਨਾਮ ਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧਾ, ਅਤੋ ਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨਪਿ **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਯੰ ‘‘ਕਿੰ ਨੁ ਸਨ੍ਤਰਮਾਨੋਵ, ਕਾਸੁੰ ਖਣਸਿ ਸਾਰਥਿ। ਕਿੰ ਨੁ ਜਾਤਿੰ ਨ ਰੋਚੇਸਿ। ਕੇਨ ਤੇਤਾਦਿਸੋ ਵਣ੍ਣੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾਯੰ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਕਿੰ ਕਾਸੁਯਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਚ੍ਚਪੁਚ੍ਛਾਯੰ। ‘‘ਕਿੰ ਸੀਲੰ। ਕੋ ਸਮਾਧੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਰੂਪਪੁਚ੍ਛਾਯੰ। ‘‘ਕਿੰ ਖਾਦਸਿ। ਕਿੰ ਪਿਵਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਪੁਚ੍ਛਾਯੰ। ‘‘ਖਾਦਸਿ ਕਿੰ ਪਿਵਸਿ ਕਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕ੍ਰਿਯਾਪੁਚ੍ਛਾਯੰ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਪੁਚ੍ਛਾ **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਅਨਾਹਰਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਗਰਹਾਯੰ ਅਨਿਯਮੇ, ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਤਾਯ ਚ।
ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਪੁਚ੍ਛਾਸੁ, **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਪਰਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਸੋਪਿਸ੍ਸ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਕਿੰਸਮੁਦਯੋ, ਕਿੰਵੇਦਨੋ, ਕਿੰਸਞ੍ਞੋਜਨੋ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕੋ, ਕੇ। ਕਾ, ਕਾ, ਕਾਯੋ। ਕਿੰ, ਕਾਨੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦਮਯਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਸਮਾਸਪਦਤ੍ਤੇ ਪੁਨ **ਕਿ**ਮਿਤਿ ਪਕਤਿਭਾਵੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਨਾਮ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਸਮਾਸੇ ਤੇਸੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਗਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ **‘‘ਕਿਨ੍ਨਾਮੋ, ਕੋਨਾਮੋ’’**ਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਕਿੰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ, ਸਦ੍ਧਿੰ **ਨਾਮ**ਰਵੇਨ ਵੇ।
‘‘ਕਿਨ੍ਨਾਮੋ’’ ਇਤਿ ‘‘ਕੋਨਾਮੋ’’, ਇਤਿ ਚੇਵੰ ਗਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ॥

‘‘ਕੋਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ’’, ਇਚ੍ਚਾਦੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ।

सहय्वेन समासम्हि, ‘‘किं किं’’इच्चेव सुयजते॥

तथा हि ‘‘किंचित्तो त्वं भिक्खु। किंकारपटिस्सावं‌िनी’’तिआदीसु **किं**सद्दो सरूपमवंजहन्तो तिट्ठति। तत्थ हि किंचित्तं यस्स सो **किंचित्तो**। ‘‘किं करोमि सामी’’ति एवं किन्ति कारो करणं सद्दुनिच्छारणं किंकारो, तं पटिस्सावेतीति **किंकारपटिस्सावं‌िनी**तिआदि निब्बचनमिच्छितब्बं। ‘‘किन्नरो। किंपक्कमिव भक्खित’’न्तिआदीसु पन निब्बचनमप्पसिद्धं, **किं**सद्दोयेव पदावयवभावेन सुतो। तथा हि सो कत्थचि पदावयवभावेन कत्थचि **नु सु नुखो कारणा**दिसद्देहि सहचारिभावेन च सुयजति। अत्रिमे पयोगा – एसा ते इत्थी किं होति। एते मनुस्सा तुम्हाकं किं होन्ति। किम्पुरिसानुचिण्णे। किं नु भीतोव तिट्ठसि। किंसुछेत्वा सुखं सेति। किं नुखो कारणं। किं कारणा अम्म त्वं पमज्जसि, किञ्हि नाम चजन्तस्स, वाचाय अददमप्पकन्ति एवमादयो। अत्रिदं वुच्चति –

> ‘‘विसुं पदावयवो वा, हुत्वा **न्व**ादीहि वा पन।
> युत्तो सद्देहि **किं**सद्दो, दिट्ठो सुगतसासने॥
>
> पालिनयानुसारेन, सेसानं सम्भवोपि च।
> ञेय्यो विञ्ञूहि सद्धम्म-नयञ्ञूहि पभेदतो’’ति॥

इदानि सब्बनामिकभावे ठितेहि **को कं**सद्देहि समानसुतिकानं अञ्ञेसं **को कं**सद्दानं नामिकपदमालाविसेसो वत्तब्बो सिया, सो हेट्ठा लिङ्गत्तयमिस्सकपरिच्छेदे वुत्तो। असब्बनामिकत्ता पन **पुरिस चित्त**नयेनेव विभत्तो। तथा हि यदा **को**सद्दो ब्रह्मवातकायत्थवाचको, **कं**सद्दो पन सिरोजलसुखत्थवाचको, तदा तानि पदानि असब्बनामिकानि, कस्मा? अ**किं**सद्दमयत्ता सब्बनामिकरूपसङ्खातेहि असाधारणरूपेहि विरहितत्ता पुच्छत्थतो अञ्ञत्थवाचकत्ता च। एत्थ पन समानसुतिवसेन अञ्ञत्थविञ्ञापनत्थं **को**सद्दो **कं**सद्दोति च वुत्तं, एकन्ततो पन सब्बनामिकत्ते **किं**सद्दोयेव, सुद्धनामत्ते **क**सद्दोयेवाति गहेतब्बं। इच्चेवं –

> काये ब्रह्मनि वाते च, सीसे जलसुखेसु च।
> **क**सद्दो वत्तती तीसु, पुमा तीसु नपुंसको॥

एवं सब्बनामभूतानं **किंक**सद्दानं पवत्ति वेदितब्बा।

> इध वुत्तप्पकारानं, अत्थानं दानि सङ्गहो।
> पञ्ञावेपुल्लकरणो, एकदेसेन वुच्चते॥
>
> किं किंपक्केन सदिसं, कायो किंपभवो वद।
> किंपक्कसदिसो कामो, कायो तण्हादिसम्भवो॥
>
> उण्हकाले क’मिच्छन्ति, क’मिच्छन्ति पिपासिता।
> पच्चामित्ता क’मिच्छन्ति, क’मिच्छन्ति दुखट्टिता॥
>
> कायस्स कस्स को आयो,
> को नाथो कस्स भूतले।

ਕਸ੍ਸ ਕੰ ਝਾਨਜੰ ਸਾਤੰ,
ਕਸ੍ਸਙ੍ਗੇਸੁ ਚ ਕੰ ਪਰਨ੍ਤਿ॥

ਯਾ ਪਨ ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ **ਕਿੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਏਤਾਸੁ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ''ਕੇਭਿ, ਕਿਸ੍ਸ, ਕਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਹਾ, ਕਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਹਾਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ''ਕਾਯੋ, ਕਾਭਿ, ਕਾਸਾਨੰ, ਕਾਯੰ, ਕਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਸੇਸਪਦਤੋ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ **ਚਿ**ਸਦ੍ਦੰ **ਚਨ**ਸਦ੍ਦੰ **ਚਨੰ**ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ?

ਕੋਚਿ, ਕੇਚਿ, ਕੇਚਨ। ਕਿਞ੍ਚਿ, ਕਿਞ੍ਚਨੰ, ਕੇਚਿ, ਕੇਚਨ। ਕੇਨਚਿ, ਕੇਹਿਚਿ। ਕਸ੍ਸਚਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ। ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਏਕਵਚਨੰ ਊਨੰ ਪਾਲਿਯੰ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। ਕੇਹਿਚਿ। ਕਸ੍ਸਚਿ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ। ਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ, ਕਿਸ੍ਮਿਚਿ, ਕੇਸੁਚਿ। ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਤ੍ਰ **ਕਿਸ੍ਮਿਚੀ**ਤਿ ਅਨੁਸਾਰਲੋਪਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਨ ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥੀ, ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਕਾਚਿ, ਕਾਚਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ, ਕਾਚਿ। ਕਾਯਚਿ, ਕਾਹਿਚਿ। ਕਾਯਚਿ, ਕਸ੍ਸਾਚਿ, ਕਾਸਞ੍ਚਿ। ਕਾਯਚਿ, ਕਾਹਿਚਿ। ਕਾਯਚਿ, ਕਸ੍ਸਾਚਿ, ਕਾਸਞ੍ਚਿ। ਕਾਯਚਿ, ਕਾਸੁਚੀਤਿ ਰੂਪਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ''ਇਤਿ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਕੇਚਨ, ਨ ਨੰ ਹਿੰਸਾਮਿ ਕਿਞ੍ਚਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ **ਕੋਚਿ ਕਾਚਿ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਾਨੰ ਸਙ੍ਗਾਹਕਵਚਨਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਪੁਨੇਤਾਨਿਯੇਵ ਯਥਾਰਹੰ **ਯੰ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਿ –

ਯੋ ਕੋਚਿ, ਯੇ ਕੇਚਿ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਯੇ ਕੇਚਿ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ, ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਯੇਸੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਸ੍ਮਾਚਿ, ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਯੇਸੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ, ਯੇਸੁ ਕੇਸੁਚਿ।

ਏਤ੍ਥ ''ਯੋ ਕੋਚਿ ਮੰ ਅਟ੍ਠਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਣੇਯ੍ਯ। ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ ਅਤ੍ਥਿ ਰਸਾ ਪਥਬ੍ਯਾ, ਸਚ੍ਚੰ ਤੇਸੰ ਸਾਧੁਤਰੰ ਰਸਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਏਤ੍ਥ ''ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰਤਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਧਤਰਟ੍ਠਨਿਵੇਸਨੇ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਤ੍ਤੰ ਇਧ ਵਾ ਹੁਰੰ ਵਾ। ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਰੂਪਾਨੀ''ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਯਾ ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥੀ, ਯਾ ਕਾਚਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਯਾ ਕਾਚਿ। ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਯਾਹਿ ਕਾਹਿਚਿ। ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਯਾਸੰ ਕਾਸਞ੍ਚਿ। ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਯਾਹਿ ਕਾਹਿਚਿ। ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਯਾਸੰ ਕਾਸਞ੍ਚਿ। ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਯਾਸੁ ਕਾਸੁਚਿ।

ਏਤ੍ਥ ''ਯਾ ਕਾਚਿ ਵੇਦਨਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਇਤਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ **ਯੋ ਕੋਚਿ, ਯਾ ਕਾਚਿ, ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਵਚਨਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚੇਤਾਨਿ ਨ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿ, ਨਿਪਾਤਪਤਿਰੂਪਕਾ ਸਦ੍ਦਗਤਿਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਯਦਿ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿ ਸਿਯੁੰ, ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾਕਾਰੇਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿ, ਨਿਪਾਤਪਤਿਰੂਪਕਾ ਸਦ੍ਦਗਤਿਯੋਯੇਵ।

ਅਪਿਚ **ਯ ਤ ਕਿੰ ਏਤ**ਇਚ੍ਚੇਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮੇਹਿ ਲਿਙ੍ਗਾਨੁਰੂਪਤੋ **ਤ੍ਤਕਤ੍ਤਿਕ**ਪਚ੍ਚਯੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯੰ ਯਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਾਨਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਾਨਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਪੁਰਿਸ ਚਿਤ੍ਤ ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੰ

ਯਥਾ?

ਯਤ੍ਤੁਕੋ ਜਨੋ, ਯਤ੍ਤੁਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਤਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ। ਤਤ੍ਤੁਕੋ, ਤਤ੍ਤੁਕਂ, ਤਤ੍ਤਿਕਾ। ਕਿਤ੍ਤੁਕੋ, ਕਿਤ੍ਤੁਕਂ, ਕਿਤ੍ਤਿਕਾ। ਏਤ੍ਤੁਕੋ, ਏਤ੍ਤੁਕਂ, ਏਤ੍ਤਿਕਾਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਾਨਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਦਿਵਚਨਸ੍ਸ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਏਕਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਸਦਿਸਵਚਨੋ ਚ ਅਸਹਾਯਵਚਨੋ ਚ ਏਕਚ੍ਚਵਚਨੋ ਚ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਵਚਨੋ ਚ। ਯਦਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ'ਸਦਿਸਾ'ਸਹਾਯਵਚਨੋ, ਤਦਾ ਏਕਵਚਨਕੋ ਭਵਤਿ।

ਏਕੋ, ਏਕਂ, ਏਕੇਨ, ਏਕਸ੍ਸ, ਏਕਸ੍ਮਾ, ਏਕਮ੍ਹਾ, ਏਕਸ੍ਸ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ, ਏਕਮ੍ਹੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਦਿਵਚਨੋ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਕੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਕੋ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਿਸਯੇ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਵਚਨਕੋਵ। ''ਏਕੋਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਏਕੋ ਰਾਜ ਨਿਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਅਸਦਿਸਾਸਹਾਯਕਥਨੇਪਿ ਏਕਵਚਨਕੋਵ। ਅਯਂ ਏਕਵਚਨਿਕਾ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ।

ਯਦਾ ਪਨ ਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਥਾ ਚ ਅਸਹਾਯਾ ਚ ਬਹੂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ, ਤਦਾ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਕ**ਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਕਾ, ਏਕਕੇ, ਏਕਕੇਹਿ, ਏਕਕੇਭਿ। **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਤ੍ਥਾਪਿ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਏਕਕਾ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਹਾਯਾਪਿ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਹਪਤਿ ਏਕੋਵ ਆਗਤੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਏਕੋਵ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਇਮੇ ਗਹਪਤਯੋ ਏਕਕਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਕ੍ਖਂ ਨ ਭਜਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਰੂਪਾਭਾਵਤੋ, ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਯਦਾ ਏਕਚ੍ਚਵਚਨੋ, ਤਦਾ ''ਏਕੇ, ਏਕੇ, ਏਕੇਹਿ, ਏਕੇਭਿ ਏਕੇਸਂ, ਏਕੇਹਿ, ਏਕੇਭਿ, ਏਕੇਸਂ, ਏਕੇਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਿਕਾ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ। ਏਤ੍ਥ **ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਵਚਨੋ, ਤਦਾ ''ਏਕਾ, ਏਕੇ, ਏਕੇਹਿ, ਏਕੇਭਿ, ਏਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਞ੍ਚਾਲੋ ਚ ਵਿਦੇਹੋ ਚ, ਉਭੋ ਏਕਾ ਭਵਨ੍ਤੁ ਤੇ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਕ੍ਖਂ ਨ ਭਜਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਰੂਪਾਭਾਵਤੋ, ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਾ ਭਵਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਏਕੀਭਵਨ੍ਤੁ ਮਿਸ੍ਸੀਭਵਨ੍ਤੁ, ਗਙ੍ਗੋਦਕੇਨ ਯਮੁਨੋਦਕਂ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਸਨ੍ਦਨ੍ਤੁ ਸਮੇਨ੍ਤੂਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ।

ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵਿਭਾਗਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਸਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਂ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ?

ਏਕੋ, ਏਕੇ। ਏਕਂ, ਏਕੇ। ਏਕੇਨ, ਏਕੇਹਿ, ਏਕੇਭਿ। ਏਕਸ੍ਸ, ਏਕੇਸਂ, ਏਕੇਸਾਨਂ। ਏਕਸ੍ਮਾ, ਏਕਮ੍ਹਾ, ਏਕੇਹਿ, ਏਕੇਭਿ। ਏਕਸ੍ਸ, ਏਕੇਸਂ, ਏਕੇਸਾਨਂ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ, ਏਕਮ੍ਹਿ, ਏਕੇਸੂਤਿ। ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਕੇਚਿ "**ਏਕ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤੁਲ੍ਯਾਸਹਾਯਞ੍ਞਵਚਨੋ। ਯਦਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨੋ, ਤਦਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਕਵਚਨਨ੍ਤੋਵ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤੋਪਿ, ਏਕੋ ਏਕਾ ਏਕਂ ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਦ੍ਦਸਮਂ। ਸਂਸਾਸ੍ਵੇਵ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯੇ ਯੋਜਨਾਨਯਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਵਿਭਾਗਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਯਂ ਪਨ ਸੋਤੂਨਂ ਪਯੋਗੇਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਾਮ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋਪਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ ''ਏਕੇ ਏਕਟ੍ਠੇ ਸਮੇ ਸਮਭਾਗੇ'ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਕਵਚਨਸ੍ਸ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਏ**ਕਾਰਨ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕਂ, ਏਕਾਨਿ। ਏਕਂ, ਏਕਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕਾਨੀ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਬਹੁਵਚਨੇਸੁਪਿ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕਾ, ਏਕਾ, ਏਕਾਯੋ। ਏਕਂ, ਏਕਾ, ਏਕਾਯੋ। ਏਕਾਯ, ਏਕਾਹਿ, ਏਕਾਭਿ। ਏਕਾਯ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ, ਏਕਾਸਂ। ਏਕਾਯ, ਏਕਾਹਿ, ਏਕਾਭਿ। ਏਕਾਯ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ, ਏਕਾਸਂ। ਏਕਾਯ, ਏਕਾਯਂ, ਏਕਿਸ੍ਸਂ, ਏਕਾਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਬਹੁਵਚਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਏਕਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾ, **ਏਕਾਹੀ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਹਿ, **ਏਕਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ **ਏਕਾਸੂ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾਸੁ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਅਪਿਚ **ਏਕ**ਸਦ੍ਦੇ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਰੂਪਾਨਿ ਏਕਵਚਨਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ?

ਏਕੇਕੋ, ਏਕੇਕਂ, ਏਕੇਕੇਨ, ਏਕੇਕਸ੍ਸ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਾ, ਏਕੇਕਮ੍ਹਾ, ਏਕੇਕਸ੍ਸ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ, ਏਕੇਕਮ੍ਹੀਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕੇਕਂ, ਏਕੇਕਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸਂ, ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਏਕੇਕਾ, ਏਕੇਕਂ, ਏਕੇਕਾਯ, ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ, ਏਕੇਕਾਯ, ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ, ਏਕੇਕਾਯਂ, ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਂ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਵਿਚ੍ਛਾਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬਹੁਵਚਨਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਾਭਾਵਤੋ। ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਵਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਰੂਪੇਸੁ ਸਮਾਸਚਿਨ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਅਨਿਬ੍ਬਚਨੀਯਤ੍ਤਾ ਵਿਚ੍ਛਾਸਦ੍ਦਾਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਪਬ੍ਬਂ ਪਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਿ ਸਨ੍ਧਿ ਓਧਿ ਓਧਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤਿਲਾ ਵਿਯ ਤਟਤਟਾਯਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਬ੍ਬਪਬ੍ਬ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਸਮਾਸਕਰਣਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਵਿਚ੍ਛਾਯਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਦ੍ਵਿਰੁਤ੍ਤਿ ਲੋਕਤੋ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਨ ਲਕ੍ਖਣਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਸਚਿਨ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਏਕਚ੍ਚ ਏਕਤਿਯ ਏਕਚ੍ਚਿਯ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ – ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੇ ਤਾਵ ਏਕਚ੍ਚੋ, ਏਕਚ੍ਚੇ। ਏਕਚ੍ਚਂ, ਏਕਚ੍ਚੇ। ਸੇਸਂ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਸਮਂ। ਏਤ੍ਥ **ਏਕਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਸਮਂ ਅਸਾਧਾਰਣਰੂਪਤ੍ਤਾ। ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ।

ਏਕਤਿਯੋ, ਏਕਤਿਯੇ। ਏਕਤਿਯਂ, ਏਕਤਿਯੇ। ਸੇਸਂ **ਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਸਮਂ। ਇਧਾਪਿ **ਏਕਤਿਯੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਸਮਂ ਅਸਾਧਾਰਣਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਏਕਤਿਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ।

> ''ਨ ਵਿਸ੍ਸਸੇ ਏਕਤਿਯੇਸੁ ਏਵ,
> ਅਗਾਰਿਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਚਾਪਿ।
> ਸਾਧੂਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾਨ ਅਸਾਧੁ ਹੋਨ੍ਤਿ।
> ਅਸਾਧੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਾਧੁ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ

ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। **ਏਕਚ੍ਚਿਯ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਂ ਪਨ –

> ''ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰੇਵਮਾਹਂਸੁ, ਨਰਾ ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ ਇਧ।
> ਕਟ੍ਠਂ ਨਿਪ੍ਲਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਨ ਤ੍ਵੇਵੇਕਚ੍ਚਿਯੋ ਨਰੋ॥

ਏਕਚ੍ਚਿਯਂ ਆਹਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨਿ। ਏਕਚ੍ਚਿਯੋ, ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ। ਏਕਚ੍ਚਿਯਂ, ਏਕਚ੍ਚਿਯੇਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੋ। ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕਚ੍ਚੰ , ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ। ਏਕਚ੍ਚੰ, ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਏਕਤਿਯੰ, ਏਕਤਿਯਾਨਿ। ਏਕਤਿਯੰ, ਏਕਤਿਯਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਏਕਚ੍ਚਿਯੰ, ਏਕਚ੍ਚਿਯਾਨਿ। ਏਕਚ੍ਚਿਯੰ, ਏਕਚ੍ਚਿਯਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

''ਏਕਚ੍ਚਾ, ਏਕਚ੍ਚਾ, ਏਕਚ੍ਚਾਯੋ''ਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ, ਤਥਾ ''ਏਕਤਿਯਾ, ਏਕਤਿਯਾ, ਏਕਤਿਯਾਯੋ। ਏਕਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ''ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ, ਏਕਚ੍ਚਿਯਾ, ਏਕਚ੍ਚਿਯਾਯੋ। ਏਕਚ੍ਚਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ **ਕਞ੍ਞਾ**ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਏਕਾਕੀ ਏਕਾਕਿਯ**ਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ –

ਏਕਾਕੀ, ਏਕਾਕੀ, ਏਕਾਕਿਨੋ। ਏਕਾਕਿੰ, ਏਕਾਕੀ, ਏਕਾਕਿਨੋ। **ਦਣ੍ਡੀ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯਾ। ਏਕਾਕਿਯੋ, ਏਕਾਕਿਯਾ। ਏਕਾਕਿਯੰ, ਏਕਾਕਿਯੇ। ਏਕਾਕਿਯੇਨ। **ਪੁਰਿਸ**ਨਯੇਨ ਞੇਯ੍ਯੰ। ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕਾਕਿ ਕੁਲੰ, ਏਕਾਕੀ, ਏਕਾਕੀਨਿ। ਏਕਾਕਿੰ, ਏਕਾਕੀ, ਏਕਾਕੀਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਏਕਾਕਿਯੰ, ਏਕਾਕਿਯਾਨਿ। ਏਕਾਕਿਯੰ, ਏਕਾਕਿਯਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸਦਿਸੰ। ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਏਕਾਕਿਨੀ, ਏਕਾਕਿਨੀ, ਏਕਾਕਿਨਿਯੋ। ਏਕਾਕਿਨਿੰ, ਏਕਾਕਿਨੀ, ਏਕਾਕਿਨਿਯੋ। ਏਕਾਕਿਨਿਯਾਤਿ **ਇਤ੍ਥੀ**ਸਦਿਸੰ। ਏਕਾਕਿਯਾ, ਏਕਾਕਿਯਾ, ਏਕਾਕਿਯਾਯੋ। ਏਕਾਕਿਯੰ, ਏਕਾਕਿਯਾ, ਏਕਾਕਿਯਾਯੋ। ਏਕਾਕਿਯਾਯਾਤਿ **ਕਞ੍ਞਾ**ਸਦਿਸੰ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਨੇਤਾਨਿ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਰੂਪਾਨਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਦ੍ਵਿ**ਸਦ੍ਦਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਸਦਾ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਸ੍ਸ **ਉਭ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

''ਉਭੋ , ਉਭੋ, ਉਭੋਹਿ, ਉਭੋਭਿ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ, ਉਭੋਹਿ, ਉਭੋਭਿ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ, ਉਭੋਸੂ''ਤਿ ਅਯੰ ਪਾਲਿਨਯਾਨੁਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਦਮਾਲਾ। ਅਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ – ਉਭੋ ਕੁਮਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕੀਤਾ। ਉਭੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤੇ ਅਦਾਸਿ। ਉਭੋ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਉਭੋ ਪਾਦਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਞ੍ਞਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵੋ ਅਹੰ। ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ। ਉਭੋਹਿ ਬਾਹਾਹਿ, ਉਭੋਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਜਨਾਨੰ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਇਤ੍ਥੀਨੰ, ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨੰ, ਉਭੋਸੁ ਪੁਰਿਸੇਸੁ, ਉਭੋਸੁ ਇਤ੍ਥੀਸੁ, ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੂਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਮਾਕੰ ਰੁਚਿ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਉਭੇਹਿ, ਉਭੇਭਿ, ਉਭੇਸੂ''ਤਿਪਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇਪਿ** ਹਿ ''ਉਭੇ ਤਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਏਤਾਨਿ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿਯੇਵ। **ਉਭ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਸੋ ਅਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੋ। ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਸਾਧਾਰਣਰੂਪਾਨਿ।

ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨਾਨੰ **ਦ੍ਵਿਤਿ ਚਤੁ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਦਾ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨੰ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ –

ਦ੍ਵੇ, ਦ੍ਵੇ, ਦ੍ਵੀਹਿ, ਦ੍ਵੀਭਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ, ਦੁਵਿਨ੍ਨੰ, ਦ੍ਵੀਹਿ, ਦ੍ਵੀਭਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ, ਦੁਵਿਨ੍ਨੰ, ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਪਨ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਮਾਲਾ ਆਗਤਾ। ਇਮਾਨਿ **ਅਹੰ**ਸਦ੍ਦਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿ ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਭਾਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ''ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਸਾ, ਦ੍ਵੇ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਦ੍ਵੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ''ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਨਾ। ਇਮਾਨਿਪਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ।

> ''ਦ੍ਵੇ''ਤਿ ਰੂਪੰ **ਦ੍ਵਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਯੰ ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ ਤੰ ਭਵੇ।
> ਦ੍ਵਿਤਿਪ੍ਪਕਤਿਕੰਯੇਵ, ਨਾਨਾਦੇਸੇਹਿ ਸਾ ਸਿਯਾ॥
>
> ਦ੍ਵਿਭਾਵੋ ਚੇਵ ਦ੍ਵੇਭਾਵੋ, ਦ੍ਵਿਰਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦੁਵਸ੍ਸਕੋ।
> ਦੋਹਲ਼ਿਨੀ ਦੁਪਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਤਦ੍ਧਿਤਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵਯੰ ਦ੍ਵਯੰ॥

ਤਯੋ , ਤਯੋ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਣ੍ਣੰ, ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨੰ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਣ੍ਣੰ, ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨੰ, ਤੀਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਤਿਸ੍ਸੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ, ਤੀਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ‘‘ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨੰ ਬਹੁਵਚਨਮਾਗਤੰ, **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਪਨ ‘‘ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤੀਣਿ, ਤੀਣਿ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਣ੍ਣੰ, ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨੰ, ਤੀਹਿ, ਤੀਭਿ, ਤਿਣ੍ਣੰ, ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨੰ, ਤੀਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ਪਾਲਿਪ੍ਪਦੇਸੇ **ਤੀਣਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਣਿ**ਕਾਰਲੋਪੋਪਿ ਭਵਤਿ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਵਾਤਿ ਵਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨੰ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਤ੍ਤਾ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਞ੍ਞਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ‘‘ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ।

ਯਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ‘‘ਤਿਸ੍ਸੋ ਤੀਣਿ ਤਯੋ’’ਇਤਿ।
ਸਮਾਸਵਿਸਯੇ ਤਾਨਿ, **ਤਿ**ਤਿਪ੍ਪਕਤਿਕਾ ਸਿਯੁੰ॥

ਯਸ੍ਮਾ **ਤਿ**ਸ੍ਸ ਸਮਾਸਮ੍ਹਿ, ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਰਪਦੇਨ ਵੇ।
‘‘ਤਿਵੇਦਨੰ ਤਿਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਤਿਲੋਕ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਏਤ੍ਥ ਨਪੁੰਸਕਤ੍ਤੰਵ, ਪਾਸੰਸੰ ਪਾਯਵੁਤ੍ਤਿਤੋ।
ਪੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ‘‘ਤਿਭਵੋ ਖਾਯਤੇ’’ਇਤਿ॥

ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਚਤੁਰੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਚਤੁਰੋ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

ਚਤਸ੍ਸੋ , ਚਤਸ੍ਸੋ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨੰ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨੰ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਚਤੁਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਚ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਚਤੁਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਆਗਤੰ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ‘‘ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਞ੍ਞਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਆਗਤੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ਸੋਣਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ‘‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ’’ਤਿ ਆਗਤੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ’’ਤਿ ਆਗਤੰ। ਸਤ੍ਤਿਲਙ੍ਘਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ‘‘ਆਚਰਿਯੋ ਪਨਸ੍ਸ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤੀਨੰ ਲਙ੍ਘਨੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਆਗਤੰ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਹਿ, ਚਤੂਭਿ, ਚਤੁਬ੍ਭਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ, ਚਤੂਸੁ। ਇਮਾਨਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਿ।

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ’’ਤਿ ‘‘ਚਤਸ੍ਸੋ’’ਤਿ, ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੀ’’ਤਿ ਚ ਸਦ੍ਦਿਤੰ।
ਰੂਪੰ ਸਮਾਸਭਾਵਮ੍ਹਿ, **ਚਤੁ**ਪ੍ਪਕਤਿਕੰ ਭਵੇ॥

ਨਿਦਸ੍ਸਨਪਦਾਨੇਤ੍ਥ, ਕਮਤੋ ਕਮਕੋਵਿਦੋ।
‘‘ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲੰ, ਚਤੁਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਇਮਾਨਿ **ਦ੍ਵਿ**ਆਦਿਕਾਨਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਾਨਿ ਬਹੁਵਚਨਾਨਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਵਚਨਾਨਿ। **ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੰ** ਪਨ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ‘‘ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਤੁਮ੍ਹਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ, ਤੇਸੁ ਯੇਨ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਲਪਨੇ **ਤੁਮ੍ਹ**ਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਤ੍ਵਂ, ਤੁਵਂ, ਤੁਮ੍ਹੇ। ਤਂ, ਤੁਵਂ, ਤ੍ਵਂ, ਤਵਂ, ਤੁਮ੍ਹੇ। ਤਯਾ, ਤ੍ਵਯਾ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਭਿ। ਤੁਯ੍ਹਂ, ਤਵ, ਤੁਮ੍ਹਂ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ। ਤਯਾ, ਤ੍ਵਯਾ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਭਿ। ਤੁਯ੍ਹਂ, ਤਵ, ਤੁਮ੍ਹਂ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ। ਤਯਿ, ਤ੍ਵਯਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ । ਤਤ੍ਰ ''ਤ੍ਵਂ ਪੁਰਿਸੋ, ਤ੍ਵਂ ਇਤ੍ਥੀ, ਤ੍ਵਂ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਤ੍ਤੁਯੋਗੇ **ਅਮ੍ਹ**ਵਚਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਅਹਂ, ਅਹਕਂ, ਮਯਂ, ਅਮ੍ਹੇ। ਮਂ, ਮਮਂ, ਅਮ੍ਹੇ। ਮਯਾ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ, ਅਮ੍ਹੇਭਿ। ਮਯ੍ਹਂ, ਮਮ, ਅਮ੍ਹਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਅਸ੍ਮਾਕਂ। ਮਯਾ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ, ਅਮ੍ਹੇਭਿ। ਮਯ੍ਹਂ, ਮਮ, ਅਮ੍ਹਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਅਸ੍ਮਾਕਂ। ਮਯਿ, ਅਮ੍ਹੇਸੁ, ਅਸ੍ਮੇਸੁ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਕਥਂ ਅਮ੍ਹੇ ਕਰੋਮਸੇ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ''ਅਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ''ਅਹਕ''ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ''ਅਹਕਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਵਸਾਨੁਗਾ ਭਾਸਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਸਾ ਪਾਲ਼ਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਹਕਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਰ ''ਅਹਂ ਪੁਰਿਸੋ, ਅਹਂ ਕਞ੍ਞਾ, ਅਹਂ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਮਾਨਿਪਿ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਸਾਧਾਰਣਰੂਪਾਨਿ।

ਕਚ੍ਚਾਯਨਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇਸੁ ਪਨ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ''ਤੁਮ੍ਹਾਨਂ ਅਮ੍ਹਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਠਮਾਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਂ, ''ਤੁਮ੍ਹਂ ਅਮ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੇਕਵਚਨਂ, ਪਠਮਾਦੁਤਿਯਾਬਹੁਵਚਨਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ ਪਨ ''ਤੁਮ੍ਹਂ ਅਮ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਦੁਤਿਯੇਕਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤਾਨਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਤੁਮ੍ਹਅਮ੍ਹਸਦ੍ਦਾਨਂ ਪਨ ਪਰਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਸੇ ''ਮਂਦੀਪਾ''ਤਿਆਦਯੋ ਪਯੋਗਾ ਤਥਾਗਤਾਦਿਮੁਖਤੋ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ''ਏਤੇ ਗਾਮਣਿ ਮਂਦੀਪਾ ਮਂਲੇਣਾ ਮਂਸਰਣਾ''ਤਿ ਹਿ ਤਥਾਗਤਮੁਖਤੋ, ''ਤਯਜੋਗੋ ਮਯਜੋਗੋ''ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਞ੍ਞੂਮੁਖਤੋ, **ਕਾਬਜਾਦਾਸੇ** ਚ ''ਤ੍ਵਂਮੁਖਂ ਕਮਲੇਨੇਵ, ਤੁਲ਼ਜਂ ਨਾਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚੀ''ਤਿ ਚ ''ਚਨ੍ਦੇਨ ਤ੍ਵਂਮੁਖਂ ਤੁਲ਼ਜ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਵਿਮੁਖਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਹਂ ਦੀਪੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਂਦੀਪਾ**, ਅਹਂ ਲੇਣਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਂਲੇਣਾ**, ਏਵਂ **ਮਂਸਰਣਾ**। ਤੁਮ੍ਹੇਨ ਯੋਗੋ **ਤਯਜੋਗੋ**, **ਤੁਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਗੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਮ੍ਹੇਨ ਯੋਗੋ **ਮਯਜੋਗੋ**, **ਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਗੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਤਵ ਮੁਖਂ **ਤ੍ਵਂਮੁਖਂ**। ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨਪਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨੀਯਂ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮੁਖਂ ਤ੍ਵਂਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਮਂਦੀਪਾ''ਇਚ੍ਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਤ੍ਵਂਦੀਪਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ **ਕਾਬਜਾਦਾਸੇ** ਚ ''ਤ੍ਵਂਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਤ੍ਵਂਵਣ੍ਣੋ**, **ਤ੍ਵਂਸਰੋ**, **ਮਂਮੁਖਂ**, **ਮਂਵਣ੍ਣੋ**, **ਮਂਸਰੋ**ਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਤ੍ਵਂ ਦੀਪੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਤ੍ਵਂਦੀਪਾ**, ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਾ ਦੀਪਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਤ੍ਵਂਦੀਪਾ**, ਤਵ ਵਣ੍ਣੋ **ਤ੍ਵਂਵਣ੍ਣੋ**। ਮਮ ਮੁਖਂ **ਮਂਮੁਖਂ**, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾ ਮੁਖਂ **ਮਂਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਾਨਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਸਮਾਸੇ **ਤੁਮ੍ਹਅਮ੍ਹਾਕਂ**, ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰਪਦੇਹਿ ਵੇ।
''ਤ੍ਵਂਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਮਂਦੀਪਾ, ਤਯਜੋਗੋ ਮਯਜੋਗੋ''ਤਿ ਚ॥

ਏਤ੍ਥਾਹ ''ਕਿਂ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ **ਤੁਮ੍ਹਅਮ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਰੂਪਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ ''ਤੇ ਮੇ'' ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਦਮਾਲਾ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਅਵਚਨੇ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਕਾਰਣਂ –

''ਤੇ ਮੇ ਵੋ ਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਪਰਾਨਿ ਪਦਤੋ ਯਤੋ।

ਤਤੋ ਨਾਮਿਕਪਨ੍ਨੀਸੁ, ਨ ਤੁ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਮੇ॥

ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਯਂ ਮੇ ਵੋ ਨੋਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਤੇ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੋਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ **ਮਯਂ**ਸਦ੍ਦਟ੍ਠਾਨੇਪਿ **ਮਯਾ**ਸਦ੍ਦੋ, **ਮਯਾ**ਸਦ੍ਦਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਚ **ਮਯਂ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਚ੍ਛੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵਦਾਮ। **ਮਯਂ**ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਨੁਵ੍ਵਾਤਪਟਿਵ੍ਵਾਤਾ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਮਯਮਸ੍ਮੁਭੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਸ੍ਮਦਤ੍ਥੇ ਆਗਤੋ । ''ਮਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਹੇਮਾਯ, ਜਾਤਾ ਮਨ੍ਨੋਸਿਸੂਪਗਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਮਨੋਮਯਾ ਪੀਤਿਭਕ੍ਖਾ ਸਯਂਪਭਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇ। ਬਾਹਿਰੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਨਾ ਮਨਸਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਮਨੋਮਯਾ। ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਂ ਕੁਟਿਕਂ ਕਰੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਕਾਰਤ੍ਥੇ। ''ਦਾਨਮਯਂ ਸੀਲਮਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ। ''ਪੀਠਂ ਤੇ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਂ ਉਲ਼ਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਕਾਰਤ੍ਥੇ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਦਾ ਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮੇਵ ਸੋਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰੋ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਨ੍ਤਿ ਵਿਕਾਰਤ੍ਥੇ **ਮਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਸੋਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਸੋਵਣ੍ਣਮੇਵ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਨ੍ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ **ਮਯ**ਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਮੇਸਦ੍ਦੋ ''ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਮੇ ਅਧਿਗਤਂ, ਹਲਂ ਦਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਰਣੇ ਆਗਤੋ। ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ, ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਮ੍ਬੋਧਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ, ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਕਰਣੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਚ, ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਚ ਆਗਤੋ।
ਮੇਸਦ੍ਦੋ ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਨਯਦਸ੍ਸਿਨਾ॥

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਕਤੇ **ਤੇ ਮੇ**ਸਦ੍ਦਾਨਮਤ੍ਥਵਿਵਰਣੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਬ੍ਰੂਮ ਤੇਸਮਧਿਪ੍ਪਾਯਪ੍ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਸੋਤੂਨਂ ਸਂਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਟਨਤ੍ਥਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ **ਤੇਮੇ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥਵਸੇਨ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਸੁਂ, ਸਾਮਿਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਨ ''ਤਵ ਮਮਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਯ੍ਵਾਯਂ ਤੇਹਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਨਿਯਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸੋ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ। ਤਥਾ ਹਿ **ਤੇਮੇ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਾਚਕਾ **ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹਂ**ਸਦ੍ਦਾ **ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦਾ ਚ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇਸੁ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਪਯੋਗਾ – ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਦਾਮਿ। ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮਿ। ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਂਸੇਨ ਮੇਦੇਨ, ਮਤ੍ਥਕੇਨ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਹੁਤਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ। ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਨ ਮਾਤਾ ਕਹਨ੍ਤਿ। ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ। ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭਰਿਯਾ ਏਸਾ। ਅਸ੍ਸਮੋ ਸੁਕਤੋ ਮਯ੍ਹਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਿਯਂ ਮਯ੍ਹਂ। ਤਾਤ ਮਯ੍ਹਂ ਮਾਤੁ ਮੁਖਂ ਅਞ੍ਞਾਦਿਸਂ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਞ੍ਞਾਦਿਸਂ। ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਮਿਕੋ ਇਦਾਨਿ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਵ ਦੀਯਤੇ, ਤਵ ਸਿਲਾਘਤੇ, ਮਮ ਸਿਲਾਘਤੇ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਮਮ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਵ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਉਭੋ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਮਮਾਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਚੂਲ਼ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਞ੍ਹਿ ਯਮਕਮਹਾਥੇਰੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਅਨਞ੍ਞਰੂਪਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਨਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਞ੍ਞਂ, ਤਤਿਯਾਪਞ੍ਚਮੀਨਂ ਬਹੁਵਚਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ । ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ''ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ। ਨਮੋ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧ ਵੀਰਤ੍ਥੁ'ਤਿਆਦੀਸੁ **ਤੁਯ੍ਹਂ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ, ਤੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। 'ਕਿਨ੍ਤੇ ਵਤਂ ਕਿਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ'ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ, ਤਵਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ''ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਸੁ''ਨ੍ਤਿਪਿ, ''ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਪਸ੍ਸਿਂਸੂ''ਤਿਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਯੁਤ੍ਤਂਯੇਵ ਤੇ ਸਂਵਣ੍ਣਯਿਂਸੁ, ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਿਂਸੁ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ''ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਕਦੇਸਤੋ ਸਾਸਨਾਨੁਕੂਲਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਰੇਸਮਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਤੋ ਨਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥਵਸੇਨ **ਤੇ ਮੇ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣਯਿਂਸੁ, ਸਾਮਿਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਨ ''ਤਵ ਮਮਾ''ਤਿ। ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਸਦਿਸਾਨਿ, ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਸਦਿਸਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਸਨੇ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪੇਹਿ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਮਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ **ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹਂ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ

ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਯਮੋ, ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਚ **ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਯਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਰੇਸਮਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਯੰ ਨਿਯਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਰੁਣਾਯੇਵਾਯੰਪਰਾਧੋ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨੰ। ਤਾਯ ਏਵ ਹਿ ਤੇਹਿ ਏਵੰ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤਾਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਦਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਤੇ ਮੇ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨੰ ''ਤਵ ਮਮਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਚਨੇਨ ''ਤੁਯ੍ਹੰ ਮੰਸੇਨ ਮੇਦੇਨ, ਨ ਮਯ੍ਹੰ ਭਰਿਯਾ ਏਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਦਨਯਞ੍ਞੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਤੇ ਮੇ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨੰ ''ਤੁਯ੍ਹੰ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਚਨੇਨ ''ਭਤ੍ਤੰ ਤਵ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਮਮ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ? ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਗਾਥਾਸੁ ਵਿਯ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਟ੍ਠਾਨੇਪਿ **ਤੁਯ੍ਹੰ ਮਯ੍ਹੰ ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਨਿਯਮੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਨ ਹਿ ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਗਾਥਾਯੰ ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਿਯਪਦਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਸ੍ਸਹੰ ਭੀਤੋ। ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਯੇਵ ਪਨ ਠਾਨੇਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਦਿ ਸਦ੍ਦਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਤੁਯ੍ਹੰ ਮੰਸੇਨ ਮੇਦੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਦਾਨੰ ਅਦਾਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਅਦਾਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਸਦ੍ਦਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਥੋ ਵਚਨੀਯੋ ਸਿਯਾ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨੰ ਸਤ੍ਥੇ ਵਿਸੁੰ ਵਚਨਤੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਕੋ ਦੋਸੋਤਿ ਚੇ? ਅਤ੍ਥੇਵ ਦੋਸੋ, ਯਸ੍ਮਾ **ਦਾਨ**ਯੋਗੇ ਵਾ **ਨਮੋ**ਯੋਗੇ ਵਾ **ਆਯਾ**ਦੇਸਸਹਿਤਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਨੁਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਤ੍ਥਵਚਨੇ ਅਯੰ ਦੋਸੋ ਯਦਿਦੰ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗ੍ਗਹਣੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਕਰਣੰ ਸਾਵਜ੍ਜੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤੁਯ੍ਹੰ ਮੰਸੇਨ ਮੇਦੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥੀਛਟ੍ਠੀਰੂਪਾਨਿ ਹਿ ਅਨਞ੍ਞਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਧਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਅਦਾਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਸਨ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਵਚਨੇ **ਸ ਨੰ**ਸਦ੍ਦਾ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ''ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਤਾ ਮੇਧਾਵੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਯੋਗੇਹਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਤਾ ਮੇਧਾਵੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਅਗ੍ਗਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਯੰ ਸਦ੍ਦੋ ਯਦਾ ਕ੍ਰਿਯਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ ''ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਦਾਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਕ੍ਰਿਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਮ੍ਮਭੂਤੇ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਦਾ ''ਅਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਰਣੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਥਾ ਸਦ੍ਦਨਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਲ੍ਹੰ ਗਹਿਤਸ੍ਸ **ਮਯ੍ਹੰ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯੰ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਰਣੰ ਨ ਹੋਤੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ –

''ਸਕੁਣੋ ਮਯ੍ਹਕੋ ਨਾਮ, ਗਿਰਿਸਾਨੁਦਰੀਚਰੋ।
ਪਕ੍ਕੰ ਪਿਪ੍ਫਲਿਮਾਰੁਯ੍ਹ, 'ਮਯ੍ਹੰ ਮਯ੍ਹ'ਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ

ਏਤ੍ਥ **ਮਯ੍ਹਕੋ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਸਕੁਣਜਾਤਿਯਾ ਨਾਮੰ। ਸੋ ਹਿ ਲੋਲੁਪ੍ਪਚਾਰਿਤਾਯ ''ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਯ੍ਹੰ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਤਿ ਰਵਤੀਤਿ ਮਯ੍ਹਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਮਯ੍ਹ**ਸਦ੍ਦੂਪਪਦਸ੍ਸ **ਕੇ ਰੇ ਗੇ** ਸਦ੍ਦੇਤਿ ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਵਸੇਨ।

ਅਤ੍ਰਾਯੰ ਪਦਸੋਧਨਾ – ਯਦਿ **ਤੁਯ੍ਹੰ ਮਯ੍ਹੰ**ਸਦ੍ਦਾ ਧੁਵੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ, **ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦਾ ਚ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਲੋਕਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸਕੁਣਸ੍ਸ ''ਮਯ੍ਹਕੋ''ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤੋਗਧਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ, ਅਨ੍ਤੋਗਧਸਾਮ੍ਯਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਪਨ ''ਮਮਕੋ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮਯ੍ਹਕੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਵਿਭਤ੍ਤਿਪਰਿਣਾਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਅਨਵਕਾਸਤ੍ਤਾ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ **ਮਯੰਸਦ੍ਦੋ** ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਭਤ੍ਯਨੁਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਕਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਪਦਤ੍ਤੂਪਗਮਨਤੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਮਯ੍ਹਕੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਸਕੁਣਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋ ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਭਾਵੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਈਸਕਂ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਜੋਤਯਤਿ **ਸੁਜਮ੍ਪਤਿ ਰਾਜਪੁਰਿਸ**ਸਦ੍ਦਾ ਵਿਯ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ''ਮਯ੍ਹਕੋ''ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਪਦਾਵਯਵਭੂਤਸ੍ਸ **ਮਯ੍ਹ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਚਨਲੇਸੇਨ **ਤੁਯ੍ਹਂ ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦੇਸੁਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਾਨਂ **ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹਂ ਤਵ ਮਮ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਦ੍ਦਨਯਞ੍ਞੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਰੇਸਮਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਨਿਯਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ –

''ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿਮੇ ਸਦ੍ਦੇ, ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਗਰੂ ਵਦੁਂ।
''ਤਵ ਮਮਾ''ਤਿ ਸਾਮਿਮ੍ਹਿ, ਨਯਮਾਦਾਯ ਸਤ੍ਥੁਤੋ॥

ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਏਤੇਸਂ, ਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ।
ਕੋਚਿ ਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ ਚ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਤਂ ਸੁਣ॥

ਸਾਮਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥਾ, ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਯਹਿਂ ਦੁਵੇ।
''ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿਮੇ ਸਦ੍ਦਾ, ਤੇ ਪਯੋਗਾ ਨ ਦੁਲ੍ਲਭਾ॥

''ਤਵ ਮਮਾ''ਤਿਮੇ ਸਦ੍ਦਾ, ਪਾਯਾ ਸਾਮਿਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਰੇ।
ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ ਯਹਿਂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਯੋਗਾ ਪਨਪ੍ਪਕਾ॥

ਤਵਤੋ **ਮਮ**ਤੋ **ਤੁਯ੍ਹਂ**-**ਮਯ੍ਹਂ**ਸਦ੍ਦਾਵ ਸਾਸਨੇ।
ਪਾਠੇ ਨੇਕਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਰੇਤਿ॥

ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਇਮਾ ਨੀਤਿਯੋ ਪਰਮਸੁਖੁਮਾ ਸੁਦੁਦ੍ਦਸਾ ਵੀਰਜਾਤਿਨਾ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਵੋ **ਨੋ**ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਪਨ ਵੋਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਉਪਯੋਗਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਵਚਨਪਦਪੂਰਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਥ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਣਾਮੇਮਿ ਵੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਯੋਗੇ। ''ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਰਣੇ। ''ਵਨਪਤ੍ਥਪਰਿਯਾਯਂ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ। ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਵਚਨੇ। ''ਯੇ ਹਿ ਵੋ ਅਰਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ। ਏਤ੍ਥੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਉਪਯੋਗੇ ਚ, ਕਰਣੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਿਯੇ।
ਸਾਮਿਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਚੇਵ, ਤਥੇਵ ਪਦਪੂਰਣੇ।
ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਵੋਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ''॥

ਨੋਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੋਪਯੋਗਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਵਚਨਾਵਧਾਰਣਨੁਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇਸੁ ਪਟਿਸੇਧੇ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ''ਗਾਮਂ ਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਮਾ ਨੋ ਅਜ੍ਜ ਵਿਕਨ੍ਤਿਂਸੁ, ਰਞ੍ਞੋ ਸੂਦਾ ਮਹਾਨਸੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਯੋਗੇ। ''ਨ ਨੋ ਵਿਵਾਹੋ ਨਾਗੇਹਿ, ਕਤਪੁਬ੍ਬੋ ਕੁਦਾਚਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਰਣੇ। ''ਸਂਵਿਭਜੇਥ ਨੋ ਰਜ੍ਜੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਦਾਨੇ। ''ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਾਮਿਵਚਨੇ। ''ਨ ਨੋ ਸਮਂ ਅਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਧਾਰਣੇ। ''ਅਭਿਜਾਨਾਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ **ਨੁ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ, ਪੁਚ੍ਛਾਯਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਸੁਭਾਸਿਤਞ੍ਞੇਵ ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਚ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਭਣੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਟਿਸੇਧੇ। ''ਨ ਨੋ ਸਭਾਯਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੇ। ਏਤ੍ਥੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਚੁਪਯੋਗੇ ਚ, ਕਰਣੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਿਯੇ।
ਸਾਮਜਾਵਧਾਰਣੇ ਚੇਵ, ਨੁਸਦ੍ਦੁਤ੍ਤੇ ਨਿਵਾਰਣੇ।
ਤਥਾ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਨੋਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਯੋ ਸੋ, ਯੇ ਤੇ। ਯਂ ਤਂ, ਯੇ ਤੇ। ਯੇਨ ਤੇਨ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਾ ਸਾ, ਯਾ ਤਾ। ਯਂ ਤਂ, ਯਾ ਤਾ। ਯਾਯ ਤਾਯ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਤਂ, ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਯਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

''ਏਸੋ ਸੋ, ਏਤੇ ਤੇ। ਅਯਂ ਸੋ, ਇਮੇ ਤੇ। ਸੋ ਅਯਂ ਤੇ ਇਮੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਯੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਨਾਚਰਿਯਕੋ। ਏਤੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ। ਅਯਂ ਸੋ ਸਾਰਥਿ ਏਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਵਿਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਯੋਗਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਨਾਮਿਕਪਦਾਨਂ ਮਿਸ੍ਸਕਪਦਮਾਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

ਮਯਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸਾਸਨੇ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਨੋ।
ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਸਾਸਨੇ ਸੁਟ੍ਠੁ, ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਸੋਤੁਨਂ॥

ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਨਾਮੇਹਿ, ਸਬ੍ਬਨਾਮਪਦੇਹਿ ਵੇ।
ਸਹ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਿ ਪਨ੍ਤਿਤੋ॥

ਏਤੇਸੁ ਕਤਯੋਗਾਨਂ, ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਂ।
ਅਕਿਚ੍ਛਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਸਂਸਯੋ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸਬ੍ਬਨਾਮਤਂਸਦਿਸਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਦ੍ਵਾਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੩. ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਙ੍ਖਜਾਨਾਮਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ

> ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਙ੍ਖਜਾਨਾਮਿਕਪਨ੍ਤਿਯੋ।
> **ਭੂ**ਧਾਤੁਜੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚੁਪਯੋਜਿਤੁਂ॥

ਯਾ ਹਿ ਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ **ਏਕ ਦ੍ਵਿਤਿ ਚਤੁ**ਇਚ੍ਚੇਤੇਸਂ ਸਙ੍ਖਜਾਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਕਥਿਤਾ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਅਸਬ੍ਬਨਾਮਾਨਂ **ਪਞ੍ਚ ਛ ਸਤ੍ਤਾ**ਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖਜਾਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਰੂਪੇਹਿ ਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਪਞ੍ਚ, ਪਞ੍ਚਹਿ, ਪਞ੍ਚਭਿ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ, ਪਞ੍ਚਸੁ। ਸਤ੍ਤੁਨ੍ਨਂ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਞੇਯ੍ਯਂ। ''ਪਞ੍ਚ ਭੂਤਾ, ਪਞ੍ਚ ਅਭਿਭਵਿਤਾਰੋ, ਪਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸਾ, ਪਞ੍ਚ ਭੂਮਿਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਕਞ੍ਞਾਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਭੂਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਛ,** ਛਹਿ, ਛਭਿ, ਛਨ੍ਨਂ, ਛਸੁ, ਛਸ੍ਸੁ ਇਤਿਪਿ। ''ਛਸ੍ਸੁ ਲੋਕੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਛਸ੍ਸੁ ਕੁਬ੍ਬਤਿ ਸਨ੍ਥਵ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ। **ਸਤ੍ਤ,** ਸਤ੍ਤਹਿ, ਸਤ੍ਤਭਿ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ, ਸਤ੍ਤਸੁ। **ਅਟ੍ਠ,** ਅਟ੍ਠਹਿ, ਅਟ੍ਠਭਿ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ, ਅਟ੍ਠਸੁ। **ਨਵ,** ਨਵਹਿ, ਨਵਭਿ, ਨਵਨ੍ਨਂ, ਨਵਸੁ। **ਦਸ,** ਦਸਹਿ, ਦਸਭਿ, ਦਸਨ੍ਨਂ, ਦਸਸੁ। ਏਵਂ **ਏਕਾਦਸ। ਦ੍ਵਾਦਸ, ਬਾਰਸ। ਤੇਰਸ, ਤੇਦਸ, ਤੇਲ਼ਸ। ਚਤੁਦ੍ਦਸ, ਚੁਦ੍ਦਸ। ਪਞ੍ਚਦਸ, ਪਨ੍ਨਰਸ। ਸੋਲ਼ਸ। ਸਤ੍ਤਰਸ। ਅਟ੍ਠਾਰਸ,** ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਭਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਂ ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਿ। ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯਂ, ਏਕੂਨਵੀਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ''ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਕਞ੍ਞਾਹਿ ਕਤਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਕਤਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੀਵਰਂ ਦੇਤਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਕਞ੍ਞਾਨਂ ਧਨਂ ਦੇਤਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਪੇਤਿ । ਏਵਂ ਕਞ੍ਞਾਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ। ਏਕੂਨਵੀਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਏਵਂ ਕਞ੍ਞਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਏਕੂਨਵੀਸਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਏਵਂ ''ਕਞ੍ਞਾਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ,** ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਂ।

ਵੀਸਤਿ, ਵੀਸਤਿਂ, ਵੀਸਤਿਯਾ, ਵੀਸਤਿਯਂ। **ਵੀਸ,** ਵੀਸਂ, ਵੀਸਾਯ, ਵੀਸਾਯਂ। ਤਥਾ **ਏਕਵੀਸ ਦ੍ਵਾਵੀਸ ਬਾਵੀਸ ਤੇਵੀਸ ਚਤੁਵੀਸ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਸੁਪਿ। **ਤਿਂਸ,** ਤਿਂਸਂ, ਤਿਂਸਾਯ, ਤਿਂਸਾਯਂ। **ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ,** ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰੀਸ** ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਿ। **ਪਞ੍ਞਾਸ,** ਪਞ੍ਞਾਸਂ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਯਂ। **ਪਣ੍ਣਾਸ,** ਪਣ੍ਣਾਸਂ, ਪਣ੍ਣਾਸਾਯ, ਪਣ੍ਣਾਸਾਯਂ। **ਸਟ੍ਠਿ,** ਸਟ੍ਠਿਂ, ਸਟ੍ਠਿਯਾ, ਸਟ੍ਠਿਯਂ। **ਸਤ੍ਤਤਿ,** ਸਤ੍ਤਤਿਂ, ਸਤ੍ਤਤਿਯਾ, ਸਤ੍ਤਤਿਯਂ। **ਸਤ੍ਤਰਿ** ਇਚ੍ਚਾਦਿਪਿ। **ਅਸੀਤਿ,** ਅਸੀਤਿਂ, ਅਸੀਤਿਯਾ, ਅਸੀਤਿਯਂ। **ਨਵੁਤਿ**। ਨਵੁਤਿਂ, ਨਵੁਤਿਯਾ, ਨਵੁਤਿਯਂ।

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਸਙ੍ਖਜਾਰੂਪਾਨਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਕੂਨਵੀਸੇਹਿ, ਏਕੂਨਵੀਸਾਨਂ, ਏਕੂਨਵੀਸੇਸੁ। ''ਛਨ੍ਨਵੁਤੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਦਿਨਾਪਿ ਸਙ੍ਖਜਾਰੂਪਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕੇਚਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂ **ਊਨਵੀਸਤਿ**ਸਦ੍ਦਂ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਮਿਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਮੇਵ ਪਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ "**ਵੀਸਤਿ**ਆਦਯੋ ਆ**ਨਵੁਤਿ** ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ –

> ''ਸਦ੍ਦਾ ਸਙ੍ਖਜੇਯਜਸਙ੍ਖਾਸੁ, ਏਕਤ੍ਤੇ **ਵੀਸਤਾ**ਦਯੋ।
> ਸਙ੍ਖਤ੍ਥੇ ਦ੍ਵਿਬਹੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਤਾ ਤੁ ਚਾ**ਨਵੁਤਿ**ਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਵਚਨਂ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਤਦਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚ ਤੇਸਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ **ਵੀਸਤਿਵੀਸਂਤਿਂਸਂ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਸਙ੍ਖਤ੍ਥਾਨਂ ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਬਹੁਵਚਨਪ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨਪਿ

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦਸ੍ਸਨਤੋ , **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ਚ **ਯੋ**ਵਚਨਸਮ੍ਭੂਤਰੂਪਵਨ੍ਤਤਾਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯਥਾਪਾਵਚਨਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਤੇਸਮੇਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਯ।

ਅਤ੍ਥਿਨਤ੍ਥਿਸਦ੍ਦਾ ਹਿ ਨਿਪਾਤਤ੍ਤਾ ਏਕਤ੍ਤੇਪਿ ਬਹੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਤ੍ਥਿ ਧਨਮ੍ਮਤ੍ਥਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਸਮਂ ਪੇਮਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਅਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤੇਪਿ ਪਨੇਤੇਸਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ** ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਾ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲੇਨ ਵੋਹਾਰਕੁਸਲਸਾਧਕੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵ। ਨਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵੀਸਤਿਵੀਸਤਿ**ਮਿਚ੍ਚਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯਥਾਪਾਵਚਨਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥੇਕੇ ''ਹੇਤੁਯਾ ਅਧਿਪਤਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਮਤਿਵਸੇਨ ''ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਅਧਿਪਤਿਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਪਟਿਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ''ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇ ਅਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯੇ'' ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ''ਹੇਤੁਯਾ ਅਧਿਪਤਿਯਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਯਮਿਦਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਪਟਿਭਾਗਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ''ਹੇਤੁਯੋ ਜਨ੍ਤੁਯੋ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਰੂਪਪਟਿਭਾਗਾਨਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ, ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਲਿਙ੍ਗਭੇਦਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਨੋਗਧਾ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ **ਅਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਖ੍ਯਾਤਨਿਪਾਤਵਸੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਸਨ੍ਤਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਥਿਖੀਰਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ , **ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਨਿਪਾਤੋਯੇਵ। ਇਚ੍ਚੇਵਂ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਨਿਪਾਤਾਨਞ੍ਚ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਸੇਨ ਕਥਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਏਕਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ –

''ਸਦਿਸਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੁ, ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਿਸੁ।
ਵਚਨੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ, ਯਂ ਨ ਬ੍ਯੇਤਿ ਤ**ਦਬ੍ਯਯ**''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਕਾ ਲਬ੍ਭਾ ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਪਠਮਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਠਮਾਯ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਸਦਿਸਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ **ਅਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਠਮਾਯ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ **ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦੋ **ਅਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਚਨਲੇਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਯੁਗਲ਼ਪਦਤ੍ਤਾ ਚ। ਇਦਂ ਪਨ ''ਸਦਿਸਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਏਕੇਕਮਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਸਙ੍ਖ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਅਬ੍ਯਯਾ''ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਸੁ ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤੇਸੁ **ਉਪਸਗ੍ਗਾ** ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਬ੍ਬਵਿਭਤ੍ਤਿਵਚਨਕਾ। **ਨਿਪਾਤਾਨਂ** ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਠਮਾਦੀਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤਬ੍ਬਚਨਕਾ। ਉਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤੇਸੁ ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨ ਪਨ ''ਸਦਿਸਂ ਤੀਸੁ ਲਿਙ੍ਗੇਸੂ''ਤਿਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਚ੍ਚਾਯਨਾਚਰਿਯੇਨਪਿ** ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਬ੍ਬਾਸਮਾਵੁਸੋਪਸਗ੍ਗਨਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ **ਆਵੁਸੋ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਲਪਨਤ੍ਥਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਏਕਵਚਨਿਕਅਨੇਕਵਚਨਿਕਾ ਪਠਮਾਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋਯੇਵ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਅਯਮਸ੍ਮਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਨਿਪਾਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। "**ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਕਾ ਲਬ੍ਭਾ** ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਪਠਮਾਯ। **ਦਿਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਨਮੋ** ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਪਠਮਾਯ ਚ ਦੁਤਿਯਾਯ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ, ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾਨਂ **ਅਥ ਖਲੁ ਵਤ ਵਥ** ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਨਿਪਾਤਾਨਂ ਵਚਨਤੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ''ਨਨੁ ਚ ਭੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਪਾਤਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ 'ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵਾ'ਤਿ ਸਵਿਭਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ''ਤਿ? ਸਬ੍ਬਥਾ ਵਿਭਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤੁਮਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾਤਿ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਕਾ ਲਬ੍ਭਾ ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਪਠਮਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਲੁਤ੍ਤਾਯ ਪਠਮਾਯ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਪਠਮਾਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਯੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਮਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਮਜਨੁਵਸੇਨ ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾ ਪਠਮਾਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾਪਿ ''ਅਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯੇ ਨਵ, ਨਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯੇ ਨਵਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਨੇ ਪਠਮਾਯ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤ੍ਤਮਿਯਾਯੇਵ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਿ **ਅਤ੍ਥਿਯਾਨਤ੍ਥਿਯਾ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਮਜਨੁਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵ ਤਤਿਯਾਚਤੁਤ੍ਥੀਪਞ੍ਚਮੀਛਟ੍ਠਿਯਨੁਭਾਵੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਭਾਵੋ **ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ**, ਨਤ੍ਥਿਯਾ ਭਾਵੋ **ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ**, ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਭਾਵੋ **ਅਤ੍ਥਿਤਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਸਤਦ੍ਧਿਤਵਿਗ੍ਗਹੋ ਅਵਸ੍ਸਮਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿਦਮਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ''ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਕਸ੍ਮਾ ਭੋ ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਨਨੁ ਨਿਪਾਤੋਪਸਗ੍ਗਾ ਅਲਿਙ੍ਗਭੇਦਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ, ਇਦਂ ਪਨ ਠਾਨਂ ਅਤੀਵ ਸੁਖੁਮਂ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੁਭਾਵਞ੍ਞੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਬ੍ਰੂਮ। ਯਥਾ ਹਿ **ਵੀਸਤਿ**ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖਜਾਸਦ੍ਦਾਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਅਦਬ੍ਬਵਾਚਕਤ੍ਤੇਪਿ ਦਬ੍ਬਵਾਚਕਾਨਂ **ਲਤਾਮਤਿਰਤ੍ਤਿਇਤ੍ਥੀ ਯਾਗੁਵਧੂ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਵਿਦੂਹਿ ਅਨੁਮਤੋ, ਏਵਂ ਅਦਬ੍ਬਵਾਚਕਤ੍ਤੇਪਿ **ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ**ਸਦ੍ਦਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਦੂਹਿ ਅਨੁਮਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ **ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ** ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ ਨਵਾ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਲਿਙ੍ਗਭਾਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਮਿਯਨ੍ਤਾਨਿ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨੀਤਿਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਮਿਦਂ ਵਚਨਨ੍ਤਿ।

ਪਾਵਚਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਗਰੂਹਿ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿਪਿ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਾਨਿ ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ''ਹੇਤੁਯਾ, ਅਧਿਪਤਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ''ਅਪਸਦ੍ਦਾ ਇਮੇ''ਤਿ ਵਿਰੋਧੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਾਰਮਿਤਾਪੁਞ੍ਞੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇਨ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯਜਮਣ੍ਡਲਂ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾਚਾਵਿਪ੍ਪਲਾਪੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ ''ਹੇਤੁਯਾ, ਅਧਿਪਤਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰ**ਵਚਨਂ ਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਗਤੇਨ ਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਦੇਸਿਤਕਾਲੇ ਇਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ''ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਥਾਤਿ? ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂਯੇਵ ਨਾਮ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਹਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤੇਨ ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤੇਨਪਿ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਨ ਸਤ੍ਥੁਕਪ੍ਪੇਨ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਨਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬਜਞ੍ਜਨਂ ਸੁਰੋਪਿਤਂ ਕਤਂ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾ ਦੁਨ੍ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਭੇਦਸ੍ਮਿਂ ਸੁਕੁਸਲਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸਮਵਿਸਯੋ ਏਸ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵੋਹਾਰੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਸਤਾ**ਦੀਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਸਤਂ, ਸਤਾਨਿ, ਸਤਾ। ਸਤਂ, ਸਤਾਨਿ, ਸਤੇ। ਸਤੇਨ, ਸਤੇਹਿ, ਸਤੇਭਿ। ਸਤਸ੍ਸ, ਸਤਾਨਂ। ਸਤਾ, ਸਤਸ੍ਮਾ, ਸਤਮ੍ਹਾ, ਸਤੇਹਿ, ਸਤੇਭਿ। ਸਤਸ੍ਸ, ਸਤਾਨਂ। ਸਤੇ, ਸਤਸ੍ਮਿਂ, ਸਤਮ੍ਹਿ, ਸਤੇਸੁ। ਏਵਂ **ਸਹਸ੍ਸਂ**, ਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਦਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਸਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਯੋਗੋ ''ਸਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਤਂ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਸਤਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤਂ, ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤਂ। ਸਹਸ੍ਸਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਸਦ੍ਦਰੂਪਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਕੋਟਿ**, ਕੋਟੀ, ਕੋਟਿਯੋ। **ਰਤ੍ਤਿ**ਨਯੇਨ ਞੇਯਜਂ।

ਏਕਪ੍ਪਭੁਤਿਤੋ ਯਾਵ, ਦਸਕਾ ਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਸਙ੍ਖਜਾ ਤਾਵ ਸਾ ਸਙ੍ਖਜੇਯਜ-ਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਗਰੂ ਵਦੁਂ॥

ਵੀਸਤਿਤੋ ਯਾਵ ਸਤਾ, ਯਾ ਸਙ੍ਖਜਾ ਤਾਵ ਸਾ ਪਨ।
ਸਙ੍ਖਜਾਪ੍ਪਧਾਨਾ ਸਙ੍ਖਜੇਯਜ-ਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਚ ਵਣ੍ਣਯੁਂ॥

ਅਪਿਚ –

> ਵੀ**ਸਤੋ** ਯਾਵ **ਕੋਟਿ**ਯਾ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਤਾਵ ਹਿ ਸਾ ਖਲੁ।
> ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪ੍ਪਧਾਨਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯ-ਪ੍ਪਧਾਨਾ ਚਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸੇ॥

ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਸੀਤਿ ਕੋਟਿਯੋ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਹਿਰਞ੍ਞਸ੍ਸਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿ''ਨ੍ਤਿ, ''ਖੀਣਾਸਵਾ ਵੀਤਮਲਾ, ਸਮਿਂਸੁ ਸਤਕੋਟਿਯੋ''ਤਿ ਚ ਪਾਲ਼ਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਰੂਪਾਨਂ ਪਾਕਟੀਕਰਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਸੁਖੁਮਞਾਣਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਂ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ **ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿ**ਪ੍ਪਦੇਸਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸਮਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ –

> ''ਯੇਸਂ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਸਤਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ, ਯੇਸਂ ਨਵੁਤਿ ਪਿਯਾਨਿ, ਨਵੁਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। ਯੇਸਂ ਅਸੀਤਿ...ਪੇ॰... ਯੇਸਂ ਸਤ੍ਤਤਿ। ਯੇਸਂ ਸਟ੍ਠਿ। ਯੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਸਂ, ਯੇਸਂ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਂ, ਯੇਸਂ ਤਿਂਸਂ। ਯੇਸਂ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਵੀਸਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। ਯੇਸਂ ਦਸ। ਯੇਸਂ ਨਵ। ਯੇਸਂ ਅਟ੍ਠ। ਯੇਸਂ ਸਤ੍ਤ। ਯੇਸਂ ਛ। ਯੇਸਂ ਪਞ੍ਚ। ਯੇਸਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਯੇਸਂ ਤੀਣਿ। ਯੇਸਂ ਦ੍ਵੇ। ਯੇਸਂ ਏਕਂ ਪਿਯਂ, ਤੇਸਂ ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ।
>
> ਤਤ੍ਥ **ਸਤਂ ਪਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਸਤਂ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਨਿ। ''ਸਤਂ ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ **ਏਕਤੋ** ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ **ਦਸ,** ਤਾਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੇਸਂ ਦਸ ਪਿਯਾਨਿ, ਦਸ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯੇਸਂ ਦਸ ਪਿਯਾਨਂ, ਦਸ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵੀ**ਸਤਿ**ਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ **ਸਤਂ,** ਤਾਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪ੍ਪਧਾਨਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਯੇਸਂ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਸਤਂ ਪਿਯਾਨਿ, ਸਤਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਆਗਤਾ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚ ਯੇਸਂ ਏਕਂ ਪਿਯਂ, ਏਕਂ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ, ਨ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਦਕ੍ਕਮੇ ਏਕਰਸਾਵ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਾਵ ਪਾਲ਼ਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਾਟ੍ਠਕਥੋ ਉਦਾਨਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਪ੍ਪਦੇਸੋ ਚ ਨੀਯਤੇ –

> ''ਸਤਂ ਹਤ੍ਥੀ ਸਤਂ ਅਸ੍ਸਾ, ਸਤਂ ਅਸ੍ਸਤਰੀਰਥਾ।
> ਸਤਂ ਕਞ੍ਞਾ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾ।
> ਏਕਸ੍ਸ ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਸ੍ਸ, ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿ''ਨ੍ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਸਤਂ ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੇਸਿਤਾਨਿ, ''ਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਤਂ**ਸਦ੍ਦਂ **ਸਹਸ੍ਸ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਉਪਪਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਹਤ੍ਥੀ ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਅਸ੍ਸਾ ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਅਸ੍ਸਤਰੀਰਥਾ ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾ ਕਞ੍ਞਾ ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਇਦਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ। ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਪਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ''ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਅਸ੍ਸਤਰੀਰਥਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਆਮੁਕ੍ਕਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾਨਂ ਕਞ੍ਞਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਯੋਜਨਾਨਂ ਸਤਾਨੁਚ੍ਚੋ, ਹਿਮਵਾ ਪਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਅਯਮਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਸਿਪ੍ਪਿਕਾਨਂ ਸਤਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਹਿਮਵਾ ਪਬ੍ਬਤੋ ਯੋਜਨਾਨਂ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ ਉਚ੍ਚੋਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਅਦ੍ਧੁਨੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਤ**ਮਿਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਤਂ ਹੋਮਿ, ਸਹਸ੍ਸਂ ਹੋਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕਵਚਨੋ।

‘‘ਅਥੇਤ੍ਥੇਕਸਤਂ ਖਤ੍ਤਜਾ, ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਬਹੁਵਚਨੇ। ਏਵਂ **ਸਹਸ੍ਸਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਕਵਚਨਬਹੁਵਚਨਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਭਿਯ੍ਯੋ ਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ। ‘‘ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਂ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

‘‘ਕਪ੍ਪੇ ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ, ਚਤੁਰੋ ਚ ਅਸਙ੍ਖਿਯੇ।
ਅਮਰਂ ਨਾਮ ਨਗਰਂ, ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯਂ ਮਨੋਰਮ’’ਨ੍ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਪ੍ਪੇ ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਚਤੁਰੋ ਚ ਅਸਙ੍ਖਿਯੇਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਮਹਾਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ‘‘ਮਤ੍ਥਕੇ’’ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵਚਨਸੇਸੋ। ‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ’’ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਕਪ੍ਪੇ ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ, ਚਤੁਰੋ ਚ ਅਸਙ੍ਖਿਯੇ।
ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਯਂ ਚਰਿਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਬੋਧਿਪਾਚਨ’’ਨ੍ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਪ੍ਪੇ’’ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ। ‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਕਪ੍ਪੇ’’ਤਿ **ਕਪ੍ਪ**ਸਦ੍ਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਚਾਯਂ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਉਪਯੋਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਚ। ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਞ੍ਹਿ ਇਦਂ **ਕਪ੍ਪ**ਸਦ੍ਦੇਨ। ‘‘ਚਤੁਰੋ ਚ ਅਸਙ੍ਖਿਯੇ’’ਤਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਾਨਿ। ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਸਙ੍ਖਿਯੇਤਿ? ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਕਰਣਤੋ ‘‘ਕਪ੍ਪਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੇਵ। ਨ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਹਣਂ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਚ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ ‘‘ਮਹਾਕਪ੍ਪਾਨਂ ਚਤੁਰੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਚ ਮਹਾਕਪ੍ਪੇ’’ਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਘਟਾਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਕੁਮ੍ਭੀਨਞ੍ਚ ਸਤਾ ਬਹੂ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ **ਘਟਾ**ਤਿ ਘਟਾਨਂ। ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ‘‘ਘਟਾਨਂ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। **ਕੁਮ੍ਭੀਨਞ੍ਚ ਸਤਾ ਬਹੂ**ਤਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਚ ਕੁਮ੍ਭੀਨਂ ਸਤਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਨਿ**ਕਾਰਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਦਸਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ , ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੁ।
ਏਕਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੋ’’ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ **ਦਸਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ। **ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ। **ਏਕਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸਮਤ੍ਤਕਥਨਂ, ਤੇਨ ‘‘ਏਕਸ੍ਸ ਚੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਦਸਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਦੀਪਙ੍ਕਰਂ ਲੋਕਵਿਦੁਂ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ’’ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਲਿਙ੍ਗਭੇਦਵਸੇਨ ‘‘ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ’’ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯ ਵਾਚਕੋਪਿ ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ’’ਤਿ ਚ ਏਤਂ ਪਦਤ੍ਤਯਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਂ। ਅਥ ਵਾ **ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ**ਤਿ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਮਹਦ੍ਧਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ’’ਤਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨੋ ਭਵਤਿ। ‘‘ਤੀਣਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨਾਰਿਯੋ ਸਮਲਙ੍ਕਤਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਤਾ ਚ ਸਤ੍ਤ ਸਤਾ ਭਰਿਯਾ, ਦਾਸ੍ਯੋ ਸਤ੍ਤ ਸਤਾਨਿ

ਚਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ **ਸਤਾ**ਤਿ ‘‘ਸਤਾਨੀ’’ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ। ‘‘ਸਤਾ’’ਤਿ ਹਿ ‘‘ਪਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਪਾਕਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਯ ਨਪੁਂਸਕਰੂਪਂ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਭੂਤਾ ਹਿ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਭੂਤੋ। ਯਦਿ ਚ ਦ੍ਵਿਲਿਙ੍ਗੋ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਸਿਯਾ , ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ‘‘ਪੁਰਿਸੋ, ਕਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਚ **ਓ**ਕਾਰਨ੍ਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗ**ਆ**ਕਾਰਨ੍ਤਿਤ੍ਥਿਰੂਪੇਹਿਪਿਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਰੂਪਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ “**ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਨ੍ਤਨਪੁਂਸਕੋ’’ਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਭੋ ‘‘ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਸਤ੍ਤਸਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਨ, ਨਪੁਂਸਕੋਯੇਵਾਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਭੋ **ਦੇਵਤਾ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੋ, ਤਥਾਪਿ ਨਪੁਂਸਕੋਯੇਵ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਿਸਯੇਸੁ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਇਸਿਗਿਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤੇ ਚਿਰਵਾਸਿਨੋ ਅਹੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗੇਨ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਸਤ੍ਤਸਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਸਤ੍ਤਸਤਾਨੀ’’ਤਿ ਨਪੁਂਸਕਭਾਵੋਯੇਵਾਤਿ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਸਤ੍ਤ ਹਤ੍ਥਿਸਤੇ ਦਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਨਪੁਂਸਕੋਯੇਵ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਨਵੁਤਿਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਪਰਿਵਾਰੇਸਿ ਮਹਾਮੁਨੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨਵੁਤਿਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਵੁਤਿਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸੇਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਧਾਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਆਯੁ ਤਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਵਸ੍ਸਾਨੀ’’ਤਿ ਕਾਲਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। ਤਥਾ ‘‘ਦਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਗਾਰ’ਮਜ੍ਝ ਸੋ ਵਸੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ‘‘ਏਕਨਵੁਤੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਚ। ਏਤ੍ਥ **ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ। **ਏਕਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਏਕਨਵੁਤਿਯਾ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਸ੍ਸ ਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਸ੍ਸ ‘‘ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’ਤਿ ਸਾਮਿਭੁਮ੍ਮਵਚਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹਿਤੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

> ‘‘ਯਦਿ ਤਤ੍ਥ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤਾਨਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ।
> ਨੇਵਮ੍ਹਾਕਂ ਭਯਂ ਕੋਚਿ, ਵਨੇ ਵਾਲ਼ੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਅਯਮੇਤਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੋ – ਤਤ੍ਥ ਵਨੇ ਵਾਲ਼ਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਚ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ ਯਦਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਾਲ਼ਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ ਯਦਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵਾਲ਼ੇਸੁ ਕੋਚੀਤਿ ਕ੍ਵਚਿ। **ਕੋਚਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ‘‘ਕੋ ਤੇ ਬਲਂ ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੋ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ **ਕ੍ਵ**ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਚਾਯਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨ ‘‘ਕੋਚਿ ਕ੍ਵਚਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵਾਲ਼ੇ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਵਾਲ਼ਮਿਗਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਨੇਵਮ੍ਹਾਕਂ ਭਯਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ **ਕੋਚੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਵਾਲ਼ੇਸੂ’’ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਵਾਲ਼ਾਨਂ ਕਾਰਣਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਯਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

> ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਛਤ੍ତਿਂਸਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ।
> ਦਸਞ੍ਚੇਵ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਸਤਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿ

ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ । ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਤੋ ਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਮਾਨਾਨਂ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੇਸਂ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਦਂ ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਛਤ੍ਤਿਂਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

> ''ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ।
> ਏਤ੍ਤਕਂ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ, ਸਙ੍ਖਾਤਾਯਂ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ''ਤਿ

ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਵੇ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ, ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਂ, ''ਨਹੁਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ''ਦੁਵੇ ਚਤ੍ਤਾਰੀ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਦ੍ਵਿਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਚਤੁਨਹੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਦੁਵੇ''ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦਾਨਂ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਸਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯਥਾ ''ਦੁਵੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ ਦਬ੍ਬਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਪਦਾਨਂ, ਨ ਤਥਾ ''ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਦਬ੍ਬਵਾਚਕਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਪਦਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਕੁਸਲਾ, ਰੂਪਂ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਵਿਯ ਇਮੇਸਮਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਮ੍ਬਨ੍ਧਰਹਿਤਾ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ, ਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਜ੍ਜੇਵਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋਤਿ? ਨ, ਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ। ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਗੁਣਗੁਣੀਨਂਯੇਵ ਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੋ, ਨ ਇਤਰੇਸਂ ਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤੇਪਿ।

ਤਤ੍ਥ ''ਏਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਵਚਨਂ। ''ਬਹਲਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇ ਤਤਿਯਾ। ਉਭਯੇਨ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਅਯਂ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ ਯੋਜਨਾਨਂ ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ ਏਤ੍ਤਕਂ ਸਙ੍ਖਾਤਾ''ਤਿ। ''ਏਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਚ ''ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਵਾ ''ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਯਂ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ''ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ''ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨ ਹੁਤਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਇਮੇਸਮ੍ਪਿ ''ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਵਚਨਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਙ੍ਖਾਤਾ''ਤਿ ਪਨ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਮੇਸਂ ''ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਬ੍ਬੋਪਾਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

> ''ਦਸੇਤ੍ਥ ਰਾਜਿਯੋ ਸੇਤਾ, ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਮਨੋਰਮਾ।
> ਛ ਪਿਙ੍ਗਲਾ ਪਨ੍ਨਰਸ, ਹਲਿਦ੍ਦਾ ਤਾ ਚਤੁਦ੍ਦਸਾ''ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ **ਛ ਪਿਙ੍ਗਲਾ ਪਨ੍ਨਰਸਾ**ਤਿ ਛ ਚ ਪਨ੍ਨਰਸ ਚਾਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿ ਪਿਙ੍ਗਲਾ ਰਾਜਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਥਾ –

> ''ਪੁਤ੍ਤਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਬਹਵੋ, 'ਏਕਨਾਮਾ'ਤਿ ਮੇ ਸੁਤਂ।
> ਅਸੀਤਿ ਦਸ ਏਕੋ ਚ, ਇਨ੍ਦਨਾਮਾ ਮਹਬ੍ਬਲਾ''ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਏਕਨਵੁਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਅਸੀਤਿ ਦਸ ਏਕੋ ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਚਿਤ੍ਰਸਦ੍ਦਰਚਨਞ੍ਹਿ ਪਾਵਚਨਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਤਿਂਸਪੁਰਿਸਨਾਵੁਤਜੋ, ਸਬ੍ਬੇਵੇਕੇਕਨਿਚ੍ਚਿਤਾ।
ਯੇਸਂ ਸਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੇਵਲਂ ਮਹਿ’ਮਂ ਚਰ’’ਨ੍ਤਿ

ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਤਿਂਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਵੁਤਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਤਿਂਸ ਨਾਵੁਤਜੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ **ਤਿਂਸ**ਸਦ੍ਦਤੋ **ਸਹਸ੍ਸ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਨਵੁਤਿ**ਸਦ੍ਦਤੋ ਚ **ਸਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਿਂਸ ਨਾਵੁਤਜੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਗਹਣੇ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਏਦਿਸੀ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ, ਕਤਾਯ ਚ ਏਦਿਸਾਯ ਸਦ੍ਦਰਚਨਾਯ ਅਤ੍ਥਾਵਗਮੋ ਵਿਨਾ ਉਪਦੇਸੇਨ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਨ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ – ‘‘ਤਿਂਸ ਨਾਵੁਤਜੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਰੂਲ਼੍ਹਂ ਵਚਨਂ, ਸਙ੍ਕੇਤਰੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਪਨ ਵਚਨਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਮਾ ਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬਸਙ੍ਕੇਤੇਹਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਞਾਯਤੇ, ਨ ਉਪਦੇਸਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤਂ ਕਥਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾਪਿ ਉਪਦੇਸੇਨ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਿਂਸਞ੍ਞੇਵ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨਵੁਤਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਤੁ।
ਤਿਂਸ ਨਾਵੁਤਿਯੋ ਨਾਮ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਉਮਙ੍ਗਜਾਤਕੇ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਵਚਨੇ ਸਨ੍ਤਿ, ਨਯਾ ਚੇਵ ਅਚਿਨ੍ਤਿਯਾ।
ਵੋਹਾਰਾ ਚ ਸੁਗੁਲ਼੍ਹਤ੍ਥਾ, ਦਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਦੇਸਿਤਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਧੀਰੋ, ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਜਿਨਭਾਸਿਤੇ।
ਉਪਦੇਸਂ ਸਦਾ ਗਣ੍ਹੇ, ਗਰੁਂ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਹਂ॥

ਗਰੂਪਦੇਸਹੀਨੋ ਹਿ, ਅਤ੍ਥਸਾਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ।
ਅਤ੍ਥਸਾਰਵਿਹੀਨੋ ਸੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ॥

ਗਰੂਪਦੇਸਲਾਭੀ ਚ, ਅਤ੍ਥਸਾਰਸਮਾਯੁਤੋ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਪਾਲੇਨ੍ਤੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਮਾ ਨ ਹਾਯਤਿ॥

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਮੇ ਤਸ੍ਮਾ, ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਮਾਲਾਪਿ ਭਾਸਿਤਾ।
ਸਪ੍ਪਯੋਗਾ ਯਥਾਯੋਗਂ, ਸਹੇਵਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬਜਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਸਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਾਮਾਨਂ ਨਾਮਿਕਪਦਮਾਲਾਵਿਭਾਗੋ

ਨਾਮ

ਤੇਰਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

੧੪. ਅਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਵਿਭਾਗ

ਭੂਧਾਤੁ ਤਾਯ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ-ਰੂਪਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ।
ਕਤ੍ਵਾ ਪਧਾਨਮਮ੍ਹੇਹਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ॥

ਭਵਤਿਸ੍ਸ ਵਸਾ ਦਾਨਿ, ਵਕ੍ਖਾਮਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਂ ਵਰਂ।
ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਞ੍ਚ, **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਂ ਤਿਕਂ ਇਧ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਵ **ਭੂ**ਧਾਤੁਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਨੀਯਤੇ –

ਖਨ੍ਧਸਤ੍ਤਾਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਧਾਤੁਯਂ।
ਖੀਣਾਸਵੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਮ੍ਹਿ, **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ॥

ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਚਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਭਾਵਿਨਾ।
ਵਿਪੁਲੇ ਸੋਪਸਗ੍ਗੋਯਂ, ਹੀਲ਼ਨੇ ਵਿਧਮੇਪਿ ਚ।
ਪਰਾਜਯੇ ਵੇਦਿਯਨੇ, ਨਾਮੇ ਪਾਕਟਤਾਯ ਚ॥

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਮਨੁਸ੍ਸਧਾਤੁਵਿਜ੍ਜਮਾਨਖੀਣਾਸਵਸਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨਿ ਸਮਾਗਤਾਨੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇ। ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਾਭੂਤਾ ਹੇਤੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਾਤੂਸੁ। ‘‘ਭੂਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। ‘‘ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖੀਣਾਸਵੇ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭੂਤਾ ਲੋਕੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੇ। ‘‘ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬਜਤਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੂਤਿ। **ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਚਨਂ ਇਦਂ। **ਟੀਕਾਯ**ਮਾਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਨਿ ਗਯ੍ਹਰੇ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ‘‘ਜਾਤਂ ਭੂਤਂ ਸਙ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਪਨ ‘‘ਪਭੂਤਮਰਿਯੋ ਪਕਰੋਤਿ ਪੁਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਪੁਲੇ। ‘‘ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਭੂਤਰੂਪੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਹੀਲ਼ਨੇ। ‘‘ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਸਾਣਵਾਸੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਅਭਿਭੂਤੋ ਮਾਰੋ ਵਿਜਿਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਧਮਨੇ। ‘‘ਪਰਾਭੂਤਰੂਪੋਖੋ ਅਯਂ ਅਚੇਲੋ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਰਾਜਯੇ। ‘‘ਅਨੁਭੂਤਂ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੇਦਿਯਨੇ। ‘‘ਵਿਭੂਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਕਟੀਕਰਣੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ‘‘ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੂ’’ਤਿਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ –

ਭਵਿਤੁਂ, ਉਬ੍ਭਵਿਤੁਂ, ਸਮੁਬ੍ਭਵਿਤੁਂ, ਪਭਵਿਤੁਂ, ਪਰਾਭਵਿਤੁਂ, ਅਤਿਭਵਿਤੁਂ, ਸਮ੍ਭਵਿਤੁਂ, ਵਿਭਵਿਤੁਂ, ਭੋਤੁਂ, ਸਮ੍ਭੋਤੁਂ, ਵਿਭੋਤੁਂ, ਪਾਤੁਭਵਿਤੁਂ, ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਿਤੁਂ ਵਾ, ਪਾਤੁਭੋਤੁਂ। ਇਮਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਕਾਨਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਪਦਾਨਿ।

ਪਰਿਭੋਤੁਂ ਪਰਿਭਵਿਤੁਂ, ਅਭਿਭੋਤੁਂ ਅਭਿਭਵਿਤੁਂ, ਅਧਿਭੋਤੁਂ ਅਧਿਭਵਿਤੁਂ, ਅਤਿਭੋਤੁਂ ਅਤਿਭਵਿਤੁਂ, ਅਨੁਭੋਤੁਂ ਅਨੁਭਵਿਤੁਂ, ਸਮਨੁਭੋਤੁਂ ਸਮਨੁਭਵਿਤੁਂ, ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਤੁਂ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਿਤੁਂ। ਇਮਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਪਦਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਰਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭਾਵੇਤੁੰ, ਪਭਾਵੇਤੁੰ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੁੰ, ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ, ਪਰਿਭਾਵੇਤੁੰ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸੋਯੰ।

ਤਤ੍ਰ ਸਮਾਨਤ੍ਥਪਦੇਸੁ ਏਕਮੇਵਾਦਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ – **ਭਵਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਹੋਤੁੰ ਵਿਜ੍ਜਿਤੁੰ ਪਵ੍ਵਾਯਿਤੁੰ ਸਰੂਪੰ ਲਭਿਤੁੰ। ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤੁਪਦਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ‘‘ਤ੍ਵੰ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਮਵ੍ਵਾਯ, ਨੇਤੁੰ ਯਾਚਿਤੁਮਾਗਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। **ਯਾਚਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਯਾਚਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਭਵਿਤੁ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਭਵਨਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਭਵਨਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਭਵਨਾਯਾ’’ਤਿ ਵਾ ਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚ ‘‘ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦਟ੍ਠੁ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤੋ ਯਥਾਰਹੰ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਤ੍ਥਵਸੇਨਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਚ ਨਿਪਾਤਪਦੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੰਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਨਿਪਾਤਪਦਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ‘‘ਤੁੰ ਇਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਤੁੰ ਇਤਿ ਏਤਦਨ੍ਤੋ ਨਿਪਾਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਾ ਅਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ।

ਤੁਮਨ੍ਤਕਥਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਇਦਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੇ –

ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਭਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਭਵਿਤੁਨ, ਭਵਿਯ, ਭਵਿਯਾਨ। ਉਬ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਉਬ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਬ੍ਭਵਿਤੁਨ, ਉਬ੍ਭਵਿਯ, ਉਬ੍ਭਵਿਯਾਨ। ਏਸ ਨਯੋ ‘‘ਸਮੁਬ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਾਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਇਮਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਕਾਨਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਤ੍ਥਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ।

ਭੁਤ੍ਵਾ, ਭੁਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਭਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਿਭਵਿਤੁਨ, ਪਰਿਭਵਿਯ, ਪਰਿਭਵਿਯਾਨ, ਪਰਿਭੁਯ੍ਯ। ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਭਿਭਵਿਤੁਨ, ਅਭਿਭਵਿਯ, ਅਭਿਭਵਿਯਾਨ, ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ। ਏਸ ਨਯੋ ‘‘ਅਧਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਅਤਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਇਦਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ‘‘ਤਮਵੋਚ ਰਾਜਾ ਅਨੁਭਵਿਯਾਨ ਤਮ੍ਪਿ, ਏਯ੍ਯਾਸਿ ਖਿਪ੍ਪੰ ਅਹਮਪਿ ਪੂਜੰ ਕਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾਨ। ਅਧਿਭੋਤ੍ਵਾ, ਅਧਿਭੋਤ੍ਵਾਨ।

‘‘ਸਟ੍ਠਿ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਰਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਵ੍ਵੇ ਦੇਵੇ ਅਧਿਭੋਤ੍ਵਾ, ਇਸ੍ਸਰੰ ਕਾਰਯਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ

ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਇਮਾਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਤ੍ਥਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ। ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੁਦ੍ਧਕਤ੍ਤੁਰਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਭਾਵੇਤ੍ਵਾਨ। ਪਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਪਭਾਵੇਤ੍ਵਾਨ। ਸਮ੍ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਤ੍ਵਾਨ। ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾਨ। ਪਰਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾਨ’’ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਨਿ ਸਕਮ੍ਮਕਾਨਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਤ੍ਥਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਰਿਯੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਦ੍ਦੇਸੋਯੰ।

ਤਤ੍ਰ ਸਮਾਨਤ੍ਥਪਦੇਸੁ ਏਕਮੇਵਾਦਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ – **ਭਵਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵ੍ਵਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਰੂਪੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦ੍ਯਨ੍ਤਪਦਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ **ਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾਤਿ ਸਕਮ੍ਮਕਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਭੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਸਮਾਨਤ੍ਥਤੰ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਦੂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਰਿਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਭੁਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਵਾਨ''ਇਚ੍ਚੇਤੇ, ''ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾ''ਤਿਮਸ੍ਸ ਹਿ।
ਅਤ੍ਥੰ ਸੂਚੇਨ੍ਤਿ ''ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ, ਪਦਸ੍ਸ ਪਨ ਨੇਵ ਤੇ॥

ਕੇਚਿ ''ਭੂਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੇ।
ਦੀਘਤਾ ਰਸ੍ਸਤਾ ਚੇਵ, ਦ੍ਵਯਮ੍ਪੇਤੰ ਪਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਚ ''ਭੂਤ੍ਵਾ''ਤਿ, ਦੀਘਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤੰ ਪਦੰ।
''ਭਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸਤ੍ਥੰ, ਦੀਪੇਤਿ ਨ ਤੁ ਸਾਸਨੇ॥

''ਹੁਤ੍ਵਾ''ਇਤਿ ਪਦੰਯੇਵ, ਦੀਪੇਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
''ਭਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸਤ੍ਥੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਤੰ ਪਦੰ॥

ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਸਵਿਸੇਸਨ੍ਤੁ, ਵਚਨੰ ਸਾਰਦਸ੍ਸਿਨਾ।
ਸਾਸਨੇ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਚ, ਵਿਞ੍ਞੂਨਾ ਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਕੰ॥

ਏਵੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿਪਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਤਾਨਿ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਿਟਕੇ** ਹਿ ਨਿਪਾਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਵਿਦੂਨੰ ਪਨ ਮਤੇ ਪਠਮਾਦਿਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਾਧਿਕਾਰੇ ਇਦਞ੍ਚੁਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਤੋ, ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਵਪਤਿ। ਉਮਙ੍ਗਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਵੇਦੇਹੋ ਨਾਵਮਾਰੁਹਿ। ਭੁਤ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਇਚ੍ਚਾਦੀ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨੰ ਧਾਤੂਨੰ **ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੂਪ੍ਪਯੋਗਾ। ''ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਭੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ ਪਦੰ। ''ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ, ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨਿ ਚੇਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਏਕਕਤ੍ਤੁਕਾਨੰ ਕ੍ਰਿਯਾਨੰ ਵਾਚਕਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹੇਤ੍ਥ ਯੋ ਗਮਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਕਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਏਵ ਭੁਞ੍ਜਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਕਤ੍ਤੁਭੂਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਯੰ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

''ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਉਦਿਤੋਯੰ ਦਿਵਾਕਰੋ।
ਵਣ੍ਣੰ ਪਞ੍ਞਾਵਭਾਸੇਹਿ, ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਗ੍ਗਤੋ''

ਇਚ੍ਚਾਦੀਨਿਪਿ ਪਨ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨੰ **ਸਮਾਨਕਾਲੇ ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੂਪ੍ਪਯੋਗਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਸਮਾਨਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ ਪਦੰ। ''ਉਦਿਤੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ ਪਦਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਮਾਨਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਯ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਸਮਾਨਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ ਪਦਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮੁਖੰ ਬਜਾਦਾਯ ਸਯਤਿ, ਅਕ੍ਖਿੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ''ਨਿਸਜ੍ਜ ਅਧੀਤੇ, ਠਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬਜਾਦਾਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲੋ ਬਜਾਦਾਨੂਪਸਮਲਕ੍ਖਣੰ ਪਸ੍ਸਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਲਕ੍ਖਿਯਤਿ। ''ਨਿਸਜ੍ਜ ਅਧੀਤੇ, ਠਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਚ ਸਮਾਨਕਾਲਤਾਯਪਿ ਅਜ੍ਝੇਨਕਥਨੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਬ੍ਬੁਤ੍ਤਰਕਾਲਤਾ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਾਨਿਯੇਵ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਉਦਯਸਮਕਾਲਮੇਵ ਹਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨੀਯਨਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ।

''ਦ੍ਵਾਰਮਾਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਤਿ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨੰ **ਅਪਰਕਾਲੇ ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦੂਪ੍ਪਯੋਗੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਵਿਸਨਕ੍ਰਿਯਾ ਪੁਰਿਮਾ, ਆਵਰਣਕ੍ਰਿਯਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਅਪਰਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕੰ ਪਦਨ੍ਤਿ

ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਵਿਸਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਕਂ ਪਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਰੇ ''ਧ'ਨ੍ਤਿ ਕਚ੍ਚੁ ਪਤਿਤੋ ਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ ਉਦਾਹਰਣਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਘਾਤਭੂਤਸਮਾਯੋਗੇ ਪਨ ਅਭਿਘਾਤਜਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਾਨਕਾਲਤਾ ਏਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਇਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿਯੇਵ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ ਯੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ।

''ਪਿਸਾਚਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸ ਭਯਂ ਹੋਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ **ਅਸਮਾਨੇ** ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਪਯੋਗੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਪਿਸਾਚਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ। ਏਵਂ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਤਾ ਧਾਤੂਨਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਦਸ੍ਸਨਕ੍ਰਿਯਾਯ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਭਵਨਾਦਿਕ੍ਰਿਯਾਯ ਚ ਭਯਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ''ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਨਦਿਂ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਤਂ ਨਦੀ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ **ਪਰਾਪਰਯੋਗੇ**। ''ਸੀਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਘਤਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਜਾਯਤੇ, 'ਧ'ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡੋ ਪਤਿਤੋ''ਇਚ੍ਚਾਦਿ **ਲਕ੍ਖਣਹੇਤੁਆਦਿਪ੍ਪਯੋਗੇ**। ''ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ, ਭੁਤ੍ਵਾ ਸਯਨਂ। ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪ''ਮਿਚ੍ਚਾਪਿ **ਬਜਤ੍ਤੁਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿਪ੍ਪਯੋਗੇ**ਤਿ।

ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨਂ ਸਮਾਨਕਾਲੇ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਪਰਕਾਲੇ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਅਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਾਨਂ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਪਰਾਪਰਯੋਗੋ , ਲਕ੍ਖਣਹੇਤੁਆਦਿਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਬਜਤ੍ਤੁਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿਪ੍ਪਯੋਗੋਤਿ ਸਤ੍ਤਧਾ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਯੋਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ **ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ** ''ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਕਕਤ੍ਤੁਕਾਨਂ ਤੁਨ ਤ੍ਵਾਨ ਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਯੇਵ ਏਕਕਤ੍ਤੁਕਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ? ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪੁਰਿਮਕਾਲਕ੍ਰਿਯਾਦੀਪਨਤੋ। ਕਚ੍ਚਾਯਨੇ ਹਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਕਕਤ੍ਤੁਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਦਾਨਂ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਵਸੇਨਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ **ਭੂ**ਧਾਤੁਮਯਾਨਂ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਸਦ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ''ਪਚਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ ਯਥਾਪਯੋਗਂ ''ਭਵਨਹੇਤੁ ਪਚਨਹੇਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਰਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

ਹੇਤੁਤ੍ਥੋਪਿ ਯਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਦਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਤ੍ਥਕਾ।
ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਤੁਵਸੇਨਾਪਿ, ਵਦੇਯ੍ਯਤ੍ਥਂ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ॥

''ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਹਿ।
''ਇਤਿ ਕਰਣਹੇਤੂ''ਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਧੀਰੇਹਿ ਗਯ੍ਹਤਿ॥

''ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਦਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਤਿ''।
ਇਤਿ ਪਾਠੇਪਿ ਹੇਤੁਤ੍ਥੋ, ਗਯ੍ਹਤੇ ਪੁਬ੍ਬਵਿਞ੍ਞੁਭਿ॥

''ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਗਮਨ-ਹੇਤੂ''ਤਿ ਹਿ ਕਥੀਯਤੇ।
ਹੇਤੁਤ੍ਥੇਵਂ ਯਥਾਯੋਗ-ਮਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਅਯਂ ਨਯੋ॥

ਏਵਂ **ਭੂਤ**ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ ਚ **ਤੁ**ਮਨ੍ਤਪਦਞ੍ਚ **ਤ੍ਵਾ**ਦਿਯਨ੍ਤਪਦਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਂ ਵਿਭਤ੍ਤਂ।

ਯੋ ਇਮਮਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਂ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਂ,
ਕਣ੍ਣਰਸਾਯਨਮਾਗਮਿਕਾਨਂ।

ਧਾਰਯਤੇ ਸ ਭਵੇ ਗਤਕਙ੍ਖਾ,

ਪਾਵਚਨਮ੍ਹਿ ਗਤੇ ਸੁਖਮਤ੍ਥੇ॥

ਇਤਿ ਨਵਙ੍ਗੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯੇ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ

ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਸਦ੍ਦਨੀਤਿਪ੍ਪਕਰਣੇ

ਅਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕਵਿਭਾਗੋ ਨਾਮ

ਚੁਦ੍ਦਸਮੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ।

ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ **ਭੂ**ਧਾਤੁਰੂਪਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

ਪਦਮਾਲਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।